

बालान्दा - देवनागरी - पालि - गन्धमालार्थ

सुत्तपिटके

खुद्दकनिकाये

जातकपालि

(पठमो भागो)

प्रधानसंशोधको

भिक्षु जगदीशकस्तपो

बिहारराजकीयेन पालिप्रकाशनमण्डलेन

प्रकासिता

बु० २५०३

१९५९

वि० २०१६

Nalanda-Devanāgarī-Pāli-Series

THE
JĀTAKA
(Part I)

[KHUDDAKANIKĀYA Vol. III. Part I]

General Editor
BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2503

V. E. 2016

1999

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *tappā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ing. When the Upanisads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pānātipātā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Surā-merayamajja-pamādaṭṭhānā
 veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇaṃ paramam sukhaṃ : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

"When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that-emancipation. And I came to know : "Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself". Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli

and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipitaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha :—"It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them." Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke :—"Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules; but now we are at liberty to do as we please; therefore, do not grieve." These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Saṅgha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus :—"Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya...." The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhathood till then. But, as no one else in the Saṅgha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the accommodation

and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of sainthood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions; the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (paṭṭhiatti), the amended rules (anupaṭṭhiatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma, the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached¹

The commentry, *Atthakathā*, of a much later date, assumes that the *Abhidhamma Pīṭaka* was also included in the collection of the Dhamma, and that the *Tīpīṭaka*, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders

1. *Cullavagga, Chapter XI.*
Nīdānakathā.

2. *Sumaṅgalavilāsini,*

from distant parts of the country assembled to take part in it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Piṭakas, Nikāyas, Angas and Dhammakhandhas.¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipiṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C., under the patronage of king Vaṭṭagāmani Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done

1. *Cullavagga*, Chapter XI. 2. *Mahāvamsa*, Chapter V.
3. *Mahāvamsa*, op. cit.

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of King Mindon. In this Council, the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows².—

Vinaya :	111 slabs
Sutta :	410 slabs
Abhidhamma :	208 slabs

Now, in this present age, there was the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka, printed on modern machines. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building, and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayantī of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly

1 *Mahāvamsa*, Chapter X – XXIII. 2. बौद्ध धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ. 35.

sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli Tipiṭaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripiṭaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature :—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1. Dhammasaṅgani
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhaṅga
3. Pācittiya	3. Saṃyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Parājika	4. Aṅguttaranikāya	4. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya,	5. Kathāvatthu
	which contains the	6. Yamaka
	following fifteen	7. Paṭṭhāna
	books :—	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāta	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therīgāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhidāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavaṃsa &	
	xv. Cariyāpiṭaka	

2. The Present Volume

The Jātaka occupies an important place in the Buddhist literature. It contains the stories of the previous lives of the Buddha, which show how the Bodhisatta had been devotedly making hard efforts towards the fulfilment of perfection in the ten great qualities for the attainment of Buddhahood. On suitable occasions, the Buddha was wont to narrate an event from a previous life of his, to explain that those tendencies had been active since long and that it was not a new phase altogether. As for example – at the antagonistic attitude of Devadatta towards himself, he narrated the story —

Long ago, a certain hawker of metal pots attempted to deceive a poor family and obtain a golden vase from them for a very low price. Another hawker, however, happened to visit the family in an interval of the transaction, and acquainted them with the real worth of it. This enraged the first hawker so much that, out of excitement, he vomitted hot blood then and there and expired of heart failure.

The Buddha revealed that the first hawker was the same as Devadatta and the second hawker was none else but he himself and that the antagonism of Devadatta towards him had been growing since then.

Such stories of the previous births of the Buddha are called Jātaka. Later on, the number of such stories went on increasing till it reached the size of the Jātaka as available to us in the Tipitaka. At the end of a Jātaka, there is invariably a concluding stanza or stanzas. The Jātakas, having only a single stanza at the end, have been collected in the first chapter called the Ekakanipāta. Similarly, there are as many as twenty-two chapters in the book – called the Dukanipāta, Tikanipāta etc. according to the number of the stanzas occurring in the Jātakas collected in them.

The present volume is simply a collection of these stanzas. Their stories have been narrated in full in the commentary called the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. It seems that then these stories had been so very prevalent and popular that it was enough when the stanzas alone were cited. The whole story was understood by it. This is why the stanza alone have been incorporated as a book of *Jātaka* in the main body of the Scripture. But, now, as the tradition has been lost, this book would be of little use to us without the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. Its importance, however, is great as a source of materials for research in the prosody of early Pāli.

We must remember that the publication of the Pāli Tipiṭaka will never be deemed as complete without the volumes of the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*, comprising about two thousand pages, a store of materials for the reconstruction of the cultural history of our country.

3. The Present Edition

The present edition has been prepared co-ordinating the following texts :—

Burmese — Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956.

Siamese — Mahāmakūṭa Government publication, 1926.

Sinhalese — edited by Rev. Piyatissa Thero, 1954.

Roman — (only Gāthā portions) edited by V. Fausböll, 1877-1887.

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭhasaṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgh constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition.

The details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones.

x x x x

Shri Lakshmi Narayan Tiwari, M A, Editor, has finalised the Press Copy of this Volume and he and his associates have worked very hard in getting this published in time.

Varanasi

25th August, 1959

Bhikkhu J. Kashyap

आमुख

१. पालि तिपिटक

कुशीनगर में बुद्ध के निर्वाण के पश्चात् उनके निष्पगण एकत्रित हो अपनी-अपनी श्रद्धा-ञ्जलि अर्पित कर रहे थे। उस समय सङ्घनायक आयुष्मान् 'महाकस्सप' सभी को सान्त्वना देते हुए बुद्ध के उपदेश का स्मरण दिला रहे थे—“सभी वस्तुयें अनित्य हैं और उनसे वियोग होना अवश्यम्भावी है”। उस परिपद् में 'सुमद्' नामक एक बुद्ध प्रव्रजित भिक्षु भी था, जो दुःखी होने के स्थान पर बुद्ध के निर्वाण पर प्रसन्नता प्रकट करते हुए कह रहा था—“भिक्षुओं, दुःखी मत हो। अब हम उस महाश्रमण के कठिन नियन्त्रण से मुक्त हो गये। वह बराबर कहता रहता था—‘गृह करना तुम्हें विहित है और यह नहीं’। अब हम स्वेच्छा से जो चाहेंगे करेंगे और जो नहीं चाहेंगे नहीं करेंगे। अतः आप लोग दुःखी न हों”। 'सुमद्' के इन शब्दों से चेतावनी सी मिली और आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने इस आवश्यकता का अनुभव किया कि प्रमुख भिक्षुओं की एक बैठक का आयोजन हो, जिसमें बुद्ध-जन्म का प्रामाणिक सग्रह कर लिया जाय, जिससे धर्म की सुरक्षा हो सके और आगामी पीढ़ियों में उसकी परम्परा अबाधगति से चल सके। अतः उन्होंने भिक्षुओं को सम्बोधित किया—“आवुसो, हम लोग 'धम्म' और 'विनय' का सङ्कायन करें”। उन्होंने उक्त बैठक में भाग लेने के लिये सुयोग्य भिक्षुओं की एक नामावली तैयार की। पहले तो उन्होंने आयुष्मान् आनन्द का नाम उसमें सम्मिलित नहीं किया, क्योंकि तब तक वे अर्हत्-पद को प्राप्त न कर सके थे। परन्तु सम्पूर्ण सङ्घ में भगवान् के निकटतम सम्पर्क में रहकर उनके वचन श्रवण करने का सौभाग्य आयुष्मान् आनन्द के अतिरिक्त और किसी को नहीं प्राप्त हुआ था। अतः अन्त में आयुष्मान् 'महाकस्सप' को उनका भी नाम सम्मिलित करना पड़ा। आयुष्मान् आनन्द भी पूरी श्रद्धा और वीर्य से ध्यानाभ्यास में तल्लीन हो गये, जिससे वे बैठक की तिथि के पूर्व ही अर्हत्-पद की प्राप्ति करने में समर्थ हो सके।

तत्कालीन भगव-सम्राट अजातशत्रु ने राजगृह के 'विभार' पर्वत के उत्तर-पार्श्व में स्थित 'सत्तपणी' गुहा के द्वार पर एक विस्तृत रम्य मण्डप का निर्माण करवाया, जिसमें भिक्षुओं की उक्त बैठक प्रारम्भ हुई।

उधर आयुष्मान् आनन्द को भी अपने प्रयत्न में सिद्धि-लक्ष्य हुआ। सारी रात वे ध्यान-मग्न हो चक्रमण करते रहे। प्रातः काल जैसे ही वे गय्या पर छेदने के लिये बैठे, उनके पैर भूमि से उठ चुके थे और उनका सिर तकिये तक पहुँचा भी न था कि इसी बीच उनका अज्ञानान्धकार नष्ट हो गया और उनमें परम ज्ञान की ज्योति का प्रादुर्भाव हुआ। उन्होंने अर्हत्-पद को प्राप्त

कर लिया। अपनी दिव्य शक्ति से वे बैठक प्रारम्भ होने के क्षण ही मण्डप में अपने लिये निर्धारित आसन पर ऐसे विराजमान हुए मानो वे पृथ्वी के गर्भ से उद्भूत हुये हों।

सङ्घ की अनुमति लेकर आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने उपाधि से विनय के नियम पूछे और आयुष्मान् उपाधि ने भी सङ्घ को उन प्रश्नों का सविस्तार उत्तर दिया। फिर उसी प्रकार आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने आनन्द से भगवान् बुद्ध के उपदिष्ट धर्म पर प्रश्न किये, जिनका उन्होंने पूर्णरूपेण उत्तर दिया। इस प्रकार इसमें 'विनय' और 'धम्म' दोनों का संग्रह किया गया।^१ पर इस सङ्गीति के कई सताब्दी पश्चात् लिखे गये 'अट्ठकथा-साहित्य' में यह उल्लेख मिलता है कि इसी पहली बैठक में ही 'अभिघम्मपिटक' का भी संग्रह हो गया था और जिस रूप में आज हमें 'तिपिटक' साहित्य मिलता है, उसी रूप में उसका उसी समय निर्माण हुआ था।^२

बुद्ध-निर्वाण के एक सताब्दी पश्चात् विनय के नियमों को लेकर एक बड़ा विवाद खड़ा हुआ, जिस पर निर्णय करने के लिये वैशाली में एक दूसरी बैठक बुलाई गई। इसमें वेदा के सुद्धर प्रान्तों के चुने हुये विख्यात सात सौ भिक्षु सम्मिलित हुये। इसी कारण यह द्वितीय सङ्गीति 'सप्तशतिका' नाम से प्रसिद्ध है।^३

इसके एक सौ वर्ष बाद जब सम्राट् अशोक ने बौद्ध-धर्म ग्रहण किया और उसके प्रचार को राज्याश्रय प्राप्त हुआ, तब लाभ देखकर अन्य अताबलम्बी भी बौद्ध-विहारों की ओर आकृष्ट हुये। विविधत् प्रण्वया ग्रहण करके अथवा चुपचाप ही पीले वस्त्र धारण कर वे अपने को बौद्ध-भिक्षु घोषित करके विहारों में रहने लगे। किन्तु उनके लिये अपने पुराने संस्कार और विचार छोड़ना सरल नहीं था। अतः उन्होंने अपनी-अपनी तरह से धर्म की उलट-पलट व्याख्या करनी प्रारम्भ कर दी। फलतः भिक्षु-सङ्घ के बौद्धिक जीवन में एक उच्छृङ्खलता प्रकट हुई और धर्म के वास्तविक स्वरूप का निर्णय करना कठिन हो गया। धर्म के नायक स्वविर भिक्षुओं ने धर्म की शुद्धता को चिरस्थायी रखने के लिये तथा उसे विरोधी तत्त्वों से मुक्त रखने के लिये एक तीसरी सङ्गीति की आवश्यकता समझी। सम्राट् अशोक के शुभ आयुष्मान् 'मोग्गल्लिपुत्त तिस्स' के नेतृत्व में पाटलिपुत्र के 'अशोकाराम' नामक विहार में इस सङ्गीति की बैठक हुई। आयुष्मान् 'तिस्स' ने अशुद्ध मतों का खण्डन करते हुए और मौलिक परम्परा से मान्य शुद्ध 'स्वविरवाद' नामक धर्म के स्वरूप का प्रतिपादन करते हुए 'कथावत्थु' नामक एक ग्रन्थ की रचना की, जिसे सङ्घ ने तीसरी सङ्गीति में बुद्ध-वचन का ही गौरव प्रदान किया। आज भी यह 'तिपिटक-साहित्य' का एक अमूल्य ग्रन्थ माना जाता है। इस सङ्गीति के पश्चात् अशोक ने सुद्धर देशों में प्रचार करने के निमित्त धर्मदूतों को भेजा।^४

१. चुल्लवग्ग, ग्यारहवाँ 'खन्धक'।

२. सुमङ्गलविलासिनी, निदान कथा।

३. चुल्लवग्ग, बारहवाँ 'खन्धक'।

४. महावत्स, पाँचवाँ अध्याय।

राजकुमार 'महिन्द' और राजकुमारी 'सङ्गमिता' ने गृह त्याग कर भिक्षु-सङ्घ में प्रव्रज्या ग्रहण की। उन लोगों ने दक्षिण में सुदूर लङ्काद्वीप की यात्रा की और वहाँ वे धर्म की स्थापना करने में सफल हुये। आज तक बौद्ध 'पालि-तिपिटक' की परम्परा लङ्का में अनुप्राणित हो रही है।^१

ईसा पूर्व २९ में राजा 'चट्टगामिनी अमय' के संरक्षण में एक चौथी सङ्गीति की बैठक हुई, जिसमें सम्पूर्ण 'तिपिटक' लिपिवद्ध कर लिया गया।^२ फिर स्थविरवाद की मान्यता के अनुसार बर्मा देश के माण्डले नामक नगर में १८७१ ई० में राजा मिण्डन के संरक्षण में पाँचवी सङ्गीति का आयोजन हुआ, जिसमें सारे 'तिपिटक' का संशोधन और सम्पादन किया गया और उन्हें सङ्गमर्मर की पट्टियों पर इस प्रकार उत्कीर्ण कर दिया गया।^३—

विनय	१११ पट्टियाँ
सुत्त	४१० पट्टियाँ
अभिधम्म	२०८ पट्टियाँ

लोग इस आवश्यकता का अनुभव कर रहे थे कि जब इस युग में आधुनिकतम यन्त्रों पर 'तिपिटक' का सुन्दर से सुन्दर मुद्रित संस्करण प्रकाशित किया जाय। बर्मा में होने वाले 'छट्ट सङ्गायन' में इस अभाव की पूर्ति करने का निश्चय किया गया। राजधानी रगून से कुछ ही दूर सुन्दर निमित पाषाण-मुहा में १७ मई, १९५४ को सङ्गायन की बैठक प्रारम्भ हुई। संसार के विभिन्न देशों से आमन्त्रित ठाई सहस्र विद्वान् भिक्षुओं ने सङ्गायन में भाग लिया। सङ्गायन द्वारा स्वीकृत मूल 'तिपिटक' वही अपने मुद्रणालय में मुद्रित कर लिया गया। १९५६ ई० की पच्चीस-सौवी बुद्ध-जयन्ती के दिन सङ्गायन की बैठक पूरी हुई।

लङ्का, बर्मा, थाईलैण्ड और कम्बोडिया आदि में राष्ट्रधर्म बौद्ध-स्थविरवाद है, जिसका सर्वमान्य ग्रन्थ है — 'पालि-तिपिटक'। उन देशों में उनकी अपनी-अपनी लिपियों में समय-समय पर 'तिपिटक' के सुन्दर से सुन्दर संस्करण प्रकाशित होते रहे हैं। लन्दन की 'पालि टेक्स्ट सोसायटी' ने भी 'तिपिटक' के अधिकांश का प्रकाशन रोमन लिपि में किया है। किन्तु अभी तक भारतवर्ष की किसी लिपि में यह अमूल्य साहित्य उपलब्ध नहीं है।

१. महावंस, चट्टी।

२. महावंस, अध्याय १०-२३।

३. बौद्धधर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ० ३५।

इस अभाव की पूर्ति के उद्देश्य से केन्द्रीय तथा विहार सरकार के संयुक्त प्रयत्न से सम्पूर्ण 'पालि-तिपिटक' को देवनागरी लिपि में सम्पादित तथा मुद्रित करने की योजना स्वीकृत की गई। प्रायः चार-चार सौ पृष्ठों वाले चालीस खण्डों में यह प्रकाशन समाप्त होगा। इसे पूर्ण करने का भार नालन्दा के 'देवनागरी तिपिटक प्रकाशन विभाग' को सौंपा गया है। इस प्रकाशन का मुख्य उद्देश्य रोगन, सिंहली, बर्मी तथा स्यामी लिपियों में मुद्रित ग्रन्थों के आधार पर एक प्रामाणिक देवनागरी-संस्करण उपस्थित करना है।

'तिपिटक' के ग्रन्थों का विभाजन किस प्रकार है, यह निम्न तालिका से प्रकट होगा —

तिपिटक		
विनयपिटक	सुत्तपिटक	अभिधम्मपिटक
१ महावग्ग	१ दीघनिकाय	१ धम्मसङ्गणि
२ खुल्लवग्ग	२ मज्झिमनिकाय	२ विमङ्क
३ पाराजिक	३ संयुत्तनिकाय	३ बालुकथा
४ पाचत्तिय	४ अङ्गुत्तरनिकाय	४ पुग्गलपञ्चसि
५ परिवार	५ खुट्ठकनिकाय	५ कथावत्थु
	(१) खुट्ठकपाठ	६ यमक
	(२) धम्मपद	७ पट्टान
	(३) उदान	
	(४) इतिवुत्तक	
	(५) सुत्तनिपाठ	
	(६) विमानवत्थु	
	(७) पेत्तवत्थु	
	(८) बेरगाथा	
	(९) बेरीगाथा	
	(१०) जातक	
	(११) निद्देस	
	(१२) पटिसम्भिमग्ग	
	(१३) अपदान	
	(१४) बुद्धवस	
	(१५) चरियापिटक	

२. प्रस्तुत ग्रन्थ

वीद-साहित्य में जातक का स्थान महत्त्वपूर्ण है। इसमें भगवान् बुद्ध के पूर्वजन्मों की कथाएँ समूहीत हैं, जिनमें यह दिखाया गया है कि बुद्धत्व का लाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्त्व किस तरह पूर्व जन्मों से इस पारमिताओं के अभ्यास में लगे रहे। किन्हीं विषेष अवस्थाओं के उत्पन्न होने पर बुद्ध अपने पूर्व जन्म की कथा कह कर दिखाया करते थे कि इसका सिलसिला पहले से चला आ रहा है—यह नई बात नहीं है। उदाहरणार्थ—देवदत्त के विद्वेषपूर्ण व्यवहार को देखकर बुद्ध ने कथा कही—

बहुत पहले किसी नगर में एक घूम घूम कर वर्तन बेचने और बदलने वाले व्यापारी ने एक गरीब परिवार के सोने के वर्तन को ठग कर लेने का प्रयत्न किया। एक दूसरे ईमानदार व्यापारी ने उस परिवार को बता दिया कि यह वर्तन बहुमूल्य है, और उसे उचित मूल्य देकर ले लिया। इसी बात को लेकर पहले व्यापारी ने दूसरे के प्रति वैर कर लिया।

यह कथा कह कर बुद्ध ने बताया कि उस जन्म में पहला व्यापारी देवदत्त था, और दूसरा व्यापारी मैं ही था। तब से बराबर जन्म-जन्मान्तरो में वह मेरे प्रति वैर बढ़ाता गया।

भगवान् के पूर्व जन्म की इस प्रकार की कथाएँ 'जातक' कही जाती हैं। आगे चलकर जातक कथाओं की संख्या में बृद्धि होना प्रारम्भ हो गया और यह क्रम तब तक चलता रहा जब तक कि यह उस विस्तार को न पहुँच गया जो हमें 'तिपिटक' में आज प्राप्त है। कथाओं के अन्त में निष्कर्ष-स्वरूप गाथा या गायार्थे कही गई हैं। जिन कथाओं के अन्त में एक ही गाथा कही गई है उनका संग्रह 'एकक-निपात' में किया गया है। इस प्रकार निष्कर्ष-स्वरूप कही गई गाथाओं की संख्या के अनुसार 'दुक-निपात', 'तिक-निपात' आदि जातक में कुल बाईस निपात हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ में उन गाथाओं भर का संग्रह है। सविस्तार कथा 'जातकट्टकावण्णना' में प्राप्त होती हैं। मालूम होता है कि वीद युग में ये कथाएँ इतनी प्रचलित थीं कि उनकी निष्कर्ष-गाथाओं का उल्लेख कर देना ही पर्याप्त होता था। उतने ही से कथा समझ ली जाती थी। इसी कारण, 'तिपिटक' में गाथाओं भर के संग्रह को 'जातक' के रूप में ग्रहण किया। किन्तु जब, जब कि वे कथाएँ लुप्त हो गई हैं, बिना 'जातकट्टकावण्णना' के इस गाथा-संग्रह जातक का उपयोग कम है। हाँ, पालि-छन्द पर गवेषणापूर्ण अध्ययन करने वाले विद्यार्थी को इसमें बहुमूल्य सामग्रियाँ मिलेंगी।

हमारे देश के सांस्कृतिक इतिहास की बहुमूल्य सामग्रियों से पूर्ण 'जातकट्टकावण्णना' के पाँच जिल्द, प्रायः दो हजार पृष्ठ, हमारे लिये इतने महत्त्व के हैं कि 'तिपिटक' की छपाई उनके बिना पूरी नहीं समझी जायेगी।

३. प्रस्तुत संस्करण

यह संस्करण निम्नाङ्कित ग्रन्थों के पाठों के आधार पर तैयार किया गया है —

वर्मी-संस्करण—छट्ट-संगायन प्रकाशन, १९५६

स्यामी-संस्करण—महामकुट राजविद्यालय प्रकाशन, १९२६

सिंहली-संस्करण—श्री पियतित्स थेर द्वारा सम्पादित, १९५४

रोमन-संस्करण—(केवल गाथा भाग) श्री बी० फुसबोल द्वारा सम्पादित, १८७७-१८८७
 स्थविरवाद परम्परा के चुने हुये प्रतिनिधियों के अन्तर्राष्ट्रीय सङ्घ के सोत्साह सम्मिलित प्रयत्न से तैयार किये गये 'छट्ट-सगायन संस्करण' को हमने अपनी पहली पाण्डुलिपि तैयार करने के लिये आधार-स्वरूप ग्रहण किया है।

इस जिल्द में भी सम्पादन के वे ही विस्तृत सिद्धान्त अपनाये गये हैं जो हमारी और जिल्दों में विद्यमान हैं।

× × × × 、

इस ग्रन्थ की पाण्डुलिपि को योग्यता से तैयार करने और अवधि के भीतर छपाई पूर्ण कर देने का श्रेय हमारे विद्वान् सम्पादक श्री लक्ष्मीनारायण तिवारी, एम० ए० तथा उनकी मण्डली को है।

वाराणसी
 २५-८-५९

मिश्र जगदीश काश्यप

**THE PĀLI ALPHABET IN
DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHAR/**

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha
च ca	छ cha	ज ja	झ jha
ट ṭa	ठ tha	ड ḍa	ढ dha
त ta	थ tha	द da	ध dha
प pa	फ pha	ब ba	भ bha
य ya	र ra	ल la	व va
		ह ha	ळ ḷa

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khī खू khu खूं khū खे khe खो kho

CONJUNCT-CONSONANTS

क kka	क णिा	द द्वा	म mba
ख kkhā	ख णिा	य ध्या	म mbha
ग kya	ग णिा	व ध्वा	म mma
कि kri	क, क णिा	न्त nta	म्य mya
कल kla	क णिा	न्त ntvā	म्ह mha
व kva	क णिा	न्थ ntha	य yya
ख khya	क, क णिा	न्द nda	य्ह yha
ख khva	क, क णिा	न्द्र ndra	ल ला
ग gga	क णिा	न्ध ndha	ल्य lya
ग ggā	क णिा	न nna	ल्ह lha
ग gya	क णिा	न्य nya	व्ह vha
ग gra	ग णिा	न्ह nha	स्त sta
क kka	क णिा	प ppa	स्त्र stra
क kkhā	क णिा	क ppha	स sna
क kka	क णिा	प pya	स्य sya
क kkhā	क णिा	क pla	स्स ssa
क kka	क णिा	ब bba	स्म sma
क kkhā	क णिा	भ bbha	स्व sva
क kka	क णिा	य bya	ह hma
क kkhā	क णिा	ब bra	ह hva
क kka	क णिा	म mpa	कह lha
क kkhā	क णिा	म mpha	

$\bar{1}=\bar{a};$	$\bar{2}=\bar{i};$	$\bar{3}=\bar{i};$	$\bar{4}=\bar{u};$	$\bar{5}=\bar{u};$	$\bar{6}=\bar{e};$	$\bar{7}=\bar{o}$
1	2	3	4	5	6	7
8	9	0				

जातकपालि

(पठमो भागो)

सूची

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
१. एककनिपातो	३	२०. नळपानजातकं.	७
१. अपण्णकजातकं	३	तस्सुद्धानं	७
२. वण्णुपथजातकं	३	२१. कुरुङ्गमिगजातकं	७
३. सेरिववाणिजजातकं	३	२२. कुक्कुरजातकं	७
४. चूळसेट्ठिजातकं	४	२३. गोजानीयजातकं	८
५. तण्डुलनाळिजातकं	४	२४. आजञ्जजातकं	८
६. देवधम्मजातकं	४	२५. तित्थजातकं	८
७. कट्टहारिजातकं	४	२६. महिलामुखजातकं	८
८. गामणिजातकं	४	२७. अभिण्हजातकं	८
✓९. मखादेवजातकं	४	२८. नन्दिविसालजातकं	९
१०. सुखविहारिजातकं	५	२९. कण्हजातकं	९
तस्सुद्धानं	५	३०. मुनिकजातकं	९
११. लक्खणमिगजातकं	५	तस्सुद्धानं	९
१२. निग्रोधमिगजातकं	५	३१. कुलावकजातकं	९
१३. कण्डिजातकं	५	३२. नच्चजातकं	१०
१४. वातमिगजातकं	६	३३. सम्मोदमानजातकं	१०
१५. खरादियजातकं	६	३४. मच्छजातकं	१०
१६. तिपल्लत्थमिगजातकं	६	३५. वट्टकजातकं	१०
१७. मालुतजातकं	६	३६. सकुणजातकं	१०
✓१८. मतकभत्तजातकं	६	३७. तित्तिरजातकं	१०
१९. आयाचितभत्तजातकं	७	३८. वकजातकं	११

	पिठुद्धा		पिठुद्धा
३९. नन्दजातक	११	६४. दुराजानजातकं	१६
४०. खदिरङ्गारजातकं	११	६५. अनभिरतिजातकं	१६
नस्युद्धान	११	६६. मुदुलक्खणजातकं	१६
४१. लोसकजातक	११	६७. उच्छङ्गजातकं	१७
४२. कपोतजातकं	१२	६८. साकेतजातकं	१७
४३. वेळुकजातक	१२	६९. विसवन्तजातकं	१७
४४. मकसजातकं	१२	७०. कुटालजातकं	१७
४५. रोहिणिजातकं	१२	नस्युद्धान	१७
४६. आरामदूसकजातक	१३	७१. वरुणजातकं	१७
४७. वारुणिदूसकजातक	१३	७२. सीलवहृत्यजातकं	१८
४८. वेदव्यजातक	१३	७३. सच्चंकिरजातकं	१८
४९. नक्खत्तजातकं	१३	७४. रुक्खधम्मजातकं	१८
५०. दुम्मेघजातकं	१३	७५. मच्छजातकं	१८
तस्युद्धान	१३	७६. असङ्खियजातकं	१८
५१. महासीलवजातक	१४	७७. महामुपिनजातकं	१८
५२. चूळजनकजातक	१४	७८. डल्लिसजातक	१९
५३. पुण्णपातिजातकं	१४	७९. खरस्सरजातकं	१९
५४. किफलजातकं	१४	८०. भीमसेनजातकं	१९
५५. पञ्चावुधजातक	१४	तस्युद्धान	१९
५६. कञ्चनक्खन्धजातक	१४	८१. सुरापानजातकं	२०
५७. वानरिन्दजातक	१५	८२. मित्तविन्दकजातकं	२०
५८. तयोधम्मजातकं	१५	८३. कालकण्णिजातकं	२०
५९. भेरिवादकजातक	१५	८४. अत्थस्सहारजातकं	२०
६०. सङ्खधमजातक	१५	८५. किपक्कजातकं	२०
तस्युद्धान	१५	८६. सीलवीमंसकजातकं	२१
६१. असातमन्तजातकं	१६	८७. मङ्गलजातक	२१
६२. अण्डभूतजातकं	१६	८८. सारम्भजातक	२१
६३. तक्कपण्डितजातकं	१६	८९. कुहकजातकं	२१

	पिठङ्का		पिठङ्का
६०. अकतञ्जुजातकं	२१	११५. अनुसासिकजातकं	२६
तस्सुद्धानं	२१	११६. दुब्बचजातकं	२७
६१. लित्तजातकं	२२	११७. तित्तिरजातकं	२७
६२. महासारजातकं	२२	११८. वट्टकजातकं	२७
६३. विसासभोजनजातकं	२२	११९. अकालराविजातकं	२७
६४. लोमहंसजातकं	२२	१२०. बन्धनमोक्खजातकं	२७
६५. महासुदस्सनजातकं	२२	तस्सुद्धानं	२७
६६. तेलपत्तजातकं	२२	१२१. कुसनाळिजातकं	२८
६७. नामसिद्धिजातकं	२३	१२२. दुम्भेघजातकं	२८
६८. कूटवाणिजजातकं	२३	१२३. नङ्गलीसजातकं	२८
६९. परोसहस्सजातकं	२३	१२४. अम्बजातकं	२८
१००. असातरूपजातकं	२३	१२५. कटाहकजातकं	२८
तस्सुद्धानं	२३	१२६. असिलक्खणजातकं	२८
१०१. परोसतजातकं	२३	१२७. कलण्डुकजातकं	२९
१०२. पणिकजातकं	२४	१२८. बिळारवतजातकं	२९
१०३. वेरिजातकं	२४	१२९. अगिकभारद्वाजजातकं	२९
१०४. मित्तविन्दकजातकं	२४	१३०. कोसियजातकं	२९
१०५. दुब्बलकट्टजातकं	२४	तस्सुद्धानं	२९
१०६. उदञ्चनीजातकं	२४	१३१. असम्पदानजातकं	२९
१०७. सालित्तकजातकं	२५	१३२. भीरुकजातकं	३०
१०८. बाहियजातकं	२५	१३३. घतासनजातकं	३०
१०९. कुण्डपूवजातकं	२५	१३४. ज्ञानसोधनजातकं	३०
११०. सव्वसंहारकपञ्चजातकं	२५	१३५. चन्दाभजातकं	३०
तस्सुद्धानं	२५	१३६. सुवण्णहंसजातकं	३१
१११. गद्वभपञ्चजातकं	२६	१३७. बब्बुजातकं	३१
११२. अमरादेवीपञ्चजातकं	२६	१३८. गोघजातकं	३१
११३. सिङ्गालजातकं	२६	१३९. उभतोमट्टजातकं	३१
११४. मितचिन्तिजातकं	२६	१४०. काकजातकं	३१

	पिटृका		पिटृका
नम्मुद्दान	३१	१६३ मुसीमजातकं	३८
१४१ गोघजानकं	३०	१६४ गिज्जजानकं	३९
१४२ मिङ्गलजानक	३०	१६५ नकुलजातकं	३९
१४३ विरोचजानक	३०	१६६ उपमाळकजानक	३९
१४४ नङ्गुट्टजानक	३०	१६७. समिट्ठिजातकं	३९
१४५ गधजानक	३०	१६८ सकुणग्रिधजातक	४०
१४६ समुट्टकाकजानकं	३०	१६९ अरकजातकं	४०
१४७ पुप्फरत्तजानक	३०	१७० ककण्टकजातकं	४०
१४८ मिङ्गलजानक	३३	नम्मुद्दानं	४०
१४९ एकपण्णजानक	३३	१७१. कल्याणवम्मजातकं	४०
१५० सञ्जीवजानक	३३	१७२ दहरजातक	४१
नम्मुद्दान	३३	१७३ मक्कटजानकं	४१
अथ षग्गुद्दान	३३	१७४ दुट्ठिमयमक्कटजातकं	४१
		१७५. आदिच्चुपट्टानजातकं	४२
२. दुक्कनिपातो	३४	१७६ कळायमुट्ठिजातकं	४२
१५१ राजोवादजातक	३४	१७७ तिन्दुकजातकं	४२
१५२. सिङ्गलजातकं	३४	१७८. कच्छपजातकं	४२
१५३ सूकरजातक	३४	१७९ सतधम्मजातक	४३
१५४ उरगजातक	३५	१८०. दुट्ठदजातकं	४३
१५५ भग्गजातकं	३५	नम्मुद्दान	४३
१५६ अलीनचित्तजातक	३५	१८१ असदिसजातकं	४३
१५७ गुणजातक	३६	१८२ सङ्गामावचरजातकं	४४
१५८ मुहनुजातक	३६	१८३. वालोदकजातकं	४४
१५९. मोरजातक	३६	१८४ गिरिदत्तजातकं	४४
१६० विनीलजानक	३७	१८५ अनभिरत्तिजातकं	४४
नम्मुद्दान	३७	१८६ दधिवाहनजातक	४५
१६१ इन्दसमानगोत्तजातक	३७	१८७ चतुमट्टजातकं	४५
१६२. सन्धवजातकं	३८	१८८. सीहकोत्थुजातकं	४५

	पिड्डा		पिड्डा
१८९. सीहचम्मजातकं	४६	२१४. पुष्पनदीजातकं	५३
१९०. सीलानिसंसजातकं	४६	२१५. कच्छपजातकं	५४
तस्सुद्धानं	४६	२१६. मच्छजातकं	५४
१९१. रुहकजातकं	४६	२१७. सेगुजातकं	५४
१९२. सिरिकाळकणिजातकं	४७	२१८. कूटवाणिजजातकं	५५
१९३. चूळपदुमजातकं	४७	२१९. गरहितजातकं	५५
१९४. मणिचोरजातकं	४७	२२०. बम्मघजजातकं	५५
१९५. पम्बतूपत्थरजातकं	४७	तस्सुद्धानं	५५
१९६. बलाहकस्सजातकं	४८	२२१. कासावजातकं	५६
१९७. मित्तमित्तजातकं	४८	२२२. चूळनन्दियजातकं	५६
१९८. राधजातकं	४८	२२३. पुटभत्तजातकं	५६
१९९. गहपतिजातकं	४८	२२४. कुम्भीलजातकं	५७
२००. साधुसीलजातकं	४९	२२५. खन्तिवण्णजातकं	५७
तस्सुद्धानं	४९	२२६. कोसियजातकं	५७
२०१. बन्धनागारजातकं	४९	२२७. गूयपाणजातकं	५७
२०२. केळिसीलजातकं	५०	२२८. कामनीतजातकं	५८
२०३. खण्डजातकं	५०	२२९. पलायितजातकं	५८
२०४. वीरकजातकं	५०	२३०. दुतियपलायितजातकं	५८
२०५. गङ्गय्यजातकं	५१	तस्सुद्धानं	५९
२०६. कुरुङ्गमिगजातकं	५१	२३१. उपाहनजातकं	५९
२०७. अस्सकजातकं	५१	२३२. वीणागुणजातकं	५९
२०८. सुसुमारजातकं	५२	२३३. विकण्णजातकं	६०
२०९. कुक्कुटजातकं	५२	२३४. असिताभूजातकं	६०
२१०. कन्दगलकजातकं	५२	२३५. वच्छनखजातकं	६०
तस्सुद्धानं	५२	२३६. बकजातकं	६१
२११. सोमदत्तजातकं	५३	२३७. साकेतजातकं	६१
२१२. उच्छिद्रभत्तजातकं	५३	२३८. एकपदजातकं	६१
२१३. भरुजातकं	५३	२३९. हरितमण्डूकजातकं	६१

	पिठुङ्गा		पिठुङ्गा
२४० महापिङ्गलजातक तस्सुद्धान	६२	२६३ चूळपलोभनजातकं	७०
२४१ सम्बदाठिजातक	६२	२६४. महापनादजातक	७१
२४२ सुनखजातक	६२	२६५. खुरप्पजातक	७१
२४३ गुत्तिलजातक	६३	२६६. वातग्गसिन्धवजातकं	७२
२४४. विगतिच्छजातक	६३	२६७. कक्कटकजातकं	७२
२४५ मूलपरियायजातक	६३	२६८. आरामदूसकजातक	७२
२४६. बालोवादजातक	६४	२६९. सुजातजातकं	७३
२४७. पादञ्जलीजातक	६४	२७०. उलूकजातक	७३
२४८. किसुकोपमजातक	६४	तस्सुद्धान	७३
२४९. सालकजातक	६४	२७१. उदपानदूसकजातक	७४
२५०. कपिजातक	६५	२७२ व्यग्घजातक	७४
तस्सुद्धान	६५	२७३ कच्छपजातकं	७४
३. तिकनिपातो	६६	२७४ लोलजातक	७४
२५१. सङ्कप्परगजातक	६६	२७५ रुचिरजातकं	७५
२५२. तिलमुट्ठिजातक	६६	२७६ गरुधम्मजातक	७५
२५३ मणिकण्ठजातक	६६	२७७ रोमकजातकं	७५
२५४ कुण्डककुच्छिसिन्धव- जातकं	६७	२७८. महिसराजजातकं	७६
२५५ सुकजातक	६७	२७९ सतपत्तजातकं	७६
२५६ जरूदपानजातकं	६८	२८०. पुटदूसकजातक	७७
२५७ गामणिचन्दजातकं	६८	तस्सुद्धान	७७
२५८. मन्धातुजातकं	६८	२८१. अम्भन्तरजातकं	७७
२५९ तिरीटवच्छजातक	६९	२८२. सेय्यजातकं	७८
२६०. द्वतजातकं	६९	२८३ वड्ढकीसूकरजातक	७८
तस्सुद्धान	७०	२८४. सिरिजातक	७९
२६१ पदुमजातक	७०	२८५ मणिसूकरजातक	७९
२६२. मुदुपाणिजातकं	७०	२८६ सालूकजातकं	७९
		२८७ लाभगरहजातक	८०
		२८८. मच्छुद्धानजातकं	८०

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
२८६. नानाछन्दजातकं	८०	३१२. कस्सपमन्दियजातकं	६१
२८७. सीलवीमंसकजातकं	८१	३१३. खन्तीवादीजातकं	६२
तस्सुद्धान	८१	३१४. लोहकुम्भजातकं	६२
२८८. सुराघटजातकं	८१	३१५. सब्बमंसलाभजातकं	६३
२८९. सुपत्तजातकं	८२	३१६. ससपण्डितजातकं	६३
२९०. कायनिब्बिन्दजातकं	८२	३१७. मत्तरोदनजातकं	६३
२९१. जम्बुखादकजातकं	८२	३१८. कणवेरजातकं	६४
२९२. अन्तजातकं	८३	३१९. तित्तिरजातकं	६४
२९३. समुद्दजातकं	८३	३२०. सुच्चजजातकं	६५
२९४. कामविलापजातकं	८३	तस्सुद्धान	९५
२९५. उदुम्बरजातकं	८४	३२१. कुट्टिद्वसकजातकं	६५
२९६. कोमारपुत्तजातकं	८४	३२२. दुदुदुभजातकं	६६
३००. धकजातकं	८४	३२३. ब्रह्मदत्तजातकं	६६
तस्सुद्धान	८५	३२४. चम्मसाटकजातकं	६७
अथ वग्गुद्धान	८५	३२५. गोधराजजातकं	६७
४. चतुक्कनिपातो	८६	३२६. कक्कारुजातकं	६८
३०१. चूळकालिङ्गजातकं	८६	३२७. काकवतीजातकं	६८
३०२. महाअस्सारोहजातकं	८६	३२८. अननुसोच्चियजातकं	६८
३०३. एकराजजातकं	८७	३२९. काळबाहुजातकं	६९
३०४. दहरजातक	८८	३३०. सीलवीमंसजातकं	१००
३०५. सीलवीमंसनजातकं	८८	तस्सुद्धान	१००
३०६. सुजातजातकं	८८	३३१. कोकिलजातकं	१००
३०७. पलासजातकं	८८	३३२. रथलट्टिजातकं	१०१
३०८. सकुणजातकं	८९	३३३. पक्कगोधजातकं	१०१
३०९. छवकजातकं	९०	३३४. राजोवादजातकं	१०२
३१०. सेय्यजातकं	९०	३३५. जम्बुकजातकं	१०२
तस्सुद्धान	९१	३३६. ब्रह्मछत्तजातकं	१०३
३११. पुच्चिमन्दजातकं	९१	३३७. पीठजातक	१०३

	पिड्डका		पिड्डका
३३८. थुसजातकं	१०४	३६१. वण्णारोहजातकं	११८
✓३३९ वावेरुजातक	१०४	३६२. सीलवीमंसजातकं	११९
३४०. विससुहजातक	१०४	३६३. हिरिजातकं	११९
तस्सुद्धान	१०५	३६४. खज्जोपनकजातकं	१२०
३४१ कण्ठरीजातक	१०५	३६५. अहिसुण्डिकजातकं	१२०
३४२. वानरजातक	१०६	३६६. गुम्बियजातक	१२१
३४३ कुन्तिनीजातक	१०६	३६७. साळियजातकं	१२१
३४४ अम्बजातक	१०७	३६८. तचसारजातकं	१२२
३४५ गजकुम्भजातक	१०७	३६९. मित्तविन्दकजातकं	१२३
३४६ केसवजातक	१०८	३७०. पलासजातकं	१२३
३४७ अयकूटजातक	१०८	३७१. दीधीतिकोसलजातकं	१२४
३४८ अरञ्जजातकं	१०९	३७२. मिगपोतकजातकं	१२४
३४९ सन्धिभेदजातकं	१०९	३७३. मूसिकजातकं	१२५
३५० देवतापञ्चजातक	१०९	३७४. चूळधनुग्गहजातक	१२६
तस्सुद्धान	११०	३७५. कपोतजातकं	१२६
अथ बग्गुद्धान	११०	तस्सुद्धान	१२७
५. पञ्चकनिपातो	१११	अथ बग्गुद्धान	१२७
३५१ मणिकुण्डलजातकं	१११	६. षड्कनिपातो	१२८
३५२. सुजातजातक	११२	३७६. अवारियजातक	१२८
३५३. वेनसाखजातक	११२	३७७. सेतकेतुजातकं	१२८
३५४. उरगजातकं	११३	३७८. दरीमुखजातकं	१२९
३५५. घटजातकं	११४	३७९. नेरुजातकं	१३०
३५६. कोरण्डियजातकं	११५	३८०. आसङ्कजातक	१३१
३५७. लट्टिकिकजातकं	११५	३८१. मिगालोपजातकं	१३२
३५८. चूळधम्मपालजातकं	११६	३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं	१३३
३५९. सुवण्णमिगजातकं	११७	३८३. कुक्कुटजातक	१३५
३६०. सुयोनन्दीजातकं	११७	३८४. धम्मघजजातकं	१३५
तस्सुद्धान	११८		

	पिठुङ्गा		पिठुङ्गा
३८५. नन्दियमिगराजजातकं	१३६	४०९. दल्लहधम्मजातकं	१५९
तस्सुद्धान	१३७	४१०. सोमदत्तजातकं	१५९
३८६. खरपुत्तजातकं	१३७	४११. सुसीमजातकं	१६०
३८७. सूचिजातकं	१३८	४१२. कोटसिम्बिलिजातकं	१६१
३८८. तुण्डिलजातकं	१३८	४१३. धूमकारिजातकं	१६२
३८९. सुवण्णकक्कटजातकं	१३९	४१४. जागरजातक	१६३
३९०. मय्हकजातकं	१४१	४१५. कुम्मासपिण्डिजातकं	१६३
३९१. विज्जाधरजातकं	१४१	४१६. परन्तपजातकं	१६५
३९२. सिङ्खपुप्फजातकं	१४३	तस्सुद्धान	१६६
३९३. विधासादजातकं	१४३	अथ वग्गुद्धान	१६६
३९४. वट्टकजातकं	१४४		
३९५. पारावतजातकं	१४५	८. अट्टकनिपातो	१६७
तस्सुद्धान	१४५	४१७. कच्चानिजातकं	१६७
७. सत्तकनिपातो	१४६	४१८. अट्टसहजातकं	१६८
३९६. कुक्कुजातकं	१४६	४१९. सुलसाजातकं	१६९
३९७. मनोजजातकं	१४७	४२०. सुमङ्गलजातकं	१७०
३९८. सुतनुजातकं	१४८	४२१. गङ्गमालजातकं	१७२
३९९. मातुपोसकगिञ्जजातकं	१४९	४२२. चेतियजातकं	१७३
४००. दम्भपुप्फजातकं	१४९	४२३. इन्द्रियजातकं	१७४
४०१. पण्णकजातक	१५०	४२४. आदित्तजातकं	१७५
४०२. सत्तुभस्तजातकं	१५१	४२५. अट्टानजातकं	१७६
४०३. अट्टिसेनकजातकं	१५३	४२६. दीपिजातकं	१७७
४०४. कपिजातकं	१५३	तस्सुद्धानं	१७८
४०५. बकजातकं	१५४	९. नवकनिपातो	१७९
तस्सुद्धान	१५६	४२७. गिञ्जजातकं	१७९
४०६. गन्धारजातकं	१५६	४२८. कोसम्बियजातकं	१८०
४०७. महाकपिजातकं	१५७	४२९. महासुवजातकं	१८१
४०८. कुम्भकारजातकं	१५७	४३०. चूलसुवजातकं	१८२

	पिड्डका		पिड्डका
४३१ हरितचजातक	१८३	११. एकादसनिपातो	२१८
४३२ पदकुसलमाणवजातक	१८४	४५५. मातुपोसकजातक	२१८
४३३ लोमसकस्सपजातक	१८५	४५६ जुण्हजातक	२१९
४३४. चक्कवाकजातक	१८६	४५७ धम्मदेवपुत्तजातक	२२१
४३५ हलिहिरागजातकं	१८८	४५८. उदयजातकं	२२३
४३६. समुग्गजातक	१८८	४५९ पानीयजातकं	२२६
४३७ पूतिमसजातक	१९०	४६०. युद्धञ्चयजातक	२२८
४३८. दहरजातकं	१९१	४६१ दसरथजातक	२२९
तस्सुद्धान	१९२	४६२ सवरजातकं	२३०
१०. दसकनिपातो	१९३	४६३ सुप्पारकजातक	२३१
४३९. चतुद्धारजातक	१९३	तस्सुद्धान	२३२
४४० कण्हजातकं	१९४	४६४ चूळकुणालजातकं	२३३
४४१ चतुपोसथियजातक	१९५	४६५ महसालजातक	२३४
४४२. सङ्गजातक	१९८	४६६. समुद्वाणिजजातकं	२३६
४४३. चूळबोधिजातक	१९९	४६७. कामजातक	२३८
४४४. कण्हवीपायनजातक	२००	४६८ जनसन्धजातक	२३९
४४५. निग्रोधजातकं	२०३	४६९. महाकण्हजातकं	२४०
४४६ तक्कलजातकं	२०४	४७०. कोसियजातकं	२४१
४४७ महाधम्मपालजातकं	२०६	४७१. मेण्डकपञ्चजातकं	२४४
४४८ कुक्कुटजातकं	२०८	४७२ महापटुमजातकं	२४६
४४९ मट्टकुण्डलीजातक	२०९	४७३. मित्तामित्तजातकं	२४७
४५० बिलारकोसियजातक	२१०	तस्सुद्धान	२४८
४५१. चक्कवाकजातक	२११	१३. तेरसकनिपातो	२४९
४५२ भूरिपञ्चजातक	२१२	४७४. अम्बजातक	२४९
४५३ महामङ्गलजातकं	२१४	४७५. फन्दनजातकं	२५१
४५४ घटपण्डितजातकं	२१६	४७६ जवनहंसजातकं	२५२
तस्सुद्धान	२१७	४७७. चूळनारदजातकं	२५४

पिटृह्वा

पिटृह्वा

४७८. दूतजातकं	२५५
४७९. कालिङ्गबोधिजातकं	२५६
४८०. अकित्तिजातकं	२५८
४८१. तक्कारियजातकं	२६०
४८२. रुहमिगराजजातकं	२६२
४८३. सरभमिगजातकं	२६४
तत्सुदानं	२६७

१४. पकिण्णकनिपातो २६८

४८४. सालिकेदारजातकं	२६८
४८५. चन्दकिन्नरीजातकं	२७०
४८६. महाउक्कुसजातकं	२७४
४८७. उद्दालकजातकं	२७७
४८८. भिसजातकं	२७९
४८९. सुरचिजातकं	२८२
४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं	२८५
४९१. महामोरजातकं	२८८
४९२. तच्छसूकरजातकं	२९०
४९३. महावाणिजजातकं	२९३
४९४. साधिनजातकं	२९५
४९५. दसब्राह्मणजातकं	२९४
४९६. भिक्षापरम्परजातकं	३०२
तत्सुदानं	३०३

१५. वीसतिपातो ३०४

४९७. मातङ्गजातकं	३०४
४९८. चित्तसम्भूतजातकं	३०७

४९९. सिविजातकं	३११
५००. सिरीमन्तजातकं	३१५
५०१. रोहणमिगजातकं	३१९
५०२. चूळहंसजातकं	३२२
५०३. सत्तिगुम्बजातकं	३२४
५०४. भल्लातियजातकं	३२७
५०५. सोमनस्सजातकं	३३१
५०६. चम्पेय्यजातकं	३३५
५०७. महापलोभनजातकं	३४२
५०८. पञ्चपण्डितजातकं	३४५
५०९. हत्थिपालजातकं	३४८
५१०. अयोधरजातकं	३५२
तत्सुदानं	३६५

१६. तिसिनिपातो ३५७

५११. किञ्चन्दजातकं	३५७
५१२. कुम्भजातकं	३६०
५१३. जयहिसजातकं	३६५
५१४. छद्दन्तजातकं	३७१
५१५. सम्भवजातकं	३७७
५१६. महाकपिजातकं	३८१
५१७. दकरक्खसजातकं	३८५
५१८. पण्डरनागराज- जातकं	३८८
५१९. सम्बुलाजातकं	३९४
५२०. गन्वतिन्दुकजातकं	३९८

सुत्तपिटके
सुद्धकनिकाये
जातकं
(पठमो भागो)

नमो तस्मै भगवतो अग्रहृतो सम्पासम्बुद्धस्य

जातकपालि

(पठमो भागो)

१. एककनिपातो

१. अपण्णकजातकं

१. अपण्णकं ठानमेके, दुतियं आहु तविकका ।
एतदञ्जाय मेघावी, तं गण्हे यदपण्णकं ति ॥

B 1

२. वण्णुपथजातकं

२. अकिलासुनो वण्णुपथे खणन्ता,
उदङ्गणे तत्थ पपं अविन्दुं ।
एव मुनि^१ विरियबलूपपन्नो,^२
अकिलासु विन्दे हृदयस्स सन्ति^३ ति ॥

5

३. सेरिववाणिजजातकं

३. इध^४ चे नं^५ विराघेसि, सद्धम्मस्स नियामतं^६ ।
चिरं त्वं अनुत्तप्पेसि,^७ सेरिवायं व वाणिजो ति ॥

B. 2

१. मुनी - स० । २. वीरिय० - स्या० । ३-३ इध चे हि नं-सी०, रो० । ४.
नियामकं - स्या० । ५. अनुत्तप्पेसि - सी०, रो० ।

४. चूळसेट्टिजातकं^१

४. अप्पकेन पि मेघावी, पाभतेन विचवखणो ।
समुट्ठापेति अत्तान, अणु अग्निं व सन्धमं ति ॥

५. तण्डुलनाळिजातकं

५. किमग्घति तण्डुलनाळिकाय,
अस्सान मूलाय वदेहि राज ।
बाराणसि सन्तरबाहिरतो,
अयमग्घति तण्डुलनाळिका ति ॥

६. देवधम्मजातकं

६. हिरिओत्तप्पसम्पन्ना, सुक्कधम्मसमाहिता ।
सन्तो सप्पुरिसा लोके, देवधम्मा ति वुच्चरे ति ॥

७. कट्टुहारिजातकं

७. पुत्तो त्याहं महाराज, त्वं म पोस जनाधिप ।
अञ्जे पि देवो पोसेति, किञ्च देवो सकं पजं ति ॥

८. गामणिजातकं

८. अपि अतरमानानं, फलासा व समिज्झति ।
विपक्कब्रह्मचरियोस्मि, एवं जानाहि गामणी ति ॥

९. मखादेवजातकं^२

९. उत्तमङ्गुलं मय्हं, इमे जाता वयोहरा ।
पातुभूता देवदूता, पब्बज्जासमयो ममा ति ॥

१. चूळसेट्टिजातक - स्या०, री०, चूळसेट्टिजातक - सी० । २. मघदेवजातक -

१०. सुखविहारिजातकं

१०. यञ्च अञ्जे न रक्खन्ति, यो च अञ्जे न रक्खति ।
 स वे राज सुखं सेति, कामेसु अनपेक्खवा ति ॥
 अपण्णकवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

वरापण्णक वण्णपथ सेरिवरो,
 सुविचक्खण^१ तण्डुलनाळिकस्सा ।
 हिरिपुत्तवरुत्तगामणिना,
 यो च न रक्खति तेन दसा ति ॥

5

११. लक्खणमिगजातकं^२

११. होति सीलवत्तं अत्थो, पटिसन्थारवुत्तिनं ।
 लक्खणं पस्स आयन्तं, आतिसङ्खपुरक्खतं^३ ।
 अथ पस्ससि मं काळं, सुविहीनं व आतिभी^४ ति ॥

१२. निग्रोधमिगजातकं

१२. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
 निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यञ्चे साखस्मि^५ जीवितं ति ॥

10 B.4

१३. कण्डिजातकं^६

१३. धिरत्थु कण्डिनं सत्तं, पुरिसं गाळहवेधिनं ।
 धिरत्थु तं जनपदं, यत्थित्थी परिणायिका ।
 ते चा पि धिक्किता सत्ता, ये इत्थीनं वसंगता ति ॥

१. सुविचक्खणो-सी० । २. लक्खणजातकं-स्या० । ३. आतिसंघपुरक्खितं-स्या० ।
 ४. आतिभी-सी०, रो० । ५. साखस्मि-सी०, रो० । ६. कण्डिनजातक-सी०, स्या०,
 रो० ।

१४. वातमिगजातकं -

१४. न किरत्थि रसेहि पापियो,
 आवासेहि व^१ सन्थवेहि वा ।
 वातमिग गहननिस्सितं,^२
 वसमानेसि रसेहि सञ्जयो ति ॥

१५. खरादियजातकं

१५ अट्ठक्खुर खरादिये, मिगं वड्ढातिवड्ढिनं ।
 सत्ताहि कालातिक्कन्तं,^१ न नं ओवदितुस्सहे ति ॥

१६. तिपल्लत्थमिगजातकं

१६. मिगं तिपल्लत्थमनेकमायं,
 अट्ठक्खुरं अट्ठरत्तापपायि^१ ।
 एकेन सोतेन छमास्ससन्तो,
 छहि कलाहितिभोति^२ भागिनेय्यो ति ॥

१७. मालुतजातकं

१७. काले वा यदि वा जुण्हे, यदा वायति मालुतो ।
 वातजानि^१ हि सीतानि, उभोत्थमपराजिता ति ॥

१८. मतकभत्तजातकं

१८. एवं चे सत्ता जानेय्यु, दुक्खाय जातिसम्भवो ।
 न पाणो पाणिनं हञ्जे, पाणघाती हि सोचती ति ॥

१ वा-सी०, स्या०, रो० । २ गेहनिस्सित-सी०, रो० । ३ कलाहतिक्कन्त-
 सी०; कालाहतिक्कन्त-रो०, कालेहतिक्कन्त-स्या० । ४ अट्ठरत्तावपायि-सी०, रो० ।
 ५ कलाहतिभोति-सी०, स्या०, रो० । ६ वातजाति-सी० ।

१९. आयाचितभत्तजातकं

१९. सचे मुच्चे^१ पेच्च मुच्चे^२, मुच्चमानो हि बज्जाति ।
न हेवं धीरा मुच्चन्ति, मुत्ति बाळस्स बन्धनं ति ॥

२०. नळपोनज्जातकं

२०. दिस्वा पदमनुत्तिणं, दिस्वानोतरितं पदं ।
नळेन वारि पिस्साम^३, नेव मं त्वं वधिस्ससी ति ॥
सीलवगो दुतियो ।

तत्सुद्धानं

अथ लक्षणं सास्त्रं धिरत्थु पुन,
न किरत्थि रसेहि खरादिया ।
अतिभोति^४ वर^५ मालुत पाण,
मुच्चेन नळअव्हयनेन भवन्ति दसा ति ॥

5 B.6

२१. कुरुङ्गमिगजातकं

२१. जातमेतं कुरुङ्गस्स, यं त्वं सेपणि सिध्यसि^६ ।
अञ्जं सेपणिं^७ गच्छामि, न मे ते रुच्चते फलं ति ॥ 10

२२. कुक्कुरजातकं

२२. ये कुक्कुरा राजकुलमिह^८ वद्धा,
कोलेय्यका वण्णबलूपपत्ता ।
तेमे न वज्झा मयमस्म वज्झा,
नायं सघच्चा दुब्बलघातिकायं ति ॥

- १. अयाचितजातक-रो० । २-२. मुच्चे पेच्च मुच्चे-सी०, स्या०, रो० । ३. पिपिस्साम-सी०, स्या०, रो० । ४-४. अति भातिरस-सी०, स्या० । ५. सेव्यसी-सी०, स्या०, रो० । ६. सेपणि-म० । ७. राजकुलसि-स्या०, रो० ।

२३. गोजानीयजातकं

२३. अपि पस्सेन सेमानो, सल्लेभिं^१ सल्ललीकतो ।
सेय्यो व वल्लवा गोजो^२, युञ्ज मञ्जे व सारथी ति ॥

२४. आजञ्जजातकं

२४. यदा यदा यत्थ यदा, यत्थ यत्थ यदा यदा ।
आजञ्जो कुस्ते वेगं, हायन्ति तत्थ वालवा ति ॥

२५. तित्थजातकं

B. 7 5

२५. अञ्जमञ्जेहि तित्थेहि, अस्सं पायहि सारथि ।
अच्चासनस्स पुरिसो, पायासस्स पि तप्पती ति ॥

२६. सहिलामुखजातकं

10

२६. पुराणचोरान वचो निसम्म,
सहिलामुखो पोथयमन्वचारी^३ ।
सुसञ्जतानं हि वचो निसम्म,
गजुत्तमो सब्बगुणेषु अट्ठा ति ॥

२७. अभिण्हजातकं

२७. नालं कबळं पदातवे,
न च पिण्डं न कुसे न घंसितु ।
मञ्जामि अभिण्हदस्सना,
नागो स्नेहमकासि^४ कुक्कुरे ति ॥

१. गोजानीयजातक - सी०, स्या० । २. सल्लेहि - सी०, रो० । ३. मोज्जो - सी०; मोज्जो - स्या०, रो० । ४. पोथयमानुचारी - सी०; ० चारि - स्या०, रो० । ५. स्नेहमकासि - सी०, स्या०, रो० ।

२८. नन्दिबिसालजातकं

२८. मनुञ्जमेव भासेय्य, नामनुञ्जं कुदाचनं ।
 मनुञ्जं भासमानस्स, गरं भारं उदद्धरि ।
 धनं च नं अलाभेसि^१, तेन चत्तमनो अहू ति ॥

२९. कण्हजातकं

२९. यतो यतो गरु घुरं, यतो गम्भीरवत्तनी ।
 तदास्सु^२ कण्हं युञ्जन्ति, स्वास्सु तं वहते घुरं ति ॥ ५

३०. मुनिकजातकं

३०. मा मुनिकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
 अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ति ॥
 कुरुङ्गवग्गो तनियो ।

B. 8

तस्सुद्धानं

कुरुङ्गस्स कुक्कुरगोजवरो^३,
 पुन वाळवस्ससिरिह्यनो ।
 महिळामुखनामनुञ्जवरो,
 वहते घुर मुनिकेन दसा ति ॥

10

३१. कुलावकजातकं

३१. कुलावका मातलि सिम्बलिस्मिं,
 ईसामुखेन परिवज्जयस्सु ।
 कामं चजाम असुरेसु पाणं,
 मा^४ मे दिजा विक्कुलवा^५ अहेसुं ति ॥

15

१ अलभेसि - सी०, रो० । २ तदस्सु - सी०, रो० । ३. ० ओजवरो - सी०,
 स्ना० । ४-५. मायिमे दिजा विक्कुलवा - सी०, स्ना०, रो० ।

३२. नच्चजातकं

३२. रुदं मनुज्जं रुचिरा च पिट्ठि,
 वेळुरियवणूपनिभा च गीवा ।
 ब्याममत्तानि च पेखुणानि,
 नच्चेन ते धीतरं नो ददामी ति ॥

३३. सम्मोदमानजातकं

B 9 5

३३. सम्मोदमाना गच्छन्ति, जालमादाय पक्खिनो ।
 यदा ते विवदिस्सन्ति, तदा एहिन्ति मे वस ति ॥

३४. मच्छजातकं

३४. न म सीत न म उण्ह, न मं जालस्मि बाधनं ।
 यञ्च मं मञ्चते मच्छी, अञ्चं सो रतिया गतो ति ॥

३५. वट्टकजातकं

10

३५. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अबञ्चना ।
 मातापिता च निक्खन्ता, जातवेद पटिक्कमा ति ॥

३६. सकुणजातकं

३६. य निस्सिता जगतिरुह विहङ्गमा, स्वाय अग्निं पमुञ्चति ।
 दिसा भजथ वक्कङ्गा^१, जात सरणतो भयं ति ॥

३७. तित्तिरजातकं

३७. ये वुड्ढेमपचायन्ति^२, नरा धम्मस्स कोविदा ।
 विट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च सुगती ति ॥

१. वक्कङ्गा - स्या० । २. वड्ढं - सी०, रो० ।

३८. बकजातकं

३८. नाच्चन्तं^१ निकतिप्पञ्जो, निकत्या सुखमेधति ।
आराधेति^२ निकतिप्पञ्जो, बको कवकटकामिवा ति ॥

३९. नन्दजातकं

३९. मञ्जे सोवण्णयो रासि, सोण्णमाला च नन्दको ।
यत्थ दासो आमजातो, ठितो थुल्लानि गज्जती ति ॥

B, 10

४०. खदिरङ्गारजातकं

४०. कामं पतामि निरयं, उद्धंपादो^३ अवंसिरो ।
नानरियं करिस्सामि, हन्द पिण्डं पटिग्गहा ति ॥
कुलावकवग्गो चतुत्थो ।

5

तत्सुद्धानं

सिरिमातलि धीतर पक्खिवरो,
रतियागतो^४ मातापिता च पुन ।
जगतिरुह बुद्धं^५ सुक्कटको,
तथा नन्दकपिण्डवरेन^६ दसा ति^७ ॥

10

४१. लोसकजातकं

४१. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
अजिया पादमोलम्बं,
मित्तको विय सोचती ति ॥

१. नाच्चन्त - सी०, रो० । २-२. आराधे निकतिप्पञ्जो - रो० । ३. उद्धंपादो - सी०, स्या, रो० । ४. रतियागतो - सी०, स्या० । ५. बुद्धं - सी० । ६. तथा नन्दकपिण्ड-परेन वस - सी० । ७. पादमोलम्ब - सी०, स्या०, रो० ।

४२. कपोतजातकं

B 11

४२. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
कपोतकस्स वचनं अकत्वा,
अमित्तहत्थत्थगतो व सेती ति ॥

४३. वेळुकजातकं

5

४३. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
एवं सो निहतो सेति,
वेळुकस्स यथा पिता ति ॥

४४. मकसजातकं

10

४४. सेय्यो अमित्तो मतिया उपेतो,
न त्वेव मित्तो मतिविप्पहीनो ।
मकस वविस्सं ति हि एळमूगो,
पुत्तो पितु अविमदा उत्तमङ्गं ति ॥

४५. रोहिणिजातकं^१

४५. सेय्यो अमित्तो मेधावी, यञ्चे वालानुकम्पको ।
पस्स रोहिणिकं जम्मिं, मातरं हत्त्वान सोचती ति ॥

४६. आरामद्वसकजातकं

४६. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहां ।
हापेति अत्थं दुग्धेयो, कपि आरामिको यथा ति ॥

४७. वारुणिद्वसकजातकं

४७. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहां ।
हापेति अत्थं दुग्धेयो, कोण्डञ्जो वारुणिं यथा ति ॥

B. 12

४८. वेदब्बजातकं

४८. अनुपायेन यो अत्थं, इच्छति सो विह्वञ्जति ।
चेत्ता हिनिसु वेदब्बं, सब्बे ते व्यसनमज्झगू^१ ति^२ ॥

5

४९. नक्खत्तजातकं

४९. नक्खत्तं पटिमानेत्तं^३, अत्थो बालं उपच्चगा ।
अत्थो अत्पस्स नक्खत्तं, किं करिस्सन्ति तारका ति ॥

५०. दुग्धेयजातकं

५०. दुग्धेयानं सहस्सेन, यञ्जो मे उपयाचितो ।
इदानि खोहं यजिस्सामि, बहु^४ अघम्मिको जनो ति ॥
अत्यकामवगो पञ्चमो ।

10

तत्सुहानं

अथ मित्तक मातु कपोतवरो,
तथा वेळूक एळमूगो रोहिणी ।
कपि वारुणि चेतचरा च पुन,
तथा तारक यञ्जवरेण दसा ति ॥

पठमो पण्णासको ।

१. वारुणी जातक—सी०, वारुणिजातक—रो० । २. वेदब्बं—सी०, रो० । ३-३-
व्यसनमज्झगूति—सी०, रो०; व्यसनमज्झगुन्ति—स्या० । ४. पटिमानेत्तं—सी०, रो० । ५.
बहु—सी०, रो० ।

५१. महासीलवजातकं

13

५१. आसीसेथेव^१ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहू ति ॥

५२. चूलजनकजातकं

५२. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुव्वतं ति ॥

५३. पुण्णपातिजातकं

5

५३. तथेव पुण्णा पातियो, अञ्जाय वत्तते कथा ।
आकारणेन^२ जानामि, न चायं^३ भद्दिका सुरा ति ॥

५४. किंफलजातकं

५४. नाय खखो दुरारुहो, न पि गामतो आरका ।
आकारणेन जानामि, नायं सादुफलो दुमो ति ॥

५५. पञ्चावुधजातकं

10

५५. यो अलीनेन चित्तेन, अलीनमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

५६. कञ्चनक्खन्धजातकं

14

५६. यो पहट्ठेन चित्तेन, पहट्ठमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

१. आसीसेथेव-सी०, स्या०, रो० । २. आकारणेन-सी०, स्या०, रो० । ३. नैवाय-स्या० ।

५७. वानरिन्दजातकं

५७. यस्सेते चतुरो घम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं घम्मो धिति^१ चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५८. तयोधम्मजातकं

५८. यस्सेते च तयो घम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
दक्खियं सूरियं पञ्जा, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५९. भेरिवादकजातकं

५९. धमे धमे नातिधमे, अतिघन्तं हि पापकं ।
धन्तेन हि सतं लद्धं, अतिघन्तेन नासितं ति ॥

5

६०. सङ्ख्यधमजातकं

६०. धमे धमे नातिधमे, अतिघन्तं हि पापकं ।
धन्तेनाधिगता भोगा, ते तातो विधमी धमं ति ॥
आसीसवग्गो छट्ठो ।

तस्सुद्दणं

यथा इच्छिं^२ तथाहुदका^३ थला^४,
सुर^५ सादुफलो च^६ अलीनमनो^७ ।
सम्पहट्टमनो चतुरो च तयो,
सतलद्धक भोगघनेन दसा ति ॥

B. 15

10

१. धिती-सी०, रो० । २. इच्छि-स्या० । ३-३. दयाहु दयालका-सी० । ४. सुर-सी० । ५. च-सी०, स्या० । ६. अतिधमनो-सी० ।

६१. असातमन्तजातकं

६१. असा लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ।
सारत्ता च पगम्भा च, सिखी सव्वघसो यथा ।
ता हित्वा पव्वजिस्सामि, विवेकमनुब्रूह्य ति ॥

६२. अण्डभूतजातकं

६२ य ब्राह्मणो अवादेसि, वीणं समुखवेठितो ।
अण्डभूता भता भरिया, तामु को जातु विस्ससे ति ॥

६३. तक्कपण्डितजातकं

६३. कोधना अकतञ्जू च, पिसुणा मित्तभेदिका^१ ।
ब्रह्मचरिय चर भिक्खु, सो सुख न विहाहसी^२ ति^३ ॥

६४. दुराजानजातकं

६४. मा सु नन्दि इच्छति म, मा सु सोचि न मिच्छति ।
थीनं भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गत ति ॥

६५. अनभिरतिजातकं

B. 16 10 ६५ यथा नदी च पन्थो च, पानागारं सभा पपा ।
एव लोकित्थियो नाम, नास कुज्झन्ति पण्डिता ति ॥

६६. मुदुलक्खणजातकं

६६ एका इच्छा पुरे आसि, अलद्धा मुदुलक्खण ।
यतो लद्धा अट्ठारक्खी, इच्छा इच्छ विजायथा ति ॥

१ च विभेदिका - सी०, स्या०, रो० । २-२. विहाहिसीति - सी०, स्या०, रो० ।

६७. उच्छङ्खजातकं

६७. उच्छङ्खे देव मे पुत्तो, पथे धावन्तिया पति ।
तञ्च देसं न पस्सामि, यतो सोदरियमानये ति ॥

६८. साकेतजातकं

६८. यस्मि मनो निविसति, चित्तञ्चा पि पसीदति ।
अदिट्ठपुब्बके पोसे, कामं तस्मि पि विस्ससे ति ॥

६९. विसवन्तजातकं

६९. धिरत्थु तं विसं वन्तं, यमहं जीवितकारणा^१ । 5
वन्तं पञ्चावमिस्सामि, मतं मे जीवितावरं ति ॥

७०. कुडालजातकं

७०. न तं जितं साधु जितं, यं जितं अवजीयति^२ ।
तं खो जितं साधु जितं, यं जितं नावजीयती^३ ति ॥
इत्थिवग्गो सत्तमो ।

तत्सुद्धानं

सिखीसब्बघसो पि च वीणवरो^४,
पिसुणा^५ मित्तभेदिका^६ नन्दी नदी ।
मुदुलक्खण सोदरिया च मनो,
विस साधुजितेन भवन्ति दसा ति ॥

B 17

10

७१. वरुणजातकं^१

७१. यो पुब्बे करणीयानि, पञ्छा सो कातुमिच्छति ।
वरुणकट्टभञ्जो^२ व, स पञ्छा मनुतप्पती ति ॥

१. जीवितकारणं—सी० । २. अवजीयति—स्या० । ३. नावजीयती—स्या० ।
४. वीणावरो—रो० । ५-६. पिसुणा च विभेदिका—सी० । ६. वरुणजातक—सी०, रो० ।
७. वरुणकट्टं—स्या०; वरुणकट्ट—सी०, रो० ।

७२. सीलवहृत्थिजातकं^१

७२. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्च विवरदस्सिनो ।
सव्व चे पठाव^२ दज्जा, नेव नं अभिरावये ति ॥

७३. सच्चंकिरजातकं

७३. सच्चं किरेवमाहुमु, नरा एकच्चिया इध ।
कट्ट निप्लवित^३ सेय्यो, न त्वेवेकच्चियो नरो ति ॥

७४. रुक्खधम्मजातकं

5 ७४. साधू सम्बहुला जाती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
वातो वहति एकट्ठं, ब्रह्मन्तं पि वनप्पति^४ ति ॥

७५. मच्छजातकं

D. 10

७५. अभित्थनय पज्जुध, निधि काकस्स नासय ।
काकं सोकाय रन्वेहि, मञ्च सोका पमोचया ति ॥

७६. असङ्खियजातकं

10 ७६. असङ्खियोमिह गाममिह, अरञ्जे नत्थि मे भयं ।
उज्जु^५ मगं समारुहो, मेत्ताय करणाय चा ति ॥

७७. महासुपिनजातकं

७७. उसभा रुक्खा गावियो गवा च,
अस्सो कंसो सिङ्गाली^६ च कुम्भो ।
पोवस्सरणी च अपाकचन्दनं,

१. सीलवनागरजजातकं-सी०, सीलवनागजातकं-स्या० । २ पथावि-स० । ३
विल्पावित-सी०, रो०, निप्लवित-स्या० । ४. वनस्पति-सी०, रो० । ५ उज्जु-सी०
स्या०, रो० । ६ सिगाली-सी०, स्या०, रो० ।

लाबूनि^१ सीदन्ति सिला प्लवन्ति ॥
 मण्डूकियो कण्हसप्पे गिलन्ति,
 काकं सुपण्णा^२ परिवारयन्ति ।
 तसा वका एळकानं भयाहि,
 विपरियासो^३ वत्तति नयिघ मत्थी ति ॥

५

७८. इल्लिसजातकं

७८. उभो खञ्जा उभो कुणी, उभो विसमचक्खुका^४ ।
 उभिन्नं पिलका जाता, नाहं पस्सामि इल्लिसं ति ॥

७९. खरस्सरजातकं

७९. यतो विलुत्ता च हता च गावो,
 दङ्गानि गेहानि जनो च नीतो ।
 अथागमा पुत्तहताय पुत्तो,
 खरस्सरं डिण्डिमं^५ वादयन्तो ति ॥

B, 19

10

८०. भीमसेनजातकं

८०. यं ते पविकत्थितं पुरे,
 अथ ते पूतिसरा सजन्ति पच्छा ।
 उभयं न समेति भीमसेन,
 युद्धकथा च इदञ्च ते विहञ्जं ति ॥

15

वरुणवग्गो अट्टमो ।

तस्सुद्धानं

वरुणा अकतञ्जुवरे तु सच्चवरं,
 सवनप्पतिना च अभित्थनय^६ ।
 करुणाय सिलाप्लव इल्लिसतो,
 पुन डिण्डिमपूतिसरेन दसा ति ॥

१. लाबूनि-सी०, रो०, लाबूनि-स्या० । २. सुवण्णा-सी०, स्या० । ३. विपरि-
 यायो-स्या० । ४. विसमचक्खुला-सी०, रो० । ५. डिण्डिमं-सी०, स्या०, रो० । ६. अहि-
 त्थनय-सी० ।

८१. सुरापानजातकं

८१ अपायिम्ह अनच्चिम्ह, अगायिम्ह रुदिम्ह च ।
विसञ्जिकरणि^१ पित्वा^२, दिट्ठा नाहुम्ह वानरा ति ॥

८२. मित्तविन्दकजातकं^३

B. 20

८२ अतिक्कम्म रमणक, सदामत्तञ्च दूभकं ।
स्वासि पासाणमासीनो, यस्मा जीवं न मोक्खसी ति ॥

८३. कालकणिजातकं^४

5

८३. मित्तो हवे सत्तपदेन होति,
सहायो पन द्वादसकेन होति ।
मासद्धमासेन च जाति होति,
तत्तुत्तरि अत्तसमो पि होति ।
सोह कथ अत्तसुखस्स हेतु,
चिरसन्थुतं^५ कालकणिं जहेय्यं ति ॥

10

८४. अत्थस्सद्वारजातकं

८४. आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं,
सीलञ्च बुद्धानुमतं सुतञ्च ।
धम्ममानुवत्ती च अलीनता च,
अत्थस्स द्वारा पमुखा छल्लेते ति ॥

८५. किपक्कजातकं

15

८५. आयति^६ दोस नाञ्जाय, यो कामे पटिसेवति^७ ।
विपाकं ते हनन्ति^८ नं, किपक्कमिव भक्खित ति ॥

१ विसञ्जिकरणि—सी०, रो० । २. पीत्वा—सी०, रो० । ३ मित्तविन्दजातक—
सी०, स्या०, रो० । ४ कालकणिजातक—सी०, स्या०, रो० । ५. चिरसन्थुतं—रो० । ६
आयति—सी० । ७ पटिसेवति—सी०, रो० । ८ हनन्ती—स्या०, रो० ।

८६. सीलवीमंसकजातकं^१

८६. सीलं किरेव कल्याणं, सील लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जती ति ॥

८७. मङ्गलजातकं

८७. यस्स मङ्गला^२ समूहतासे^३,
उप्पाता^४ सुपिना च लक्खणा च ।
सो^५ मङ्गलदोसवीतिवत्तो,
युगयोगाधगतो न जातुमेती ति ॥

B. 21

5

८८. सारम्भजातकं

८८. कल्याणिमेव मुञ्चेय्य, न हि मुञ्चेय्य पापिकं ।
भोक्खो कल्याणिया साधु, मुत्वा तप्पत्ति^६ पापिकं ति ॥

८९. कुहकजातकं

८९. वाचा व किर ते आसि, सण्हा सखिलभाणिनो ।
तिणमत्ते असज्जित्थो, नो च निक्खसतं हरं ति ॥

10

९०. अकतञ्जुजातकं^७

९०. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्झति ।
पच्छा किच्चे समुप्पन्ने, कत्तारं नाधिगच्छती ति ॥
अपायिम्हवग्गो नवमो ।

तत्सुद्धानं

अपायिम्ह च दूभकं^८ सत्तापदं,
छलद्वर^९ च आयतिना च पुन ।

१. सीलविमसजातक-सी०; सीलवीमसगजातक-स्या०, रो० । २ मङ्गल-
सी० । ३ समूहता-सी०, स्या०, रो० । ४ उप्पादा-रो० । ५ स-सी०, रो० । ६.
तपत्ति-सी०, रो० । ७ अकतञ्जुजातक-सी०, स्या०, रो० । ८ दुभक-स्या० ।
९ छलद्वय-सी०, स्या० ।

अहिशीलव मङ्गलि पापिकस्सा,
सतंनिक्ख कतत्थवरेन दसा^१ ति^१ ॥

९१. लित्तजातकं

22

६१. लित्तं परमेन तेजसा, गिलमक्ख पुरिसो न बुज्झति ।
गिल रे गिल पापघुत्तक, पच्छा ते कटुकं भविस्सती ति ॥

९२. महासारजातकं

5

६२. उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति, मन्तीसु^२ अकुतुहलं^३ ।
पियञ्च अन्नपानमिह, अत्थे जाते च पण्डितं ति ॥

९३. विस्सासभोजनजातकं

६३. न विस्ससे अविस्सत्थे, विस्सत्थे पि न विस्ससे ।
विस्सासा भयमन्वेति, सीहं व मिगमातुका ति ॥

९४. लोमहंसजातकं

10

६४. सोतत्तो सोसिन्दो^१ चेव, एको भिसनके वने ।
नग्गो न चग्गिमासीनो, एसनापसुतो मुनी ति ॥

९५. महासुदस्सनजातकं

६५. अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेस वूपसभो सुखो ति ॥

९६. तेलपत्तजातकं

६६. समतित्तिकं अनवसेक, तेलपत्त यथा परिहरेय्य ।
एवं सचित्तमनुरक्खे, पत्थयानो दिस अगतपुब्ब ति ॥

१-१ दस-सी०, स्या० । २-२. विस्सत्थे पि न विस्ससे-सी० । ३ सोसीतो-सी०,
स्या०, रो० ।

१७. नामसिद्धिजातकं .

B. 23

६७. जीवकं च मतं दिस्वा, धनपालिं च दुग्गतं ।
पन्थकं च वने मूक्कं, पापको पुनरागतो ति ॥

१८. कूटवाणिजजातकं

६८. साधु खो पण्डितो नाम, न^१ त्वेव^१ अतिपण्डितो ।
अतिपण्डितेन पुत्तेन, मनमिह उपकूळितो^२ ति ॥

१९. परोसहस्सजातकं

६९. परोसहस्सं पि समागतानं,
कन्देय्यु ते वस्ससतं अपञ्चा ।
एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

5

१००. असातरूपजातकं

१००. असातं सातरूपेन, पियरूपेन अप्पिय ।
दुक्खं सुखस्स रूपेन, पमत्तमतिवत्तती ति ॥

10

लित्तवग्गो दसमो ।

तत्सुद्धानं

गिलमक्खकुत्तुहलमातुकस्सा,
मुनिना च अनिच्चतपत्तवरं ।
धनपालिवरो अतिपण्डितको,
सपरोसहस्सअसातदसा ति ॥

मज्झिमो पण्णासको ।

१०१. परोसतजातकं

१०१. परोसतं चे^१ पि समागतानं,
झायेय्युं ते वस्ससतं अपञ्चा ।

15 B. 24

१-१ नत्थेव-रो० । २ उपकूळितो-सी०, उपकुडितो-स्या० । ३ वे-स्या०, रो० ।

एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

१०२. पणिकजातकं

१०२. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताण,
सो मे पिता दुग्भि^१ बने करोति ।
सा कस्स कन्दाग्निं वनस्स मज्झे,
यो तायिता सो सहस^२ करोती ति ॥

१०३. बेरिजातकं^१

१०३. यत्थ बेरी निविसति^२, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्त वा, दुक्ख वसति बेरिसू ति ॥

१०४. मित्तबिन्दकजातकं

१०४. चतुग्भि अट्टज्झगमा, अट्ठाहि पि च सोळस ।
सोळसाहि^३ च बत्तिसं^४, अग्निच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ति ॥

१०५. दुब्बलकट्टजातकं -

B 25 १०५. बहुम्पेतं बने कट्ट, वातो भञ्जति दुब्बलं ।
तस्स चे मायसी^५ नाग, किसो नून भविस्ससी ति ॥

१०६. उदञ्चनीजातकं^६

१०६. सुखं वत सं जीवन्तं, पचमाना उदञ्चनी ।
चोरी जायप्पवादेन, तेलं लोण च याचती ति ॥

१ दुग्भि-सी०, रो०, दुग्भि-स्या० । २ सहसा-सी०, स्या०, रो० । ३ बेरी-जातक-सी० । ४ निविसति-सी०, निविसति-स्या० । ५ सोळसाभि-स्या० । ६ बत्तिस-सी०, स्या०, बत्तिसा-रो० । ७ गायसि-मी०, स्या० । ८ उदचनिजातक-सी०, रो० ।

१०७. सालित्तकजातकं^१

१०७. साधु खो सिप्पकं नाम, अपि यादिस कीदिसं ।
पस्स खञ्जप्पहारेन, लद्धा गामा चतुद्दिसा ति ॥

१०८. बाहियजातकं

१०८. सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि, सन्ति तच्छन्दिनो^२ जना ।
बाहिया हि^३ सुहसेन, राजानमभिराघयी ति ॥

१०९. कुण्डपूवजातकं^४

१०९. यथन्नो पुरिसो होति, तथन्ना तस्स देवता ।
आहरेतं कुण्डपूव^५, मा मे भागं विनासया ति ॥

११०. सम्बसंहारकपञ्चजातकं^६

११०. सम्बसंहारको नत्थि, सुद्धं कङ्गु पवायति ।
अलिकं भायतियं^७ धुत्ती, सच्चमाह^८ महल्लिका ति ॥
परोसतवग्गो^९ एकादसमो ।

B 26

तस्सुहानं

सपरोसत ताथित वेरी पुन,
भमचक्कथ नागसिरिह्यनो ।
सुखकं च वत सिप्पक बाहिया,
कुण्डपूव महल्लिकका च दसा ति ॥

10

१. सालित्तजातक-सी० । २. सच्छन्दिनो-सी०, रो० । ३. पि-सी०, स्या०, रो० । ४. कुण्डपूवजातक-स्या०, रो० । ५. कणं पूव-सी०, रो० । ६. सम्बसंहारक-स्या०, रो०; पञ्च-रो०; सम्बसंहारजातक-सी० । ७. भायतिय-सी०, स्या० । ८. सच्चमाह-स्या० । ९. परोमहस्ववग्गो-सी० ।
दा० १-४

१११. गव्रभपञ्जजातकं

१११. हचि^१ तुव एवमञ्जसि सेय्यो,
पुत्तेन पिता ति राजसेट्ठ ।
हन्दस्सतरस्स ते अय,
अस्सतरस्स हि गव्रभो पिता ति ॥

११२. अमरादेवीपञ्जजातकं^२

११२. येन सत्तुविलङ्गा च, दिगुणपलासो च पुप्फितो ।
येन^३ ददामि^४ तेन वदामि, येन न^५ ददामि^६ न तेन वदामि ।
एस मग्गो यवमज्झकस्स, एतं छन्नपथ विजानाही ति ॥

११३. सिङ्गलजातकं^७

B. 27

११३. सद्दहासि सिङ्गलस्स,^८ सुरापीतस्स ब्राह्मण ।
सिप्पिकानं सत नत्थि, कुतो कससता दुवे ति ॥

११४. मितचिन्तिजातकं^९

10

११४. बहुचिन्ती अप्पचिन्ती,^{१०} उभो जाले अबज्जरे ।
मितचिन्ती पमोचेसी,^{११} उभो तत्थ समागता ति ॥

११५. अनुसासिकजातकं

११५. यायञ्जमनुसासति, सय लोलुप्पचारिनी ।
सायं विपक्खिका सेति, हता चक्केन सासिका^{१२} ति ॥

१. हसि-सी०, स्या० । २. अमरादेवीपञ्जो-स्या०; ० पञ्ज-रो० । ३-३. येनादामि-सी०, स्या० । ४-४. नादामि-सी०, स्या० । ५. सिगालजातक-सी०, स्या०, रो० । ६. सिगालस्स-सी०, स्या०, रो० । ७. मितचिन्तीजातक-सी० । ८. अप्पचिन्ती च-सी०, स्या०, रो० । ९. अमोचेसी-सी०, अमोचेसि-स्या०, रो० । १०. सालिका-सी०, रो०; सालिका-स्या० ।

११६. दुष्बचजातकं

११६. अतिकरमकराचरिय, मय्हम्पेतं न रुच्चति ।
चतुत्थे लङ्घयित्वान^१, पञ्चमायसि^२ आवुतो ति ॥

११७. तित्तिरजातकं

११७. अच्चुग्गतातिलपता, अतिवेलं^३ पभासिता ।
वाचा हनति^४ दुम्भेषं, तित्तिरंवातिवस्सितं ति ॥

११८. बट्टकजातकं

११८. नाचिन्तयन्तो पुरिसो, विसेसमधिगच्छति ।
चिन्तितस्स फलं पस्स, मुत्तोस्मि वधवन्धना ति ॥

११९. अकालराधिजातकं

११९. अमातापितरसंवद्धो^५, अनाचेरकुले^६ वसं ।
नायं कालं अकालं वा, अभिजानाति कुक्कुटो ति ॥

१२०. बन्धनमोक्षजातकं

१२०. अबद्धा तत्थ वज्जन्ति, यत्थ वाला पभासरे ।
बद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति, यत्थ धीरा पभासरे ति ॥
हचिवग्गो^७ द्वादसमो ।

तत्सुद्धानं

अथ गद्वभ सत्तुव कंससत्तं,
वहुचिन्ति सासिकायातिकर ।
अतिवेल विसेसमनाचरियो व,
धीरापभासरतेन दसा ति ॥

१ लिङ्घयित्वान—स्या० । २. पञ्चमियसि—सी० । ३. अतिबलता—सी०, स्या०, रो० । ४. हन्ति—सी० । ५. अमातापितरिसंवद्धो—सी०, रो० ; अमातापितुसंवद्धो—स्या० । ६. अनाचरियाकुले—सी०, स्या०, रो० । ७. हंसिवग्गो—सी० ; हंसिवग्गो—स्या० ।

१२१. कुसनाळिजातकं

१२१. करे सरिक्खो अथ वा पि सेट्ठो,
निहीनको वा^१ पि^२ करेय्य एको ।
करेय्युमेते^३ व्यसने उत्तमत्थं,
यथा अहं कुसनाळि^४ रुचायं ति ॥

१२२. दुस्मेघजातकं

B. 29 5

१२२. यसं लद्धान दुस्मेघो, अनत्थं चरति अत्तनो ।
अत्तनो च परेस च, हिंसाय पटिपज्जती ति ॥

१२३. नङ्गलीसजातकं

१२३. असव्वत्थगार्मि वाच, बालो सव्वत्थ भासति ।
नायं दधि वेदि न नङ्गलीसं,
दधिप्पयं^५ मञ्जति नङ्गलीसं ति ॥

१२४. अम्बजातकं

10

१२४. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
वायामस्स फलं पस्स, भुत्ता अम्बा अनीतिहं ति ॥

१२५. कटाहकजातकं

१२५. बहुम्मि सो विकत्थेय्य, अञ्ज जनपदं गतो ।
अन्वागन्त्वान दूसेय्य, भुञ्ज भोगे कटाहका ति ॥

१२६. असिलक्खणजातकं

15

१२६. तदेवेकस्स^६ कल्याणं, तदेवेकस्स पापकं ।
तस्मा सव्वं न कल्याणं, सव्वं वा पि न पापकं ति ॥

१-१. चापि-सी०, रो० । २. करिख्युते-सी०, रो० । ३. कुसनाळी-सी० ।
४. दधि पयं-सी०, रो० । ५. तथेवेकस्स-सी०, स्था०; तथेवेकस्स-रो० ।

१२७. कलण्डुकाजातकं

१२७. ते देसा तानि वत्थूनि, अहं च वनगोचरो ।

अनुविच्च खो तं गण्हेय्युं, पिव' खीरं कलण्डुका ति ॥

१२८. बिळारवतजातकं

१२८. यो वे धम्मं' धजं' कत्वा, निगूळहो पापमाचरे ।

विस्सासयित्वा भूतानि, बिळारं नाम तं वतं ति ॥

B. 30

१२९. अग्निकभारद्वाजजातकं

१२९. नायं सिखा पुञ्जहेतु, वासहेतु अयं सिखा ।

नाङ्गुट्टगणनं' याति, अलं ते होतु अग्निका ति ॥

5

१३०. कोसियजातकं

१३०. यथा वाचा च' मूञ्जस्सु, यथा भुत्तं च व्याहर ।

उभयं ते न समेति, वाचा भुत्तं' च' कोसिये ति ॥

कुसनाळिवग्गो तेस्समो ।

तस्सुद्धानं

कुसनाळिसिरिक्क्यनो च यसं,

दधि मम्ब कटाहकपञ्चमको ।

अथ पापकखीरबिळारवतं',

सिखि कोसियसक्क्यनेन' दसा ति ॥

10

१३१. असम्पदानजातकं

१३१. असम्पदानेनितरीतरस्स,

बालस्स मित्तानि कली भवन्ति ।

१. पिय-सी०, रो० । २. मूचिकजातक-स्या०; बिळारजातक-रो० । ३-३. धम्मवज-रो० । ४. अग्निकजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. नङ्गुट्टगणनं-सी०, स्या०; नङ्गुट्टगणनं-रो० । ६. व-सी०, रो० । ७-७. मत्तञ्च-सी० । ८. पापसखिरबिळारवत-सी०, स्या० । ९. कोसियसक्क्यनेन-सी० ।

तस्मा हरामि भुसं अद्भुमानं,
मा मे मिति जीयित्थ सस्सतायं ति ॥

१३२. भीरुकजातकं^१

B, 91

१३२. कुसलूपदेसे धितिया दळ्हाय च,
अनिवत्तितत्ता^२ भयभीरुताय च ।
न रक्खसीनं वसमागमिम्हसे^३,
स सोत्थिभावो महता भयेन मे ति ॥

5

१३३. घतासनजातकं

१३३. खेमं यहिं तत्थ अरी उदीरितो,
दकस्स^४ मज्झे जलते वतासनो ।
न अज्ज वासो महिया महीरुहे,
दिसा भज्ज्हे सरणाज्ज^५ नो भयं ति ॥

10

१३४. ज्ञानसौधनजातकं

१३४. ये सञ्जिनो ते पि दुग्गता,
ये पि असञ्जिनो ते पि दुग्गता ।
एतं उभयं विवज्जय,
तं समापत्तिमुखं अनङ्गणं ति ॥

१३५. चन्दाभजातकं

15

१३५. चन्दाभं सूरियाभञ्च, योष पञ्चाय गाधति^१ ॥
अवितक्केन ज्ञानेन, होति आभस्सरूपणो ति ॥

१. पञ्चगव्यजातक-सी०; पञ्चभीरुकजातक-स्या०; पञ्चगव्यजातक-रो० । २
अवत्थितत्ता-सी०, स्या०, रो० । ३ वसमागमिम्हा-सी०, वसमागमिम्ह-स्या०, रो० । ४.
उदकस्स-सी०, रो० । ५. सरणज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. आवति-रो० ।

१३६. सुवण्णहंसजातकं

१३६. यं लद्धं तेन तुट्ठब्बं, अतिलोभो हि पापको ।
हंसराजं गहेत्त्वान, सुवण्णा परिहायथा ति ॥

B. 32

१३७. बब्बुजातकं

१३७. यत्थेको लभते बब्बु, दुतियो तत्थ जायति ।
ततियो च चतुत्थो च, इदं ते बब्बुका बिलं ति ॥

१३८. गोधजातकं

१३८. किं ते जटाहि दुम्भेघ, किं ते अजिनसाटिया ।
अब्भन्तर ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसी ति ॥

5

१३९. उभतोभट्टजातकं

१३९. अक्खी भिन्ना पटो नट्टो, सखिगेहे^१ च भण्डनं ।
उभतो पट्टुट्ठा^२ कम्मन्ता^३, उदकम्हि थलम्हि चा ति ॥

१४०. काकजातकं

१४०. निच्चं उब्बिगहदया, सव्वलोकविहेसका ।
तस्मा नेसं^१ वसा नत्थि, काकानम्हाक^२ जातिनं ति ॥
असम्पदानवगो चुइससो ।

10

तत्सुहानं

इतरीतररक्खसि खेमियो च,
परोसतपञ्हेन आभस्सरो पुन ।
अथ हंसवर्त्तमबब्बुजटं,
पटनट्टककाकवरेण दसा ति ॥

B. 33

— ० —

१. सखीगेहे—सी०, स्या० । २-२. पट्टुट्ठकम्मन्तो—सी०; ० कम्मन्ता—स्या०;
पट्टुट्ठो कम्मन्तो—रो० । ३. वेसं—सी०, रो० । ४. काकानम्हाक—सी०, रो० ।

१४१. गोघजातकं

१४१. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तसुखमेधति ।

गोधाकुलं ककण्टा^१ व^२, कलि पापेति अत्तनं^३ ति^४ ॥

१४२. सिङ्गलजातकं

१४२. एतं हि ते दुराजान, यं सेसि मतसायिकं^५ ।

यस्स ते कङ्कुमानस्स, हत्था दण्डो न मुच्चती ति ॥

१४३. विरोचजातकं

5 १४३ लसी च ते निष्फलिता, मत्थको च पदालितो^६ ।

सब्बा ते फासुका भग्गा, अज्ज खो त्वं विरोचसी ति ।

१४४. नङ्गुट्टुजातकं

१४४. बहुम्पेतं असम्भि जातवेद, यं तं वालघिनाभिपूजयाम ।

मंसारहस्स नत्थज्ज मंसं, नङ्गुट्टुम्पि भवं पटिगहानू ति ॥

१४५. राघजातकं

B, 34

१४५. न त्वं राघ विजानासि, अङ्कुरत्ते अनागते ।

अव्ययतं^७ विलपसि, विरत्ता^८ कोसियायने ति ॥

10

१४६. समुद्दकाज्जातकं

१४६. अपि^९ नु^{१०} हनुका सन्ता, मुखं च परिसुस्सति ।

ओरमाम न पारेम, पूरते व महोदधी ति ॥

१४७. पुप्फरत्तजातकं

१४७. नयिदं दुक्खं अदुं दुक्खं, यं मं तुदति वायसो ।

यं सामा पुप्फरत्तेन, कत्तिकं नानुभोस्सती ति ॥

१-१ ककण्टीव-रो० । २-२ अत्तानन्ति-सी०, रो० । ३ सायितं-स्या० । ४. विरो-
चनजातक-सी०, स्या०, रो० । ५ विदालितो-सी०, रो० । ६ अव्यायतं-सी०, रो०, अव्या-
यतं-स्या० । ७ विरत्ते-स्या० । ८ काकजातक-सी०, स्या० । ९-९ अपिनु-स्या०, रो० ।

१४८. सिङ्गालजातकं

१४८. नाहं पुनं न च पुनं, न चा पि अपुनपुनं ।
हृत्थिवोन्दि पवक्खामि, तथा हि भयतज्जितो ति ॥

१४९. एकपण्णजातकं

१४९. एकपण्णो अयं रुक्खो, न भूम्या चतुरङ्गुलो ।
फलेन विसकप्पेन, महायं किं भविस्सती ति ॥

१५०. सञ्जीवजातकं

१५०. असन्तं यो पग्गहाति, असन्तं चूपसेवति ।
तमेव घासं कुस्ते, व्यग्घो सञ्जीवको^१ यथा ति ॥
ककण्टकवग्गो पन्नरसमो ।

5 B. 35

तत्सुद्धानं

सुखमेधति दण्डवरो च पुन,
लसिवालधि^२ पञ्चमराधवरो ।
समहोदधि कत्तिकबोन्दि पुन,
चतुरङ्गुलव्यग्घवरेन^३ दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्धानं

अपण्णकं सीलवग्गकुरुङ्ग, कुलावकं अत्थकामेन पञ्चमं ।
आसीसो^४ इत्थिवरणं अपायि, लित्तवग्गेन ते दस ।
परोसतं हचि^५ कुसनाळि^६, असम्पदं ककण्टकवग्गो^७ ॥
एककनिपातं निट्ठितं ।

—:०:—

१. नजीविको-सी०, स्या०, रो० । २. लसीवालधि-सी० । ३. ० व्यग्घवरेन-
मी० । ४. नद वग्गुद्धानं भवति-सी०, स्या० । ५. आसीसो-सी०, स्या० । ६-६. हचि
मी० । ७. पापमेविक्खग्गो-स्या० ।
ला० १-५

२. दुकनिपातो

१५१. राजोवादजातकं (१)

B. 35

१. दळ्ह दळ्हस्स खिपति, मल्लिको^१ मुदुना मुदुं ।
साधुम्पि साधुना जेति, असाधुम्पि अमाधुना ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथि^२ ॥
- २ अक्कोवेन जिने कोवं, असाधुं साधुना जिने ।
जिने कदरियं दानेन, सच्चेनालिकवादिनं ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथी ति ॥

5

१५२. सिङ्गालजातकं (२)

- ३ असमेविखतकम्मन्तं, तुरिताभिनिपातिनं ।
सानि^४ कम्मनि^५ तप्पेन्ति, उण्हं वज्जोहितं मुखे ॥
४. सीहो च सीहनादेन, ददुरं अभिनादयि ।
मुत्वा सीहम्स निग्घोमं, मिङ्गालो ददुरे वस ।
भीतो सन्तासमापादि, हृदयञ्चस्स अप्फली नि ॥

10

१५३. सूकरजातकं (३)

५. चतुप्पदो अहं सम्म, त्वं पि सम्म चतुप्पदो ।
एहि सम्म^६ निवत्तस्सु, किं^७ नु^८ भीतो पलायसि ॥
६. असुचि पूतिलोमोसि, दुग्गन्धो वासि सूकर ।
सचे युज्जितुकामोसि, जयं सम्म दढामि ते ति ॥

15

१. वल्लिको-म० । २. सारथीति-वी०, रो० । ३. सिङ्गालजातक-मी०, त्या०, रो० । ४-४ तानि कम्मनि-त्या० । ५. सीह-मी०, रो० । ६-६. किन्तु-मी०, त्या०, रो० ।

१५४. उरगजातकं (४)

७. इधूरगान पवरो पविट्ठो,
सेलस्स वण्णेन पमोक्खमिच्छ ।
ब्रह्मं च वण्णं अपचायमानो,
बुभुविखतो नो वितरामि^१ भोत्तु ॥

B. ३७

८. सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव,
दिव्या^२ च ते पातुभवन्तु भवस्सा ।
यो^३ ब्रह्मवण्ण अपचायमानो,
बुभुविखतो नो वितरासि भोत्तु ति ॥

१५५. अगजातकं (५)

९. जीव वस्ससत भग्ग^४, अपरानि च वीसति^५ ।
मा म पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ॥

10

१०. त्वं पि वस्ससतं जीव, अपरानि च वीसति ।
विसं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ति ॥

१५६. अलीनचित्तजातकं (६)

११. अलीनचित्त निस्साय, पहट्ठा महती चमू ।
कोसलं सेनासन्तुट्ठ, जीवग्गाह^६ अगाहयि ॥

१२. एव निस्सयसम्पन्नो, भिक्खु आरद्धवीरियो ।
भावयं कुसल धम्म, योगवखेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सव्वसयोजनक्खय^७ ति ॥

15

१. विसहामि-सी०, स्या०, रो० । २. दिव्या-सी०, दिव्या-रो० । ३. सो-
रया०, रो० । ४. भग्गजातक-सी०, रो० । ५. गय्य-सी०, रो० । ६. वीसति-स्या० ।
७. जीवग्गाह-सी०, रो० । ८-८. सव्वसयोजनक्खयन्ति-सी० ।

१५७. गुणजातकं (७)

B. 38

१३. येन कामं पणामेति, धम्मो बलवत भिगी ।
उन्नदन्ती विजानाहि, जातं सरणतो भय ॥
- १४ अपि चे पि दुब्बलो मित्तो, मित्तधम्मेषु तिष्ठति ।
सो जातको च बन्धु च, सो मित्तो सो च मे सखा ।
- 5 दाठिनि मातिमञ्जित्यो^१, सिङ्गालो मम पाणदो ति ॥

१५८. सुहनुजातकं (८)

१५. नयिद विसमसीलेन, सोणेन सुहनू^२ सह^३ ।
सुहनू^४ पि तादिसोयेव, यो सोणस्स सगोचरो ॥
- १६ पक्खन्दिना पगम्भेन, निच्च सन्दानखादिना ।
समेति पाप पापेन, समेति असता अस ति ॥

१५९. मोरजातकं (९)

10

१७. उदेतयं चक्खुमा एकराजा,
हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो^५ ।
त त नमस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,
तयाज्ज^६ गुत्ता विहरेमु दिवस ॥
- 15 ये ब्राह्मणा वेदगू^७ सब्बधम्मेषु,
ते मे नमो ते च म पालयन्तु ।
नमत्थु बुद्धान नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तान नमो विमुत्तिया ।
इमं सो परित्त कत्वा, मोरो चरति एसना ॥

B. 39

20

- १८ अपेतय चक्खुमा एकराजा,
हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो ।

१. तिमञ्जित्यो-स्या० । २-२ सुहनूस्सह-सी०, स्या०, सुहनूस्सहा-रो० । ३. सुहनू-स्या०, रो० । ४ पठविप्पभासो-सी०, स्या०, रो० । ५ तयाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६ वेदगू-स्या० ।

तं तं नम्मस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,
तयाज्ज गुत्ता विहरेमु रत्ति ॥

ये ब्राह्मणा वेदगू सब्बघम्मे,
ते मे नमो ते च मं पालयन्तु ।
नमत्थु बुद्धानं नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तान नमो विमुत्तिया ।
इम सो परित्तं कत्वा, मोरो वासमकप्पयी ति ॥

5

१६०. विनीलजातकं^१ (१०)

१६. एवमेव नून राजानं, वेदेहं मिथिलग्गह ।
अस्सा बहन्ति^२ आजञ्जा, यथा हंसा विनीलक ॥
२०. विनील दुग्ग भजसि, अभूमि तात सेवसि ।
गामन्तकानि^३ सेवस्सु, एतं मातालयं तवा^४ ति^५ ॥
बळह्वग्गो पठमो ।

10

तस्सुद्धानं

वरबल्लिकदहरसूकरको,
उरगूत्तमपञ्चमभग्गवरो ।
महतीचमुया व सिञ्जालवरो,
सुहन्तुत्तम मोर विनीलं दसा ति ॥

15

१६१. इन्द्रसमानगोत्तजातकं (११)

२१. न सन्थवं कापुरिसेन कयिरा,
अरियो अन्नरियेन पजानमत्थं ।
चिरानुबुत्थो पि करोत्ति पाप,
गजो यथा इन्द्रसमानगोत्तं ॥

B. 40

१ विनीलकजातक—सी०, स्या०, ० जातक—रो० । २ बाहन्ति—रो० । ३ गामन्ति-
कानि—सी० । ४-४ तुवन्ति—स्या०, त्वन्ति—रो० ।

२२. य^१ त्वेव^२ जञ्जा सदिसो मम ति,
 सीलेन पञ्चाय सुतेन चा पि ।
 तेनेव मेत्ति कयिराथ सद्धि,
 सुखो^३ हवे^४ सप्पुरिसेन सङ्गमो ति ॥

१६२. सन्थवजातकं (१२)

५ २३. न सन्थवस्मा परमत्थि पापियो,
 यो सन्थवो कापुरिसेन होति ।
 सन्तप्पितो सप्पिना पायसेन,
 किञ्छाकत पण्णकुटि अदट्ठि^५ ॥

१० २४. न सन्थवस्मा परमत्थि सेय्यो,
 यो सन्थवो सप्पुरिसेन होति ।
 सीहस्स व्यग्घस्स^६ च दीपिनो च,
 सामा मुख लेहति सन्थवेना ति ॥

१६३. सुसीमजातकं (१३)

२५. काळा मिगा सेतदन्ता तवीमे^७,
 परोसत हेमजालाभिच्छन्ना^८ ।
 १५ ते ते ददामी ति सुसीम ब्रूसि,
 अनुस्सर पेत्तिपितामहान ॥

B 41 २६ काळा मिगा सेतदन्ता ममीमे^९,
 परोसत हेमजालाभिच्छन्ना ।
 ते ते ददामी ति वदामि माणव,
 २० अनुस्सर पेत्तिपितामहान ति ॥

१-१ यदेव-स्या० । २-२ सुखावहो-सी०, रो० । ३ अदट्ठही-सी०; अदट्ठहि
 -स्या०; अदट्ठही ति-रो० । ४ व्यग्घस्स-सी०, रो० । ५ तव इमे-मी०, रो० ।
 ६ हेमजालाभिच्छन्न-सी० । ७ मम इमे-सी०, रो० ।

१६४. गिज्झजातकं (१४)

२७. यं नु गिज्झो योजनसत्तं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि^१ ॥
२८. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्ख्ये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झती ति ॥

१६५. नकुलजातकं (१५)

२९. सन्धिं कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलानुज ।
विवरिय दाठं सेसि^२, कुतो ते^३ भयमागतं ॥
३०. सङ्केथेव अमित्तस्मिं, मित्तस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि^४ कन्तती ति^५ ॥

१६६. उपसाळकजातकं (१६)

३१. उपसाळकनामानि^६, सहस्सानि चतुद्दस ।
अस्मिं पदेसे दड्ढानि, नत्थि लोके अनामतं ॥
३२. यमिह सच्चं च घम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।
एतं^७ अरिया^८ सेवन्ति, एतं लोके अनामतं ति ॥

१६७. समिद्धिजातकं (१७)

३३. अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु, न हि भुत्वान भिक्खसि ।
भुत्वान भिक्खु भिक्खस्सु, मा तं कालो उपच्चगा ॥
३४. काल वोहं न जानामि, छन्नो कालो न दिस्सति ।
तस्मा अभुत्वा भिक्खामि, मा मं कालो उपच्चगा ति ॥

१. बुज्झसी-सी० । २. सयसि-सी०, स्या०, रो० । ३. त-सी० । ४-४. मूलनिकन्तती ति-सी० । ५. उपसाळकजातक-सी०, स्या०, उपसाळहजातक-रो० । ६. उपसाळहकनामान-सी०, स्या०, रो० । ७-७. एतवरिया-सी०, स्या०, रो० ।

१६८. सकुणगिघजातकं (१८)

३५. सेनो बलसा पतमानो, लापं गोचरठायिनं^१ ।
 सहसा अज्झम्पत्तो व, मरणं तेनुपागमि ॥
 ३६. सोह नयेन सम्पन्नो, पेत्तिके गोचरे रतो ।
 अपेतसत्तु मोदामि, सम्पस्स अत्थमत्तनो ति ॥

१६९. अरकजातकं (१९)

- 5 ३७. यो वे भेत्तेन चित्तेन, सव्वलोकानुकम्पति ।
 उद्ध अधो च तिरिय^२, अप्पमाणेन सव्वसो ॥
 ३८. अप्पमाणं हित चित्त, परिपुण्णं सुभावित् ।
 यं पमाणकत्तं^३ कम्म, न तं तत्रावसिस्सती ति ॥

१७०. ककण्टकजातकं (२०)

- 10 ३९. नायं पुरे उण्णमति^४, तोरणगे ककण्टको ।
 महोसध विजानाहि, केन थद्धो ककण्टको ॥
 ४०. अलद्धपुव्व लद्धान, अड्डुमास ककण्टको ।
 अतिमञ्जति राजान, वेदेहं मिथिलग्गह ति ॥
 सन्थववग्गो दुत्तियो ।

तस्सुहानं

D 43

15

अथ इन्दसमान सपण्णकुटि,
 सुसिमुत्तम गिज्झ जलावुजको ।
 उपसाल्लक भिक्खु सलापवरो,
 अथ भेत्तवरो दसपुण्णमती ति ॥

१७१. कल्याणघम्मजातकं (२१)

४१. कल्याणघम्मो ति यदा जनिन्द,
 लोके समञ्ज^५ अनुपापुणाति ।

१ गोचरठायिन-स्या०, रो० । २ तिरिय च-सी०, स्या०, रो० । ३ पमाण कत-
 स्या०, रो० । ४ उण्णमति-स्या० । ५ समञ्जा-सी० ।

तस्मा न हिय्येथ^१ नरो सपञ्जो,
हिरिया पि सन्तो घुरमादियन्ति ॥

४२. सायं समञ्जा इध मज्ज पत्ता,
कल्याणधम्मो ति जनिन्द लोके ।
ताहं समेक्खं इध पब्बजिस्सं,
न हि मत्थि छन्दो इध कामभोगे ति ॥

5

१७२. दहरजातकं (२२)

४३. को नु सद्देन महता, अभिनादेति दहरं ।
त^१ सीहा नप्पटिनदन्ति^२, को नामेसो मिगाधिभू ॥
४४. अथमो मिगजातानं, सिङ्गालो^३ तात वस्सति ।
जातिमस्स जिगुच्छन्ता, तुण्ही सीहा समच्छरे ति ॥

10

१७३. मक्कटजातकं (२३)

४५. तात माणवको एसो, तालमूलं अपस्सितो ।
अगारकञ्चिदं अत्थि, हन्द देमस्सगारकं ॥
४६. मा खो त्व^४ तात पक्कोसि, दूसेय्य नो अगारकं ।
नेतादिस मुखं होति, ब्राह्मणस्स सुसीलिनो ति ॥

B. 44

१७४. दुर्भिमयमक्कटजातकं (२४)

४७. अदम्ह ते वारि पहूतरूपं^५,
धम्माभित्तस्स पिपासितस्स ।
सो दानि पित्वान^६ किरिक्कुरोसि^७.
असङ्गमो^८ पापजनेन सेय्यो ॥

15

१ हियेथ-सी० । २ कि-सी०, रो० । ३ नप्पटिनदन्ति-सी०, रो० । ४ सिङ्गालो-सी०, स्या०, रो० । ५ व-सी०, स्या०, रो० । ६ बहूतरूप-स्या०, बहुतरूप-रो० । ७ पित्वान-सी०, रो० । ८ किरिक्कुरोसि-सी०, स्या०, रो० । ९ असङ्गमो-
जा० १-६

४८. को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सीलवा नाम मक्कटो ।
इदानी खो तं ओहच्छ^१, एसा अस्माक^२ धम्मता ति ॥

१७५. आदिच्चुपट्टानजातकं (२५)

४९. सब्बेसु किर भूतेसु, सन्ति सीलसमाहिता ।
पस्स साखाभिगं जम्म, आदिच्चमुपतिट्ठति ॥
५०. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
अग्गिहुत्तञ्च उह्व^३, द्वे च^४ भिन्ना कमण्डलू ति ॥

१७६. कळायमुट्ठिजातकं (२६)

५१. बालो वताय दुमसाखगोचरो,
पञ्जा जनिन्द नयिमस्स विज्जति ।
कळायमुट्ठि^५ अवकिरिय केवल,
एकं कळायं पतित गवेसति ॥
५२. एवमेव मयं राज, ये चञ्जे अतिलोभिनो ।
अप्पेन बहु^६ जिय्याम^७, कळायेनेव वानरो ति ॥

१७७. तिन्दुकजातकं (२७)

५३. धनुहत्थकलापेहि, नेत्ति सवरधारिभि ।
समन्ता परिकिण्णम्ह^८, कथ मोक्खो भविस्सति ॥
५४. अप्पेव बहुकिच्चान, अत्थो जायेथ^९ कोचि नं ।
अत्थि खलस्स अञ्छिन्न, खज्जथञ्जेव^{१०} तिन्दुक ति ॥

१७८. कञ्जपजातकं (२८)

५५. जनित्त मे भवित्त मे, इति पङ्के अवस्सयि ।
त मं पङ्को अज्झभवि^{११}, यथा दुब्बलकं तथा ।
तं तं वदामि भग्गव, सुणोहि वचन मम ॥

१ ऊह्व-सी०, रो०, ओह्व-स्या० । २ अस्माक-रो० । ३ ऊह्व-सी०,
ऊह्व-स्या०, ऊह्वन्ति-रो० । ४ तेन-रो० । ५ कळायमुट्ठि-रो० । ६ बहु-सी० ।
७ जेय्याम-स्या० । ८ परिकिण्णम्हा-सी०, स्या०, रो० । ९ जायथ-सी० । १०-
खञ्जतञ्जेव-सी०, स्या०, खञ्जतञ्जेव-रो० । ११ अज्झभवि-सी०, अज्झभवि-रो० ।

५६. गामे वा यदि वा रञ्जे, सुखं यत्राधिगच्छति ।
तं जनित्तं^१ भवित्तं च, पुरिसस्स पजानतो ।
यम्हि जीवे तम्हि गच्छे, न निकेतहतो सिया ति ॥

१७९. सतधम्मजातकं (२९)

५७. तं च अप्पं च उच्छिद्दं, तं च किच्छेन नो अदा ।
सोहं ब्राह्मणजातिको, यं भुत्तं तं पि उग्गतं ॥
५८. एवं धम्मं निरंकत्वा, यो अधम्मो जीवति ।
सतधम्मो व लाभेन, लद्धेन^२ पि न नन्दती ति ॥

5

B. 46

१८०. दुद्दजातकं (३०)

५९. दुद्दं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरन्नयो ॥
६०. तस्मा सतं च असतं^३, नाना होति इतो गति ।
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्पपरायणा ति ॥
कल्याणवग्गो ततियो ।

10

तत्सुद्धानं

सुसमञ्जमिगाधिभू माणवको,
वारिपहूतरूपादिच्चुपट्टाना ।
सकलायसतिन्दुकपङ्क पुन,
सतधम्म सुदुद्दकेन दसा ति ॥

15

१८१. असदिसजातकं (३१)

६१. धनुग्गहो असदिसो, राजपुत्तो महब्बलो ।
दूरेपाती अक्खणवेधी, महाकायप्पदालनो ॥
६२. सब्बामित्ते रणं कत्वा, न च कच्चि^४ विहेठयि ।
भातरं सोत्थिं कत्वान, संयमं^५ अज्झुपागमी ति ॥

१. जनित-स्या० । २-२ लद्धेनापि-स्या० । ३. असतञ्च-सी०, स्या०, रो० ।

४. किञ्चि-सी०, स्या०, रो० । ५. सञ्जयं-सी०, स्या०, रो० ।

१८२. सङ्गामावचरजातकं (३२)

B 47

६३. सङ्गामावचरो सूरौ, बलवा इति विस्सुतो ।
किं नु तोरणमासज्ज, पट्टिकमसि कुञ्जर ॥
६४ ओमह् खिप्प पलिव^१, एसिकानि च अव्वह^२ ।
तोरणानि च^३ महित्वा^४, खिप्प पविस कुञ्जरा ति ॥

१८३. बालोदकजातकं (३३)

5

६५. बालोदक अप्परसं निहीनं,
पित्वा^५ मदो जायति गद्रभान ।
इमं च पित्वान रस पणीत,
मदो न सञ्जायति सिन्धवान ॥
६६. अप्पं पिवित्वान निहीनजच्चो,
सो मज्जती^६ तेन जनिन्द पुट्ठो^७ ।
घोरय्हसीली च कुलम्हि जातो,
न मज्जती अणरस पिवित्वा ति ॥

10

१८४. गिरिदत्तजातकं (३४)

15

६७. दूसितो गिरिदत्तेन, हयो सामस्स पण्डवो ।
पोराण पकर्ति हित्वा, तस्सेवानुविधिय्यति^८ ॥
६८. सचे च^९ तनुजो पोसो, सिखराकारकप्पितो^{१०} ।
आनने न^{११} गहेत्वान, मण्डले परिवत्तये ।
खिप्पमेव पहत्त्वान^{१२}, तस्सेवानुविधिय्यती ति ॥

१८५. अनभिरतिजातकं (३५)

B 48

- ६९ यथोदके आविले अप्पसन्ने,
न पस्सति सिप्पिकसम्बुक^{१३} च^{१४} ।

१. पलीच-स्या० । २. अव्वह-स्या० । ३-३ पयहित्वा-सी०, रो० । ४. बाळो-
दकजातक-सी० । ५. पीत्वा-सी०, रो० । ६. मज्जति-सी० । ७. पुट्ठो-सी०, स्या० ।
८. गिरिदत्तजातक-रो० । ९. तस्सेव अनुविधीयती ति-सी०, रो० । १०. व-सी०, रो० ।
११. सिङ्गाराकारकप्पितो-स्या० । १२. त-सी०, स्या०, रो० । १३. पहत्त्वान-सी०,
रो० । १४. सिप्पिकसम्बुक-सी० । १५. रो० पोत्थके नत्थि ।

सकखरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं आविलम्हि^१ चित्ते ।
न^२ पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ॥

७०. यथोदके अच्छे विप्पसन्ने,
सो पस्सति सिप्पिकसम्बुकं च ।
सकखरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं अनाविलम्हि चित्ते ।
सो पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ति ॥

5

१८६. दधिवाहनजातकं (३६)

७१. वण्णगन्धरसूपेतो, अम्बोयं अहुवा पुरे ।
तमेव पूजं लभमानो, केनम्बो कटुकप्फलो ॥
७२. पुचिमन्दपरिवारो, अम्बो ते दधिवाहन ।
मूलं मूलेन संसट्ठ, साखा^३ साखा^३ निसेवरे ।
असातसन्निवासेन^४, तेनम्बो कटुकप्फलो ति ॥

10

१८७. चतुमट्टजातकं (३७)

७३. उच्चे विटमिमारुह, मन्तयव्हो रहोगता ।
नीचे ओरुह मन्तव्हो, मिगराजा पि सोस्सति ॥
७४. यं सुवण्णो^५ सुवण्णेन, देवो देवेन मन्तये ।
किं तेत्थ^६ चतुमट्टस्स, विसं पविस जम्बुका ति ॥

15

१८८. सीहकोत्पुजातकं (३८)

७५. सीहङ्गुली सीहनखो, सीहपादपतिट्ठितो ।
सो सीहो सीहसङ्घम्हि, एको नदति अञ्जथा ॥

B 49

१ आविलोहि-सी० । २ न सो-स्या० । ३-३ साखा साख-स्या० । ४. असतसन्निवासेन-रो० । ५. सुवण्णो-सी०, स्या०, रो० । ६ तत्थ-स्या०, रो० । ७. सीहकोत्पुजातक-सी०, स्या०, सीहकोट्टकजातक-रो० ।

७६. मा त्वं नदि राजपुत्त, अप्ससहो वने वस ।
सरेन खो तं जानेय्युं, न हिते पेतिको सरो ति ॥

१८९. सीहचम्मजातकं (३९)

७७. नेत सीहस्स नदित, न व्यग्घस्स न दीपिनो ।

पारुतो सीहचम्मेन, जम्मो नदति गद्रभो ॥

७८. चिर पि खो त खादेय्य, गद्रभो हरितं यवं ।

पारुतो सीहचम्मेन, रवमानो व^१ दूसयी ति ॥

१९०. सीलानिसंसजातकं (४०)

७९. पस्स सद्धाय सीलस्स, चागस्स च अयं फलं ।

नागो नावाय वण्णेन, सद्धं बहुतुपासकं ॥

८०. सन्धिरेव समासेथ, सन्धि कुब्बेथ सन्धवं ।

सत्तं हि सन्निवासेन, सोत्थि गच्छति न्हापितो^१ ति ॥

असदिसवग्गो चतुत्थो ।

तत्सुद्धानं

घनुग्गहकुञ्जरअप्परसो,

गिरिदत्तमनाविलचित्तवरं ।

दधिवाहनजम्बूकसीहनखो,

हरितयव नागवरेण दसा ति ॥

१९१. रुहकजातकं (४१)

८१. अपि^१ रुहक छिन्ना पि, जिया सन्धीयते^२ पुन ।

सन्धीयस्सु पुराणिया, मा कोघस्स वसं गमि ॥

८२. विज्जमानेसु^३ वाकेसु^४, विज्जमानेसु कारिसु ।

अञ्ज^५ जियं करिस्सामि^६, अलञ्जेव पुराणिया ति ॥

१ च-रो० । २ न्हापितो-सी०, रो० । ३ अम्मो-सी०, स्या० । ४. सन्धि-
अयते-स्या०, रो० । ५-६ विज्जमानासु मरुवासु-सी०, मरुवासु-रो० । ६-६ अञ्ज
जिवा करिस्सामि-सी०; अञ्ज जिय करिस्सामि-रो० ।

१९२. सिरिकाळकणिजातकं (४२)

८३. इत्थी सिया रूपवती, सा च सीलवती सिया ।
 पुरिसो तं न इच्छेय्य, सह्यासि महोसध ॥
 ८४. सह्यामि महाराज, पुरिसो दुग्मगो^१ सिया ।
 सिरि च काळकणी च, न समेन्ती कुदाचनं ति ॥

१९३. चुळपहुमजातकं (४३)

८५. अयमेव सा अहमपि^२ सो अनञ्जो,
 अयमेव सो हत्थच्छिन्नो अनञ्जो ।
 यमाह कोमारपती^३ ममं ति,
 वज्झित्थियो नत्थि इत्थीसु सच्चं ॥
 ८६. इमं च जम्मं मुसलेन हत्त्वा,
 लुहं छव परदारुपसेवि ।
 इमिस्सा च नं पापपतिब्बताय,
 जीवन्तिया छिन्दथ कण्णनासं ति ॥

१९४. मणिचोरजातकं (४४)

८७. न सन्ति देवा पवसन्ति नून,
 न हि नून सन्ति इध लोकपाला ।
 सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
 न हि नून सन्ती^४ पटिसेधितारो ॥
 ८८. अकाले वस्सती^५ तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
 सग्गा च चवति ठाना, ननु सो तावता हतो ति ॥

१९५. पञ्चतूपत्थरजातकं (४५)

८९. पञ्चतूपत्थरे रम्मे, जाता पोक्खरणी सिवा ।
 तं सिङ्गालो अपापायि^६, जानं सीहेन रक्खितं ॥

१. दुग्मगो-सी० । २. चुळपहुमजातक-सी०, स्या० । ३. अहमपि-सी०, स्या०, रो० । ४. कोमारपतिको-स्या० । ५. सन्ति-सी०, स्या०, रो० । ६. वस्सति-सी०, रो० । ७. अपापासि-सी०, स्या०, रो० ।

६०. पिवन्ति^१ चे^२ महाराज, सापदानि महानदि ।
न तेन अनदी होति, खमस्सु यदि ते पिया ति ॥

१९६. बलाहकस्सजातकं (४६)

६१. ये न काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसित ।
ब्यसनं ते गमिस्सन्ति, रक्खसीहिव वाणिजा ॥

5

६२. ये च काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
सोत्थि पार गमिस्सन्ति, बलाहेनेव^३ वाणिजा ति ॥

१९७. मित्तामित्तजातकं (४७)

६३. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खुनि चस्स न ददाति, पटिलोम च वत्तति ॥

B. 52

10

६४. एते भवन्ति^४ आकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा^५ सुत्वा च पण्डितो ति ॥

१९८. राधजातकं (४८)

६५. पवासा आगतो तात, डदानि नच्चिरागतो ।
कच्चिन्नु तात ते माता, न अञ्जमुपसेवति ॥

६६. न खो पनेत सुभण, गिरं सच्चुपसहितं ।
सयेथ पोट्टपादो व, मुम्मुरे^६ उपकूथितो^७ ति ॥

१९९. गहपत्तिजातकं (४९)

15

६७. उभय मे न खमति, उभय मे न रुच्चति ।
याचायं कोट्टमोतिण्णा, नाद्स^८ इति भासति ॥

१-१ पिवन्ति वे-सी०, पिवन्ति व-रो० । २ बालाहस्सजातक-सी०, बलाहस्स-
जातक-रो० । ३ बालाहेनेव-सी०, रो० । ४ भवन्ति-सी० । ५ दिस्वा व-रो० ।
६ मुम्मुरे-स्या० । ७ उपकूथितो-सी०, स्या०, रो० । ८ न दस्स-सी०, स्या०, रो० ।

६८. तं तं गामपति ब्रूमि, कदरे अप्पस्मि^१ जीविते ।
 द्वे मासे सङ्करं^२ कत्वा^३, मसं जरग्गव किसं ।
 अप्पत्तकाले चोदेसि, त पि मय्हं न रुच्चती ति ॥

२००. साधुसीलजातकं (५०)

६९. सरीरदव्य^४ वुड्ढव्यं^५, सोजच्चं साधुसीलियं ।
 ब्राह्मणं तेव पुच्छाम, कन्नु तेसं वनिम्हसे^६ ॥ 5
 १००. अत्थो अत्थि सरीरस्मिं, वुड्ढव्यस्स नमो करे ।
 अत्थो अत्थि सुजातस्मिं, सील अस्माक रुच्चती ति ॥
 रुहकवग्गो पञ्चमो ।

तत्सुद्धानं

अपिरुहकरूपवतीमुसलो,
 पवसन्ति सपञ्चमपेक्खरणी । B. 53
 अथ मुत्तिमवाणिज उम्हयते,
 चिरआगतकोट्टसरीर दसा ति ॥ 10

२०१. बन्धनागारजातकं (५१)

१०१. न तं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 यदायसं दारुजपब्बजञ्च^१ ।
 सारत्तरत्ता मणिकुण्डलेसु,
 पुत्तेसु दारेसु च या अपेक्खा ॥
 १०२. एतं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 ओहारिनं सिथिलं^२ दुप्पमुञ्चं । 15
 एतं पि छेत्त्वान वजन्ति धीरा,
 अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

१. अप्पस्मि-सी०, स्था०, रो० । २-२ कारं कत्वा-सी०, रो० । ३-३.
 रीरदव्य वड्ढव्य-सी०, रो० । ४ वणिम्हसे-सी०, रो० । ५ दारुज पब्बजञ्च-सी०,
 रो० । ६ सिथिल-म० ।

२०२. केळिसीलजातकं (५२)

- १०३ हसा कोञ्चा मयूरा च, हृत्थयो^१ पसदा मिगा ।
 सब्बे सीहस्स भायन्ति, नत्थि कायस्मि^२ तुल्यता ॥
- १०४ एवमेव मनुस्सेसु, दहरो चे पि पञ्जवा ।
 सो हि तत्थ महा होति, नेव बालो सरीरवा ति ॥

२०३. खण्डजातकं^३ (५३)

- 5 १०५ विरूपवखेहि मे मेत्तं, मेत्तं एरापथेहि मे ।
 छव्यापुत्तेहि मे मेत्तं, मेत्तं कण्हागीतमकेहि च ॥
- B. 54 अपादकेहि मे मेत्तं, मेत्तं द्विपादकेहि^४ मे ।
 चतुप्पदेहि मे मेत्तं, मेत्तं बहुप्पदेहि मे ॥
- 10 मा म अपादको हिसि, मा म हिसि द्विपादको ।
 मा म चतुप्पदो हिसि, मा मं हिसि बहुप्पदो ॥
- सब्बे सत्ता सब्बे पाणा, सब्बे भूता च केवला ।
 सब्बे भद्रानि पस्सन्तु, मा कच्चि^५ पापमागमा ॥
- १०६ अप्पमाणो बुद्धो, अप्पमाणो घम्मो ।
 अप्पमाणो सङ्खो, पमाणवन्तानि सरीसपानि^६ ॥
- 15 अहिविच्छिक्कसत्तपदीउण्णनामिसरबूमूसिका ।
 कता मे रक्खा कता मे परिक्खा,
 पटिक्कमन्तु भूतानि ।
 सोहं नमो भगवतो,
 नमो सत्तन्नं सम्मासम्बुद्धान ति ॥

२०४. वीरकजातकं (५४)

- 20 १०७. अपि वीरक पस्सेसि, सकुण मञ्जुभाणकं ।
 मयूरगीवसङ्कास, पति^७ मय्ह सविट्ठकं ॥

१ हृत्थिनो-सी०, हृत्थियो-स्या०, रो० । २ कायस्मि-सी० । ३ खन्धवत्त-
 जातक-सी०, रो०; खन्धपरित्त जातक-स्या० । ४ द्विपादकेहि-सी०, स्या०, रो० ।
 ५ किञ्चि-स्या० । ६ चिरिसपानि-सी०, स्या०, रो० । ७ पति-सी० ।

१०८. उदकथलचरस्स पक्खिनो,
निच्चं आमकमच्छभोजिनो ।
तस्सानुकरं सविट्ठको,
सेवाले^१ पलिगुण्ठितो मतो ति ॥

२०५. गङ्गेय्यजातकं (५५)

१०९. सोमति^२ मच्छो^३ गङ्गेय्यो^४, अथो सोमति^५ यामुनो^६ । 5
चतुप्पदोयं^७ पुरिसो, निग्गोघपरिमण्डलो ।
ईसकायतगीवो च, सम्भेव अतिरोचति ॥
११०. यं पुच्छितो न तं अक्खासि^८, अञ्जं अक्खासि^९ पुच्छितो । B. 55
अत्तप्पसंसको पोसो, नायं अस्माक रुच्चती ति ॥

२०६. कुरुङ्गमिगजातकं (५६)

१११. इङ्ग वट्टमयं^{१०} पासं, छिन्द दन्तेहि कच्छप । 10
अहं तथा करिस्सामि, यथा नेहिति लुहको ॥
११२. कच्छपो पाविसी वारि, कुरुङ्गो पाविसी वनं ।
सतपत्तो दुमग्गम्हा^{११}, दूरे पुत्ते अपानयी ति ॥

२०७. अस्सकजातकं (५७)

११३. अयमस्सकराजेन, देसो विचरितो मया ।
अनुकामय कामेन^{१२}, पियेन पत्तिना सह ॥ 15
११४. नवेन सुखदुक्खेन, पोराणं अपिधीयति^{१३} ।
तस्मा अस्सकरञ्जा व, कीटो पियत्तरो ममा^{१४} ति ॥

१. सेवालेहि-स्या० । २. सोमन्ति-स्या०, रो० । ३-३. मच्छा गङ्गेय्या-स्या०, रो० । ४-४. सोमन्ति यामुना-स्या०, रो० । ५. चतुप्पदोयं-सी०, स्या०, रो० । ६. अक्खा-सी०, स्या०, रो० । ७. अक्खासि-स्या०, रो० । ८. वट्टमय-म० । ९. दुमग्गम्हा-सी० । १०. अनुकामयानुकामेन-सी०, रो० । ११. अपिधीयति-सी०, रो०, अपिधिप्यति-स्या० । १२-१२. मयन्ति-सी०, स्या०, रो० ।

२०८. सुसुमारजातकं^१ (५८)

११५. अलं^१ मेतेहि^१ अम्वेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
 यानि पारं समुद्रस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
 ११६. महती वत ते वोन्दि, न च पञ्चा तदूपिका ।
 सुसुमार^२ वञ्चितो मेसि, गच्छ दानि यथासुखं ति ॥

२०९. कुक्कुटजातकं (५९)

- ॥ ५६ ॥ ११७ दिट्ठा मया वने रुक्खा, अस्सकण्णा विभीटका^३ ।
 न तानि एव सक्कन्ति, यथा त्वं रुक्ख^४ सक्कसि ॥
 ११८ पुराणकुक्कुटो अय, भेत्वा पञ्जरमागतो ।
 कुसलो वाळपासान, अपक्कमति भासती ति ॥

२१०. कन्दगलकजातकं^५ (६०)

११९. अम्भो को नामय रुक्खो, सिन्नपत्तो^६ सकण्टको ।
 १० यत्थ एकप्पहारेन, उत्तमङ्ग विभिज्जितं^७ ॥
 १२०. अचारि^८ वतायं^९ वितुदं वनानि, कट्ठङ्गरुक्खेसु असारकेसु ।
 अथासदा खदिरं जातसार, यत्थविभदा गरुळो उत्तमङ्गं ति ॥
 नतदब्धवग्गो छट्ठो ।

तत्सुद्धानं

- दळहवन्धन हंसवरो च पुन,
 विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो^{१०} ।
 १५ सकुरङ्गसअस्सकअम्बवरो,
 पुन कुक्कुटको गरुळेन दसा ति ॥

१-१ अलमेतेहि-सी०, स्या०, रो० । २ सुसुमार-सी०, स्या०, रो० । ३ कक्कर-जातक-सी०, स्या०, रो० । ४ विभेदका-स्या० । ५ रुक्ख-स्या० । ६ कन्दगलकजातक-सी० । ७ सीनपत्तो-सी०, सीतपत्तो-रो० । ८ विसाट्ठि-सी०, स्या०, रो० । ९-९ अचारि० सी०, अचारताय-रो० । १० विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो-सी० ।

२११. सोमदत्तजातकं (६१)

१२१. अकासि योगं ध्रुवमप्पमत्तो,
संवच्छरं बीरणथम्भकस्मिं ।
व्याकासि^१ सञ्ज^२ परिसं विगग्रह,
न निय्यमो तायति अप्पपञ्जं ॥
१२२. द्वयं याचनको तात, सोमदत्त निगच्छति ।
अलाभं धनलाभं वा^३, एवं धम्मा हि याचना ति ॥

5 D 57

२१२. उच्छिद्रुभत्तजातकं (६२)

१२३. अञ्जो उपरिमो वण्णो, अञ्जो वण्णो च^४ हेट्ठिमो ।
ब्राह्मणी त्वेव पुच्छामि, किं हेट्ठा किं च उप्परि^५ ॥
१२४. अहं नटोस्मि भट्ठन्ते, भिक्खकोस्मि इधागतो ।
अयं हि कोट्ठमोत्तिण्णो, अयं सो यं गवेससी ति ॥

10

२१३. भरुजातकं (६३)

१२५. इसीनमन्तरं कत्वा, भरुराजा ति मे सुतं ।
उच्छिन्नो सह रट्ठेहि^६, सराजा विभवङ्गतो ॥
१२६. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अट्ठुचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चुपसंहितं ति ॥

२१४. पुण्यनदीजातकं (६४)

१२७. पुण्यं नदि येन च पेय्यमाहु,
जातं यवं येन च गुह्यमाहु ।
दूरं गतं येन च अव्यन्ति,
सो त्यागतो^७ हन्द च भुञ्ज ब्राह्मण^८ ॥

15

१. व्याकासि-सी०, रो० । २. अञ्ज-स्या० । ३. च-सी०, रो० । ४. व-
नी० । ५. उप्परि-रो० । ६. भरुराजातक-स्या० । ७. रट्ठेन-सी०, रो० । ८.
त्यागतो-स्या० । ९. ब्राह्मणाति-रो० ।

१२८. यतो मं सरती राजा, वायसं पि पहेतवे ।
हंसा कोञ्चा मयूरा च, असतीयेव पापिया ति ॥

२१५. कच्छपजातकं (६५)

B 58

१२९. अवधी वत अत्तानं, कच्छपो^१ व्याहरं गिरं^२ ।
सुगहीतस्मिं कटुस्मिं, वाचाय सकियावधि ॥

5

१३०. एतं पि दिस्वा नरविरियसेट्टु^३,
वाचं पमुञ्चे कुसलं नातिवेलं ।
पस्ससि बहुभाणेन, कच्छपं व्यसनं^४ गतं ति ॥

२१६. मच्छजातकं (६६)

१३१. न मायमग्गि तपति, न सूलो साधुतच्छित्तो ।
यं च मं मञ्जते^५ मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ॥

10

१३२. सो मं दहति रागग्गि, चित्तं चूपतपेति मं ।
जालिनो मुञ्चथायिरा मं, न कामे हञ्जते ववची ति ॥

२१७. सेगुजातकं (६७)

१३३. सव्वो लोको अत्तमनो अहोसि,
अकोविदा गामधम्मस्स सेगु ।
कोमारि को नाम तवज्जधम्मो,
यं त्वं गहिता पवने परोदसि ॥

15

१३४. यो दुक्खफुट्टाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुग्गि^६ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मञ्जे,
यो तायिता सो सहसं^७ करोती ति ॥

१-१. कच्छपो व्याहरगिर-सी० रो०; कच्छपो व पव्याहर-स्या० । २. नरवीर्य-
सेट्टु-म०; नरवीरसेट्टु-स्या० । ३. व्यसन-सी०, रो० । ४. मञ्जति-सी०,
मञ्जती-रो० । ५. दुग्गि-सी०, रो० । ६. सहसा-सी०, स्या०, रो० ।

२१८. कूटवाणिजजातकं (६८)

१३५. सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं,
पच्चोद्धृतं पटिकूटस्स कूटं ।
फालञ्चे खादेय्यु^१ मूसिका,
कस्मा कुमारं कुलला न^२ हरेय्युं ॥
१३६. कूटस्स हि सन्ति कूटकूटा,
भवति^३ चा पि^४ निकतिनो निकत्था ।
देहि पुत्तनट्ठ फालनट्ठस्स फालं,
मा ते पुत्तमहासि फालनट्ठो ति ॥

B 54

5

२१९. गरहितजातकं (६९)

१३७. हिरञ्जं मे सुवण्णं मे, एसा रत्ति दिवा कथा ।
दुम्मेधानं मनुस्सानं, अरियधम्मं अपस्सतं ॥
१३८. द्वे द्वे गहपतयो गेहे, एको तत्थ अमस्सुको ।
लम्बत्थनो वेणिकतो, अथो अङ्कितकण्णको ।
कीतो घनेन बहुना, सो तं वित्तुदत्ते जनं ति ॥

10

२२०. धम्मज्जजातकं* (७०)

१३९. सुखं जीवितरूपोसि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो^१ एको^२ स्वस्समूले, कपणो विय ज्ञायसि ॥
१४०. सुखं जीवितरूपोस्मि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो एको स्वस्समूले, कपणो विय ज्ञायामि ।
सतं धम्मं अनुस्सरं ति ॥

15

वीरणथम्मवग्गो सत्तमो ।

तत्सुद्धानं

अथ वीरणथम्मवरो च नटो,
भरराजवरुत्तमपुण्णनदी ।

B. 1

20

१. अदेय्यु—सी०, रो० । २. नो—सी०, स्या०, रो० । ३-३. भवत्तिपरो—स्या० ।
४ धम्मज्जजातक—सी०, स्या०, रो० । ५-५. अरञ्जस्मि—सी०, स्या०, रो० ।

बहुभाणि अग्निपवने मूसिका,
सहलम्बत्थनो कपणेन^१ दसा ति^१ ॥

— ० —

२२१. कासावजातकं (७१)

१४१. अनिवकसावो कासावं, यो वत्थ परिदहिस्सति^१ ।

अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥

5

१४२. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।

उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहती ति ॥

२२२. बूलनन्दियजातकं (७२)

१४३. इद तदाचरियवचो, पारासरियो यदञ्जवि ।

मासु त्वं अकरि^२ पापं, यं त्वं पच्छा कत तपे ॥

१४४. यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।

10

कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।

यादिस वपते बीज, तादिसं हरते फल ति ॥

२२३. पुटभत्तजातकं (७३)

१४५. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,

किञ्चानुकुब्बस्स करेय्य किञ्च ।

नानत्थकामस्स करेय्य अत्थं,

15

असम्भजन्तं पि न सम्भजेय्य ॥

B 61

१४६. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,

अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।

दिजो दुमं खीणफल^३ ति^३ अत्वा,

अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ति ॥

१-१ कपणे दस - सी० । २ परिदहेस्सति - सी०, रो० । ३ बूलनन्दियजातक - सी०,
स्या० । ४ अकरा - सी०, रो० ५-५ खीणफल व - स्या० ।

२२४. कुम्भीलजातकं^१ (७४)

१४७. यस्सेते चतुरो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तति ॥
१४८. यस्स^२ चेते^३ न विज्जन्ति, गुणा परमभट्टका ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो नातिवत्तती ति ॥

२२५. खन्तिवण्णजातकं^४ (७५)

१४९. अत्थि मे पुरिसो देव, सब्बकिच्चेसु ब्यावटो^५ ।
तस्स चेकोपराधत्थि, तत्थ त्व किन्ति मञ्जसि ॥
१५०. अम्हाकम्पत्थि^६ पुरिसो, एदिसो इध विज्जति ।
दुल्लभो अङ्गसम्पन्नो, खन्तिरस्माक रुच्चती ति ॥

२२६. कोसियजातकं (७६)

१५१. काले निक्खमना साधु, नाकाले साधु निक्खमो ।
अकालेन हि निक्खम्म, एककं पि बहुज्जनो^७ ।
न किञ्चि अत्थं जोतेति^८, धङ्कुसेना व कोसियं ॥
१५२. धीरो च विधिविधानञ्चू, परेसं विवरानुगू^९ ।
सब्बामित्ते वसीकत्वा, कोसियो व सुखी सिया ति ॥

२२७. गूथपाणजातकं^{१०} (७७)

१५३. सूरो सूरेन सङ्गम्म, विक्कन्तेन पहारिना ।
एहि नाग निवत्तस्सु, कि नु भीतो पलायसि ।
पस्सन्तु अङ्गमगधा, मम तुय्हं च विक्कमं ॥
१५४. न त पादा वधिस्सामि, न दन्तेहि न सोण्डिया ।
भीळहेन तं वधिस्सामि, पूति हज्जतु पूतिना ति ॥

१. कुम्भीलजातक-म० । २-२. यस्स ते च-रो० । ३. खन्तिवण्णजातक-
सी०, स्या०, रो० । ४. ब्यावटो-सी०, रो० । ५. अम्हाकं अत्थि-स्या०; अम्हाकं च
अत्थि-रो० । ६. बहुज्जनो-सी०, रो० । ७. जातेति-स्या० । ८. विवरस्तु-सी०,
रो० । ९. गूथपाणजातक-सी०, स्या० ।
जा० १-८

२२८. कामनीतजातकं (७८)

१५५. तया गिरि अन्तरं कामयामि,
पञ्चाला कुर्यो^१ केकके^२ च ।
ततुत्तरि ब्राह्मण कामयामि,
तिकिच्छ मं ब्राह्मण कामनीतं ॥
१५६. कण्हाहिदट्टस्स^३ करोन्ति हेके,
अमनुस्सपविट्टस्स^४ करोन्ति पण्डिता ।
न कामनीतस्स करोति कोचि,
ओक्कन्तसुक्कस्स हि का तिकिच्छा ति ॥

२२९. पलायितजातकं (७९)

१५७. गजगमेवेहि^५ हयगमालिभि^६,
रथूमिजातेहि^७ सराभिवस्सेभि^८ ।
थरुग्गहावट्ट^९ दळ्हप्पहारिभि^{१०},
परिवारिता तवकसिला समन्ततो ॥
१५८. अभिधावथ^{११} चूपधावथ च,
विविधा विनादिता वदन्तिभि ।
वत्ततज्ज तुमुलो घोसो यथा,
विज्जुलता जलधरस्स गज्जतो ति^{१२} ॥

२३०. दुतियपलायितजातकं (८०)

१५९. धजमपरिमितं अनन्तपारं,
दुप्पसहं धद्धेहि सागरं^{१३} व^{१४} ।

१. कुर्यो-सी० । २. केकके-सी० । ३. कण्हाहिदट्टस्स-सी० । ४. अमनुस्स-
वट्टस्स-सी०, रो०, मनुस्सविट्टस्स स्या० । ५. पलायितजातक-सी०, स्या०, रो० ।
६. गजगमेवेभि-स्या० । ७. हयगमालिभि-सी०, रो० । ८. रथूमिजातेभि-स्या० । ९.
सराभिवस्सेभि-स्या०, ० वस्सेहि-सी०, रो० । १०. धनुग्गहावट्ट-स्या० । ११. दळ्हप्पहा-
रिभि-सी०, रो० । १२-१३. अभिधावथा च पत्तया च, विविधविनादिता च दन्तिहि । वत्ततज्ज
तुमुलो घोसो यथा, विज्जुलता जलधरस्स गज्जतोति-सी०, रो० । १३-१४. सागरमिव-सी०,
स्या०, रो० ।

- गिरिमिव अनिलेन दुष्पसहो^१,
 दुष्पसहो अहमज्ज तादिसेन ॥
 १६०. मा बालियं विलपि^२ न हिस्स तादिसं,
 विडह्से^३ न हि लभसे निसेवकं ।
 आसज्जसि गजमिव एकचारिनं,
 यो^४ तं पदा^५ नल्लमिव पोथयिस्सती ति ॥

5

कासाववग्गो अट्ठमो ।

तत्सुहानं
 वरवत्थवच्चो दुमखीणफलं,
 चतुरोधम्मवरं पुरिसुत्तम ।
 धङ्कमगघा च तयोगिरिनाम,
 गजगवरो धजवरेन दसा ति ॥

10

२३१. उपाहनजातकं (८१)

१६१. यथा पि कीता पुरिसस्सुपाहना,
 सुखस्स अत्थाय दुखं उदव्वहे ।
 धम्माभितत्ता थलसा पपीळिता,
 तस्सेव पादे पुरिसस्स खादरे ॥
 १६२. एवमेव यो दुक्कुलीनो अनरियो,
 तम्माक^१ विज्जं च सुतं च आदिय ।
 तमेव सो तत्थ सुतेन खादति,
 अनरियो वुच्चति दुपाहनूपमो^२ ति ॥

B. 64

15

२३२. वीणागुणजातकं (८२)

१६३. एकचिन्तितो^१ यमत्थो^२, वालो अपरिणायको ।
 न हि खुज्जेन वामेन, भोति सङ्गन्तुमरहसि ॥

20

१. दुष्पसहो-सी०, स्या०, रो० । २. विण्णपि-सी०, स्या०, रो० । ३. विडह्से-
 से-सी०, रो० । ४. सो-सी० । ५. पादा-सी० । ६. तम्हाक-सी०; तुम्हाक-स्या०,
 रो० । ७. पानदूपमो-सी०, रो० । ८. वीणागुणजातक-सी०, स्या०, रो० । ९-१०. एक-
 चिन्तितो य यमत्थो-सी०, स्या० ।

१६४. पुरिसूसमं मञ्जमाना, अहं खुज्जमकामयि ।
सोयं सकुटितो सेति, छिन्नतन्ति यथा^१ विणा ति^१ ॥

२३३. विकण्णजातकं (८३)

१६५. काम यहि इच्छसि तेन गच्छ,
विद्धोसि मम्मम्हि विकण्णकेन ।
हृतोसि भत्तेन सुवादितेन^१,
लोलो च मच्छे अनुबन्धमानो ॥

5

B 65

१६६. एवं पि लोकामिसं ओपतन्तो,
विहञ्जती चित्तवसानुवत्ती ।
सो हञ्जति आतिसखान मज्झे,
मच्छानुगो सोरिव सुसुमारो ति ॥

10

२३४. असिताभूजातकं (८४)

१६७. त्वमेव दानिमकर^२, यं कामो व्यगमा^१ तयि^१ ।
सोयं अप्पटिसन्धिको, खरच्छिन्नं^३ व^४ रेनुकं^५ ॥
१६८. अत्रिच्छ^६ अतिलोभेन, अतिलोभमदेन च ।
एवं हायति अत्यम्हा, अहं व असिताभूया ति ॥

२३५. वच्छनखजातकं (८५)

१६९. सुखा घरा वच्छनख, सहिरञ्जा सभोजना ।
यत्थ भुत्वा पिवित्वा^{१०} च, सयेय्याथ^{११} अनुस्सुको ॥
१७०. घरा नानीहमानस्स, घरा नाभणतो मुसा ।
घरा नादिन्नदण्डस्स, परेसं अनिकुब्बतो ।
एवं छिद्दं दुरभिसम्भवं^{१२}, को घर पटिपज्जती ति ॥

15

१-१ यथा धुनाति-सी० । २ विण्णकजातक-सी०, स्या०, रो० । ३ सुवादितेन-सी०, स्या०, रो० । ४ असिताभूजातक-सी०, स्या०, रो० । ५ दानि मकरि-स्या० । ६-६ व्यगमातयि-सी०, रो० । ७-७ खरच्छिन्न-सी०, स्या०, रो० । ८. रेनुक-सी०, रो० । ९ अत्रिच्छा-सी०, स्या०, रो० । १० पीत्वा-सी०, रो० । ११ सयेय्यसि-स्या० । १२ दुरभिसम्भवं-सी०, रो० ।

२३६. वकजातकं (८६)

१७१. मद्को वतयं^१ पक्खी, दिजो कुमुदसन्निभो ।
 वूपसन्तेहि पक्खेहि, मन्दमन्दो व ज्ञायति ॥
१७२. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
 अम्हे दिजो न पालेति, तेन पक्खी न फन्दती ति ॥

२३७. साकेतजातकं (८७)

१७३. को नु खो भगवा हेतु, एकञ्चे इध पुगले ।
 अतीव हृदयं निब्बाति, चित्तं चा पि पसीदति ॥
१७४. पुब्बेव सन्निवासेन, पञ्चुप्पन्नहितेन वा ।
 एवं तं जायते पेमं, उप्पलं व यथोदके ति ॥

5 B. 66

२३८. एकपदजातकं (८८)

१७५. इङ्ख एकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं^२ ।
 किञ्चि सङ्गाहिकं^३ ब्रूसि^४, येनत्थे साधयेमसे^५ ॥
१७६. वक्खेय्येकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं ।
 तं च सीलेन सञ्चुत्तं, खन्तिया उपपादितं ।
 अलं मित्ते सुखापेत्तुं, अमित्तानं दुखाय चा^६ ति ॥

10

२३९. हरितमण्डूकजातकं (८९)

१७७. आसीविसं पि^१ यं सन्तं, पविट्ठं कुमिनामुखं ।
 सच्चते हरितामाता, यं भं खादन्ति मच्छका ॥
१७८. विलुम्पतेव पुरिसो, यावस्स उपकप्पति ।
 यदा चञ्जे विलुम्पन्ति, सो विलुत्तो विलुम्पती ति ॥

15

१. वताय-स्या० । २. अनेकत्थपदस्सित-सी०, रो० । ३. सङ्गाहितं-स्या० ।
 ४. ब्रूहि-स्या० । ५. साधयामसे-सी० । ६. वा-स्या० । ७. हरितमातजातक-सी०,
 स्या०, रो० । ८-८. मयं-सी०, रो० ।

२४०. महापिङ्गलजातकं (९०)

१७९. सब्बो जनो हिंसितो पिङ्गलेन,
तस्मिं मते पच्चया^१ वेदयन्ति ।
पियो नु ते आसि अकण्हेनेत्तो,
कस्मा नु त्वं रोदसि द्वारपाल ॥

B. 67 5

१८०. न मे पियो आसि अकण्हेनेत्तो,
भायामि पच्चागमनाय तस्स ।
इतो गतो हिंसेय्य मच्चुराजं,
सो हिंसितो आनेय्य पुन इव ॥

10

१८१. दद्धो वाहसहस्सेहि, सित्तो घटसतेहि सो ।
परिक्खता च सा भूमि, मा मायि नागमिस्सती ति ॥
उपाहनवगो नवमो ।

तत्सुद्धानं

वरुपाहनखुज्जविकण्णकको,
असिताभुयपञ्चमवच्छनखो ।
दिजपेमवरुत्तमएकपदं,
कुमिनामुखपिङ्गलकेन दसा ति ॥

२४१. सब्बदाठिजातकं (९१)

15

१८२. सिङ्गालो मानथद्धो^१ च^२, परिवारेण अत्थिको ।
पापुणि महीति भूमि, राजासि सब्बदाठिनं ॥
१८३. एवमेव^३ मनुस्सेसु, यो होति परिवारवा ।
सो हि तत्थ महा होति, सिङ्गालो विय दाठिन ति ॥

२४२. सुनखजातकं (९२)

20

१८४. बालो वतायं सुनखो, यो वरत्तं न खादति ।
बन्धना च^४ पमुञ्चेय्य^५, असितो च^६ घरं वजे ॥

१ पच्चय-सी०, स्या०, रो० । २ सब्बदाठिजातक-रो० । ३-३ मानथद्धो व-सी०, रो० । ४. एवमेव-रो० । ५-५ बन्धना व पमुञ्चेय्या-सी० । ६. व-सी०, स्या० ।

१८५. अट्टितं मे मनस्मिं मे, अथो मे हृदये कतं ।
कालं च पटिकङ्क्षामि, याव पस्सुपत्तु^१ जनो^१ ॥

२४३. गुत्तिलजातकं (९३)

१८६. सत्तन्तिं सुमधुरं, रामण्यं अवाचयि ।
सो मं रङ्गमिह अवेति, सरणं^२ मे^३ होहि कोसिय ॥
१८७. अहं तं सरणं सम्म, अहमाचरियपूजको ।
न तं जयिस्सति सिस्सो, सिस्समाचरिय जेस्ससी ति ॥

२४४. विगतिच्छजातकं^४ (९४)

१८८. यं पस्सति न तं इच्छति,
यं च न पस्सति तं किरिच्छति^५ ।
मब्बामि चिरं चरिस्सति,
न हि तं लच्छति यं स^६ इच्छति ॥
१८९. यं लभति न तेन तुस्सति,
यं च^७ पत्येति लद्धं हीळेति ।
इच्छा हि अनन्तगोचरा,
विगतिच्छानं^८ नमो करोमसे ति ॥

२४५. मूलपरियायजातकं (९५)

१९०. कालो घसति भूतानि, सब्बानेव सहत्तना ।
यो च कालघसो भूतो, स भूतपचनि पचि ॥
१९१. बहूनि नरसीसानि, लोमसानि ब्रह्मानि च ।
गीवासु पटिमुक्कानि, कोचिदेवेत्थ कण्णवा ति ॥

१-१. पमुपनुज्जनी-स्या० । २-२ सरणम्ये-सी० । ३. वीतिच्छजातक-रो० ।
४. किरिच्छति-सी०, स्या०, रो० । ५. सो-सी०, स्या०, रो० । ६. सी०, स्या०, रो०
पोत्यकेसु नत्थि । ७. वीतिच्छान-सी०, रो० ।

२४६. बालोवादजातकं^१ (९६)

१९२. हन्त्वा छेत्वा^२ बधित्वा च, देति दानं असञ्जतो ।
 एदिसं भत्तं भुञ्जमानो^३, स^४ पापमुपलिम्पति^५ ॥
१९३. पुत्तदारं पि चे हन्त्वा, देति दानं असञ्जतो ।
 भुञ्जमानो पि सप्पञ्जो, न पापमुपलिम्पती ति ॥

B 69

२४७. पादञ्जलीजातकं (९७)

१९४. अद्धा पादञ्जली सव्वे, पञ्चाय अतिरोचति ।
 तथा हि ओट्टं मञ्जति, उत्तरि नून पस्सति ॥
१९५. नायं धम्मं अधम्मं वा, अत्थानत्थं च वुञ्जति ।
 अञ्जत्र ओट्टनिव्वोगा, नायं जानाति किञ्चनं ति ॥

२४८. किंसुकोपमजातकं (९८)

- १९६ सव्वेहि किंसुको दिट्ठो, किं^१ न्वेत्य^२ विचिकिच्छथ ।
 न हि सव्वेसु ठानेसु, सारथी परिपुच्छितो ॥
१९७. एवं सव्वेहि बाणेहि, येसं धम्मा अजानिता ।
 ते वे धम्मेसु कङ्कन्ति, किंसुकस्मिं व भातरो ति ॥

10

२४९. सालकजातकं (९९)

- १९८ एकपुत्तको भविस्ससि,
 त्वं च नो हेस्ससि इस्सरो कुले ।
१९९. ननु मं सुहृदयो^३ ति मञ्जसि,
 यं च मं हनसि वेळुयट्ठिया ।
 पक्कम्भवने रमामसे,
 गच्छ त्वं घरकं यथासुखं ति ॥

15

20

१ तेलोवादजातक-रो० । २ भत्त्वा-सी०, रो०, घत्वा-स्या० । ३ भुञ्जमानो पि-स्या० । ४-५. स पापेन उपाधिष्यति-सी०, सो पापेन०-रो० । ५-६ किञ्चेत्य-सी०, स्या०; किन्नेत्य-रो० । ६ घर-रो० । ७ हृदये-सी०, रो० ।

२५०. कपिजातकं (१००)

२००. अयं इसी उपसमसंयमे रतो,
 स^१ तिष्ठति^२ सिसिरमयेन अद्वितो^३ ।
 हृन्द अयं पविसतुमं अगारकं,
 विनेतु सीतं दरथं च केवल ॥

B. 70

२०१. नायं इसी उपसमसंयमे रतो,
 कपी अयं दुमवरसाखगोचरो^४ ।
 सो दूसको रोसको चा पि जम्मो,
 सचे वजेमम्पि^५ दूसेय्यगारं^६ ति^७ ॥

5

सिङ्गालवग्गो दसमो ।

तत्सुद्धानं

अथ राजा सिङ्गालवरो सुनखो,
 तथा कोसिय इच्छति कालघसो ।
 अथ दानवरोदु पि सारथिना,
 पुनम्बवन्नं च सिसिरकपि दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्धानं

दळ्हं च वग्गं अपरेन सन्थवं,
 कल्याणवग्गासदिसो च रुहकं ।
 नतंदळ्ह वीरणथम्भकं पुन,
 कासावुपाहनसिङ्गालकेन दसा ति ॥

15

दुकनिपातं निष्ठितं ।

—:०:—

१-१ सन्तिष्ठति-मो०, रो० । २. अद्वितो-स्या० । ३. दुम्वरसाख०-स्या० ।
 ४. वजे इमम्पि-सी०, स्या०, रो० । ५-५ दूसेये वरन्ति-सी०, स्या०, रो० ।
 जा० १-९

३. तिकनिपातो

२५१. सङ्क्षुप्परागजातकं^१ (१)

B. 71

- १ सङ्क्षुप्परागघोतेन, वितक्कनिसितेन च ।
 नालङ्कतेन^२ भद्रेन^३, उसुकाराकतेन^४ च ॥
 २. न कण्णायतमुत्तेन, ना^५ पि^६ मोरूपसेविना^७ ।
 तेनमिह हृदये विद्धो, सब्बङ्गपरिदाहिना ॥
 ३. आवेधं च न पस्सामि, यतो रुहिरमस्सवे ।
 याव अयोनिसो चित्त, सयं मे दुक्खमाभत ति ॥

5

२५२. तिलमुट्ठिजातकं (२)

४. अज्जा पि मे त मनसि, यं म त्वं तिलमुट्ठिया ।
 बाहाय^८ मं गहेत्वान, लट्ठिया अनुताळयि ॥
 ५. ननु जीविते न रमसि, येनासि ब्राह्मणागतो ।
 यं म बाहा गहेत्वान, तिक्खत्तु अनुताळयि^९ ॥
 ६. अरियो अनरिय कुब्बन्त^{१०}, यो दण्डेन निसेधति ।
 सासन^{११} त^{१२} न तं वेर, इति न पण्डिता विदू ति ॥

10

२५३. मणिकण्ठजातकं (३)

७. ममन्नपान विपुल उळार,
 उप्पज्जतीमस्स मणिस्स हेतु ।
 तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
 न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

15

१. सङ्क्षुप्पजातकं-रो० । २. नालङ्कतेन-सी०, नेवालङ्कत-स्या० । ३. भद्रेन-सी०, रो० । ४. न उसुकारकतेन-सी०, स्या०, रो० । ५-६. नपि-सी०, स्या० । ७. मोरूपसेविना-स्या० । ८. बाहाय-स्या० । ९. अनुताळयि-स्या० । १०. कुब्बान-सी०, रो०; कुब्ब-स्या० । ११-१२. सासनत्थ-सी०, रो० ।

८. सुसू यथा सक्खरघोतपाणी^१,
तासेसि मं सेलं याचमानो ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

B. 72

९. न तं याचे यस्स पियं जिगीसे^२,
देस्सो होति अतियाचनाय ।
नागो मणि याचितो ब्राह्मणेन,
अदस्सनं येव तदज्झगमा ति ॥

३

२५४. कुण्डककुच्छिसिन्धवजातकं (४)

१०. भुत्वा तिणपरिषासं, भुत्वा आचामकुण्डकं ।
एतं ते भोजनं आसि, कस्मा दानि न भुञ्जसि ॥
११. यत्थ पोसं न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
बहुं^३ तत्थ महाब्रम्हे, अपि आचामकुण्डकं ॥
१२. त्वं च खो मं पजानासि, यादिसायं ह्युत्तमो ।
जानन्तो जानमागम्म, न ते भक्खामि कुण्डकं ति ॥

10

२५५. सुकजातकं (५)

१३. याव^४ सो मत्तमञ्जासि, भोजनस्मिं विहङ्गमो ।
ताव अद्धानमापादि, मातरं च अपोसयि ॥
१४. यतो च खो^५ बहुतरं, भोजनं अज्झवाहरि^६ ।
ततो तत्थेव संसीदि, अमत्तञ्जू हि सो अहु ॥
१५. तस्मा मत्तञ्जुता साधु, भोजनस्मिं अगिद्धता^७ ।
अमत्तञ्जू हि सीदन्ति, मत्तञ्जू च^८ न सीदरे ति ॥

15

20

१. सक्खरघोतपाणि—सी०, रो० । २. जिगीसे—सी०, स्या०, रो० । ३. बहु—सी०;
पहु—स्या०; पहु—रो० । ४. याव—सी०, रो० । ५. खो सो—स्या०; सो—रो० । ६
अज्झुपाहरि—सी०, रो० । ७. अगिद्धता—स्या०, रो० । ८. व—सी०, स्या० ।

२५६. जलदपानजातकं (६)

B 73

१६. जलदपानं खणमाना, वाणिजा उदकतिका ।
 अज्जगमुं^१ अयसं^२ लोहं, तिपुत्तीसं च वाणिजा^३ ।
 रजतं जातरुपं च, मुत्ता वेळूरिया वहू ॥
१७. ते च तेन असन्नुट्ठा, मिय्यो^४ मिय्यो^५ अखाणिसुं^६ ।
 ते तत्थासीविसो^७ घोरो, तेजस्सी^८ तेजसा हनि ॥
१८. तस्मा खणे नातिखणे, अतिखातं^९ हिं पापकं ।
 खायेन च वनं लद्धं, अतिखातेन नासितं ति ॥

२५७. गामणिच्चन्दजातकं (७)

10

१९. नायं घरानं कुसलो, लोलो अयं वलीमुखो ।
 कतं कतं खो दूसेय्य^१, एवमम्ममिदं कुलं ॥
२०. नयिदं^२ चित्तवतो लोभं, नायं अस्सासिको मिगो ।
 सिट्ठं^३ मे जनसन्वेन, नायं किञ्चि विजानति ॥
२१. न मातरं पितरं वा, भातरं भगिनि सकं ।
 भरेय्य ताविसो पोसो, सिट्ठं दसरयेन मे ति ॥

२५८. मन्धातुजातकं^१ (८)

15

२२. यावता चन्दिमसूरिया,
 परिहरन्ति दिसा भन्ति विरोचना^२ ।
 सव्वेव दासा मन्धानु, ये पाणा पथविस्सिता^३ ॥
२३. न कहापणवस्सेन, तित्ति कामेसु विज्जति ।
 अप्पस्सादा दुखा कामा, इति विज्जाय पण्डितो ॥
२४. अपि दिव्वेसु कामेसु, रतिं सो नाधिगच्छति ।
 तण्हक्खयरतो होति, सम्मासम्भूद्धसावको ति ॥

B 74

20

१-१. अज्जगमुं अया-सी०, त्या०, रो० । २. आपयो-त्या० । ३-३. नीवो नीवो-सी० । ४. वानिनु ते-त्या० । ५. उत्तपपासीविसो-त्या० । ६. तेजसी-त्या०, रो० । ७-७. अतिखानन्ति-त्या० । ८. ण्दूसेय्य-त्या० । ९. न इदं-सी०, रो० । १०. उत्थं-सी०, त्या०, रो० । ११. मन्धातुजातकं-त्या० । १२. विरोचना-रो० । १३. पठविनिस्सिता-सी०, रो० ।

२५९. तिरिटवच्छजातकं^१ (९)

२५. नयिमस्स विज्जामयमत्थि किञ्चि,
न बन्धवो नो पन ते सहायो ।
अथ केन वण्णेन तिरिटवच्छो,^२
तेदण्डिको भुञ्जति अग्गपिण्डं ॥

२६. आपासु मे युद्धपराजितस्स,
एकस्स कत्वा विवनस्मि घोरे ।
पसारयी किच्छगत्तस्स पाणि,
तेनूदतारि^३ दुखसंपरेतो ॥

२७. एतस्स किञ्चेन^४ इधानुपत्तो,
वेसायिनो^५ विसया^६ जीवलोके ।
लाभारहो तात तिरिटवच्छो,
देयस्स भोगं यजथं^७ च^८ यञ्जं ति ॥

5

10

२६०. द्वृतजातकं (१०)

२८. यस्सत्था दूरमायन्ति, अमित्तमपि याचितुं ।
तस्सुदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज^९ रथेसभ ॥

२९. यस्स दिवा च रत्तो च, वसमायन्ति माणवा ।
तस्सुदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज रथेसभ ॥

३०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीं,
गवं सहस्सं सह पुञ्जवेन ।
दूतो हि दूतस्स कथं न दज्जं^{१०},
भयं पि तस्सेव भवाम दूता ति ॥

15

B. 75

20

सङ्क्षप्पवग्गो पठमो ।

१ तिरितिवच्छजातक-स्या० । २. तिरितिवच्छो-स्या० । ३. तेनूदतारि-स्या० ।
४ किञ्चेन-स्या० । ५ वेसायिनी-स्या० । ६. विसय-स्या० । ७-७ यजतञ्च-
सी०, रो०, यजितञ्च-स्या० । ८. कुञ्जसी-सी०, रो० । ९. दज्जा-सी०, रो० ।

तत्सुहृन्
उसुकारवरो तिलमुद्विमणि,
हृयराजविहङ्गमआसिविसो^१ ।
जनसन्धकहापणवस्स पुन,
तिरिटि^२ पुन दूतवरेन^३ दसा ति ॥

—०—

२६१. पदुमजातकं (११)

३१. यथा केसा च मस्सु^४ च, छिन्नं छिन्नं विरुहति ।
एवं रूहतु^५ ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३२. यथा सारदिकं बीज, खेत्ते वृत्त विरुहति ।
एवं रूहतु ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३३. उभो पि पलपन्ते^६ ते, अपि पद्मानि दस्सति ।
वज्जुं वा ते न वा वज्जु, नत्थि नासाय रूहना ।
देहि सम्म पदुमानि, अहं याचामि^७ याचितो ति ॥

२६२. मुदुपाणिजातकं (१२)

३४. पाणि चे मुदुको चस्स, नागो चस्स सुकारितो ।
अन्धकारो च वस्सेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
३५. अनला मुदुसम्भासा, दुप्पूरा ता नदीसमा ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३६. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व स^८ ठानं^९, खिप्यं अनुदहन्ति न ति ॥

२६३. चूलपलोभनजातकं (१३)

३७. अभिज्जमाने वारिस्मि, सयं आगम्म इद्धिया ।
मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, संसीदसि महणवे ॥

१. आसीविसो-स्या० । २. तिरिटि-स्या०, तिरिटि-सी० । ३. दूतावरेन-स्या० ।
४. मस्सु-स्या०, रो० । ५. रूहति-रो० । ६. विलपन्ते-स्या० । ७. पद्माने देहि-स्या०,
अम्हेहि पि-रो० । ८. सण्ण-सी०, स्या०, रो० । ९. चूलपलोभनजातक-सी०,
स्या०, रो० ।

३८. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३९. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व सं ठानं, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६४. महापनादजातकं (१४)

४०. पनादो नाम सो राजा, यस्स यूगो सुवण्णयो^१ ।
तिरियं सोळसुब्बेधो^२, उद्धमाहु^३ सहस्सघा ॥ 5
४१. सहस्सकण्डो^४ सतगेण्डु^५, घजासु हरितामयो ।
अनच्चुं तत्थ गन्धब्बा, छ सहस्सानि सत्तघा ॥
४२. एवमेतं तदा आसि, यथा भाससि भद्दिजि ।
सक्को अहं तदा आसिं, वेय्यावच्चकरो तवा^६ ति^७ ॥ 10

२६५. खुरप्पजातकं (१५)

४३. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुन्ने,
खग्गे गहीते तिखिणे तेलघोते ।
तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्ळे^१,
कस्मा नु ते नाहु छम्भितत्तं ॥ B 77
४४. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुन्ने,
खग्गे गहीते तिखिणे तेलघोते । 15
तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्ळे,
वेदं अलत्थ विपुलं उळ्ळारं ॥
४५. सो वेदजातो अज्झमवि अमित्ते,
पुब्बे व मे जीवितमासि चत्तं । 20
न हि जीविते आलयं कुब्बमानो,
सूरो कयिरा सूरकिच्चं कदाची ति ॥

१ सुवण्णियो—स्या० । २ सोळसपुब्बेधो—सी०, रो० । ३ उद्धमाहु—सी०, स्या०, रो० । ४ सहस्सकण्डु—सी० । ५ सतमेदो—सी०, रो० । ६-६ तवन्ति—सी०, रो० । ७ विरूळ्ळे—स्या० ।

२६६. वातग्गसिन्धवजातकं (१६)

४६. येनासि किसिया पण्डु^१, येन भत्तं न रुञ्चति ।
 अय सो आगतो भत्ता^२, कस्मा दानि पलायसि ॥
४७. सचे^३ पनादिकेनेव, सन्थवो नाम जायति ।
 यसो हायति इत्थीनं, तस्मा तात पलायहं^४ ॥
४८. यस्सस्सिन कुले जातं, आगतं या न इच्छति ।
 सोचति^५ चिररत्ताय, वातग्गमिव भद्दली^६ ति ॥

२६७. कक्कटकजातकं (१७)

४९. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
 अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो ।
 तेनाभिभूतो कपणं रुदामि,
 मा हेव म पाणसमं जहेय्य ॥
५०. अय्य न तं^७ जहिस्सामि, कुञ्जर^८ सट्ठिहायनं^९ ।
 पथब्बा चातुरन्ताय, सुप्पियो होसि मे तुवं ॥
५१. ये कुलीरा समुद्दस्मि, गङ्गाय यमुनाय^{१०} च ।
 तेस त्व वारिजो सेट्ठो, मुञ्च रोदन्तिया पतिं ति ॥

२६८. आरामद्वसकजातकं (१८)

५२. यो^{११} वे सब्बसमेतानं^{१२}, अद्दुवा सेट्ठसम्मतो ।
 तस्सायं एदिसी पञ्जा, किमेव इतरा पजा ॥
५३. एवमेव तुवं ब्रह्मो, अनञ्जाय विनिन्दसि ।
 कथं^{१३} मूल अदिस्वानं^{१४}, रुक्ख जञ्जा पतिट्ठित ॥

१ पण्डु-सी० । २ तातो-सी०, रो०, भत्तो-स्या० । ३ नु लो-स्या० । ४ पला-
 यिह-स्या० । ५ सोचतो-स्या० । ६ कुन्दली-सी०, रो०, यद्वशी-स्या० । ७ कक्क-
 टजातक-रो०; सुवण्णकक्कटक जातक-स्या० । ८ व न-सी० । ९ कुञ्जर-सी०,
 रो० । १० सट्ठिहायन-सी०, रो० । ११ नम्मदाय-सी०, रो० । १२ आरामद्वसजातक
 -रो० । १३-१३ यो मे सञ्च-स्या० । १४ कथ हि-स्या०, रो० । १५ अदिस्वा
 -स्या०, रो० ।

५४. नाहं तुम्हे विनिन्दामि, ये चञ्जे^१ वानरा वने ।
विस्ससेनो^२ व^३ गारय्हो, यस्सत्था रुक्खरोपका ति ॥

२६९. सुजातजातकं^४ (१९)

५५. न हि वण्णेन सम्पन्ना, मञ्जुका पियदस्सना ।
खरवाचा पिया होति^५, अस्मिं लोके परम्हि च ॥
५६. ननु पस्ससिमं काळि, दुब्बण्णं तिलकाहतं ।
कोकिलं सण्हवाचेन^६, बहूनं पाणिनं पियं ॥
५७. तस्मा सखिलवाचस्स, मन्तभाणी अनुद्धतो ।
अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स आसितं ति ॥

5

B. 79

२७०. उलूकजातकं^४ (२०)

५८. सब्बेहि किर वातीहि, कोसियो इस्सरो कतो ।
सचे वातीहि^७ अनुञ्जातो^८, भणय्याहं एकवाचिकं ॥
५९. भण सम्म अनुञ्जातो, अत्थं धम्मं च केवलं ।
सन्ति हि दहरा पक्खी, पञ्चवन्तो जुतिन्धरा ॥
६०. न मे रुच्चति भदं वो, उलूकस्सामिसेचनं ।
अक्कुद्धस्स मुख पस्स, कथं कुद्धो करिस्सती ति ॥
पदुमवग्गो दुतियो ।

10

तस्सुद्दानं

पदुमुत्तमनागसिरिद्धिनो,
समहण्णवयूपखुरप्पवरो ।
अथ भद्दली^९ कुञ्जर रुक्ख पुन,
खरवाच उलूकवरेन दसा ति ॥

15

१. चेत्य-स्या० । २. विस्ससेनो च-स्या० । ३. सुजातजातक-स्या० । ४. होन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. सण्हमाणेव-सी०, रो० । ६. उलूकजातकं दसमं-सी० । ७-८. वातीहनुञ्जातो-सी०, रो० । ९. कुन्दली-सी० ।
जा० १-१०

२७१. उदपानद्रुसकजातकं (२१)

६१. आरञ्जिकस्स इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो^१ ।
किच्छाकत्तं उदपानं, कथं सम्म अवाहसि^२ ॥
६२. एस धम्मो सिङ्गालानं, यं पित्वा ओहदामसे ।
पितुपितामहं धम्मो, न तं उज्जातुमरहसि ॥
६३. येसं वो एदिसो धम्मो, अघम्मो पन कीदिसो ।
मा वो धम्मं अघम्मं वा, अहसाम कुदाचनं ति ॥

B. 80 5

२७२. व्यगघजातकं (२२)

६४. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो विहिय्यति^३ ।
पुव्वेवज्जाभवं तस्स, रुक्खे अक्खी^४ व^५ पण्डितो ॥
६५. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो पवड्ढति ।
करेय्यत्तसमं वुत्ति, सव्वकिच्चेसु पण्डितो ॥
६६. एथ व्यगघा निवत्तव्हो, पच्चुपेथ^६ महावनं ।
मा^७ वनं छिन्दि निव्यग्घं, व्यगघा माहेसु निव्वना ति ॥

10

२७३. कच्छपजातकं (२३)

६७. को नु उद्धितभत्तो^८ व, पुरहत्थो व ब्राह्मणो ।
कहं नु भिक्खं अचरि, कं सद्धं उपसङ्कमि ॥
६८. अहं कपिस्मि दुम्मेघो, अनामासानि आमसि ।
त्वं मं मोचय भदत्ते, मुत्तो गच्छेय्य पव्वतं ॥
६९. कच्छपा कस्सपा होन्ति, कोण्डञ्जा होन्ति मक्कटा ।
मुञ्च कस्सप कोण्डञ्जं, कत्तं मे थुनकं तथा ति ॥

15

२७४. लोल्लजातकं (२४)

७०. काय वलाका सिखिनी, चोरी लङ्घिपितामहा^९ ।
ओरं वलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

20

१ चिररत्ततपस्सिनो-सी०, रो० । २ अवाहसी-सी०, रो०, अपाहसि-स्या० ।
३ व्यगघ-सी०, रो० । ४ विहसति-सी०, रो०, विहीयति-स्या० । ५-५ अक्खिं-स्या० ।
६ पच्चयेथ-सी०, रो० । ७ मा नो-स्या० । ८ उद्धित-सी०; बद्धित-स्या० । ९-
लङ्घी-सी०, स्या०, रो० ।

७१. नाहं बलाका सिखिनी, अहं लोलोस्मि^१ वायसो ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
 ७२. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका^२ भोगा, सुमुञ्जा होन्ति पक्खिना ति ॥

B 8

२७५. रुच्चिरजातकं (२५)

७३. कार्यं बलाका रुच्चिरा, काकनीळस्मि^३ गच्छति^४ ।
 चण्डो काको सखा मय्ह, यस्स^५ चेतं कुलावकं ॥
 ७४. ननु मं सम्म जानासि, दिज सामाकभोजन^६ ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
 ७५. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका भोगा, सुमुञ्जा होन्ति पक्खिना ति ॥ 10

२७६. गरुवम्मजातकं^७ (२६)

७६. तव सद्धं च सीलं च, विदित्वान जनाधिप ।
 वण्णं अञ्जनवण्णेन, कालिङ्गस्मिं निमिम्हसे^८ ॥
 ७७. अन्नमच्चा चमच्चा च, योध उद्दिस्स गच्छति ।
 सन्ने ते अप्पटिविक्खप्पा, पुब्बाचरियवचो इदं ॥
 ७८. ददामि वो ब्राह्मणा नागमेतं,
 राजारहं राजभोगं यसस्सिनं ।
 अलङ्कृतं हेमजालामिच्छन्नं,
 ससारथि^९ गच्छथ येन कामं ति ॥

15

२७७. रोमकजातकं^{१०} (२७)

७९. वस्सानि पज्जास समाधिकानि,
 वसिम्ह^{१०} सेलस्स गुहाय रोमक ।

B 82

20

१. लोलस्मि-सी०, स्या० । २. मानुसिवा-स्या० । ३. काकनिळस्मिगच्छति-
 स्या०; काकनीळस्मि गच्छति-रो० । ४. तस्स-सी०, रो० । ५. सामकभोजन-स्या० ।
 ६. कुवम्मजातक-सी०, स्या०, रो० । ७. विनिम्हसे-स्या० । ८. ससारथी-स्या० । ९.
 रोमजातक-स्या० । १०. वसिम्ह-स्या० ।

असङ्कमाना अभिनिम्बुतत्ता^१,
हृत्थत्तमायन्ति^२ ममण्डजा पुरे ॥

८०. ते दानि वक्कङ्ग किमत्थमुस्सुका^३,
भजन्ति^४ अञ्जं गिरिकन्दर दिजा ।

५ न नून मञ्जन्ति मम यथा पुरे,
चिरप्पवुत्था^५ अथ वा न ते इमे ॥

८१. जानाम तं न मय^६ सम्पमूळहा^६,
सोयेव^७ त्वं ते मयमस्म नाञ्जे^८ ।

१० चित्त च ते अस्मि जने पट्टुट्ट,
आजीविका तेन तमुत्तसामा ति ॥

२७८. महिसराजजातकं (२८)

८२. किमत्थमभिसत्थाय^९, लहुचित्तस्स दुग्गिभनो^{१०} ।
सब्बकामददस्सेव^{११}, इमं दुक्खं तितिकवसि ॥

८३. सिङ्गेन निहनाहेत्त^{१२}, पदसा च^{१३} अधिद्वह ।
मिथ्यो बाला पकुञ्जेय्यु^{१४}, नो चस्स पटिसेवको ॥

१५ ८४. ममेवाय मञ्जमानो, अञ्जपेव^{१५} करिस्सति ।
ते न^{१६} तत्थ वधिस्सन्ति, सा मे मुत्ति भविस्सती ति ॥

२७९. सतपत्तजातकं (२९)

८५. यथा माणवको पन्थे, सिङ्गालि^{१७} वनगोचरि ।
अत्थकाम पवेदेन्ति^{१८}, अनत्थकामा ति मञ्जति ।

अनत्थकाम सतपत्त, अत्थकामो ति मञ्जति ॥

१. अभिनिम्बुतचित्ता-स्या० । २. हृत्थत्थ-स्या० । ३. किमत्थमुस्सुका-स्या० ।
४. वजन्ति-रो० । ५. चिरप्पवुत्था-स्या० । ६-६ मय मस्य मूळहा-सी०, रो०, मय सम्पमूळहा-
स्या० । ७. स्वेव-स्या० । ८. मञ्जे-स्या० । ९. महिसराजक-सी०, स्या०, रो० ।
१०. कयत्थ-सी० रो० । ११. दुग्गिभनो-सी०, रो० । १२. सब्बकामदुहस्सेव-सी०, स्या०,
रो० । १३. निहनाहेत्त-स्या० । १४. व-स्या० । १५. पकुञ्जेय्यु-स्या० । १६. अञ्जपेव-
सी०, अञ्जपेव-स्या०, अञ्जपेव-रो० । १७. त-सी०, रो० । १८. सिङ्गालि-सी०, स्या०,
रो० । १९. पवेदेन्ति-स्या०, पवदन्ति-रो० ।

८६. एवमेव इधेकच्चो, पुगलो होति तादिसो ।
 हितेहि^१ वचनं वुत्तो, पटिगण्हाति^२ वामतो ॥
 ८७. ये च खो नं पसंसन्ति, भया उक्कंसयन्ति वा^३ ।
 तच्चिह^४ सो मज्जते मित्तं, सतपत्तं व माणवो ति ॥

२८०. पुटदूसकजातकं (३०)

८८. अद्धा हि नून मिगराजा, पुटकम्मस्स कोविदो । 5
 तथा हि पुट दूसेति, अज्जं नून करिस्सति ॥
 ८९. न मे माता वा पिता वा, पुटकम्मस्स कोविदो^१ ।
 कतं कतं खो दूसेम, एवं धम्ममिदं कुलं ॥
 ९०. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो धम्मं अधम्मं वा, अहसाम कुदाचनं ति ॥ 10
 उदपानवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

उदपानवरं वनव्यग्घकपि,
 सिखिनी च बलाकरुचिरवरो ।
 सुजनाधिपरोमकदूस पुन,
 सतपत्तवरो पुटकम्म दसा ति ॥

२८१. अब्भन्तरजातकं (३१)

९१. अब्भन्तरो^१ नाम दुमो, यस्स दिव्यमिदं^२ फलं । 15 B 84
 भुत्वा दोहळिनी नारी, चक्कवत्ति विजायति ॥
 ९२. त्वं^३ पि^४ भद्दे महेसीसि, सा चा^५ पि^६ पत्तिनो पिया ।
 आहरिस्सति ते राजा, इदं अब्भन्तरं फलं ॥
 ९३. भत्तुरत्ये परक्कन्तो, यं ठानमधिगच्छति ।
 सूरौ अत्तपरिच्चागी, लभमानो भवामहं ति ॥ 20

१ हितेहि—स्या० । २ पटिगण्हाति—स्या० । ३. च—सी०, रो० । ४ त हि—
 सी०, रो० । ५ पुटदूसकजातक—स्या० । ६ कोविदा—स्या० । ७ अब्भन्तर—सी०, रो० ।
 ८. दिव्यमिदं—सी०, रो० । ९-९. त्वच्च—सी०, रो० । १०-१० चाधि—सी०, रो० ।

२८२. सेय्यजातकं^१ (३२)

६४. सेय्यसो सेय्यसो होति, यो सेय्यमुपसेवति ।
 एकेन सन्धिं कत्वान, सतं वज्जे अमोचयि ॥
६५. तस्मा सव्वेन लोकेन, सन्धिं कत्वान एकतो^२ ।
 पेच्च सगं निगच्छेय्य^३, इदं सुणाथ^४ कासिया^५ ॥
६६. इदं वत्वा महाराजा, कंसो वाराणसिगहो ।
 धनु कण्डं^६ च^७ निक्खिप्प, संयमं^८ अज्झुपागमी ति ॥

२८३. वट्टकीसूकरजातकं^९ (३३)

६७. वरं वर त्वं निहनं पुरे चरि,
 अस्मिं पदेसे अभिमुय्य सूकरे ।
 सो दानि एको व्यपगम्म^{१०} श्चायसि,
 वलं नु ते व्यग्घ न चज्ज विज्जति ॥
६८. इमे^{१०} सुदं^{१०} यन्ति दिसोदिसं पुरे,
 भयट्ठिता^{११} लेणगवेसिनो पुथू^{१२} ।
 ते दानि सज्जम्म वसन्ति^{१३} एकतो,
 यत्थट्ठिता^{१४} दुप्पसहज्जमे^{१५} मया ॥
६९. नमत्थु सज्जान समागतानं,
 दिस्वा सयं सख्य वदामि अब्भुत ।
 व्यग्घं मिगा यत्थ जिनि सु दाठिनो,
 सामगिया दाठबलेसु मुच्चरे ति ॥

१ सेय्यसजातक-सी० । २ एको-सी०, स्या०, रो० । ३. निगच्छेय्य-रो० ।
 ४. सुनोय-सी०, रो० । ५. कासियो-सी०, रो० । ६-६. सुण्डिच्च-रया०, सुण्डिच्च-
 सी०, रो० । ७. सव्वम-सी०, स्या०, रो० । ८. वट्टकीसूकरजातक-सी०, रो० । ९.
 व्यग्घपगम्म-स्या०, व्यपगम्म-सी०, रो० । १०-१०. इमस्तुता-स्या० । ११. भयट्ठिता-
 स्या०, भयट्ठिता-रो० । १२. पुथू-म०, रो० । १३. वसन्ति-सी०, रो० । १४.
 यत्थट्ठिता-स्या०, रो० । १५. दुप्पसहज्जमे-स्या० ।

२८४. सिरिजातकं (३४)

१००. यं उस्सुका^१ सङ्हरन्ति, अलविखका बहुं धनं ।
सिप्पवन्तो असिप्पा च^२, लविखवा^३ तानि भुञ्जति^४ ॥
१०१. सब्बत्थं कतपुञ्जस्स, अतिच्चञ्जेव^५ पाणिनो ।
उप्पज्जन्ति बहू भोगा, अप्पनायतनेसु^६ पि ॥
१०२. कुक्कुटो^७ मणयो दण्डो, थियो च पुञ्जलक्खणा ।
उप्पज्जन्ति अपापस्स, कतपुञ्जस्स जन्तुनो ति ॥

२८५. मणिसूकरजातकं (३५)

१०३. दरिया सत्त वस्सानि, तिसमत्ता वसामसे ।
हञ्जाम^८ मणिनो आगं, इति नो मन्तनं^९ अहु ॥
१०४. यावता^{१०} मणि वंसाम^{११}, भिय्यो^{१२} वोदायते मणि ।
इदं^{१३} च दानि^{१४} पुञ्जाम, किं किच्चं इध मञ्जसि ॥
१०५. अयं मणि वेळूरियो, अकाचो विमलो सुभो ।
नास्स सक्का सिरि हन्तुं, अपक्कमथ सूकरा ति ॥

२८६. सालूकजातकं (३६)

१०६. मा सालूकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ॥
१०७. इदानि सो इधागन्त्वा, अतिथी युत्तसेवको ।
अथ दक्खसि सालूकं^{१५}, सयं तं मुसलुत्तरं^{१६} ॥
१०८. विकन्तं^{१७} सूकरं दिस्वा, सयं तं मुसलुत्तरं ।
जरग्गवा^{१८} विचिन्तेसु^{१९}, वरम्हाकं भुसामिवा ति ॥

१ उस्सुका-स्या० । २ वा-स्या० । ३ लविखका-स्या०; लविखव-रो० । ४. भुञ्जरे-स्या० । ५ अतीवञ्जेव-रो० । ६ अपिनायतनेसु-स्या० । ७. कुक्कुट-सी०, रो० । ८ हञ्जाम-सी०, रो० । ९ मन्तित-सी०, स्या०, रो० । १०-१० याव याव निघसाम-सी०, रो० । ११ भीयो-सी० । १२-१२ इदं विदानि-स्या०, ब्राह्मण त्वेव-रो० । १३ सालूकजातक-सी०, स्या० । १४ सालूक-स्या० । १५ मुसलुत्तर-स्या० । १६ विकर्तं-सी० । १७-१७ जरग्गवा विचिन्तेसु-स्या०, जयवासा चिन्तेसु-रो० ।

२८७. लाभगरहजातकं (३७)

१०६. नानुम्मत्तो नापिसुणो, नानटो नाकुतूहलो ।
 मूळहेसु^१ लभते लाभं, एसा ते अनुसासनी ॥
११०. धिरत्थु तं यसलाभ, धनलाभं च ब्राह्मण ।
 या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन^२ वा ॥
१११. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^३ परिब्बजे ।
 एसा व जीविका सेय्यो^४, या चाधम्मेन एसना ति ॥

२८८. मच्छुद्धानजातकं (३८)

११२. अग्घन्ति मच्छा अधिकं सहस्स,
 न सो अत्थि यो इमं सद्देय्य ।
 मय्हं च अस्सु^५ इध सत्त मासा,
 अहं पि तं मच्छुद्धानं किण्ण्य ॥
११३. मच्छानं भोजनं दत्त्वा, मम दक्खिणमादिसि ।
 तं दक्खिण सरन्तिया, कत अपचिति तया ॥
११४. पटुट्ठचित्तस्स न फाति होति,
 न चा पि तं देवता पूजयन्ति ।
 यो भातरं पेत्तिकं सापतेय्यं,
 अवञ्चयी दुक्कटकम्मकारी^६ ति ॥

२८९. नानाछन्दजातकं (३९)

११५. नानाछन्दा महाराज, एकागारे वसामसे ।
 अहं गामवरं इच्छे, ब्राह्मणी च गवं सत्तं ॥
११६. पुत्तो^७ च^८ आजञ्जरथं^९, कञ्जा च मणिकुण्डलं ।
 या चेसा पुण्णिका^{१०} जम्मी, उदुक्खलंभिकद्धति ॥

१. लाभगरहक जातक-स्या० । २. मूळहेसु-स्या० । ३. अधम्मचरियाय-सी०, रो० । ४. अनगारो-सी०, स्या०, रो० । ५. सेय्या-सी०, रो० । ६. मच्छुद्धानजातक-स्या० । ७. अस्सु-स्या०, रो० । ८. न-सी०, रो० । ९. दुक्कटकम्मकारी-सी०, रो० । १०-१०. छत्तो च-सी०, रो०, पुत्तो-स्या० । ११. आजञ्जरथ-स्या० । १२. पुण्णिका-स्या० ।

११७. ब्राह्मणस्स गामवरं, ब्राह्मणिया गवं सतं ।
 पुत्तस्स आजञ्जरथं, कञ्जाय मणिकुण्डलं ।
 यं चेत्तं पुण्णिकं जम्मिं, पटिपादेशुदुक्खलं ति ॥

२९०. सीलवीमंसकजातकं^१ (४०)

११८. सीलं किरिव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
 पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥ 5
 ११९ सोहं सीलं समादिस्सं, लोके अनुमतं सिवं ।
 अरियवृत्तिसमाचारो, येन वुञ्चति सीलवा ॥
 १२०. जातीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
 कायस्स भेदा सुगति, उपपज्जति सीलवा ति ॥
 अन्मन्तरवगो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

दुम कंसवरुत्तमव्यग्घमिगा^२,
 मणयो मणि सालुकमव्हयनो ।
 अनुसासनियो पि च मच्छवरो,
 मणिकुण्डलकेन किरिेन दसा ति ॥

10 B. 88

२९१. सुराघटजातकं^३ (४१)

१२१. सब्बकामददं कुम्भं, कुटं लद्धान धुत्तको ।
 याव नं अनुपालेति, ताव सो सुखमेवति ॥ 15
 १२२. यदा भत्तो च दित्तो च, पमादा कुम्भमग्घिदा ।
 तदा^४ नगो च पोत्थो च, पच्छा बालो-विहञ्जति ॥
 १२३. एवमेव^५ यो धनं^६ लद्धा, पमत्तो^७ परिमुञ्जति ।
 पच्छा तप्पति^८ दुम्मेघो, कुटं^९ भित्वा व^{१०} धुत्तको ति ॥

१. सीलवीमसजातक-सी०, रो० । २. व्यग्घमिगा-सी० । ३. भद्रघटजातकं-
 सी०; भद्रघट भेदक जातक-स्या० । ४. सो-रो० । ५. ततो-स्या० । ६-६. एवमेव
 धन-स्या० । ७. अपत्ता-सी०; अमत्तो-रो० । ८. तपति-सी०, स्या० । ९. कूटं-स्या० ।
 १०. भिन्नोव-सी०, रो० ।

२९२. सुपत्तजातकं (४२)

१२४. बाराणस्य^१ महाराज, काकराजा निवासको^२ ।
असीतिया सहस्सेहि, सुपत्तो परिवारितो ॥
१२५. तस्स दोहळिनी भरिया, सुफस्सा^३ भविस्वतुमिच्छति^४ ।
रञ्जो महानसे पक्कं, पच्चग्घं राजभोजनं ॥
१२६. तेसाहं पहितो दूतो, रञ्जो चम्हि इधागतो ।
भत्तु अपचिति कुम्मि, नासायमकरं वणं ति ॥

२९३. कायनिब्बिन्दजातकं (४३)

१२७. फुट्ठस्स^५ मे अञ्जतरेन व्याधिना,
रोगेन बाळ्हं दुखितस्स रप्पतो ।
परिसुस्सति खिप्पमिदं कळेवरं,
पुप्फं यथा पंसुनि आतपे कतं ॥
१२८. अजञ्ज जञ्जसङ्घातं, असुचि सुचिसम्मत्तं ।
नानाकुणपपरिपूरं, जञ्जरूपं अपस्सतो ॥
१२९. धिरत्थुमं^६ आतुरं पूतिकायं,
जेगुच्छियं^७ अस्सुचिं^८ व्याधिघम्मं^९ ।
यत्थप्पसत्ता अधिमुच्छिता पजा,
हापेन्ति मगं सुगतूपपत्तिया ति ॥

२९४. जम्बुखादकजातकं (४४)

१३०. कोयं बिन्दुस्सरो वग्गु, सरवन्तानमुत्तमो^{१०} ।
अञ्चुतो जम्बुसाखाय, मोरच्छापो व कूजति^{११} ॥
१३१. कुलपुत्तो^{१२} व जानाति^{१३}, कुलपुत्तं^{१४} पसंसितुं ।
व्यग्घच्छापसरीवणं^{१५}, भुञ्ज सम्म ददामि ते ॥

१. बाराणस-सी०, रो० । २. निवासिको-सी०, रो० । ३. सुफस्सा-स्या० ।
४. भविस्वतुमिच्छति-सी०, रो० । ५. कायविच्छिन्दजातक-सी०, कायविच्छिन्दजातक-रो० ।
६. फुट्ठस्स-रो० । ७. व्याधिना-सी०, रो० । ८. कळेवर-सी०, रो० । ९. वीरत्थु व-
सी०, रो० । १०. जेगुच्छिय-सी०, जिगुच्छिय-स्या० । ११. असुचि-सी०, स्या०, रो० ।
१२. व्याधिघम्म-सी०, रो० । १३. पवदन्तानमुत्तमो-सी०, रो० । १४. कुञ्जति-स्या० ।
१५-१५. कुलपुत्तो पजानाति-स्या० । १६. कुलपुत्त-सी०, रो० । १७. व्यग्घच्छापसरीवणो-
सी०; व्यग्घच्छापसदिसवण-स्या० ।

१३२. चिरस्सं वत पस्सामि, मुसावादी समागते ।
वन्तादं कुणपादं च, अञ्जमञ्जं पसंसके ति ॥

२९५. अन्ताजातकं (४५)

१३३. उसभस्सेव ते खन्धो, सीहस्सेव विजम्भितं ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
१३४. कुलपुत्तो व जानाति, कुलपुत्तं पसंसितुं ।
मयूरगीवसङ्कास, इतो परियाहि वायस ॥
१३५. मिगानं सिङ्गालो^१ अन्तो, पक्खीनं पन वायसो ।
एरण्ढो अन्तो ख्खानं, तयो अन्ता समागता ति ॥

5

B. 90

२९६. समुद्जातकं (४६)

१३६. को नायं^२ लोणतीयस्मिं, समन्ता परिधावति ।
मच्छे मकरे च वारेति, ऊमीसु च विहञ्जति ॥
१३७. अनन्तपायी सकुणो, अतित्तो ति दिसासुतो ।
समुद्दं पातुमिच्छामि, सागरं सरितं पति ॥
१३८. सो अयं^३ हायति चेव, पूरते च^४ महोदधि ।
नास्स नायति पीतन्तो, अपेय्यो किर सागरो ति ॥

10

२९७. कामविलापजातकं (४७)

१३९. उच्चै सकुण डेमान^५, पत्तयान विहङ्गम ।
वज्जासि खो त्वं वामूरं^६, चिरं खो सा करिस्सति ॥
१४०. इदं खो सा न जानाति, असिं सत्ति च ओद्धितं ।
सा चण्डी काहति कोधं, तं मे तपति^७ नो इदं^८ ॥
१४१. एस उप्पलसन्नाहो, निक्खञ्चुस्सीसकोहितं^९ ।
कासिकं च मुदुं वत्थं, तप्पेतुं^{१०} धनिका^{११} पिया ति^{१२} ॥

15

20

१. कोल्लुको-सी०, रो०, कोट्टुको-स्या० । २. न्वायं-स्या० । ३. स्वाय-सी० ।
४. व-स्या०, रो० । ५. गोमान-रो० । ६. वामूर-रो० । ७. तप्पति-स्या० । ८. इध
सी०, स्या०, रो० । ९. निक्खमुस्सीसके कत्तं-सी०, रो०; निक्ख चस्सीसके कत्त-स्या० ।
१०. तप्पेतु-सी०, रो० । ११-११. धनकामिकाति-सी०; धनकामियाति-स्या०, रो० ।

२९८. उदुम्बरजातकं (४८)

१४२. उदुम्बरा चिमे पक्का, निग्रोधा च कपित्थना ।
एहि निक्खम्म^१ भुञ्जस्सु, किं जिघञ्छाय मिथ्यसि ॥
१४३. एव सो सुहितो होति, यो बुद्धमपचायति^२ ।
यथाहमज्ज सुहितो, दुमपक्वानि मासितो ॥
१४४. यं वनेजो वनेजस्स, वञ्चेय्य कपिनो कपि ।
दहरो^३ कपि^४ सद्धेय्य, न हि जिण्णो जराकपी ति ॥

२९९. कोमारपुत्तजातकं (४९)

१४५. पुरे तुवं सीलवतं सकासे,
ओक्कन्तिक^५ कीळसि अस्समम्हि ।
करोहरे मक्कटियानि मक्कट,
न तं मयं सीलवतं रमाम ॥
१४६. सुता हि मय्हं परमा विसुद्धि,
कोमारपुत्तस्स बहुस्सुतस्स ।
मा दानि मं मञ्जि तुवं यथा पुरे,
झानानुयुत्तो^६ विहरामि^७ आवुत्तो ॥
१४७. सचे पि सेलस्मि^८ वपेय्य^९ बीजं, ।
देवो च वस्से न^{१०} हि तं विरुळ्हे^{११}
सुता हि ते^{१२} सा^{१३} परमा विसुद्धि,
आरा तुवं मक्कट झानभूमिया ति ॥

३००. वकजातकं^{१४} (५०) !

१४८. परपाणरोघा^{१५} जीवन्तो, मंसलोहितभोजनो ।
वको वतं समादाय^{१६}, उपपज्जि^{१७} उपोसथं ॥

१ निक्खम्म-स्या० । २ बुद्धमपचायति-सी०, रो० । ३-३ दहो पित्त-सा०, रो०, दहरोपि न-स्या० । ४ कोमारपुत्तजातक-सी०, रो०; कोमारियपुत्तजातक-स्या० । ५ ओक्कन्तिक-सी०, स्या०, रो० । ६ झानानुयुत्ता-सी०, झानानियुत्ता-स्या०, झानानियुत्ता-रो० । ७ विहराम-सी०, स्या०, रो० । ८ सेलस्मि वपेय्य-सी०, सेलस्मि वपेय्य-रो० । ९-९ नैव हित वहेय्य-सी०, रो० । १०-१० तेस-सी०, तथा-रो० । ११ वकजातक-स्या० । १२ परपाणवत्ते-स्या० । १३ समादिभि-रो० । १४ उपपज्ज-सी० ।

१४६. तस्स सक्को वतञ्जाय, अजरूपेनुपागमि ।
 वीततपो अज्झप्पत्तो^१, भञ्जि लोहितपो तपं ॥
 १५०. एवमेव इधेकच्चे^२, समादानम्हि^३ दुब्बला^४ ।
 लहुं करोन्ति^५ अत्तानं, वको व अजकारणा ति ॥
 कुम्भवग्गो पञ्चमो ।

B 92

तस्सुद्धानं

वरकुम्भ सुपत्तसिरिञ्चयनो,
 सुचिसम्मत्त बिन्दुसरो चुसमो ।
 सरित्तिपत्ति चण्डि^६ जराकपिना,
 अथ मक्कटिया वक्केन दसा ति ॥

5

अथ वग्गुद्धानं

सङ्कप्पो पटुमो चेव, उदपानेनतत्तियं ।
 अब्भन्तरं घटभेदं, तिकनिपातम्हिलङ्कृतं ति ॥

10

तिकनिपातं निद्रितं ।

— ० —

१. अजमत्तो—स्या० । २. इधेकच्चे—स्या० । ३. समादानस्मि—सी०, रो० । ४. दुब्बलो—स्या० । ५. करोति—स्या० । ६. चण्डी—सी०, स्या० ।

४. चतुष्कनिपातो

३०१. चूळकालिङ्गजातकं^१ (१)

B 93

१. विवरथिमासं द्वारं, नगरं^२ पविसन्तु^३ अरुणराजस्स ।

सीहेन सुसिट्ठेन,^४ सुरक्खितं नन्दिसेनेन ॥

२. जयो कलिङ्गानमसय्हसाहिनं,

पराजयो अनयो^५ अस्सकानं ।

8

इच्चेव ते भासितं ब्रह्मचारि,

न उज्जुभूता^६ वितथं भणन्ति ॥

३. देवा मुसावादमुपातिवत्ता,

सच्चं धनं^७ परमं तेसु^८ सक्क ।

तं ते मुसा भासितं देवराज,

10

कि वा पटिच्च मधवा महिन्द ॥

४. ननु ते सुतं ब्राह्मण भञ्जमाने,

देवा न इस्सन्ति पुरिसपरक्कमस्स ।

दमो समाधि मनसो अभेज्जो^९,

अव्यगता^{१०} निक्कमनं च काले ।

15

दळ्हं च विरियं पुरिसपरक्कमो च,

तेनेव आसि विजयो अस्सकानं ति ॥

३०२. महाअस्सारोहजातकं (२)

५. अदेय्येसु दवं दानं, देय्येसु नप्पवेच्छति ।

आपासु व्यसनं^{११} पत्तो, सहायं नाधिगच्छति ॥

१. चूळ०-सी०, स्या०, रो० । २. नगरन्त-स्या० । ३. पविसितु मया-सी० ।

४. सुसत्थेन-रो० । ५. अनयो-स्या० । ६. उज्जुभूता-स्या० । ७. तथ-स्या० । ८. कर नु-स्या० । ९. अदेज्जो-सी०, रो० । १०. अव्यगता-सी०, रो०; अव्यत्ता-स्या० ।

११. व्यसन-सी०, रो० ।

६. नादेय्येसु^१ ददं^२ दानं, देय्येसु यो पवेच्छति । B 94
 आपासु व्यसनं पत्तो, सहायमधिगच्छति ॥
७. सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सनं,
 अनरियधम्मेषु सठेसु नस्सति ।
 कतं च अरियेषु च अज्जवेसु^३, 5
 महप्फलं^४ होति अणुम्मि तादिसु ॥
८. यो पुब्बे कतकल्थाणो, अका लोके सुदुक्करं ।
 पच्छा कयिरा न वा कयिरा, अच्चन्तं पूजनारहो ति ॥

३०३. एकराजजातकं (३)

९. अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे,
 भुत्त्वान पुब्बे वसी एकराज^५ । 10
 सो दानि दुग्गे नरकम्हि खित्तो,
 नप्पज्जहे वण्णबलं पुराणं ॥
१०. पुब्बे व खन्ती च तपो च मय्हं,
 सम्पत्थिता दुब्भित्ते^६ अहोसि ।
 तं दानि लद्धान कथं नु राज,
 जहे अहं वण्णबलं पुराणं ॥ 15
११. सब्बा^७ किरिवं परिनिद्धितानि,
 यसस्सिनं पञ्चवन्तं विसय्ह ।
 यसो च लद्धा पुरिमं उळारं,
 नप्पज्जहे^८ वण्णबलं पुराणं ॥ 20
१२. पनुज्ज दुक्खेन सुखं जनिन्द,
 सुखेन वा दुक्खमसय्हसाहि ।
 उभयत्थ सन्तो^९ अभिनिब्बुत्ता,
 सुखे च दुक्खे च भवन्ति तुल्या ति ॥

१ अदेय्येसु-स्या० । २ ददं-स्या० । ३ अज्जवेसु च-सी०, अज्जवेसु-
 स्या०, अज्जवेसु च-रो० । ४. महप्फलो-सी० । ५ एकराजा-सी०, रो० । ६ दब्ब-
 सेना-सी०, रो० । ७ सर्व्व-सी०, रो० । ८ किरिव-स्या० । ९ नप्पज्जहे-सी०, रो० ।
 १०. सत्ता-रो० ।

३०४. दहरजातकं (४)

B. 95

१३. इमानि मं दहर तापर्यान्ति,
वाचादुरुत्तानि मनुस्सलोके ।
मण्डकमक्खा उदकन्तसेवी,
आसीविसं मं अविसा सपन्ति ॥
- 5 १४. सका रट्ठा पव्वाजितो, अञ्जं जनपदं गतो ।
महन्तं कोट्ठं कयिराथ, दुरुत्तानं निधेतवे ॥
१५. यत्थ पोस न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
न तत्थ मानं कयिराथ, वसमञ्जातके जने ॥
- १६ विदेसवासं वसतो, जातवेदसमेन पि ।
10 खमितञ्जं सपञ्जेन, अपि दासस्स तज्जितं ति ॥

३०५. सीलवीमंसनजातकं (५)

१७. नत्थि लोके रहो नाम, पापकम्म पकुब्बतो ।
पस्सन्ति वनभूतानि, तं बालो मञ्जती^१ रहो ॥
- १८ अहं रहो न पस्सामि, सुञ्जं वा पि न विज्जति ।
यत्थ अञ्जं^२ न पस्सामि, असुञ्जं होति तं मया ॥
- 15 १९ दुज्जच्चो च सुजच्चो^३ च, नन्दो च सुखवट्ठितो^४ ।
वेज्जो^५ च अद्धुवसीलो च, ते धम्मं जहु मत्थिका ॥
- २० ब्राह्मणो च कथं जहे, सब्बधम्मान पारगू ।
यो धम्ममनुपालेति, धित्तिमा सच्चनिकमो ति ॥

३०६. सुजातजातकं (६)

B 96

- 20 २१. किमण्डका इमे देव, निक्खित्ता कसमल्लके ।
उपलोहितका वग्गू, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

१ सीलवीमसजातक-स्या० । २ मञ्जते-सी०, स्या० । ३ सुञ्ज-स्या० ।
४ अजच्चो-रो० । ५ सुखवच्छको-सी०, सुखवच्छो-स्या०, रो० । ६ वज्जो-
स्या०, रो० । ७. सुजातजातक-सी०, स्या० । ८. ते-रो० ।

२२. यानि पुरे तुवं देवि, अण्डु नन्तकवासिनी ।
उच्छङ्खहत्या पचिनासि, तस्सा ते कोलियं फलं ॥
२३. उड्डुहते न रमति, भोगा विप्पजहन्ति तं ।
तत्थेविमं पटिनेथ, यत्थ कोलं पचिस्सति ॥
२४. होन्ति हेते महाराज, इद्धिप्पत्ताय नारिया ।
खम देव सुजाताय, मास्सा कुज्झ^१ रथेसमा ति ॥

5

३०७. पलासजातकं (७)

२५. अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं,
जानो अजानन्तमिमं पलासं ।
आरद्धचिरियो धुवं अप्पमत्तो,
सुखसेय्यं पुच्छसि किस्स हेतु ॥
२६. दूरे सुतो चेव ब्रह्मा च ख्वसो,
देसे छितो भूतनिवासरूपो ।
तस्मा नमस्सामि इमं पलासं,
ये चेत्य भूता ते^२ धनस्स हेतु ॥
२७. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
कतञ्चुतं ब्राह्मण पेक्खमानो ।
कथञ्चिह् आगम्म सतं सकासे,
मोघानि^३ ते अस्सु परिफन्दितानि ॥
२८. यो तिन्दुकख्वसस्स^४ परो पिलक्खो^५,
परिवारितो पुब्बयञ्जो उळारो ।
तस्सेस^६ मूलस्मिं^७ निधि निखातो,
अदायादो गच्छ तं उद्धराही ति ॥

10

15

B. 97

20

१. कुज्झ-रो० । २. ते च-सी०, रो० । ३. मोघा-स्या०, रो० । ४. तिन्दु-
ख्वसस्स-सी०, स्या०, रो० । ५. विक्खन्तु-सी०, रो० । ६. तस्सेव-सी०, स्या० । ७.
मूलस्मि-स्या० ।

३०८. सकृणजातकं^१ (८)

२९. अकरम्हसे^२ ते किञ्चं, यं बलं अहुवम्हसे ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
३०. मम लोहितमक्खस्स, निच्चं लुद्धानि कुब्बतो ।
दन्तन्तरगतो सन्तो, तं बहुं यं पि^३ जीवसि ॥
३१. अकतञ्जुमकत्तारं, कतस्स अप्पटिकारकं ।
यस्मिं कतञ्जुता नत्थि, निरत्था तस्स सेवना ॥
३२. यस्स^४ सम्मुखचिण्णेन, मित्तधम्मो न लब्भति ।
अनुसुयमनक्कोसं^५, सणिक तम्हा अपक्कमे ति ॥

३०९. छवकजातकं (९)

३३. सब्बमिदं चरिमं^६ कतं^७, उभो धम्मं न पस्सरे^८ ।
उभो पकतिया चुता, यो चायं मन्तेज्झापेति^९ ।
यो च मन्तं^{१०} अधीयति ॥
३४. सालीनं ओदनं^{११} भुञ्जे, सुचि मसूपसेचनं ।
तस्मा एतं न सेवामि, धम्मं इसीहि^{१२} सेवित ॥
३५. परिब्बज महा लोको, पचन्तञ्जे पि पाणिनो ।
मा तं^{१३} अधम्मो आचरितो, अस्मा^{१४} कुम्भमिवाभिदा ॥
३६. धिरत्थु^{१५} तं यसलामं, धनलामं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ति ॥

३१०. सेय्यजातकं^{१६} (१०)

३७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य विजानहि ॥

१. जवसकृणजातकं-सी०, स्या०, रो० । २. अकरम्हसे-स्या०; अकरम्हसे-रो० ।
३. हि-रो० । ४. यत्थ-स्या० । ५. अनुसुय-सी०, रो०, अनुसुय-स्या० । ६-६
चरिमवत-सी०, रो०; चरिमवत-स्या० । ७. पस्सति-रो० । ८. मन्तं प्रायति-सी०;
मन्ते प्रायति-स्या०, सज्जमयति-रो० । ९. धम्म-रो० । १०. भोजन-सी०, रो० ।
११. इसीहि-स्या०, रो० । १२. ल-स्या०, रो० । १३. तस्मा-स्या० । १४. धीरत्थु-
सी० । १५. सव्यजातकं-सी०, स्या०, रो० ।

३८. धिरत्यु तं यसलार्भं, धनलार्भं च ब्राह्मण ।
 या वृत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥
 ३९. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^१ परिब्बजे ।
 सायेव जीविका सेय्यो, या चा धम्मेन एसना ॥
 ४०. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिब्बजे ।
 अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ति ॥
 कलिङ्गवग्गो पठमो ।

तत्सुद्धानं
 विवरं च अदेय्य समिद्धवरं,
 अथ दहर पापमहातिरहो ।
 अथ कोलिपलासवरञ्चकर,
 चरिमं ससमुद्दरेन दसा ति ॥

10

३११. पुचिमन्दजातकं (११)

४१. उट्टेहि चोर किं सेसि, को अत्थो सुपनेन^२ ते ।
 मा तं गहेसु^३ राजानो, गामे किब्बिसकारकं ॥
 ४२. यं नु^४ चोरं गहेस्सन्ति, गामे किब्बिसकारकं ।
 किं तत्थ पुचिमन्दस्स, वने जातस्स तिट्ठतो ॥
 ४३. न त्वं अस्सत्थ जानासि, मम चोरस्स चन्तरं ।
 चोरं गहेत्वा राजानो, गामे किब्बिसकारकं ।
 अप्पेन्ति^५ निम्बसूलस्मिं, तस्मिं मे सङ्कतो मनो ॥
 ४४. सङ्खेय्य सङ्कितब्बानि, रक्खेय्या नागतं भयं ।
 अनागतभया धीरो, उमो लोके अवेक्खती ति ॥

13

३१२. कस्तपमन्दियजातकं (१२)

४५. अपि कस्तप मन्दिया, युवा सपति हन्ति वा ।
 सब्बं तं खमते धीरो, पण्डितो तं तितिव्वसति ॥

20

१. अनागारो—सी०, स्या०, रो० । २. सुपिनेन—सी०, रो० । ३. गहेसु—स्या० ।
 ४-४. ननु—स्या० ; यत्तु—रो० । ५. अप्पेन्ति—स्या० ।

४६. सचे पि सन्तो विवदन्ति, क्षिप्यं सन्धीयरे पुन ।
 बाला पत्ता व भिज्जन्ति, न ते समथ मज्झगू ॥
 ४७. एते भिय्यो समायन्ति, सन्धि तेसं न जीरति ।
 यो चाधिपसं जानाति, यो च जानाति देसनं ॥
 ४८. एसो हि उत्तरितरो, भारवहो^१ धुरद्धरो^२ ।
 यो परेसाधिपन्नान, सर्यं सन्धातुमरहती ति ॥

३१३. सन्तीवादीजातकं (१३)

४९. यो ते हृत्ये च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 तस्स कुज्झ महावीर, मा रट्टु विनसा^३ इद ॥
 ५०. यो मे हृत्ये च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 चिरं जीवतु सो राजा, न हि कुज्झन्ति मादिसा ॥
 ५१. अहू अतीतमद्धान^४, समणो खन्तिदीपनो ।
 तं खन्तियायेव ठित, कासिराजा अछेदयि ॥
 ५२. तस्स कम्मफस्सस्स^५, विपाको कटुको अहु ।
 यं कासिराजा वेदेसि, निरयम्हि समप्पितो ति ॥

३१४. लोहकुम्भिजातकं (१४)

५३. दुज्जीवितमजीविम्ह, ये सन्तो^१ न ददम्हसे^२ ।
 विज्जमानेसु भोगेसु, दीप नाकम्ह अन्ननो ॥
 ५४. सट्ठि^३ वस्ससहस्सानि, परिपुण्णानि सब्बसो ।
 निरये पच्चयमानानं, कदा अन्तो भविस्सति ॥
 ५५. नत्थि अन्तो कुतो अन्तो, न अन्तो पट्ठिस्सति ।
 तदा हि पकत्त पापं, भम^४ तुम्ह च मारिसा^५ ॥
 ५६. सोह^६ नून इतो गन्त्वा, योनि लद्धान मानुसि ।
 वदञ्जू सीलसम्पन्नो, काहामि कुसल बहु ति ॥

१. भारवाहो-सी०, रो०, भारवाहो-स्या० । २. धुरन्धरो-सी०, स्या०, रो० ।
 ३. विनस्स-सी०, स्या० । ४. अतीतमद्धाने-स्या०, रो० । ५. कम्मस्स-सी०, रो० ।
 ६. सन्नो-स्या० । ७. ददामसे-स्या० । ८. सट्ठि-स्या० । ९. भम-सी० । १०. मारिस-
 स्या० । ११. सो हि-रो० ।

३१५. सब्बसंसलाभजातकं^१ (१५)

५७. फरुसा वत ते वाचा, मंसं^२ याचनको असि ।
 किलोमसदिसी वाचा, किलोमं सम्म दम्मि^३ ते^४ ॥
५८. अङ्गमेतं मनुस्सानं, भाता लोके पवृच्चति ।
 अङ्गस्स सदिसी वाचा, अङ्गं सम्म ददामि ते ॥
५९. ताता ति पुत्तो वदमानो, कम्मेति हृदयं पितु ।
 हृदयस्स सदिसी वाचा, हृदयं सम्म दम्मि ते ॥
६०. यस्स गामे सखा नत्थि, यथारञ्जं तथेव तं ।
 सब्बस्स सदिसी वाचा, सब्बं सम्म ददामि ते ति ॥

5

३१६. ससपण्डितजातकं^१ (१६)

६१. सत्त मे रोहिता मच्छा, उदका थलमुभता ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६२. दुस्स मे खेतपालस्स, रत्तिभत्तं अपाभत्तं ।
 मंससूला च द्वे गोघा, एकं च दधिवारकं ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६३. अम्बपक्कं^२ दकं^३ सीतं, सीतच्छाया^४ मनोरमा^५ ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६४. न ससस्स तिला अत्थि, न मुग्गा न पि तण्डुला ।
 इमिना अग्गिना पक्कं, ममं भुत्वा वने वसा ति ॥

B. 101

10

15

३१७. मतरोदनजातकं (१७)

६५. मत्तं मत्तं एव^१ रोदथ,
 न हि तं रोदथ यो भरिस्सति ।
 सब्बे पि^२ सरीरघारिनो,
 अनुपुब्बेन जहन्ति जीवितं ॥

20

१ मसजातक-सी०, स्या०, रो० । २ सम्म-रो० । ३-३. ददामि ते-सी०, रो० ।
 ४. ससजातक-सी०, रो० । ५-५ अम्बपक्कदकं-सी०, रो० । ६-६ सीतच्छायमनोरमं
 -स्या०, रो० । ७-७. मत मतमेव-सी०, स्या०, रो० । ८. व-सी०, स्या०, रो० ।

६६. देवमनुस्सा चतुप्पदा, पक्खिगणा उरगा च भोगिनो ।
सम्हि^१ सरीरे अनिस्सरा, रममाना व जहन्ति जीवितं ॥
६७. एव चलितं असण्ठितं, सुखदुक्खं मनुजेस्वपेक्खिय^२ ।
कन्दितरुदितं निरत्थकं, किं वो सोकगणाभिकीररे ॥
६८. धुत्ता च सोण्डा अकता, बाला सूरा अयोगिनो ।
धीरं मञ्जन्ति वालो ति, ये धम्मस्स अकोविदा ति ॥

३१८. कणवेरजातकं (१८)

B. 102

६९. य त वसन्तसमये, कणवेरेसु भाणुसु ।
साम बाहाय पीळेसि, सा तं आरोग्यमन्नवि^३ ॥
७०. अम्भो न किर सद्धेय्यं, य वातो पव्वतं वहे ।
पव्वतं चे वहे वातो, सव्वम्पि पथवि वहे ।
यत्थ सामा कालक्ता, सा मं आरोग्यमन्नवि ॥
७१. न चेव सा कालक्ता, न च सा अञ्जमिच्छति ।
एकभत्तिकिनी^४ सामा^५, तमेव अभिकङ्खति ॥
७२. असन्थुतं मं चिरसन्थुतेन,
निभीनि सामा अधुवं धुवेन ।
मया पि सामा निमिनेय्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ति ॥

३१९. तित्तिरजातकं (१९)

७३. सुसुख वत जीवामि, लभामि चेव भुञ्जितु ।
परिपन्थेव तिट्ठामि, का नु भन्ते गती मम^६ ॥
७४. मनो चे ते नप्पणमति, पक्खि पापस्स कम्ममुनो ।
अब्बावटस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पति^७ ॥
७५. जातको नो निसिञ्चो ति, बहु आगच्छते जनो ।
पटिच्च कम्मं फुसति, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥

१ यम्हि-स्या०; अस्मि-रो० । २ मनुजेषु अपेक्खिय-स्या० । ३ आरोग्य-
मन्नवि-रो० । ४-५ एकमता किर सामा-सी०, स्या०, एक भत्तिकिनी सामा-रो० । ५
मम-सी० । ६ पापमुपलिप्पति-सी०, रो० ।

७६. न पटिच्च कम्मं फुसति, मनो चे नप्पदुस्सति ।
अप्पोस्सुक्कस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पती ति ॥

३२०. सुच्चजजातकं (२०)

७७. सुच्चजं वत नच्चजि, वाचाय अददं गिरिं ।
किं^१ हितस्स^२ चजन्तस्स^३, वाचाय अदद^४ पब्बतं ॥
७८. यच्चिह कयिरा तच्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे । ५
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
७९. राजपुत्त नमो त्यत्थु, सच्चे घम्मे ठितो चसि^५ ।
यस्स ते ब्यसन पत्तो, सच्चस्मिं रमते मनो ॥
८०. या दलिही दलिहस्स, अट्ठा अट्ठस्स कित्तिम^६ ।
सा हिस्स परमा भरिया, सहिरब्बस्स^७ इत्थियो ति^८ ॥ १०
पुचिमन्दवग्गो द्रुतियो ।

B. 103

तत्सुद्धानं

अथ चोर सकस्सप खन्तीवरो,
दुज्जीवितता च बरा फल्सा ।
अथ सस मतं च वसन्त सुखं,
सुच्चजं वत नच्चजिना च दसा ति ॥

३२१. कुट्टिद्वसकजातकं (२१)

८१. मनुस्सस्सेव ते सीसं, हत्थपादा च वानर ।
अथ केन नु वण्णेन, अगारं ते न विज्जति ॥
८२. मनुस्सस्सेव मे सीसं, हत्थपादा च सिङ्गिल ।
याहु सेट्ठा मनुस्सेसु, सा मे पञ्चा न विज्जति ॥
८३. अनवट्ठितचित्तस्स, लहुचित्तस्स दुब्भिनो^९ ।
निच्चं अद्भवसीलस्स, सुखभावो^{१०} न विज्जति ॥

B. 104

20

१-१. किञ्चित्तस्स-स्या० । २. अचजन्तस्स-रो० । ३. अददं-स्या० । ४. वसी-स्या० । ५. कित्तिमा-सी०, स्या०, रो० । ६-६. सहिरब्बस्स-रो० । ७. इभिनी-रो० । ८. सुचिभावो-सी० ।

८४. सो^१ करस्सु आनुभाव^१, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
सीतवातपरित्ताण, करस्सु कुटव^१ कपी ति ॥

३२२. दुदुभजातकं (२२)

८५. दुदुभायति भदन्ते, यस्मि देसे वसामहं ।
अहं पेतं न जानामि, किमेतं दुदुभायति ॥
८६. बेलुव^१ पतित^१ सुत्वा, दुदुभ ति ससो जवि ।
ससस्स वचन सुत्वा, सन्तत्ता मिगवाहिनी ॥
८७. अप्पत्वा^१ पदविञ्जाणं, परघोसानुसारिणे ।
पनादपरमा^१ बाला, ते होन्ति परपत्तिया ॥
८८. ये च सीलेन सम्पन्ना, पञ्चायूपसमे रता ।
आरका^१ विरता घीरा, न होन्ति परपत्तिया ति ॥

३२३. ब्रह्मदत्तजातकं (२३)

८९. द्वयं याचनको राज, ब्रह्मदत्त निगच्छति ।
अलामं धनलामं वा, एवंघम्मा हि याचना ॥
९०. याचनं रोदनं आहु, पञ्चालानं रथेसम ।
यो^१ याचनं पञ्चक्खाति, तमाहु पटिरोदन ॥
९१. मा^१ मद्दसं^१ रोदन्तं, पञ्चाला सुसमागता ।
तुवं वा पटिरोदन्त, तस्मा इच्छामह रहो ॥
९२. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीन,
गव सहस्सं सह पुञ्जवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा^१,
सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

१-१ सो करस्सानुभावं त्व-सी० । २ कुटिक-सी०, स्या० । ३ द्दुभजातक-
सी०, रो०, दुदुभजातक-स्या० । ४ बेलुव-रो०, बेलुव-स्या० । ५ निपतित-
रो० । ६ अप्पत्ता-रो० । ७ पनादपरमा-स्या०, रो० । ८ अरता-रो० । ९-१.
योचन-रो० । १०-१० म माद्दसं-स्या० । ११. दज्जे-सी० ।

३२४. चम्मसाटकजातकं (२४)

६३. कल्याणरूपो वतयं^१ चतुष्पदो,
 सुभद्रको चेव सुपेसलो च ।
 यो ब्राह्मणं जातिमन्तुपपन्नं,
 अपचायति मेण्डवरो यसस्सी ॥
६४. मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन,
 विस्सासमापज्जि चतुष्पदस्स ।
 दब्धप्पहार अभिकङ्खमानो^२,
 अवसक्कती^३ दस्सति सुप्पहारं ॥
६५. ऊरुट्ठि^४ भग्गं^५ पवट्ठितो^६ खारिभारो,
 सब्ब च भण्डं ब्रह्मणस्स^७ भिन्नं ।
 उभो पि^८ बाहा पग्गय्ह कन्दति,
 अभिधावथ हज्जते ब्रह्मचारी ॥
६६. एवं सो निहतो सेति, यो अपूजं पसंसति^९ ।
 यथाहमज्ज पहतो, हतो मेण्डेन दुम्मती ति ॥

३२५. गोघराजजातकं^{१०} (२५)

६७. समणं तं मञ्जमानो, उपगच्छिमसञ्जतं^{११} ।
 सो मं दण्डेन पाहासि^{१२}, यथा अस्समणो तथा ॥
६८. किं ते जटाहि दुम्भेध, किं ते अजिनसाटिया ।
 अब्भन्तरं ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसि ॥
६९. एहि गोघ निवत्तस्सु, भुञ्ज सालीनमोदनं ।
 तेलं लोणं च मे अत्थि, पहतं मय्ह पिप्फलि ॥

१. वतयं—स्या०, रो० । २. अभिकत्तुकायो—स्या० । ३. अपसक्कति—सी०;
 अवसक्कति—स्या० । ४. ऊरुट्ठि—सी०; उरुट्ठी—स्या०; सत्ति—रो० । ५. भग्गा—
 स्या०, रो० । ६. पवट्ठितो—सी०, स्या० । ७. ब्राह्मणस्सेव—सी०, स्या०; ब्रह्मणस्सीध—
 रो० । ८. रो० पीत्यक्के नत्थि । ९. नयस्सति—रो० । १०. गोवजातक—सी०, स्या०,
 रो० । ११. उपगच्छि असञ्जत—सी०, स्या०, रो० । १२. पहासि—रो० ।

१०० एस भिय्यो पवेक्खामि, वम्मिकं सत्तपोरिसं ।
तेलं लोणं च कित्तेसि^१, अहितं मय्ह^२ पिप्फली ति ॥

३२६. कक्कारुजातकं (२६)

१०१. कायेन यो नावहरे, वाचाय न मुसा भणे ।
यसो लद्धा न मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
- 5 १०२. धम्मेन वित्तमेसेय्य, न निकत्था घनं हरे ।
भोगे लद्धान मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०३. यस्स चित्तं अहालिद्द, सद्धा च अविरागिनी ।
एको सादुं न भुज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
- 10 १०४. सम्मुखा वा तिरोक्खा^३ वा, यो सन्ते न परिभासति ।
यथावादी तथाकारी, स वे कक्कारुमरहती ति ॥

३२७. काकवतीजातकं (२७)

१०५. वाति चायं ततो गन्धो, यत्थ मे वसती पिया ।
दूरे इतो हि काकवती, यत्थ मे निरतो मनो ॥
१०६. कथं समुद्दमतरी^४, कथं अतरि केपुकं^५ ।
कथं सत्त समुद्धानि, कथं सिम्बलिमारहि ॥
- 15 १०७. तया समुद्दमतारि, तया अतरि केपुकं ।
तया सत्त समुद्धानि, तया सिम्बलिमारहि ॥
- B 107 १०८. धिरत्थु मं महाकाय, धिरत्थु मं अचेतनं ।
यत्थ जायायहं जारं, आवहामि वहामि चा^६ ति^७ ॥

३२८. अननुसोच्चियजातकं (२८)

- 20 १०९. बहूनं विज्जती भोती, तेहि मे कि भविस्सति ।
तस्मा एत न सोचामि, पियं सम्मिल्लहासिर्नि^८ ॥

१ कित्तेसि-स्या०, रो० । २ मय्ह-स्या० । ३ तिरोक्खा-रो० । ४ काकालि-
जातक-स्या०, रो०, काकाली०-सी० । ५ समुद्दमतरी-रो० । ६ केवुक-सी०,
रो० । ७-७. वाति-रो० । ८ सम्मिल्लहासिर्नि-रो० ।

११०. तं तं चे अनुसोचेय्य, यं यं तस्स न विज्जति ।
 अत्तानमनुसोचेय्य, सदा मच्चुवसं पतं^१ ॥
१११. न हेव ठितं^२ नासीनं, न सयानं न पद्धगुं^३ ।
 याव^४ व्याति निमिस्सति^५, तत्रापि^६ रसती वयो^७ ॥
११२. तत्थत्तनि वतप्पद्धे^८, विनाभावे असंसये ।
 भूतं^९ सेसं दयितब्बं, बीतं^{१०} अननुसोचियं ति ॥

5

३२९. काळबाहुजातकं^१ (२९)

११३. यं अन्नपानस्स पुरे लभाम,
 तं दानि साखमिगमेव^२ गच्छति ।
 गच्छाम दानि वनमेव राघ,
 असक्कता चस्म^३ धनञ्जयाय ॥
११४. लामो अलामो यसो अयसो च,
 निन्दा पसंसा च सुखं च दुक्खं ।
 एते अनिच्चा मनुजेषु धम्मा,
 मा सोचि^४ किं सोचसि पोट्टपाद^५ ॥
११५. अद्धा तुवं पण्डितकोसि राघ,
 जानासि अत्थानि अनागतानि ।
 कथं नु^६ साखामिगं दक्खिसाम^७,
 निद्धापितं^८ राजकुलतो व जम्मं ॥
११६. चालेति कण्णं भकुटिं करोति,
 मुहुं मुहुं भाययते^९ कुमारे ।
 सयमेव तं काहति काळबाहु,
 येनारका ठस्सति अन्नपाना^{१०} ति ॥

10

15 B 108

20

१. पत्त-सी०, स्या०; गतं-रो० । २. लिहं-स्या० । ३. पत्तगुं-स्या० । ४-४. याव पाति निमिस्सति-सी०, रो०, यावुप्पत्ति निमिस्सति-स्या० । ५-७. तत्रापि सरतिवयो-सी०, स्या०, सरतिवयो-रो० । ८. वतप्पद्धे-स्या० । ९. सेस-रो० । १०. चवित-स्या० । ११. काळबाहु-रो० । १२. साखामिगमेव-सी०, रो० । १३. वम्ह-स्या०; वम्हा-रो० । १४. सोच-रो० । १५. पोट्टपादति-रो० । १६. नुखी-स्या० । १७. दक्खिसाम-स्या० । १८. निद्धापितं-सी०, स्या०, निव्वापितं-रो० । १९. भायते-स्या० ।

३३०. सीलबीमसजातकं (३०)

११७. सीलं किरैव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्चति ॥
११८. यावदेवस्सह^१ किञ्चि, तावदेव अखादिसुं^२ ।
सङ्गम्म कुलला लोके, न हिसन्ति अकिञ्चनं ॥
११९. सुखं निरासा सुपति, आसा फलवती सुखा ।
आसं निरास कत्वान, सुखं सुपति पिङ्गला ॥
१२०. न समाधिपरो अस्थि, अस्मिं लोके परमिह च ।
न परं ना पि अत्तानं, विहिसंति समाहितो ति ॥
कुटिद्वसकवगो ततियो ।

तस्सुद्धानं

- समनुस्ससदुद्दुभयाचनको^३,
अथ मेण्डवरुत्तमगोधवरो ।
अथ कायसकेपुक^४ भोतीवरो,
अथ राधसुसीलवरेन दसा ति ॥

— ० —

३३१. कोकिलजातकं (३१)

१२१. यो वे काले असम्पत्ते, अतिवेलं पभासति ।
एवं सो निहतो सेति, कोकिलायिव^५ अत्रजो ॥
१२२. न हि सत्थ सुनिसितं, विसं हलाहलामिव^६ ।
एवं निकट्टे^७ पातेति, वाचा दुब्भासिता यथा ॥
१२३. तस्मा काले अकाले वा^८, वाचं रक्खेय्य पण्डितो ।
नातिवेल पभासेय्य, अपि अत्तसममिह वा^९ ॥
१२४. यो च काले मितं भासे, मतिपुब्बो विचक्खणो ।
सब्बे अमित्ते आदेति, सुपण्णो उरगामिवा^{१०} ति^{११} ॥

१ यावदेवस्सह—सी० । २ अखादिसु—रो० । ३ समनुस्ससदुद्दुभयाचनको—सी०;
०सदुद्दुभयाचनको—स्या० । ४ कायसकेपुक—सी० । ५ कोकिलजातक—सी०, स्या०,
रो० । ६ कोकिलायिव—सी०, स्या०, रो० । ७ हलाहलामिव—सी०, स्या०, हलाहल
इव—रो० । ८ निकट्टे—स्या० । ९ च—सी०, स्या० । १० च—रो० । ११-११
उरगमिवाति—सी०, स्या०, उरग इवाति—रो० ।

३३२. रथलट्टिजातकं (३२)

१२५. अग्निं हत्वा हतो ब्रूति, जेत्वा जितो^१ ति भासति ।

पुब्बवक्खायिनो^२ राज, अञ्जदत्थु^३ न सद्दहे ॥

१२६. तस्मा पण्डितजातियो^४, सुणेय्य इतरस्स पि ।

उभिन्नं वचनं सुत्वा, यथा धम्मो तथा करे ॥

१२७. अलसो गिही कामभोगी न साधु,

5

असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।

राजा न साधु अनिसम्मकारी,

यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

१२८. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।

निसम्मकारिनो राज^५, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

10

३३३. पक्कगोवजातकं (३३)

१२९. तदेव मे त्वं विदितो, वनमज्झे रथेसभ^६ ।

B. 110

यस्स ते खग्गवद्धस्स^७, सन्नद्धस्स तिरीटिनो ।

अस्सत्थदुमसाखाय, पक्का^८ गोधा पलायथ ॥

१३०. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,

किञ्चानुकुब्बस्स करेय्य किञ्चं ।

15

नानत्थकामस्स करेय्ये अत्थं,

असम्भजन्तम्मि न सम्भजेय्य ॥

१३१. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,

अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।

दिजो दुमं खीणफलं ति^९ वत्वा,

20

अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ॥

१. जिनो-रो० । २. पुब्बवक्खायिनो-सी०, स्या०; पुब्बवक्खायिनो-रो० ।
३. एकदत्थु-सी०; एतदत्थु-स्या०, एकदत्थु-रो० । ४. पण्डितजातियो-रो० । ५.
रञ्जो-सी०, स्या० । ६. गोवजातक-स्या०, रो० । ७. रथेसभो-स्या० । ८. खग्ग-
वत्थस्स-स्या० । ९. पक्क-रो० । १०. व-सी०, स्या० ।

१३२. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
 कतञ्जुतं खत्तिये^१ पेक्खमानो ।
 सब्बं च ते इस्सरियं ददामि,
 यस्सिच्छसी तस्स तुवं ददामी^२ ति ॥

३३४. राजोवादजातकं (३४)

- 5 १३३. गवं चे तरमानानं, जिम्हं गच्छति पुङ्गवो ।
 सब्बा ता^३ जिम्ह गच्छन्ति^४, नेत्ते जिम्हं गते सति ॥
 १३४. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो चे अघम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं दुखं सेति, राजा चे होति अघम्मिको ॥
 10 १३५. गवं चे तरमानानं, उज्जुं गच्छति पुङ्गवो ।
 सब्बा^५ गावी उज्जुं यन्ति^६, नेत्ते उज्जुं गते सति ॥
 B 111 १३६. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो सचे^७ घम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं सुखं सेति, राजा चे होति घम्मिको ति ॥

३३५. जम्बुकजातकं (३५)

- 15 १३७. ब्रह्मा पवङ्कुकायो सो, दीघदाठो च^८ जम्बुक ।
 न त्वं तत्थ^९ कुले जातो, यत्थ गण्हन्ति कुञ्जरं ॥
 १३८. असीहो सीहमानेन, यो अत्तानं विकुब्बति ।
 कोत्थू^{१०} व^{११} गजमासज्ज, सेति भूम्या^{१२} अनुत्थुनं ॥
 20 १३९. यसस्सिनो उत्तमपुगलस्स,
 सज्जातखन्धस्स महब्बलस्स ।
 असमेक्खिय थामबलूपपत्तिं,
 स सेति नागेन हतोय^{१३} जम्बुको ॥

१ खत्तियो-स्या० । २ ददाही-रो० । ३ गावी-स्या० । ४ यन्ति-स्या० ।
 ५-५ सब्बा ता उज्जु गच्छन्ति-सी०, रो० । ६ उज्जु-सी० । ७ चेपि-सी०, स्या०, रो० ।
 ८ व-स्या०, हि-रो० । ९ तम्हि-सी०, स्या०, रो० । १०-१० कुट्टव-सी, कुत्थुव
 -स्या०, कुत्थुव-रो० । ११. भूम्या-रो० । १२. हतोव-सी०, रो० ।

१४०. यो चीघ कम्पं कुस्ते पमाय,
 श्रामबलं^१ अत्तनि संविदित्वा ।
 जप्पेन^२ मन्तेन सुभासितेन,
 परिकलवा सो विपुलं जिनाती ति ॥

३३६. ब्रह्मछत्तजातकं (३६)

१४१. तिणं तिणं ति लपसि, को नु ते तिणमाहरि ।
 किं नु ते तिणकिच्चत्थि, तिणमेव पभाससि^३ ॥ 5
 १४२. इधागमा ब्रह्मचारी, ब्रह्म छतो बहुस्सुतो ।
 सो मे सब्बं समादाय, तिणं निक्खिप्प गच्छति ॥
 १४३. एवेतं होति कत्तब्बं, अप्पेन बहुमिच्छता ।
 सब्बं सकस्स आदानं, अनादानं तिणस्स च ॥ 10
 १४४. सीलवन्तो न कुब्बन्ति, बालो सीलानि कुब्बति ।
 अनिच्चसीलं दुस्सील्यं^४, किं पण्डिच्चं करिस्सती ति ॥ B 112

३३७. पीठजातकं (३७)

१४५. न ते पीठमदायिम्हा^५, न पानं न पि भोजनं ।
 ब्रह्मचारि खमस्सु मे, एतं पस्सामि^६ अच्चयं ॥
 १४६. नेवामिसज्जामि न चा पि कुप्पे,
 न चा पि मे अप्पियमासि किञ्चि ।
 अथो पि मे आसि मनोवितक्को,
 एतादिसो नून कुलस्स धम्मो ॥ 15
 १४७. एसस्माकं^७ कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 आसनं उदकं पज्जं, सब्बेतं निपदामसे ॥ 20
 १४८. एसस्माकं कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 सक्कच्चं^८ उपतिट्ठाम^९, उत्तमं विय जातकं ति ॥

१ श्रामबल-म० । २ जप्पेन-रो० । ३ पभासति-स्या० । ४ तिणस्स चादीषु
 गतो तस्य का परिदेयना इति सी०, स्या० पीत्यकेषु अधिको पाठो विस्सति । ५ दुस्सीलं-
 रो० । ६ पीठमदायिम्ह-स्या०, रो० । ७ यस्साम-मी० । ८ एसम्हाक-सी० । ९
 सक्कच्चत-रो० । १० उपट्ठहाम-रो० ।

३३८. थुसजातकं (३८)

१४९. विदितं थुस उन्दुरानं, विदितं पन तण्डुल ।
थुसं थुस^१ विवज्जेत्वा^२, तण्डुल पन खादरे ॥
१५०. या मन्तना अरञ्जस्मिं, या च गामे निकणिका ।
य चेत इति चीति^३ च, एतम्पि विदितं मया ॥
- 5 १५१. धम्मेन किर जातस्स, पिता पुत्तस्स मक्कटो ।
दहरस्सेव सन्तस्स, दन्तेहि फलमच्छिदा ॥
१५२. यमेतं परिसप्पसि, अजकाणो^४ व^५ सासपे ।
यो पाय हेटुतो सेति^६, एतम्पि विदितं मया ति ॥

३३९. बावेरुजातकं (३९)

- B 113 १५३. अदस्सनेन मोरस्स, सिखिनो मञ्जुभाणिनो ।
काकं तत्थ अपूजेसु, मसेन च फलेन च ॥
- 10 १५४. यदा च सरसम्पन्नो, मोरो बावेरुमागमा ।
अथ लाभो च सक्कारो, वायसस्स अहायथ ॥
१५५. याव नुप्पज्जती बुद्धो, धम्मराजा पभङ्करो ।
ताव अञ्जे अपूजेसु, पुथू^१ समणन्नाहणे ॥
- 13 १५६. यदा च सरसम्पन्नो, बुद्धो धम्म अदेसयि ।
अथ लाभो च सक्कारो, तित्थियान अहायथा ति ॥

३४०. विसह्जजातकं (४०)

१५७. अदासि दानानि पुरे विसह्ज,
ददतो च ते खयधम्मो अहोसि ।
इतो पर चे न ददेय्य दान,
तिट्ठेय्यु ते संयमन्तस्स भोगा ॥

१. थूल-सी० । २. विवज्जित्वा-मी०, स्या० । ३. चिन्ती-रया० । ४-५. अजकाणाव-रो० । ५. सेसि-सी० । ६. पुथु-मी० ।

१५८. अनरियमरियेन सहस्सनेत्त,
सुदुग्गतेना पि अकिच्चमाहु ।
मा वो धनं तं अहु^१ देवराज^२,
यं भोगहेतु विजहेमु सद्धं ॥
१५९. येन एको रथो याति, याति तेनापरो रथो ।
पोराणं निहितं वत्त^३, वत्ततज्जेव^४ वासव ॥
१६०. यदि हेस्सति दस्साम, असन्ते कि ददामसे^५ ।
एवंभूता पि दस्साम, मा दानं पमदम्हसे^६ ति ॥
कोकिलवग्गो चतुत्थो ।

५

तस्सुद्धानं
अतिबेलपभासति जीतवरो^७,
वनमज्झ^८ रथेसभ जिम्हगमो ।
अथ जम्बु तिणासनपीठवरं,
अथ तण्डुल^९ मोर विसय्ह दसा ति ॥

B-114

10

३४१. कण्ठरीजातकं (४१)

१६१. नरानभारामकरासु नारिसु^१,
अनेकवित्तासु अनिग्गहासु च ।
सब्बत्थ नापीतिकरा पि चे सिया,
न विस्ससे तित्थसमा हि नारियो ॥
१६२. यं वे^२ दिस्वा कण्ठरीकिन्नरान^३,
सन्वित्थियो न रमन्ति अगारे ।
तं तादिसं मच्च^४ चजित्वा भरिया,
अज्जं दिस्वा पुरिस पीठसप्पि ॥

15

20

१-१. बहुवा जनिन्द-स्या०, रो० । २-२. वहु बहुतज्जे-रो० । ३.
ददाम्हेसे-स्या० । ४. पमदाम्हेसे-सी०, स्या० । ५. जिनवरो-सी०, स्या० । ६.
वनमज्झे-सी०, स्या० । ७. तण्डुलं-स्या० । ८. किनारीजातक-सी०; कुण्डलिकजातक-
स्या०; कण्ठरीजातक-रो० । ९. नारिसु-स्या० । १०. वे-सी०, च-स्या० । ११.
किन्नरकिन्नरीन-स्या० । १२. सामिक-स्या० ।

१६३. बकस्स च बावरिकस्स^१ रञ्जो,
अञ्चन्तकामानुगतस्स भरिया ।
अवाचरी^२ पट्टवसानुगस्स^३,
कं^४ वा पि^५ इत्थी नातिचरे तदञ्ज ॥

५ १६४. पिङ्गयानी^६ सब्बलोकित्सरस्स,
रञ्जो पिया ब्रह्मदत्तस्स भरिया ।
अवाचरी पट्टवसानुगस्स^७,
तं वा पि सा नाञ्जगा कामकामिनी ति ॥

३४२. वानरजातकं (४२)

B. 115 १६५. असखिं वत अत्तान, उद्धातु^८ उदका थलं ।
10 न दानाहं पुन तुय्ह, वस गच्छामि वारिज ॥
१६६. अलभेतेहि अम्बेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
यानि पारं समुद्दस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
१६७. यो च उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुतप्पति ॥
15 १६८. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, न च पच्छानुतप्पती ति ॥

३४३. कुन्तिनीजातकं (४३)

१६९. अवसिम्ह तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
त्वमेव दानिमकरि^९, हन्द राज वजामहं ॥
१७०. यो वे कत्ते पटिकत्ते, किब्बिसे पटिकिब्बिसे ।
20 एव त सम्मती वेर, वस कुन्तिनि मागमा ॥

१. पावारिकस्स-सी० । २. अवाचरी-स्या० । ३. वद्धवसानुगस्स-सी०;
वन्धवसानुगस्स-स्या० । ४-४ किं वा-स्या० । ५. पिङ्गयानी-स्या० । ६. वद्धवसा-
नुगस्स-सी० । ७. उद्धातु-स्या०, रो० । ८. कुन्तिनीजातक-रो० । ९. दानिमकर-
-रो० ।

१७१. न कतस्स च कत्ता च, मेत्ति^१ सन्वीयते^२ पुन ।
हृदयं नानुजानाति, गच्छञ्जेव रथेसम ॥
१७२. कतस्स चेव कत्ता च^३, मेत्ति सन्वीयते पुन ।
धीरानं नो च बाचानं, वस कुन्तिनि मागमा ति ॥

३४४. अम्बजातकं (४४)

१७३. यो नीलियं^४ मण्डयति, सण्डासेन विहञ्जति । ३
तस्स सा वसमन्वेतु, या ते अम्बे अवाहरि ॥
१७४. वीसं वा पञ्चवीसं^५ वा, ऊनतिसं व जातिया ।
तादिसा पति^६ मा लद्धा, या ते अम्बे अवाहरि ॥
१७५. दीघं गच्छतु अद्धानं, एकिक्का अभिसारिका^७ । B, 116
सङ्केते पति मा^८ अद्द^९, या ते अम्बे अवाहरि ॥ 10
१७६. अलङ्कृता सुवसना^{१०}, मालिनी चन्दनुस्सदा ।
एकिक्का सयने सेतु^{११}, या ते अम्बे अवाहरी ति ॥

३४५. गजकुम्भजातकं (४५)

१७७. वनं यदग्नि दहति, पावको कण्हवत्तनी ।
कथं करोसि पचलक, एवं दन्धपरक्कमो ॥
१७८. बहूनि रुक्खच्छिद्धानि^{१२}, पथव्या^{१३} विवरानि च । 15
तानि चे नाभिसम्भोम, होति नो कालपरियायो ॥
१७९. यो दन्धकाले तरति, तरणीये च दन्धति ।
सुवखपण्णं व अक्कम्म, अत्थं भञ्जति अत्तनो ॥
१८०. यो दन्धकाले दन्धेति^{१४}, तरणीये च तारयि ।
ससी व रत्तिं विभजं, तस्सत्थो परिपूरती ति ॥ 20

१. मिति—स्या०; मेत्ती—रो० । २. सन्वीयते—स्या० । ३. व—सी० । ४. अम्बचोरजातक—रो० । ५. नीलिय—स्या० । ६. पण्णुवीस—रो० । ७. पति—रो० । ८. अभिसारिया—स्या०, रो० । ९-९. माद्द—सी०, स्या०; मा अद्द—रो० । १०. सुवसना—सी० । ११. सयनु—रो० । १२. रुक्खच्छिद्धानि—रो० । १३. पथव्या—सी०, रो० । १४. दन्धति—रो० ।

३४६. केसवजातकं (४६)

१८१. मनुस्सिन्दं जहित्वान, सब्बकामसमिद्धिनं ।
 कथं नु भगवा केसी, कप्पस्स रमति अस्समे ॥
१८२. सादूनी^१ रमणीयानि, सन्ति वक्खा^२ मनोरमा ।
 सुभासितानि कप्पस्स, नारद रमयन्ति मं ॥
१८३. सालीनं ओदनं भुञ्जे, सुचि^३ मंसूपसेचनं ।
 कथं सामाकनीवारं, अलोणं छादयन्ति त ॥
१८४. सादुं^४ वा यदि वासादु, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
 विस्सत्थो यत्थ भुञ्जेय्य, विस्सासपरमा रसा ति ॥

३४७. अयकूटजातकं (४७)

B. 117

10

१८५. सब्बायसं कूटमतिप्पमाणं,
 पग्गय्ह यो^५ तिट्ठसि^६ अन्तलिकखे ।
 रक्खाय मे^७ त्व विहितो नुसज्ज,
 उदाहु मे चेतयसे^८ वधाय ॥

15

१८६. दूतो अहं राजिघ रक्खसानं,
 वधाय तुय्हं पहितोहमस्मि ।
 इन्दो च त रक्खति देवराजा,
 तेनुत्तमज्झं न^९ ते^{१०} फालयामि ॥

20

१८७. सचे च मं रक्खति देवराजा,
 देवानमिन्दो मघवा सुजम्पति ।
 कामं पिसाचा विनदन्तु सब्बे,
 न सन्तसे रक्खसिया पजाय ॥
१८८. काम कन्दन्तु^{११} कुम्भण्डा, सब्बे पसुपिसाचका ।
 नालं पिसाचा युद्धाय, महती सा विभिसिका^{१२} ति^{१३} ॥

१ साधुनि-सी०, स्या० । २ रक्खा-रो० । ३ सुचि-सी०, स्या० । ४ असादु-रो० । ५ सो-रो० । ६ तिट्ठति-रो० । ७ म-सी० । ८ वायमसे-सी०, स्या० । ९-९ नहि-रो० । १० कण्डन्तु-स्या० । ११-११ विभेसिकाति-स्या०, विहेसिकाति-रो० ।

३४८. अरञ्जजातकं (४८)

१८६. अरञ्जा गाममागम्म, किंसीलं किवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
१९०. यो तं विस्सासये तात, विस्सासञ्च खमेय्य ते ।
मुत्सूसी च तितिव्खी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९२. हल्लिद्धिरागं^१ कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिणं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ति ॥

5

B. 118

३४९. सन्धिभेदजातकं (४९)

१९३. नेव इत्थीसु सामञ्जं, ना पि भक्खेसु सारथि ।
अथस्स सन्धिभेदस्स, पस्स याव सुचिन्तितं ॥
१९४. असितिव्खो व मंसम्हि, पेसुञ्जं परिवत्तति ।
यत्थूसमञ्च^२ सीहञ्च, भक्खयन्ति मिगाधमा ॥
१९५. इमं सो सयनं सेति, यमिमं^३ पस्ससि सारथि ।
यो वाचं सन्धिभेदस्स, पिसुणस्स निबोधति ॥
१९६. ते जना सुखमेधन्ति, नरा सग्गगतारिव ।
ये वाचं सन्धिभेदस्स, नावबोधन्ति^४ सारथी ति ॥

10

15

३५०. देवतापञ्चजातकं (५०)

१९७. हन्ति हत्थेहि पादेहि, मुखं च परिसुम्भति ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि^५ ॥

१. हल्लिद्धिराग—सी०; हल्लिद्धिराग—स्या० । २. यत्थूसमञ्च—स्या० । ३. यमिमं—सी०, रो० । ४. नावबोधन्ति—सी० । ५. यमिपस्ससि—सी० ।

१६८. अक्कोसति यथाकामं, आगमञ्चस्स इच्छति^१ ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥

१६९. अब्भक्खाति अभूतेन, अलिकेनाभिसारये^२ ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥

5 २००. हरं अन्नं च पानं च, वत्थसेनासनानि च ।
अञ्जदत्थुहरा सन्ता, ते वे राज पिया होन्ति ।
कं तेन त्वाभिपस्ससी ति ॥
चूळकुणालवग्गो पञ्चमो ।

तत्सुहानं

B 119

नरानं असक्खिवसिम्हवरो,
नीलियमग्गिवरञ्च^३ पुन ।
10 पुन रसायसकूटवरो,
तथारञ्ज सारथि हन्ति दसा ति ॥

अथ^४ वग्गुहानं^५

कालिङ्गं^६ पुचिमन्दञ्च, कुटिदूसक^७ कोकिला^८ ।
चूळकुणालवग्गो सो, पञ्चमो सुप्पकासितो ति ॥
चतुसकनिपात निट्ठिसं ।

—:०:—

१. न इच्छति—सी०; नेच्छति—स्था० । २. अलिकेनमभिसारये—सी० । ३. नीलियमसवरञ्च—सी०; नीलियमग्गिवरञ्च—स्था० । ४-५. तत्र वग्गुहानं—स्था० । ५. विवरं—सी०, स्था० । ६-७. कुटिदूसं बहुशयकं—स्था० ।

५. पञ्चकनिपातो^१

३५१. मणिकुण्डलजातकं (१)

१. जीनो रथस्स^२ मणिकुण्डले^३ च,
पुत्ते च दारे च तथेव जीनो^४ ।
सब्बेसु भोगेसु असेसकेसु^५,
कस्मा न सन्तप्पसि सोककाले ॥
२. पुब्बेव मच्चं विजहन्ति भोगा,
मच्चो^६ वा ते^७ पुब्बतरं जहाति ।
असस्सता भोगिनो कामकामि,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
३. उदेति आपूरति^८ वेति^९ चन्दो,
अत्थं^{१०} तपेत्त्वानं^{११} पलेति सुरियो^{१२} ।
विदिता^{१३} मया सत्तुकं लोकधम्मा,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
४. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
५. निसम्म खत्तियो कथिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

B. 120

5

10

15

१ पञ्चकनिपात-रो० । २. रथस्स-सी०, स्या०, रो० । ३ मणिकुण्डला-रो० ।
४. जिनो-स्या० । ५ असेसितेसु-सी०, रो० । ६-६. मच्चो च ने-रो० । ७-७.
पूरेति खीयति-स्या० । ८-८ अत्थं ज्ञयेत्त्वानं-स्या० । ९ सुरियो-रो० । १० विजिता-
स्या० ।

३५२. सुजातजातकं (२)

B. 121

६. किं नु सन्तरमानो व, लायित्वा हरित तिण ।
खाद खादा ति लपसि^१, गतसत्त^२ जरग्वं ॥
- ७ न हि अग्नेन पानेन, मतो गोणो समुद्रहे ।
त्वं च तुच्छं विलपसि, यथा तं दुम्मती तथा ॥
- ८ तथेव तिष्ठति सीसं, हत्थपादा च बालधि^३ ।
सोता तथेव तिष्ठन्ति, मज्जे गोणो समुद्रहे ॥
- ९ नेवय्यकस्स सीस च^४, हत्थपादा च^५ दिस्सरे ।
रुदं मत्तिकथूपस्मिं, ननु त्वञ्जेव दुम्मति ॥
- १० आदित्त वत्त म सन्तं, वत्तसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निब्बापये दरं ॥
- ११ अब्बही^६ वत्त मे सल्ल, यमासि हृदयस्सित^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पितु सोक अपानुदि ॥
- १२ सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
- १३ एवं करोन्ति सप्पञ्चा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तेन्ति^८ सोकम्हा, सुजातो पितरं यथा ति ॥

३५३. वेनसाखजातकं (३)

१४. नयिद निच्चं भवितब्बं ब्रह्मादत्त,
खेम सुभिक्षं सुखता च काये ।
अत्थच्चये मा^१ अहु सम्पमूळहो^२,
मिन्नप्लवो सागरस्सेव मज्जे ॥

20

१ विलपि-सी० । २ गतसन्त-स्या० । ३ बालधि-सी० । ४ वा-सी०, स्या०, रो० । ५ न-सी०, व-स्या० । ६ अब्बूळह-सी०, स्या०, अब्बहि-रो० । ७ सोक हृदयनिस्सित-सी०, स्या०, यमासि हृदयनिस्सित-रो० । ८ विनिवत्तयन्ति-सी०, रो० । ९-९. माहु सम्पमूळहो-रो० ।

१५. यानि करोति पुरिसो, तानि भ्रतानि पस्सति ।
 कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।
 यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं ॥
१६. इदं तदाचरियवचो, पारासरियो^१ यदब्रवि ।
 मा^२ सु^३ त्वं अकरि^४ पापं, यं त्वं^५ पच्छा कतं तपे ॥ 5
१७. अयमेव सो पिङ्गिय^६ वेनसाखो,
 यम्हि^७ घातयिं खत्तियानं सहस्स^८ ।
 अलङ्कते चन्दनसारानुलिते^९,
 तमेव दुक्खं पच्चागतं ममं ॥
१८. सामा च^{१०} खो चन्दनलित्तगत्ता^{११},
 लट्ठीव^{१२} सोभञ्जनकस्स उग्गता ।
 अदिस्वा^{१३} कालं करिस्सामि उब्बारि,
 तं मे इतो^{१४} दुक्खतरं भविस्सती ति ॥ 10

३५४. उरगजातकं (४)

१९. उरगो व तच्चं जिण्ण, हित्वा गच्छति सं तनु ।
 एवं सरीरे निम्भोगे, पेते कालङ्कते^{१५} सति ॥ 15
२०. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२१. अनन्धितो^{१६} ततो आगा, अननुज्जातो इतो गतो ।
 यथागतो तथा गतो, तत्थ का परिदेवना ॥
२२. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥ 20

१ पारासरियो-स्या० । २-२ यास्सु-सी०, स्या०, रो० । ३ अकरा-सी०, रो० । ४ तं-सी०, स्या०, रो० । ५ पिङ्गियो-स्या० । ६ यम्हि-रो० । ७ सहस्से-सी० । ८ चन्दनसारानुलिते-सी०, स्या०, रो० । ९ पि-सी०, स्या० । १० नन्दनलित्तगत्ता-स्या०, रो० । ११ निङ्गव-सी०, स्या० । १२ अदिस्वाव-सी० । १३ ततो-रो० । १४ कालकते-सी०, स्या०, रो० । १५ अनन्धितो-सी०, स्या०; अनन्धितो-रो० ।
 जा० १-१५

B. 123

5

10

15

20

२३. सचे रोदे किंसा^१ अस्सं, तस्सा मे किं फलं सिया ।
आतिमित्तसुहज्जानं, भिय्यो नो अरती सिया ॥

२४. ड्ह्मानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥

२५. यथा पि दारको चन्दं, गच्छन्तमनुरोदति ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥

२६. ड्ह्मानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥

२७. यथा पि उदककुम्भो, भिन्नो अप्पटिसन्धियो ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥

२८. ड्ह्मानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एत न सोचामि, गतो सो तस्स या गती ति ॥

३५५. घटजातकं^२ (५)

२९. अञ्जे सोचन्ति रोदन्ति, अञ्जे^३ अस्सुमुखा जना^४ ।
पसन्नमुखवण्णोसि, कस्मा घट न सोचसि ॥

३०. नाभतीतहरो सोको, नानागतसुखावहो ।
तस्मा घट्ट^५ न सोचामि, नत्थि सोके दुत्तीयता^६ ॥

३१. सोचं पण्डु किसो^७ होति, भत्तञ्चस्स न रुच्चति ।
अमित्ता सुमना होन्ति, सल्लविद्धस्स रुपतो ॥

३२. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
ठितं^८ मं नागमिस्सति^९, एवं दिट्ठपदो अहं ॥

३३. यस्सत्ता नालमेको व, सब्बकामरसाहरो ।
सब्बा पि पथवी तस्स, न सुख आवहिस्सती ति ॥

१ कीसा—स्या०, किंसी—रो० । २. घटजातक—सी०, रो०, घट्टजातक—स्या०
३-३ अञ्जो अस्सुमुखो जना—रो० । ४ वट्ट—रो० । ५. दुत्तीयता—रो० । ६ किंती—
रो० । ७-७ न भ त आगमिस्सति—रो० ।

३५६. कोरण्डियजातकं^१ (६)

३४. एको अरञ्जे गिरिकन्दरायं,
पमग्यह पमग्यह^२ सिलं^३ पवेच्छसि ।
पुनप्पुनं सन्तरमानरूपो,
कोरण्डिय को नु तव यिघत्थो ॥

B. 124

३५. अहन्निह मं सागर सेवितन्तं,
समं करिस्सामि यथा पि पाणि^४ ।
विकिरिय सानूनि च पब्बतानि च^५,
तस्मा सिलं दरिया^६ पक्खिपाप्पमि ॥

5

३६. नयिमं महि अरहति पाणिकप्पं,
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
मञ्जामिमञ्जे व दरि जिगीसं^७,
कोरण्डिय हाहसि^८ जीवलोकं ॥

10

३७. सचे अहं^९ भूतघरं न सक्का^{१०},
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
एवमेव त्वं ब्रह्मो इमे मनुस्से,
नानादिट्ठिके नानयिस्ससि^{११} ते ॥

15

३८. सङ्घित्तरूपेण भवं ममत्थं,
अक्खासि कोरण्डिय एवमेतं ।
यथा न सक्का पथवी समायं,
कात्तु^{१२} मनुस्सेन तथा मनुस्सा ति ॥

20

३५७. लटुकिज्जातकं (७)

३९. वन्दामि तं कुञ्जर^{१३} सद्विहायनं,
आरञ्जकं यूथपति यसस्सिं ।

१ कोरण्डियजातक-सी०, रो०; कारन्दिय०-स्या० । २-२ गहन्त सेल-स्या० ।
३ पाणि-सी०, स्या०, रो० । ४. स्या० पोत्वके तत्त्वि । ५. कन्दराय-स्या० ।
६. जिगीस-सी०, स्या०, रो० । ७ हायसि-स्या० । ८ मयं-सी०, स्या०, रो० । ९.
सक्को-सी०, स्या०; सत्थो-रो० । १०. नानायिस्ससि-रो० । ११. कात्तु-सी०, स्या०,
रो० । १२. कुञ्जर-स्या० ।

B 125

पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ॥

5

४०. वन्दामि तं कुञ्जर एकचारिं,
आरञ्जकं पव्वतसानुगोचरं ।
पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ।

10

४१. वधिस्सामि ते लट्टुकिं पुत्तकानि,
किं मे तुवं काहसि दुव्वलासि ।
सत्त^१ सहस्सानि पि तादिसीनं,
वामेन पादेन पपोथयेय्यं ॥

15

४२. न हेव सव्वत्थ वलेन किच्चं,
वल हि वालस्स वधाय होति ।
करिस्सामि ते नागराजा अनत्थ,
यो मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ॥

४३. काकं च पस्स लट्टुकिं, मण्डूकं नीलमक्खिक्कं ।
एते नागं अघातेसु, पस्स वेरस्स वेरिणं ।
तस्मा हि^२ वेरं न कयिराथ, अप्पियेन पि केनची ति ॥

३५८. चूलधम्मपालजातकं (८)

20

४४. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत^३ मुञ्चत्तु^४ धम्मपालं, हत्थे मे देव छेदेहि^५ ॥

४५. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत मुञ्चत्तु धम्मपाल, पादे मे देव छेदेहि ॥

४६. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एतं मुञ्चत्तु धम्मपाल, सीसं मे देव छेदेहि ॥

१ सत्त-स्या० । २ सी० पोत्वके नत्थ । ३ रो० पोत्वके नत्थ । ४. पमुञ्चन्तु-
रो० । ५ छेदेहि-स्या० ।

४७. न हि^१ नूनिमस्स रञ्जो,
मितामच्चा च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि ओरसं पुत्तं ॥

४८. न हि नूनिमस्स रञ्जो,
भाती मित्ता च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि अन्नजं पुत्तं ॥

5

४९. चन्दनसारानुलित्ता, बाहा छिज्जन्ति धम्मपालस्स ।
दायादस्स पथव्या^२, पाणा मे देव रुज्झन्ती ति ॥

B. 126

10

३५९. सुवण्णमिगजातकं (९)

५०. विक्कम रे हरिपाद, विक्कम रे महामिग ।
छिन्द वारत्तिकं^३ पासं, नाहं एका वने रमे ॥

५१. विक्कमामि न पारेमि, भूमि सुम्भामि^४ वेगसा ।
दळ्हो वारत्तिको पासो, पादं मे परिकन्तति ॥

५२. अत्थरस्सु पलासानि, असि^५ निव्वाह लुद्दक ।
पठमं मं वधित्वान, हन पच्छा महामिगं ॥

15

५३. न मे सुत्तं वा दिट्ठं वा, भासन्तिं मानुसिं मिगिं ।
त्वं च भदे सुखी होहि, एसो चा पि महामिगो ॥

५४. एवं लुद्दक नन्दस्सु, सह सव्वेहि वातिभि^६ ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिगं ति ॥

20

३६०. सुयोनन्दीजातकं (१०)

५५. वाति गन्धो तिमिरानं, कुसमुद्दो च^७ जोसवा ।
दूरे इतो^८ सुयोनन्दी, तम्बकामा तुदन्ति मं ॥

१ ह-स्या०, रो० । २ पथव्या-रो० । ३ वारत्तिकं-स्या० । ४ सुम्भामि-रो० ।
५ वासि-सी० । ६ वातिहि-रो० । ७ सुयोनन्दीजातकं-सी०, सुयन्वी०-स्या०;
सुस्तोन्दी०-रो० । ८ व-स्या०, रो० । ९ इतो हि-सी०, स्या०; इतो पि-रो० ।

५६. कथं समुद्रमतारि, कथं अद्विख सेदुमं ।
कथं तस्सा च तुय्हं च, अहु सग्गसमाग्गमो ॥
५७. कुरुकच्छा^१ पयातानं, वाणिजानं घनेसिनं ।
मकरेहि^२ अभिदा^३ नावा, फलकेनाहमप्लवि^४ ॥
५८. सा मं सण्हेन मुदुना, निच्चं चन्दनगन्धिनी ।
अङ्गेन^५ उद्धरी भदा, माता पुत्तं व ओरसं ॥
५९. सा मं अग्गेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
अत्तना पि च मन्दक्खी^६, एवं तम्ब विजानाही^७ ति^८ ॥
मणिकुण्डलवग्गो पठमो ।

10

तत्सुद्धानं
अथ जिनवरो हरितं तिणको,
अथ भिन्नप्लवो^९ उरगो व वटो^{१०} ।
दरिया पुन कुञ्जर भूनहता,
मिगमुत्तमसग्गवरेन^{११} दत्ता ति ॥

३६१. वण्णारोहजातकं (११)

15

६०. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन^{१२} च ।
सुबाहु न मया सेय्यो, सुदाठ^{१३} इति भाससि ॥
६१. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन च ।
सुदाठो न मया सेय्यो, सुबाहु इति भाससि ॥
६२. एवं चे मं विहरन्तं, सुबाहु सम्म दुब्भसि ।
न दानाहं तथा सद्धिं, संवासमभिरोचये ॥
६३. यो परेसं वचनानि, सहहेय्य^{१४} यथातथं ।
खिप्पं मिज्जेथ मित्तिस्मिं, वेरं च पसवे बहं ॥

20

१. सेरूम-सी०, स्या०, रो० । २. अग्ग-सी०, स्या० । ३. अक्कच्छा-सी०, स्या०; अक्कच्छ-रो० । ४-४. मकरेहिभिदा-सी०, मकरेहि भिदा-स्या०, मकरेहि भिदा-रो० । ५. फलकेन गहणव-स्या० । ६. अङ्गेन-रो० । ७. मन्दक्खी-सी० । ८-८. जिनहीति-सी०, स्या०, रो० । ९. भिन्नप्लवो-स्या० । १०. सको-सी० । ११. मिगमुत्तम-सी०, स्या० । १२. वलानिक्कमनेन-रो० । १३. सुदाठो-स्या० । १४. सहहेय-सी०, स्या०, रो० ।

६४. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।
यस्मिं च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेही^१ ति ॥

३६२. सीलबीमसंजातकं (१२)

६५. सीलं सेय्यो सुतं सेय्यो, इति मे संसयो अहु । 5
सीलमेव सुता सेय्यो, इति मे नत्थि संसयो ॥
६६. मोघा जाति च वण्णो च, सीलमेव किरुत्तमं ।
सीलेन अनुपेतस्स, सुतेनत्थो न विज्जति ॥
६७. खत्तियो च अधम्मट्ठो, वेस्सो चाधम्मनिस्सितो ।
ते परिच्चज्जुभो लोके, उपपज्जन्ति दुग्गति ॥ 10
६८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा^२ ।
इध वम्मं चरित्वान, भवन्ति तिदिवे समा ॥
६९. न वेदा सम्परायाय, न जाति ना^३ पि^४ बन्धवा ।
सकं च सीलं^५ संसुद्धं, सम्परायाय^६ सुखाय चा ति^७ ॥

३६३. हिरिजातकं (१३)

७०. हिरि तरन्तं विजिगुच्छमानं, 15
तवाहमस्मी^१ इति भासमानं ।
सेय्यानि कम्मानि अनादियन्तं,
नेसो ममं ति इति नं^२ विजज्जा ॥
७१. यच्चिह कयिरा तच्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे ।
अकरोत्तं भासमान, परिजानन्ति पण्डिता ॥ 20
७२. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी । B 129

१ परेही-स्या० । २ चण्डालपुक्कुसा-म० । ३-३ नपि-सी०, स्या०; नोपि-
रो० । ४ सील-स्या० । ५-५ सम्परायसुखावहन्ति-सी०, स्या०; सम्पराय०-रो० ।
६ तवाहमस्मि-सी०, तवाहमस्मि-स्या० । ७. त-रो० ।

यस्मि च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेहि^१ ॥

७३. पामोज्जकरणं ठान, पसंसावहनं सुख ।
फलानिसंसो भावेति, वहन्तो पोरिसं धुरं ॥

5 ७४. पविवेकरसं पित्वा^२, रसं उपसमस्स^३ च ।
निद्वरो होति निप्पापो, धम्मप्पीतिरसं पिव ति ॥

३६४. खज्जोपनकजातकं (१४)

७५ को नु सन्तम्हि पज्जोते, अग्गिपरियेसनं चरं ।
अहक्खि रत्ति^४ खज्जोतं, जातवेदं अमञ्जथ ॥

10 ७६ स्वस्स^५ गोमयचुष्णानि, अभिमत्थं^६ तिणानि च ।
विपरीताय सञ्जाय, नासक्खि पज्जलेतवे^७ ॥

७७. एव पि अनुपायेन, अत्थ न लभते मिगो^८ ।
विसाणतो^९ गवं दोहं, यत्थ खीरं न विन्दति ॥

७८ विविधेहि उपायेहि, अत्थं पप्पोन्ति माणवा ।
निग्गहेन अभित्तान, मित्तान पग्गहेन च ॥

15 ७९. सेनामोक्खपलाभेन^{१०}, बल्लभान नयेन च ।
जगति जगतिपाला, आवसन्ति वसुन्धरं ति ॥

३६५. अहिगुण्डिकजातकं^{११} (१५)

८०. धुत्तोम्हि^{१२} सम्म सुमुख, जूते अक्खपराजितो ।
हरेहि^{१३} अम्बपक्कानि, विरिय^{१४} ते भक्खयामसे ॥

८१. अलिकं वत मं सम्म, अभूतेन पसंससि ।
को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सुमुखो नाम भक्कटो ॥

20

१ परेहि-स्या० । २ पीत्व-सी०, रो० । ३ उपसमस्स-रो० । ४ रत्ति-
स्या० । ५ स्वात्स-स्या० । ६ अहिमत्थ-सी० । ७ पज्जलेतवे-सी० । ८ मूगो-
स्या० । ९ विसाणतो-सी० । १० सेनामोक्खपलाभेन-स्या० । ११ अहिगुण्डिक-रो० ।
१२ धुत्तोम्हि-रो० । १३ सेवेहि-रो० । १४ विरिय-म० ।

८२. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं अहितुण्डिक ।
 धज्जापणं पविसित्वा, मत्तो छातं ह्नासि मं ॥
८३. ताहं सरं दुक्खसेय्यं, अपि रज्जं पि कारये ।
 नेवाहं^१ याचितो दज्जं, तथा हि भयतज्जितो ॥
८४. यं च जज्जा कुले जातं, गम्मे तित्तं अमच्छरि ।
 तेन सखिं च मित्तं च, धीरो सन्धातुमरहती ति ॥

5

३६६. गुम्बियजातकं (१६)

८५. मधुवण्णं मधुरसं, मधुगन्धं विसं अहु ।
 गुम्बियो घासमेसानो, अरज्जे^२ ओदही विसं ॥
८६. मधु इति मज्जमाना, ये तं विसमखादिसु^३ ।
 तेसं तं कटुकं आसि, मरणं तेनुपागमुं ॥
८७. ये च खो पटिसह्वाय, विसं^४ तं^५ परिवज्जयु ।
 ते आतुरेसु सुखिता, ड्ह्मानेसु निब्बुता ॥
८८. एवमेव मनुस्सेसु, विसं कामा समोहिता ।
 आमिसं बन्धनज्जेतं, मच्चुवेसो^६ गुहासयो ॥
८९. एवमेव इमे कामे, आतुरा परिचारिके ।
 ये सदा परिवज्जेन्ति^७, सज्जं लोके उपज्जगुं ति ॥

10

15

३६७. साळियजातकं (१७)

९०. य्वायं^१ साळियच्छापो^२ ति^३, कण्हसप्पं अगाहयि ।
 तेन सप्पेनयं दट्ठो, हतो पापानुसासको ॥
९१. अहन्तारं^४ महन्तारं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
 एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥

20

१ नेव त-रो० । २ अरज्ज-सी० । ३ विसमसासिसु-सी०, स्या०; विसं
 ससासिसु-रो० । ४-५ विसन्ति-स्या० । ५ मच्चुवेसो-सी०, स्या० । ६ परिवज्जन्ति-
 स्या० । ७. योय-रो० । ८-८ साळियच्छापोति-स्या० । ९ अहन्तार-स्या०;
 महन्तार-रो० ।

B 131

६२. अहन्तार^१ मघातेत्तं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
 एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥
६३. यथा पशुमुद्वि^२ पुरिसो, पटिवातं पटिक्खिपे ।
 तमेव सो रजो हन्ति, तथायं^३ पुरिसो हतो ॥
- ५ ६४. यो अप्पदुदुस्स नरस्स दुस्सति,
 सुद्धस्स पोसस्स अनङ्गणस्स ।
 तमेव वालं पच्चेति पापं,
 सुखुमो रजो पटिवात व खित्तो ति ॥

३६८. तच्चसारजातकं (१८)

- १० ६५. अमित्तहत्थत्थगता, तच्चसारसमप्पिता ।
 पसन्नमुखवण्णात्थ, कस्मा तुम्हे न सोचथ ॥
६६. न सोचनाय परिदेवनाय,
 अत्थो व^४ लब्धो^५ अपि अप्पको पि ।
 सोचन्तमेनं दुखितं विदित्वा,
 पच्चत्थिका अत्तमना भवन्ति ॥
- १५ ६७. यतो च खो पण्डितो आपदासु,
 न वेधती अत्थविनिच्छयञ्जू ।
 पच्चत्थिकास्स दुखिता भवन्ति,
 दिस्वा मुखं अविकारं^६ पुराणं ॥
- २० ६८. जप्पेन^१ मन्तेन सुभासितेन,
 अनुप्पदानेन पवेणिया वा ।
 यया यथा यत्थ लभेय अत्थं,
 तथा तथा तत्थ परवकमेय्य ॥
- B. 132 ६९. यतो च जानेय्य अन्नन्ननेय्यो,
 मया व^२ अञ्जेन वा एस अत्थो ।

१. अन्नन्न-मी०, ग्या० । २. पशुमुद्वि-ग्मा० । ३. तथाय-ग्मा०, गे० । ४. व-
 अत्थो च लब्धो-मी०, ग्या० । ५. पविषाण-गी० । ६. तमेव-रो० । ७. वा-ग्मा० ।

असोचमानो अधिवासयेय्य,
कम्मं दळ्हं किन्ति करोमि दानी ति ॥

३६९. मित्तबिन्दुकजातकं^१ (१९)

१००. क्याहं देवानमकरं, किं पापं पकतं मया ।
यं मे सिरस्मिं ओहच्च^२, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०१. अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूमकं ।
ब्रह्मतरं^३ च पासादं, केनत्थेन इघागतो ॥ 5
१०२. इतो बहुतरा भोगा, अत्र मञ्जे भविस्सरे ।
इति एताय सञ्जाय, पस्स मं व्यसनं गतं ॥
१०३. चतुग्भि अट्टज्झगमा, अट्टाहि^४ पि^५ च^६ सोळस ।
सोळसाहि च वारत्तिंस^७, अत्रिच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥ 10
१०४. उपरिविसाला^८ दुप्पूरा^९, इच्छा विसटगामिनी^{१०} ।
ये च^{११} तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ति ॥

३७०. पलासजातकं (२०)

१०५. हंसो पलासमवच, निग्रोघो सम्म जायति ।
अङ्कुस्मिं ते निसिन्नो व, सो ते मम्मनि छेच्छति^{१२} ॥ 15
१०६. वड्डतामेव निग्रोघो, पतिट्टस्स भवामहं ।
यथा पिता च^{१३} माता च, एवं^{१४} मे सो भविस्सति ॥
१०७. यं त्वं अङ्कुस्मिं वड्डेसि, खीरस्सुखं भयानकं ।
आमन्त खो तं गच्छाम, वुड्ढि^{१५} मस्स न रुच्चति ॥

१ मित्तबिन्दुकजातक—स्या०; मित्तबिन्द०—रो०। २. ऊहच्च—रो०। ३. ब्रह्मतरं—सी०, स्या०। ४. अट्टाहि—स्या०। ५-६. चापि—सी०, स्या०। ६. वारत्तिंस—सी०, स्या०; वारत्तिंस—रो०। ७. उपरिविसाल—रो०। ८. दुप्पूर—रो०। ९. विसदगामिनी—सी०, स्या०; विसदगामिनि—रो०। १०. सी० पोत्थके नत्थि। ११. छेच्छति—स्या०। १२. वा—रो०। १३. एव—सी०, स्या०, रो०। १४. वद्धि—रो०।

B 133

१०८. इदानी खो मं भायेति^१, महानेरुनिदस्सनं ।
हंसस्स अनभिञ्जाय, महा मे भयमागतं ॥

१०९ न तस्स बुद्धि कुसलप्पसत्था,
यो वड्डमानो घसते पतिट्ठं ।
तस्सूपरोधं परिसङ्कमानो,
पतारयी मूलवघाय धीरो ति ॥

5

वण्णारोहवग्गो दुत्तिओ ।

३७१. दीघीतिकोसलजातकं (२१)

११०. एवंबूतस्स ते राज, आगतस्स वसे^१ मम ।
अत्थि नु कोचि परियायो, यो तं दुक्खा पमोचये ॥

10

१११. एवंबूतस्स मे तात, आगतस्स वसे तव ।
नत्थि नो कोचि परियायो, यो मं दुक्खा पमोचये ॥

११२. नाञ्जं सुचरितं राज, नाञ्जं राज सुभासितं ।
तायते मरणकाले, एवमेवितरं धनं ॥

११३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^२ च तं^३ उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥

15

११४. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं नुपनय्हन्ति, वेरं तेसूपसम्मति ॥

११५. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस वम्मो सनन्तनो ति ॥

३७२. मिगपोतकजातकं (२२)

११६. अगारा पच्चुपेतस्स, अनगारस्स^४ ते सतो ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥

20

११७. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते पेमं, न त सक्का असोचितुं ॥

B 134

१. भायेति-सी०, स्था०, रो० । २. दीघीति०-रो० । ३. वसे-रो० । ४-४.
वेस-सी०, रो० । ५. अनगारस्स-सी०, स्था०, रो० ।

११८. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा त्वं इसि मा रोदि, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११९. रोदितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रुहे ।
सब्बे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
१२०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१२१. अब्बूळ्हं^१ वत मे सत्तं, यमासि हृदयस्सित्तं^२ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१२२. सोहं अब्बूळ्हसत्तलोस्मि, बीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वांसवा ति ॥

३७३. मूसिकजातकं (२३)

१२३. कुहि गता कथ गता, इति लालप्पती जनी ।
अहमेवेको जानामि, उदपाने मूसिका हता ॥
१२४. यञ्चेतं^३ इति चीति^४ च, गद्वभो व निवत्तसि ।
उदपाने मूसिकं हत्त्वा, यवं भक्खेतुमिच्छसि^५ ॥
१२५. दहरो चासि^६ दुम्मेध, पठमुप्पत्तिको^७ सुंसु ।
दीघञ्चेतं^८ समासज्जं^९, न ते दस्सामि जीवितं ॥
१२६. नान्तलिक्खभवनेन, नाङ्गपुत्तपिनेन^{१०} वा ।
पुत्तेन हि पत्थयितो, सिलोकेहि पर्माचितो ॥
१२७. सब्बं सुतमधीयेथ, हीनमुक्कट्टमज्झिमं ।
सब्बस्स अत्थं जानेय्य, न च सब्बं पयोजये ।
होति तादिसको कालो, यत्थ अत्थावहं सुत्तं ति ॥

१ अब्बहि-म०, स्या० । २. हृदयनिस्सित्त-सी०, रो० । ३ यञ्चेत-रो० । ४. चिन्ती-स्या० । ५ भक्खेतु०-सी०, स्या० । ६. चासि-सी०, रो० । ७. पठमुप्पत्तिको-सी०, रो० । ८. दीघमेत-रो० । ९. समासज्ज-स्या० । १०. नाङ्गपुत्तपिनेन वा-सी०, स्या०, रो० ।

३७४. चूळघनुग्गजातकं (२४)

135

१२८. सव्वं भण्डं समादाय, पारं तिण्णोसि ब्राह्मण ।
पच्चागच्छ^१ लहुं खिप्पं, मम्मि तारोहि दानितो^२ ॥

१२९. असत्थुतं^३ मं चिरसत्थुतेन^४,
निमीनि^५ भोती अद्घुवं^६ धुवेन ।

5

मया पि भोती निमिनेय्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ॥

१३०. कायं एळगलागुम्बे^७, करोति अहुहासियं^८ ।
नयोघ नच्चगीतं^९ वा, तालं^{१०} वा सुसमाहितं ।
अनम्हिकाले^{११} सुसोणि^{१२}, किन्नु जग्घसि सोमने^{१३} ॥

10

१३१. सिङ्गाल^{१४} बाल दुम्मेघ, अप्पपञ्चोसि जम्बुक ।
जीनो^{१५} मच्छं च पेसि च, कपणो विय ज्ञायसि ॥

१३२. सुवस्सं वज्जमञ्जेसं, अत्तनो पन दुद्दसं ।
जीना पति च जारं च, मञ्जे^{१६} त्वञ्जेव^{१७} ज्ञायसि ॥

१३३. एवमेतं मिगराज, यथा भाससि जम्बुक ।
सा नूनाहं इतो गत्त्वा, भत्तु हेस्सं वसानुगा ॥

15

१३४. यो हरे मत्तिकं^{१८} थालं^{१९}, कंसथालं पि सो हरे ।
कतं चेव^{२०} तथा पापं, पुनपेवं करिस्ससी ति ॥

३७५. कपोतजातकं (२५)

१३५. इदानि खोम्हि सुखितो अरोगो,
निक्कण्टको निप्पतितो कपोतो ।

१. पच्चागच्छ-रो० । २. दानिमो-स्या० । ३. असत्थुतं-सी० । ४. चिरसत्थुतेन-सी० । ५. निमीसि-सी०, निमिनि-स्या०, निमिनि-रो० । ६. अद्घुवं-सी०, स्या०, रो० । ७. एळगणिगुम्बे-स्या० । ८. अहुहासियं-रो० । ९. नच्च वा गीतं-सी०, स्या०, रो० । १०. तालं-स्या०, रो० । ११. अनम्हिकाले-रो० । १२. सुसोणि-सी०, स्या०, रो० । १३. सोमने-रो० । १४. सिंगाल-सी०, स्या०, रो० । १५. जिन्नो-स्या० । १६. मम्मि-सी०, स्या०; त्वम्मि-रो० । १७. मञ्जेव-रो० । १८. मत्तिका-रो० । १९. काल-स्या० । २०. येव-सी०, स्या०, रो० । २१. कपोतक जातकं-स्या० ।

काहामि दानी हृदयस्स तुट्ठि,
तथाहि मं मंससाकं बलेति ॥

१३६. कायं बलाका सिखिनो, चोरी लङ्घिपितामहा ।
ओरं बलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

B 136

१३७. अलं हि ते जग्घिताये, ममं दिस्वान एदिसं ।
विलूनं सूदपुत्तेन, पिट्टमण्डेन^१ मक्खितं ॥

5

१३८. सुन्हातो^२ सुविलित्तोसि^३, अन्नपानेन तप्पितो ।
कण्ठे च ते वेळुरियो, अगमा^४ नु^५ कजङ्गलं ॥

१३९. मा ते मित्तो अमित्तो वा, अगमासि कजङ्गलं ।
पिञ्छानि^६ तत्थ लायित्वा, कण्ठे बन्धन्ति वट्टनं^७ ॥

10

१४०. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
न हि मानुसका भोगा, सुभुञ्जा होन्ति पक्खिना^८ ति ॥
अड्डवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

अथ वण्ण ससील हिरि लभते,
सुमुखा^९ वित्तं साळियमित्तवरो । -
अथ चक्क पलास सराज सतो^{१०},
यव बाल कपोतक^{११} पक्षरसा ति^{१२} ॥

15

अथ^{१३} वग्गुद्धानं^{१४} -

जीनं च वण्णं असमंवग्गुप्परि,
सुदेसिता^{१५} जातकं ति सन्ति वोसति ।
महेसिनो ब्रह्मचरित्तमुत्तं,
मवोच^{१६} गाथा अत्थवती सुब्बज्जना ति ॥

20

पञ्चकनिपातं तिट्ठित्ति ।

—:०:—

१. पिट्टिमण्डेन-सी०, रो०, पिट्टिमण्डेन-स्या० । २. सुन्हातो-रो० । ३. सुविलित्तो-रो० । ४-४. अगमासि-स्या० । ५. पिञ्छानि-सी०, स्या०, रो० । ६. वट्टनं-रो० । ७. पक्खिना-स्या० । ८-८. सुमुखासि-सी०, स्या० । ९. यसो-सी० । १०-१०. कपोतकं सुदेसिका-सी० । ११-११. तत्रवग्गुदान-सी०; तत्र वग्गुदान भवति-स्या० । १२. मवोच-सी० ।

६. छकनिपातो

३७६. अवारियजातकं^१ (१)

B 137

१. मासु^२ कुञ्ज^३ भूमिपति, मासु कुञ्ज रथेसभ ।
कुद्धं अप्पटिकुञ्जन्तो, राजा रटुस्स पूजितो ॥
२. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सब्बत्थ अनुसासामि, मासु कुञ्ज रथेसभ ॥
- ५ ३. अवारियपिता नाम, अहु गङ्गाय नाविको ।
पुब्बे जनं तारेत्वान^४, पच्छा याचति वेतनं ।
तेनस्स भण्डनं होति, न च भोगेहि वड्ढति ॥
४. अतिण्णं^५ येव^६ याचस्सु, अपारं तात नाविक ।
अञ्जो हि तिण्णस्स मनो, अञ्जो होति पारेसिनो^७ ॥
- १० ५. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सब्बत्थ अनुसासामि, मासु कुञ्जित्थ^८ नाविक ॥
६. यायेवानुसासनिया, राजा गामवरं अदा ।
तायेवानुसासनिया, नाविको पहरी^९ मुख^{१०} ॥
- ७ भत्तं भिन्नं हत्ता भरिया, गम्भो च^{११} पतितो छमा ।
मिगो व जातरूपेन, न तेनत्थं अवन्धिसू^{१२} ति ॥
- १५

३७७. सेतकेतुजातकं (२)

८. मा तात कुञ्जि^{१३} न हि साधु कोधो,
वहुम्पि ते अदिट्ठमस्सुतञ्च ।
माता पिता दिसता^{१४} सेतकेतु,
आचरियमाहु विसतं पसत्था ॥

१ अवारियजातक-स्या० । २-२. मासु कुञ्ज-सी०, रो० । ३ तारयित्वा-सी०, स्या० । ४-४. अतिण्णञ्जेव-सी०, स्या० । ५ तरेसिनो-सी०, रो०, तरेसिनो-स्या० । ६ कुञ्जि-रो० । ७-७. पहरी मुखे-रो० । ८ व-रो० । ९ अवद्वितु-सी०, स्या० । १०. कुञ्ज-मी० । ११ दिमा तात-स्या०, दिमाता-रो० ।

६. अगारिनो अन्नदपानवत्पदा',
अव्हायिका तं पि दिसं वदन्ति ।
एसा दिसा परमा सेतकेतु,
यं पत्वा दुक्खी सुखिनो भवन्ति ॥

१०. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
दुम्मक्खरूपा^१ येमे जप्पन्ति^२ मन्ते^३ ।
कच्चि नु ते मानुसके पयोगे,
इदं विद्द परिमुत्ता अपाया ॥

११. पापानि कम्मनि कत्वान^४ राज,
बहुत्सुतो चे^५ 'न' चरेय्य धम्मं ।
सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ॥

१२. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ।
मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणमेव^६ सच्चं ॥

१३. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणमेव सच्चं ।
किंति हि^७ पप्पोति अधिच्च वेदे,
सन्ति^८ पुणेति चरणेन दन्तो ति ॥

३७८. दरीमुखजातकं (३)

१४. पङ्को च कामा पलिपो च कामा
भयं च मेतं तिमूलं पवुत्तं ।

१. अन्नपानवत्पदा—स्या० । २. दुम्मक्खरूपा—सी०, स्या०; दुम्मक्खरूपा—रो० ।
३. जप्पन्ति—सी०, स्या०, रो० । ४. रो० पोत्थके नत्थि । ५. करित्व—सी०; करित्वा—
स्या०; करित्वा—रो० । ६-६. नेव—सी०, स्या० । ७. चरणमेव—सी०, स्या०, चरण
मेव—रो० । ८. च—सी०, स्या० । ९. सन्तं—सी० ।

रजो च धूमो च मया पकासिता,
हिन्वा तुवं पब्बज ब्रह्मदत्त ॥

B 189

१५. गधितो^१ च रत्तो च अधिमुच्छितो च,
कामेस्वहं^२ ब्राह्मण भिसरूपं ।
५ त नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

5

१६. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
इदमेव सेय्यो इति मञ्जमानो,
१० पुनप्पुनं गब्भमुपेति मन्दो ॥

10

१७. सो चोररूपं निरयं उपेति,
सुभासुभं मुत्तकरीसपूरं ।
सत्ता सकाये न जहन्ति गिद्धा,
ये होन्ति कामेसु अवोतरागा ॥

15

१८. मीळ्हेन^३ लिता रुहिरेन मक्खित्ता,
सेम्हेन लिता उपनिक्खमन्ति ।
यं यं हि कायेन फुसन्ति तावदे,
सब्बं असातं दुक्खमेव^४ केवलं ॥

20

१९. दिस्वा वदामि न हि अञ्जतो सर्वं,
पुब्बेनिवासं बहुकं सरामि ।
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि,
दरीमुखो निज्झापयि^५ सुमेधं ति ॥

३७९. नेरुजातकं (४)

२०. काकोला काकसङ्घा च, मयं च पततं वरा ।
सब्बेव सदिसा होम, इमं आगम्म पब्बतं ॥

१ गधितो-सी०, गधितो-रो० । २ कामेस्वहा-स्या०, रो० । ३ मिळ्हेन-
स्या० । ४ दुक्खमेव-सी०, स्या०, रो० । ५ निज्झपयि-रो० ।

२१. इध सीहा च व्यग्रा^१ च, सिङ्गाला^२ च मिगाधमा ।
सब्बेव सदिसा होन्ति, अयं को नाम पब्बतो ॥
२२. इमं नेरू^३ ति^४ जानन्ति, मनुस्सा पब्बतुत्तमं ।
इध वण्णेन सम्पत्ता, वसन्ति सब्बपाणिनो ॥
२३. अमानना यत्थ सिया, सन्तानं वा विमानना ।
हीनसम्मानना वा पि, न तत्थ वसति^५ वसे^६ ॥
२४. यत्थालसो च दक्खो च, सूरुो भीरु च पूजिया ।
न तत्थ सन्तो वसन्ति^७, अविसेसकरे नरे^८ ॥
२५. नायं नेरु विभजति, हीनउक्कट्टमज्झिमे ।
अविसेसकरो नेरु, हन्द नेरुं जहामसे ति ॥

B. 140

5

10

३८०. आसङ्कुजातकं (५)

२६. आसावती नाम लता, जाता चित्तलतावने ।
तस्सा वस्ससहस्सेन, एकं निब्बत्तते फलं ॥
२७. तं देवा पयिरुपासन्ति, ताव दूरफलं^९ सति^{१०} ।
आसीसेव^{११} तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥
२८. आसीसतेव^{१२} सो पक्खी, आसीसतेव सो दिजो ।
तस्स^{१३} चासा^{१४} समिज्झति^{१५}, ताव दूरगता सती ।
आसीसेव तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥
२९. सम्पेसि खो मं वाचाय, न च सम्पेसि कम्मुना^{१६} ।
माला सेरेय्यकस्सेव, वण्णवन्ता अगन्धिका ॥
३०. अफलं मधुरं वाचं, यो मित्तेसु पकुब्बति ।
अददं अविस्सजं भोगं, सन्धि तेनस्स जीरति ॥

15

20

१ व्यग्रा-सी०, रो० । २. सकुणा-स्या० । ३-३. नेरुति-सी०, स्या० । ४-४. वसतीवसे-स्या०; वसदिवसे-रो० । ५. निवसन्ति-सी०, रो० । ६. नगे-सी०, स्या०, रो० । ७-७. दूरफले सति-स्या० । ८. आसिसेव-सी०, स्या०, रो० । ९. आसिसेयेव-सी०, रो०; आसिसेयेव-स्या० । १०-१०. तस्सेवा सा-स्या० । ११. समिज्झित्य-सी०, रो०; समिज्झित्य-स्या० । १२. कम्मुना-रो० ।

३१. यं^१ हि^२ कथिरा तञ्चि^३ वदे, य न कथिरा न तं वदे ।
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
३२. बलं च वत मे खीणं, पाथेय्यं च न विज्जति ।
सद्धे पाणूपरोघाय^४, हृन्द दानि वजामहं ॥
३३. एतदेव हि मे नामं, य नामस्मि^५ रथेसभ ।
आगमेहि^६ महाराज, पितरं आमन्तयामहं ति ॥

३८१. मिगालोपजातकं (६)

३४. न मे रुच्चि^७ मिगालोप, यस्स ते तादिसी^८ गती ।
अतुच्चं तात पतसि^९, अभूमिं तात सेवसि ॥
३५. चतुक्कण्णं व केदारं, यदा ते पथवी सिया ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु^{१०} एतो परं गमि ॥
३६. सन्ति अञ्जे पि सकुणा, पत्तयाना विहङ्गमा ।
अक्खित्ता^{११} वातवेगेन, नट्ठा ते सस्सतीसमा ॥
३७. अकत्वा अपनन्दस्स^{१२}, पितु बुद्धस्स^{१३} सासनं^{१४} ।
कालवाते अतिक्कम्म, वेरम्भानं वसं अगा^{१५} ॥
३८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सब्बे व्यसनमापादु, अनोवादकरे दिजे ॥
३९. एवं पि इध बुद्धानं, यो वाक्यं नावबुज्जति ।
अतिसीमचरो^{१६} दित्तो, गिज्झो वातीतसासो ।
सब्बे व्यसनं पप्पोन्ति, अकत्वा बुद्धसासनं^{१७} ति ॥

१-१ यञ्चि-म० । २ पाणूपरोघाय-सी०, स्या०, रो० । ३ नामस्मि-सी०, स्या० । ४ आगमसि-सी० । ५ रुचि-स्या०, रुच्च-रो० । ६ तादिसा-सी०, रो० । ७ गच्छसि-स्या० । ८ मासु-स्या० । ९ अक्खित्ता-स्या० । १० अपरण्यस्स-सी०, स्या०, रो० । ११ बुद्धस्स-स्या०, बुद्धस्स-रो० । १२ भासन-रो० । १३ वातो-सी० । १४ अतिसीमचरो-सी०, स्या० । १५ बुद्धसासन-म०; बुद्धसासनं-रो० ।

३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं (७)

४०. का नु काळेन वण्णेन, न चा^१ पि^२ पियदस्सना ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

४१. महाराजस्सह धीता, विरूपक्खस्स चण्डिया ।
अहं काळी अलक्खिका, काळकणी ति मं विदू ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥

5

B. 142

४२. किंसीले किंसमाचारे, पुरिसे निविससे^३ तुवं ।
पुट्ठा मे काळि अक्खाहि, कथं^४ जानेमु तं मयं ॥

४३. मक्खी पळासी सारम्भी, इस्सुकी मच्छरी सठो ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, लद्धं यस्स विनस्सति ॥

४४. कोधनो उपनाही च, पिसुणो च^५ विमेदको ।
कण्डकवाचो^६ फस्सो, सो मे कन्ततरो ततो ॥

10

४५. अज्ज सुवे ति पुरिसो, सदत्थं नावबुज्झति ।
ओवज्जमानो कुप्पति, सेय्यं^७ सो अतिमञ्जति ॥

४६. दवप्पलुद्धो^८ पुरिसो, सब्बमित्तेहि धंसति ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, तस्मिं होमि अनामया ॥

15

४७. अपेहि एत्तो त्वं काळि, नेतं अम्हेसु विज्जति ।
अञ्जं जनपदं गच्छ, निगमे राजधानियो ॥

४८. अहमि खो^९ तं जानामि, नेतं तुम्हेसु विज्जति ।
सन्ति लोके अलक्खिका, सञ्चरन्ति बह्वं धनं ।
अहं देवो च मे भाता, उभो नं विघमामसे^{१०} ॥

20

४९. का नु दिब्बेन वण्णेन, पथव्या सुपतिट्ठिता ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

१. सिरिकाळकण्णि-रो० । २-२. चासि-सी० । ३. निविसे-स्या०; निवसे-रो० । ४. मया-सी०, रो० । ५. हि-रो० । ६. कण्डकवाचो-सी०, स्या० । ७. सेय्य-सी०, स्या० । ८. दवप्पलुद्धो-रो० । ९-९. वेत्तं-सी० । १०. विघममसी-रो० ।

५०. महाराजस्सहं धीता, धतरुस्स^१ सिरीमतो ।
अहं सिरी च लक्खी च, भूरिपञ्चा ति मं विदू ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥

५१. किसीले किसमाचारे, पुरिसे निविससे तुवं ।
पुट्ठा मे लक्खि अक्खाहि, कयं जानेमु तं मयं ॥

५२. यो चा^२ पि^३ सीते अथवा पि उण्हे,
वातातपे ङंससरीसपे^४ च ।
खुधं^५ पिपासं अभिभुय्य सव्वं,
रत्ति दिवं यो सततं नियुत्तो ।
कालागतं च न हापेति अत्थं,
सो मे मनापो निविसे च^६ तम्मिह^७ ॥

५३. अक्कोधनो मित्त्वा चागवा च,
सीलूपपन्नो असठोज्जुभूतो^८ ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
महत्तपत्तो पि निवातवुत्ति ॥
तस्मिहं^९ पोसे विपुला भवामि,
ऊमि^{१०} समुहस्स यथा पि वण्णं ॥

५४. यो चा पि मित्ते अथवा अमित्ते,
सेट्ठे सरिक्खे अथवा पि हीने ।
अत्थं चरन्तं अथवा अनत्थं,
आवी रहो सङ्गहमेव वत्ते^{११} ॥
वाचं न वज्जा फरुसं कदाचि,
मतस्स जीवस्स च तस्स होमि ॥

५५. एतेस^{१२} यो अज्जतर लभित्वा,
कन्ता^{१३} सिरी^{१४} मज्जति अप्पपञ्जो ।

१. धतरु-स्या० । २-२ वापि-सी०, रो० । ३. ङंससिरिसपे-सी०, स्या०, रो० ।
४. खुधं-स्या०; सुव-रो० । ५-५. वतम्मिह-सी०, स्या० । ६. उज्जुभूतो-रो० ।
७. तस्माह-सी०, रो० । ८. उम्मी-सी०, स्या०, ऊमी-रो० । ९. वत्तो-स्या० ।
१०. एतेस-स्या० । ११-११. कन्त सिरि-स्या० ।

तं दित्तरूपं विसमं^१ चरन्तं,
करीसठानं^२ व^३ विवज्जयामि ॥

५६. अत्तना कुस्ते लक्खिं, अलक्खि कुस्सत्तना ।
न हि लक्खिं अलक्खिं वा, अञ्जो अञ्जस्स कारको ति ॥

३८३. कुक्कुटजातकं (८)

५७. सुचित्तपत्तच्छदनं^१, तम्बचूळं^२ विहङ्गमं । 5 B. 14
ओरोहं दुमसाखाय, मुघा भरिया भवामि ते ॥
५८. चतुप्पदी^३ त्वं कल्याणि, द्विपदाहं^४ मनोरमे ।
मिगी पक्खी असञ्जुत्ता^५, अञ्जं परियेस सामिकं ॥
५९. कोमारिका ते हेस्सामि, मञ्जुका पियभाणिनी ।
विन्द मं अरियेन वेदेन, सावयं^६ मं यदिच्छसि^७ ॥ 10
६०. कृणपादिनि लोहितपे, चोरि कुक्कुटपोथिनि ।
न त्वं अरियेन वेदेन, ममं भत्तारमिच्छसि ॥
६१. एवं पि चतुरा^८ नारी, दिस्वान सघनं^९ नरं ।
नेन्ति सण्हाहि वाचाहि, बिळारी विय कुक्कुटं ॥
६२. यो च^{१०} उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति । 15
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुतप्पति ॥
६३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्भाषा, कुक्कुटो व बिळारिया ति ॥

३८४. धम्मपज्जातकं^{११} (९)

६४. धम्मं चरथ जातयो, धम्मं चरथ भद्दं^{१२} वो^{१३} ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परमिह च ॥ 20

१ विसमे-सी० । २-२. करीसजातव-सी०, स्या०; करीसवाच व-रो० । ३ सुचित्तपत्तच्छदन-सी०, रो०; सुचित्तपत्तच्छदन-स्या० । ४ तम्बचूळ-रो० । ५ चतुप्पदा-रो० । ६ द्विपदाह-रो० । ७ असञ्जुत्ता-सी०, स्या० । ८-८ कल्याणि ब्रह्मचारिणि-स्या० । ९ चतुरा-स्या० । १० पवर-सी०, स्या०, रो० । ११ वे-रो० । १२ धम्मपज्जातक-सी०, स्या०, रो० । १३-१३ भद्दवो-स्या० ।

६५. भद्रको वतय' पक्खी, दिज्जो परमवम्मिको ।
एकपादेन तिट्ठन्तो, वम्ममेवानुसासति ॥
६६. नास्स सील विजानाथ, अनञ्जाय पससथ ।
भुत्वा अण्डं च पोतं च, वम्मो वम्मो ति भासति ॥
- 5 ६७ अञ्ज भणति वाचाय, अञ्ज कायेन कुब्बति ।
वाचाय नो च कायेन, न त वम्म अधिट्ठितो ॥
- B 145 ६८ वाचाय सखिलो' मनोविदुग्गो',
छन्नो' कूपसयो' व' कण्हसप्पो ।
वम्मवज्जो गामनिगमासुसाधु',
10 दुज्जानो' पुरिसेन बालिसेन ॥
६९. इमं तुण्डेहि पक्खेहि, पादा चिमं विहेठथ'^{१०} ।
छवज्झिमं'^{११} विनासेथ, नायं संवासनारहो ति ॥

३८५. नन्दियमिगराजजातकं'^{१२} (१०)

७०. सचे ब्राह्मण गच्छेसि'^{१३}, साकेते'^{१४} अज्जुनं'^{१५} वन ।
वज्जासि नन्दियं नाम, पुत्तं अस्माकमौरस ।
15 माता पिता च ते बुद्धा, ते तं इच्छन्ति पस्सितु ॥
७१. भुत्ता मया निवापानि'^{१६}, राजिनो पानभोजनं ।
तं राजपिण्डं अवभोत्तु, नाहं ब्राह्मण मुस्सहे ॥
७२. ओदहिस्सामह पस्स, खुरप्पानिस्स'^{१७} राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, अपि पस्सेय्य मातरं ॥
- 20 ७३. मिगराजा पुरे आसि, कोसलस्स निकेतने'^{१८} ।
नन्दियो नाम नामेन, अभिरूपो चतुप्पदो ॥

१ वदाय-स्या० । २ जाये-सी०, स्या० । ३ सखिलो होति-स्या० । ४. मनोपविदुग्गो सिया-स्या० । ५ पटिच्छन्नो-स्या०, रो० । ६ कूपसयो-स्या० । ७ रो० पोत्थके नत्थि । ८ साधु सम्मतो-सी०, स्या०, गामनिगमासुसाधु-रो० । ९ दुज्जानो अय-स्या०, भद्रको दुज्जानो-रो० । १० नियोय-रो० । ११ छव हिम-सी०, स्या०, रो० । १२ नन्दियमिगराजक-रो० । १३ गच्छसि-सी०, स्या०, रो० । १४ साकेत-सी०, स्या० । १५ अज्जन-सी०, स्या०, रो० । १६ निवापा-स्या० । १७ खुरप्पाणिस्स-सी०, खुरपाणिस्स-रो० । १८ निकेतने-सी०, स्या०, रो० ।

७४. तं मं वधितुमागच्छि^१, दायस्मिं अज्जुने^२ वने ।

धनुं आरज्जं^३ कत्वान, उसुं सन्नय्ह^४ कोसलो ॥

७५. तस्साहं ओदहि पस्सं, खुरप्पानिस्स राजिनो ।

B 146

तदाहं सुखितो मुत्तो, मातरं दट्ठमागतो ति ॥

अवारियवगो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अथ कुज्जरयेसम केतुवरो,

5

सदरीमुख^५ नेरु^६ लता च पुन ।

अपनन्द^७ सिरी च सुचित्तवरो,

अथ धम्मिक नन्दिमिगेन दसा ति ॥

३८६. खरपुत्तजातकं (११)

७६. सच्चं किरेवमाहुंसु, वस्तं^८ बालो ति पण्डिता ।

पस्स बालो रहोकम्मं, आविकुब्बं न बुज्जति ॥

10

७७. त्वं^९ खो पि^{१०} सम्म बालोसि, खरपुत्त विजानहि ।

रज्जुया हि^{११} परिक्खित्तो, वड्ढोद्दो ओहितोमुखो ॥

७८. अपरं पि सम्म ते बाल्य^{१२}, यो मुत्तो न पलायसि ।

सो च बालतरो^{१३} सम्म, यं त्वं वहसि सेनकं ॥

७९. यं नु सम्म अहं बालो, अजराज विजानहि ।

15

अथ केन सेनको बालो, तं मे अक्खाहि पुच्छित्तो ॥

८०. उत्तमत्थं लभित्वान, भरियाय^{१४} यो^{१५} पदस्सति ।

तेन जहिस्सतत्तानं^{१६}, सा चेवस्स न हेस्सति ॥

८१. न वे^{१७} पियम्मे ति जनिन्द तादिसो,

B 147

अत्तं निरंकत्वा पियानि सेवति ।

20

१. वधितुमागच्छि-सी० । २. अज्जने-सी०, अज्जना-स्या०, से० । ३. अदेज्ज-सी०, रो० । ४. सन्नाय-सी०, स्या०, रो० । ५. दरीमुख-सी०, स्या० । ६. सनेरु-सी०, स्या० । ७. अपरण-सी० । ८. वस्तं-सी०, रो०; कलकं-स्या० । ९-९. त्वं नु खो-सी०, स्या०; त्वं च खो-रो० । १०. सि-रो० । ११. बल्यं-रो० । १२. बालतरो-रो० । १३-१३. भरियायो-रो० । १४. जहिस्सतत्तानं-सी० । १५. स्या०. पोत्यके नत्थि ।

अत्ता व सेय्यो परमा च^१ सेय्यो,
लब्भा पिया ओचितत्थेन^२ पच्छा ति ॥

३८७. सूचिजातकं (१२)

८२. अकक्कसं अफरुसं, खरघोतं सुपासिय ।
सुखुमं तिखिणगं च, को सूचि केतुमिच्छति ॥
- ५ ८३. सुमज्ज च सुपासं च, अनुपुब्ब^३ सुवट्ठित ।
घनघातिम पट्ठिद्व, को सूचि केतुमिच्छति ॥
८४. इतो दानि पतायन्ति, सूचियो बलिसानि च ।
कोयं कम्मरगामस्मि, सूचि विक्केतुमिच्छति ॥
८५. इतो सत्थानि गच्छन्ति, कम्मन्ता विविधा पुथू ।
१० कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचि विक्केतुमिच्छति^४ ॥
८६. सूचि कम्मरगामस्मिं, विक्केतव्वा पजानता ।
आचरिया^५ व जानन्ति^६, कम्मं सुकतदुक्कट^७ ॥
८७. इमं चे^८ ते पिता भद्दे, सूचि जब्बा मया कतं ।
तया च म निमन्तेय्य, यच्चत्थज्जं घरे धनं ति ॥

३८८. तुण्डिलजातकं (१३)

- १५ ८८. नवछल्लके^९ दानि दिव्यति,
पुण्णायं दोणि सुवामिनी ठिता ।
बहुके^{१०} जने^{११} पासपाणिके^{१२},
नो च खो मे पटिभाति भुञ्जितु ॥
- ८९ तससि भमसि लेणमिच्छसि,
१८ अत्ताणोसि कुहिं गमिस्ससि ।

१ व-सी०, स्या०, रो० । २ ओचितत्तेन-स्या० । ३ अनुपुब्ब-सी०, स्या० ।
४ विक्केतुमरुहति-सी०, स्या०, रो० । ५-६ आचरिया पजानन्ति-स्या०; आचरियाव
सञ्जानन्ति-रो० । ६ सुकतदुक्कट-सी०, रो० । ७ व-सी०, स्या०, रो० । ८ नवछल्लके-
सी०, रो०, नवछल्लके-स्या० । ९-११ बहुको जने-स्या० । १० पासपाणिको-स्या० ।

अप्पोस्सुक्को^१ भुञ्ज तुण्डल,
मंसत्थाय हि^२ पोसिताम्हसे^३ ॥

६०. ओगह रहदं अकद्दमं,
सब्बं सेदमलं पवाहंय ।
गण्हाहि नवं विलेपनं,
यस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

5

६१. कतमो रहदो^४ अकद्दमो,
किं सु सेदमलं ति वुच्चति ।
कतमं च नवं विलेपनं,
यस्स^५ गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

10

६२. धम्मो रहदो अकद्दमो,
पापं सेदमलं ति वुच्चति ।
सीलं च नवं विलेपनं,
तस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

६३. नन्दन्ति सरीरचातिनो,
न च नन्दन्ति सरीरधारिनो ।
पुण्णाय च^६ पुण्णमासिया,
रममाना व जहन्ति जीवितं ति ॥

15

३८९. सुवण्णकक्कटजातकं (१४)

६४. सिङ्गीमिगो आयातचक्खुनेत्तो,
अट्ठित्तचो वारिसयो अलोमो ।
तेनाभिमूतो कपणं रुदामि,
हरे सखा किस्स नु मं जहासि ॥

20

१. अप्पोस्सुक्को—स्या० । २. स्या० पोत्यके नत्थि । ३. पोसियामसे—सी०, स्या०, रो० । ४. नु रहदो—स्या० । ५. कस्स—सी०, स्या० । ६. स्या० पोत्यके नत्थि । ७. सुवण्णकक्कटक०—सी०, स्या०, रो० ।

६५. सो पस्ससन्तो^१ महता फणेन,
भुजङ्गमो कक्कटमज्झपत्तो^२ ।
सखा सखारं परितायमानो,
भुजङ्गमं कक्कटको गहेसि^३ ॥
- ५ ६६. न वायसं नो पन कप्पुसप्प^४,
वासत्थिको कक्कटको अदेय्य ।
पुच्छामि तं आयतचक्खुनेत्त,
अथ किस्स हेतुम्ह उभो गहीता ॥
- १० ६७. अयं पुरिसो मम अत्थकामो,
यो मं गहेत्वान^५ दकाय नेति^६ ।
तस्मिं मते दुक्खमनप्पकं मे,
अहं च एसो च उभो न होम ॥
- १५ ६८. ममं च दिस्वान पवद्धकायं^७,
सब्बो जनो हिंसितुमेव मिच्छे ।
सादु च थूल^८ च^९ मुदु च मसं,
काका पि मं दिस्वान^{१०} विहेठयेय्युं ॥
- २० ६९. सचे तस्स हेतुम्ह उभो गहीता,
उट्ठातु पोसो विसमावमामि^{११} ।
ममं च काकं च पमुञ्च खिप्पं,
पुरे विसं गाळ्हमुपेति मच्चं ॥
१००. सप्प पमोक्खामि न ताव काकं,
पटिबन्धको^{१२} होहि^{१३} ताव काको ।
पुरिसं च दिस्वान सुखि अरोगं,
काकं पमोक्खामि यथेव सप्पं ॥

१. अस्ससन्तो-स्या० । २. कक्कटकज्झपत्तो-स्या० । ३. अगहेसि-स्या० । ४. सप्पराज-सी०, स्या०, रो० । ५-५. गहेत्वा उदकाय नेति-स्या० । ६. पवद्धकायं-सी०, स्या० । ७-७. फुल्लञ्च-सी० । ८. दिस्व-सी०, रो० । ९. विचमा च मामि-सी०, रो० । १०. पटिबद्धको-सी०, स्या०, रो० । ११. होति हि-स्या० ।

१०१. काको तदा देवदत्तो अहोसि,
मारो^१ पन कण्हसप्पो अहोसि ।
आनन्दभदो^२ कक्कटको अहोसि,
अहं तदा ब्राह्मणो होमि सत्था^३ ति ॥

३९०. मय्हकजातकं^४ (१५)

१०२. सकुणो मय्हको नाम, गिरिसानुदरीचरो ।
पक्कं पिप्फलिमारुह, मय्हं मय्हं ति कन्दति ॥ 5
१०३. तस्सेवं विलपन्तस्स, दिजसङ्गा समागता ।
भुत्वान पिप्फलि यन्ति, विलपत्वेवं^५ सो दिजो ॥
१०४. एवमेव इधेकच्चो, सङ्खरित्वा बहुं धनं ।
नेवत्तनो न आतीनं, यथोधि पटिपज्जति ॥ 10
१०५. न सो अच्चादनं भत्तं, न मालं न विलेपनं ।
अनुभोति^६ सकि किञ्चि, न सङ्गण्हाति जातके ॥
१०६. तस्सेवं^७ विलपन्तस्स, मय्हं मय्हं ति रक्खतो ।
राजानो अथ वा चोरा, दायदा येवं^८ अप्पिया ।
धनमादाय गच्छन्ति, विलपत्वेव सो नरो ॥ 15
१०७. धीरो^९ भोगे अधिगम्म, सङ्गण्हाति च जातके ।
तेन सो कित्ति पप्पोति, पेच्च सम्मे^{१०} पमोदती ति ॥

३९१. विज्जाधरजातकं^{११} (१६)

१०८. दुब्बण्णरूपं तुवमरियवण्णी,^{१२}
पुरक्खत्वा^{१३} पञ्जलिको नमस्ससि ।
सेय्यो नु ते सो उदवा^{१४} सरिक्खो,
नामं परस्सत्तनो चा पि बूहि ॥ 20

१ वारणो-स्या० । २ आनन्दभदो-स्या०, आनन्दो भदो-रो० । ३ तत्था-
सी०, रो० । ४ मय्हकसकुणजातक-स्या० । ५ विलपत्वेव-स्या०; विलपित्वेव-रो० । ६
नानुभोति-स्या० । ७ तस्सेव-रो० । ८ च-स्या० । ९ धीरोच-सी० । १० सम्मेच-
सी०, रो० । ११ धनविहेठ-सी०, रो०; पञ्चजितविहेठक-स्या० । १२ त्वमरिय-
वण्णी-स्या०, रो० । १३ पुरविक्खत्वा-स्या० । १४ उदवा-स्या० ।

B 151

१०६. न नामगोत्तं गण्हन्ति राज,
सम्मगगतानुज्जुगतान^१ देवा ।
अहं च ते नामघेय्यं वदामि,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥

5 ११०. यो दिस्वा भिक्खु चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको^२ नमस्सति ॥
पुच्छामि तं देवराजे तमत्थं,
इतो चुतो कि लभते सुखं सो ॥

10 १११. यो दिस्वा भिक्खु चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको नमस्सति ।
दिट्ठेव धम्मे लभते पसंसं,
सग्गं च सो याति सरीरभेदा ॥

15 ११२. लक्खी वत^३ मे^४ उदपादि अज्ज,
यं वासवं भूतपतिहसाम^५ ।
भिक्खुं च दिस्वान तुवं^६ चे^७ सक्क,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

20 ११३. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो^८ ।
भिक्खु च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

११४. अक्कोघनो निच्चपसन्नचित्तो,
सब्बातिथीयाचयोगो भवित्वा ।
निहच्च^९ मानं अमिवादयिस्सं,
सुत्वान देविन्द सुभासितानी ति ॥

१. सम्मगगतानुज्जुगतान-स्या० । २. अञ्जलिको-रो० । ३-३ वता मे-रो० ।

४. भूतिपतिहसाम-स्या०, भूतपतिहसाम-सी०, रो० । ५-५ तवज्ज-सी०, रो० । ६. बहुठानचिन्तिनो-सी०, रो० । ७. निहच्च-स्या० ।

३९२. सिङ्खपुष्पजातकं^१ (१७)

११५. यमेतं^२ वारिजं पुष्पं, अदिन्नं उपसिङ्खसि ।
 एकङ्गमेतं धेय्यानं, गन्धथेनोसि^३ मारिस ॥
११६. न हरामि न भञ्जामि, आरा सिङ्खामि वारिजं ।
 अथ केन नु वण्णेन, गन्धथेनो^४ ति वुच्चति ॥
११७. योय भिसानि खणति, पुण्डरीकानि भञ्जति ।
 एवं आकिण्णकम्मन्तो, कस्मा एसो न वुच्चति ॥
११८. आकिण्णलुद्धो^५ पुरिसो, धातिचेलं^६ व^७ मक्खितो ।
 तस्मिं मे वचनं नत्थि, तच्चारहामि वत्तवे ॥
११९. अनङ्गणस्स पोसस्स, निच्चं सुचिगवेसिनो ।
 बालग्गमत्तं^८ पापस्स, अब्भामत्तं^९ व खायति ॥
१२०. अद्धा मं यक्ख जानासि, अथो मं अनुकम्पसि ।
 पुन पि यक्ख वज्जासि, यदा पस्ससि एदिसं ॥
१२१. नेव तं उपजीवामि^{१०}, न पि ते मतकाम्हसे^{११} ।
 त्वमेव भिक्खु जानेय्य, येन गच्छेय्य सुग्गति ति ॥

३९३. विधासादजातकं^{१०} (१८)

१२२. सुसुखं वत जीवन्ति, ये जना विधासादिनो ।
 दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च^{११} सुग्गती ॥
१२३. सुकस्स^{१२} आसमानस्स, न निसामेथ पण्डिता ।
 इदं सुणाय^{१३} सोदरिया, अम्हेवायं पसंसति ॥
१२४. नाहं तुम्हे पसंसामि, कुणपादा सुणाय मे ।
 उच्छिट्ठभोजिनो तुम्हे, न तुम्हे विधासादिनो ॥

१ मिसपुष्प-सी०, रो०, उपसिङ्खपुष्प-स्या० । २. यमेक-रो० । ३. गन्धत्वेनोसि-सी० । ४. गन्धत्वेनो-सी०, रो० । ५. अकिण्णलुद्धो-स्या० । ६-६. धातिचेलव-सी० । ७. बालग्गमत्त-सी०, बालग्गमत्त-स्या० । ८. उपजीवाम-सी० । ९. मतकाम्हसे-सी०, रो०, भतिकाम्हसे-स्या० । १०. विधासद-सी०, रो० । ११. व-सी० । १२. सुवस्स-रो० । १३. सुणाय-रो० ।

B 159

१२५. सत्तवस्सा पब्बजिता^१, मेज्झा^२ रञ्जे सिखण्डिनो ।
विधासेनेव यापेन्ता, मयं चे भोतो गारय्हा ।
के नु भोतो पससिया ॥
१२६. तुम्हे सीहानं व्यग्धानं^३, बाळानञ्चावसिट्ठकं ।
उच्छिट्ठेनेव यापेन्ता, मञ्जिब्बो विधासादिनो ॥
१२७. ये ब्राह्मणस्स समणस्स, अञ्जस्स^४ वा^५ वनिब्बिनो^६ ।
दत्ता^७ व^८ सेसं भुञ्जन्ति, ते जना विधासादिनो ति ॥

३९४. वट्टकजातकं (१९)

१२८. पणीतं भुञ्जसे भत्तं, सप्पित्तेलं^९ च^{१०} मातुल ।
अथ केन नु वण्णेन, किसो^{११} त्वमसि वायस ॥
१२९. अमित्तमज्झे वसतो, तेसु आमिसमेसतो ।
निच्चं उब्बिगाहदयस्स, कुतो काकस्स दळिहयं ॥
१३०. निच्चं उब्बेगिनो^{१२} काका, घट्ठा^{१३} पापेन कम्मुना ।
लद्धो पिण्डो न पीणेति, किसो तेनस्मि वट्टक ॥
१३१. लूखानि तिणबीजानि, अप्पस्नेहानि भुञ्जसि ।
अथ केन नु वण्णेन, थूलो त्वमसि वट्टक ॥
१३२. अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय, अदूरगमनेन^{१४} च ।
लद्धालद्धेन यापेन्तो, थूलो तेनस्मि वायस ॥
१३३. अप्पिच्छस्स हि पोसस्स, अप्पचिन्तसुखस्स^{१५} च ।
सुसङ्गहितमानस्स^{१६}, वुत्ती सुसमुदानया^{१७} ति ॥

१ पब्बजित्वा-रो० । २ मज्झ-स्या० । ३ व्यग्धानं-सी०, रो० । ४-५. ० व-
सी०, स्या०, अञ्जस्सेव-रो० । ५ वणिब्बिनो-सी०, स्या० । ६-७ दत्तान-रो० । ७-७
सप्पित्तेलञ्च-सी० । ८ कीसी-स्या० । ९ उब्बेगिनो-सी०, उब्बिगिनो-स्या० । १०
पट्ठा-रो० । ११ अविद्वस्यमनेन-सी०, रो०; अविद्वस्यमेन-स्या० । १२ अप्पचिन्ति-
सुखस्स-सी०, स्या०, रो० । १३ सुसङ्गहितपमाणस्स-सी०, रो०; सुसङ्गहितपमाणस्स-
स्या० । १४ सुसमुदानया-सी०, स्या० ।

३९५. पारावतजातकं^१ (२०)

१३४. चिरस्स वत पस्सामि^२, सहायं मणिधारिणं ।
सुकता^३ मस्सुकुत्तिया, सोभते वत मे सखा ॥
१३५. परूळ्हकच्छनखलोभो, अहं कम्मेषु व्यावटो^४ ।
चिरस्सं न्हापितं^५ लद्धा, लोमं त अज्ज^६ हारयिं ॥ B. 154
१३६. यं नु लोमं अहारेसि, दुल्लभं लद्धं^७ कप्पकं ।
अथ किञ्चरहिं^८ ते सम्म, कण्ठे किणिकिणायति^९ ॥ 5
१३७. मनुस्ससुखुमालानं, मणि कण्ठेसु लम्बति ।
तेसाहं अनुसिक्खामि, मा त्वं मज्झि दवाकतं ॥
१३८. सचे पिमं पिहयसि, मस्सुकुत्ति सुकारित ।
कारयिस्सामि ते सम्म, मणि चा पि ददामि ते ॥ 10
१३९. त्वञ्जेव मणिना^{१०} छन्नो, सुकताय च मस्सुया ।
आमन्त खो त गच्छामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥
खरपुत्तवग्गो द्रुतियो ।

तस्सुहानं

अथ पस्स ससूचि च तुण्डिलको,
मिग मय्हकपञ्चमपक्खिवरो ।
अथ पञ्जलि वारिज मेज्झ^{११} पुन,
अथ वट्ट^{१२} कपोतवरेण दसा ति ॥

15

अथ वग्गुहानं

अथ वगं पकित्तिस्सं, छनिपात वरुत्तमे ।
अवारिया^{१३} च खरो^{१४} च^{१५}, द्वे च वुत्ता सुव्यञ्जना ति ॥
छक्कनिपात निद्रितं ।

१ काकजातकं—सी०, रो०, मणिजातकं—स्या० । २ पस्साम—सी०, रो० । ३ सुकताय—सी०, रो० । ४ व्यावटो—सी०, रो० । ५ न्हापितं—सी०, स्या०, रो० । ६ अप—सी०, रो० । ७ लद्ध—रो० । ८ किञ्चरहि—स्या० । ९ किणिकिणायति—सी०, रो०; किणिकिणायति—स्या० । १० मणिनो—रो० । ११ मज्झ—स्या० । १२ वट्टक—सी०, स्या० । १३ आवारिया—स्या० । १४-१५ सेनक—सी०, सूचि च—स्या० ।

७. सत्तकनिपातो'

३९६. कुक्कुजातकं (१)

B 155

१. दियङ्कुक्कू उदयेन कणिका,
विदत्थियो अट्ठ परिकल्पन्ति नं ।
सा^१ सिसपा^२ सारमया अफेगुका,
कुहिं ठिता उप्परितो^३ न धंसति ॥
२. या तिसति सारमया अनुज्जुका^४,
परिकिरिय गोपाणसियो समं^५ ठिता^६ ।
ताहिं^७ सुसङ्गहिता बलसा पीळिता,^८
समं ठिता उप्परितो न धंसति ॥
३. एवं पि मित्तेहि दळ्हेहि पण्डितो,
अभेज्जरूपेहि सुचीहि मन्तिभिं^९ ।
सुसङ्गहीतो सिरिया न धंसति,
गोपाणसी भारवहा व कणिका ॥
४. खरत्तचं वेल्लं^{१०} यथा पि सत्थवा,
अनामसन्तो पि करोति तित्तकं ।
समाहरं सादुं^{११} करोति पत्थिवं^{१२},
असादुं^{१३} कयिरा तनुवन्धमुद्धरं^{१४} ॥
५. एवं पि गामनिगमेसु पण्डितो,
असाहसं राजघनानि सद्धरं ।

15

१. सत्तनिपात-रो० । २-२ सा सीसपा-स्या०, स सिसपा-रो० । ३ उपरितो-सी०, स्या०, रो० । ४ अफेगुका-स्या० । ५-५ समद्विता-सी०, स्या० । ६-६ ता सुसङ्गहिता बलसा च पीळिता-सी०, ताहिं सुसङ्गहिता बलसा च पीळिता-स्या०; ताहिं सगहीता बलसा पीळिता-रो० । ७ मन्तिहि-सी०, रो० । ८ वेल्लं-सी०, रो० । ९ साधु-स्या०; सादु-रो० । १० पत्थिवा-सी०, पत्थवा-स्या० । ११ अनादु-सी०, रो०, असाधु-स्या० । १२ तनुवद्दमुद्धर-सी०, रो० ।

घम्मानुवत्ती पटिपज्जमानो,
स^१ फाति^१ कयिरा अविहेठयं परं ॥

६. ओदातमूलं सुचिवारिसम्भवं,
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ।
पटुमं यथा अग्गिनिकासिफालिभं^२,
न कद्दमो^३ न रजो न वारि लिम्पति ॥

B. 156

5

७. एवं पि वोहारसुचि असाहसं,
विसुद्धकम्मन्तमपेतपापकं ।
न लिम्पति कम्मकिलेस तादिसो,
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ति ॥

10

३९७. मनोजजातकं (२)

८. यथा चापो निन्नमति, जिया चा पि निकूजति^४ ।
हञ्जते नून मनोजो, भिराजा सखा मम ॥
९. हन्द दानि वनन्तानि, पक्कमामि यथासुखं ।
नेतादिसा सखा होन्ति, लब्भा मे जीवतो सखा ॥
१०. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तं सुखमेधति ।
मनोजं पस्स सेमानं, गिरियस्सानुसासनी ॥
११. न पापसम्पवद्धेन, माता पुत्तेन नन्दति ।
मनोजं पस्स सेमानं, अच्छन्नं सम्हि लोहिते ॥
१२. एवमापज्जते^५ पोसो, पापियो च निगच्छति ।
यो वे हितानं^६ वचनं, न करोति अत्थदस्सिनं ॥
१३. एवं च सो होति ततो च^७ पापियो,
यो उत्तमो अघमजनूपसेवी^८ ।

15

20

१-१. स फाति-सी०, रो०; फाति-स्था० । २. अग्गिनिम्भासिफालिभं-स्था० ।
३. कद्दमो-रो० । ४. निकूजति-स्था० । ५. एवमापज्जति-सी०; पज्जती-रो० ।
६. हितानं-स्था० । ७. च-सी०, स्था०, रो० । ८. अघमजनूपसेवी-स्था० ।

पस्सुत्तमं अधमजनूपसेवितं^१,
मिगाधिप सरवरवेगनिद्धुतं^२ ॥

B. 157

१४. निहीयति^३ पुरिसो निहीनसेवी,
न च हामेथ कदाचि तुल्यसेवी ।
सेट्ठमुपगमं^४ उदेति खिप्प,
तस्मात्तना^५ उत्तरितरं^६ भजेथा ति ॥

5

३९८. सुतनुजातकं^१ (३)

१५. राजा ते भत्तं पाहेसि, सुचि मंसूपसेचनं ।
मघदेवस्मिं^२ अधिवत्थे, एहि निक्खम्मं^३ भुञ्जस्सुं ॥
१६. एहि माणव ओरेन^४, भिक्खमादाय सूपितं^५ ।
१७. अण्णकेन तुव यक्ख, थुल्लमत्थं जहिस्ससि ।
भिक्खं ते नाहरिस्सन्ति, जना मरणसञ्जिनो^६ ॥
१८. लद्धाय^७ यक्खा^८ तव निच्चभिक्खं,
सुचि पणीत रससा^९ उपेतं^{१०} ।
१९. ममेव^{११} सुतनो^{१२} अत्थो, यथा भाससि माणव ।
मया त्वं समनुञ्जातो, सोत्थिं पस्साहि मातरं ॥
२०. खगं छत्तं च पाति^{१३} च^{१४}, गच्छमादाय^{१५} माणव ।
सोत्थि पस्सतु ते माता, त्वं च पस्साहि मातरं ॥

10

15

20

१ अधम्मजनूपसेवि-स्या० । २ सरवरवेगनिद्धुत-स्या०;
सरवरवेधनिद्धुत-रो० । ३ निहीति-रो० । ४ सेट्ठमुपगम-सी०, रो०; सेट्ठमुपगमञ्च-
स्या० । ५-५ तस्मा अत्तनो उत्तरि-सी०, रो०, तस्मा अत्तनो उत्तरं-स्या० । ६ सुतनु-
जातक-स्या०, सुतनो-रो० । ७ मघादेवस्मि-सी०, रो० । ८ निक्खम्म-सी०, रो० ।
९ भुञ्जस्सु-म० । १० ओरोहि-स्या० । ११ सूपित-रो० । १२-१२ भक्खोसि-
स्या० । १३ मरणसञ्जिनो-स्या० । १४ लद्धाय-सी०, स्या०, रो० । १५ यक्ख-सी०,
स्या०, रो० । १६-१६ सससाधुपेत-स्या० । १७ होहि-सी०, स्या०, रो० । १८
खादिते-सी०, स्या०, रो० । १९ ममेव-सी०, रो० । २० सुतन-स्या० । २१-२१
पटिञ्च-स्या० । २२ गच्छमादाय-सी०, स्या०, रो० ।

२१. एवं यक्ख सुखी होहि, सह सब्बेहि आतिभि^१ ।
घनं च मे अघिगतं, रञ्जो च वचनं कतं ति ॥

३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं^२ (४)

२२. ते कथं नु करिस्सन्ति, बुद्धा^३ गिरिदरीसया ।
अहं बद्धोस्मि^४ पासेन, निलीयस्स वसं गतो ॥ B. 158
२३. किं गिज्झ परिदेवसि^५, का नु ते परिदेवना ।
न मे सुतो वा दिट्ठो वा, भासन्तो मानुसिं दिजो ॥ 5
२४. भरामि मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये^६ ।
ते कथं नु करिस्सन्ति, अहं वसं गतो तव ॥
२५. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि ॥ 10
२६. यदा परामवो होति, पोसो जीवितसङ्गये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
२७. भरस्सु मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ।
मया त्वं समनुज्जातो, सोत्थिं पत्साहि जातके ॥
२८. एवं लुदकं नन्दस्सु, सह सब्बेहि आतिभि ।
भरिस्सं मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ति ॥ 15

४००. दन्वपुष्पजातकं^७ (५)

२९. अनुतीरचारी भद्दन्ते, सहायमनुघाव मं ।
महा मे गहितो मच्छो, सो मं हरति वेगसा ॥
३०. गम्भीरचारी^८ भद्दन्ते, दळ्हं गण्हाहि आमसा ।
अहं तं उद्धरिस्सामि, सुपण्णो उरगामिव^९ ॥

१ आति हि-सी० । २ गिज्झजातक-सी०, रो० । ३ बुद्धा-स्या०; बद्धा-
रो० । ४ दन्वोत्थि-स्या० । ५ परिदेवेहि-स्या० । ६ गिरिदरीसये-सी० । ७.
दन्वपुष्प-स्या० । ८. गम्भीरचारि-सी०, रो० । ९. उरगामिव-सी०, स्या०, रो० ।

३१. विवादो नो समुप्यन्नो, दम्भपुष्प सुणोहि मे ।
समेहि मेघगं^१ सम्म, विवादो वूपसम्मत्^२ ॥
३२. धम्मट्ठोहं पुरे आसि, बहू अट्ठा^३ मे तीरिता^४ ।
समेमि मेघगं^५ सम्म^६, विवादो वूपसम्मत् ॥
३३. अनुतीरचारि^७ नङ्गुट्ठं, सीसं गम्भीरचारिनो ।
अन्चायं^८ मज्झिमो खण्डो, धम्मट्ठस्स भविस्सति ॥
३४. चिरं पि भक्खो अभविस्स, सचे न विवदेमसे^९ ।
असीसकं अनङ्गुट्ठं, सिङ्गालो^{१०} हरति रोहितं ॥
३५. यथा पि राजा नन्देय्य, रज्जं लद्धान खत्तियो ।
एवाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा पुण्णमुखं पति ॥
३६. कथं नु थलजो सन्तो, उदके मच्छं परामसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कथं अघिगतं तथा ॥
३७. विवादेन किंसा होन्ति, विवादेन धनक्खया ।
जीना^{११} उद्वा विवादेन, भुञ्ज मायावि रोहितं ॥
३८. एवमेव^{१२} मनुस्सेसु, विवादो यत्थ जायति ।
धम्मट्ठं पटिघावन्ति, सो हि नेसं विनायको ।
धना पि तत्थ जीयन्ति, राजकोसो^{१३} पवड्ढती^{१४} ति ॥

४०१. पण्णकजातकं^{१५} (६)

३९. पण्णकं तिखिणधारं, अस्सि सम्पन्नपायिन ।
परिसायं पुरिसो गिलति, किं दुक्करत्तर ततो ।
यदञ्जं दुक्करं ठानं, त मे अक्खाहि पुण्ड्रतो ॥

१ मेघक-रो० । २ वूपसम्मत्-सी०, स्या० । ३-३. अट्ठ मे तीरितं-सी०; अट्ठ व तीरित-स्या०, अत्थ मे तीरित-रो० । ४ मेघव-स्या०; यधक-रो० । ५. सम्मा-सी०, रो० । ६ अनुतीर चारि-सी०; अनुतीराचारी-रो० । ७ अथाय-सी०, रो० । ८ वीवदेमसे-सी० । ९ सिंगालो-सी०, स्या०, रो० । १० जिना-स्या० । ११ एवमेव-रो० । १२ राजकोसो च-रो० । १३ वड्ढति-रो० । १४ दसण्णकजातक-सी०, स्या०, रो० ।

४०. गिलेय्य पुरिसो लोभा, असिं सम्पन्नपायिनं ।
 यो च वज्जा ददामी ति, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्बज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४१. व्याकासिं आयुरो पञ्चं, अत्थं धम्मस्स कोविदो ।
 पुक्कुसं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो । 5
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
- ४२ न वाचमुपजीवन्ति, अफलं गिरमुदीरितं । 8 180
 यो च दत्त्वा अवाकयिरा, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्बज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४३. व्याकासि पुक्कुसो पञ्चं, अत्थं धम्मस्स कोविदो । 10
 सेनकं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
४४. ददेय्य पुरिसो दानं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
 यो च दत्त्वा नानुत्पे, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्बज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥ 15
४५. व्याकासि आयुरो पञ्चं, अथो पुक्कुसपोरिसो ।
 सब्बे पञ्चे अतिमोति, यथा भासति सेनको ति ॥

४०२. सत्तुभस्तजातकं (७)

४६. विब्भन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि,
 नेत्तेहि ते वारिगणा सबन्ति ।
 किं ते नट्टं किं पन पत्थयानो, 20
 इधगमा ब्रह्मे तदिद्धं ब्रूहि ॥
४७. मिय्येथ^{१०} भरिया वजतो ममज्ज,
 अगच्छतो मरणमाह यक्खो ।

१ भागव-सी०, स्या०, रो० । २ व्याकासि-सी०, रो० । ३ अत्थ-रो० ।
 ४-४ यो दत्त्वा-स्या० । ५ नानुत्पे-सी०, रो० । ६ अय-रो० । ७ अतिमोति-सी०,
 स्या०, अति होति-रो० । ८ सेनकजातक-स्या० । ९-९ बाह्यण इद्ध-सी०, स्या० ।
 १०. मीयेथ-रो० ।

एतेन दुक्खेन पवेधितोस्मि,
अक्खहाहि मे सेनक एतमत्थ ॥

४८ बहूनि ठानानि विचिन्तयित्वा,
यमेत्थ वक्खामि तदेव सच्चं ।
मञ्जामि ते ब्राह्मण सत्तुभस्तं,
अजानतो कण्हसप्पो पविट्ठो ॥

D 161

४९. आदाय दण्डं परिसुम्भ भस्तं,
पस्सेल्लमूग^१ उरगं द्दुज्जिह्वं^२ ।
छिन्दज्ज कङ्कं विचिकिच्छित्तानि,
भुज्जमं पस्स पमुञ्च भस्त ॥

10

५०. सविग्गल्पो परिसाय मज्झे,
सो ब्राह्मणो सत्तुभस्त पमुञ्चि ।
अथ निक्खमि उरगो उग्गतेजो,
आसीविसो सप्पो फणं करित्त्वा ॥

15

५१. सुलद्धलाभा जनकस्स रञ्जो,
यो पस्सती सेनक साधुपञ्ज ।
विवट्टच्छद्दो^३ नुसि सव्वदस्सी,
जाण^४ नु^५ ते ब्राह्मण भिसरूप ॥

20

५२. इमानि मे सत्तसतानि अत्थि,
गण्हाहि सव्वानि ददामि तुय्हं ।
तया हि मे जीवितमज्ज लद्ध,
अथो पि भरियाय मकासि सोत्थि ॥

५३. न पण्डिता वेतनमादियन्ति^६,
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि ।

१ पस्सेल्लमूग-स्या० । २ द्वि जिह्व-सी०, विजिह्व-रो० । ३ विवत्तच्छद्दो-
सी०, विवट्टच्छद्दो-स्या०, विवट्टच्छद्दो-रो० । ४-४ जाणनु-सी० । ५ वेत्तनमादियन्ति-
सी०, स्या०, वेदनमादियन्ति-रो० ।

इतो पि ते ब्रह्मो^१ ददन्तु वित्तं,
आदाय त्वं गच्छ सकं निकेतं ति ॥

४०३. अट्टिसेनकजातकं^२ (८)

५४. येमे अहं न जानामि, अट्टिसेन वनिब्बके ।
ते मं सङ्गम्म याचन्ति, कस्मा मं त्वं न याचसि ॥
५५. याचको अप्पियो होति, याचं अददमप्पियो । 5
तस्माहं तं न याचामि, मा मे विदेस्सना^३ अहु ॥
५६. यो वे^४ याचनजीवानो, काले याचं न याचति । B. 162
परं च पुञ्जा^५ वंसेति, अत्तना पि न जीवति ॥
५७. यो च याचनजीवानो, काले याचं^६ हि^७ याचति । 10
परं च पुञ्जं लब्धेति, अत्तना पि च जीवति ॥
५८. न वे देस्सन्ति^८ सप्पञ्जा, दिस्वा याचकमागते ।
ब्रह्मचारि पियो मेसि, वद^९ त्वं भञ्जमिच्छसि^{१०} ॥
५९. न वे याचन्ति सप्पञ्जा, धीरो^{११} च वेदितुमरहति^{१२} ।
उद्दिस्स अरिया तिट्ठन्ति, एसा अरियान याचना ॥
६०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं, 15
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा,
सुत्त्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

४०४. कपिजातकं (९)

६१. यत्थ वेरी निवसति, न वसे तत्थ पण्डितो । 20
एकरत्तं विरत्तं^{१३} वा, दुक्खं वसति वेरिसु ॥

१ ब्राह्मण-स्या० । २ अट्टिसेनजातक-सी०, स्या०, रो० । ३ विदेस्सना-सी०, रो०; विदेस्सना-स्या० । ४ च-स्या०, रो० । ५ पुञ्ज-स्या० । ६-६ याच पि-स्या०; याचानि-रो० । ७ दिस्सन्ति-सी०, रो०, दुस्सन्ति-स्या० । ८-८ वर व-सी०; वर-स्या०; वरत्त-रो० । ९ भञ्जितमिच्छसि-स्या० । १०-१० धीरो वेदितुमरहति-सी०; धीरो च विदितुमरहति-स्या०, रो० । ११ विरत्तं-स्या० ।

६२. दिसो वे लहुचित्तस्स, पोसस्सानुविधीयतो^१ ।
एकस्स कपिनो हेतु^२, यूथस्स अनयो कतो ॥
६३. बालो व^३ पण्डितमानी, यूथस्स परिहारको ।
सचित्तस्स वस गन्त्वा, सयेथाय यथा कपि ॥
६४. न साधु बलवा बालो, यूथस्स परिहारको ।
अहितो भवति आतीन, सकुणानं व चेतको ॥
६५. धीरो व बलवा साधु, यूथस्स परिहारको ।
हितो भवति आतीन, तिदसानं व वासवो ॥
६६. यो च सीलं च पञ्च च, सुत चत्तनि पस्सति ।
उभिन्नमत्थ चरति, अत्तनो च परस्स च ॥
६७. तस्मा तुलेय्य मत्तान, सीलपञ्चासुतामिव^४ ।
गण वा परिहरे धीरो, एको वा पि परिव्वजे ति ॥

४०५. बकजातकं (१०)

६८. द्वासत्तति गोतम पुञ्चकम्मा,
वसवत्तिनो जातिजर अतीता ।
अयमन्तिमा वेदगू ब्रह्मपत्ति^५,
अस्माभिजप्पन्ति जना अनेका ॥
६९. अप्पं^६ हि एतं न हि दीघमायु,
य त्व बक मञ्जसि दीघमायुं^७ ।
सतं सहस्सानि^८ निरब्बुदानं,
आयु पजानामि तवाहं^९ ब्रह्म ॥
७०. अनन्तदस्सी भगवाहमस्मि^{१०},
जातिज्जरं^{११} सोकमुपातिवत्तो ।

१. पोसस्सानुविधीयतो—स्या०, रो० । २. हेतु—सी० । ३. व—सी०, स्या०, रो० । ४. सील पञ्च सुतपिब—स्या० । ५. बकब्रह्म—सी०, स्या०, रो० । ६. ब्रह्मपत्ति—स्या० । ७. अप्पञ्चहेत—स्या० । ८. दीघमायु—सी०, रो० । ९. सहस्सान—सी०, रो०, सहस्सान—स्या० । १०. तवाह—सी०, रो० । ११. भगवाहमस्मि—सी० । १२. जातिजर—सी०, रो० ।

किं मे पुराणं वतसीलवत्^१,
आचिक्ख मे तं यमहं विजञ्जं ॥

७१. यं त्वं अपायेसि बहू मनुस्से,
पिपासिते घम्मनि सम्परेते ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

5

७२. यं एणिकूलस्मि^२ जनं^३ गहीतं,
अमोचयी गय्हक निय्यमानं^४ ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

B 164

10

७३. गङ्गाय सोतस्मिं गहीतनाव,
लुद्धेन^५ नागेन मनुस्सकप्पा^६ ।
अमोचयि^७ त्वं बलसा पसय्ह,
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं ।
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

13

७४. कप्पो च ते बद्धचरो^८ अहोसि^९,
सम्बुद्धिमन्तं^{१०} वतिनं^{११} अमञ्जं ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

७५. अद्धा पजानासि ममेतमायुं,
अञ्जं पि जानासि तथा हि बुद्धो ।
तथा हि तायं जलितानुभावो,
ओभासयं तिट्ठति ब्रह्मलोकं ति ॥

20

कुक्कुवग्गो पठमो ।

१ वत सीलवत्तं—रो० । २ एणिकूलस्मिं—सी०, एणिकूलस्मि—स्या०, रो० ।
३ जनत—स्या० । ४ नीयमान—स्या० । ५ लुद्धेन—रो० । ६ मनुस्सकप्पा—रो० ।
७-७ अमोचयित्व—रो० । ८ पत्तचरो—स्या० । ९ अहोसि—सी०, स्या०, रो० । १०
सम्बुद्धिवन्त—सी०, रो० । ११ पतितं—स्या० ।

तस्सुद्धान

वरकण्णिक चापवरो सुतनो,
अथ गिज्झ सरोहितमच्छवरो^१ ।
पुन पण्णक^२ सेनक याचनको,
अथ वेरि सव्रहावकेन दसा ति ॥

—०—

४०६. गन्धारजातकं (११)

॥ १६३ ५

७६ हित्वा गामसहस्सानि, परिपुण्णानि सोळस ।
कोट्टागारानि फीतानि, सन्निधिं दानि कुव्वसि ॥

७७. हित्वा गन्धारविसय, पट्टतघनधारियं^३ ।
पसासनतो^४ निक्खन्तो, इध दानि पसाससि ॥

१०

७८. धम्मं भणामि वेदेह, अघम्मो मे न रुच्चति ।
धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति^५ ॥

७९. येन केनचि वण्णेन, परो लभति रूप्पनं ।
महत्थियं पि चे वाचं, न तं भासेय्य पण्डितो ॥

८०. कामं रूप्पतु वा मा वा, भुसं^६ व^७ विकिरीयतु^८ ।
धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति ॥

१५

८१. नो चे अस्स सका बुद्धि, विनयो वा सुसिक्खितो ।
वने अन्धमहिसो^९ व^{१०}, चरेय्य बहुको जनो ॥

८२ यस्मा च पनिधेकच्चे, आचेरम्हि^{११} सुसिक्खिता ।
तस्मा विनीतविनया, चरन्ति सुसमाहिता ति ॥

१. रोहितमच्छवरो-सी० । २. दसण्णक-सी०, स्या० । ३. पट्टतघनधारिय-सी०, रो०; पट्टतघनपानियं-स्या० । ४. पसासनितो-सी०, स्या०, पसासनातो-रो० । ५. पापमुपलिम्पति-सी०, रो० । ६-६. भुसवा-सी०, स्या०, रो० । ७. विकिरीयतु-सी०, स्या०, रो० । ८-८. अन्धमहिसोव-सी०, रो० । ९. आचारम्हि-सी०, रो० ।

४०७. महाकपिजातकं (१२)

८३. अत्तानं सङ्क्रमं कत्वा, यो सोत्थिं समतारयि ।
कि त्वं तेसं किमे^१ तुय्हं, होन्ति एते^२ महाकपि ॥
८४. राजाहं इस्सरो तेसं, यूथस्स परिहारको ।
तेसं सोकपरेतानं, भीतानं ते अरिन्दम ॥
८५. उल्लङ्घयित्वा^३ अत्तानं, विस्सट्ठघनुनो सतं । 5
ततो अपरपादेसु, दळ्हं बन्धं^४ लतागुणं ॥
८६. छिन्नभूमिव वातेन, नुण्णो^५ स्वखं उपागमि । B 166
सोहं अप्पभवं तत्थ, साखं हत्थेहि अग्गहि^६ ॥
८७. तं मं वियायतं सन्तं, साखाय च लताय च ।
समनुक्कमन्ता पादेहि, सोत्थिं साखाभिगा गता ॥ 10
८८. तं मं न तपते^७ बन्धो, मतो^८ मे न तपेस्सति ।
सुखमाहरितं तेसं, येसं रज्जमकारयि ॥
८९. एसा ते उपमा राज, तं^९ सुणोहि अरिन्दम^{१०} ।
रञ्जा रटुस्स योग्गस्स, बलस्स निगमस्स च ।
सब्बेसं सुखमेट्ठब्ब^{११}, खत्तियेन पजानता ति ॥ 15

४०८. कुम्भकारजातकं (१३)

९०. अम्बाहमद्दं वनमन्तरस्मि,
नीलोभासं फलितं^१ संविरूळ्हं ।
तमद्दसं फलहेतु विमग्गं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

१. किमो-सी०, रो०, किमे-स्या० । २. हेते-स्या० । ३. सलङ्घयित्वा-रो० ।
४. बद्ध-रो० । ५. लतागुल-स्या० । ६. नुण्णो-सी० । ७. अग्गहि-रो० । ८. तप्यती-
स्या० । ९. वधो-सी०, स्या०, रो० । १०-१० त सुणाहि-स्या०, अत्थसन्दस्सनीकसा-
रो० । ११. सुखमेतब्ब-स्या० । १२. फलिन-रो० ।

- ६१ सेल सुमद्व नरवीरनिष्ठितं,
नारी युगं धारयि अप्ससहं ।
दुतियं च आगम्म अहोसि सद्दो,
त दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- 5 ६२. दिजा दिज कुणपमाहरन्तं,
एकं समान बहुका समेच्च ।
आहारहेतू परिपातयिसु,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- 10 ६३. उसभाहमहं यूथस्स मज्झे,
चलक्ककु^१ वण्णबलूपपन्न ।
तमद्दसं कामहेतु वितुन्न,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- B 167 ६४. करण्डको^२ कलिङ्गान, गन्धारान च नग्गजि ।
निमिराजा विदेहानं, पञ्चालानं च दुम्मखो ।
15 एते रट्टानि हित्वान^३, पव्वजिसु अकिञ्चना ॥
६५. सव्वे^४ पिमे^५ देवसमा समागता,
अग्गी यथा पज्जलितो तथेविमे ।
अहं पि एको चरिस्सामि भग्गवि,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥
- 20 ६६ अयमेव कालो न हि अज्जो अत्थि,
अनुसासिता^६ मे न भवेय्य पण्छा ।
अहं पि एका चरिस्सामि भग्गव,
सकुणी व मुत्ता पुरिसस्स हत्था ॥
- 25 ६७ आम पक्क च जानन्ति, अथो लोणं अलौणक^१ ।
तमह दिस्वान पव्वजि, चरेव त्व चरामहं ति ॥

१ चलक्ककु-म्या० । २ करण्डु नाम-नी० रो० । ३ हित्वाव-गी० । ४-५. मव्वेविमे-रो० । ५ अनुमासितो-स्या० । ६ अलौणिक-रो० ।

४०९. दळहधम्मजातकं (१४)

६८. अहं चे^१ दळहधम्मस्स^२, वहन्ति नाभिराधयि ।
 धरन्ती^३ उरसि^४ सल्लं, युद्धे विक्कन्तचारिणी ॥
६९. नूनं^५ राजा न जानाति, मम विक्कमपोरिसं ।
 सङ्गामे सुकतन्तानि, दूतविप्पहितानि च ॥
१००. सा नूताहं मरिस्सामि, अबन्धु अपरायिनी^६ । 5
 तदा^७ हि कुम्भकारस्स, दिग्धा छक्कणहारिका ॥
१०१. यावता सीसती^८ पोसो, तावदेव पवीणति ।
 अत्थापाये जहन्ति नं, ओट्टिब्बाधि^९ व^{१०} वत्तियो ॥
१०२. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्जति ।
 अत्था तस्स पलुज्जन्ति, ये होन्ति अमिपत्थिता ॥ 10
१०३. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो मनुबुज्जति ।
 अत्था तस्स पवड्डन्ति, ये होन्ति अमिपत्थिता ॥ B 168
१०४. तं वो वदामि भद्दन्ते^{११}, यावन्तेत्थ समागता ।
 सब्बे कतञ्चुनो होथ, चिरं सग्गम्हि ठस्सथा ति ॥

४१०. सोमवत्तजातकं (१५)

१०५. यो मं पुरे पच्चुद्धेति^{१२}, अरञ्जे दूरमायतो । 15
 सो न दिस्सति मातङ्गो, सोमवत्तो कुहिं गतो ॥
१०६. अयं वा^{१३} सो मतो सेति, अल्लसिङ्गं^{१४} व^{१५} वच्छितो^{१६} ।
 भुम्या निपतितो सेति, अमरा वत्त कुञ्जरो ॥
१०७. अनगारियुपेतस्स, विप्पमुत्तस्स ते^{१७} सतो^{१८} ।
 समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥ 20

१ च-स्या० । २ दळहधम्मस्स-रो० । ३ नुदन्ती-सी०, स्या०, रो । ४. उरसि-रो० । ५ न हनून-सी०, रो० । ६ अपरायिणी-सी० । ७ तथा-रो० । ८. विससि-सी०; विससी-स्या०, रो० । ९-१०. ओट्टिब्बाधि-सी०, ओट्टिब्बाधि-रो० । १०. भद्दो-सी०, स्या०, रो० । ११ पच्चुद्धेति-सी०, स्या०, रो० । १२. व-रो० । १३-१४. अल्लसिङ्गं वच्छितो-सी०, रो०, अल्लसितव वच्छितो-स्या० । १५-१६. चेतो-सी०, रो० ।

१०८. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते^१ पेमं, तं न सक्का असोचितुं ॥
१०९. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा^२ त्वं^३ इसि मा रोदि^४, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११०. कन्दितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रहे ।
सव्वे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
१११. आदित्तं वत मं सन्तं, वतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^५, सव्वं निव्वापये दरं ॥
११२. अब्बही^६ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^७ ।
यो मे सोकपरेत्तस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
११३. सोहं^८ अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्त्वान वासवा ति ॥

४११. सुसीमजातकं (१६)

B 169

११४. काळानि केसानि पुरे अहेसुं,
जातानि सीसमिह^९ यथापदेत्ते ।
तानज्ज^{१०} सेतानि सुसीम दिस्वा,
घम्मं चर ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
११५. ममेव देव पलितं न तुय्हं,
ममेव सीसं मम उत्तमज्झं ।
अत्थं करिस्सन्ति मुसा अभाणि,
एकापराघं खम^{११} राजसेट्टु ॥
११६. दहरो तुवं^{१२} दस्सनियोसि राज,
पठमुग्गतो होसि^{१३} यथा कळीरो ।

१. जायते-सी०, त्या०, रो० । २-२ रो० पोत्यके नस्ति । ३. रुदि-रो० । ४. ओसिञ्च-स्या० । ५. अब्बूळह-स्या० । ६. हृदयनिस्सित्तं-सी०, रो० । ७. तानिज्ज-स्या० । ८. खमय-स्या० । ९. त्व-स्या० । १०. होदि-सी० ।

- रज्जं च कारेहि ममं च पस्स,
मा कालिकं अनुधावी^१ जनिन्द ॥
११७. पस्सामि वोहं दहरि कुमारि,
सामद्वपस्सं सुतनुं सुमज्झं ।
कालप्पवाळा^२ व^३ पवेल्लमाना,
पलोभयन्ती व^३ नरेसु गच्छति ॥
- ११८ तमेन पस्सामि परेन नारिं,
आसीतिकं नावुतिक व^४ जच्चा ।
दण्डं गहेत्वान^५ पवेधमानं,
गोपानसीभोगसम^६ चरन्ति^७ ॥
११९. सोहं तमेवानुविचिन्तयन्तो,
एको सयामि सयनस्स मज्झे ।
अहं पि एवं इति पेक्खमानो,
न गहे^८ रमे ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
१२०. रज्जुवालम्बनी चेसा, या गेहे वसतो रति ।
एवं पि छेत्वान वजन्ति धीरा,
अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

४१२. कोटिसिम्बलिजातकं (१७)

१२१. अहं दससतं ब्यामं, उरगमादाय आगतो ।
त च मं च महाकाय, धारयं नप्पवेधसि ॥
१२२. अथिम खुहकं पक्खि, अप्पमसतर मया ।
धारयं व्यथसि^९ भीता^{१०}, कमत्थं^{११} कोटिसिम्बलि^{११} ॥

१. अनुधावि-स्या०, रो० । २-२ कालप्पवाळाव-सी०, रो०, कालप्पेल्लवाव-
स्या० । ३ सालोभयन्तीव-रो० । ४ च-स्या० । ५ गहेत्वाव-रो० । ६-६. गोपानसी-
भोगसम चरन्त-स्या० । ७ गेहे-सी० । ८ व्यावसे-सी०; व्यवसे-रो० । ९ भीतो-
सी०, स्या०, रो० । १०. किमत्थ-सी०, स्या० । ११ कोटिसिम्बली-सी०, रो० ।
जा० १-२१

१२३. मंसभक्खो तुवं राज, फलभक्खो अयं दिजो ।
अयं निग्गोघवीजानि^१, पिलक्खुदुम्बरानि^२ च ।
अस्सत्थानि च भक्खित्वा^३, खन्धे मे ओहदिस्सति^४ ॥
१२४. ते खक्खा संविरुहन्ति, मम पस्से निवातजा ।
ते मं^५ परियोनन्दिस्सन्ति^६, अखक्खं मं करिस्सरे ॥
१२५. सन्ति अञ्जे पि खक्खासे, मूलिनो खन्धिनो दुमा ।
इमिना सकुणजातेन, बीजमाहरिता^७ हता ॥
१२६. अञ्ज्जारूहाभिवड्ढन्ति^८, ब्रह्मन्तं पि वनप्पति^९ ।
तस्मा राज पवेधामि, सम्पस्संनागतं भयं ॥
१२७. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्यानागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवैक्खती ति ॥

४१३. धूमकारिजातकं (१८)

१२८. राजा अपुच्छि विधुरं, धम्मकामो युधिष्ठिलो ।
अपि ब्राह्मण जानासि, को एको बहु सोचति ॥
१२९. ब्राह्मणो अजयूथेन, बहूतेघो^{१०} वने वसं ।
वूमं अकासि वासेट्ठो, रत्तिन्दिबमतन्दितो ॥
१३०. तस्स तं धूमगन्धेन, सरभा मकसट्ठिता^{११} ।
वस्सावासं उपागच्छु^{१२}, धूमकारिस्स सन्तिके ॥
१३१. सरभेसु मनं कत्वा, अजा सो नावबुज्जथ ।
आगच्छन्ती^{१३} वजन्ती^{१४} वा, तस्स ता विनसु^{१५} अजा ॥
१३२. सरभा सरदे^{१६} काले, पहीनमकसे वने ।
पाविसु^{१७} गिरिदुग्गानि, नदीनं पभवानि च ॥

१ निग्गोघवीजाति-स्या० । २. पिलक्खुदुम्बरानि-स्या०; पिलक्खुदुम्बरानि-रो० । ३. अक्खित्वा-सी०, स्या०, रो० । ४. ओहदिस्सति-सी०, स्या०, रो० । ५. सी० पोत्यके नत्थि । ६. परियोनन्दिस्सन्ति-स्या० । ७. बीजमाहरित्वा-स्या० । ८. अञ्ज्जारूहाभिवड्ढन्ति-सी०, रो०, अञ्ज्जारूहाभिवड्ढन्ति-स्या० । ९. वनस्पति-सी०, रो० । १०. बहूतेघो-स्या०, बहूतेघो-रो० । ११. मकसट्ठिता-सी०, स्या०, मकसट्ठिता-रो० । १२. उपागच्छु-सी०, रो०, उपागच्छु-स्या० । १३-१४. आगच्छन्ति वजन्ति-स्या०, रो० । १५. विनसु-सी० । १६. सरदे-रो० । १७. पाविसु-स्या० ।

१३३. सरमे च गते दिस्वा, अजा च विभवं गता ।
 किसो^१ च विवण्णो चासि^२, पण्डुरोगी च ब्राह्मणो ॥
 १३४. एवं यो सं^३ निरंकत्वा^४, आगन्तुं कुस्ते पियं ।
 सो एको बहु सोचति, धूमकारी व ब्राह्मणो ति ॥

४१४. जागरजातकं (१९)

१३५. कोष जागरतं सुत्तो, कोष सुत्तेसु जागरो ।
 को ममेतं^५ विजानाति^६, को तं पटिभणाति मे ॥
 १३६. अहं जागरतं सुत्तो, अहं सुत्तेसु जागरो ।
 अहमेतं विजानामि, अहं पटिभणामि ते ॥
 १३७. कथं जागरतं सुत्तो, कथं सुत्तेसु जागरो ।
 कथं एतं विजानासि, कथं पटिभणासि मे ॥
 १३८. ये धम्मं नप्पजानन्ति, संयमो^७ ति दमो ति च ।
 तेसु सुप्पमानेसु^८, अहं जग्गामि देवते ॥
 १३९. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
 तेसु जागरमानेसु, अहं सुत्तोस्मि देवते ॥
 १४०. एवं जागरतं सुत्तो, एवं सुत्तेसु जागरो ।
 एवमेतं विजानामि, एवं पटिभणामि ते ॥
 १४१. साधु जागरतं सुत्तो, साधु सुत्तेसु जागरो ।
 साधुमेतं विजानासि, साधु पटिभणासि मे ति ॥

४१५. कुम्भासपिण्डजातकं (२०)

१४२. न किरत्थि अनोमदस्सिसु,
 पारिचरिया बुद्धेसु अप्पिका^९ ।

१. कीसो - स्या० । २. आसि - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सन्निरकत्वा - स्या० ।
 ४. मेतं - स्या० । ५. नुविजानाति - स्या० । ६. सञ्जमो - सी०, स्या०, रो० । ७.
 सत्तप्पमादेसु - स्या० । ८. कुम्भासपिण्डजातकं - सी०, स्या०, रो० । ९. अप्पिका - स्या० ।

मुक्ताय अन्वेषिकाय च.

एवम नमं कुम्भाभिरिडित्य ॥

१४३. हस्तिप्रसङ्गः, जिने वदुः
इन्द्रवज्रं पञ्चमी च वेदना ।

६ नागिणे विम अञ्जुहयना.
एवम नमं कुम्भाभिरिडित्य ॥

१४४. अनिरुद्धं राजकुञ्जर
गच्छ भवति ज्ञेयमस्ति ।
पुच्छति नं गृह्णते.

१० वाञ्छं पीनिसदो वनमसि ॥

१४५. इमस्मिं देव तारे. कुपे अञ्जुहरे अहं ।
एवमनकरो अस्मि. ननको पीनिसदो ॥

१४६. कलाय निकलमलोहं, चतुरो मनपेहमे ।
आवागमीनम्यद्रे, पीनिसदो अनामवे ॥

१३ १४७. नेमु जिने पनाडेवा, निमीदेवा एवमनकरो ।
अदं वृद्धानं कुलानं, एवमो नेहि पागिनि ॥

१४८. तस्य कलमस्य कुमनस्य. इदं नं एहिमं जलं ।
अनुभोमि इदं एव. पीनं वरुणिनुनमं ॥

१४९. उदं मुञ्जं ना च पनादो.
उदकं उदय ज्ञेयमस्ति ।
मा गज अस्मिको अहं.
कलं पनाद ज्ञेयमस्ति ॥

१५०. सेहं लवेह पुनमुतं,
वदुमं आचरिस्मानि मोमने ।

१-१. हस्तिप्रसङ्गः-सि०, रो०; हस्तिप्रसङ्गः जिने-सि०. २. इन्द्रवज्र-
सि०. ३. गृह्णते-सि०, रो०. ४. निकलमलोहं-सि०, लो०, रो०. ५. पनादं-
सि०. ६. वृद्धानं-सि०, रो०, लो०. ७-७. उदं मुञ्जं च-सि०, रो०; उदं मुञ्जं
च-सि०.

अरियांचरितं सुकोसले,
अरहन्तो मे मनापा व पस्सितुं ॥

१५१. देवी विय अच्छरूपमा,
भज्जे नारिगणस्स सोभसि ।
किं कम्ममकासि भट्ठकं,
केनासि वण्णवती सुकोसले ॥

5

१५२. अम्बट्टकुलस्स खत्तिय,
दास्याहं परपेसिया अहुं ।
सञ्जता च^१ धम्मजीविनी,
सीलवती च अपापदस्सना ॥

10

१५३. उद्धटभत्तं अहं तदा,
चरमानस्स अदासि^२ भिक्खुनो ।
वित्ता^३ सुमना सयं अहं,
तस्स कम्मस्स फलं ममेदिसं ति ॥

४१६. परन्तपजातकं (२१)

१५४. आगमिस्सति मे पापं, आगमिस्सति मे भयं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

15

१५५. भीरया नून मे कामो, अविदूरे वसन्तिया ।
करिस्सति किसं पण्डु, सा व साखा परन्तपं ॥

१५६. सोचयिस्सति मं कन्ता, गामे वसमनिन्दिता ।
करिस्सति किसं पण्डु, सा व साखा परन्तपं ॥

B. 174

20

१५७. तया मं असितापङ्क्ति^४, सितानि^५ भणितानि च ।
किसं पण्डुं करिस्सन्ति^६, सा व साखा परन्तपं ॥

१५८. अगमा नून सो सहो, असंसि नून सो तव ।

अवस्सार्तं नून तं तेन, यो तं साखमकम्पयि ॥

१. सी०, रो० पोत्थकेषु न विस्सति । २. अदासि—सी० । ३. वित्ता—स्या० ।
४. हसितापङ्क्ति—सी०, रो०; हसितापङ्क्तो—स्या० । ५. मिहितानि—सी०; स्या०, रो० ।
६. करिस्सति—स्या० ।

१५९. इदं खो तं समागम्भ, मम बालस्स चिन्तितं ।
 तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥
१६०. तथेव त्वं अवेदेसि^१, अवञ्चि पितरं मम ।
 हन्त्वा^२ साखाहि छादेन्तो, आगमिस्सति मे^३ भयं ति ॥
 गन्धारवग्गो दुत्तियो ।

तत्सुद्धानं

5

वरगाम महाकपि भग्गव च,
 दढ्हघम्म सकुञ्जर केसवरो ।
 उरगोविधुरो पुन जागरत्तं^४,
 अथ कोसलाधिप परन्तप चा ति ॥

अथ वग्गुद्धानं

10

अथ सत्तनिपातम्हि, वग्गं मे^५ भणतो सुण ।
 कुक्कु च पुन गन्धारो, द्वेव^६ गुत्ता महेसिना ति ॥
 सत्तकनिपातं निद्धितं ।

—:०:—

१. अवेदसि—स्या०; अवेदि—रो० । २. गन्त्वा—रो० । ३. ते—सी०, स्या० ।
 ४. जागरता—सी० । ५. चे—सी० । ६. द्वे च—सी० ।

८. अट्टकनिपातो

४१७. कच्चानिजातकं (१)

B 175

१. ओदातवत्था सुचि अल्लकेसा,
कच्चानि किं कुम्भिमघिस्सयित्वा^१ ।
पिट्ठा तिला घोवसि तण्डुलानि,
तिलोदनो हेहिति^२ किस्स हेतु ॥

२. न खो अयं ब्राह्मण भोजनत्था^३,
तिलोदनो हेहिति साघुपक्को ।
धम्मो मतो तस्स पटुत्तमज्ज^४,
अहं करिस्सामि सुसानमज्जे ॥

5

३. अनुविच्च कच्चानि करोहि किञ्चं,
धम्मो मतो को नु तवेव^५ संसि ।
सहस्सनेत्तो अतुलानुभावो,
न भिय्यती^६ धम्मवरो कदाचि ॥

10

४. दळ्हप्पमाणं मम एत्थ ब्रह्मे,
धम्मो मतो नत्थि ममेत्थ कङ्कहा ।
ये मेव दानि पापा भवन्ति,
ते तेव दानि सुखिता भवन्ति ॥

15

५. सुणिसा हि मय्हं वज्झा^७ अहोसि,
सा मं वधित्वान विजायि पुत्तं ।
सा दानि सब्बस्स कुलस्स इस्सरा,
अहं पनम्हि^८ अपविद्धा^९ एकिका ॥

20

१ अट्टनिपात-रो० । २. कुम्भिमघिस्सयित्वा-रो० । ३. होहिति-सी०, रो० ।
४ भोजनत्थ-स्या० । ५. पटुत्तमज्ज-सी०, पटुत्तमज्ज-स्या०; पटुत्तमज्जा-रो० । ६.
तवेव-सी०, स्या०, रो० । ७. भिय्यति-रो० । ८. वज्झा-स्या० । ९. वसाभि-स्या० ।
१० अपविद्धा-स्या० ।

B. 176

६. जीवामि वोह न^१ मतोहमस्मि^२,
तवेव अत्थाय इघागतोस्मि ।
या तं वधित्वान विजायि पुत्तं,
सहा व पुत्तेन करोमि भस्मं ॥
७. एवं च^३ ते रुच्चति देवराज,
ममेव अत्थाय इघागतोसि ।
अहं च पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेम ॥
८. एवं च ते रुच्चति कातियानि,
हता पि सन्ता न जहासि वम्म ।
तुव^४ च^५ पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेथ^६ ॥
९. सा कातियानी सुणिसाय सद्धि,
सम्मोदमाना घरमावसित्थ ।
पुत्तो च नत्ता च उपट्ठहिंसु,
देवानमिन्देन अधिगगहीता ति ॥

४१८. अट्टसहजातकं (२)

१०. इदं पुरे निन्नमाहु, बहुमच्छं महोदक^१ ।
आवासो वकराजस्स, पेत्तिकं भवनं मम ।
त्यज्ज भेकेन^२ यापेम, ओकं न वजहामसे^३ ॥
११. को दुतियं असीलिस्स^४, बन्धरस्सन्निखं भेच्छति^५ ।
को मे पुत्ते कुलावकं^६, मञ्च सोत्थिं करिस्सति ॥

१-१. -नाहमतोस्मि-सी०, रो० । २-२ एतच्च-सी०, रो० । ३-३ त्वं-रो० ।
४. वरमाहसाय-रो० । ५. महोदिक-सी०, रो० । ६. विज्जेन-स्या० । ७. विजहामसे-
सी०, रो०, विज्जहामसे-स्या० । ८. असीलिस्स-सी०, रो० । ९-९ बन्धुरस्सन्निख
भेज्जति-सी०, स्या०, रो० । १०. कुलावच्च-रो० ।

१२. सव्वा परिवखया^१ फेणु, याव तस्सा गती अहु ।
 खीणमक्खो महाराज, सारे न रमती घुणो^२ ॥
१३. सा नूनाहं इतो गन्त्वा, रञ्जो मुत्ता निवेसना ।
 अत्तानं रमयिस्सामि, दुमसाखनिकेतिनी^३ ॥ B 177
१४. सो नूनाहं इतो गन्त्वा, रञ्जो मुत्तो निवेसना ।
 अग्गोदकानि पिस्सामि^४, यूथस्स पुरतो वजं ॥ 5
१५. तं मं कामेहि सम्मत्तं^५, रत्तं कामेसु मुच्छित्तं ।
 आनयी भरतो लुट्ठो^६, बाहिको^७ भद्दमत्थु ते ॥
१६. अन्वकारतिसिंसायं^८, तुङ्गे उपरिपब्बते ।
 सा मं सण्हेन मुदुना, मा पादं खलि^९ यस्मनि ॥ 10
१७. असंसयं जातिखयन्तदस्सी,
 न गम्भसेय्यं पुनरावजिस्सं^{१०} ।
 अयमन्तिमा^{११} पच्छिमा^{१२} गम्भसेय्या,
 खीणो मे संसारो पुनग्गवाया ति ॥

४१९. सुवर्णाजातकं (३)

१८. इदं सुवर्णकायूरं, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
 सब्बं हरस्सु भहन्ते, मं च दासी ति सावय ॥ 15
१९. ओरोपयस्सु कल्याणि^{१३}, मा बाळ्हं^{१४} परिदेवसि ।
 न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा^{१५} वनमाभतं ॥
२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तास्मि विञ्चुत्तं ।
 न^{१६} चाहं^{१७} अभिजानामि, अञ्ज पियतरं तथा ॥ 20

१ परिवखता-सी०, स्या०, रो० । २ घुणो-रो० । ३. दुमसाखानिकेतिनि-
 सी०, स्या०, ० निकेतिनि-रो० । ४ पिस्सामि-सी०, स्या० । ५ सम्मत्तं-सी०, रो० ।
 ६. लुट्ठो-स्या० । ७ बाहियो-रो० । ८. अन्वकारतिसिंसाय-रो० । ९. खणि-सी०,
 स्या०, रो० । १० पुनरावजिस्सं-स्या० । ११-११ अयं हिमे अन्तिमा-सी०, रो०, पच्छिम-
 स्या० । १२ कल्याणि-स्या० । १३. बह्वं-सी०, स्या०, रो० । १४. आगन्त्वा-स्या० ।
 १५-१५. ने बाह्वं-स्या० ।

B 178 5

10

15

20

२१. एहि तं उपगूहिसं, करिस्सं च पदक्खिणं ।
 न हि दानि पुन अत्थि, मम तुय्हं च सङ्गमो ॥
२२. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
 इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥
२३. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
 इत्थी पि पण्डिता होति, लहुं^१ अत्थ^२ विचिन्तिका ॥
२४. लहुं च वत खिप्पं च, निकट्ठे समचेतयि ।
 मिगं पुण्णायतेनेव^३, सुलसा सत्तुक वधि ॥
२५. योध उपपतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
 सो हज्जति^४ मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे ॥
२६. यो च^५ उपपतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
 मुच्चते सत्तुसम्बाधा, सुलसा सत्तुकाभिवा ति ॥

४२०. सुमङ्गलजातकं (४)

२७. भुसम्हि कुद्धो ति अवेक्खियान^६,
 न ताव दण्हं पणयेय्य इस्सरो ।
 अट्टानसो अप्पतिरूपमत्तनो^७,
 परस्स दुक्खानि भुस उदीरये ॥
२८. यतो च जानेय्य पसादमत्तनो,
 अत्थं नियुज्जेय्य परस्स दुक्कट^८ ।
 तदा यमत्थो ति सयं अवेक्खिय,
 अथस्स दण्हं सदिंसं निवेसये ॥
२९. न चा पि ज्ञापेति परं न अत्तनं,
 अमुच्छित्तो यो नयते नयानर्थं ।

१-१. लहुमत्थ-सी०, रो० । २ पुण्णायतेनेव-स्या० । ३ हज्जते-स्या० ।
 ४. व-स्या० । ५ अपेक्खियान-स्या० । ६. अप्पतिरूपमत्तनो-स्या० । ७. दुक्कट-
 सी०, रो० ।

- यो दण्डधारो भवतीध इस्सरो,
स वण्णगुत्तो सिरिया न धंसति ॥
३०. ये खत्तियासे अनिसम्मकारिनो,
पणेन्ति दण्डं सहसा पमुच्छिता ।
अवण्णसंयुता^१ जहन्ति जीवितं, 5
इतो विमुत्ता पि च यन्ति दुग्गतिं ॥
३१. धम्मे च ये अरियप्पवेदिते^२ रता,
अनुत्तरा ते वचसा मनसा कम्मुना^३ च ।
ते सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता^४,
वजन्ति लोकं दुभयं तथाविधा ॥ 10
३२. राजाहमस्मि नरपमदानमिस्सरो^५,
सचे पि कुज्झामि ठपेमि अत्तनं ।
निसेधयन्तो जनतं तथाविधं,
पणेमि दण्डं अनुकम्प योनिसो ॥
३३. सिरि^६ च लक्खी च तवेव खत्तिय,
जनाधिप मा विजहि कुदाचनं ।
अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
अनीधो^७ तुवं वस्ससत्तानि पालय ॥ 15
३४. गुणेहि एतेहि उपेत^८ खत्तिय,
ठितमरियवत्ती^९ सुवचो अक्कोधनो ।
सुखी अनुप्पीळ पसासमेदिनि^{१०},
इतो विमुत्तो पि च^{११} याहि^{१२} सुग्गतिं ॥ 20
३५. एवं सुनीतेन^{१३} सुभासितेन,
धम्मेन आयेन उपायसो नयं ।

१. अवण्णसंयुता—सी०, स्या०, रो० । २. अरियपवेदि—सी०, रो० । ३. कम्मुना—
सी०, रो० । ४. खत्ति—स्या० । ५. नरपमदानमिस्सरो—स्या० । ६. सिरि—रो० ।
७. अनिधो—स्या० । ८. उपेहि—स्या० । ९. ठितमरियवुत्ति—स्या०, वत्ति—सी० ।
१०. पसासमेदिनि—सी०, स्या० । ११-१२. वजाहि—स्या० । १२. सुविनीतेन—रो० ।

निब्बापये सङ्खुभितं महाजनं,
महा व मेघो सलिलेन मेदिनि ति ॥

४२१. गङ्गमालजातकं (५)

३६. अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
- ३७ उद्वं तपति आदिच्चो, अधो तपति वालुका ।
अथ गायसि वत्तानि, न त तपति आतपो ॥
- ३८ न मं तपति आतपो, आतपा^१ तपयन्ति मं ।
अत्था हि विविधा राज, ते तपन्ति न आतपो ॥
- ३९ अद्दस काम ते मूल, सङ्कप्पा काम जायसि ।
न तं सङ्कप्पयिस्सामि, एवं काम न हेहिसि^२ ॥
४०. अप्पा पि कामा न अल, बहूहि पि न तप्पति ।
अह्हा^३ बाललपत्ता, परिवज्जेथ^४ जग्गतो ॥
४१. अप्पस्स कम्मस्स फलं ममेदं^५,
उदयो अज्झागमा^६ महत्तपत्तं ।
सुलद्धलामो^७ वत माणवस्स,
यो पब्बजी कामरागं पहाय ॥
- ४२ तपसा पजहन्ति पापकम्मं,
तपसा न्हापितकुम्भकारभावं^८ ।
तपसा अभिमुय्य गङ्गमाल,
नामेनालपसज्जं^९ ब्रह्मदत्तं^{१०} ॥
४३. सन्दिट्टिकमेव अम्म पस्सथ,
खन्तीसोरच्चस्स^{११} अयं^{१२} विपाको ।

१ आतप्पा-सी०, स्या०, रो० । २ हेहिसि-सी०, रो० । ३-३ अहो बालान्
लपना पटिवज्जेथ-स्या०, पटिविज्जेथ-रो० । ४ अम यिव-रो० । ५ अज्झागमा-सी०,
स्या०, रो० । ६-६ सुलद्धलामा-रो० । ७ न्हापितकुम्भकारभाव-रो०; न्हापित-
कुम्भकारभाव-स्या० । ८ नामेनालपसज्ज-स्या० । ९ ब्रह्मदत्त-रो० । १० पन्तिसोर-
च्चस्स-सी०, स्या०, रो० । ११ यो-स्या०, रो० ।

यो^१ सव्वजनस्स वन्दितोहु^२,
तं वन्दाम सराजिका समच्चा ॥

४४. मा किञ्चि अवचुत्थ गङ्गमालं,
मुनिनं^३ मोनपथेसु सिक्खमानं ।
एसो हि अतरि अण्णवं,
यं तरित्वा चरन्ति^४ बीतसोका ति ॥

5

४२२. चेतियजातकं (६)

४५. धम्मो हवे हतो हन्ति, नाहतो हन्ति किञ्चनं^५ ।
तस्मा हि धम्मं न हने, मा त्वं^६ धम्मो हतो हनि ॥

४६. अलिकं भासमानस्स, अपक्कमन्ति देवता ।
पूतिकं च मुखं वाति, सकट्टाना च घंसति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हुं, अञ्जया नं वियाकरे ॥

B. 161

12

४७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमियं तिट्ठ चेतिय ॥

४८. अकाले वस्सती तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हुं, अञ्जया नं वियाकरे ॥

15

४९. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमिं पविस चेतिय ॥

५०. जिह्वा तस्स द्विवा होति, उरगस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हुं, अञ्जया नं वियाकरे ॥

५१. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिथ्यो पविस चेतिय ॥

20

५२. जिह्वा तस्स न भवति, मञ्छस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हुं, अञ्जया नं वियाकरे ॥

१. सो-स्या० । २. वन्दिना बहु-रो०; वन्दितो बहु-सी०, स्या० । ३. मुनि-
सी० । ४. विचरन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. चेतियजातक-स्या० । ६. किञ्चनं-
स्या०; कञ्चने-रो० । ७. त्वं-स्या०, रो० ।

५३. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५४. थियो व तस्स जायन्ति^१, न पुसा जायरे कुले ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
- 5 ५५. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५६. पुत्ता तस्स न भवन्ति, पक्कमन्ति दिसोदिसं ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
५७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
- 10 ५८. स राजा इसिना^२ सत्तो^३, अन्तलिकखचरो^४ पुरे ।
पावेक्खि पथवि चेच्चो^५, हीनत्तो पत्वं^६ परियायं ॥
- B 182 ५९. तस्मा हि छन्दागमन, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुट्टचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चूपसंहित ति ॥

४२३. इन्द्रियजातकं (७)

- 15 ६०. यो इन्द्रियानं कामेन, वसं नारद गच्छति ।
सो परिच्चज्जुमो लोके, जीवन्तो^१ व^२ विसुस्सति ॥
६१. सुखस्सानन्तरं दुक्खं, दुक्खस्सानन्तरं सुखं ।
सोसि^३ पत्तो सुखा^४ दुक्खं, पाटिकह्व^५ वरं सुखं ॥
६२. किच्छकाले किच्छसहो, यो किच्छं नातिवत्ति ।
स किच्छत्तं सुखं धीरो, योगं समधिगच्छति ॥
- 20 ६३. न हेव कामान^६ कामा, नानत्था नात्थकारणा^७ ।
न कतं च निरङ्कुत्वा^८, घम्मा चवितुमरहसि ॥

१ पजायन्ति-रो० । २-२ इमिना पन्तो-स्या०, इसिना पत्तो-सी० । ३ अन्तलिकखचरो-सी०, रो० । ४ चे सी-सी०, रो०, पेच्चो-स्या० । ५ अत्त-सी०, स्या० । ६-६ जीवन्तो पि-स्या०, जीवरेव-रो० । ७ सोपि-सी०, स्या०, रो० । ८ सुख-स्या० । ९ पटिकह्व-रो० । १० कामान-सी०, स्या० । ११. नत्थकारणा-सी०, स्या०, रो० । १२. निरङ्कुत्वा-रो० ।

६४. दक्खं^१ गहपती^२ साधु, संविमज्जं च भोजनं ।
अहासो अत्थलामेसु, अत्थव्यापत्तिं^३ अव्यथो^४ ॥
६५. एत्तावतेतं^५ पण्डिच्चं, अपि^६ सो^७ दविलो^८ ब्रवि ।
न यितो किञ्चि^९ पापियो, यो इन्द्रियानं वसं वजे ॥
६६. अमित्तानं व हत्थत्थं^{१०}, सिवि^{११} पप्पोति मामिव । 5
कम्मं विज्जं च दक्खेत्थं, विवाहं सीलमद्दवं ।
एते च यसे हापेत्वा, निब्बत्तो सेहि कम्मेहि ॥
६७. सोहं सहस्सजीनो व, अबन्धु अपरायणो ।
अरियधम्मा अपक्कन्तो, यथा पेतो तथेवहं ॥
६८. सुखकामे दुक्खापेत्वा, आपन्नोस्मि पदं इमं । 10 B 183
सो सुखं नाविगच्छामि, ठितो^{१२} भाणुमत्तामिवा^{१३} ति^{१४} ॥

४२४. आदित्तजातकं (८)

६९. आदित्तस्मिं अगारस्मिं, यं नीहरति भाजनं ।
तं तस्स होति अत्थाय, नो च यं तत्थ ड्य्हति ॥
७०. एवासादीपितो लोको, जराय मरणेन च ।
नीहरेयेव दानेन, दिन्नं^{१५} होति सुनीहत्तं^{१६} ॥ 15
७१. यो धम्मलद्धस्स ददाति दानं,
उट्ठानविरियाधिगतस्स जन्तु ।
अतिक्कम्म सो वेतरणिं यमस्स,
दिब्बानि ठानानि उपेति मच्चो ॥
७२. दानं च युद्धं च समानमाहु,
अप्पा पि सन्ता बहुके जिनन्ति । 20

१. दुक्खं—सी०, रो० । २. गहपत—सी०, स्या०, रो० । ३-३ अत्थव्यापत्ति
अव्यथो—रो० । ४. एत्तावतेस—सी०, एत्तावताति—रो० । ५-५. असितो—सी०, स्या०, रो० ।
६. देवलो—सी०, रो० । ७. किञ्च—रो० । ८. अत्तत्थं—सी० । ९. सिव—सी०,
रो०; सिवि—स्या० । १०. चित्तो—रो० । ११-११. भाणुमहिमिवाति—स्या०, भाणुमता-
मिवाति—रो० । १२. दिन्नं हि—रो० । १३. सुनीभत्तं—सी०, स्या०, नीभत्तं—रो० ।

अप्पम्पि चे सद्दहानो ददाति,
तेनेव सो होति सुखी परत्थ ॥

७३. विचेय्य दानं सुगतप्पसत्थं,
ये दक्खिण्येया इध जीवलोके ।
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि,
बीजानि वृत्तानि यथा सुखेत्ते ॥

७४. यो पाणभूतानि अहेठयं चरं,
परूपवादा न करोति पाप ।
भीरु पससन्ति न' तत्थ सूरं,
भया हि सन्तो न करोन्ति पाप ॥

७५. हीनेन बह्वाचरियेन, खत्तिये उपपज्जति ।
मज्झिमेन च देवत्त, उत्तमेन विमुज्जति ॥

७६. अद्धा हि दानं बहुधा पसत्थं,
दाना च खो धम्मपदं व सेय्यो ।
पुब्बेव हि पुब्बतरेव सन्तो,
निब्बानमेवज्जगमुं सपज्जा ति ॥

४२५. अट्टानजातकं (९)

७७. गज्जा कुमुदिनी सन्ता, सङ्खवण्णा च कोकिला ।
जम्बु तालफलं दज्जा, अथ नून तदा सिया ॥

७८. यदा कच्छपलोमान, पावारो^१ तिबिधो सिया ।
हेमन्तिकं पावुरणं^२, अथ नून तदा सिया ॥

७९. यदा मकसपादानं^३, अट्टालो मुक्तो सिया ।
दळ्हो च अविकम्पी^४ च, अथ नून तदा सिया ॥

८०. यदा ससविसाणानं, निस्सेणी मुक्ता सिया ।
सग्गस्सारोहणत्याय, अथ नून तदा सिया ॥

१. नहि-नी०, रो० । २. पावुरण-नी०, म्हा० रो० ।
३. मन्मदादानं-नी०, रो० । ४. अप्पम्पी-नी०, रो० ।

८१. यदा निस्सेणिमारुह्य, चन्दं खादेय्यु^१ मूसिका ।
 राहं च परिपातेय्यु^२, अथ नून तदा सिया ॥
८२. यदा सुराघटं पित्वा, भक्खिका गणचारिणी ।
 अङ्गारे वासं कप्पेय्यु, अथ नून तदा सिया ॥
८३. यदा बिम्बोट्टसम्पन्नो, गद्वभो सुमुखो सिया । 5
 कुसलो नच्चगीतस्स, अथ नून तदा सिया ॥
८४. यदा काका उलूका च, भन्तयेय्यु रहोगता ।
 अञ्जमञ्जं पिहयेय्यु, अथ नून तदा सिया ॥
८५. यदा मुलालपत्तानं^३, छत्तं थिरतरं सिया ।
 वस्सस्स पटिघाताय, अथ नून तदा सिया ॥ 10
८६. यदा कुलको^४ सकुणो, पण्वतं गन्धमादनं ।
 तुण्डेनादाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ॥ B 185
८७. यदा सामुहिकं नावं, स-यत्तं स-वटाकरं ।
 चेटो आदाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ति ॥

४२६. दीपिजातकं (१०)

८८. खमनीयं यापनीयं, कच्चि मातुल ते सुखं । 15
 सुखं ते अम्मा अवच, सुखकामा^५ व^६ ते मयं ॥
८९. नङ्गुट्टं मे अवक्कम्म^७, हेठयित्वान एल्लिके^८ ।
 साज्ज^९ मातुलवादेन, मुञ्चितब्बा नु मञ्जसि ॥
९०. पुरत्थामुखो^{१०} निसिन्नोसि, अहं ते मुखमागता ।
 पच्छतो तुय्हं नङ्गुट्टं, कथं ख्वाहं^{११} अवक्कमि^{१२} ॥ 20
९१. यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपण्वता ।
 तावता मय्हं नङ्गुट्ट, कथं खो त्वं विवज्जयि^{१३} ॥

१. खादेय्यु-सी०, रो० । २. परिवाहेय्यु-स्या० । ३. पुलस०-सी०, रो०, मूलस०-
 स्या० । ४. कुलूको-सी०, रो०, कुलूको-स्या० । ५-५. सुखकामाहि-सी०, स्या० रो० ।
 ६. अपक्कम्म-स्या० । ७. एल्लिकि-स्या०, एल्लिकि-रो० । ८. सज्ज-रो० । ९.
 पुरत्थामिमुखो-स्या० । १०. खोह-सी०, स्या०, रो० । ११. अवक्कमि-स्या० । १२.
 विवज्जसि-सी०, स्या० ।

६२ पुव्वेव मेतमक्खिसु^१, माता पिता च भातरो ।
दीघं दुट्ठस्स नङ्गदुट्ठं, साम्हि^२ वेहायसागता ॥

६३ तं च दिस्वान आयन्तिं, अन्तलिक्खस्मि^३ एळिके ।
मिगसङ्घो पलायित्थ, भक्खो मे नासितो तया ॥

5

६४ इच्चेव^४ विलपन्तिया, एळिकिया^५ रुहग्घसो^६ ।
गलक अन्वावमद्दि^७, नत्थि दुट्ठे सुभासितं ॥

B 126

६५ नेव दुट्ठे नयो अत्थि, न धम्मो न सुभासितं ।
निक्कम दुट्ठे युञ्जेथ^८, सो च सन्धि^९ न रञ्जती^{१०} ति ॥
अट्ठकनिपात निवृत्ति ।

तत्सुद्धान

परिसुद्धा मनाविला वत्थघरा,
वकराजस्स कायुरं^{११} दण्डवरो ।
अथ अङ्गार चेतिय देविलिना,
अथ आदित्त गङ्गा दसेळकिना ति ॥

10

—:०—

१ मेत अक्खसु-सी०, रो० । २ साम्हि-सी०, रो० । ३ अन्तलिक्खस्मि-सी० ।
४ इच्चेव-सी०, रो० । ५ एळिकिया-सी०, रो० । ६ रुहग्घसो-सी०, रो० । ७
अन्वावमद्दि-रो० । ८ युञ्जेथ-सी०, रो० । ९ सन्धि-सी०, स्या०, रो० । १० रञ्जती-
मी०, स्या०, रो० । ११ आयुर-मी० ।

६. नवकनिपातो'

४२७. गिञ्जजातकं (१)

B. 187

१. परिसङ्कुपथो नाम, गिञ्जपन्थो^१ सनन्तनो ।
तत्रासि मातापितरो, गिञ्जो पोसेसि जिण्णके ।
तेसं अजगरमेदं^२, अच्चहासि बहुत्तसो^३ ॥
२. पिता च पुत्तं अवच, जानं^४ उच्चं^५ पपातिनं ।
सुपत्तं थामसम्पन्नं^६, तेजस्सिं^७ दूरगामिनं ॥ 5
३. परिप्लवन्तं पथावि, यदा तात विजानहि ।
सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु एत्तो परं गमि ॥
४. उदपत्तोसि वेगेन, बली पक्खी दिजुत्तमो ।
ओलोकयन्तो वक्कज्जो^८, पब्बतानि वनानि च ॥ 10
५. अद्दस्स^९ पथावि गिञ्जो, यथासासि^{१०} पितुस्सुत्तं ।
सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ॥
६. तं च सो समतिक्कम्म, परमेवच्चवत्तथ^{११} ।
तं च वातसिखा तिकखा, अच्चहासि बलि दिजं ॥
७. नासक्खातिगतो पोसो, पुनदेव^{१२} निवत्तितुं ।
दिजो व्यसनमापादि^{१३}, वेरम्भानं^{१४} वसं गतो ॥ 15
८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सब्बे व्यसनमापादु, अनोवादकरे दिजे ॥

१. नवनिपात-रो० । २. जिञ्जपन्थो-स्या० । ३. अजगरमेद-सी०, स्या०;
अजगर मेद-रो० । ४. बहुत्तसो-सी०, बहुत्तसो-स्या०; बहुत्तसो-रो० । ५-५. जातं
उच्चा-सी०; जान उच्चा-रो० । ६. पक्खसम्पन्न-सी०, स्या०, रो० । ७. तेजस्सिं-
स्या०, रो० । ८. वक्कज्जो-स्या० । ९. अद्दस-सी०; अद्दस-स्या०, रो० । १०.
यथासासि-स्या० । ११. परमेवपवत्तथ-स्या०, रो० । १२. पुनदेव-सी०, रो० । १३.
व्यसनमापादि-सी०, रो० । १४. वेरम्भान-स्या०; वेरम्भान-सी०, रो० ।

६. एवं पि इध वुड्डानं^१, थो वाक्थ नाववुज्जति ।
अतिसीमचरो डित्तो, गिज्जो वातीतसासनो ।
सं वे^२ व्यसनं पप्पोनि^३, अकत्वा वुड्डसासनं ति ॥

४२८. कोसम्बियजातकं^४ (२)

B. 188

5

१०. पुथुसहो समजनो, न दालो कोचि मञ्जय ।
सङ्खस्मिं भिज्जमानस्मि, नाञ्जं भिय्यो अमञ्जरं ॥

११. परिमुट्ठा पण्डिताभामा, वाचागोचरभाणिनो ।
याविच्छन्ति मुखायामं, येन नीता न तं विदू ॥

१२. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥

10

१३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^५ च तं नुपनय्हन्ति^६, वेरं तेमूपसम्मति ॥

१४. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीव क्रुदाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ॥

१५. परे च न विजानन्ति, मयमेत्थ यमामसे ।
ये च तत्थ विजानन्ति, ततो सम्मन्ति मेवगा ॥

15

१६. अट्ठिच्छिन्ना^७ पाणहरा, गवस्स^८ बनहारिनो ।
रट्ठं विलुम्पमानानं, तेसं पि होति सङ्गति ।
कस्मा तुम्हाक नो सिया ॥

१७. सचे लभेय निपकं सहायं,

20

- सद्धिचरं साधुविहारित्रीरं ।
अभिभुय्य सव्वानि परिस्सयानि,
चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा ॥

१. वड्डानं-नी०, ने० । २-२. उज्जे-स्या० । ३. पप्पोनि-स्या० । ४. कोसम्बी-
जातक-रो० । ५-५. ये तं न उपनय्हन्ति-नी०, रो०; ये च तं नुपनय्हन्ति-स्या० ।
६. अट्ठिच्छिन्ना-रो० । ७. गवास्स-नी०, स्या०, रो० ।

१८. नो चे लमेथ निपकं सहायं,
सद्धिचरं साधुविहारिधीरं ।
राजा व रट्टं विजितं पहाय,
एको चरे मातङ्गरञ्जेव नागो ॥
१९. एकस्स चरितं सेय्यो, नत्थि बाले सहायता ।
एको चरे न^१ पापानि कयिरा,
अप्पोस्सुक्को मातङ्गरञ्जेव नागो ति ॥

5 D. 189

४२९. महासुवजातकं^२ (३)

२०. दुमो यदा होति फलूपपन्नो,
भुञ्जन्ति नं विहङ्गमा^३ सम्पतन्ता ।
खीणन्ति अत्वान दुमं फलच्चये,
दिसोदिसं यन्ति ततो विहङ्गमा ॥
२१. चर चारिकं लोहिततुण्ड मामरि^४,
कि त्वं सुव सुखदुमम्हि शायसि ।
तदिद्ध म^५ ब्रूहि वसन्तसन्निभ^६,
कस्मा सुव सुखदुमं न रिञ्चसि ॥
२२. ये वे सखीनं सखारो भवन्ति,
पाणञ्चये^७ द्रुक्खसुखेसु हंस ।
खीणं अखीणं ति न तं जहन्ति,
सन्तो सतं धम्ममनुस्सरन्ता ॥
२३. सोहं सतं अञ्जतरोस्मि हंस,
जाती च मे होति सखा च रुक्खो ।
तं नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
खीणं ति अत्वान न हेसं^८ धम्मो ॥

10

15

20

१. न च-सी०, त्या०, रो० । २. महासुवराज०-त्या०, महासुक०-रो० ।
३. विहगा-सी०, रो० । ४. माचरि-सी०, रो० । ५. त्या० पोत्यके नत्थि । ६.
वसन्तसन्निभ-त्या० । ७. पाणाञ्चये-त्या० । ८. न एस-त्या० ।

२४. साधु सक्खि^१ कतं होति, भेत्ति संसति^२ सन्थवो ।

सचेतं धम्मं^३ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥

२५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।

वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

B 190 5

२६. वरं च मे हंस भवं^४ ददेय्य,

अयं च^५ रुक्खो पुनरायुं लभेथ ।

सो साखवा फलिमा संविस्सहो,

मधुत्थिको^६ तिट्ठतु सोभमानो ॥

२७. तं पस्स सम्म फलिमं उळारं,

10

सहा^७ व^८ ते होतु उदुम्बरेन ।

सो साखवा फलिमा संविस्सहो,

मधुत्थिको तिट्ठतु सोभमानो ॥

२८. एव सक्क सुखी होहि, सह सव्वेहि मातिमि ।

यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं^९ दुमं ॥

15

२९. सुवस्स च^{१०} वरं दत्त्वा^{११}, कत्वान सफलं दुम ।

पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

४३०. चूळसुवजातकं^{१०} (४)

३०. सन्ति रुक्खा हरिपत्ता^{१२}, दुमा नेकफला बहू ।

कस्मा नु सुक्खे कोळापे, सुवस्स^{१३} निरतो मनो ॥

३१. फलस्स उपभुञ्जिम्हा^{१४}, नेकवस्सगणे बहू ।

20

अफलम्पि विदित्वान, सा व भेत्ति यथा पुरे ॥

३२. सुखं च रुक्ख^{१५} कोळापं, ओपत्तमफलं दुमं ।

ओहाय सकुणा यन्ति, किं दोसं पस्ससे^{१६} दिज ॥

१ पक्खि-स्या० । २ सङ्घति-सी० । ३ धम्म-स्या० । ४ सुव-सी०, स्या०, रो० । ५ हि-सी०, रो० पोत्यके नत्थि । ६ मधुत्थिको-रो० । ७-९ समाव-रो० । ८ फलित-सी०, रो० । ९-१० वचन सुत्ता-स्या० । १०. चूळसुव-सी०, चूळसुवक राज-स्या०, चूळसुव-रो० । ११. हरिपत्ता-सी०, स्या०, रो० । १२. सुकस्स-रो० । १३. उपभुञ्जिम्हा-रो० । १४. रुक्ख-स्या० । १५. मञ्जवे-स्या० ।

- ३३ ये फलत्था सम्भजन्ति, अफलो ति जहन्ति नं ।
अत्तत्थपञ्चा दुम्मेधा, ते होन्ति पक्खपातिनो ॥
३४. साधु सक्खि^१ कत होति, भेत्ति^२ संसति^३ सन्थवो ।
सचे^४ तं घम्मं^५ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥
३५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
३६. अपि नाम न पस्सेय्य^६, सपत्तं सफलं दुमं ।
दलिहो व निधि लद्धा, नन्देय्याहं पुनप्पुनं ॥
३७. ततो अमतमादाय, अभिसिञ्चि महीरुहं ।
तस्स साखा विरुहिंसु, सीतच्छाया मनोरमा ॥
- ३८ एवं सक्क सुखी^७ होहि, सह सब्बेहि आतिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं दुमं ॥
३९. सुवस्स च वरं दत्त्वा, कत्वान सफलं दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

5

B. 191

10

४३१. हरितचजातकं (५)

४०. सुतं^१ मेतं महाज्जहो, कामे भुञ्जति हारितो ।
कच्चेतं वचनं तुच्छं, कच्चि सुद्धो इरिय्यसि^२ ॥
४१. एवमेतं महाराज, यथा ते वचनं सुतं ।
कुम्मगं^३ पटिपन्नोस्मि, मोहनेय्येसु मुञ्छितो ॥
४२. अद्दु^४ पञ्चा किमत्थिया^५, निपुणा साधुचिन्तिनी^६ ।
याय^७ उप्पतितं रागं, कि मनो न विनोदये ॥

15

20

१. पक्खि-सी०, स्या० । २. भित्ति-स्या०; भित्तं-रो० । ३. सगति-सी० ।
४. सवे-सी० । ५. घम्म-स्या० । ६. पुनपस्से-सी०, स्या०, पस्सेमु-रो० । ७. सब्बो-
रो० । ८. हारितजातक-सी०, रो० । ९. सुत-स्या० । १०. इरियसि-स्या०, रो० । ११.
कुम्मगे-रो० । १२. आद्दु-सी०, रो० । १३. किमत्थिका-स्या०, रो० । १४. साधु-
चिन्तनी-सी०, रो० । १५. याव-रो० ।

४३. चत्तारो मे महाराज, लोके अतिबला भुसा ।
रागो दोसो मदो मोहो, यत्थ पञ्चा न गाधति ॥
४४. अरहा^१ सीलसम्पन्नो, सुद्धो चरति हारितो ।
मेघावी पण्डितो चेव, इति नो सम्मतो भव ॥
- 5 ४५. मेघावीनम्पि हिंसन्ति, इसि^२ धम्मगुणे रत्तं ।
वितक्का पापका राज, सुभा रागूपसहिता ॥
- B 192 ४६. उप्पन्नायं^३ सरीरजो,
रागो वण्णविद्वसनो तव^४ ।
तं पजह्म भद्मत्थु^५ ते^६,
10 बहुत्तासि^७ मेघाविसम्मतो ॥
४७. ते अन्धकारके^८ कामे, बहुदुक्खे महाविसे ।
तेसं मूल गवेसिस्स, छेच्छं^९ राग सबन्धनं ॥
४८. इदं वत्तान् हारितो, इसि सच्चपरक्कमो ।
कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहं ति ॥

४३२. पदकुसलमाणवजातकं (६)

- 15 ४९. बहुस्सुतं चित्तकथि^{१०}, गज्जा बहति पाटलि^{११} ।
बुद्ध्यमानकं भद्दन्ते, एकं मे देहि^{१२} गाथकं ॥
५०. येन सिञ्चन्ति दुक्खित्तं, येन सिञ्चन्ति^{१३} आतुरं ।
तस्स मज्झे मरिस्सामि, जातं सरणतो भयं ॥
५१. यत्थ बीजानि^{१४} रुहन्ति, सत्ता यत्थ पतिट्ठिता ।
20 सा मे सीस निपीळेति, जातं सरणतो भयं ॥
५२. येन भत्तानि पच्चन्ति, सीतं येन विह्वलति ।
सो मं बहति गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥

१ अरह-सी०, रो० । २ इसि-स्या० । ३ उप्पन्नोम-स्या० । ४ तव-सी० ।
५-५ नमत्थु-स्या० । ६ बहुत्तासि-स्या० । ७ अन्धकरणे-सी०, स्या०, रो० । ८
छेज्ज-स्या० । ९ पदमाणवकजातक-सी० । १० चित्तकथ-स्या० । ११ पाटल-सी०,
रो० । १२ गाहि-रो० । १३ सिञ्चति-सी० । १४ बीजानि-स्या० ।

५३. येन भुत्तेन^१ यापेन्ति, पुथू ब्राह्मणखत्तिया ।
 सो मं भुत्तो व्यापादेति^२, जातं सरणतो भयं ॥
५४. गिम्हानं पच्छिमे मासे, वातमिच्छन्ति पण्डिता ।
 सो मं^३ भञ्जति^४ गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥
५५. यं निस्सिता जगतिरुहं, स्वायं^५ अग्निं पमुञ्चति । 5
 दिसा भजथ वक्कङ्गा, जातं सरणतो भयं ॥
५६. यमानयि सोमनस्सं, मालिनि चन्दनुस्सदं । 193
 सा मं घरा निच्छुभति^६, जातं सरणतो भयं ॥
५७. येन जातेन नन्दिस्सं, यस्स च भवमिच्छिंसं ।
 सो मं घरा निच्छुभति, जातं सरणतो भयं ॥ 10.
५८. सुणन्तु मे जानपदा, नेगमा च समागता ।
 यतोदकं तदादित्तं, यतो खेमं ततो भयं ॥
५९. राजा विलुम्पते रट्ठं, ब्राह्मणो च पुरोहितो ।
 अत्तगुत्ता विहरथ, जातं सरणतो भयं ति ॥

४३३. लोमसकस्सपजातकं (७)

६०. अस्स इन्दसमो राज, अच्चन्तं अजरामरो । 15
 सचे त्वं यञ्ज याजेय्य, इसि लोमसकस्सपं ॥
६१. ससमुद्दपरियायं, महि सागरकुण्डलं ।
 न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य^७ विजानहि ॥
६२. धिरत्थु तं यसलामं, धनलामं च ब्राह्मण ।
 या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥ 20
६३. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^८ परिब्बजे ।
 सायेव जीविका सेय्यो^९, या चाधम्मेन एसना ॥

१ भुत्तेन-स्या० । २. विथापादि-सी०; व्यापादि-स्या०, व्यापादि-रो० । ३. मे-सी०, रो० । ४. भञ्जति-सी० । ५. विहङ्गमा सोयं-सी०; सोय रो० । ६. वीहरति-सी०, स्या० । ७. सेय्य-स्या०, सय्य-सी०, रो० । ८. अनगारो-सी०, स्या०, रो० । ९. सेय्या-रो० ।

६४. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिव्वजे ।
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ॥
६५. बलं चन्दो बलं सुरियो, बलं समणब्राह्मणा ।
बलं वेला समुद्दस्स, बलातिवलमित्थियो ॥
- 5 ६६. यथा उम्गतपं सन्तं, इसि लोमसकस्सपं ।
पितु अत्था^१ चन्दवती, वाजपेय्यं^२ अयाजयि ॥
६७. तं लोमपकत्तं^३ कम्मं, कटुक कामहेतुकं ।
तस्स मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं रागं सबन्धनं ॥
- B. 194 ६८. धिरत्थु कामे सुवहू पि लोके,
10 तपो व सेय्यो कामगुणेहि राज ।
तपो करिस्सामि पहाय कामे,
तवेव रट्ठं चन्दवती च होतू ति ॥

४३४. चक्कवाकजातकं (८)

६९. कासायवत्थे सकुणे वदामि,
दुवे दुवे नन्दमने^४ चरन्ते ।
15 कं अण्डजं अण्डजा मानुसेसु,
जाति पसंसन्ति तदिद्ध ब्रूथ ॥
७०. अम्हे मनुस्सेसु मनुस्सहिंस,
अनुव्वते चक्कवाके वदन्ति ।
कल्याणभावम्हे^५ दिजेसु सम्मता,
20 अभिरूपा^६ विचराम अण्णवे ॥
७१. किं अण्णवे कानि फलानि भुञ्जे,
मंसं कुतो खादथ चक्कवाका ।
किं भोजनं भुञ्जथ वो अनोमा,
बलं च वण्णो च अनप्परूपा^७ ॥

१. अत्थाय-स्या० । २. वाचपेय्य-रो० । ३. लोमापकत्तं-रो० । ४. नन्दमने-
सी०, रो० । ५. कल्याणभावम्हे-सी०, रो० । ६. अभीतरूपा-सी०, स्या०, रो० ।
७. अनप्परूपा-सी०, स्या०, रो० ।

७२. न अणवे सन्ति फलानि घङ्क^१,
मंसं कुतो खादितुं चक्रवाके ।
सेवालभक्खम्ह अपाणभोजना^२,
न घासहेतू पि करोम पापं ॥

७३. न मे इदं रुच्चति चक्रवाक^३,
अस्मिं भवे^४ भोजनसन्निकासो ।
अहोसि पुब्बे^५ ततो मे अञ्जथा,
इच्चेव मे विमति एत्थ जाता ॥

5

७४. अहं पि मंसानि फलानि भुञ्जे,
अन्नानि च लोणियतेलियानि^६ ।
रसं मनुस्सेसु लभामि भोत्तु,
सुरो व सङ्गाममुखं विजेत्वा ।
न च मे तादिसो वण्णो, चक्रवाक यथा तव ॥

B 195

10

७५. असुद्धमक्खोसि खणानुपातो,
क्किञ्छेन तं लभति अन्नपानं ।
न तुस्ससी रुक्खफलेहि घङ्क,
मंसानि वा यानि सुसानमज्जे ॥

15

७६. यो साहसेन अधिगम्म भोगे,
परिभुञ्जति घङ्क खणानुपाती ।
ततो उपक्कोसति नं सभावो,
उपक्कुट्टो वण्णबलं जहाति ॥

20

७७. अप्यं पि चे निब्बुति भुञ्जती^७ यदि,
असाहसेन अपरूपघाती ।
बलं च वण्णो च तदस्स होति,
न हि सब्बो आहारमयेन वण्णो ति ॥

25

१. घङ्क-रो० । २. अवाकभोजना-सी०, रो० । ३. चक्रवाके-सी०, स्या०;
चक्रवाका-रो० । ४. हवे-सी० । ५. मे पुब्बे-सी०, रो० । ६. लोणिकतेलिकानि-स्या० ।
७. भुञ्जति-सी०, स्या० ।

४३५. हलिद्विरागजातकं (९)

७८. सुतितिवख^१ अरञ्जम्हि, पन्तम्हि सयनासने ।
ये च गामे तितिवखन्ति, ते उळारतरा तया ॥
७९. अरञ्जा गाममागम्म, किसीलं किवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
८०. यो ते^२ विस्सासये^३ तात, विस्सासं च खमेय्य ते ।
सुस्सूसी च तितिवखी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
८१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं^४ ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
८२. यो च धम्मेन चरति, चरन्तो पि न मञ्जति ।
विसुद्धकारि सप्पञ्जं, तं भजेहि इतो गतो ॥
८३. हलिद्विरागं कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ॥
८४. आसीविसं व कुपितं^५, मीळहलित्तं महापथं ।
आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ॥
८५. अनत्था तात वडुन्ति, बालं अञ्चुपसेवतो ।
मास्सु बालेन संगच्छि^६, अमित्तेनेव सब्बदा ॥
८६. तं ताह तात याचामि, करस्सु वचनं मम ।
मास्सु बालेन संगच्छि, दुक्खो बालेहि सङ्गमो ति ॥

४३६. समुग्गजातकं (१०)

८७. कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना,
स्वागता^१ एथ^२ निसीदथासने ।
कच्चित्थ भोन्तो कुसल अनामय,
चिरस्समवभागमन हि वो इध ॥

१. हलिद्विरागजातक-सी०, हलिद्विराग०-स्या०, हलिद्विरागजातक-रो० । २. सुतितिवख-सी० । ३. व-स्या० । ४. विस्ससते-सी० । ५. दुक्कट-सी०, रो० । ६. कुपित-स्या० । ७. संगच्छि-सी०, रो० । ८-८. स्वागत एथ-सी०, रो० ।

८८. अहमेव एको इध मज्ज पत्तो,
न चा पि मे दुतियो कोचि विज्जति ।
किमेव सन्धाय ते भासितं इसे,
कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना ॥

८९. तुवं^१ च एको भरिया च ते पिया,
समुग्गपक्खित्तनिकिण्णमन्तरे ।
सा रक्खिता कुच्छिगता व ते सदा,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहि रता ॥

5

९०. संविग्गरूपो इसिना विथाक्तो^२,
सो दानवो तत्थ समुग्गमुग्गिलि ।
अहक्खि भरियं सुचिमालधारिणि^३,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहि रतं ॥

B. 197

10

९१. सुविट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना^४,
हीना नरा ये पमदावसं^५ गता ।
यथा हवे पाणरिवेत्य रक्खिता,
दुट्ठा मयी अञ्जमभिप्पमोदयि^६ ॥

15

९२. विवा च रत्तो च मया उपट्ठिता,
तपस्सिना जोतिरिवा दने वसं ।
सा धम्ममुक्कम्म^७ अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो^८ पमदाहि^९ सन्धवो ॥

20

९३. सरीरमज्झमिह ठितातिमञ्जहं^{१०},
मय्हं अयं ति असति असञ्जतं ।
सा धम्ममुक्कम्म अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो पमदाहि सन्धवो ॥

१. त्व-स्या० । २. व्याक्तो-सी०, रो०; व्याक्तो-स्या० । ३. सुचिमाल-
भारिणि-रो० । ४. सुविट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना-सी०, स्या०, रो० । ५. पमदावसं-स्या० ।
६. अञ्जमभिप्पमोदयि-सी०, स्या०, रो० । ७. धम्ममुक्कम्म-सी०, स्या०, रो० । ८-८.
अकिरियरूपो पमदाहि-स्या० । ९. ठितातिमञ्जहं-सी०, स्या०, रो० ।

६४. सुरक्खितं मे ति कथं नु विस्ससे,
अनेकचित्तासु न हत्थि^१ रक्खणा ।
एता हि पातालपपातसन्निभा,
एत्थप्पमत्तो^२ व्यसनं^३ निगच्छति ॥
- 5 ६५. तस्मा हि ते सुखिनो वीतसोका,
ये मातुगामेहि^४ चरन्ति निस्सटा ।
एतं सिवं उत्तममाभिपत्थयं,
न मातुगामेहि करेय्य सन्थवं ति ॥

४३७. पूतिमंसजातकं (११)

B 198

10

15

20

६६. न खो मे रुच्चति आळि, पूतिमंसस्स पेक्खना ।
एतादिसा सखारस्सा, आरका परिवज्जये ॥
६७. उम्मत्तिका अयं वेणी, वण्णेति पतिनो सखि ।
पज्झायि^५ पटिगच्छन्तिं, आगतं मेण्ड^६ मातरं ॥
६८. त्वं खोसि सम्म उम्मत्तो, दुम्मेषो अविचक्खणो ।
यो^७ त्वं मतालयं कत्वा, अकालेन विपेक्खसि ॥
६९. न अकाले विपेक्खेय्य, काले पेक्खेय्य पण्डितो ।
पूतिमंसो व पज्झायि, यो अकाले विपेक्खति ॥
१००. पियं खो आळि मे होतु, पुण्णपत्तं ददाहि मे ।
पत्ति सञ्जीवितो मय्हं, एय्यासि पियपुच्छिका^८ ॥
१०१. पियं खो आळि ते होतु, पुण्णपत्तं ददामि ते ।
महता^९ परिवारेन,^{१०} एस्स^{११} कयिराहि^{१२} भोजन ॥
१०२. कीदिसो तुय्हं परिवारो, येस काहामि भोजनं ।
किं नामका च ते सब्बे, त^{१३} मे अक्खाहि पुच्छिता ॥

१. हेत्थ-सी०, स्या० । २. तत्थ पमत्तो-स्या० । ३. व्यसन-सी०, रो० । ४. मातुगामाहि-रो० । ५. पज्झति-सी०, रो० । ६. मेण्ड-सी०, रो० । ७. सो-स्या० । ८. पियपुच्छिता-स्या० । ९. महता च-रो० । १०. परिवारेण-स्या० । ११-११. एत कयिरासि-रो० । १२. ते-सी०, स्या०, रो० ।

१०३. मालियो चतुरवखो च, पिङ्गियो^१ अथ जम्बुको ।
एदिसो मय्हं परिवारो, तेसं कयिराहि भोजनं ॥
१०४. निवखन्ताय अगारस्सा, मण्हकं पि विनस्सति ।
आरोग्यं^२ आलिनो वज्जं, इधेव वसमागमा ति ॥

४३८. दहरजातकं (१२)

१०५. यो ते पुत्तके अखादि^३, दिस्समत्तो अद्दसके । 5
तस्मिं दाठं^४ निपातेहि, मा ते मुञ्चित्थं^५ जीवतो^६ ॥
१०६. आकिण्णलुद्धो पुरिसो, धातिचेलं^७ व^८ मक्खितो । B 199
पदेसं तं न पस्सामि, यत्थ दाठं निपातये ॥
१०७. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।
सब्बं ने पथवि दज्जा, नेव नं अभिराधये^९ ॥ 10
१०८. किञ्च सुबाहु तरमानरूपो,
पञ्चागतोस्सि सह माणवेन ।
किं किञ्चमत्थं इधमत्थि तुय्हं,
अक्खाहि ने पुञ्छितो एतमत्थं ॥
१०९. यो ते सखा दहरो साधुरूपो, 15
तस्स वधं परिसङ्कामि अज्ज ।
पुरिसस्स कम्मायतनानि सुत्वा,
नाहं सुखिं दहरं अज्ज मज्जे ॥
११०. कानिस्स कम्मायतनानि अस्सु,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय^{१०} ।
कं वा पटिञ्जं पुरिसस्स सुत्वा, 20
परिसङ्कसि दहरं माणवेन ॥

१ पिङ्गयो-सी० । २. आरोग्यं-स्या० । ३. तिसिरजातकं-सी०, रो० । ४. अक्खादि-स्या० । ५. दाठ-स्या० । ६. मुञ्चित्थं-स्या० । ७. जीवको-स्या० । ८-८. धातिचेलं-स्या० । ९. अभिराधये-सी० । १०. वुत्तिसमोधानताय-रो० ।

१११. चिण्णा कलिङ्गा चरिता वणिज्जा,
वेत्ताचरो^१ सडकुपथो पि चिण्णो ।
नटेहि चिण्णं सह वाकुरेहि^२,
दण्डेन^३ युद्धं पि समज्जमज्जे ॥

5 ११२. बद्धा^४ कुलीका^५ मितमाळहकेन,
अक्खा जिता संयमो अब्भतीतो ।
अव्वाहितं^६ पुप्फकं^७ अट्टुरत्तं,
हत्था दड्ढा पिण्डपटिग्गहेन ॥

B. 200 ११३. तानिस्स कम्मायतनानि अस्सु^८,
10 पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय ।
यथा अय दिस्सति लोमपिण्डो,
गावो हता किं पन द्दरस्सा नि ॥

नवकनिपात निद्रित ।

तत्सुद्धानं

वरगिज्जा समज्जनं हसवरो,
निधिसन्ध्य हारित पाटलिको ।
15 अजरामर बद्ध तितिवक्ख कुतो,
अथ द्वादस पेक्खन द्दहरिमी ति ॥

—:—

१ वेत्ताचरो-सी०, स्या०, रो० । २ वाकुरेहि-रो० । ३ दण्डेहि-रो० ।
४. बद्धा-स्या० । ५. कुलीका-सी०, रो० । ६. अव्वाहित-सी०, स्या०, अव्वहित-
रो० । ७. पुप्फकं-सी०, स्या०, रो० । ८. अस्सु-रो० । ९. समज्जनं-स्या० ।

१०. दसकनिपातो

४३९. चतुद्वारजातकं (१)

१. चतुद्वारमिदं नगरं, आयस दळ्हापाकारं^१ ।
ओरुद्वपटिरुद्वोस्मि, किं पापं पकतं मया ॥
२. सन्वे अपिहिता द्वारा, ओरुद्वोस्मि यथा दिजो ।
किमाधिकरणं यक्ख, चक्काभिनिहतो अहं ॥ .
३. लद्धा सतसहस्सानि, अतिरेकानि वीसति ।
अनुकम्पकानं आतीनं, वचनं सम्म नाकरि ॥
४. लङ्घिं समुहं पक्खन्दि, सागरं अप्पसिद्धिकं^२ ।
चतुग्भि अट्टज्झगमा, अट्ठाहि पि च सोळस ॥
५. सोळसाहि च वार्त्तिस, अत्रिच्छं^३ चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥ 10
६. उपरिविसाला^४ दुप्पूरा^५, इच्छा विसट्ठगामिनी^६ ।
ये च तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
७. बहुभण्डं^७ अवहाय^८, मग्गं अप्पटिवेक्खिय ।
येसं चेतं असज्झातं, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
८. कम्मं समेक्खे विपुलं च भोगं, 15
इच्छं न सेवेय्य अनत्थसंहितं ।
करेय्य वाक्यं अनुकम्पकानं,
तं ताविसं नातिवत्तेय्य चक्कं ॥
९. कीवचिरं^९-नु^{१०} मे यक्ख, चक्कं सिरसि ठस्सति ।
कति वस्ससहस्सानि, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥ 20

१ दळ्हात्तोरणं-स्या० । २ अप्पसिद्धियं-स्या० । ३ अत्रिच्छा-रो० । ४-५. उपरिविसाल दुप्पूर-सी०, स्या० । ५. विसरगामिनि-सी०, रो०, ० गामिनं-स्या० ।
६ बहुभण्ड-सी०, रो० । ७ अवहाय-सी० । ८-८. कीवचिन्नु-स्या० ।

१०. अतिसरो पच्चसरो^१, मित्तविन्द सुणोहि मे ।
चक्कं ते सिरसि^२ माविद्धं, न तं जीवं पमोक्खसी ति ॥

४४०. कण्हजातकं (२)

B. 202

११. कण्हो वताय पुरिसो, कण्हं भुञ्जति भोजनं ।
कण्हे भूमिपदेसस्मिं^३, न मय्हं मनसो पियो ॥
१२. न कण्हो तच्चसा होति, अन्तोसारो हि ब्राह्मणो ।
यस्मिं पापानि कम्मनि, स वे कण्हो सुजम्पति ॥
१३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^४ मुभासिते ।
वर ब्राह्मण ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
१४. वरञ्चे मे अदो सक्क, सच्चभूतानमिस्सर ।
सुनिक्कोधं सुनिट्ठोसं, निल्लोभ वुत्तिमत्तनो ।
निस्नेहमभिकङ्खामि, एते मे चतुरो वरे ॥
१५. कि नु कोवे^५ वा^६ दोसे वा, लोभे स्नेहे च^७ ब्राह्मण ।
आदीनवं त्वं^८ पस्ससि^९, तं मे अक्खाहि पुञ्छितो ॥
१६. अप्पो हुत्वा बहु होति, बद्धते सो अखन्तिजो ।
आसङ्गी बहुपायासो, तस्मा कोधं न रोचये ॥
१७. दुट्ठस्स फरसा^{१०} बाचा, परामासो अनन्तरा ।
ततो पाणि ततो दण्डो, सत्थस्स परमा गति ।
दोसो कोधसमुट्ठानो, तस्मा दोसं न रोचये ॥
१८. आलोपसाहसाकारा^{११}, निकती^{१२} वञ्चनानि च ।
दिस्सन्ति लोभघम्मेसु, तस्मा लोभ न रोचये ॥
१९. स्नेहसङ्गथिता^{१३} गन्था, सेन्ति मनोमया पुथु ।
ते भुसं उपतापेन्ति, तस्मा स्नेह न रोचये ॥

१ अच्चसरो-सी०, स्या०, रो० । २ सिरसि-स्या० । ३ भूमिपदेसस्मिं-
स्या० । ४ पटिरूपे-स्या० । ५-५ कोवेव-सी०, रो० । ६ व-स्या० । ७-७
मम्ममसि-नी०, स्या०, मम्ममसि-नी० । ८ पठमा-रो० । ९ सहाकारा-नी०,
रो० । १० निकति-स्या० । ११ स्नेहसङ्गथिता-स्या० ।

२०. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
२१. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
अरञ्चे मे विहरतो, निच्चं एकविहारिनो ।
आबाधा मा^१ उपपज्जेय्यु, अन्तरायकरा भुसा ॥ 5
२२. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥ B. 203
२३. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मनो वा सरीरं वा, म-कते^३ सक्क कस्सचि ।
कदाचि उपहञ्जेथ, एतं सक्क वरं वरे ति ॥ 10

४४१. चतुषोसथियजातक^३(३)

२४. यो कोपनेय्ये न करोति कोपं,
न कुञ्जति सप्पुरिसो कदाचि ।
कुब्धो पि सो नाविकरोति कोपं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥
२५. ऊनूदरो^४ यो सहते जिघच्छं,
दन्तो तपस्सी मितपानभोजनो ।
आहारहेतु न करोति पापं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 15
२६. खिड्ढं रति विप्पजहित्वान^५ सब्बं,
न चालिक भाससि किञ्चि लोके ।
विभूसट्ठाना^६ विरतो मेथुनस्मा,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 20
२७. परिग्गहं लोभधम्मं च सब्बं,
यो वे परिञ्जाय परिच्चजेति ।

१ न-स्या०, रो० । २ ० कुत्ते-स्या० । ३ चतुषोसथिक०-सी०; चतुषोसथ०-
स्या० । ४ ओनोदरो-स्या० । ५- विप्पजहेत्व-सी० । ६ विभूसनट्ठाना-सी०, स्या० ।

दन्तं ठित्तं अममं निरासं,
त वे नरं समणमाहु लोके ॥

२८. पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्च^१,
कथासु^२ नो विग्गहो अत्थि जातो ।
छिन्दज्ज कल्लं विचिकिच्छित्तानि,
तदज्ज^३ कल्लं वितरेमु सब्बे ॥

5

B, 204

२९. ये पण्डिता अत्थदसा^४ भवन्ति,
भासन्ति ते योनिसो तत्थ काले ।
कथं नु कथानं अभासितान,
अत्थं नयेय्यु कुसला जनिन्दा ॥

10

३०. कथं हवे भासति नागराजा,
गख्खो^५ पन वेनतेय्यो किमाह^६ ।
गन्धब्बरजा पन कि वदेत्ति^७,
कथं पन कुरून राजसेट्ठो ॥

15

३१. खन्तिं हवे भासति नागराजा,
अप्पाहारं गख्खो वेनतेय्यो ।
गन्धब्बरजा रतिविप्पहानं,
अकिञ्चन कुरून राजसेट्ठो ॥

३२. सब्बानि एतानि सुभासितानि,
न हेत्थ दुब्भासितमत्थि किञ्चि ।
यस्मि च एतानि पतिट्ठित्तानि,
अरा व नाम्मा^८ सुसमोहितानि ।
चतुब्भि धम्मोहि समज्झिभूतं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥

20

३३. तुवं हि^९ सेट्ठो त्वमनुत्तरोसि,
त्वं धम्मगू धम्मविदू सुमेधो ।

25

१ ०मनोमपञ्च-स्या० । २ गाथासु-सी० । ३ तयज्ज-सी० । ४ अत्थदसा-
सी० । ५-५ कथं पन गख्खो वेनतेय्यो-सी० । ६ वदेत्ति-सी० । ७ नग्मा-स्या० । ८
नु-सी०, रो० ।

पञ्चाय पञ्हं समधिगहेत्वा^१,
अच्छेच्छि^२ धीरो विचिकिच्छितानि ।
अच्छेच्छि कङ्खं विचिकिच्छितानि,
चुन्दो^३ यथा नागदन्तं खरेण ॥

३४. नीलुप्पलाभं विमलं अनग्घं, 5
वत्थं इदं^४ धूमसमानवण्णं ।
पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

३५. सुवण्णमालं सतपत्तफुल्लितं^५, B 205
सकेसरं रत्नसहस्समण्डितं^६ । 10
पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

३६. मणि अनग्घं रुचिरं पभस्सरं,
कण्ठावसत्तं मणिभूसितं मे ।
पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो, 15
ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

३७. गवं सहस्सं उसभं च नागं,
आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते गामवरानि सोळ्ळस ॥ 20

३८. सारिपुत्तो तदा नागो, सुपण्णो पन कोलितो ।
गन्धब्बराजा अनुखो, राजा आनन्द पण्डितो ।
विधुरो बोधिसत्तो च^७, एवं धारेथ जातकं ति ॥

१. समधिगहेत्वा-स्या० । २. अच्छेज्जि-स्या० । ३. छिन्दे-स्या० । ४. इम-
सी० । ५. सतपत्तफुल्ल-सी० । ६. रत्नसहस्समण्डित-सी० । ७. व-स्या० ।

४४२. सङ्ख्जातकं (४)

३९. बहुस्तुतो सुतघम्भोसि सङ्ख्,
दिट्ठा तथा समणब्राह्मणा च ।
अथक्खणे दस्सयसे विलापं,
अञ्जो नु को ते पटिमन्तको मया ॥

5

४०. सुब्भू^१ सुभा सुप्पट्टिमुक्ककम्बु^२,
पग्गय्ह सोवण्णमयाय पातिया^३ ।
भुञ्जस्सु भत्तं इति म वदेति,
सद्धावित्ता^४ तमह नो ति ब्रूमि ॥

B. 206

10

४१. एतादिसं ब्राह्मण दिस्वान^५ यक्ख,
पुच्छेय्य पोसो सुखमासिसानो^६ ।
उट्ठेहि न^७ पञ्जलिकाभिपुच्छ,
देवी नुसि त्व उद मानुसी नु ॥

15

४२. यं त्वं सुखेनाभिसमेक्खसे मं,
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेसि ।
पुच्छामि तं नारि महानुभावे,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

20

४३. देवी अहं सङ्ख् महानुभावा,
इधागता सागरवारिमज्जे ।
अनुकम्पिका नो च पट्टुच्चित्ता,
तवेव^८ अत्थाय इधागतास्मि^९ ॥

४४. इधन्नपानं सयत्तासनं च,
यानानि नानाविविधानि सङ्ख् ।
सब्बस्स त्याहं पटिपादयामि,
यं किञ्चि तुय्हं मनसाभिपत्थितं ॥

१ सुब्भा-स्था० । २ सुप्पट्टिमुक्ककम्बु-सी०, सुप्पट्टिमुक्ककम्बु-स्था० । ३ पाटिया-स्था० । ४ सद्धावित्ता-सी०, रो० । ५ दिस्व-सी० । ६ सुखमासिसानो-स्था० । ७ न-सी० । ८ तवेव-सी० । ९ इधागतोस्मि-सी० ।

४५. यं किञ्चि यिट्ठं च^१ हुतं च^२ मय्हं,
सब्बस्स नो इस्सरा त्वं सुगत्ते ।
सुसोणि^३ सुब्बमु^४ सुविलगमज्जे^५,
किस्स मे कम्मस्स अयं विपाको ॥

४६. धम्मे पथे ब्राह्मण एकभिक्षुं,
उग्घट्टपाद^६ तसितं किलन्तं ।
पटिपादयी सङ्ख उपाहनानि^७,
सा दक्खिणा कामदुहा तवज्ज ॥

४७. सा होतु नावा फलकूपपन्ना,
अनवस्सुता एरकवातयुत्ता ।
अञ्जस्स यानस्स न^८ हेत्थ^९ भूमि,
अज्जेव मं मोल्लिनि^{१०} पापयस्सु ॥

४८. सा तत्थ^{११} वित्ता^{१२} सुमना पतीता,
नावं सुचित्तं अभिनिम्मिनित्वा ।
आदाय सङ्खं पुरिसेन सद्धि,
उपानयी नगरं साधुरम्मं ति ॥

B. 207

10

15

४४३. चूलबोधिजातकं^{१३} (५)

४९. यो ते इमं विसालक्खिं, पियं सम्मिहत्तासिनि^{१४} ।
आदाय बला गच्छेय्य, किं नु कथिरासि ब्राह्मण ॥

५०. उप्पज्जे^{१५} मे न मुच्चेय्य^{१६}, न मे मुच्चेय्य जीवतो ।
रजं व विपुला बुद्धि, खिप्पमेव निवारये ॥

५१. यं नु पुब्बे विकत्थित्यो^{१७}, बलम्हि व अपस्सितो ।
स्वज्ज^{१८} तुण्हकतो^{१९} दानि, सङ्घाटि सिब्बमच्छसि ॥

20

१-१ व हुत व-सी० । २ सुस्सोणि-सी०, स्या० । ३ सुब्ब-सी०, सुब्बा-
स्या० । ४ सुविलगमज्जे-स्या० । ५ उग्घट्टपाद-स्या० । ६ उपाहनाहि-सी०, रो० ।
७-७ नहत्थि-रो० । ८ मोल्लिनि-सी०, स्या० । ९ तुत्थ-स्या० । १०. वित्ता-स्या० ।
११ चूलबोधिजातक-सी०, स्या० । १२ सम्मिल्लभासिनि-सी०, रो०; सम्मिल्लहासिनि-
स्या० । १३ उप्पज्ज-सी०, रो० । १४ मच्चय्य-स्या० । १५ विकत्थितो-सी०,
स्या० । १६ स्वाज्ज-स्या० । १७ तुण्हकतो-सी० ; तुण्हकको-रो० ।

५२. उप्पज्जि मे न मुच्चित्थ, न मे मुच्चित्थ जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, खिप्पमेव निवारयि ॥

५३ किं ते उप्पज्जि नो मुच्चि, किं ते न मुच्चि जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, कतमं त्वं निवारयि ॥

5 ५४ यम्हि जाते न पस्सति, अजाते साधु पस्सति ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेघगोचरो ॥

५५ येन जातेन नन्दन्ति, अमित्ता दुक्खमेसिनो ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेघगोचरो ॥

B 208 ५६ यस्मिं च जायमानम्हि^१, सदत्थं नाववुज्झति ।
10 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेघगोचरो ॥

५७ येनाभिभूतो कुसलं जहाति,
परक्करे विपुलं चापि अत्थं ।
स भीमसेनो बलवा पमदी^२,
कोधो महाराज न मे अमुच्चथ ॥

15 ५८. कट्ठस्मिं मत्थमानस्मि^३, पावको नाम जायति ।
तमेव कट्ठो डहति, यस्मा सो जायते गिनि ॥

५९ एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
सारम्भा जायते कोधो, सोपि तेनेव डहति ॥

20 ६०. अग्गी व तिणकट्ठस्मि, कोधो यस्स पवड्ढति ।
निहीयति तस्स यसो, काळपक्खे व चन्दिमा ॥

६१ अनेघो^४ धूमकेतू व, कोधो यस्सूपसम्मति ।
आपूरति तस्स यसो, सुक्कपक्खे व चन्दिमा ति ॥

४४४. कण्हदीपायनजातकं^५ (६)

६२ सत्ताहमेवाह पसन्नचित्तो,
पुञ्जत्थिको आचरि^६ ब्रह्मचरिय ।

१ जायमानस्मि-सी०, स्या० । २ पमदि-स्या० । ३ मन्थमानस्मि-रो० ।
४ अनिन्धो-सी०, अनिन्दो-स्या० । ५ मण्डव्यजातक-स्या० । ६ अचरि-पी०,
रो०; आचरि-स्या० ।

- अथापरं य चरितं ममेदं^१,
 वस्त्रानि पञ्चास समाधिकानि ॥
 अकामको वा पि^२ अहं चरामि,
 एतेन सञ्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ ५
६३. यस्मा दान नाभिनन्दिं कदाचि ,
 दिस्वानहं^३ अतिथि वासकाले ।
 न चा पि मे अप्पियतं अवेदु,
 बहुत्सुता समणब्राह्मणा^४ च ॥
 अकामको वा पि अहं ददामि,
 एतेन सञ्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ १०
६४. आसीविसो तात पट्टततेजो,
 यो तं अदंसी^५ सचरा^६ उदिच्च^७ ।
 तस्मिं च मे अप्पियताय अज्ज,
 पितरि च ते नत्थि कोचि विससो ।
 एतेन सञ्चेन सुवत्थि होतु,
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ १५
६५. सन्ता दन्तायेव^८ परिब्बजन्ति,
 अञ्जत्र कण्हा अनकामरूपा^९ ।
 दीपायन किस्स जिगुच्छमानो,
 अकामको चरसि ब्रह्मचरियं ॥ २०
- ६६ सद्धाय निक्खम्म पुनं^{१०} निवत्तो,
 सो एल्लमूगो^{११} व बालो^{१२} वतायं ।

१ ममेदं-स्या० , ममायिद-री० । २ हि-रो० । ३ दिस्वानाह-सी० ।

४ समणब्राह्मणा-सी० । ५ अदंसी-स्या० । ६ विलरा-सी०, बिलारा-स्या०;

पनरा-री० । ७ उदिच्च-स्या० । ८ दन्ताये च-स्या० । ९. नत्थाकामरूपा-म० ।

१० पुन-स्या० । ११-११ एल्लमूगो चपलो-स्या० ।

जा० १-२६

एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको चरामि ब्रह्मचरियं ।
विञ्जुप्पसत्थं च सतं च ठानं,
एवम्पहं पुञ्जकरो भवामि ॥

B 210 5

६७ समणे तुव ब्राह्मणे अद्धिके च,
सन्तप्पयासि अन्नपानेन भिक्खं ।
ओपानभूतं व घरं तव यिदं,
अन्नेन पानेन उपेतरूपं ।
अथ किस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददासि ॥

10

६८. पितरो च मे आसु^१ पितामहा च,
सद्धा अहुं^२ दानपती वदञ्जू ।
तं कुल्लवत्तं^३ अनुवत्तमानो,
माहं कुले अन्तिमगन्धनो^४ अहु ।
एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददामि ॥

15

६९. दहरि कुमारि असमत्थपञ्ज,
यं तानयिं वातिकुला सुगत्ते ।
न चा पि मे अप्पियतं अवेदि,
अञ्जत्र कामा परिचारयन्ता^५ ।
अथ केन वण्णेन मया ते^६ भोति,
संवासघम्मो अहु एवरूपो ॥

20

७० आरा दूरे नयिघ कदाचि अत्थि,
परम्परा नाम कुले इमस्मिं ।
तं कुल्लवत्तं अनुवत्तमाना,
माहं कुले अन्तिमगन्धिनी अहुं ।

25

१ आसु-स्या० । २ अहु-सी०, अहु-स्या० । ३ कूलवत्त-स्या० । ४ अन्तिम-
गन्धिनी-सी०, ० गन्धिनी-स्या०, रो० । ५ परिचारयन्ती-सी०, रो० । ६ हि-स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमाना,
अकामिका पद्धचराम्हि^१ तुय्हं ॥

७१. मण्डव्य भासि^२ यमभासनेय्य^३,
तं खम्यतं पुत्तकहेतु^४ मज्ज^५ ।
पुत्तपेमा न इध परत्थि किञ्चि,
सो नो अयं जीवति यञ्जदत्तो ति ॥

B, 211

5

४४५. निगोषजातकं (७)

७२. न वाहमेतं^६ जानामि, को वायं कस्स वा^७ ति वा ।
यथा साखो चरि^८ एवं, निगोष कन्ति मञ्जसि ॥
७३. ततो गलबिनीतेन, पुरिसा नीहर्हिसु मं ।
दत्वा मुखपहारानि^९, साखस्स वचनंकरा ॥
७४. एतादिसं दुम्मतिना, अकतञ्चुन^{१०} दुब्बिना ।
कतं अनरियं साखेन, सखिना ते जनाधिप ॥
७५. न वाहमेतं जानामि, न पि मे कोचि संसति ।
यं मे त्वं सम्म अक्खासि, साखेन कारणं^{११} कतं ॥
७६. सखीनं साजीवकरो^{१२}, मम साखस्स चूभयं ।
त्वं नोसिस्सरियं दाता, मनुस्सेसु महत्ततं^{१३} ।
तयामा^{१४} लब्भिता^{१५} इद्धी, एत्थ मे नत्थि संसयो ॥
७७. यथा पि बीजमग्गिम्हि^{१६}, ड्य्हति न विरूहति ।
एवं कतं असप्पुरिसे, नस्सति न विरूहति ॥
७८. कतञ्चुमिह च षोसमिह, सीलवन्ते अरियवुत्तिने ।
सुखेत्ते विय बीजानि, कतं तमिह न नस्सति ॥

10

15

20

१ बद्धचराम्भि-सी०, पट्टचराम्भि-स्या० । २-२ भासिस्सं अभासनेय्य-सी०, स्या०, रो० । ३-३ पुत्तहेतु ममज्ज-सी०, स्या० । ४ वाहमेत-सी० । ५ वा-सी० । ६ वदो-सी० रो०, वदि-स्या० । ७ मुखपहारानि-स्या० । ८ अकतञ्चुन-सी०, अकतञ्जेन-स्या० । ९ कट्टन-सी०, स्या० । १० साजीवकरो-स्या० । ११. महत्ततं-स्या० । १२ तुय्हमहा-स्या०; तयमहा-सी० । १३ लब्भिता-सी० । १४ बीज अग्गिस्मिं-सी०, बीज अग्गिस्मि-स्या० ।

B. 212

5

७६. इमं^१ जम्म नेकतिक, असप्पुरिसचित्तक ।
 हनन्तु साखं सत्तीहि^२, नास्स इच्छामि जीवितं ॥
 ८० खमं^३ तस्स^४ महाराज, पाणा न^५ पटिअनया^६ ।
 खम देव असप्पुरिसस्स, नास्स इच्छामहं वध ॥
 ८१. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसवसे ।
 निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यं चे साखस्मि^७ जीवितं ति ॥

४४६. तक्कलजातकं (८)

10

15

20

८२. न तक्कला सन्ति न आलुवानि^१,
 न बिळालियो न कळम्बानि तात ।
 एको अरञ्जम्हि सुसानमज्जे,
 किमस्थिको तात खणासि कासुं ॥
 ८३. पितामहो तात सुदुब्बलो ते,
 अनेकव्याधीहि दुखेन^२ फुट्ठो ।
 तमज्जह निखणिस्सामि^३ सोब्भे,
 न हिस्स तं जीवितं रोचयामि ॥
 ८४. सङ्कप्पमेत पटिलद्ध पापक^४,
 अच्चाहितं कम्म^५ करोसि लुद्द ।
 मया पि तात पटिलच्छसे तुवं,
 एतादिसं कम्म जरूपनीतो ।
 तं कुल्लवत्तं^६ अनुवत्तमानो,
 अहं पि त निखणिस्सामि सोब्भे ॥
 ८५. फरुसाहि वाचाहि पकुब्बमानो,
 आसज्ज मं त्व वट्ठसे कुमार ।

१ इमञ्च-स्या० । २ सत्तीहि-सी० । ३-३ खम्भतस्स-सी० । ४-४ दुप्पटि-
 बानया-सी०, स्या०, रो० । ५ साखस्मि-सी० । ६ आलूपानि-सी०, स्या०, रो० ।
 ७ दुक्खेहि-स्या० । ८ निखणिस्सामि-स्या० । ९. पाप-सी० । १० कम्म-स्या० ।
 ११ कुल्लवत्तं-स्या० ।

पुत्तो ममं ओरसको समानो,
अहितानुकम्पी मम^१ त्वंसि पुत्त ॥

८६. न ताहं^२ तात अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी ते अहं^३ पि^४ तात ।
पापं च तं कम्म पकुब्बमानं,
अरहामि नो वारयितुं ततो^५ ॥

B. 213

5

८७. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ^६,
अट्ठसके हिंसति पापधम्मो ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो निरयं उपेति^७ ॥

10

८८. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ,
अन्नेन पानेन उपट्ठहाति ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो सुगति उपेति ॥

८९. न मे त्वं पुत्त अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी मे त्वंसि पुत्त ।
अहं च तं^८ मातरा बुच्चमानो,
एतादिसं कम्म करोमि लुट्ठं ॥

13

९०. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।
निट्ठापये^९ तं च^{१०} सका अगारा,
अञ्जं पि ते सा दुक्खमावहेय्य^{११} ॥

20

९१. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।

१. मे-मी०, म्या० । २. ताह-स्या० । ३-३ अहम्हि-स्या० । ४. ततो हि-
म्या० । ५. वसिट्ठ-नी०, रो० । ६. परेति-रो० । ७. ते-स्या० । ८. निट्ठानसे-सी०,
रो० । ९. मी० पोत्थके नत्थि । १०. दुक्खमावहेय्य-मी० ।

दन्ता करेणू^१ व^२ वसूपनीता,
सा पापघम्मा पुनरावजातू ति ॥

४४७. महाघम्मपालजातकं (९)

B. 214

5

६२. कि ते वतं कि पन ब्रह्मचरियं,
किस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको ।
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं,
कस्मा नु^३ तुम्हं दहरा न मिय्यरे^४ ॥

10

६३. घम्म चराम न मुसा भणाम,
पापानि कम्मनि परिवज्जयाम^५ ।
अनरियं परिवज्जेमु^६ सब्बं,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

15

६४. सुणोम घम्मं असतं सतं च,
न चा पि घम्म असतं रोचयाम ।
हित्वा असन्ते न जहाम सन्ते,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

20

६५. पुब्बे व दाना सुमना भवाम,
ददमि वे^७ अत्तमना भवाम ।
दत्त्वा पि वे नानुत्तप्पाम^८ पच्छा,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६६. समणे मयं ब्राह्मणे अद्विके च,
वनिब्बके याचनके दलिहे ।
अन्नेन पानेन अभितप्पयाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६७. मयं च भरियं नातिक्कमाम,
अम्हे^९ च भरिया^{१०} नातिक्कमन्ति ।

१-१ कणेणू-सी० । २ हि-सी० । ३ मीयरे-सी०, रो० । ४ विवज्जयाम-
सी०, त्या०, रो० । ५ परिवज्जेम-त्या० । ६ जे-सी० । ७ नानुत्तप्पाम-त्या० ।
८-८. भरिया पि अम्हे-त्या० ।

अञ्जत्र ताहि ब्रह्मचरियं चराम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६८. पाणातिपात्ता विरमाम सब्बे, B. 215

लोके अदिन्नं परिवज्जयाम ।

अमज्जपा नो पि मुसा भणाम,

5

तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६९. एतासु वे जायरे सुत्तमासु,
मेघाविनो होन्ति पट्ठतपञ्जा^१ ।

बहुस्सुता वेदगुनो^२ च होन्ति,

तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

10

१००. माता पिता^३ च^४ भगिनी भातरो च,

पुत्ता च दारा च मयं च सब्बे ।

धम्मं चराम परलोकहेतु,

तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

१०१. दासा च दास्यो^५ अनुजीविनो च,

परिचारका कम्मकरा च सब्बे ।

धम्मं चरन्ति परलोकहेतु,

तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

15

१०२. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,

धम्मो सुचिण्णो सुखभावहाति ।

एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णे,

न दुग्गतिं गच्छति धम्मचारी ॥

20

१०३. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,

छत्तं महत्तं विय वस्सकाले ।

धम्मणे गुत्तो मम धम्मपालो,

अञ्जस्स अट्ठीनि सुखी कुमारो ति ॥

25

^१ बट्ठतपञ्जा—स्या० । ^२ वेदगुना—स्या० । ^३ ३-३ पितरो—स्या० । ^४ दास्यो—
सी०, रो०, दासी—स्या० ।

४४८. कुक्कुटजातकं (१०)

3 216

१०४ नास्मसे कतपापम्हि, नास्मसे अलिकवादिने ।
नास्मसे^१ अत्तत्थपञ्जम्हि^२, अतिसन्ते पि नास्मसे ॥

१०५ भवन्ति हेके पुरिसा, गोपिपासिकजातिका^३ ।
घसन्ति मञ्जे मित्तानि, वाचाय न च कम्मुना ॥

5

१०६ सुक्खञ्जलिपग्गहिता, वाचाय पलिगुण्ठिता^४ ।
मनुस्सफेगू नासीदे^५, यस्मि नत्थि कतञ्जुता ॥

१०७ न हि अञ्जञ्जचित्तान^६, इत्थीनं पुरिसान वा ।
नानाविकत्वा^७ संसग्ग, तादिस पि च^८ नास्मसे ॥

10

१०८ अनरियकम्ममोक्कन्त, अथेत^९ सव्वधातिन ।
निसितं व पटिच्छन्नं, तादिस पि च नास्मसे ॥

१०९ मित्तरूपेनिधेकच्चे^{१०}, साखल्येन^{११} अचेतसा ।
विविधेहि उपायन्ति^{१२}, तादिस पि च नास्मसे ॥

११० आमिसं वा धनं वा पि, यत्थ पस्तति तादिसो ।
दुब्बिं^{१३} करोति दुम्भेधो, तं च हन्त्वान^{१४} गच्छति ॥

15

१११ मित्तरूपेन बहवो, छन्ना सेवन्ति सत्तवो ।
जहे कापुरिसे हेते, कुक्कुटो विथ सेनक ॥

११२ यो च उप्पतित अत्थं, न^{१५} खिप्पमनुबुज्झति^{१६} ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च^{१७} अनुतप्पति ॥

११३ यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, कुक्कुटो विथ सेनका ।

20

१-१ नास्म सत्तुपञ्जम्हि-सी० । २ गोपिपासिकजातिका-गी०, रो० । ३ पळिगुण्ठिता-सी० । ४ नासीदे-स्या० । ५ अञ्जञ्जचित्तान-स्या० । ६ नानाविकत्वा-सी०, रो० । ७ न वित्तसे-स्या०, नास्मसे-गी० । ८ अत्थेन-गी०, सत्थेन-स्या०, रो० । ९ मित्तवसेनिधेकच्चे-स्या० । १० नागल्लेन-सी० । ११ उपायेहि-गी० । १२ दुब्बि-गी० । १३ क्कवान-गी०, रो० । १४-१५ निप्यमेव न बुज्झति-स्या० । १५ च-स्या० ।

११४. तं तादिसं कूटमिवोद्धृतं वने,
अधम्मिकं निच्चविघंसकारिनं ।
आरा विवज्जेय्य नरो विचक्खणो,
सेनं यथा कुक्कुटो वंसकानने ति ॥

४४९. मदकुण्डलीजातकं (११)

११५. अलङ्कृतो मदकुण्डली^१, 5 B. 217
मालधारी^२ हरिचन्दनुस्सदो ।
बाहा पग्गय्ह कन्दसि,
वनमज्झे किं दुक्खितो तुवं ॥
११६. सोवण्णमयो पभस्सरो,
उप्पन्नो रथपञ्जरो मम । 10
तस्स चक्कयुगं न विन्दामि,
तेन दुक्खेन जहामि जीवित ॥
११७. सोवण्णमयं मणीमयं,
लोहमयं अथ रूपियामयं^३ ।
पावद रथं करिस्सामि^४ ते,
चक्कयुगं पटिपादयामि^५ तं ॥ 15
११८. सो^६ माणवो तस्स पावदि,
चन्दिमसुरिया^७ उभयेत्थं^८ भातरो ।
सोवण्णमयो रथो मम,
तेन चक्कयुगेन सोमति ॥ 20
११९. वालो खो त्वंसि माणव,
यो त्वं पत्थयसे^९ अपत्थियं^{१०} ।
मज्जामि तुवं भरिस्ससि,
न हि त्वं लच्छसि चन्दसूरिय ॥

१. मदकुण्डली-सी०, रो० । २. मालधारी-सी०, रो० । ३. रूपियमय-स्या० ।
४. कारयामि-सी०, रो० । ५. पटिकाभयामि-स्या० । ६. जय-स्या० । ७. चन्द-
सूरिया-म० । ८. उभयेत्थ-स्या० । ९. पत्थयसि-स्या० । १०. अपत्थय-स्या० ।

B 218 5

१२०. गमनागमनं पि दिस्सति,
वण्णघातु उभयेत्थ वीथियो ।
पेतो पन नेव दिस्सति,
को नु खो कन्दत वाल्यतरो ॥

१२१. सच्चं खो वदेसि माणव,
अहमेव कन्दत वाल्यतरो ।
चन्दं विय दारको रुद,
पेत कालकतामिपत्थये^१ ॥

10

१२२. आदित्तं वत मं सन्त, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^२, सच्चं निव्वापये दरं ॥

१२३. अब्बही^३ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोक अपानुदि ॥

१२४. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्तवान माणवा ति ॥

४५०. बिलारकोसियजातकं (१२)

15

१२५. अपचन्ता पि दिच्छन्ति^४, सन्तो लद्धान भोजन ।
किमेव त्वं पचमानो, य न दज्जा न त सम ॥

१२६. मच्छेरा च पमादा च, एव दानं न दिव्यति ।
पुञ्च आकद्धमानेन, देय्यं होति विजानता ॥

20

१२७. यस्सेव भीतो न ददाति मच्छरी, तदेवाददतो भय ।
जिघच्छा च पिपासा च, यस्स भायति मच्छरी ।
तमेव बाल फुसति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥

१२८. तस्मा विनेय्य मच्छेरं, दज्जा दानं मलामिभू ।
पुञ्चानि^५ परलोकस्मि, पतिट्ठा होन्ति पाणिन ॥

१. कालकतामिपत्थये-स्या० । २. ओसिञ्चि-स्या० । ३. अब्बुहि-स्या० ।
४. दिच्छन्ति-स्या० । ५. पुञ्च हि-स्या० ।

१२९. दुहृदं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरय्यो ॥
१३०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति ।
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्परायना ॥
१३१. अप्पस्मेके^२ पवेच्छन्ति, बहुनेके^३ न दिच्छरे ।
अप्पस्मा दक्खिणा दिन्ना, सहस्सेन समं मिता ॥
१३२. धम्मं चरे यो पि समुच्छकं^४ चरे,
दारं च पोसं ददमप्पकस्मिं^५ ।
सतं^६ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३३. केनेस यञ्जो विपुलो महग्घतो^७,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
कथं सतं^८ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३४. ददन्ति हेके विसमे निविट्ठा,
छेत्वा^९ वधित्वा अथ सोचयित्वा ।
सा दक्खिणा अस्सुमुखा सदण्ढा,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
एवं सतं सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ति ॥

5 B. 219

16

15

20

४५१. चक्रवाकजातकं (१३)

१३५. वण्णवा अभिरूपोसि, घनो सञ्जातरोहितो ।
चक्रवाक सुरूपोसि, विप्पसन्नमुखिन्द्रियो ॥

१. असत च-सी०, स्या०, रो० । २. अप्पस्मेके-स्या० । ३. बहुनेके-स्या० ।
४. समुच्छक-स्या० । ५. दद अप्पकस्मि पि-रो० । ६. सत-स्या० । ७. महग्घतो-
सी० । ८. सी०, स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ९. छेत्वा-सी०, रो०; धत्वा-स्या० ।

B. 220 5

10

15

20

१३६. पाठीनं^१ पावुसं मच्छं, वलजं^२ मुञ्जरोहितं ।
गङ्गाय^३ तीरे निसिन्नो^४, एवं मुञ्जसि भोजनं ॥
१३७. न बाहमेतं^५ भुञ्जामि, जङ्गलानोदकानि^६ वा ।
अञ्जत्र सेवालपणका, एतं^७ मे सम्म भोजनं ॥
१३८. न बाहमेतं सद्दहामि, चक्कवाकस्स भोजन ।
अहं पि सम्म भुञ्जामि, गामे लोणितेलियं^८ ॥
१३९. मनुस्सेसु कत भत्तं, सुचिं^९ मंसूपसेचन ।
न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तुवं^{१०} ॥
१४०. सम्पस्स अत्तनि वेरं, हिसयं^{११} मानुसि पजं ।
उत्तस्तो घससी भीतो, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४१. सब्बलोकविरुद्धोसि^{१२}, घट्ठ पापेन कम्मुना ।
लद्धो पिण्डो न पीणेति, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४२. अहं पि सम्म भुञ्जामि, अहिंसं सब्बपाणिन ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्को^{१३}, असोको अकुतोभयो ॥
१४३. सो करस्सु आनुभावं, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
अहिंसाय चरं^{१४} लोके, पियो होहिंसि ममिव ॥
१४४. यो न हन्ति न घातेति, न जिनाति न जापये^{१५} ।
मेत्तंसो सब्बभूतेसु, वेरं तस्स न केनची ति ॥

४५२. भूरिपञ्चजातकं^{१६} (१४)

१४५. सच्च किर त्वं^{१७} अपि^{१८} भूरिपञ्च,
या तादिसी सीरि^{१९} चित्ती^{२०} मत्ती^{२१} च ।

१. पटीन-स्या० । २ वलज-सी०, वलज्ज-स्या०; वालज-रो० । ३-३. गणा-
तीरे निसिन्नोसि-स्या० । ४ बाहमेत-सी० । ५ जङ्गलानूदकानि-स्या० । ६. लज्ज-
स्या० । ७ लोणिकतेलिक-स्या० । ८ सुचि-सी०, स्या० । ९. भव-सी० । १०.
हिंसाय-स्या० । ११ सब्बलोकविरुद्धोसि-सी० । १२ निरासङ्को-स्या०, रो० । १३
चर-सी०, स्या० । १४ भूरिपञ्चजातक-सी०, भूरिपञ्चजातक-स्या० । १५-१५ त्वपि-
सी०; तुव पि-स्या० । १६ सिरि-स्या०, सिरि-सी० । १७. चित्ति-स्या० । १८.
मुत्ती-सी०; मत्ति-स्या० ।

न तायतेभाववसूपनितं,
यो यवकं भुञ्जसि अण्णसूपं ॥

१४६. सुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो,
काला कालं विचिनं छन्दछन्नो ।
अत्थस्स द्वारानि^१ अवापुरन्तो^२,
तेनाहं तुस्सामि यबोदनेन ॥

5

B. 221

१४७. कालं च गत्वा अमिजीहनाय,
मन्तेहि अत्थं परिपाचयित्वा ।
विजम्मिस्स^३ सीहविजम्मितानि,
तायिद्विया दक्खसि मं पुना पि ॥

10

१४८. सुखी पि^४ हेके न करोन्ति पापं,
अवण्णसंसग्गभया पुत्तेके ।
पहू समानो विपुलत्थचिन्ती,
किंकारणा मे न करोसि दुक्खं ॥

१४९. न पण्डिता अत्तसुखस्स हेतु,
पापानि कम्मानि समाचरन्ति ।
दुक्खेन फुट्ठा खलिता पि सन्ता,
छन्दा च दोसा न जहन्ति धम्मं ॥

15

१५०. येन केनचि वण्णेन, मुदुना दारुणेन वा ।
उद्धरे दीनमत्तानं, पच्छा धम्मं समाचरे ॥

20

१५१. यस्स खक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुग्गो हि पापको ॥

१५२. यस्सा^५ पि^६ धम्मं पुरिसो^७ विजञ्जा,
ये चस्स कद्धं विनयन्ति सन्तो ।
तं हिस्स दीपं च परायनं च,
न तेन मेत्तिं जरयेथ पञ्चो ॥

25

१. द्वारानि-सी० । २. अवापुरन्तो-स्वा० । ३. विजम्मिमं-स्वा० । ४. हि-
सी० । ५-५ यस्स हि-सी० । ६. मनुजो-सी० ।

- १५३ अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
- 5 १५४. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

४५३. महामङ्गलजातकं (१५)

B. 222

१५५. किंसु नरो जप्पमधिच्चकाले,
कं वा विज्जं कतम वा सुतानं ।
सो मच्चो अस्मि च^१ परम्हि लोके,
कथं करो सोत्थानेन गुत्तो ॥
- 10 १५६. यस्स देवा पितरो च सब्बे,
सरीसपा^२ सब्बभूतानि चा पि ।
मेत्ताय निच्चं अपचितानि होन्ति,
भूतेसु वे सोत्थानं तदाहुं ॥
- 15 १५७. यो सब्बलोकस्स निवातवुत्ति.
इत्थीपुमानं सहदारकानं ।
खन्ता दुस्सत्तानमप्पटिकूलवादा,
अधिवासनं सोत्थानं तदाहुं ॥
- 20 १५८. यो नावजानात्ति सहायमित्ते^३,
सिप्पेन कुल्याहि^४ धनेन जच्चा^५ ।
रुत्तिपञ्चो अत्थकाले मत्तीमा^५,
सहायेसु वे सोत्थानं तदाहुं ॥

१. व-रो० । २. सिर्सपा-सी०, स्या०, रो० । ३. सहायमित्ते-सी०, रो० ।
४. कुल्याहि-स्या० । ५. मत्तीमा-सी०, रो० ।

१५६. मित्तानि वे यस्स भवन्ति सन्तो,
सविस्सत्था अविस्वादकस्स ।
न मित्तदुब्धी^१ संविभागी घनेन,
मित्तेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१६०. यस्स भरिया तुल्यवया समग्गा,
अनुब्बता घम्मकामा पजाता ।
कोलिनिया सीलवती पतिब्बता,
दारेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

5

B. 223

१६१. यस्स राजा भूतपती^२ यस्सी,
जानाति सोचेय्यं^३ परक्कमं च ।
अद्वेज्जता सुहृदयं ममं ति,
राजूसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

10

१६२. अन्नं च पानं च ददाति सद्धो,
मालं च गन्धं च विलेपनं च ।
पसन्नचित्तो अनुमोदमानो,
सग्गेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

15

१६३. यमरियधम्मेन पुनन्ति बुद्धा^४,
आराधिता समचरियाय सन्तो ।
बहुस्सुता इसयो सीलवन्तो,
अरहन्तमज्जे सोत्थानं तदाहु ॥

20

१६४. एतानि खो सोत्थानानि लोके,
विञ्जुप्पसत्थानि^५ सुखुद्रयानि^६ ।
तानीध सेवेथ नरो सपञ्जो,
न हि मङ्गले किञ्चनमत्थि सच्चं ति ॥

१ मित्तदुग्धी-सी० । २ भूतपति-म० । ३ सोचेय्य-स्या० । ४ बुद्धा-सी०,
स्या० । ५ विञ्जुप्पसत्थानि-स्या० । ६ सुखिन्द्रियानि-रो० ।

४५४. घटपण्डितजातकं (१६)

१६५. उट्टेहि कण्ह किं सेसि, को अत्थो सुपनेन ते ।
यो पि तुय्हं^१ सको माता, हृदयं चक्खु^२ च^३ दक्खिणं ।
तस्स वाता वलीयन्ति^४, घटो जप्पति केसव ॥
१६६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रोहिणेय्यस्स केसवो ।
तरमानरूपो वुट्ठासि, मातुसोकेन अट्टितो ॥
१६७. किञ्च उम्मतरूपो व, केवलं द्वारकं इमं ।
ससो ससो ति लपसि, को नु ते ससमाहरि ॥
- B. 224 १६८. सोवण्णमयं मणीमयं, लोहमयं अथ^५ रुपियामयं^६ ।
सङ्कसिलापवाळमयं, कारयिस्सामि ते ससं ॥
- 10 १६९ सन्ति अञ्जे पि ससका, अरञ्जे वनगोचरा ।
ते पि ते आनयिस्सामि, कीदिसं ससमिच्छसि ॥
१७०. न चाहमेते^७ इच्छामि, ये ससा पथविस्सिता^८ ।
चन्दतो ससमिच्छामि, तं मे ओहर केसव ॥
१७१. सो नून मधुर जाति, जीवित विजहिस्ससि ।
अपत्थियं^९ यो पत्थयसि, चन्दतो ससमिच्छसि ॥
- 15 १७२. एवं चे कण्ह जानासि, यदञ्जमनुसाससि ।
कस्मा पुरे मतं पुत्त, अञ्जा पि मनुसोचसि^{१०} ॥
१७३. यं न लब्भा मनुस्सेन, अमनुस्सेन वा पुन ।
जातो मे मा मरी^{११} पुत्तो, कुतो लब्भा अलब्भियं ॥
- 20 १७४. न मन्ता मूलभेसज्जा, ओसधेहि धनेन वा ।
सक्का आनयितुं कण्ह, य पेत्तमनुसोचसि ॥
१७५. यस्स एतादिसा अस्सु, अमच्चा पुरिसपण्डिता ।
यथा निज्झापये अज्ज, घटो^{१२} पुरिसपण्डितो ॥

१. घटजातक-सी०, घटपण्डित०-स्वा० । २. ताव-रो० । ३-३ चक्खुव-सी०, रो०, चक्खु-स्वा० । ४. दक्खिन्ति-स्वा० । ५-५ अथवा रुपियमय-स्वा० । ६. चाहमेत-सी०, चाहमेते-स्वा०, चाहमेत-रो० । ७. पथविस्सिता-सी०, स्वा०, रो० । ८. अपत्थिय-स्वा० । ९. अनुसोचसि-स्वा० । १०. मरि-सी० । ११. घटो-सी०, स्वा० ।

१७६. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
 वारिना विथ ओसिञ्चं^१, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१७७. अब्बही^२ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^३ ।
 यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोके अपानुदि ॥
१७८. सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
 न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
१७९. एवं करोन्ति सप्पञ्चा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
 निवत्तयन्ति सोकम्हा, घटो जेट्ठं व भातरं ति ॥

5

दसकनिपातं निद्वितं ।

तत्सुदानं

दळ्ह कण्ह धनञ्जय सङ्खवरो,
 रज^४ सत्तह^५ कस्स च^६ तक्कलिना ।
 धम्मं^७ कुक्कुट कुण्डलि भोजनदा,
 चक्कवाक सुभूरिस सोत्थि घटो^८ ति ॥

B. 225

10

—:०:—

१ ओसिञ्च-स्या० । २ अब्बुहि-स्या० । ३ हृदयनिस्सित-सी० । ४. राजा-सी०, स्या० । ५-५ सत्ताहसत्ताह-सी०, स्या० । ६. जम्म-सी० । ७ घटो-सी०, स्या० ।

११. एकादसकनिपातो

४५५. मातृपोसकजातकं (१)

B. 226

१. तस्स नागस्स विष्णवासेन,
विस्ल्लहा सत्सकी^१ च कुटजा^२ च^३ ।
कुशविन्दकरवीरा^४ तिससामा^५ च^६,
निवाते पुष्पिता च कणिकारा ॥

5

२. कोचिदेव सुवण्णकायुरा^७,
नागराजं भरन्ति पिण्डेन ।
यत्थ राजा राजकुमारो वा,
कवचमभिहेस्सति अस्सम्मितो^८ ॥

10

३. गण्हाहि नाग कवळं, मा नाग किसको भव ।
वहूनि राजकिञ्चानि, तानि^९ नाग करिस्ससि ॥

४. सा नूनसा कपणिका, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणु पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

५. का नु ते सा महानाग, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणु पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

15

६. माता मे सा महाराज, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणु पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

७. मुञ्चयेत्तं महानागं, योयं भरति मातरं ।
समेतु मातरा नागो, सह सव्वेहि जातिभि ॥

१ खल्लिकी-स्या० । २-२ कुटजा-स्या० । ३ कुशविन्दकर-सी०; कुश-
विन्दकर-स्या० । ४-४ तिससामा-सी०; तिससामा च-स्या० । ५. सुवण्णकायुरा-
सी० । ६ असम्मितो-सी०, रो०, असम्मितो-स्या० । ७. यानि-सी०, रो० ।

८. मुत्तो च^१ बन्धना नागो, मुत्तमादाय^२ कुञ्जरो^३ ।
मुहुत्तं अस्सासयित्वा^४, अगमा येन पव्वतो ॥

९. ततो सो नल्लिनि^५ गत्वा, सीतं कुञ्जरसेवितं ।
सोण्डायूदकमाहत्वा^६, मातरं अभिसिञ्चथ ॥

१०. कोयं अनरियो देवो, अकालेन पि^७ वस्सति^८ ।
गतो मे अत्रजो पुत्तो, यो मय्हं परिचारको ॥

5 B 227

११. उट्ठेहि अम्म किं सेसि, आगतो त्याहमत्रजो ।
मुत्तोमिह कासिराजेन, वेदेहेन यसस्सिना ॥

१२. चिरं जीवतु सो राजा, कासीनं रटुवहुनो ।
यो मे पुत्तं पमोचेसि^९, सदा बुद्धापचायिकं^{१०} ति ॥

10

४५६. जुह्वातकं (२)

१३. सुणोहि मय्हं वचनं जनिन्द,
अत्येन जुह्मिह इधानुपत्तो ।
न ब्राह्मणे अद्विके तिट्ठमाने,
गन्तव्वमाहु द्विपदिन्द^१ सेट्ठ ॥

१४. सुणोमि तिट्ठामि वदेहि ब्रह्मो,
येनासि^२ अत्येन इधानुपत्तो ।
कं वा त्वमत्थं मयि पत्थयानो,
इधागमा ब्रह्मो तदिह्म ब्रूहि ॥

15

१५. ददाहि मे गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि ।
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च मे सादिसी द्वे ददाहि ॥

20

१. व-सी०, स्या० । २-२ कासिराजेन पेसितो-सी०, स्या०, मुत्तोमादातो कुञ्जरो-रो० । ३. विस्समित्तान-सी०, अस्ससित्तान-स्या० । ४. निल्लिनि-स्या०, नल्लिनि-सी० । ५. सोण्डाय उदकमाहत्वा-स्या० । ६-६ पवस्सति-सी०, स्या०; तिवस्सति-रो० । ७. अमोचेसि-सी० । ८. कुट्टपचायिक-स्या० । ९. द्विपदान-सी०, रो०, द्विपदान-स्या० । १०. येनापि-स्या० ।

१६. तपो नु ते ब्राह्मण भिसरूपो,
मन्ता नु ते ब्राह्मण चित्तरूपा ।
यक्खा नु^१ ते अस्सवा सन्ति केचि,
अत्थं वा मे अभिजानासि कत्त ॥

B 228 5

१७. न मे तपो अत्थि न चा पि मन्ता,
यक्खा पि मे अस्सवा नत्थि केचि ।
अत्थं पि ते नाभिजानामि कत्तं,
पुब्बे च^२ खो सङ्गतिमत्तमासि ॥

10

१८. पठमं इदं^३ दस्सनं जानतो मे,
न ताभिजानामि इतो पुरत्था ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
कदा कुहि वा अहु सङ्गमो नो ॥

15

१९. गन्धारराजस्स पुरम्हि रम्मे,
अवसिम्हसे तक्कसीलाय^४ देव ।
तत्थन्वकारम्हि तिमीसिकाय^५,
अंसेन अंस समघट्टयिम्ह^६ ॥

20

२०. ते तत्थ ठत्वान उभो जनिन्द,
साराणिय^७ वीतिसारयिम्ह^८ तत्थ ।
सायेव नो सङ्गतिमत्तमासि,
ततो न पच्छा न पुरे अहोसि^९ ॥

२१. यदा कदाचि मनुजेषु ब्रह्मो,
समागमो सप्पुरिसेन होति ।
न पण्डिता सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कतं वा पि विनासयन्ति ॥

१. व-सी०, रो० । २. व-स्या० । ३. इम-सी० । ४. तक्कमिलाय-म०,
रो० । ५. तिमिस्सकाय-स्या० । ६. समघट्टयिम्हा-स्या० । ७. साराणिय-सी० ।
८. वीतिसारिम्ह-सी०, स्या०, रो० । ९. कदाचि-स्या० ।

२२. बाला व' खो सङ्गतिस्सन्धवानि,
पुब्बे कतं वा पि विनासयन्ति ।
बहुं पि बालेसु कतं विनस्सति,
तथा हि बाला अकतञ्चुरूपा ॥
२३. धीरा च खो सङ्गतिस्सन्धवानि, 5
पुब्बे कतं वा पि न नासयन्ति ।
अप्यं पि धीरेसु कतं न नस्सति,
तथा हि धीरा सुकतञ्चुरूपा ॥
२४. ददामि ते गामवरानि पञ्च, B. 229
दासीसत्तं सत्त गवं सतानि । 10
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च ते सादिसी द्वे ददामि ॥
२५. एवं सत्त होति समेच्च राज,
नक्खत्तराजारिव तारकानं ।
आपूरती कासिपती तथाहं,
तया' पि' मे सङ्गमो अज्ज लद्धो ति ॥ 15

४५७. धम्मदेवपुत्तजातकं (३)

२६. यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि,
सदात्थुतो' समणब्राह्मणानं ।
मग्गारहो देवमनुस्सपूजितो,
धम्मो अहं देहि अघम्म मग्गं ॥ 20
२७. अघम्मयानं दळ्हमासहित्वा,
असन्तसन्तो वलवाहमस्मि ।
स किस्स हेतुमिह तवज्ज दज्जं,
मग्गं अहं धम्म अदिन्नपुल्लं ॥

१. च-सी०, त्या०, रो० । २. यया अहं-सी०, त्या० । ३-३ तथाहि-सी०, त्या० । ४ धम्मजातकं-सी० । ५ सदात्थुतो-सी०, त्या० ।

२८. धम्मो हवे पातुरहोसि पुब्बे,
पच्छा अघम्मो उदपादि लोके ।
जेट्ठो च सेट्ठो च सनन्तनो च,
उय्याहि जेट्ठस्स कनिट्ठ मग्गा ॥
- 5 २९ न याचनाय न पि पातिरूपा,^१
न अरहता^२ तेह ददेय्य^३ मग्ग ।
युद्धं च नो होतु उभिन्नमज्ज,
युद्धम्हि^४ यो जेस्सति^५ तस्स मग्गो ॥
- B, 230 ३०. सव्वा दिसा अनुविसटोहमस्मि^६,
10 महव्वलो अमितयसो अतुल्यो^७ ।
गुणेहि सव्वेहि उपेतरूपो,
धम्मो अघम्म त्व कथं विजेस्ससि ॥
- ३१ लोहेन वे हज्जति जातरूपं,
न जातरूपेन हनन्ति लोहं ।
15 सचे अघम्मो हज्जति^८ धम्ममज्ज,
अयो सुवण्णं विय दस्सनेय्यं ॥
३२. सचे तुव युद्धबलो अघम्म^९,
न तुय्ह बुद्धा^{१०} च गरू च अत्थि ।
मग्ग च ते दस्मि पियाप्पियेन,
20 वाचादुरुत्तानि पि ते खमामि ॥
- ३३ इदं च सुत्वा वचनं अघम्मो,
अवसिरो पतितो उद्धपादो ।
युद्धत्थिको चे^{११} न लमामि युद्ध,
एत्तावता होति हतो अघम्मो ॥

१ पाटिरूपा-सी०, स्या० । २ अरहति-सी०, रो०; अरहता-स्या० । ३ ददेय्य-म०, रो० । ४ युद्धस्मि-सी०, स्या० । ५ जिस्सति-स्या० । ६ अनुविसटोहमस्मि-स्या० । ७ अतुल्लो-सी० । ८ हज्जति-सी०, स्या० । ९ अघम्म-रो० । १० बुद्धा-सी०, रो० । ११ वे-सी०, स्या० ।

३४. खन्तीबलो युद्धबलं विजेत्वा,
हन्त्वा अधम्मं निहन्तिवभूम्या ।
पायासि वित्तो^१ अभिरुह्य सन्दनं,
मग्नेनेव अतिबलो सञ्चनिवकमो ॥

३५. माता पिता समणब्राह्मणा च,
असम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ते^२ ।
यथा अधम्मो पतितो अवंसिरो ॥

5

३६. माता पिता समणब्राह्मणा च,
सुसम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुगतिं वजन्ति ते ।
यथा पि धम्मो अभिरुह्य सन्दनं ति ॥

10 B. 291

४५८. उदयजातकं (४)

३७. एका निसिन्ना सुचि सञ्जातू^३,
पासादमारुह्य अनिन्दितङ्गी ।
याचामि तं किन्नरनेत्तचक्खु,
इमेकरत्ति उभयो वसेम ॥

15

३८. ओकिण्णन्तरपरिखं^४, दळ्ळमट्टालकोट्टकं ।
रक्खितं खगहत्थेहि, दुण्वेसमिदं पुरं ॥

20

३९. दहरस्स युविनो चा^५ पि, आगमो च न विज्जति ।
अथ केन नु वण्णेन, सङ्गमं इच्छसे मया ॥

४०. यवखोहमस्मि कल्याणि, आगतोस्मि तवन्तिके^६ ।
त्वं मं नन्दय^७ भट्ठन्ते, पुण्णकंसं ददामि ते ॥

१ वित्तो—स्या० । २ सी०, रो० पोत्यकेषु नत्थि । ३ सञ्जातू—स्या० । ४. ओकिण्णन्तरपरिख—स्या० । ५. वा—सी० । ६. तवन्तिक—सी०, रो० । ७. नन्दसु—स्या० ।

४१. देवं व यक्खं अथ वा मनुस्सं,
न पत्थये उदयमतिच्च अञ्जं ।
गच्छेव त्वं यक्ख महानुभाव,
मा चस्सु गत्त्वा पुनरावजित्थ ॥

5 ४२. या सा रति उत्तमा कामभोगिनं,
यं हेतु सत्ता विसम चरन्ति ।
मा तं रति जीयि तुवं सुचिम्हि ते,
ददामि ते रूपियं कंसपूर ॥

B. 292

10

४३. नारिं नरो निज्झपयं धनेन,
उक्कसती यत्थ करोति छन्दं^१ ।
विपच्चनीको तव देवधम्मो,
पच्चक्खतो थोक्तरेण एसि ॥

15

४४. आयु च वण्णो च मनुस्सलोके,
निहीयति^२ मनुजान सुग्गते ।
तेनेव वण्णेन धनं पि तुय्ह,
निहीयति जिण्णतरासि अज्ज ॥

20

४५. एवं मे पेक्खमानस्स, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
हायतेव^३ तव^४ वण्णो, अहोरत्तानमच्चये ॥
४६. इमिना व त्वं वयसा, राजपुत्ति सुमेधसे ।
ब्रह्मचरियं चरेय्यासि, भिय्यो वण्णवती सिया ॥
४७. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेस वलियो न होन्ति ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव^५,
कथं नु देवान^६ सरीरदेहो ॥

१ रूपिय-रया० । २ छन्न-स्या० । ३ निहीयति-त्या० । ४-५. हायतेव
ते-सी०, स्या०, हायतेव ततो-रा० । ५ महानुभाव-रया० । ६. देवान-रा० ।

४८. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेसं बलियो न होन्ति ।
सुवे सुवे भिय्यतरो व तेसं,
दिब्बो च वण्णो विपुला च भोगा ॥
४९. किंसूध भीता जनता अनेका,
मग्गो च नेकायतनं पवुत्तो ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव,
कत्थद्धितो^१ परलोकं न भाये ॥ 5
५०. वाचं मनं च पणिघाय सम्मा,
कायेन पापानि अकुब्बमानो ।
बहुन्नपान घरमावसन्तो,
सद्धो मुद्दु संविभागी वदञ्जू ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
एत्थद्धितो^२ परलोकं न भाये ॥ B. 233 10
५१. अनुसाससि मं यक्ख, यथा माता यथा पिता ।
उळारवण्णं^३ पुच्छामि, को नु त्वमसि सुअहा ॥ 15
५२. उदयोहमस्मि कल्याणि, सङ्करत्ता^४ इघागतो^५ ।
आमन्त खो तं गच्छामि, मुत्तोस्मि तव सङ्करा^६ ..
५३. सचे खो त्वं उदयोसि, सङ्करत्ता इघागतो ।
अनुसास मं राजपुत्त, यथास्स^७ पुन सङ्गमो ॥ 20
५४. अतिपतति^८ वयो खणो तथेव,
ठानं नत्थि धुवं चवन्ति सत्ता ।
परिजिय्यति^९ अद्धुवं^{१०} सरीरं,
उदये मा पमाद^{११} चरस्सु घम्मं ॥

१ कत्थद्धितो—स्या० । २ एत्थद्धितो—स्या० । ३ उळारवण्ण—सी०, स्या० । ४. सङ्करत्ता—सी०, रो०, सङ्करत्ता—स्या० । ५ इघागतो—स्या० । ६ सङ्करा—सी०, रो० । ७ यथास्सु—सी० । ८ अतिपतति—सी०, रो० । ९-१० परिजिय्यति अद्धुवं—स्या० । १० पमाद—सी० ।

५५. कसिणा पथवी घनस्स पूरा,
एकस्सेव सिया अनञ्जघेय्या ।
त चा^१ पि^२ जहति^३ अवीतरागो,
उदये मा पमाद चरस्सु घम्मं ॥
- 5 ५६. माता^४ च पिता च भातरो च^५,
भरिया^६ या पि घनेन होति कीता^७ ।
ते चा पि जहन्ति अञ्जमञ्जं,
उदये मा पमाद चरस्सु घम्मं ॥
- B 294 ५७ कायो परभोजन ति अत्वा^८,
10 ससारे सुगति^९ च दुग्गति च^{१०} ।
इत्तरवासो ति जानियान^{११},
उदये मा पमाद चरस्सु घम्मं ॥
- ५८ साधु भासतियं^{१२} यक्खो, अप्प मच्चान जीवितं ।
कसिरं च परित्त च, त च दुक्खेन सयुतं ।
15 साह एका पब्बजिस्सामि, हित्वा कांसि सुख्खनं ति ॥

४५९. पानीयजातकं (५)

५९. मित्तो मित्तस्स पानीय, अदिन्नं परिभुञ्जिस्सं ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, त पापं पकत मया ।
मा पुन अकरं पाप, तस्मा पब्बजितो अह ॥
- 20 ६०. परदारं च दिस्वान, छन्दो मे उदपज्जथ^१ ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, तं पाप पकत मया ।
मा पुन अकरं पाप, तस्मा पब्बजितो अह ॥
६१. पितर मे महाराज, चोरा अगण्ठु^२ कानने ।
तेसाहं पुच्छितो जान, अञ्जथा नं वियाकरि ॥

१-१ वापि-स्या० । २ जहति-सी०, स्या०, रो० । ३-३ मातापिता च भातरो च भरिणी-स्या० । ४-४ भरियासामिको सघनेन होति-स्या० । ५ विदित्वा-स्या० । ६-६ सुगती च दुग्गती च-सी०, स्या०, रो० । ७ जानिया-सी०, जानिया-स्या० । ८ भासतय-सी०, रो० । ९ उपपज्जथ-स्या० । १० अगण्ठु-स्या०, अगण्ठु-सी०, रो० ।

६२. तेन पच्छा विजिगुच्छं^१, तं पापं पक्तं मया ।

मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६३. पाणातिपातमकरं, सोमयागे उपट्ठिते ।

तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छं ॥

६४. तं पापं पक्तं मया, मा पुन अकरं पापं ।

तस्मा पव्वजितो अहं ॥

5

६५. सुरामेरयमाधुका^२, ये जना पठमासु नो ।

बहूनां^३ ते अनत्थाय, मज्जपानमकप्पयुं ॥

६६. तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छं ।

तं पापं पक्तं मया, मा पुन अकरं पापं ।

तस्मा पव्वजितो अहं ॥

B. 235

10

६७. धिरत्थु सुवहू कामे, दुग्गन्धे बहुकण्टके ।

ये अहं पटिसेवन्तो, नालभि^४ तादिसं सुखं ॥

६८. महस्सादा सुखा कामा, नत्थि कामा^५ परं सुखं ।

ये कामे पटिसेवन्ति^६, सग्गं ते उपपज्जरे ॥

15

६९. अप्पस्सादा दुखा^७ कामा, नत्थि कामा परं दुखं^८ ।

ये कामे पटिसेवन्ति, निरयं ते उपपज्जरे ॥

७०. असी यथा सुनिसितो, नेत्तिसो^९ व^{१०} सुपायिको ।

सत्ती व उरसि^{११} खित्ता^{१२}, कामा दुक्खतरा ततो ॥

७१. अङ्गारानं व जलितं, कासुं साधिकपोरिसं ।

फालं व दिवसं तत्तं, कामा दुक्खतरा ततो ॥

20

७२. विसं यथा हलाहलं, तेलं^{१३} पक्कुथितं^{१४} यथा ।

तम्बलोहविलीनं व, कामा दुक्खतरा ततो ति ॥

१. विजिगुच्छि-सी० । २. सुरामेरयमाधुका-सी०, स्या०, रो० । ३. बहूनां-सी०, स्या० । ४. नालभि-सी० । ५. काम-सी०, रो० । ६. पटिसेवन्ति-सी० । ७. दुक्खा-रो० । ८. दुखं-स्या० । ९-११. नेत्तिसोव-स्या० । १०. उरसी-सी०, स्या० । ११. सितो-सी० । १२-१३. तेलपक्कुथितं यथा-सी०, रो०, तेलं पक्कुथितं यथा-स्या० ।

४६०. युधञ्चयजातकं^१ (६)

७३. मित्तामच्चपरिब्यूळ्हं^२, अहं वन्दे रथेसभ ।
पब्बजिस्सामह^३ राज, तं देवो अनुमञ्जतु ॥
७४. सचे ते ऊनं कामेहि, अहं परिपूरयामि ते ।
यो तं हिसति वारोमि, मा पब्बज^४ युधञ्चय ॥
- 5 ७५. न मत्थि ऊनं कामेहि, हिसिता^५ मे न विज्जति ।
दीपं च कातुमिच्छामि^६, य जरा नाभिकीरति ॥
- B. 236 ७६. पुत्तो वा पितर याचे, पिता वा पुत्तमोरस ।
नेगमो तं याचे तात, मा पब्बज युधञ्चय ॥
७७. मा^७ मं देव निवारोहि^८, पब्बजन्त रथेसभ ।
10 माहं कामेहि सम्मत्तो, जराय वसमन्वगू ॥
७८. अहं तं तात याचामि, अह पुत्त निवारये ।
चिरं तं दट्ठुमिच्छामि, मा पब्बज युधञ्चय ॥
७९. उस्सावो व तिणग्गम्हि, सूरियुग्गमन^९ पति ।
एवमायु मनुस्सान, मा मं अम्म निवारय^{१०} ॥
- 15 ८०. तरमानो^{१०} इम यान, आरोपेतु^{११} रथेसभ ।
मा मे माता तरन्तस्स, अन्तरायकरा अहु ॥
८१. अभिघावथ महन्ते, सुञ्ज हेस्सति रम्मक ।
युधञ्चयो अनुञ्जातो, सब्बदत्तेन राजिना ॥
८२. योहु^{१२} सेट्ठो सहस्सस्स^{१३}, युवा कञ्चनसन्निभो ।
20 सोयं कुमारो पब्बजितो, कासायवसनो बली ॥
८३. उभो कुमारा पब्बजिता, युधञ्चयो युधिष्ठिलो ।
पहाय मातापितरो, सङ्गं छेत्त्वान मञ्चुनो ति ॥

१ युधञ्चय०-सी०, स्या०, युवञ्चय०-रो० । २ परिब्यूळ्ह-सी०, रो० ।
३ पब्बजिस्स-सी०, रो० । ४ पब्बजि-रो० । ५ हिसन्तो-स्या० । ६ कतु-
मिच्छामि-स्या० । ७-७ मम तात निवारोसी-सी०, स्या० । ८ सूरियस्सुग्गमन-सी०,
स्या० । ९ निवारये-स्या०, रो० । १० तरमाना-सी०, रो० । ११ आरोपेतु-सी०,
रो० । १२ याहु-रो० । १३ मनुस्सान-स्या० ।

४६१. दसरथजातकं (७)

८४. एथ लक्खण सीता च, उभो ओतरथोदकं ।
एवायं भरतो आह, राजा दसरथो मतो ॥
८५. केन रामप्पभावेन^१, सोचितब्बं न सोचसि ।
पितरं कालकतं सुत्वा, न तं पसहते दुखं ॥
८६. यं न सकका निपालेतुं^२, पोसेन लपतं बहुं ।
स किस्स विञ्जू मेघावी, अत्तानमुपतापये ॥ 5
८७. दहरा च हि बुद्धा^३ च, ये बाला ये च पण्डिता ।
अद्धा चेव दलिद्दा^४ च, सब्बे मच्चुपरायणा^५ ॥ B 237
८८. फलानमिव पक्कानं, निच्चं पतनतो^६ भयं ।
एवं जातान^७ मच्चानं, निच्चं मरणतो भयं ॥ 10
८९. सायमेके न दिस्सन्ति, पातो दिट्ठा बहुज्जना^८ ।
पातो एके न दिस्सन्ति, सायं दिट्ठा बहुज्जना ॥
९०. परिदेवयमानो चे, किञ्चिदत्थं उदब्बहे ।
सम्मूळ्हो^९ हिंसमत्तानं, कयिरा तं^{१०} विचक्खणो ॥
९१. किसो^{११} विवण्णो भवति, हिंसमत्तानमत्तनो ।
न तेन पेता पालेन्ति, निरत्था परिदेवना ॥ 15
९२. यथा सरणमादित्तं, वारिना^{१२} परिनिब्बये^{१३} ।
एवं पि धीरो सुतवा, मेघावी पण्डितो नरो ।
खिप्पमुप्पतितं सोकं, वातो तूलं^{१४} व धंसये ॥
९३. मच्चो एको व अच्चेति, एको व जायते कुले ।
संयोगपरमात्वेव, सम्भोगा सब्बपाणिनं ॥ 20

१. राम पभावेन—स्या०; राम जानुभावेन—रो० । २. पालेतु—सी०, स्या० । ३. ये बुद्धा—स्या० । ४. दलिद्दा—सी० । ५. मच्चुपरायना—स्या०, रो० । ६. पतना—रो० । ७. जातान—रो० । ८. निच्च—सी०, स्या० । ९. बहुज्जना—स्या० । १०. सम्मूळ्हो—स्या० । ११. केन—सी० । १२. कीसो—स्या० । १३. वारिनाव—स्या० । १४. निब्बापये—स्या० । १५. कूल—सी० ।

६४. तस्मा हि धीरस्स बहुस्सुतस्स,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
अञ्जाय घम्मं हृदयं मन च,
सोका महन्ता पि न तापयन्ति ॥
६५. सोहं दस्स^१ च^२ भोक्ख^३ च^४, भरिस्सामि^५ च जातके ।
सेस च^६ पालयिस्सामि, किच्चमेत^७ विजानतो ॥
- ६६ दस वस्ससहस्सानि, सट्ठि वस्ससतानि च ।
कम्बुगीवो महाबाहु, रामो रज्जमकारयी ति ॥

४६२. संवरजातकं (८)

६७. जानन्तो नो महाराज, तव सील जनाविपो ।
इमे कुमारे पूजेन्तो, न तं केनचि मञ्जथ ॥
- ६८ तिट्ठन्ते नो महाराजे, अद्दु^१ देवे दिवङ्गते ।
वाती त समनुञ्जिस्सु^२, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ॥
६९. केन सवरवत्तेन, सञ्जाते अभितिट्ठसि^३ ।
केन तं नातिवत्तन्ति, वातिसङ्घा समागता ॥
- १०० न राजपुत्त उस्सयामि^४, समणानं महेसिनं ।
सक्कच्च ते नमस्सामि, पादे वन्दामि तादिन ॥
- १०१ ते म घम्मगुणे युत्त, सुस्सुसमनुसूयक^५ ।
समणा^६ मनुसासन्ति^७, इसी घम्मगुणे रता ॥
- १०२ तेसाहं वचनं सुत्वा, समणानं महेसिन ।
न किञ्चि अतिमञ्जामि, घम्मे मे निरतो मनो ॥

१-१ यसञ्च-स्या० । २-२ भोगञ्च-स्या० । ३ भरिवापि-स्या० । ४ स-
सी०, स्या० । ५ किच्चमेव-रो० । ६ आद्दु-सी०, रो०, आद्दु-स्या० । ७ समनु-
मञ्जिस्सु-सी०, स्या० । ८ अपितिट्ठसि-सी० । ९ उस्सुयामि-सी०, उस्सुयामि-स्या० ।
१० सुस्सुसमनुसूयक-सी०, सुस्सुसमनुसूयक-स्या० । ११-११. समणासमनुसासन्ति-
सी०; समणासमनुसासन्ति-स्या०, रो० ।

१०३. हत्थारोहा^१ अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका ।
तेसं^२ नप्पटिबन्धामि, निविट्ठ^३ भत्तवेतनं ॥
१०४. महामत्ता च मे अत्थि, मन्तिनो परिचारका^४ ।
बाराणसि वोहरन्ति, बहुमससुरोदक^५ ॥
१०५. अथो पि वाणिजा फीता, नानारट्ठेहि^६ आगता ।
तेसु मे विहिता रक्खा, एवं जानाहुपोसथ ॥ 5
१०६. धम्मेन किर जातीनं, रज्जं कारेहि संवर ।
मेघावी पण्डितो चासि^७, अथो पि जातिनं^८ हितो ॥
१०७. तं तं जातिपरिब्यूळ्हं, नानारतनमोच्चितं ।
अमिता नप्पसहन्ति, इन्दं व असुराधिपो ति ॥ 10

४६३. सुप्पारकजातकं (९)

१०८. उम्मुज्जन्ति निमुज्जन्ति, मनुस्सा खुरनासिका ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो क्तमो अयं ॥ B. 239
१०९. कुक्कच्छा^९ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, खुरमाली ति वुच्चति ॥
११०. यथा अग्गी^{१०} व सुरियो व^{११}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो क्तमो अयं ॥ 15
१११. कुक्कच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, अग्गिमाली ति वुच्चति ॥
११२. यथा दघी^{१२} व सीरं व^{१३}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो क्तमो अयं ॥ 20
११३. कुक्कच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, दघिमाली ति वुच्चति ॥

१ हत्थारोहा—सी० । २ तेसु—रो० । ३ निविट्ठ—सी०, रो० । ४ परिचारिका—स्या० । ५ बहुमससुरोदक—स्या० । ६ नानारट्ठातो—रो० । ७ चापि—सी०, रो० । ८ जातिनं—सी०, स्या० । ९ अक्कच्छा—सी०, स्या०, रो० । १०-११ अग्गि सुरियो व—स्या० । ११-१२ दघि व सीरञ्च—स्या० ।

११४ यथा कुसो व सस्सो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११५ कुस्कच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, कुसमाली ति वुच्चति ॥

5 ११६. यथा नळो व बेळू व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११७. कुस्कच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, नळमाली ति वुच्चति ॥

10 ११८ महब्भयो^१ भिसनको, सद्दो सुय्यतिमानुसो ।
यथा सोब्भो पपातो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

B. 240

११९. कुस्कच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, वळवामुखी^२ ति वुच्चति ॥

15

१२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्जुतं ।
नाभिजानामि सञ्चिच्च, एकपाणं पि हिंसितं ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि नावा निवत्तत्तु ति ॥

एकादसनिपात निद्धित ।

तस्सुद्धानं

सिरिमातुसुपोसकनागवरो^३,
पुन जुण्हक^४ धम्ममुदयवरो ।
अथ पानि^५ युधञ्चयको च दस-
रथ सवर पारगतेन नवा ति ॥

20

— ० —

१ महाभयो-सी० । २ वळवामुखी-सी०, रो०, वळवामुखी-स्या० ।
३. सिरिमातुसुपोसकनागवरो-सी० । ४ जुण्ह-सी० । ५ पानीय-सी०, स्या० ।

१२. द्वादसकनिपातो

४६४. चूलकुणालजातकं^१ (१)

१. लुब्धानं लहुचित्तानं, अकतञ्जूनं दुग्भिनं^२ ।
नादेवसत्तो पुरिसो, थीनं सद्धातुमरहति ॥ B. 241
२. न ता पजानन्ति कतं न किच्चं,
न मातरं पितरं भातरं वा ।
अनरिया समतिक्कन्तधम्मा,
सस्सेव चित्तस्स वसं वजन्ति ॥ 5
३. चिरानुवुट्ठम्पि^३ पिथं मनापं,
अनुकम्पकं पाणसमम्पि भत्तु^४ ।
आवासु किच्चेसु च नं जहन्ति,
तस्माहमित्थीनं न विस्ससामि ॥ 10
४. थीनञ्छि चित्तं यथा वानरस्स,
कण्ठप्पकण्ठं यथा खल्लच्छाया ।
चलाचलं हृदयमित्थियानं,
चक्कस्स नेमि विय परिवत्तति ॥
५. यदा ता पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
सण्हाहि वाचाहि नयन्ति मेनं,
कम्बोजका जलजेनेव अस्सं ॥ 15
६. यदा न पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
समन्ततो नं परिवज्जयन्ति,
तिण्णो नदीपारगतो व कुल्लं ॥ 20

१ चूलकुणालजातक - सी०, स्या० । २ दुग्भिन - सी० । ३ चिरानुपुत्थम्पि - सी० । ४ सत्त - सी०, स्या०, रो० ।

B. 242

७. सिलेसूपमा सिखिरिव^१ सब्बभक्खा,
तिक्खमाया नदीरिव सीघसोता ।
सेवन्ति हेता पियमप्पियं च,
नावा यथा ओरकूलं परं च ॥
- ५ न ता एकस्स न द्विन्न, आपणो व पसारितो ।
यो ता मय्ह ति मञ्जेय्य, वातं जालेन बाघये^२ ॥
- ६ यथा नदी च पन्थो च, पानागार सभा पपा ।
एवं लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ॥
१०. घतासनसमा एता^३, कण्हसप्पसिरूपमा^४ ।
१० गावो बहितिणस्सेव, ओमसन्ति वरं वर ॥
११. घतासन कुञ्जर कण्हसप्पं,
मुद्धाभिसित्त पमदा च सब्बा ।
एते नरो निच्चयतो भजेथ,
तेसं हवे^५ दुब्बिदु सब्बभावो^६ ॥
१२. नच्चन्तवण्णा न बहून^७ कन्ता,
न दक्खिणा पमदा सेवितब्बा ।
न परस्स भरिया न धनस्स हेतु,
एतित्थियो पञ्च न सेवितब्बा ति ॥

४६५. भइसालजातकं (२)

१३. का त्वं सुद्धेहि वत्थेहि, अघे वेहायस^८ ठिता ।
२० केन त्यास्सूनि^९ वत्तन्ति, कुतो त भयमागत ॥
१४. तवेव देव विजिते, भइसालो ति मं विदू ।
सट्ठि^{१०} वस्ससहस्सानि, तिट्ठतो पूजितस्स मे ॥

१ सिखीरिव-स्या० । २ वाबाघेय्य-सी०, वन्धेय्य-स्या० । ३ एका-सी० ।
४ कण्हसिप्पसिरूपमा-सी०, रो० । ५ भवे-सी० । ६ सच्चभावो-सी०, स्या० ।
७. बहून-सी०, स्या० । ८ वेहायस-सी०, रो० । ९ त्यास्सूनि-स्या० । १०. सट्ठि
-सी०, रो० ।

१५. कारयन्ता नगरानि, अगारे च दिसम्पति । B 243
 विविधे चा पि पासादे, न मं ते अच्चमञ्जिसुं ।
 यथेव मं ते पूजेसुं, तथेव त्वं पि पूजय ॥
१६. तं^१ इवाहं^२ न पस्सामि, थूलं^३ कायेन ते दुमं ।
 आरोहपरिणाहेन, अभिरूपोसि जातिया ॥ 5
१७. पासादं कारयिस्सामि, एकत्थम्भं मनोरमं ।
 तत्थ तं उपनेस्सामि, चिरं ते यक्ख जीवितं ॥
१८. एवं चित्तं उदपादि, सरीरेन विनाभावो ।
 पुथुसो मं विकन्तित्वा^४, खण्डसो अवकन्तथ ॥
१९. अगो च छेत्वा मज्झे च, पच्छा मूलम्हि^५ छिन्दथ^६ । 10
 एवं मे छिज्जमानस्स, न दुक्खं मरणं सिया ॥
२०. हत्थपादं यथा छिन्दे, कण्णनासं च जीवतो ।
 ततो पच्छा सिरो छिन्दे, तं दुक्खं मरणं सिया ॥
२१. सुखं नु खण्डसो छिन्नं, महसालवनप्पति^७ ।
 किं हेतुं किं उपादाय, खण्डसो छिन्नमिच्छसि^८ ॥ 15
२२. यं च हेतुमुपादाय, हेतुं^९ धम्मूपसंहितं ।
 खण्डसो छिन्नमिच्छामि, महाराज सुणोहि मे ॥
२३. आतीं^{१०} मे सुखसंवद्धा^{११}, मम पस्से निवातजा ।
 ते पिहं उपहिसेय्यं, परेसं असुखोचितं^{१२} ॥
२४. चेत्य्यरूपं^{१३} चेतिसि^{१४}, महसालवनप्पति । 20
 हितकामोसि आतीनं, अमयं सम्म दम्मि^{१५} ते ति ॥

१-१. तच्च अहं-सी०, स्था०, रो० । २. दुल्लं-सी० । ३. विकन्तेत्वा-सी०, स्था० । ४-४. मूलञ्च छिन्दथ-सी०; मूल विछिन्दथ-रो० । ५. महसालवनस्पति-सी० । ६. छिन्दमिच्छसि-स्था० । ७. हेतु-स्था० । ८. जाति-स्था०, रो० । ९. सुखसंवद्धा-स्था० । १०. अस्सदुमोचितं-रो० । ११-११. चेत्य्यरूप चेतसि-सी० । १२. ददोसि-सी० ।

४६६. समुद्वाणिजजातकं (३)

B 244

२५. कसन्ति वपन्ति ते जना,
मनुजा कम्मफलूपजीविनो ।
नयिमस्स दीपकस्स भागिनो,
जम्बुदीपा इदमेव नो वरं ॥
२६. तिपञ्चरस्तूपगतम्हि^१ चन्दे,
वेगो महा हेहि^२ति सागरस्स ।
उप्लविस्सं^३ दीपमिमं उळारं,
मा वो वधी^४ गच्छथ लेणमञ्जं ॥
२७. न जातुयं^५ सागरवारिवेगो,
उप्लविस्सं^६ दीपमिमं उळारं ।
तं मे निमित्तेहि वहुहि दिट्ठु,
मा भेथ कि सोचथ मोदथव्हो ॥
२८. पल्लभस्स बहुअन्नपान,
पत्तत्थ आवासमिमं उळारं ।
न वो भय पटिपस्सामि किञ्चि,
आपुत्तपुत्तेहि पमोदथव्हो ॥
२९. यो देवोयं^७ दक्खिणाय^८ दिसायं,
खेमन्ति^९ पक्कोसति^{१०} तस्स सच्चं ।
न उत्तरो वेदि भयाभयस्स,
मा भेथ किं सोचथ मोदथव्हो ॥
३०. यथा इमे विप्पवदन्ति यक्खा,
एको भयं संसति खेममेको ।
तदिच्च मय्हं वचनं सुणाथ,
खिप्पं लहुं मा विनस्सिम्ह^{११} सज्जे ॥

१-१ ऽगमहि चन्दो-सी० । २ होहि-मी० । ३ उपलापय-मी०, ३ वस्स-स्या० । ४ वधि-मी०, स्या० । ५ जातय-मी०, स्या० । ६ उप्पादये-मं ७ देवाय-स्या० । ८ दक्खिणत्त-सी० । ९-९ सेम पटिक्कोमति-स्या०, नो० । विनसिम्ह-स्या० ।

३१. सब्बे समागम्म करोम नावं,
दोणि दळ्हं सब्बयन्तूपपन्नं ।
सच्चे अयं दक्खिणो सच्चमाह,
भोघं पटिककोसति उत्तरोयं^१ ।
सा चेव नो हेहिति^२ आपदत्था,
इमं च दीपं न परिच्चजेम ॥
३२. सच्चे च^३ खो उत्तरो सच्चमाह,
भोघं पटिककोसति दक्खिणोयं^४ ।
तमेव नावं अभिरुह्ण सब्बे,
एवं मयं सोत्थि तरेमु पारं ॥
३३. न वे सुगण्हं पठमेन सेट्ठं,
कनिट्टमापाथगतं गहेत्वा ।
यो चीघ तच्छं^५ पविचेय्य गण्हति,
स वे नरो सेट्ठमुपेति ठानं ॥
३४. यथा पि ते सागरवारिमज्जे,
सकम्मना^६ सोत्थि वहिसु चाणिजा ।
अनागतत्थं पटिविज्झयान,
अप्पं पि नाच्चेति स^७ भूरिपज्जो ॥
३५. बाला च भोहेन रसानुगिद्धा,
अनागतं अप्पटिविज्झयत्थं ।
यच्चुप्पन्ने सीदन्ति अत्थजाते^८,
समुद्मज्जे यथा ते मनुस्सा ॥
३६. अनागतं पटिकयिराथ किच्चं,
मा मं किच्चं किच्चकाले व्यघेसि ।

१ उत्तराय-रो० । २ होहिति-सी०, त्या० । ३ व-सी० । ४ दक्खिणाय-
रो० । ५ भज्जं-सी०, त्या०, रो० । ६ सकम्मना-सी० । ७ च-त्या० । ८ अत्ये-
जाते-रो० ।

त तादिसं पटिकतकिच्चकारि,
न त किच्च किच्चकाले व्यधेती ति ॥

४६७. कामजातकं (४)

। 246

३७. कामं कामयमानस्स, तस्स चे त समिञ्जति ।
अद्धा पीतिमनो होति, लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥

5

३८. काम कामयमानस्स, तस्स चे त समिञ्जति ।
ततो न अपर कामे, धम्मे तण्ह व विन्दति ॥

३९. गव व सिङ्गिनो सिङ्ग, वड्डमानस्स वड्डति ।
एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
भिय्यो तण्हा पिपासा च, वड्डमानस्स वड्डति ॥

10

४०. पथव्या^१ सालियवक, गवस्सं^२ दासपोरिसं ।
दत्त्वा च^३ नालमेकस्स, इति विद्वा^४ सम चरे ॥

४१. राजा पसय्ह पथवि विजित्वा^५,
ससागरन्तं महिमावसन्तो ।
ओर समुद्दस्स अतित्तरूपो,
पार समुद्दस्स पि पत्थयेथ^६ ॥

15

४२. याव अनुस्सर कामे, मनसा तित्ति नाज्झगा ।
ततो निवत्ता पटिकम्म दिस्वा,
ते वे सुत्तिता^७ ये पञ्चाय तित्ता ॥

४३. पञ्चाय तित्तिन^८ सेट्ठं, न सो कामेहि तप्पति ।
पञ्चाय तित्त पुरिस, तण्हा न कुस्ते वस ॥

20

४४. अपचिनेथेव कामान^९, अप्पिच्छस्स अलोलुपो ।
समुद्दमत्तो पुरिसो, न सो कामेहि तप्पति ॥

१ पथव्या-सी०, पठव्या-स्या० । २ गवस्स-सी०, स्वा०, रो० । ३ पि-
सी०, स्वा०, वा-रो० । ४ विद्वा-स्या० । ५ विजेत्ता-रो० । ६ पत्थयेथ-स्या० ।
७ तित्ता-सी०, स्वा०, रो० । ८ तित्तीन-सी०, स्वा० । ९ कामानि-सी०, स्वा०, रो० ।

४५. रथकारो व चम्पस्स, परिकन्तं उपाहनं ।
 यं यं वज्जति^१ कामानं, तं त सम्पज्जते सुखं ।
 सब्बं चे^२ सुखमिच्छेय्य, सब्बे कामे परिच्चजे ॥
४६. अट्ठ ते भासिता गाथा, सब्बा होन्ति सहस्सियो । B. 247
 पटिगण्ह महाब्रह्मे, साधेतं तव भासितं ॥ 5
४७. न मे अत्थो सहस्सेहि, सतेहि नहुतेहि वा ।
 पच्छिमं भासतो गाथं, कामे मे न रतो^३ मनो ॥
४८. भद्रको^४ वतायं माणवको, सब्बलोकविदू मुनि ।
 यो इमं^५ तण्हं दुक्खजननि, परिजानाति पण्डितो ति ॥

४६८. जनसन्धजातकं (५)

४९. दस खलु^६ इमानि^७ ठानानि, यानि पुब्बे अकरित्वा । 10
 स पच्छा मनुत्पत्ति^८, इच्चेवाह^९ जनसन्धो ॥
५०. अलद्धा वित्तं तप्पति^{१०}, पुब्बे असमुदानितं ।
 न पुब्बे धनमेसिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५१. सक्करूपं पुरे सन्त, मया सिप्पं न सिक्खितं ।
 किच्छा वुत्ति असिप्पस्स, इति पच्छानुत्पत्ति ॥ 15
५२. कूटवेदी पुरे आसि, पिसुणो पिट्ठिमंसिको ।
 चण्डो च फस्सो चा^{११} पि^{१२}, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५३. पाणातिपाती पुरे आसि, लुहो चा पि अनारियो ।
 भूतानं नापचायिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५४. बहूसु वत सन्तीसु, अनापादासु^{१३} इत्थिसु । 20
 परदार असेविस्स^{१४}, इति पच्छानुत्पत्ति ॥

१ वज्जति-सी०, बहति-स्या० । २ च-सी० । ३ निरतो-स्या० । ४. भद्रो-सी० । ५ सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । ६-६ खलुमानि-सी०, स्या० । ७ अनु-
 तप्पति-स्या० । ८ इच्चेवाह राजा-सी०, स्या० । ९ तप्पति-सी०, स्या० । १०-१०. चासि-
 सी०, स्या०, रो० । ११ अनापादासु-सी०, स्या० । १२. आसेविस्स-स्या० ।

B 248 5

10

15

20

५५. बहुम्हि वत सन्तम्हि, अन्नपाने उपद्विते ।
न पुव्वे अदद^१ दान, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५६. भातरं पितरं चा पि, जिण्णकं^२ गतयोव्वनं^३ ।
पहु सन्तो न पोसिस्स, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५७. आचरियमनुसत्थार, सव्वकामरसाहरं ।
पितरं अतिमज्जिस्सं, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५८. समणे ब्राह्मणे चा पि, सीलवन्ते बहुस्सुते ।
न पुव्वे पयिरूपासिस्स, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५९. साधु होति तपो चिण्णो, सन्तो च पयिरूपासितो ।
न च पुव्वे तपो चिण्णो, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
६०. यो च एतानि ठानानि, योनिस्सो पटिपज्जति ।
करं पुरिसकिच्चानि, स पच्छा नानुत्तप्पती ति ॥

४६९. महाकण्हजातकं (६)

६१. कण्हो कण्हो च धोरो च, सुक्कदाठो पभासवा^१ ।
वदो^२ पञ्चहि रज्जूहि, किं रवि^३ सुनखो तव ॥
६२. नाय मियानमत्थाय, उसीनक^४ भविस्सति ।
मनुस्सानं अनयो हुत्वा, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६३. पत्तहत्था समणका, मुण्डा सङ्घाटिपास्ता ।
नङ्गलेहि कसिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६४. तपस्सिनियो पव्वजिता, मुण्डा सङ्घाटिपास्ता ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६५. दीघोत्तरोट्ठा^५ जटिला, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
इणं बोदाय^६ गच्छन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥

१. अददि-सी० । २-२ जिण्णके गतयोव्वने-स्या०, रो० । ३ पतापवा-सी०, स्या०, रो० । ४ वव्वो-स्या० । ५ धीर-सी०, रो०; धीर-स्या० । ६ उसीनर-सी०, रो०, उसिन्नर-स्या० । ७ दीघुत्तरोट्ठा-सी०, स्या० । ८ बोदाय-सी०, रो०; बोदय-स्या० ।

६६. अधिच्च वेदे सार्वित्ति, यञ्जतन्तञ्च ब्राह्मणा ।
भतिकाय यजिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६७. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
पहू सन्तो^१ न भरन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६८. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
बाला तुम्हे ति ववखन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६९. आचरियभरिय सखि^२, मातुलानि पितुच्छकि^३ ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७०. असिचम्मं गहेत्वान, खम्मं पगग्गह् ब्राह्मणा ।
पन्थघातं करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७१. सुक्कच्छवी वेधवेरा, थूलबाहू^४ अपातुभा ।
मित्तभेद^५ करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७२. मायाविनो नेकतिका, असप्पुरिसचिन्तिका^६ ।
यदा लोके भविस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखती ति ॥

5 B. 249

10

४७०. कोसियजातकं (७)

७३. नेव किणामि^७ न पि विक्किणामि,
न चा पि मे सन्नचयो च^८ अत्थि^९ ।
सुकिच्छरूपं वतिदं परित्तं,
पत्थोदनो नालमयं दुविन्नं^{१०} ॥
७४. अप्पम्हा अप्पकं दज्जा, अनुमज्जतो मज्झकं ।
बहुम्हा बहुकं दज्जा, अदानं नुपपज्जति^{११} ॥
७५. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ॥
अरियममं^{१२} समारुह^{१३}, नेकासी लभते सुखं ॥

15

20

१ सन्ता-सी० । २ सखा भरिय-सी०, रो० । ३ पितुच्छयं-सी०; पितुच्छसं-रो० । ४ थूलबाहु-सी० । ५ मित्तभेद-सी० । ६ चिन्तिका-स्या० । ७ कीणामि-स्या० । ८ इत्थि-स्या० । ९ दुविन्द-रो० । १० नूपपज्जति-सी०, स्या० । ११-११ अरिय ममं समारुह-सी०, रो० ।

७६. मोघ चस्स हुतं होति, मोघं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
७७. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारुह, नेकासी लभते सुखं ॥
७८. सच्चं चस्स हुत होति, सच्चं चा पि समीहित ।
अतिथिस्मि यो निसिन्नस्मि, नेको भुञ्जति भोजन ॥
७९. त त वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारुह, नेकासी लभते सुख ॥
८०. सर च जुहति पोसो, वट्टकाय गयाय च ।
दोणे तिम्वरुतित्थस्मिं, सीघसोते महावहे ॥
८१. अत्र चस्स हुत होति, अत्र चस्स समीहितं ।
अतिथिस्मि यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजन ॥
८२. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारुह, नेकासी लभते सुख ॥
८३. वळिसं हि सो निगिलति^१, दीघसुत्तं सवन्धन ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मि, एको भुञ्जति भोजनं ॥
८४. तं त वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारुह, नेकासी लभते सुखं ॥
८५. उळारवण्णा वत ब्राह्मणा इमे,
अयं च वो सुनखो किस्स हेतु ।
उच्चावचं वण्णनिभ विकुव्वति,
अक्खाथ नो ब्राह्मणा के नु तुम्हे ॥
८६. चन्दो च सुरियो च उभो इषागता,
अयं पन मातलि देवसारथि ।
सवकोहमस्मि तिदसानमिन्दो,
एसो च खो पञ्चसिखो ति वुच्चति ॥

१. निगिलति—जी०, रो० ।

८७. पाणिस्सरा मुदिङ्गा^१ च, मुरजालम्बरानि च ।
सुत्तमेनं पबोधेन्ति, पटिबुद्धो च नन्दति ॥

८८. ये केचिमे मच्छरिनो कदरिया,
परिभासका समणब्राह्मणानं ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ॥

5

८९. ये केचिमे सुग्गतिमासमाना^२,
धम्मो ठिता संयमे सविभागे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुग्गति वजन्ति ॥

B 251

10

९०. त्वं नोसि^३ नाति पुरिमासु जातिसु,
सो मच्छरी रोसको^४ पापधम्मो ।
तवेव अत्थाय इधागतम्हा,
मा पापधम्मो निरयं गमित्थि^५ ॥

९१. अद्धा हि मं^६ वो^७ हितकामा, यं मं समनुसासथ ।
सोहं तथा करिस्सामि, सव्वं वुत्तं हितेसिमि ॥

15

९२. एसाहमज्जे^८ व^९ उपारमामि^{१०},
न चा पिहं^{११} किञ्चि करेय्य पापं ।
न चा पि मे किञ्चि अदेय्यमत्थि^{१२},
न चा पिदत्वा उदकं पिवामि ॥

20

९३. एवं च मे ददतो सब्बकालं,
भोगा इमे^{१३} वासव खीयिस्सन्ति ।
ततो अहं पव्वजिस्सामि सक्क,
हित्वान कामानि यथोधिकानी ति ॥

१ मुदिङ्ग-सी०, रो० । २ सुग्गतिमासमाना-सी०, रो० । ३ नो-स्या० ।
४ कोसियो-स्या० । ५ अत्थ-स्या०, रो० । ६-८ मेते-स्या० । ७-९ एसोह-
मज्जेव-सी०, स्या० । ८ उपारमामि-स्या० । ९ न चापह-सी०, रो० । १० मदे-
य्यमत्थि-रो० । ११ इव-स्या० ।

४७१. मेण्डकपञ्चजातकं^१ (८)

६४. येस न कदाचि भूतपुव्व,
सख्य^२ सत्तपदम्पिमस्मि लोके ।
जाता अमित्ता दुवे सहाया,
पटिसन्धाय^३ चरन्ति किस्स हेतु ॥

B 252 5

६५. यदि मे अज्ज पातरासकाले,
पञ्चं न सक्कुण्य्याथ^४ वत्तुमेतं ।
रट्ठा पव्वाजयिस्सामि वो सव्वे,
न हि मत्थो^५ दुप्पञ्चजातिकेहि ॥

10

६६. महाजनसमागममिह घोरे,
जनकोलाहलसङ्गममिह जाते ।
विक्लित्तमना अनेकचित्ता,
पञ्चं न सक्कुणोम वत्तुमेत ॥

15

६७. एकग्गचित्ता व एकमेका,
रहसि गता अत्थं^६ निचिन्तयित्वा ।
पविवेके सम्मसित्वान धीरा,
अथ वक्खन्ति जनिन्द एतमत्थ ॥

20

६८. उग्गपुत्तराजपुत्तियानं,
उरुभस्स^७ मंसं पियं मनापं ।
न सुनखस्स ते अदेन्ति मसं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

६९. चम्मं विहनन्ति एळकस्स,
अस्सपिट्ठत्थरस्सुखस्स^८ हेतु ।
न^९ च ते^{१०} सुनखस्स अत्थरन्ति,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१ मेण्डकपञ्चजातकं-स्या० । २ सखि-सी०; सखि-स्या० । ३ पटिसन्धाय-स्या० । ४ सक्कुणाय-स्या० । ५ मत्थो-स्या० । ६ अत्था-स्या० । ७ उरुभ-सी०, स्या० । ८ अस्सपिट्ठत्थरण सुखस्स-सी०, उत्तरण सुखस्स-स्या० । ९-१० न ते-सी० ।

१००. आवेल्लितसिङ्गिको हि मेण्डो,
न च सुनखस्स विसाणकानि^१ अत्थि ।
तिणमक्खो मंसभोजनो च,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१०१. तिणमासि पलासमासि मेण्डो,
न च सुनखो^२ तिणमासि नो पलासं ।
गण्हेय्य सुणो^३ ससं बिळारं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

5

१०२. अट्ठड्डुपदो^४ चतुप्पदस्स,
मेण्डो अट्ठनखो अदिस्समानो ।
छादियमाहरती अयं इमस्स,
मंसं आहरती अयं अमुस्स ॥

B 253

10

१०३. पासादवरगतो^५ विदेहसेट्ठो,
वितिहारं^६ अञ्जमञ्जभोजनानं^७ ।
अदक्खि^८ किर सक्खिकं^९ जनिन्दो,
बुभुक्कस्स^{१०} पुण्णं^{११} मुखस्स^{१२} चेतं ॥

15

१०४. लाभा वत्त मे अनप्परूपा,
यस्स मेदिसा^{१३} पण्डिता कुलम्हि ।
पञ्हुस्स गम्भीरगतं निपुणमत्थं,
पटिविज्झन्ति सुभासितेन चीरा ॥

20

१०५. अस्सतरिरथं च एकमेकं,
फीतं गामवरं च एकमेकं ।
सब्बेसं^{१४} वो दम्मि पण्डितानं,
परमप्पतीतमनो^{१५} सुभासितेना ति ॥

१ विसाणानि-सी० । २ सुणो-स्या० । ३ सुनखो-स्या० । ४ अट्ठड्डुपादो-सी०, स्या० । ५ पासाद गतो-सी० । ६ वीतिहार-सी०, स्या० । ७ अञ्जमञ्ज-भोजनान-स्या० । ८ अदक्खि-स्या० । ९ सक्खिक-सी०, स्या० । १० भो बुभुक्कस्स च-सी० । ११ पुण्णमुखस्स-सी०, स्या० । १२ मे एविसा-सी०; मे ईदिसा-स्या० । १३ सब्ब-सी० । १४ परमप्पतीतमनो-रो० ।

४७२. महापदुमजातकं (९)

- १०६ नादट्टा^१ परतो दोस, अणु थूलानि सव्वसो ।
इस्सरो पणये दण्ड, साम अप्पटिवेक्खिय ॥
- १०७ यो च अप्पटिवेक्खित्वा, दण्ड कुव्वति खत्तियो ।
सकण्टक सो गिलति, जच्चन्धो व समक्खितं ॥
- १०८ अदण्डिय दण्डयति^२, दण्डिय च अदण्डिय ।
अन्धो व विसम मग्ग, न जानाति समासम ॥
- १०९ यो च एतानि ठानानि, अणु थूलानि सव्वसो ।
सुदिट्ठमनुसासेय्य, स वे वोहरितुमरहति^३ ॥
११०. नेकन्तमुदुना सक्का, एकन्ततिखिणेन वा ।
अत्त महन्ते^४ ठपेतु^५, तस्मा उभयमाचरे ॥
- १११ परिभूतो मुदु होति, अतितिक्खो च वेरवा ।
एत च उभय अत्वा, अनुमज्झं समाचरे ॥
- ११२ बहु पि रत्तो भासेय्य, वुट्ठो पि बहु भासति ।
न इत्थिकारणा^६ राज, पुत्तं घातेतुमरहसि ॥
- ११३ सव्वो^७ व^८ लोको एकतो^९, इत्थी^{१०} च अयमेक्किा ।
तेनाह पटिपज्जिस्स, गच्छथ^{१०} पक्खिपथेव त^{११} ॥
- ११४ अनेकताले^{१२} नरके, गम्भीरे च^{१३} सुदुत्तरे^{१४} ।
पातितो गिरिदुग्गस्मि, केन त्व तत्थ नामरि ॥
११५. नागो जातफणो तत्थ, थामवा गिरिसानुजो ।
पच्चग्गहि म भोगेहि, तेनाहं तत्थ नामरि ॥
११६. एहि तं पटिनेस्सामि, राजपुत्त सक धरं ।
रज्ज कारेहि^{१५} भद्दन्ते, कि अरज्जे करिस्ससि ॥

१ नादिट्टा-सी०, स्या० । २ दण्डियति-स्या०, रो० । ३ वोहरितु-रो० ।
४ महन्ते-स्या० । ५ ठपेतु-सी०, स्या०, रो० । ६ इत्थीकारण-स्या० । ७-७ सव्वे
च-रो० । ८ एकन्तो-सी०, रो० । ९ इत्थि-सी० । १० गच्छ-सी०, स्या० । ११
न-स्या० । १२ अनेककाले-सी० । १३-१३ दुत्तरे-स्या०, सुदुत्तरे-रो० । १४
कारेसि-सी० ।

११७. यथा गिलित्वा वल्लिसं^१, उद्धरेय्य सलोहितं ।
उद्धरित्वा सुखी अस्स, एवं^२ पस्सामि अत्तने^३ ॥
११८. किं नु त्वं वल्लिसं ब्रूसि, किं त्वं ब्रूसि सलोहितं ।
किं नु त्वं उव्वतं ब्रूसि, तं मे अवखाहि पुच्छितो ॥
११९. कामाहं वल्लिसं ब्रूमि, हत्थिअस्सं सलोहितं ।
चत्ताहं उव्वतं ब्रूमि, एवं जानाहि खत्तिय ॥ 5
१२०. चिञ्चामाणविका माता, देवदत्तो च मे पिता ।
आनन्दो पण्डितो नागो, सारिपुत्तो च देवता ।
राजपुत्तो^४ अहं आसि^५, एवं चारेय जातकं ति ॥

४७३. मितामिताजातकं (१०)

१२१. कानि कम्मानी कुव्वानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
अमित्तं जानेय्य मेघावी, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥ 10 B. 255
१२२. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि^६ चस्स^७ न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
१२३. अमित्ते तस्स भजति, मित्ते तस्स न सेवति ।
वण्णकामे निवारति, अक्कोसन्ते पसंसति ॥ 15
१२४. गुय्हं च तस्स नक्खाति, तस्स गुय्हं न गूहति ।
कम्मं तस्स न वण्णेति, पञ्चस्स नप्पसंसति ॥
१२५. अभवे नन्दति तस्स, भवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं^८ भोजनं लद्धा, तस्स नुप्पज्जते सति ।
ततो नं नानुकम्पति, अट्ठो^९ सो पि लभेय्यितो ॥ 20
१२६. इच्चते सोळसाकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥

१. वल्लिसं—स्या०, रो० । २. गुहं—रो० । ३. अत्तना—स्या०; अत्तनि—रो० ।
४-५. अहं सदा राजपुत्तो—सी०, स्या० । ६-७. चुक्खूनिस्स—स्या० । ८. अच्छरिब—सी०,
स्या०, रो० । ९. अट्ठा—सी०, स्या० ।

१२७. कानि कम्मनि कुब्बानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
मित्तं जानेय्यं मेधावी, दिस्वा सुत्वा च^१ पण्डितो ॥

१२८. पवुत्थं^२ तस्स^३ सरति, आगतं^४ अभिनन्दति ।
ततो केलायितो^५ होति, वाचाय पटिनन्दति ॥

5 १२९. मित्ते तस्सेव भजति, अमित्ते तस्स न सेवति ।
अक्कोसन्ते निवारेति, वण्णकामे पससति ॥

१३०. गुय्हं च तस्स अक्खाति, तस्स गुय्हं च गूहति ।
कम्मं च तस्स वण्णेति, पञ्च^६ तस्स^७ पससति ॥

10 १३१. भवे च नन्दति तस्स, अभवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं भोजनं लद्धा, तस्स उप्पज्जते सति ।
ततो नं अनुकम्पति, अहो^८ सो पि^९ लभेय्यितो ॥

B 256

१३२. इच्चेते सोळसाकारा, मित्तस्मि सुप्पतिट्ठिता^{१०} ।
येहि मित्तं च^{११} जानेय्यं^{१२}, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ति ॥
ठादसकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्धानं

15

लहुचित्तं ससालं कसन्ति पुन,
अथ कामं दसखलुद्धानवरो ।
अथ कण्हं मुकोसियं मेण्डवरो,
पटुमो पुन मित्तवरेण दसा ति ॥

—:०:—

१ व-रो० । २-२ पवुत्थं-ग्या०, पवुत्थं चग्म-मी० । ३. तामा-
मी० । ४ केलायिको-स्या० । ५-५ पञ्चमग्म-स्या० । ६-६ मग्म मो ११-मी०,
स्या० । ७ सुप्पतिट्ठिता-स्या० । ८-८ मुजानय्य-मी० ।

१३. तेरसकनिपातो

४७४. अम्बजातकं (१)

१. अहासि मे अम्बफलानि पुब्बे, B. 257
 अणूनि थूलानि च ब्रह्मचारि ।
 तेहेव मन्तेहि न दानि तुय्हं,
 दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ॥
२. नक्खत्तयोगं पटिमानयामि, 5
 खणं मुहुत्तं च^१ मन्ते न पस्सं^२ ।
 नक्खत्तयोगं च खणं च लद्धा,
 अद्धाहरिस्सम्बफलं^३ पट्ठते^४ ॥
३. नक्खत्तयोगं न पुरे अभाणि,
 खणं मुहुत्तं न पुरे असंसि । 10
 सयं^५ हरी अम्बफलं पट्ठते^६,
 वण्णेन गन्धेन रसेनुपेतं ॥
४. मन्ताभिजप्पेन पुरे^७ हि^८ तुय्हं,
 दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ।
 स्वाज्ज न पारेसि^९ जप्पं^{१०} पि मन्तं^{११}, 15
 अयं सो को नाम तवज्ज धम्मो ॥
५. चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि,
 धम्मेन मन्ते पकत्तिं च संसि ।
 मा चस्सु मे पुच्छितो नामगोत्तं,
 गुय्हित्थो अत्थ^{१२} विजहेय्य मन्तो^{१३} ॥ 20

१-१ न म तोसयन्ति-सी०, रो० । २ अथाहरिस्सम्बफलं-सी० । ३ बहुक-
 स्या० । ४ अथा-सी०, स्या०, रो० । ५ पट्ठत-स्या० । ६-६ पुरस्स-सी०, रो०;
 पुरे पि-स्या० । ७ वावैसि-स्या० । ८-८ जपमि मन्ते-सी०, रो० । ९ शत-सी०,
 स्या०, रो० । १० मन्ता-स्या० ।

D. 258

६. सोह जनिन्देन जनम्हि पुट्ठो,
मक्खाभिभूतो अलिकं अमाणि ।
मन्ता इमे ब्राह्मणस्सा ति मिच्छा,
पहीनमन्तो कपणो रुदामि ॥

७. एरण्डा पुचिमन्दा वा, अथ वा पालिभट्ठा ।
मधु मधुत्थिको विन्दे, सो हि तस्स द्रुमुत्तमो ॥

८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
यम्हा^१ धम्म विजानेय्य, सो हि तस्स नरुत्तमो ॥

९. इमस्स दण्डं च वध च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^२ जम्म ।
यो उत्तमत्थं कसिरेन लद्ध,
मानातिमानेन विनासयित्थ ॥

१०. यथा सम मञ्जमानो पतेय्य,
सोब्भ गुह नरक पूतिपाद ।
रज्जू ति वा अक्कमे कण्हसप्पं,
अन्धो यथा जोतिमघिदुहेय्य ।
एव पि म त्व खलित सपञ्ज^३,
पहीनमन्तस्स पुनप्पदाहि^४ ॥

११. धम्मेन मन्त^५ तव सम्पदासि,
तुव^६ पि धम्मेन परिगगहेसि^७ ।
पकति पि ते अत्तमनो असोसि^८,
धम्मे ठित्त तं न^९ जहेय्य मन्तो ॥

१२. यो^{१०} बालमन्तं कसिरेन लद्ध,
यं दुल्लभं अज्ज मनुस्सलोके ।

१ अस्मा-सी० । २ बलयाथ-स्या० । ३ सपञ्जा-रो० । ४ पुनप्पदाहि-
सी०, रो०, पुनसम्पदाहि-स्या० । ५ मन्ते-सी०, स्मा०, रो० । ६ त्व-स्या० । ७
पटिगगहेसि-सी० । ८ अससि-स्या० । ९ न-सी० । १० सो-सी०, स्मा० ।

किञ्चा^१ पि लद्धा जीवितुं^२ अप्यपञ्चो^३,
विनासयी अलिकं भासमानो ॥

१३. बालस्स मूळहस्स^४ अकतञ्जुनो च,
मुसा भणन्तस्स असञ्जतस्स ।
मन्ते मयं तादिसके न देम,
कुतो भन्ता गच्छ न मय्ह^५ रुच्चसी ति ॥

B. 259

5

४७५. फन्दनजातकं (२)

१४. कुठारिहत्यो पुरिसो, वनमोगय्ह^६ तिट्ठसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कि दासं छेतुमिच्छसि ॥
१५. इस्सो^७ वनानि चरसि, समानि विसमानि च ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कि दासं नेमिया दळ्ह ॥ 10
१६. नेव सालो न खदिरो, नास्सकण्णो^८ कुतो घवो ।
रक्खो च^९ फन्दनो नाम, तं दासं नेमिया दळ्हं ॥
१७. कीदिसानिस्स पत्तानि, खन्वो वा पन कीदिसो ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, यथा जानेमु फन्दनं ॥
१८. यस्स साखा पलम्बन्ति, नमन्ति न च मञ्जरे । 15
सो रक्खो फन्दनो नाम, यस्स मूले अहं ठितो ॥
१९. अरानं चक्कनाभीनं, ईसानेमिरथस्स च ।
सब्बस्स ते कम्मनियो, अयं हेस्सति फन्दनो ॥
२०. इति फन्दनरक्खो पि, तावदे^{१०} अञ्जभासथ ।
मय्हं पि वचनं अत्थि, भारद्वाज सुणोहि मे ॥ 20
२१. इस्सस्स^{११} उपक्खन्वम्हा^{१२}, उक्कच्च^{१३} चतुरङ्गुलं ।
तेन नेमि पसारेसि^{१४}, एवं दळ्हतरं सिपा ॥

१-१ किञ्चा लद्ध जीविक-सी०, किञ्चा लद्ध जीवित-स्या०, कञ्चा पि लद्ध जीविक-रो० । २ अप्यपञ्च-रो० । ३ मूळहस्स-स्या० । ४. मय्ह-स्या० । ५ वन-मोगय्ह-स्या० । ६ इसो-सी०, ईसी-स्या०, रो० । ७ नस्सकण्णो-सी० । ८ व-सी०, रो० । ९ देवता-स्या० । १० इमस्स-स्या० । ११ उपक्खन्वम्हा-सी०, रो० । १२ उक्कच्च-सी० । १३ परिहरेसि-सी०, स्या०, रो० ।

B 260

२२. इति फन्दनस्वस्रो पि, वेरं अप्पेसि^१ तावदे^१ ।
जातानं च अजातानं, इस्सानं^२ दुक्खमावहि ॥
२३. इच्चेव^३ फन्दनो इस्सं^४, इस्सो^५ च पन फन्दनं ।
अञ्जमञ्जं विवादेन, अञ्जमञ्जमघातयु ॥
२४. एवमेव मनुस्सानं^६, विवादो यत्थ जायति ।
मयूरनच्चं नच्चन्ति, यथा ते^७ इस्सफन्दना ॥
२५. तं वो वदामि भद्दं वो, यावन्तेत्थ समागता ।
सम्मोदथ मा विवदथ^८, मा होथ इस्सफन्दना ॥
२६. सामग्गिमेव^९ सिक्खेथ, बुद्धेहेत पसंसित ।
सामग्गिरतो^{१०} धम्मट्ठो, योगक्खेमा न धंसती ति ॥

४७६. जवनहंसजातकं (३)

२७. इधेव हस निपत, पियं मे तव दस्सनं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यमिधत्थि पवेदय ॥
२८. सवनेन एकस्स^{११} पिया भवन्ति,
दिस्वा पनेकस्स वियेति^{१२} छन्दो ।
दिस्वा च सुत्वा च पिया भवन्ति,
कच्चिन्नु^{१३} मे पीयसि^{१४} दस्सनेन ॥
२९. सवनेन पियो मेसि, भिय्यो चागम्म दस्सनं ।
एवं पियदस्सनो मे^{१५}, वस हस ममन्तिके^{१६} ॥
३०. वसेय्याम तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
मत्तो च^{१७} एकदा वज्जे^{१८}, हंसराजं पचन्तु मे ॥

१-१ कप्पेसि देवता-स्या० । २ ईसान-स्या० । ३ इच्चेव-सी०, रो० । ४-४ रो०, इस हसो-सी०; ईस०-स्या० । ५ मनुस्सेसु-सी०, स्या० । ६ ने-रो० । ७ विवदित्थ-सी०, स्या०, रो० । ८ सामग्गमेव-स्या० । ९ सामग्गिरतो-स्या० । १० नेकस्स-सी० । ११ विनेति-स्या०, विहेति-रो० । १२ कन्विनु वो-स्या० । १३ पियसि-स्या० । १४ समानो-सी०, स्या०, रो० । १५ ममसन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १६ व-सी० । १७ वज्जा-सी०, रो०; मज्ज-स्या० ।

३१. धिरत्यु^१ तं मज्जपानं^२, यं मे पियतरं तथा ।
न चा पि मज्जं पिस्सामि^३, याव मे वच्छसी घरे ॥
३२. सुविजानं सिङ्गालानं^४, सकुणानं^५ च वस्सितं ।
मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
३३. अपि चे मज्जती पोसो, नाति मित्तो सखा ति वा ।
यो पुब्बे सुमनो हत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
३४. यस्मिं मनो निविसति, अविदूरे सहा पि सो ।
सन्तिके पि हि सो दूरे, यस्मिं नाविसते^६ मनो ॥
३५. अन्तो पि सो होति पसन्नचित्तो,
पार समुदस्स पसन्नचित्तो ।
अन्तो पि सो होति पटुद्वित्तो,
पारं समुदस्स पटुद्वित्तो ॥
३६. सवसन्ता विवसन्ति, ये दिसा ते रयेसम ।
आरा सन्तो सवसन्ति^७, मनसा रटुवड्डुन ॥
३७. अतिचिरं निवासेन, पियो भवति अप्पियो ।
आमन्त खो तं गच्छाम^८, पुरा ते होम^९ अप्पिया^{१०} ॥
३८. एवं चे याचमानानं, अज्जलिं नावबुज्जसि ।
परिचारकानं सतं^{११}, वचनं न करोसि नो ।
एवं तं अभियाचाम, पुन कयिरासि परियायं ॥
३९. एवं चे नो विहरतं, अन्तरायो न हेस्सति ।
तुय्हं चा^{१२} पि महाराज, मय्हं च^{१३} रटुवड्डुन ।
अप्पेव नाम पस्सेमु^{१४}, अहोस्तानमच्चये ति ॥

B 261

10

15

20

१ धीरत्यु-सी० । २ अजपान-सी० । ३ पायामि-सी०, रो०, पिविस्सामि-
स्या० । ४-४ सिंगालान सकुणान-सी०, रो०, सिंगालान सकुणान-स्या० । ५-५ यस्मा
विवसते-सी०, स्या०, रो० । ६ सवसन्तो-रो० । ७ गच्छामि-स्या० । ८-८ होमि
अप्पियो-स्या० । ९ सन्तान-सी०, स्या०; सत्तान रो० । १० वा-स्या०, रो० । ११
वा-सी०, स्या०, रो० । १२ पस्सेय-सी०, स्या०, रो० ।

४७७. चूळनारदजातको^१ (४)

४०. न ते कट्टानि भिन्नानि, न ते उदकमाभतं ।
अग्नी^२ पि ते न हापितो^३, किन्तु मन्दो व ज्ञायसि ॥
४१. न उत्सहे वने वत्थुं, कस्सपामन्तयामि तं ।
दुक्खो वासो अरञ्जस्मिं, रट्ठं इच्छामि गन्तवे ॥
४२. यथा अहं इतो गन्त्वा, यस्मिं जनपदे वसं ।
आचारं ब्रह्मो सिक्खेय्यं^४, तं धम्मं अनुसास मं ॥
४३. सचे अरञ्जं हित्वान, वनमूलफलानि च ।
रट्ठे रोचयसे वास, तं धम्मं निसामेहि मे ॥
४४. विसं मा पटिसेवित्थो^५, पपातं परिवज्जय ।
पङ्को च मा विसीदित्थो, यत्तो चासीविसे^६ चरे ॥
४५. किन्तु विसं पपातो वा, पङ्को वा ब्रह्मचारिनं ।
क त्वं आसीविसं ब्रूसि^७, तं मे अक्खाहि पुञ्छितो ।
४६. आसवो तात लोकस्मिं, सुरा नाम पवुच्चति ।
मनुज्जो^८ सुरभी वग्गु, साट्ठुं खुद्वसूपमो^९ ।
विसं तदाहु अरिया से^{१०}, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४७. इत्थियो तात लोकस्मिं, पमत्तं पमथेन्ति ता ।
हरन्ति^{११} युवितो^{१२} चित्तं, तूलं भट्ठं व मालुतो ।
पपातो एसो^{१३} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४८. लामो सिलोको सक्कारो, पूजा परकुल्लेसु च ।
पङ्को एसो च^{१४} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४९. ससत्था^{१५} तात राजानो, आवसन्ति महि इम ।
ते तादिसे मनुस्सिन्दे, महन्ते तात नारद ॥

१. चूळनारदकस्सपजातक-स्या० । २. अग्नि-स्या० । ३. हापितो-सी०, स्या० । ४. सिक्खेय्य-स्या० । ५. पटिसेवित्थ-स्या० । ६. अग्नीविसे-सी०, स्या० । ७. ब्रूसि-सी०, स्या० । ८. मनुज्जो-सी०, स्या०, रो० । ९-९. यवु खुद्वसूपमा-सी०, स्या०; साट्ठु खुद्वसूपमा-रो० । १०. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्ति । ११-११. हरन्ति मृत्तिनो-स्या० । १२. एस-स्या० । १३. व-सी०, स्या०, रो० । १४. महन्ता-स्या० ।

५०. इस्सरान अधिपतीनं, न तेसं पादतो चरे ।
 आसीविसो ति^१ अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
५१. भत्तत्थो भत्तकाले च^२, यं गेहमुपसङ्कमे ।
 यदेत्थ कुसलं जञ्जा, तत्थ घासेसनं चरे ॥
५२. पविसित्वा परकुलं, पानत्थं^३ भोजनाय वा ।
 मितं खादे मितं भुञ्जे, न च रूपे मनं करे ॥
५३. गोढं^४ मज्जं किराटं^५ च^६, सभा निकिरणानि च ।
 आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ति ॥

5 B 263

४७८. दूतजातकं (५)

५४. दूते ते ब्रह्मे पाहेसि, गङ्गातीरस्मि^७ झायतो ।
 तेसं पुट्ठो न व्याकासि, दुक्खं गुय्हमतं^८ नु ते ॥
५५. सचे ते दुक्खमुप्पज्जे, कासीनं रट्ठवड्ढन ।
 मा खो नं तस्स अक्खाहि, यो तं दुक्खा न मोचये ॥
५६. यो तस्स^९ दुक्खजातस्स, एकङ्गमपि^{१०} भागसो^{१०} ।
 विप्पमोचेय्य धम्मेन, कामं तस्स पवेदये^{११} ॥
५७. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानं^{१२} च वस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
५८. अपि चे मञ्जती पोसो, आति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुब्बे सुमनो हत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
५९. यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्ठो,
 पवेदये जन्तु अकालरूपे ।
 आनन्दिनो तस्स भवन्तिमित्ता^{१३},
 हितेसिनो तस्स दुखी^{१४} भवन्ति ॥

20

१ सो-सी०, रो० । २ यं-सी०, रो० । ३ पानत्थो-स्या०, रो० । ४. गुह-
 स्या० । ५. किरास-सी०, स्या०, रो० । ६. व-रो० । ७. गङ्गातीरस्मि-सी० । ८.
 गुय्ह मत-सी०; गुय्ह मत-स्या० । ९. च तथ-रो० । १०-१० एकन्तमपि भासतो-
 सी०, रो० । ११. पवेदये-सी० । १२. सकुणानं-सी०, स्या० । १३. भवन्तिमित्ता-सी०,
 रो० । १४. दुखी-स्या० ।

B. 264 5

६०. कालं च ब्रुवान् तथाविधस्स,
मेघावीनं एकमनं विदित्वा ।
अक्खेय्यं तिव्वानि^१ परस्स धीरो,
सण्ह गिर अत्थवति पमुञ्चे ॥

६१. सचे च जञ्जा अविस्सहमत्तनो,
न^२ ते हि मय्हं^३ सुखागमाय ।
एको व तिव्वानि सहेय्य धीरो,
सच्च हिरोत्तप्पमपेक्खमानो ॥

10

६२. अहं रट्ठानि विचरन्तो, निगमे राजधानियो ।
भिक्षमानो महाराज, आचरियस्स वनत्थिको ॥

६३. गहपती राजपुरिसे, महासाले च ब्राह्मणे ।
अलत्थ सत्त निक्खानि, सुवण्णस्स जनाधिप ।
ते मे नट्ठा महाराज, तस्मा सोचामहं भुसं ॥

13

६४. पुरिसा ते महाराज, मनसानुविचिन्तिता^४ ।
नाल दुक्खा पमोचेतु, तस्मा तेसं न व्याहरिं^५ ॥

६५. त्व च खो मे महाराज, मनसानुविचिन्तितो ।
अलं दुक्खा पमोचेतु, तस्मा तुय्हं पवेदयि ॥

६६. तस्सादासि पसन्नतो^६, कासीनं रट्ठवड्ढनो ।
जातरूपमये निक्खे, सुवण्णस्स चतुद्दसा ति ॥

४७९. कालिङ्गबोधिजातकं (६)

20

६७. राजा कालिङ्गो चक्रवर्त्ति, धम्मेन पथविमनुसास^१ ।
अगमा^२ बोधिसमीपं, नागेन महानुभावेन ॥

६८. कालिङ्गो भारद्वाजो च, राजान कालिङ्गं समणकोलञ्जं ।
चक्र^३ वत्तयतो परिमहेत्वा^४, पञ्जली इदमवोच ॥

१ तिप्पनि-सी०, स्या०, रो० । २-२ नाय नीसि मय्हं-सी०, रो० । ३ मनसानु-
विचिन्तिका-सी० । ४ व्याहरि-सी० । ५ पसन्नचित्तो-स्या० । ६ पठविमनुसान-
सी०, पठवि मनसासि-स्या० । ७ अगमासि-स्या० । ८ कालिङ्ग-सी० । ९ चक्र-
स्या० । १० परिमहेत्वा-रो० ।

६६. पञ्चोरोह महाराज, भूमिभागो यथा समणुगतो^१ ।
इध अनधिवरा बुद्धा, अमिसम्बुद्धा विरोचन्ति ॥
७०. पदक्खिणतो आवट्टा, तिणलता अस्मिं भूमिभागस्मिं । B. 265
पथविया^२ नाभियं^३ मण्डो, इति नो सुतं मन्ते^४ महाराज ॥
७१. सागरपरियन्ताय, मेदिनिया^५ सब्बभूतघरणिथा । 5
पथविया अयं मण्डो, ओरोहित्वा नमो करोहि ॥
७२. ये ते भवन्ति नागा च, अभिजाता च कुञ्जरा ।
एत्तावता पदेसं ते, नागा नेव मुपयन्ति ॥
७३. अभिजातो^६ नागो काम, पेसेहि कुञ्जरं दन्तिं ।
एत्तावता पदेसो^७, सक्का नागेन मुपगन्तुं ॥ 10
७४. तं सुत्वा राजा कालिङ्गो, वेय्यञ्जनिकवचो निसामेत्वा ।
सम्पेसेसि नागं वस्साम^८, मयं यथिमस्सिदं^९ वचनं ॥
७५. सम्पेसितो च रञ्जा, नागो कोञ्चो व अभिनदित्वान^{१०} ।
पटिसविकत्वा निसीदि, गरं^{११} व भारं^{१२} असहमानो ॥
७६. कालिङ्गभारद्वाजो^{१३}, नागं खीणायुकं विदित्वान^{१४} । 15
राजानं कालिङ्गं, तरमानो अञ्जभासित्थ ।
अञ्जं सङ्कम नाग, नागो खीणायुको महाराज ॥
७७. तं सुत्वा कालिङ्गो, तरमानो सङ्कमी नागं ।
सङ्कन्तेव रञ्जे, नागो तत्थेव पत्तिं^{१५} भूम्या^{१६} ।
वेय्यञ्जनिकवचो, यथा तथा अहु नागो ॥ 20
७८. कालिङ्गो^{१७} राजा कालिङ्गं, ब्राह्मणं एतदवोच^{१८} ।
त्वमेव असि सम्बुद्धो, सब्बञ्जू सब्बदस्सावी ॥

१ समनुगीतो—सी०, रो०, समणुगीतो—स्या० । २-२ पुषुविया अय—सी०;
पठविया अय—स्या०, पुषुवियाय—रो० । ३ सी०, स्या०, रो० पोत्थकेषु नत्थि । ४. मेद-
निया—स्या० । ५. अभिजाते—सी०, रो० । ६ पदेसोचन—स्या० । ७. उय्याय—स्या० ।
८. यथाह—सी०, स्या०, रो० । ९ जानदित्वा—रो० । १०-१०. गर भार—सी०, स्या० ।
११ कालिङ्गो—स्या० । १२ विदित्वा—सी० । १३-१३ पत्तिभूम्या—स्या० । १४-१४.
कालिङ्ग भारद्वाज कालिङ्गो, ब्राह्मण इदमवोच—सी०, स्या० ।

७९. तं^१ अनघिवासेन्तो कालिङ्गो^२, ब्राह्मणो इदमवोच ।
वेय्यञ्जनिका हि मयं, बुद्धा सब्बञ्जुनो^३ महाराज ॥
८०. सब्बञ्जू सब्बविदू च, बुद्धा न^४ लक्खणेन जानन्ति ।
आगमबलसा^५ हि मयं, बुद्धा सब्बं पजानन्ति ॥
८१. महयित्वा^६ सम्बोधि, नानातुरियेहि वज्जमानेहि^७ ।
मालाविलेपनं^८ अभिहरित्वा^९, अथ^{१०} राजा मनुपायासि^{११} ॥
८२. सट्ठि वाहसहस्सानि, पुप्फानं^{१२} सन्निपातयि ।
पूजेसि राजा कालिङ्गो, बोधिमण्डमनुत्तरं ति ॥

४८०. अकित्तिजातकं (७)

८३. अकित्तिं दिस्वा^१ सम्मन्तं, सक्को भूतपती ब्रवि ।
किं पत्थयं महान्नहो, एको सम्मसि घम्मनि ॥
८४. दुक्खो पुनब्भवो सक्क, सरीरस्स च भेदनं ।
सम्मोहमरणं दुक्खं, तस्मा सम्मामि वासव ॥
८५. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^२ सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८६. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
येन पुत्ते च दारे च, धनघञ्ज पियानि च ।
लद्धा नरा न तप्पन्ति, सो लोभो न मयी वसे ॥
८७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
खेत्तं वत्थुं हिरञ्ज च, गवस्सं^३ दासपोरिसं ।
येन जातेन् जीयन्ति, सो दोसो न मयी वसे ॥

१ त वचन-सी० । २ कालिङ्गो-सी०, स्या०, रो० । ३ सब्बञ्जुनो-सी० ।
४ स्या० पोत्थके नत्थि । ५ आगमपुरिसा-रो० । ६ महयित्वान-सी०, रो०, पद्-
सित्वान-स्या० । ७ विज्जमानेहि-स्या० । ८-८ मालागन्धविलेपन आहरित्वा-सी०,
रो० । ९-९ पाकारपत्तिखेप कारेसि अथ राजा पायासि-सी०, स्या०, रो० । १० पुप्फानि-
स्या० । ११ दिस्वान-स्या० । १२ पटिरूपे-स्या० । १३ गवास्स-सी०, स्या० ।

८९. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९०. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर । B 267
बालं न पस्से न सुणे, न च बालेन संवसे ।
बालेनल्लापसल्लापं, न करे न च रोचये ॥ 5
९१. किं नु ते अकरं बालो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप बालस्स, दस्सनं नाभिकङ्खसि ॥
९२. अनयं नयति दुम्भेघो, अधुरायं नियुञ्जति ।
दुन्नयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो पकुप्पति ।
विनयं सो न जानाति, साधु तस्स अदस्सनं ॥ 10
९३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९४. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
धीरं पस्से सुणे धीरं, धीरेन सह संवसे ।
धीरेनल्लापसल्लापं, तं करे तं च रोचये ॥ 15
९५. किं नु ते अकरं धीरो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप धीरस्स, दस्सनं अभिकङ्खसि ॥
९६. नयं नयति मेघावी, अधुरायं न युञ्जति ।
सुनयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो न कुप्पति ।
विनयं सो पजानाति, साधु तेन समागमो ॥ 20
९७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
ततो रत्था विवसाने^१, सूरियुगमनं^२ पति ।
दिब्बा भक्खा पातुभवेय्यं, सीलवन्तो च याचका ॥ 25

१ विवसाने—सी०, त्या०, रो० । २ सूरियुगमन—सी०, त्या०, रो० ।

B. 268

६६. ददतो^१ मे न खीयेथ, दत्त्वा नानुतपेय्यहं ।
 ददं चित्तं पसादेय्यं, एतं सक्क वरं वरे ॥
१००. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
 वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
१०१. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
 न मं पुन उपेय्यासि, एतं सक्क वरं वरे ॥
१०२. बहूहि वत्तचरियाहि^२, नरा च अथ नारियो ।
 दस्सनं अभिकङ्खन्ति, किं नु मे दस्सने भयं ॥
१०३. तं तादिसं देववण्ण^३, सब्बकामसमिद्धिनं ।
 दिस्वा तपो पमज्जेय्य^४, एतं ते दस्सने भयं ति ॥

४८१. तत्त्वकारियजातकं (८)

१०४. अहमेव दुब्भासितं भासि बालो,
 भेकोवरञ्जे अहिमब्बायमानो^५ ।
 तत्त्वकारिये सोब्भमिमं पतामि,
 न किरेव साधु अतिवेलभाणी ॥
१०५. पप्पोति मच्चो अतिवेलभाणी,
 बन्धं वधं सोकपरिह्वं च ।
 अत्तानमेव गरहासि एत्थ,
 आचेर^६ य^७ तं निखणन्ति सोब्भे ॥
१०६. किमेवहं^८ तुण्डिलमनुपुञ्छं,
 करेय्यं स^९ मातरं कालिकायं^{१०} ।
 नग्गोवहं वत्थयुगं च जीनो^{११},
 अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१ ददतो च-रो० । २ वत्तचरियाहि-सी०, स्या० । ३ देवणि-रो० । ४ पमज्जेय्य-सी०, स्या०, रो० । ५ अहिमब्बायानो-सी०, रो० । ६-६ आचरिय-स्या० । ७ किमेवाह-सी०, स्या० । ८-८ करेय्यास-स्या० । ९. कालिकाय-स्या० । १०. जिनो-स्या० ।

१०७. यो युज्जमानानमयुज्जमानो,
मेण्डन्तरं अचुपती कुलिङ्गो ।
सो पिसितो मेण्डसिरेहि तत्थ,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१०८. चतुरो जना पोत्थकमग्गहेसुं,
एकं च पोसं अनुरक्खमाना ।
सब्बेव ते भिन्नसिरा सयिसु,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१०९. अजा यथा वेळुगुम्बस्मिं बद्धा,
अवक्खिपन्ती^१ असिमज्झगच्छि^२ ।
तेनेव तस्सा गलकावकन्तं,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

११०. इमे न देवा न^३ गन्धब्बपुत्ता,
मिगा इमे अत्थवसं^४ गता मे^५ ।
एकं च नं सायमासे पचन्तु,
एकं पुनप्पातरासे^६ पचन्तु ॥

१११. सतं सहस्सानि^७ दुभासितानि^८,
कलं पि नाग्घन्ति^९ सुभासितस्स ।
दुब्भासितं सङ्कमानो किलेसो,
तस्मा तुण्ही किम्पुरिसा^{१०} न बाल्या ॥

११२. या मेसा व्याहासि^{११} पमुञ्चथेतं,
गिरि च नं हिमवन्तं नयन्तु ।
इमं च खो देन्तु महानसाय,
पातो व नं पातरासे पचन्तु ॥

१. बन्धा-स्या० । २. अवक्खिपन्ति-सी०, स्या० । ३. असिमज्झगच्छि-सी० ।
४. गलक विकन्ता-स्या० । ५. न पि-सी०, नापि-स्या० । ६-६ अत्थवसा भता इमे-
सी०, स्या०, रो० । ७-७ एकञ्च पुन पातरासे-सी०; एकं च नं पातरासे-रो० । ८. सह-
सहस्सानं-सी०, सहस्सानं-स्या० । ९. दुब्भासितानं-सी०, स्या० । १०. नाग्घन्ति-स्या० ।
११. किम्पुरिसो-सी०, स्या० । १२. व्याहासि-सी०, रो०; व्याकासि-स्या० ।

B 270

११३. पञ्जुन्ननाथा पसवो, पसुनाथा अयं पजा ।
 त्वं नाथोसि^१ महाराज, नाथोहं^२ भरियाय मे^३ ।
 द्विन्नमञ्जतरं गत्वा, मुक्तो गच्छेय्य पञ्चतं ॥

5

११४. न वे निन्दा सुपरिवज्जयेथ^४,
 नाना जना सेवितव्वा जनिन्द ।
 येनेव एको लभते पसंसं,
 तेनेव अञ्जो लभते निन्दितारं ॥

10

११५. सब्बो लोको परिचित्तो^५ अतिचित्तो,
 सब्बो लोको चित्तवा सम्मिह चित्ते ।
 पञ्चेकचित्ता पुथु सब्बसत्ता,
 कस्सीध चित्तस्स वसे न वत्ते ॥

5

११६. तुण्ही अहं किम्पुरिसो सभरियो,
 यो दानि व्याहासि भयस्स भीतो ।
 सो दानि मुक्तो सुखितो अरोगो,
 वाचाकिरेवत्तवती नरानं ति ॥

४८२. रुग्मिगराजजातकं^६ (९)

20

११७ तस्स^७ गामवरं दम्मि, नारियो च अलङ्कृता ।
 यो^८ मेतं मिगमक्खाति^९, मिगानं मिगमुत्तमं ॥
 ११८. मय्हं गामवरं देहि, नारियो च अलङ्कृता ।
 अहं ते मिगमक्खिस्सं, मिगान मिगमुत्तमं ॥
 ११९. एतस्मिं वनसण्डस्मि, अम्बा साला च पुप्फिता ।
 इन्दगोपकसञ्चल्ला, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥
 १२०. घनु अद्वेज्झं^{१०} कत्वान, उसु सन्नय्हुपागमि^{११} ।
 मिगो च दिस्वा राजानं, दूरतो अज्झमासथ ॥

१ नाथोसि-सी०, स्या०, रो० । २-२ बन्धनाथा मय भरिया-स्या० । ३.
 सुपरिवज्जयाथ-स्या०, ० वज्जयाथे-रो० । ४ परचित्तेन-सी०, स्या० । ५ रुग्मिग-
 जातक-सी०, स्या० । ६ कस्स-सी०, रो० । ७ को-सी०, स्या०, रो० । ८ मिग-
 मक्खासि-स्या० । ९ अद्वेज्झ-सी०, रो० । १०. नन्वायुपायि-सी०, रो० ।

१२१. आगमेहि महाराज, मा मं विज्झि रथेसम । B. 271
को नु ते इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते^१ मिगो ॥
१२२. एस पापचरो पोसो, सम्म तिट्ठति आरका ।
सोयं^२ मे^३ इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥
१२३. सच्चं किरेव माहंसु, नरा एकच्चिया इघ । 5
कट्ठं निप्लवितं^४ सेय्यो, न त्वेवेकच्चि यो नरो ॥
१२४. किञ्चु रुरु गरहसि मिगानं,
कि पक्खीनं किं पन मानुसानं ।
भयं हि मं विन्दतिनप्परूपं,
सुत्वान तं मानुसिं^५ भासमानं ॥ 10
१२५. यमुद्धरि वाहने^६ वुय्हमानं,
महोदके सलिले सीघसोते ।
ततोनिदानं भयमागतं मम,
दुक्खो हवे राज असब्बि सङ्गमो ॥
१२६. सोहं चतुप्पत्तमिमं विहङ्गमं, 15
तनुच्छिदं हृदये ओस्सजामि ।
ह्नामि तं मित्तदुब्बिं^७ अकिच्चकारि^८,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥
१२७. धीरस्स बालस्स हवे जनिन्द,
सन्तो वधं नप्पसंसन्ति जातु । 20
कामं धरं गच्छतु पापघम्मो,
यं चस्स भट्ठं^९ तदेतस्स देहि ।
अहं च ते कामकरो भवामि ॥

१. तिट्ठति-सी०, स्या० । २-२ सोहिमे-सी०, स्या०, रो० । ३. विप्लवितं-
सी०, निपावत-स्या० । ४. मानुसिं-स्या० । ५. वहने-सी० । ६-६. मित्तदुग्गं किच्च-
कारि-सी०, रो० । ७. भत्त-स्या० ।

१२८. अद्धा रुहं अञ्जतरो सत सो^१,
 यो दुव्वतो^२ मानुसस्स न दुव्वि^३ ।
 काम घरं गच्छतु पापघम्भो,
 य चस्स भट्ठ तदेतस्स दम्मि ।
 ५ अहं च ते कामचार^४ ददामि ॥
- B 272 १२९. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानञ्चवस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुव्विजानतरं ततो ॥
१३०. अपि चे मञ्जती पोसो, जातिं मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुव्वे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
- 10 १३१. समागता जानपदा, नेगमा च समागता ।
 मिगा सस्सानि^५ खादन्ति, तं देवो पटिसेधतु ॥
१३२. कामं जनपदो भासि, रट्टञ्चा पि विनस्सतु ।
 न त्वेवाह रुहं दुव्वे, दत्त्वा अभयदक्खिणं ॥
१३३. मा मे जनपदो आसि, रट्टञ्चा^६ पि विनस्सतु^७ ।
 15 न त्वेवाह मिगराजस्स, वर दत्त्वा भुसा भणे ति ॥

४८३. सरभमिगजातकं^८ (१०)

१३४. आसीसेथेव^९ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि बोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहु ॥
१३५. आसीसेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि बोहं अत्तान, उदका थलमुव्वतं ॥
- 20 १३६. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि बोहं अत्तान, यथा इच्छिं तथा अहु ॥

१ से-सी० । २ दुव्वतो-स्या०, वृषतो-रो० । ३ गामवर-स्या० । ४ घञ्जानि-स्या० । ५-५ माग जनपदो गह-स्या० । ६ सरभजातक-स्या० । ७ जाति-सेथेव-सी०, स्या०, रो० ।

नुन्नो^१ सरो सरभं हन्तु स्त्रियं,
अन्नं हि एतं वरपञ्च रञ्जो ॥

१४५. अद्धा पजानामि अहं पि एतं,
अन्नं मिगो ब्राह्मण खत्तियस्स ।
५ पुब्बे कतं च अपचायमानो,
तस्मा मिगं सरभं नो ह्नामि ॥

१४६. नेसो मिगो महाराज, असुरेसो दिसम्पति ।
एतं हन्त्वा मनुस्सिन्द, भवस्सु अमराधिपो ॥

B. 274

10

१४७. सचे च राजा^२ विचिकिञ्छसे तुवं,
हन्तु मिगं सरभं सहायक^३ ।
सपुत्तदारो नरवीरसेट्ठ^४,
गत्वा तुवं वेतरणिं यमस्स ॥

15

१४८. कामं अहं जानपदा च सब्बे,
पुत्ता च दारा च सहायसङ्गा ।
गच्छेमु त वेतरणिं यमस्स,
न त्वेव हञ्जो मम पाणदो^५ यो^६ ॥

20

१४९. अयं मिगो किञ्छगतस्स मय्हं,
एकस्स कत्ता विवनस्मि^७ धोरे ।
तं तादिसं पुब्बकिच्चं सरन्तो,
जानं महाब्रह्मो कथं हनेय्यं ॥

१५०. मित्ताभिराघी चिरमेव जीव,
रज्जं इमं धम्मगुणे पसास ।
नारीगणेहि परिचारियन्तो^८,
मोदस्सु रट्ठे तिदिवेव वासवो ॥

१ नुन्नो-सी०, त्या० । २ राज-सी०, त्या०, रो० । ३ सहायक ने-सी०, रो० । ४ नरविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ५-६ पाणदस्स-सी०, त्या० । ७ विवनस्मि-सी०, त्या० । ८ परिचारियन्तो-त्या० ।

१५१. अक्कोधनो निञ्चपसन्नचित्तो,
 सम्बातिथी^१ याचयोगो^२ भवित्वा^३ ।
 दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दितो सगमुपेहि ठानं ति ॥

तेरसकनिपातं निद्रितं ।

तस्सुद्धानं

वरअम्ब^३ कुठारि सहंसवरो,
 अथरञ्जस्मिं दूतकपञ्चमको ।
 अथ बोधि अकित्ति सुतक्करिना,
 अथ रुमिगेनपरो सरमो ति ॥

5 B. 275

— ० —

१. सम्बातिथि—सी० । २-२. पाहुनके करित्वा—स्या० । ३. वरअम्ब—सी०, स्या० ।

१४. पक्षिणकनिपातो

४८४. सालिकेदारजातकं (१)

B 276

१. सम्पन्नं सालिकेदारं, सुवा भुञ्जन्ति कोसिय ।
पटिवेदेमि ते ब्रह्मे, न ने^१ वारेतुमुस्सहे ॥
२. एको च तत्थ सकुणो, यो नेस^२ सव्वसुन्दरो ।
भुत्वा सालि यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छति ॥
३. ओड्हेत्तु^३ बालपासानि^४, यथा वज्जेथ सो दिणो ।
जीव च नं गहेत्त्वान, आनयेहि^५ ममन्तिके ॥
४. एते भुत्वा^६ पिवित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
एको बद्धोस्मि पासेन, कि पापं पकतं मया ॥
५. उदरं नून अञ्जेस, सुव अच्चोदर तव ।
भुत्वा सालि यथाकाम, तुण्डेनादाय गच्छसि ॥
६. कोट्टं नु तत्थ पूरेसि, सुव वेर नु ते मया ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कुहि सालि निदाहसि^७ ॥
७. न मे वेरं तथा सद्धि, कोट्ठो मय्हं न विज्जति ।
इणं मुञ्चामिण दम्मि, सम्पत्तो कोटिसिम्बलि^८ ।
निधि पि तत्थ निदहामि, एवं जाचाहि कोसिय ॥
८. कीदिसं ते इणदान, इणमोक्खो च कीदिसो ।
निधिनिघानमक्खाहि, अथ पासा पमोक्खसि ॥
९. अजातपक्खा तरुणा, पुत्तका मय्हं कोसिय ।
ते मं भता भरिस्सन्ति, तस्मा तेसं इणं ददे ॥

१. ते-सी०, स्या० । २. तेस-सी० । ३. उज्जन्तु-स्या० । ४. बालपासानि-
स्या०, रो० । ५. आनयेथ-सी०, रो० । ६. भुत्वा च-रो० । ७. निवेय्यसि-स्या०,
निधीयसि-रो० । ८. कोटिसिम्बलि-सी०, स्या० । ९. मय्हं-स्या० ।

१०. माता पिता च मे बुद्धा^१, जिष्णका गतयोव्वना ।
तेसं तुण्डेन हातून, मुञ्चे पुव्वकर्त^२ इणं ॥
११. अञ्जे पि तत्थ सकुणा, खीणपक्खा सुदुव्वला ।
तेस पुञ्जत्थिको दम्मि, तं निर्धि आहु पण्डिता ॥ B. 27
१२. ईदिसं^३ मे इणदानं, इणमोक्खो च ईदिसो ।
निधिनिधानमक्खामि^४, एवं जानाहि कोसिय ॥ 5
१३. भट्ठको वतयं^५ पक्खी, दिजो परमघम्मिको ।
एकच्चेसु मनुस्सेसु, अयं वम्मो न विज्जति ॥
१४. भुञ्ज सालि यथाकामं, सह सव्वेहि वातिभि ।
पुना^६ पि सुव पस्सेमु, पियं मे तव दस्सनं ॥ 10
१५. भुत्तं च पीतं च तवस्समम्हि^७,
रत्तिं च^८ नो कोसिय ते सकासे ।
निक्खित्तदण्डेसु ददाहि दानं,
जिष्णे च मातापितरो भरस्सु ॥
१६. लक्खी वत मे उदपादि अज्ज,
यो^९ अट्ठसारि पवरं^{१०} दिजानं ।
सुवस्स सुत्वान सुभासितानि,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥ 15
१७. सो कोसियो अत्तमनो उदगो,
अन्नं च पानं चभिसङ्घरित्वा ।
अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे^{११} चा ति ॥ 20

१ बुद्धा—स्या० । २ पुव्वकर्त—सी० । ३. ईदिसं—सी०, रो० । ४. निधिनिधाना-
मक्खातं—सी०, निधिनिधान वक्खातं—रो० । ५. वतयं—स्या० । ६. पुन—सी०, स्या० ।
७ तवस्समिह—सी० । ८-८ रत्ति च—सी०, रो० । ९-९. योहं वदस्सं पवरं—स्या० । १०.
समणे ब्राह्मणे—सी० ।

४८५. चन्दकिन्नरीजातकं^१ (२)

१८. उपनीयतिदं मञ्जे, चन्दे लोहितमहने ।

अञ्जं^२ जहामि^३ जीवितं,

पाणा मे चन्दे निरुञ्जन्ति ॥

B. 278

१९. ओसीदि^४ मे दुक्खं^५ हृदयं,

मे ड्य्हते नितम्भामि ।

तव चन्दिया सोचन्तिया,

न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

5

२०. तिणमिव वनमिव मिलायामि^६,

नदी अपरिपुण्णा^७ व^८ सुत्सामि ।

तव चन्दिया सोचन्तिया,

न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

10

२१. वत्समिव^९ सरे पादे^{१०},

इमानि अस्सुनि वत्तरे मय्हं ।

तव चन्दिया सोचन्तिया,

न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

15

२२. पापो खोसि^{११} राजपुत्त^{१२},

यो मे इञ्छितं^{१३} पति वराकिया ।

विज्झसि^{१४} वनमूलस्मिं,

सोयं विद्धो छमा सेत्ति ॥

20

२३. इमं मय्हं हृदयसोकं,

पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव माता ।

१ चन्दकिन्नरीजातक-सी०, स्या० । २-२ अञ्जापि विजहामि-सी०, स्या० ।
३ ओसीदि-सी०, स्या०, रो० । ४ दुक्ख मे-सी० । ५ मिलायामि-सी० । ६-६
अपरिपुण्णयाव-सी०, रो० । ७-७ वत्सव सरे पव्वत पादे-रो० । ८-८ सि सो राजपुत्त-
सी०, सो राजपुत्तो-स्या०, रो० । ९ इञ्छित-सी०, स्या०, रो० । १० विविक्क-सी०,
स्या० ।

यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

२४. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव जाया ।
यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

5

२५. मा च पुत्तं^१ मा च पत्तिं,
अदक्खि राजपुत्त तव माता ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अदूसकं मय्हं^२ कामा हि ॥

10

२६. मा च पुत्तं मा च पत्तिं,
अदक्खि राजपुत्त तव जाया ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अदूसकं मय्हं कामा हि ॥

२७. मा त्वं चन्दे रोदि,
मा सोचि वनतिमिरअत्तक्खि ।
मम त्वं हेहिसि^३ भरिया,
राजकुले पूजिता नारीभि^४ ॥

15

२८. अपि नूनहं^५ मरिस्सं,
नाहं^६ राजपुत्त तव हेस्सं ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अदूसकं मय्हं कामा हि ॥

20

२९. अपि भीरुके अपि जीवितुकामिके,
किम्पुरिसि गच्छ हिमवन्तं ।

१. पुत्ते-सी० । २. मय्हं-स्या० । ३. हेहिसि-सी० । ४. नारीहि-सी०, रो० ।
५. नूनाह-स्या० । ६. न च पनाहं-रो० ।

तालीसतगरभोजना',
अञ्जे^१ त मिगा रमिस्सन्ति ॥

B 279

३०. ते पब्बता ता च कन्दरा,
ता च गिरिगुहायो तथेव तिष्ठन्ति ।
तत्थेव^२ तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं^३ ॥

B

10

३१. ते पण्णसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३२. ते पुप्फसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा^४ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

15

३३. अच्छा सवन्ति गिरिवनदियो^५,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

20

३४. नीलानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि^६ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३५. पीतानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।

१ तालिस्सतगरभोजना-सी०, तालिस्सतगरभोजना-स्या० । २ अरञ्जे-सी०, रो० । ३ तत्थ-सी०, स्या०, रो० । ४ कास-सी०, रो० । ५ अनुचिण्ण-सी० । ६ गिरिवर-रो० । ७ दस्सनेय्यानि-सी०, रो० ।

- तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३६. तम्बानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 5
३७. तुङ्गानि हिमवतो^१ पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 10
३८. सेतानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३९. चित्रानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 15
४०. यक्खगणसेविते गन्धमादने,
ओसघेभि^२ सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 20
४१. किम्पुरिससेविते गन्धमादने,
ओसघेभि सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 25

१. हिमवो-सी० । २ ओसघेहि-सी०, त्या० ।
जा० १-३५

B 280

४२. वन्दे ते अग्रिरब्रह्मो,
यो मे इच्छितं पतिं वराकिया ।
अमतेन अभिसिञ्चि,
समागतास्मि^१ पियतमेन ॥

5

४३. विचराम दानि गिरिवननदियो,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
नानादुमवसनायो^२,
पियंवदा अञ्जमञ्जस्सा ति ॥

४८६. महाउक्कुसजातकं (३)

10

४४. उक्का चिलाचा^३ न्वन्ति दीपे,
पजा मम^४ खादितु पत्थयन्ति ।
मित्तं सहाय च वदेहि सेनक,
आचिक्ख नातिव्यसनं^५ दिज्जानं ॥

15

४५. दिजो दिजानं पवरोसि पक्खिम^६,
उक्कुसराज सरणं त उपेम^७ ।
पजा मम खादितु पत्थयन्ति,
लुहा चिलाचा भव मे सुखाय ॥

20

४६. मित्तं सहाय च करोन्ति पण्डिता,
काले अकाले सुखमेसमाना^८ ।
करोमि ते सेनक एतमत्थ,
अरियो हि अरियस्स करोति किच्चं ॥

४७. यं होति किच्चं अनुकम्पकेन,
अरियस्स अरियेन कत तयीदं^९ ।

१ समागतास्मि-सी०, रो० । २ नानादुमवेवनायो-रो० । ३ चिलाचा-सी०, स्या०, रो० । ४ मम-स्या० । ५ नातिव्यसन-सी० । ६ पक्खि-सी०, रो०, पक्खि-व-स्या० । ७ उपेमि-सी०, स्या०, रो० । ८ सुखमासयाना-रो० । ९ तययिद-सी०, रो० ।

अत्तानुरक्खी भव मा अबहि^१,
लच्छान पुत्ते तथि जीवनाने ॥

४८. तवेव^२ रक्खावरणं करोन्तो,
सरीरभेदा पि न सन्तसामि ।
करोन्ति हेके^३ सखीनं^४ सखारो,
पाणं चजन्ता^५ सतनेस^६ वन्मो ॥

B. 281

5

४९. सुदुक्करं कम्मनकात्ति^७, अण्डजायं^८ विहङ्गनो ।
अत्याय कुररो^९ पुत्ते, अङ्कुरते अनागते ॥

५०. चुता पि हेके^{१०} खलिता^{११} सकम्मना^{१२},
मित्तानुकम्पाय पतिट्ठहन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिमागतोस्मि,
अत्यं चरेयो^{१३} नम वारिचर^{१४} ॥

10

५१. धनेन धञ्जेन च अत्तना च,
नितं सहायं च करोन्ति पण्डिता ।
करोमि ते सेनक एतमत्यं,
अरियो हि अरियस्स करोति किञ्च ॥

15

५२. अप्पोत्तुक्को तात तुवं निसीद,
पुत्तो पितु चरति अत्यचरियं ।
अहं चरिस्सामि तवेनमत्यं^{१५},
सेनस्स पुत्ते परित्तायमानो^{१६} ॥

20

५३. अट्ठा हि तात सतनेस वन्मो,
पुत्तो पितु यं^{१७} चरे^{१८} अत्यचरियं ।

१. अबहि-सी०, रो०; अबहि-स्या० । २. तवेव-स्या० । ३. हेके-स्या०, रो० । ४. सखीनं-सी० । ५. चजन्ति-सी०, रो० । ६. सतनेस-रो० । ७. कम्म-नका-सी०, रो० । ८. अण्डजायं-स्या० । ९. कुररो-स्या० । १०. एके-सी०, रो० । ११-१२. खलिकलकम्मना-रो० । १३. चरेय-सी०, रो० । १४. वारिचर-सी०, रो० । १५. तवेव अत्यं-स्या० । १६. परित्तायमानो-स्या० । १७. स्या० अत्यं नत्वि । १८. चरेय-सी०, रो० ।

अप्येव मं दिस्वान पवङ्कुकार्यं,
सेनस्स पुत्ता^१ न विहेठयेय्युं^२ ॥

५४. पसू मनुस्सा मिगवीरसेट्ठ^३,
भयट्ठिता^४ सेट्ठमुपब्बजन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिमागतोस्मि,
त्वं नोसि राजा भव मे सुखाय ॥

५५. करोमि ते सेनक एतमत्थं,
आयामि ते तं दिसतं वघाय ।
कथं हि विञ्जू पट्ठ^५ सम्पजानो,
न वायमे अत्तजनस्स गुत्तिया ॥

५६. मित्तं च^६ कयिराय सुहृदयं^७ च,
अयिरं च कयिराय सुखागमाय ।
निवत्थकोचो^८ व^९ सरोमि हत्त्वा,
मोदाम पुत्तेहि समङ्गिभूता ॥

५७. सकमित्तस्स कम्मेन, सहायस्सापलायिनो ।
कूजन्तमुपकूजन्ति^{१०}, लोमसा^{११} हृदयङ्गमं ॥

५८. मित्तं सहाय अघिगम्म पण्डितो,
सो भुञ्जती पुत्त^{१२} पसु धन वा ।
अहं च पुत्ता च पती च मय्हं,
मित्तानुकम्पाय समङ्गिभूता ॥

५९. राजवता सूरवता^{१३} च अत्थो,
सम्पन्नसखिस्स भवन्ति हेते ।
सो मित्तवा यसवा उगतत्तो,
अस्मिंघ^{१४} लोके मोदति कामकामी ॥

१ पुत्तानि-स्या० । २ हेठयेय्यु-स्या० । ३ मिगविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ४
भयट्ठिता-सी०, रो० । ५ वट्ठ-स्या० । ६ स्या० पोत्थके वत्ति । ७-७ सुहृदय च-सी०,
सखापरञ्च-रो० । ८-८ निवत्थकोचोव-सी०, स्या०, रो० । ९ कुजन्तमुपकूजन्ति-स्या० ।
१० लोमहृता-स्या० । ११ पुत्त-स्या० । १२ सुखा-स्या० । १३ अस्मिञ्च-सी०,
स्या०, रो० ।

६०. करणीयानि मित्तानि, दलिद्देना पि सेनक ।
 पस्स मित्तानुकम्पाय, समग्गम्हा सजातके ॥
 ६१. सूरेन बलवन्तेन, यो मित्ते^१ कुस्ते दिजो ।
 एवं सो सुखितो होति, यथाहं त्वं च सेनका ति ॥

४८७. उद्दालकजातकं (४)

६२. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
 दुम्मक्खरूपा^२ ये मन्त^३ जप्पन्ति^४ ।
 कच्चिन्नु^५ ते मानुसके पयोगे,
 इदं विदू परिमुत्ता अपाया ॥

5 B. 283

६३. पापानि कम्मनि करेय^६ राज,
 बहुस्सुतो चे न चरेय्य धम्मं ।
 सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे^७ चरणं अपत्वा ॥

10

६४. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे चरणं अपत्वा ।
 भञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ॥

15

६५. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ।
 कित्तिं हि^८ पप्पोति अघिच्च वेदे,
 सन्ति पुणाति^९ चरणेन दन्तो ॥

20

६६. भञ्चा माता पिता बन्धू, येन जातो सयेव^{१०} सो ।
 उद्दालको अहं भोतो, सोत्तियाकुलवंसको^{१०} ॥

१. मित्ति-सी०; मित्तं-स्या० । २. दुम्मखरूपा-सी०, रो० । ३-३ मे जप्पन्ति-
 सी०, रो०, मन्त जप्पन्ति-स्या० । ४. कच्चि नु-स्या० । ५. करेय्य-सी०, स्या० । ६.
 पमुच्चे-स्या० । ७. च-स्या० । ८. पुणेति-स्या०; पुनेति-रो० । ९. स्वयेव-स्या० ।
 १०. सोत्तिपकुलवसको-सी०; ० वसतो-स्या० ।

B. 284

5

10

15

20

६७. कथं भो ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिब्बानं, धम्मदो किन्ति बुच्चति ॥

६८. निरङ्कुत्वा अग्निमादाय ब्राह्मणो,
आपो सिञ्चं यजं उत्सेति यूपं ।
एवङ्कुरो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥

६९. न सुद्धि सेचनेनत्थि, ना^१ पि^२ केवली ब्राह्मणो ।
न^३ खन्ती ना पि सोरच्च, ना पि सो परिनिब्बुतो ॥

७०. कथं सो^४ ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिब्बानं, धम्मदो किन्ति बुच्चति ॥

७१. अखेतबन्धू अममो निरासो,
निल्लोभपापो भवलोभखीणो ।
एवङ्कुरो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥

७२. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
सब्बेसं सीतिभूतानं, अत्थि सेय्योथ^५ पापियो ॥

७३. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
सब्बेसं सीतिभूतान, नत्थि सेय्योथ पापियो ॥

७४. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ॥

७५. सब्बसं सीतिभूतान, नत्थि सेय्योथ पापियो ।
पनत्थं^६ चरसि ब्रह्मज्जं, सोत्तियाकुलवसत्त ॥

१-१ नपि-सी०, त्या० । २ न केव-त्या० । ३ भो-त्या० । ४. सेय्योथ-
सी०, रो० । ५. पसत्थ-त्या० ।

७६. नानारत्तेहि वत्थेहि, विमानं भवति छादितं ।
न तेसं छाया वत्थानं, सो रागो अनुपज्जथ ॥
७७. एवमेव^१ मनुस्सेसु, यदा सुज्झन्ति माणवा ।
ते^२ सजाति पमुञ्चन्ति^३, धम्ममञ्जाय सुब्बता ति ॥

B. 28

४८८. भिसजातकं (५)

७८. अस्सं गवं रजतं जातरूपं,
भरियं च सो इध लभतं मनापं ।
पुत्तेहि दारेहि समङ्गि होतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 5
७९. मालं च सो कासिकचन्दनं च,
धारेतु पुत्तस्स बहू भवन्तु ।
कामेसु तिब्बं कुस्तं अपेक्खं,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 10
८०. पट्टतघञ्जो कसिमा यसस्सी,
पुत्ते गिही धनिमा सब्बकामे ।
वयं अपस्सं घरमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 15
८१. सो खत्तियो होतु पसय्हकारी,
राजाभिराजा^३ बलवा यसस्सी ।
स चातुरन्तं महिमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 20
८२. सो ब्राह्मणो होतु अवीतरागो,
भुहुत्तनक्खत्तपथेसु युत्तो ।
पूजेतु नं रट्ठपती यसस्सी,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१ एवमेव—रो० । २-२ न तेस जाति पुञ्चन्ति—सी०, स्या०, रो० । ३. राजा-
धिराजा—स्या० ।

८३. अञ्ज्हायकं सञ्जसमन्तवेदं,
तपस्सीनं मञ्जुतु सञ्जलोको ।
पूजेन्तु न^१ जानपदा समेञ्च,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८४. चतुस्सदं गामवरं समिद्धं,
दिन्नं हि सो भुञ्जतु वासवेन ।
अवीतरागो मरणं उपेतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८५. सो गामणी होतु सहायमञ्जे,
नञ्चेहि गीतेहि पमोदमानो ।
सो^२ राजतो व्यसन^३ मालत्थ^४ किञ्चि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८६. य एकराजा पथवि विजेत्वा^५,
इत्थीसहस्सान^६ उपेतु अग्नं ।
सीमन्तिनीनं पवरा भवातु,
भिसानि ते ब्राह्मण या^७ अहासि ॥
८७. इसीनं^८ हि सा सञ्जसमागतानं,
भुञ्जेय्य सादुं अविकम्पमाना ।
चरातु लाभेन विकत्थमाना,
भिसानि ते ब्राह्मण या अहासि ॥
८८. आवासिको होतु महाविहारे,
नवकर्मिको होतु गजङ्गलाय^९ ।
आलोकसन्धि दिवस^{१०} करोतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१ सञ्जसमन्तवेद-सी०, सञ्जसमन्तवेदन-रो० । २ व-सी० । ३ मा-सी०, स्या०, रो० । ४ व्यसन-सी०, रो० । ५ मालत्थ-सी०, स्या०, रो० । ६ विजित्वा-स्या० । ७ इत्थीसहस्स-सी०, रो० । ८ यो-स्या० । ९ दासीन-स्या० । १० कजङ्गलाय-सी०, स्या०, रो० । ११ दिवसा-सी०, स्या०, रो० ।

८६. सो वज्झतू पाससतेहि छ्विभि^१,
रम्मा वना निव्यतु राजधानि ।
तुत्तेहि^२ सो हज्झतु पाचनेहि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

B

९०. अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो,
लट्ठीहतो सप्पमुखं उपेतु ।
सकच्चवन्धो^३ विसिखं चरातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

5

९१. यो वं अनट्ठं व^४ नट्ठं ति चाह^५,
कामेव सो लभतं^६ मुञ्जतं च^७ ।
अगारमज्झे मरणं उपेतु,
यो वा भोन्तो सङ्कति कञ्चिदेव ॥

10

९२. यदेसमाना विचरन्ति लोके,
इट्ठं च कन्तं च बहूनमेतं^८ ।
पियं मनुञ्चं चिध^९ जीवलोके,
कस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

15

९३. कामेसु वे हज्जरे वज्जरे च,
कामेसु दुक्खं च भयं च जातं ।
कामेसु भूताधिपती पमत्ता,
पापानि कम्मामि करोन्ति मोहू ॥

20

९४. ते पापधम्मा पसवेत्त पापं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ।
आदीनवं कामगुणेसु दिस्वा,
तस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

१. छ्वि-सी०, रो० । २. तुत्तेहि-स्या० । ३. सकच्चवन्धो-सी०, रो०;
सकच्चवन्धो-स्या० । ४. सी०, स्या० पात्यकेसु नत्ति । ५. चाह-स्या० । ६-६. लभतु
मुञ्जतु च-स्या० । ७. बहूनमेतं-सी० । ८. इव-सी०, स्या० ।
वा० १-३६

६५. दीर्गसमानो इसिनो भिसानि,
तीरे गहेत्वान थले निघेसि ।
सुद्धा अपापा इसयो वसन्ति,
एतानि ते ब्रह्मचारी भिसानि ॥

B. 288 5

६६. न ते नटा नो पन कीळनेभ्या,
न बन्धवा नो पन ते सहाया ।
किस्मि वुपत्थम्भ^१ सहस्सनेत्त,
इसीहि त्वं^२ कीळसि देवराज ॥

10

६७. आचरियो मेसि पिता च मय्हं,
एसा पतिट्ठा खलितस्स ब्रह्मे ।
एकापराच्च खम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोषबला भवन्ति ॥

15

६८. सुवासित^३ इसिनं एकरत्तं,
यं वासवं भूतपतिहसाम ।
सब्बेव भोन्तो सुमना भवन्तु,
य ब्राह्मणो पञ्चुपादी^४ भिसानि ॥

६९. अहं च सारिपुत्तो च, मोगल्लानो च कस्सपो ।
अनुरद्धो पुण्णो आनन्दो, तदासु सत्त भातरो ॥

20

१००. भगिनी उप्पलवण्णा च^५, दासी खुज्जुत्तरा तवा ।
चित्तो गहपति दासो, यक्खो सातागिरो तवा ॥

१०१. पालिलेय्यो^६ तदा नाणो, मधुदो^७ सेट्ठवानरो ।
कालुदायी तदा सक्को, एवं धारेण जातकं ति ॥

४८९. सुखचिजातकं (६)

१०२. महेसी सुखचिनो^८ मरिया, आनीता पठमं अहं ।
दस वस्ससहस्सानि, यं मं सुखचिमानयि^९ ॥

१ परत्थम्भ-सी०, परवम्भ-स्या० । २ सुव-स्या० । ३ सुवासित-सी० ।
४ पञ्चुपादि-सी० । ५ सी०, स्या० पोत्थकेसु मरिय । ६ पारिलेय्यो-सी०, रो० ।
७ मधुवा-सी०, रो० । ८ रुचिनो-सी०, स्या०, रो० । ९ सुखचि आनयि-स्या० ।

१०३. साहं ब्राह्मण राजानं, वेदेहं मिथिलग्गहं ।
नाभिजानामि कायेन, वाचाय उद चेतसा ।
सुखं अतिमञ्जित्थ^१, आवि^२ वा यदि वा रहो ॥

१०४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

B. 289

5

१०५. भत्तु मम^३ सस्सु^४ माता, पिता^५ चा पि च सस्सुरो^६ ।
ते मं ब्रह्मे विनेतारो, याव अट्ठंसु जीवितं ॥

१०६. साहं अहिंसारतिनी, कामसा^७ धम्मचारिणी^८ ।
सक्कच्चं ते उपट्ठासि, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥

१०७. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

10

१०८. सोळसित्थिसहस्सानि, सहभरियाणि ब्राह्मण ।
तासु इस्सा वा कोधो वा, नाहु मय्हं कुदाचनं ॥

१०९. हितेन तासं नन्दामि, न च मे काचि अप्पिया ।
अत्तानं वानुकम्पामि, सदा सब्बा सपत्तियो ॥

15

११०. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

१११. दासे कम्मकरे पेस्से^९, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
पेसेमि^{१०} सहधम्मेन, सदा पमुदितिन्द्रिया ॥

११२. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

20

११३. समणे ब्राह्मणे चा^{११} पि, अञ्जे चा पि वनिब्बके ।
तप्पेमि अन्नपानेन, सदा पयतपाणिनी ॥

१ अतिमञ्जित्थो-सी०, रो० । २ अवि-रो० । ३-३. मनापस्सपिता-सी०,
मनापा सस्सु पिया-स्या० । ४-४. माता चापि सुवामिनो-सी०, मातापिता च सस्सुरो-
स्या० । ५ कामसो-सी० । ६ धम्मचारिणी-सी० । ७ पोसे-स्या० । ८ पोसेमि-
सी०, स्या०, रो० । ९ वा-सी० ।

११४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥
११५. चातुद्दसिं पञ्चद्दसिं, या च^१ पक्खस्स अट्ठमी^२ ।
पाटिहारियपक्खं च, अट्ठङ्गसुसमागतं^३ ।
उपोसथं उपवसामि, सदा सीलेसु सवुता ॥
११६. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जत इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥
११७. सब्बेव ते धम्मगुणा, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
संविज्जन्ति तयि भदे, ये त्वं कित्तेसि अत्तनि ॥
११८. खत्तियो जातिसम्पन्नो, अभिजातो यसस्सिमा ।
धम्मराजा विदेहान, पुत्तो उप्पज्जते तव^४ ॥
११९. दुम्मी^५ रजोजल्लघरो, अथे वेहायसं ठितो ।
मनुज्जं भाससे^६ वाचं, यं मय्ह हृदयङ्गमं ॥
१२०. देवता नुसि सगग्गहा, इसि वासि महिद्धिको ।
को वासि^७ त्वं अनुप्पत्तो, अत्तानं मे पवेदय ॥
१२१. यं देवसङ्का वन्दन्ति, सुधम्माय^८ समागता ।
सोहं सक्को सहस्सक्खो, आगतोस्मि तवन्तिके ॥
१२२. इत्थियो^९ जीवलोकस्मि, या होत्ति^{१०} समचारिनी ।
मेघाविनी सीलवती, सस्सुदेवा पतिव्वता ॥
१२३. तादिसाय सुमेधाय, सुचिकम्माय नारिया ।
देवा दस्सनमायन्ति, मानुसिया अमानुसा ॥
१२४. त्वं च भदे सुचिण्णेन, पुब्बे सुचरितेन च ।
इध राजकुले जाता, सव्वकामसमिद्धिनी ॥

१ पण्णरसि-सी०, रो० । २ व-सी० । ३ अट्ठमि-सी०, रो० । ४. अट्ठद्द-
सुसमाहित-सी०, स्या०, रो० । ५ तव-सी०, रो० । ६ दुम्मी-मी०; दुम्मि-स्या० ।
७ भाससि-सी० । ८ वापि-स्या० । ९ सुधम्माय-स्या० । १०. इत्थिया-रो० ।
११. होन्ति-सी०, स्या० ।

१२५. अयं च ते राजपुत्ति, उभयत्थ कटग्गहो ।
 देवलोकूपपत्ती च, कित्ती च इध जीविते ॥
१२६. चिर सुमेधे सुखिनी, धम्ममत्तनि पालय ।
 एसाहं तिदिवं यामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥

४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं^१ (७)

१२७. अप्पोस्सुक्को दानि तुवं कपोत,
 विहङ्गम न तव भोजनत्थो ।
 खुदं^२ पिपासं अधिवासयन्तो,
 कस्मा भवंपोसथिको^३ कपोत^४ ॥
१२८. अहं पुरे गिद्धिगतो कपोतिया,
 अस्मिं^५ पदेसस्मिमुमो^६ रमाम ।
 अथग्गही साकृणिको कपोति,
 अकामको ताय विना अहोसि ॥
१२९. नानाभावा^७ विप्पयोगेन तस्सा,
 मनोमयं वेदनं वेदयामि^८ ।
 तस्मा अहंपोसथं^९ पालयामि,
 रागो मम मा पुनरागमासि ॥
१३०. अनुज्जुगामी उरगा^{१०} दुजिह्व^{११},
 दाठावुधो धोरविसोसि सप्प ।
 खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
 कस्मा^{१२} भवंपोसथिको नु दीघ^{१३} ॥
१३१. उसभो अहू बलवा गामिकस्स,
 चलक्ककू वण्णबलूपपन्नो ।

१ पञ्चुपोसथिकजातकं-सी० । २ खुदं-स्या० । ३ भवंपोसथिको-सी० । ४. कपोतो-सी०, रो० । ५-५ तस्मि पादेसस्मिमुमो-स्या० । ६. नानाभावा-सी०, स्या० । ७ वेदयामि-सी०, रो० । ८ अहं पोसथं-स्या० । ९-९. उरगं द्विजिह्व-सी०; उरग०-स्या० । १०. तस्मा-सी० । ११ दीघो-सी०, रो० ।

सो मं अक्कमि तं कुपितो अडंसि,
दुक्खामितुण्णो भरणं उपागा^१ ॥

१३२. ततो जना निक्खमित्वान गामा,
कन्दित्वा^२ रोदित्वा^३ अपक्कमिसु ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
कोधो मम मा पुनरागमासि ॥

5

B 292

१३३. मतान मंसानि बहू सुसाने,
मनुञ्जरूपं तव भोजने तं ।
क्षुद पिपास अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको सिङ्गाल^४ ॥

10

१३४. पविसि^५ कुच्छं महतो गजस्स,
कुणपे रतो हत्थिमंसेसु^६ गिद्धो^७ ।
उण्हो च वातो तिखिणा च रस्मियो,
ते सोसयुं तस्स करीसमगं ॥

15

१३५. किसो^८ च पण्डू च अहं भदन्ते,
न मे अहं निक्खमनाय मगो ।
महा च मेघो सहसा पवस्सि,
सो तेमयी तस्स करीसमगं ॥

20

१३६. ततो अहं निक्खमिसं^९ भदन्ते,
चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो ।
तस्मा अहंपोसथ पालयामि,
लोभो मम मा पुनरागमासि ॥

१३७. वम्मीकयूपस्मि किपिल्लिकानि,
निप्पोथयन्तो तुवं पुरे चरासि ।

१ उपागमि-सी०, रो० । २-३ कन्दित्व रोदित्व-सी० । ३ सिगालो-सी०,
रो०; सिगाल-स्या० । ४ पवित्स-सी०, रो०, पवित्स-स्या० । ५-६ हत्थिमंसे पविद्धो-
सी०, रो० । ७ कीसी-स्या० । ८ निक्खमित्स-सी० ।

खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसधिको नु अच्छ^१ ॥

१३८. सकं निकेतं अतिहीळयानो^२,
अत्रिच्छता^३ मल्लगामं^४ अगच्छिं^५ ।
ततो जना निक्खमित्तवान् गामा,
कोदण्डकेन परिपोययिसु मं ॥

5

१३९. सो भिन्नसीसो रहिरमक्खितज्झो,
पच्चागमासि सकं^६ निकेतं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
अत्रिच्छता मा पुनरागमासि ॥

B 2

10

१४०. थं नो अपुच्छित्थ तुवं मदन्ते,
सब्बेव व्याकरिम्ह^७ यथा पजानं ।
मयं पि पुच्छाम तुवं भदन्ते,
कस्मा भवंपोसधिको नु ब्रह्मे ॥

१४१. अनूपलित्तो मम अस्समम्हि,
पच्चेकबुद्धो मुहुत्तं निसीदि ।
सो मं अवेदी गतिमार्गतिं च,
नामं च गोत्तं चरणं च सब्बं ॥

15

१४२. एवम्पहं^८ वन्दि न^९ तस्स पादे,
न चा पि नं मानगतेन पुच्छिं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
मानो मम मा पुनरागमासी ति ॥

20

१ अच्छो-सी०, रो० । २ अतिहेळयानो-स्या० । ३-३. अत्रिच्छताय मल्लं-
सी०, स्या०, रो० । ४ अगच्छि-सी० । ५. ससक-स्या० । ६. व्याकरिम्हा-सी०;
व्याकरिम्हा-स्या० । ७-७ एवम्पहं नग्गहे-सी०; एवम्पिह वन्दि न-स्या० । ८.
ह-स्या० ।

४९१. महाभोरजातकं (८)

१४३. सचे हि त्याह घनहेतु गाहितो^१,
मा म वधी^२ जीवगाह गहेत्वा ।
रञ्जो च^३ मं सम्म उपन्तिक^४ नेहि,
मञ्जे घनं लच्छसिनप्परूप ॥

5 १४४ न मे अयं तुय्ह वघाय अज्ज,
समाहितो चापवुरे^५ खुरण्णो ।
पास च त्याहं अधिपातयिस्सं,
यथासुखं गच्छतु भोरराजा^६ ॥

B. 294

10 १४५. य सत्त वत्सानि ममानुवन्धि,
रत्तिन्दिवं खुप्पिपासं सहन्तो ।
अथ किस्स म पासवसूपणीत,
पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥

15

१४६. पाणातिपाता विरतो नुसज्ज,
अभय^७ नु^८ ते सब्बभूतेसु दिन्नं ।
यं मं तुवं पासवसूपणीत,
पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥

20

१४७ पाणातिपाता विरतस्स बूहि,
अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
पुच्छामि तं भोरराजेतमत्थं,
इतो^९ चुतो किं लभते सुखं सो ॥

१४८. पाणातिपाता विरतस्स बूमि,
अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
दिट्ठेव धम्मो लभते पसंसं,
समं च सो याति सरीरभेदा ॥

१ गहितो-सी०, स्था० । २ अवधि-स्या० । ३ व-सी०, रो० । ४
उपन्ति-सी०, स्था०, रो० । ५ चापवुरे-सी०, रो०, चापवरो-स्या० । ६ भोरराज-
सी० । ७-९ अभय-स्या० । ८ इति-स्या० ।

१४९ न सन्ति देवा इति^१ आहु^२ एके,
 इधेव जीवो विभवं उपेति ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च वदन्ति दानं ।
 तेसं वचो अरहतं सद्दहानो,
 तस्मा अहं सकुणे बाधयामि ॥

5

१५०. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 इमस्स लोकस्स परस्स वा ते,
 कथं नु ते आहु मनुस्सलोके ॥

10

१५१. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 परस्स लोकस्स न ते इमस्स,
 देवा ति ते आहु मनुस्सलोके ॥

B. 23!

१५२. एत्येव ते नीहता^१ हीनवादा,
 अहेतुका ये न वदन्ति कम्मं ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं ये च वदन्ति दानं ॥

15

१५३. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेदं^१,
 कथं हि दानं अफलं भवेय्य^२ ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च कथं भवेय्य ॥

20

१५४. कथङ्करो किन्तिकरो किमाचरं,
 किं सेवमानो केन तपोगुणेन ।
 अक्खाहि मे मोरराजेतमत्थ,
 यथा अहं नो निरयं पतेय्य ॥

25

१-१. इच्चाहु-सी०, रो० । २. निहता-सी० । ३. तवेत-सी०, स्या०, रो० ।
 ४. वदेय्य-सी०, रो० ।

- १५५ ये केचि अत्थि समणा पयव्या^१,
कासायवत्था अनगारिया^२ ते^३ ।
पातो व पिण्डाय चरन्ति काले,
विकालचरिया विरता हि सन्तो ॥
- 5 १५६. ते तत्थ कालेनुपसङ्कुमित्वा,
पुच्छाहि यं ते मनसो पियं सिया ।
ते ते^४ पवक्खन्ति यथापजानं,
इमस्स लोकस्स परस्स चत्थं ॥
- 10 १५७. तच्चं व जिण्णं उरगो पुराण,
पण्डूपलासं^५ हरितो दुमो व^६ ।
एसप्पहीनो मम सुहभावो,
जहामहं^७ लुद्धकभावमज्ज ॥
- B 236 १५८. ये चा पि मे सकुणा अत्थि बद्धा^८,
सत्तानिनेकानि निवेसनास्मिं ।
15 तेसम्पहं^९ जीवितमज्ज दम्भि,
मोक्खं च ते पत्ता^{१०} सकं निकेतं ॥
१५९. लुद्धो चरी पासहत्थो अरञ्जे,
बाधेतु^{११} मोराधिपति यसस्सिं ।
बन्धित्वा^{१२} मोराधिपति यसस्सिं,
20 दुक्खा स^{१३} पमुच्चि^{१४} यथाहं पमुत्तो ति ॥

४९२. तच्छसूकरजातकं (९)

१६०. यदेसमाना विचरिम्ह^{१५}, पव्वतानि वनानि च ।
अन्वेसं विचरि^{१६} आती, तेमे अघिगता मया ॥

१ पयव्या-सी० । २-२ अनगारिया चरन्ति-स्या० । ३. त-स्या० । ४. तेस
पण्डूपलास-स्या० । ५. च-सी० । ६. पण्डूपलास-सी० । ७. बन्धा-स्या० । ८. तेस
बद्ध-स्या० । ९. पत्ता-सी० ; अज्ज-स्या० । १०. बाधेतु-सी० । ११. बन्धित्व-सी०,
रो० । १२. सी०, स्या० पीत्यकेमुत्ति । १३. पमुच्चि-स्या०, रो० । १४. विचरिम्हा-
स्या० । १५. विपुले-स्या० ।

१६१. बहुं चिदं^१ मूलफलं, भक्खो चायं अनप्पको ।
रम्मा चिमा गिरीनज्जो^२, फासुवासो भविस्सति ॥

१६२. इधेवाहं वसिस्सामि, सह सन्वेहि जातिमि ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्की, असोको अकुतोभयो ॥

१६३. अज्जं पि^३ लेणं परियेस, सत्तु नो इध विज्जति । 5
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥

१६४. को नुम्हाकं^४ इध सत्तु, को जाती सुसमागतं ।
दुप्पधसे^५ पधसेति, तं मे अक्खाथ^६ पुच्छिता ॥

१६५. उद्धग्गराजी मिगराजा, बली दाठावुधो मिगो ।
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥ 10

१६६. न नो दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं^७ ।
सन्वे समग्गा हुत्वान, वसं काहाम एककं ॥

१६७. हृदयङ्गमं कण्णसुखं, वाचं भाससि तच्छक । B. 29
यो पि युद्धे पलायेय्य^८, तं पि पच्छा ह्नामसे ॥

१६८. पाणातिपाता विरतो नु अज्ज^९, 15
अभयं नु ते सन्वभूतेसु दिस्सं ।
दाठा नु ते मिगवधाय^{१०} न सन्ति,
यो सङ्खपत्तो कपणो व ज्ञायसि ॥

१६९. न मे दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं ।
जाती च दिस्वान सामग्गी^{११} एकतो, 20
तस्मा च ज्ञायामि वनम्हि एकको ॥

१७०. इमस्सुदं यन्ति दिसोदिसं^{१२} पुरे,
भयट्ठिता^{१३} लेणगवेसिनो पुणु^{१४} ।

१. इद-सी० । २. गिरिनदियो-सी०, रो०, गिरिनज्जो-स्या० । ३. हि-सी०, स्या०, रो० । ४. नम्हाकं-सी०, रो० । ५. अप्पधसे-सी०, रो० । ६. अक्खाहि-स्या० । ७. समुह-सी० । ८. पलायेय-सी०, स्या० । ९. सज्ज-स्या० । १०. मिगविरिय-सी०, रो०, मिगविरिय-स्या० । ११. समग्गी-सी०, स्या० । १२. दिसादिस-स्या० । १३. भयट्ठिता-सी० । १४. पुणु-सी०, स्या० ।

ते दानि सङ्गम वसन्ति एकतो,
यत्थद्विता दुप्पसहज्ज ते मया ॥

१७१ परिणायकसम्पन्ना, सहिता एकवादिनो ।
ते मं समग्गा हिसेय्यु, तस्मा नेसं न^१ पत्थये^२ ॥

५ १७२. एको व इन्दो असुरे जिनाति,
एको व सेनो हन्ति दिजे पसय्ह ।
एको व व्यग्घो^३ भिगसङ्कपत्तो,
वरं वरं हन्ति बल हि तादिसं ॥

१७३ न हेव इन्दो न सेनो, न पि व्यग्घो भिगाधिपो ।
१० समग्गे सहिते जाती, न^४ व्यग्घे^५ कुस्ते वसे ॥

१७४ कुम्भीलका सकुणका^६, सङ्खिनो गणचारिनो ।
सम्मोदमाना एकज्झं, उप्पतन्ति डयन्ति^७ च^८ ॥

१७५ तेसं च डयमानानं^९, एकत्थ अपसक्कति ।
तं च सेनो नितालेति, वेय्यग्घियेव सा गति ॥

B 298 15 १७६. उस्साहितो जटिलेन, लुहेनामिसवक्खुना ।
दाठी दाठीसु पक्खन्दि, मञ्जमानो यथा पुरे ॥

१७७ साधु सम्बहुला जाती, अपि एक्खा अरञ्जजा ।
सूकरेहि समग्गेहि, व्यग्घो एकायने हतो ॥

१७८ ब्राह्मणं चेव व्यग्घ च, उभो हत्त्वान सूकरा ॥
२० आनन्दिनो पमुदिता^{१०}, महानादं^{११} पनादिसु ॥

१७९. ते सु उदुम्बरमूलस्मिं, सूकरा सुसमागता ।
तच्चक्कं अभिसिञ्चिसु, त्व नो राजासि इस्सरो ति ॥

१-१. अपत्थये-रो० । २. व्यग्घे-सी० । ३-३. व्यग्घो च-सी०, रो०, व्यग्घो न
-स्या० । ४. सुकुणिका-स्या० । ५-५. उय्य ति च-स्या० । ६. वियमानान-स्या० ।
७. पनोदिता-स्या० । ८-८. महानादमनादिसु-सी०, स्या० ।

४९३. महावाणिजजातकं (१०)

१८०. वाणिजा समिति कत्वा, नानारद्वतो आगता ।
धनाहरा^१ पक्कसिसु, एकं कत्वान गामणि ॥
१८१. ते तं कन्तारमागम्म, अप्पभक्खं अनोदकं^२ ।
महानिग्रोधमद्दक्खु, सीतच्छायं मनोरमं ॥
१८२. ते च तत्थ निसीदित्वा, तस्स रुक्खस्स छायाया^३ । 5
वाणिजा समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ॥
१८३. अल्लायते^४ अयं रुक्खो, अपि वारी^५ वं सन्दति ।
इद्धस्स पुरिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८४. सा च छिन्ना व पग्घरि, अच्छं वारि^६ अनाविलं ।
ते तत्थ न्हत्वा^७ पिवित्वा^८, यावतिच्छिसु वाणिजा ॥ 10
१८५. दुतियं समचिन्तेसु, बाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स दक्खिणं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८६. सा च छिन्ना व पग्घरि, सालिमंसोदनं वहुं ।
अप्पोदवण्णे^९ कुम्मासे, सिङ्गि^{१०} विदलसूपियो^{११} ॥
१८७. ते तत्थ भुत्वा^{१२} खादित्वा^{१३}, यावतिच्छिसु वाणिजा । 15 B.
ततियं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स पच्छिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८८. सा च छिन्ना व पग्घरि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्रवत्थाभरणा^{१४}, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
१८९. अपि सु वाणिजा एका, नारियो पण्णवीसति^{१५} । 20
समन्ता परिवारिसु^{१६}, तस्स रुक्खस्स छायाया ॥

१ धनाहरा-सी०, स्या० । २. अनूदक-स्या० । ३. छादिया-सी०, स्या०, रो० । ४. अदायते-सी०, रो० । ५-५. वारि च-सी०, रो० । ६. वारि-स्या० । ७. नहत्वा-सी०; न्हात्वा-स्या० । ८. पिवित्वा च-सी० । ९. अप्पोदकवण्णे-सी० । १०. सिङ्गि-स्या० । ११. विदलसूपियो-सी०, रो० । १२-१२. भुत्वा च पिवित्वा च-रो० । १३. विचित्रवत्थाभरणा-स्या० । १४. पञ्चवीसति-स्या० । १५. परिकरिसु-सी०, स्या०, रो० ।

१६०. ते ताहि परिचारेत्वा^१, यावत्तिच्छिंसु वाणिजा ।
चतुर्थं समचिन्तेसु, बाला मोहेन पास्ता ।
इङ्गस्स उत्तरं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१६१. सा च छिन्ना व पग्घरि, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
रजतं जातरूपं च, कुत्तियो पटियानि च ॥
१६२. कासिकानि च वत्थानि, उद्दियानि^२ च कम्बला^३ ।
ते तत्थ भारे वन्धित्वा, यावत्तिच्छिंसु वाणिजा ॥
१६३. पञ्चमं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पास्ता ।
इङ्गस्स मूले^४ छिन्दाम, अपि भिय्यो^५ लभामसे ॥
१६४. अथुट्ठहि सत्थवाहो, याचमानो कतञ्जली ।
निग्रोधो^६ किं परज्झति^७, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१६५. वारिदा पुरिमा साखा, अन्नपानं च वन्धित्वा ।
नारिदा पच्छिमा साखा, सव्वकामे च उत्तरा ।
निग्रोधो किं परज्झति, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१६६. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुग्धो हि पापको ॥
१६७. ते च तस्सानादियित्वा, एकस्स वचन बहू ।
निसिताहि कुठारीहि, मूलतो न^८ उपक्कमु ॥
१६८. ततो नागा निक्खमिसु, सन्नद्धा पण्णवीसति ।
धनुग्गहानं तिसता, छसहस्सा च^९ वम्मिनो^{१०} ॥
१६९. एते हनय वन्धय, मा वो मुञ्चित्थ^{११} जीवितं ।
ठपेत्वा सत्थवाहं व, सव्वे भस्मं^{१२} करोथ ने ॥
२००. तस्मा हि पण्डितो पोसो, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ।
लोभस्स न वसं गच्छे, हनेय्यारिसकं^{१३} मनं ॥

B. 300

20

१ परिवारेत्वा-स्या०, रो० । २-२ उद्दियाने च कम्बले-सी०, रो०, उद्दियानि च०-स्या० । ३ मूल-सी०, रो० । ४ मीयो-सी० । ५-५ निग्रोधे किं अपरज्झति-सी०, अपरज्झति-स्या०, रो० । ६ व-सी० । ७-७ व वम्मिनो-सी०; च वम्मिनो-स्या० । ८ मुञ्चित्थ-रो० । ९ अस्मी-सी० । १० हनेय्य दिसतं-सी०; हनेय्य दिसक-स्या० ।

२०१. एवमादीनव^१ भत्वा, तण्हा दुक्खस्स सम्भवं ।
वीततण्हो अनादानो, सतो भिक्खु परिब्बजे ति ॥

४९४. साध्वीनजातकं (११)

२०२. अब्भूतो^२ वत लोकस्मिं, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
दिब्बो रथो पालुरहु, वेदेहस्स यसस्सिनो ॥
२०३. देवपुतो महिद्धिको, भातलि^३ देवसारथि । 5
निमन्तयित्थ राजानं, वेदेहं मिथिलग्गह ॥
२०४. एहिम रथमारुह, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
देवा दस्सनकामा ते, तावतिसा सइन्दका ।
सरमाना हि ते देवा, सुधम्मायं समच्छरे ॥
२०५. ततो च राजा साध्वीनो^४, वेदेहो^५ मिथिलग्गहो ॥ 10
सहस्सयुत्तमारुह, अगा देवान सन्तिके ।
तं देवा पटिनन्दिसु, दिस्वा राजानमागतं ॥
२०६. स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
निसीद दानि राजीसि, देवराजस्स सन्तिके ॥
२०७. सक्को पि पटिनन्दित्थ, वेदेहं मिथिलग्गहं । 15
निमन्तयित्थ कामेहि, आसनेन च वासवो ॥
२०८. साधु खोसि अनुप्पत्तो, आवासं वसवत्तिनं । B A
वस देवेषु राजीसि, सब्बकामसमिद्धिसु ।
तावतिसेसु देवेषु, भुञ्ज कामे अमानुसे ॥
२०९. अहं पुरे सग्गतो रमामि, 20
नच्चेहि गीतेहि च वादितेहि ।

१. एतमादीनव-रो० । २. साध्वीनराजजातक-स्या० । ३. अब्भूतो-स्या० ।
४. भातली-सी० । ५. साध्वीनो-सी०, रो० । ६-६ पण्डितो रथमारुह-सी० ।

सो दानि अज्ज न रमामि सग्गे,
आयु^१ नु खीणो^२ मरणं नु सन्तिके ।
उदाहु मूळहोस्मि जनिन्दसेट्ठ^३ ॥

२१० न तायु^४ खीणं मरणं च^५ दूरे,
न चा पि मूळहो^६ नरवीरसेट्ठ^७ ।
तुय्हे^८ च^९ पुञ्जानि परित्तकानि,
येस विपाकं इघ वेदयित्थो^{१०} ॥

२११ वस देवानुभावेन, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
तार्वतिसेसु देवेसु, भुज्ज कामे अमानुसे ॥

२१२ यथा याचितक यानं, यथा याचितकं धन ।
एव सम्पदमेवेत, य परतो दानपच्चया ॥

२१३ न चाहमेतमिच्छामि, य परतो दानपच्चया ।
सयङ्कतानि पुञ्जानि, त मे आवेणिक^{११} धन ॥

२१४ सोहं गन्त्वा मनुस्सेसु, कांहामि कुसलं बहु ।
दानेन समचरियाय, संयमेन दमेन च ।
यं कत्वा सुखितो होति, न च पञ्छानुत्पप्पति ॥

२१५ इमानि तानि खेत्तानि, इमं निक्खलं सुकुण्डल^{१२} ।
इमा ता हरितानूपा^{१३}, इमा नज्जो सवन्तियो ॥

२१६ इमा ता पोक्खरणी^{१४} रम्मा, चक्कवाकूपकूजिता^{१५} ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पटुमुप्पलकेहि च ।
यस्सिमानि ममायिसु^{१६}, कि नु ते दिसत^{१७} गता ॥

B 332

२१७ तानीध^{१८} खेत्तानि सो भूमिभागो,
तेयेव^{१९} आरामवनुपचारा^{२०} ॥

१-१ आयु-सी०, रो० । २ आयु-सी०, रो० । ३ ते-सी०, रो० । ४ मूळहो-स्या० । ५ नरवीरियसेट्ठ-सी० । ६-६ उवज्ज-सी०, रो० । ७ वेदयतो-रो० । ८ आवेणिय-सी०, स्या०, रो० । ९ सुकुण्डल-स्या० । १० हरितानूपा-स्या०, हरिता-नीपा-रो० । ११ पोक्खरणियो-स्या०, रो० । १२ चक्कवाकूपकूजिता-सी०, रो०, चाकवाकूपकूजिता-स्या० । १३ मामाविसुयि-सी० । १४ दिसत-सी० । १५ तानि च-स्या० । १६-१६ ते आरामा ते वनवेषचारा-नी०, रो० ।

- तमेव मय्हं जनतं अपस्सतो,
सुञ्जं^१ व^२ मे नारद खायते दिसा ॥
२१८. दिट्ठा मया विमानानि, ओभासेन्ता^३ चतुद्दिसा ।
सम्मुखा देवराजस्स, तिदसानं च सम्मुखा ॥
२१९. वुत्थं मे भवनं दिव्यं^४, भुत्ता कामा अमानुसा । 5
तावतिसेसु देवेसु, सब्बकामसमिद्धिसु ॥
२२०. सोहं एतादिसं हित्वा, पुञ्जायम्हि इधगतो ।
धम्ममेव चरिस्सामि, नाहं रज्जेन अत्थिको ॥
२२१. अदण्डावचरं मगं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
तं मगं पटिपज्जिस्सं, येन गच्छन्ति सुञ्जता ति ॥ 10

४९५. दसब्राह्मणजातकं (१२)

२२२. राजा अबोच विधुरं^५, धम्मकामो युधिद्विलो ।
ब्राह्मणे विधुर परियेस, सीलवन्तो बहुस्सुते ॥
२२३. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिशं महप्फलं ॥
२२४. दुल्लभा ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता । 15
विरता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥
२२५. दस खलु महाराज, या ता ब्राह्मणजातियो ।
तेसं विभङ्गं^६ विचयं, वित्थारेन सुणोहि मे ॥
२२६. पसिब्बके गहेत्त्वान, पुण्णे मूलस्स संवुते ।
ओसधिकायो^७ गन्थेन्ति, न्हापयन्ति^८ जपन्ति च ॥ 20
२२७. तिकिच्छकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ B. 3

१-१ सुञ्ज-स्या० । २. ओभासेन्ता-स्या० । ३. दिव्य-सी०, रो० । ४. विधुर-स्या० । ५. विभङ्ग-सी०, स्या० । ६. ओसधिकाये-स्या० । ७. न्हापयन्ति-सी०, रो० ।

००८. अयेना ते च ब्रह्मज्ज्ञा, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्रह्मणा ।
 अज्जो विधुर पयिसे, नीलवन्ते बहुल्लुते ॥
००९. विदते मेधुना वन्ना, ये ते मुज्जेय्यु मोरत्तं ।
 ५ दक्षिणं मन्न इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तं ॥
०१०. मिङ्गिरिकायो^१ रहेद^२, बोमेनि दुग्गो ति मे ।
 देवताणि नि वज्जन्ति, रुक्कादिमानु निव्वरे ॥
०११. परिवारकमना^३ राज, ते नि वृज्वन्ति ब्रह्मणा ।
 अकत्ताना ते नहाराज, प्रादिसे निरदानसे ॥
- १० ०१२. अयेना ते च ब्रह्मज्ज्ञा, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्रह्मणा ।
 अज्जो विधुर पयिसे, नीलवन्ते बहुल्लुते ॥
०१३. विदते मेधुना वन्ना, ये ते मुज्जेय्यु मोरत्तं ।
 दक्षिणं मन्न इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तं ॥
- १५ ०१४. कनडणुं^४ रहेत्थान, वज्जुदण्डं च ब्रह्मणा ।
 पञ्चुपेत्थान्ति राजातो, गान्हेनु गान्हेनु च ।
 नादिसे वुड्ढित्थान^५, गानन्हे^६ वा वगन्हे वा ॥
०१५. निणाहकमना राज, ते नि वृज्वन्ति ब्रह्मणा ।
 अकत्ताना ते नहाराज, प्रादिसे निरदानसे ॥
- २० ०१६. अयेना ते च ब्रह्मज्ज्ञा, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्रह्मणा ।
 अज्जो विधुर पयिसे, नीलवन्ते बहुल्लुते ॥
०१७. विदते मेधुना वन्ना, ये ते मुज्जेय्यु मोरत्तं ।
 दक्षिणं मन्न इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तं ॥

१. मी०, टी० निरुद्धेण दण्डे । २. एव च-सं० । ३. अकत्त-टी०
 ४. कोडुमिया-सं० । ५. रहेत्थान-टी०, सं०, टी० । ६. पञ्चुपेत्थाना-सं०
 ७. वुड्ढित्थान-सं० । ८-८. गानन्हे च वगन्हे च-टी०, टी०; गानन्हे नहन्ते
 वा-सं० ।

- २३८ पल्लहकच्छतखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
 ओकिण्णा रजरेणूहि, याचका विचरन्ति ते ॥
२३९. खाणुघातसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२४०. अपेता ते च ब्रह्माज्जा, (इति राजा कोरब्बो) 5
 न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अज्जे विघुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४१. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
 दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२४२. हरीतकं^१ आमलकं, अम्बं^२ जम्बुं विभीतकं^३ । 10
 लवुजं दन्तपोणानि, बेलुवा^४ बदरानि च^५ ॥
२४३. राजायतनं उच्छु-पुटं^६, धूमनेत्तं मधु-अज्जनं ।
 उच्चावचानि पणियानि, विपणेन्ति^७ जनाधिप ॥
२४४. वाणिजकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ 15
२४५. अपेता ते च ब्रह्माज्जा, (इति राजा कोरब्बो)
 न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अज्जे विघुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
 दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥ 20
२४७. कसि^८-वाणिज्जं^९ कारेन्ति, पोसयन्ति अजेळके ।
 कुमारियो पवेच्छन्ति, विवाहन्तावहन्ति च ॥
२४८. समा अम्बदुवेस्सेहि^{१०}, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

१. हरीटक-सी०, रो० । २-२ अम्ब जम्बु विभीटक-सी०, रो०; ० विभेदकं-स्या० ।
 ३. बेलुवा-स्या० । ४. रो० पोत्थके तत्थि । ५. पुट-स्या० । ६. विकीणन्ति-स्या० ।
 ७-७. कसि-वाणिज्ज-सी०, रो०, कसि-वाणिज्ज-स्या० । ८. अम्बदुवेस्सेहि-सी०, स्या०,
 रो० ।

२४६. अपेता ते च ब्रह्माञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥

B. 305

२४७. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

5

दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थं दिशं महप्फलं ॥

२४१ निक्खित्तभिव्व^१ भुञ्जन्ति, गामेस्वेके पुरोहिता ।

बहू ते^२ परिपुच्छन्ति, अण्डच्छेदा निलच्छका^३ ॥

२४२. पसू पि तत्थ हञ्जन्ति, महिसा^४ सूकरा अजा ।

गोघातकसमा राज, ते पि बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

10

अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२४३. अपेता ते ब्रह्माञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥

२४४. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

15

दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थं दिशं महप्फलं ॥

२४५. असिचम्मं गहेत्वान, खम्मां पग्गय्ह ब्राह्मणा ।

वेस्सपथेसु तिट्ठन्ति, सत्थं अब्बाहयन्ति पि ॥

२४६. समा गोपनिसादेहि, ते पि बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

20

२४७ अपेता ते ब्रह्माञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥

२४८. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थं दिशं महप्फलं ॥

25

२४९. अरञ्जे कुटिकं कत्वा, कूटानि कारयन्ति ते ।

ससबिळारे बाघेन्ति^५, आगोघा मच्छकच्छपं ॥

१ निक्खित्तभिव्व-रो० । २ ने-स्या० । ३ निलच्छका-स्या०, तिच्छका-
रो० । ४ महिसा-सी० । ५ बाघेन्ति-सी० ।

२६०. ते^१ लुहकसमा राज^१, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२६१. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो) B
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥ 5

२६२. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२६३. अञ्जे धनस्स कामा हि, हेट्टामञ्चे पसक्किता^३ ।
राजानो उपरि न्हायन्ति, सोमयागे उपट्ठिते ॥

२६४. मलमज्जकसमा^३ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा । 10
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२६५. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२६६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं । 15
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२६७. अत्थि खो ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
क्खिरत्ता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥

२६८. एकं च भत्तं भुञ्जन्ति, न च मज्जं पिवन्ति ते । 20
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२६९. एते खो ब्राह्मणा विधुर, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
एते विधुर परियेस, खिप्पं च ने निमन्तया ति ॥

१-१. लुहक इति महाराज-सी०, रो० । २ पसक्किता-सी०, स्या०, रो० । ३.
मलमज्जसमा-स्या० ।

४९६. भिक्षापरम्परजातकं^१ (१३)

२७०. सुखमालरूपं दिस्वा, रट्टा विवनभागतं ।
कूटागारवरूपेतं, महासयनमुपासितं^२ ॥
- B 307 २७१. तस्स ते पेमकेनाहं, अदासिं वड्डमोदनं^३ ।
सालीनं विचितं^४ भत्त, सुचिं^५ मंसूपसेचनं ॥
- 5 २७२. तं त्व भत्तं पटिग्गय्ह, ब्राह्मणस्स अदासयि^६ ।
अत्तानं^७ अनसित्वान, कोय धम्मो नमत्थु ते ॥
२७३. आचरियो ब्राह्मणो मय्हं, किच्चाकिच्चेसु व्यावटो^८ ।
गरु च आमन्तनीयो^९ च, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७४. ब्राह्मणं दानि पुच्छामि, गोतमं राजपूजित ।
10 राजा ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२७५. तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह, इसिस्स भोजनं अदा ।
अखेत्तञ्जूसि दानस्स, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७६. भरामि पुत्तदारे^{१०} च, घरेसु गधितो^{११} अहं ।
भुञ्जे^{१२} मानुसके कामे, अनुसासामि राजिनी ॥
- 15 २७७. आरञ्जिकस्स^{१३} इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो ।
वुड्डस्स^{१४} भावितत्तस्स, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७८. इसिं च दानि पुच्छामि, किसं धमनिसन्थतं ।
परुल्लहकच्छनखलोमं, पङ्कदन्त रजस्सिरं ॥
२७९. एको अरञ्जे विहरसि, नावकह्वसि जीवितं ।
20 भिक्खु केन तथा सेय्यो, यस्स त्वं भोजनं अदा ॥
२८०. खणन्तालुकलम्बानि^{१५}, विलालितक्कलानि^{१६} च ।
घुनं सामाकनीवारं, सञ्चारियं^{१७} पसारियं^{१८} ॥

१ भिक्षापरम्परजातक-सी० । २ महासयनमुपासित-सी०, स्या०, रो० । ३ वड्डमोदन-सी०, रो० । ४ विचित-स्या० । ५ सुचि-स्या० । ६ अदापमि-स्या०, अदापयी-सी०, रो० । ७ अत्तना-रो० । ८ व्यावटो-सी०, स्या० । ९ आमन्तनीयो-सी०, रो०, आमन्तनीयो-स्या० । १० पुत्ते दारे-सी०, रो० । ११ गधितो-सी०, रो० । १२ भुञ्जे-सी०, स्या० । १३ आरञ्जिकस्स-सी०, रो० । १४ वड्डस्स-सी० । १५ खणन्तालुकलम्बानि-स्या० । १६ विलालितक्कलानि-सी०, रो० । १७-१८ सहारिय पहारिय-स्या० ।

२८१. साकं भिसं भधुं मंसं, बदरामलकानि च ।
तानि आहरित्वा^१ भुञ्जामि, अत्थि मे सो परिगृहो ॥
२८२. पचन्तो अपचन्तस्स, अममस्स सकिञ्चनो ।
अनादानस्स सादानो, दातुमरहामि भोजनं ॥
२८३. भिक्खु च दानि पुच्छामि, तुण्हीमासीन सुब्बतं ।
इसि^२ ते भत्तं पादासि, सुचि मंसूपसेचनं ॥
२८४. तं त्व भत्तं पटिग्गह्, तुण्ही भुञ्जसि एक्को ।
नाञ्च कञ्चि निमन्तेसि, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२८५. न पचामि न पाचेमि, न छिन्दामि न छेदये ।
तं म अकिञ्चनं अत्वा, सम्बपापेहि आरतं ॥
२८६. वामेन भिक्खमादाय, दक्खिणेन कमण्डलु ।
इसि मे भत्तं पादासि, सुचि मंसूपसेचनं ॥
२८७. एते हि दातुमरहन्ति, सममा सपरिगृहा ।
पच्चनीकमहं मञ्जे, यो दातारं निमन्तये ॥
२८८. अत्थाय वत मे अज्ज, इधागच्छि रयेसभो ।
सोहं^३ अज्ज पजानामि^४, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२८९. रट्ठेसु गिद्धा राजानो, किच्चाकिच्चेसु ब्राह्मणा ।
इसी मूलफले गिद्धा, विप्पमुत्ता च भिक्खवो ति ॥
पकिण्णकनिपात निद्रितं ।

तस्सुद्धानं

सुव किन्नर^५ मुक्क खराजिनसो,
मिसजात महेसि कपोतवरो ।
अथ मोर सतच्छक वाणिजको,
अथ राज सन्नाह्मण भिक्खपरं ति ॥

20

१. बहत्त्व-सी०, स्या० । २ इति-स्या० । ३-३ इतो पुब्बे न जानामि-सी०,
रो०, योह अज्ज-स्या० । ४. किण्णर-सी० ।

१५. वीसतिनिपातो

४९७. मातङ्गजातकं (१)

१. कुतो नु प्रागच्छसि दुम्भवासी^१,
 ओतल्लको पसुपिसाचको व ।
 सङ्कारचोळ पटिमुञ्च^२ कण्ठे,
 को रे तुव होसि^३ अदक्खिण्य्यो ॥
२. अस्स तवेदं^४ पकतं यसस्सि^५,
 त खज्जरे भुज्जरे पिच्चरे च ।
 जानासि मं त्व परदत्तूपजीवि^६,
 उत्तिट्ठपिण्ड लभतं सपाको ॥
३. अन्नं ममेदं^७ पकतं ब्राह्मणान,
 अत्तत्थाय सद्दहतो ममेद ।
 अपेहि एत्तो किमिधट्ठितोसि,
 न मादिसा तुय्हं ददन्ति जम्म ॥
४. थले च निम्मे च वपन्ति बीज,
 अनूपखेत्ते फलमासमाना^८ ।
 एताय सद्धाय ददाहि दानं,
 अप्पेव आरोधये दक्खिण्य्ये ॥
५. खेत्तानि मय्हं विदितानि लोके,
 येसाहं बीजानि पत्तिट्ठपेमि ।
 ये ब्राह्मणा जातिमन्तूपपन्ना,
 तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

१ दुम्भवासी—सी०, रो० । २ पटिमुञ्च—सी०, रो० । ३ होसि—सी०, रो० ।
 ४ तवेदिद—स्या० । ५ यसस्सि—स्या० । ६ परदत्तूपजीवी—स्या० । ७ मम मि
 —स्या० । ८ फलमासमाना—सी०, रो०, फलमासमाना—स्या० ।

६. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोषो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु च सन्ति^१ सब्बे^२,
तानीध खेत्तानि अपेसलानि ॥

७. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोषो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु न सन्ति सब्बे,
तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

5 B.

८. क्वेत्य^३ गता^४ उपजोतियो च,
उपज्जायो च^५ अथ वा गण्डकुच्छि^६ ।
इमस्स दण्ड च वधं च दत्त्वा,
गले गहेत्वा खलयाथ^७ जम्मं ॥

13

९. गिरि नखेन खणसि, अयो दन्तेहि^८ खादसि^९ ।
जातवेदं पदहसि, यो इसि परिभाससि ॥

१०. इदं वत्तान मातङ्गो, इसि सच्चपरक्कमो ।
अन्तलिकखस्मिं पक्कामि, ब्राह्मणानं उदिकखतं ॥

15

११. आवेल्लितं^१ पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं^२ पसारेलि अकम्मनेय्यं ।
सेतानि^३ अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥

20

१२. इधागमा समणो दुम्मवासी,
ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
सङ्खारचोळं पट्टिमुञ्च कण्ठे,
सो ते इमं पुत्तमकासि एवं ॥

१-१. च सन्ति-सी०; वसन्ति-रो० । २-२ क्वेत्य०-स्या०, क्वेत्येव भट्टा-रो० ।

३-३ अथवा गण्ड कुच्छि-सी०, स्या०; अथवा गण्ड कुच्छि-रो० । ४. खलयाथ-स्या० ।

५-५ दन्तेन खादसि-सी०, रो०, दन्तेभि खादसि-स्या० । ६. आवेठितं-सी०, रो० ।

७. बाहु-सी०, रो० । ८. सेतानि-सी० ।

१३. कतमं दिसं अगमा भूरिपञ्चो,
अक्खाथ मे माणवा एतमत्थं ।
गन्तवान तं पटिकरेमु अन्वयं,
अप्पेव नं पुत्तं^१ लभेम जीवितं ॥
- B. 911 5 १४. वेहायसं अगमा भूरिपञ्चो,
पथद्धुनो पत्तरसेव चन्दो ।
अपि चा पि सो पुरिमदिसं^२ अगच्छि,
सन्वप्पटिञ्चो इसि साधुरूपो ॥
- 10 १५. आवेल्लितं पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं पसारेति अकम्मनेय्यं ।
सेतानि अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥
- 15 १६. यक्खा हवे सन्ति महानुभावा,
अन्वागता इसयो साधुरूपा ।
ते दुट्ठचित्तं कुपितं विदित्वा,
यक्खा हि ते पुत्तमकंसु एवं ॥
- 20 १७. यक्खा च मे पुत्तमकंसु एव,
त्वञ्जेव मे मा कुढो ब्रह्मचारि ।
तुम्हेव पादे सरणं गतास्मि,
अन्वागता पुत्तसोकेन भिक्खु ॥
१८. तदेव हि एतरहि च मम्हं,
मनोपदोसो न^३ ममत्थि^३ कोचि ।
पुत्तो च ते वेदमदेत मत्तो,
अत्थं न जानाति अधिच्च वेदे ॥
- 25 १९. अद्धा हवे भिक्खु भुल्लुत्तकेन,
सम्मुय्हतेव पुरिसस्स सञ्जा ।

१. पुत्तं-सी०, स्था० । २. पुरिम दिस-सी०, स्था० । ३-३. मम मत्थि-सी० ।

एकापरार्धं स्वम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोषबला भवन्ति ॥

२०. इदं च मय्हुं उत्तिट्ठपिण्डं,
तव^१ मण्डव्यो^२ भुञ्जतु अप्पपञ्चो ।
यक्खा च ते^३ न^३ न विहेठयेय्युं,
पुत्तो च ते हेस्सति^४ सो अरोगो ॥

5

२१. मण्डव्य बालोसि परित्तपञ्चो,
यो पुञ्चखेत्तानमकोविदोसि ।
महक्कसावेसु ददासि दानं,
किलिट्ठकम्मेसु असञ्चतेसु ॥

B, 312

10

२२. जटा च केसा अजिना निवत्था,
जरूदपानं व मुखं परूळहं^५ ।
पजं इमं पस्सथ दुम्मरूपं^६,
न जटाजिनं तायति^७ अप्पपञ्चं ॥

२३. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
खीणासवा अरहन्तो, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ॥

15

*

४९८. चित्तसम्भूतजातकं (२)

२४. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना^८ किञ्चन मोघमत्थि ।
पस्सामि सम्भूतं महानुभावं,
सकम्मुना^९ पुञ्जफलूपपन्नं ॥

20

१. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. मण्डव्यो-सी० । ३-३. ते पुत्तं-स्या० । ४. होहिंति-सी०, रो० । ५. परूळहं-स्या० । ६. दुम्मरूपि-सी०, रो० । ७. तायते-सी०, स्या० ।

*उपहृच्च मन मेज्झो, मातङ्गस्मि यस्सिस्सने ।

सपारिसज्जो उच्छिन्नो, मेज्झारज्जं तदा अहू ति ॥ इति सी०, स्या०,
पोत्थकेसु अचिको दिस्सति । ८. कम्मना-सी० । ९. सकम्मना-सी० ।

२५. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
कच्चिञ्चु चित्तस्स पि एवमेव^१,
इद्धो मनो तस्स यथा पि मय्हं ॥

5 २६. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
चित्तं पि^२ जानाहि तथेव देव,
इद्धो मनो तस्स यथा पि तुय्हं ॥

10 २७. भव नु चित्तो सुतमञ्जतो ते,
उदाहु ते कोचि नं एतदक्खा ।
गाथा सुगीता न ममत्थि कद्धा,
ददामि ते गामवरं सतं च ॥

B 313

25 २८. न चाह चित्तो सुतमञ्जतो मे,
इसी^३ च मे एतमत्थ असंसि ।
गन्त्वान रञ्जो पटिगाहि^४ गाथा^५,
अपि ते^६ वरं अत्तमनो ददेय्य ॥

२९. योजेन्तु वे^७ राजरथे, सुकते चित्तसिब्बने ।
कच्छं नागानं बन्धय, गीवेय्य पटिमुञ्चय ॥

20

३०. आहुञ्जन्तु^८ मेरिमुदिङ्गसङ्घे^९,
सीवानि यानानि च योजयन्तु ।
अज्जेवह अस्ससम^{१०} त^{१०} गमिस्सं,
यत्थेव दक्खिस्समिस्सि निसिञ्चं ॥

३१. सुलद्धलाभो वत मे अहोसि,
गाथा सुगीता परिसाय मज्झे ।

१ एवमेव-सी०, स्या० । २ वि-सी०, रो० । ३ इसि-स्या० । ४ पटिगमि-स्या० । ५ गाथा-सी० । ६ तुवे-स्या० । ७ मे-स्या० । ८ आहुञ्जरे-स्या० । ९ ० सङ्घ-स्या० । १०-१०, अस्ससत-स्या० ।

स्वाहं^१ इसि सीलवतूपपन्नं,
दिस्वा पतीतो सुमनोहमस्मि^२ ॥

३२. आसनं उदकं पज्जं, पटिग्गहातु नो भवं ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुस्तु नो भवं ॥

३३. रम्मं च ते आवसथं करोन्तु,
नारीगणेहि परिचारयस्सु ।
करोहि ओकासमनुग्गहाय,
उभो पि मं इस्सरियं करोम ॥

5

३४. दिस्वा फलं दुच्चरितस्स राज,
अथो सुचिण्णस्स महाविपाकं ।
अत्तानमेव पटिसंयमिस्सं^३,
न पत्थये पुत्तं^४ पसुं धनं वा ॥

10

३५. दसेविमा वस्सदसो, मच्चानं इध जीवितं ।
अपत्तञ्जेव तं ओधि, नळो छिन्नो व सुस्सति ॥

३६. तत्थ का नन्दि का खिड्ढा, का रती का धनेसना ।
किं मे पुत्तेहि दारेहि, राज मुत्तोस्मि बन्धना ॥

15 B. १

३७. सोहं^५ एवं पज्जानामि^६, मच्चु मे नप्पमज्जति ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, का रती का धनेसना^७ ॥

३८. जाति नरानं अघमा जनिन्द,
चण्डालयोनि द्विपदाकनिट्ठा^८ ।
सकेहि कम्मेहि सुपापकेहि,
चण्डालगन्धे^९ अवसिम्ह पुब्बे ॥

20

३९. चण्डालाहुम्ह अवन्तीसु, मिगा नेरञ्जरं पति ।
उक्कुसा नम्मदातीरे^{१०}, त्यज्ज^{११} ब्राह्मणखत्तिया ॥

१. सोहं-सी०, स्या० । २. सुमनेहमस्मि-सी० । ३. पटिसञ्जमिस्स-सी० । ४. पुत्त-सी०, रो० । ५-५ सो अह सुप्पज्जानामि-सी०, रो० । ६. धनेसिना-स्या० । ७. विपदाकनिट्ठा-सी०, रो० । ८. चण्डालिगन्धे-स्या० । ९. रम्मदातीरे-स्या० । १०. तयाज्ज-स्या० ।

४०. उपनीयति^१ जीवितमप्यमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत^२ वाक्यं,
माकासि कम्मानि दुक्खुद्रयानि ॥
४१. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मानि दुक्खप्फलानि ॥
४२. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मानि रजस्सिरानि ॥
४३. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
वर्णं जरा हन्ति नरस्स जिद्य्यतो ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मं निरयूपपत्तिया ॥
४४. अद्वा हि सच्चं वचनं तवेत^३,
यथा इसी भाससि एवमेतं ।
कामा च मे सन्ति अनप्परूपा,
ते दुच्चजा मादिसकेन भिक्खु ॥
४५. नागो यथा पङ्कमज्जे व्यसन्नो,
पस्सं^४ थलं नाभिसम्मोति गन्तुं ।
एवम्पहं^५ कामपङ्के व्यसन्नो,
न भिक्खुनो मग्गमनुव्वजाभि ॥
४६. यथा पि माता च पिता च पुत्तं,
अनुसासरे कित्ति सुखी भवेय्य ।

B. 315

१. उपनीयति—स्या० । २. ममेत—स्या० । ३. तवेत—स्या० । ४. सव—स्या० ।
५. एव म्हं—स्या० ।

एवं पि मं त्वं अनुसास भन्ते,
यथा^१ चिरं^२ पेच्च सुखी भवेय्यं ॥

४७. न चे तुवं उस्सहसे^३ जनिन्द^४,
कामे इमे मानुसके पहातु ।
धम्मि^५ बलिं पट्टपयस्सु राज,
अधम्मकारो तव^६ माहु रट्ठे ॥

5

४८. दूता विधावन्तु दिसा चतस्सो,
निमन्तका समणब्राह्मणानं ।
ते अन्नपानेन उपट्ठहस्सु,
वत्थेन सेनासनपच्चयेन च ॥

10

४९. अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पय समणब्राह्मणे च ।
दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि^७ ठानं ॥

५०. सचे च तं राज मदो सहेय्य,
नारीगणेहि परिचारयन्तं^८ ।
इममेव गाथं मनसी करोहि,
भासेसि^९ चेनं^{१०} परिसाय मज्झे ॥

15

५१. अन्नभोकाससयो जन्तु, वजन्त्या खीरपायितो ।
परिकिण्णो सुवानेहि^{११}, स्वाज्ज राजा ति वुच्चती ति ॥

B. 311

20

४९९. सिबिजातकं^{१०} (३)

५२. दूरे अपस्सं थेरो व, चक्खुं याचितुमागतो ।
एकनेत्ता भविस्साम, चक्खु मे देहि याचितो ॥

१-१ यथा चर-सी०, रो० । २-२ मानुसके पहातुं-सी० । ३ धम्म-सी०, रो० । ४ च ते-सी०, स्या०, रो० । ५ सग्गमुपेति-रो० । ६ परिचारयन्त-स्या० । ७ भासेहि-सी०, स्या०, रो० । ८ चेत-स्या० । ९ सुवानेहि-सी०; सुपिनेहि-रो० । १० सीबिराजजातक-स्या० ।

- ५३ केनानुसिद्धो इध मागतोस्मि,
 वनिव्वक चक्खुपथानि याचितुं ।
 सुदुच्चजं याचसि उत्तमङ्गं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- 5 ५४ यमाहु देवेषु सुजम्पती ति,
 भघवा ति नं आहु मनुस्सलोके ।
 तेनानुसिद्धो इध मागतोस्मि,
 वनिव्वको चक्खुपथानि याचितुं ॥
- 10 ५५ वनिव्वतो^१ भय्ह वनि^२ अनुत्तरं,
 ददाहि ते^३ चक्खुपथानि याचितो ।
 ददाहि मे चक्खुपथं अनुत्तरं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- ५६ येन अत्थेन^४ आगच्छि^५, यमत्थमभिपत्थयं ।
 ते ते इज्झन्तु सङ्कप्पा, लभ चक्खूनि ब्राह्मण ॥
- 15 ५७ एकं ते याचमानस्स, उभयानि ददामहं ।
 स चक्खुमा गच्छ जनस्स पेक्खतो,
 यदिच्छसे त्वं तदत्ते^६ समिज्झतु ॥
- B 317 ५८ मा नो देव अदा चक्खुं, मा नो सव्वे पराकरि^७ ।
 धनं देहि महाराज, मुत्ता वेळुरिया बहू ॥
- 20 ५९ युत्ते देव रथे देहि, आजानीये चलङ्कते^८ ।
 नागे देहि महाराज, हेमकप्पनवाससे^९ ॥
- ६० यथा तं सिवयो^{१०} सव्वे, सयोग्गा सरथा सदा ।
 समन्ता परिकिरेय्यु^{११}, एवं देहि रथेसभ ॥
- 25 ६१ यो वे दस्सन्ति बत्वान, अदाने कुस्ते मनो ।
 भूम्यं^{१२} सो पत्तितं पासं, गोवायं पट्टिमुञ्चति ॥

१. वनिव्वको-स्या०, रो० । २. वणि-सी०, स्या०, रो० । ३. मे-सी०, त्या०,
 ४-४ अत्थे अगच्छि-सी०, अत्थेन आगच्छि-स्या०, रो० । ५. तत्ते-रो० । ६. पर-
 ककरि-स्या० । ७. अलङ्कते-स्या० । ८. हेमकप्पनिवाससे-स्या० । ९. सीवियो-स्या० ।
 १०. परिकिरेय्यु-स्या०, रो० । ११. भूम्या-सी०, रो० ।

६२. यो वे दस्सन्ति वत्त्वान, अदाने कुदते मनो ।
पापा पापतरो होति, सम्पत्तो यमसाधनं ॥
६३. यञ्जिह्वा याचे तञ्जिह्वा ददे, यं न याचे न तं ददे ।
स्वाहं तमेव दस्सामि, यं मं याचति ब्राह्मणो ॥
- ६४ आयु नु वण्णं नु सुखं बलं नु, 5
किं पत्थयानो नु जनिन्द देसि ।
कथं हि राजा सिविन अनुत्तरो,
चक्खूनि दज्जा परलोकहेतु ॥
- ६५ न बाहमेतं यससा ददामि,
न पुत्तमिच्छे न धन न रट्ठ । 10
सतं च धम्मो चरितो पुराणो,
इच्चेव दाने रमते मनो मम* ॥
- ६६ *सखा च मित्तो च ममासि सीविक*,
सुसिक्खितो साधु करोहि मे वचो ।
उद्धरित्वा* चक्खूनि मम* जिगीसतो*, 15
हत्येसु ठपेहि वनिब्बकस्स ॥
६७. चोदितो सिविराजेन, सिविको वचनङ्करो । B. 31f
रज्जो चक्खूनुद्धरित्वा, ब्राह्मणस्सूपनामयि ।
सचक्खु ब्राह्मणो आसि, अन्धो राजा उपाविसि ॥
६८. ततो सो कतिपाहस्स, उपरूळ्हेसु चक्खुसु । 20
सूतं* आमन्तयी राजा, सिवीनं रट्ठवट्ठनो ॥
६९. योजेहि सारथियानं, युत्तं च पटिवेदय ।
उध्धानभूमि गच्छाम, पोक्खरज्जो* वनानि च ॥

१ मम-सी०, रो० ।

*न मे देस्सा उभो चक्खू, अत्तान मे न देस्सिय ।

सव्वज्जुत्तं पियं मग्गं, तस्मा चक्खु अदासहं ॥ इति सी०, स्या० पोत्थकेसु अधिको दिस्सति ।

२ सीविक-सी०, रो० । ३ उद्धत्व-सी०, लद्ध त्वं-रो० । ४ मम-स्या० । ५. जिगीसतो-सी०, स्या० । ६ सुत-सी०, स्या० । ७ पोक्खरज्जो-स्या० ।

जा० १-४०

७०. सो च पोवस्वरणीतीरे^१, पल्लङ्गेन उपाविसि ।
तस्स सक्को पानुरहु, देवराजा सुजम्पति ॥
- ७१ सक्कोहमस्मि देविन्दो, आगतोस्मि तवन्तिके ।
वर वरस्सु राजीसि^२, य किञ्चि मनसिच्छसि ॥
- ५ ७२ पहुत^३ मे धन सक्क, बलं कोसो चनप्पको ।
अन्धस्स मे सतो दानि, मरणञ्जेव रुच्चति ॥
- ७३ यानि सच्चानि द्विपदिन्द, तानि भासस्सु खत्तिथ ।
सच्च ते भणमानस्स, पुन चक्खु^४ भविस्सति ॥
- ७४ ये म याचितुमायन्ति, नानागोत्ता वनिब्बका ।
१० यो पि म याचते तत्थ, सो पि मे मनसो पियो ।
एतेन सच्चवज्जेन, चक्खु मे उपपज्जथ ॥
- ७५ य मं सो याचितु आगा^५, देहि चक्खु ति ब्राह्मणो ।
तस्स चक्खूनि पादासि, ब्राह्मणस्स वनिब्बतो^६ ॥
- ७६ भिय्यो मं आविसी पीति, सोमनस्सञ्चनप्पकं ।
१५ एतेन सच्चवज्जेन, दुतिय मे उपपज्जथ ॥
- ७७ धम्मेन भासिता गाथा, सिवीनं रट्टवङ्गुन ।
एतानि तव नेत्तानि, दिब्बानि पटिदिस्सरे ॥
- ७८ तिरोकुट्टं^७ तिरोसेलं, समतिग्गह् पब्बत ।
समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्तु ते ॥
७९. को नीध वित्त न ददेय्य याचितो,
अपि विसिट्ठं सुपिय पि अत्तनो ।
तदिह्ण सब्बे सिवयो सभागता,
दिब्बानि नेत्तानि ममज्ज पस्सथ ॥
- ८० तिरोकुट्टं तिरोसेल, समतिग्गह् पब्बत ।
२५ समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्ति मे ॥

B 319 23

१ पोवस्वरणितीरे-सी०, रो० । २ राजिसि-सी०, स्या० । ३ पहुत-स्या० ।
४ चक्खु-सी० । ५ आग-सी० । ६ वनिब्बित्तो-सी०, वनिब्बित्तो-रो० । ७ तिरे-
कुट्ट-सी०, स्या० ।

८१. न चागमत्ता परमत्थि किञ्चि, मच्चानं इध जीविते ।
 दत्वानं^१ मानुसं^२ चक्खुं, लद्धं मे^३ चक्खुं अमानुसं ॥
८२. एतं पि दिस्वा सिवयो, देध दानानि भुञ्जथ ।
 दत्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दिता सम्ममुपेथ ठानं ति ॥

5

५००. सिरीमन्तजातकं (४)

८३. पञ्चायुपेतं सिरिया विहीनं,
 यसस्सिनं वा^४ पि अपेतपञ्च ।
 पुच्छामि तं^५ सेनक एतमत्थं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८४. धीरा च बाला च हवे जनिन्द,
 सिप्पूपपन्ना च असिप्पिनो च ।
 सुजातिमन्तो पि अजातिमस्स,
 यसस्सिनो पेसकरा^६ भवन्ति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्चो निहीनो सिरिमा^७ व^८ सेय्यो ॥
८५. तुवं^९ पि^{१०} पुच्छामि अनोमपञ्च,
 महोसध केवलधम्मदस्सि ।
 बालं यसस्सिं पण्डितं अप्पभोगं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८६. पापानि कम्मनि करोति^{११} बालो^{१२},
 इधमेव^{१३} सेय्यो इति मञ्चमानो^{१४} ।
 इधलोकदस्सी परलोकमदस्सी,
 उभयत्थ बालो कलिमग्गहेसि ।

15

20 B. 920

१-१ दत्वा मानसक-सी० । २. सी० पोत्थके नत्थि । ३. सिरीमन्तजातक-सी०, स्या० । ४. चा-सी० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. पेसकरा-सी०, रो० । ७-७ सिरिमाव-सी०, स्या० । ८-८. तवमि-सी० । ९-९. करोन्ति बाला-स्या० । १०. इवमेव-स्या० । ११. मञ्चमाना-स्या० ।

एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८७ न सिप्पमेत विदधाति भोगं,
न बन्धुवा^१ न सरीरवण्णो^२ यो^३ ।

५ पस्सेळमूगं सुखमेवमान,
सिरी हि^४ न भजते गोरविन्द^५ ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

८८ लद्धा सुखं मज्जति अप्पपञ्चो,
दुक्खेन फूटो पि पमोहमेति ।
आगन्तुना दुक्खसुखेन फूटो,
पवेधति वारिचरो व घम्मे ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८९ दुमं यथा सादुफलं भरञ्जे,
समन्ततो समभिसरन्ति^६ पक्खी ।
एवं पि अट्ठ^७ सघन समोगं,
बहुज्जनो भजति^८ अत्थहेतु ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
२० पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

९० न साधु बलवा बालो, साहसा^९ विन्दते वन ।
कन्दन्तमेत दुग्घेघ, कट्ठन्ति निरय भुसं ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

१ बन्धुवा-सी०, स्या० । २-२ सरीरवण्णो-सी०, स्या०, रो० । ३. ही-
स्या० । ४ गोरविन्द-सी०, रो० । ५ समभिसरन्ति-सी०, रो० । ६ बद्ध-स्या० । ७.
भजति-स्या० । ८. साहस-सी०, स्या० ।

६१. या काचि नज्जो गङ्गमभिस्सवन्ति^१, B. 321
 सव्वा व ता नामगोत्तं जहन्ति ।
 गङ्गा समुहं पटिपज्जमाना,
 न खायते इद्धि^२ पञ्जो पि^३ लोके ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि, 5
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६२. यमेतमवस्था उदधि महन्तं,
 सवन्ति^४ नज्जो सब्बकालमसङ्कथं ।
 सो सागरो निच्चमुल्लारवेगो,
 वेल न अच्चेति महासमुद्धो ॥ 10
६३. एवं पि बालस्स पजप्पितानि,
 पञ्जं न अच्चेति सिरी कदाचि ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
६४. असञ्जतो चे पि परेसमरथं, 13
 भणाति सन्धानगतो^५ यसस्सी ।
 तस्सेव तं^६ रुहति आतिमज्जे,
 सिरी^७ हि न^८ कारयते न पञ्जा^९ ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥ 20
६५. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
 बालो मुसा भासति अप्पपञ्जो ।
 सो निन्दितो होति सभाय मज्जे,
 पञ्छा^{१०} पि^{११} सो दुग्गतिगामी होति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि, 25
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

१ गङ्गमभिस्सवन्ति-स्या० । २-२ इद्धि वरो हि-सी०, स्या० । ३. पयन्ति-
 स्या० । ४ सन्धानगतो-सी०; सन्धानगतो-स्या०, रो० । ५ न-सी० । ६-६. सिरि
 हो न-सी०, सिरी ही न-स्या०, रो० । ७. पञ्च-स्या० । ८-८. वेच्चमि-सी०, रो० ।

B. 322

६६. अत्थं पि चे भासति भूरिपञ्चो,
अनाळिहयो^१ अप्यधनो दलिहो ।
न तस्स तं रुहति वातिमज्जे,
सिरी च पञ्चाणवतो न होति ।
५ एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६७. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
न भासति अलिकं भूरिपञ्चो ।
सो पूजितो होति सभाय मज्जे,
पच्छा पि सो सुगतिगामी होति ।
१० एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥
६८. हत्थी गवस्सा^२ मणिकुण्डला च,
थियो^३ च^४ इद्वेसु कुलेसु जाता ।
१५ सव्वा व ता उपभोगा भवन्ति,
इद्वस्स पोसस्स अनिद्धिमन्तो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६९. असविहितकम्मन्तं, वालं दुम्मेघमन्तिनं^५ ।
२० सिरी जहति दुम्मेघं, जिण्णं व उरगो तच्च ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥
१००. पञ्च पण्डिता मयं भहन्ते,
सव्वे पञ्जलिका उपट्ठिता ।
२५ त्वं नो अभिमुव्य इस्सरोसि,
सक्को^६ व भूतपति^७ देवराजा ।

१. अनाळिहो-स्या०; अनाळ्यो-रो० । २. गवा-रो० । ३-४. नारियो व-
सी०, स्या० । ५. दुम्मेघमन्तिनं-सी०, दुम्मेन्तिमन्तिनं-स्या० । ६-७. सक्को भूतपति
व-सी०; सक्को व भूतपति-स्या० ।

- एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
१०१. दासो व पञ्चस्स यसस्सि बालो, B. 32:
अत्थेसु जातेसु तथाविघेसु ।
यं पण्हितो निपुणं संविघेति, 5
सम्मोहमापज्जति तत्थ बालो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
- १०२ अद्धा हि पञ्चा व सतं पसत्था,
कन्ता सिरी भोगरत्ता मनुस्सा । 10
जाणं च बुद्धानमतुल्यरूप,
पञ्च न अच्चेति सिरी कदाचि ॥
१०३. य तं अपुच्छिम्ह अकित्तयी नो,
महोसघ केवलघम्मदस्सी ।
गवं सहस्सं उसभं च नागं, 15
आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते गामवरानि सोळसा ति ॥

५०१. रोहणमिगजातकं^१ (५)

- १०४ एते यूथा पतियन्ति, भीता मरणस्स^२ चित्तक ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥ 20
१०५. नाहं रोहण^३ गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं अहं जहिस्सामि, इघ हिस्सामि^४ जीवितं ॥
१०६. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥

१. रोहणमिगजातक-सी० । २ मरणा-स्या०, रो० । ३ रोहण-सी०, रो०,
रोहण-स्या० । ४ हेस्सामि-सी०, स्या० ।

B 324

5

10

15

20

- १०७ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न त बद्धं^१ जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
- १०८ गच्छ भीरु पलायस्सु, कूटे बद्धोस्मि आयसे ।
गच्छ तुवं पि माकद्धि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- १०९ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न त अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
११०. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकद्धि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- १११ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न त वद्ध जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
- ११२ अय सो लुद्धको एति, लुद्धूपो^२ सहावुधो ।
यो नो वधिस्सति अज्ज, उमुना सत्तिया अपि^३ ॥
११३. सा मूहुत्तं पलायित्वा, भयट्ठा^४ भयतज्जिता ।
सुदुक्करं अकरा भीरु, मरणायूपनिवत्तथ ॥
११४. किन्नु तेमे भिगा होन्ति, मृत्ता बद्धं उपासरे ।
न तं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स^५ पि कारणा ॥
११५. भातरो होन्ति मे लुद्ध, सोदरिया एकमातुका ।
न मं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स पि कारणा ॥
- ११६ ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
पञ्चन्न जीवित देहि, भातरं मुञ्च लुद्धक ॥
- ११७ सो वो अह पमोक्खामि, मात्तापेत्तिभर^६ भिगं ।
नन्दन्तु मातापितरो, मुत्त दिस्वा महाभिग ॥
- ११८ एव लुद्धक नन्दस्सु, सह सव्वेहि जातिभि ।
यथाहमज्ज नन्दाभि, मुत्तं दिस्वा महाभिग ॥

१ बन्ध-स्या० । २ लुद्धूपो-सी० । ३ अपि-सी०, स्या०, रो० । ४ भयट्ठा
-रो० । ५ जीवितस्सा-स्या० । ६ मातापेत्ति भर-स्या० ।

११६. कथं त्वं^१ पमोक्खो आसि, उपनीतस्मि जीविते ।

कथं पुत्त अमोचेसि, कूटपासम्ह^२ लुद्दको ॥

१२०. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं^३ ।

सुभासिताहि वाचाहि, चित्तको मं अमोचयि ॥

१२१. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।

5 B. 3

सुभासिताहि वाचाहि, सुतना मं अमोचयि ॥

१२२. सुत्वा कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।

सुभासितानि सुत्वान, लुद्दको मं अमोचयि ॥

१२३. एवं आनन्दितो होतु, सह दारेहि लुद्दको ।

यथा मयज्ज नन्दाम, दिस्वा रोहणमागतं ॥

10

१२४. ननु त्वं अवच^४ लुद्द, मिगचम्मानि आहरि ।

अथ केन नु वण्णेन, मिगचम्मानि नाहरि ॥

१२५. आगमा^५ चेव^६ हत्थत्थं, कूटपासं च सो मिगो ।

अवज्झि तं^७ मिगराजं, तं च मुत्ता उपासरे ॥

१२६. तस्स मे अद्द संवेगो, अब्भुतो^८ लोमहंसनो ।

15

इमञ्चाहं मिगं हञ्जे, अज्ज हिस्सामि जीवितं ॥

१२७. कीदिसा ते मिगा लुद्द, कीदिसा धम्मिका मिगा ।

कथंवण्णा कथंसीला, बाळहं खो ने^९ पसंससि ॥

१२८. ओदातसिङ्गा सुचिवाळा^{१०}, जातरूपतचूपमा ।

पादा लोहितका तेसं, अज्जितक्खा मनोरमा ॥

20

१२९. एदिसा ते मिगा देव, एदिसा धम्मिका मिगा ।

मातापेत्तिभरा देव, न ते सो अभिहारितुं^{११} ॥

१३०. दम्मि निक्खसतं लुद्द, थूलं च मणिकुण्डलं ।

चतुस्सद^{१२} च^{१३} पल्लङ्कं, उमापुप्फसरिन्निभ^{१४} ॥

१ सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २ कूटपासम्हा-स्या० । ३ हृदयनिस्सितं-सी० ।
४ अवचा-सी०, रो० । ५-५ आममञ्चेव-स्या० । ६ तञ्च-रो० । ७ अब्भुतो-स्या० ।
८ ते-सी० । ९ सुचिवाला-स्या०, रो० । १०. अभिहारयि-स्या०; अभिहारय-रो० ।
११-११ चतुस्सञ्च-स्या० । १२ उमापुप्फसरिनिभ-सी०, स्या०, रो० ।
आ० १-४१

१३१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसमं च गवं सतं ।
धम्मेन रज्जं कारेस्सं, बहुकारो मेसि लुट्ठक ॥
१३२. कसिवाणिज्जा^१ इणदानं, उञ्छाचरिया च लुट्ठक ।
एतेन दारं पोसेहि, मा पापं अकरी^२ पुना ति^३ ॥

५०२. चूळहंसजातकं^४ (६)

B 326 5

१३३. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कङ्गा भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३४. ओहाय मं आतिगणा, एकं पासवसं गतं ।
अनपेक्खमाना गच्छन्ति, किं एसो^५ अवहिय्यसि^६ ॥
१३५. पतेव पततं^७ सेट्ठ, नत्थि बद्धे^८ सहायता^९ ।
मा अनीघाय हापेसि, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३६. नाहं दुक्खपरेतो ति, धतरट्ठ तुवं^{१०} जहे ।
जीवित मरणं वा मे, तथा सद्धिं भविस्सति ॥
१३७. एतदरियस्स कल्याण, यं त्वं सुमुख भाससि ।
तं च वीमंसमानोहं^{११}, पततेतं अवस्सजिं ॥
१३८. अपदेन पद याति, अन्तलिक्खचरो^{१२} दिजो ।
आरा पासं न बुज्झि त्वं, हंसानं पवस्सतम^{१३} ॥
१३९. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्गये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
१४०. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कङ्गा^{१४} भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, त्वञ्जेव^{१५} अवहिय्यसि ॥
१४१. एते भुत्वा च पित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
अनपेक्खमाना वक्कङ्गा, त्वञ्जेवेको उपाससि ॥

१ कसीवणिज्जा-सी०, रो०, कसिवाणिज्जा-स्या० २-२ अकरा पुनन्ति-रो० ।
३ हंसजातक-स्या० । ४ एको-सी०, स्या० । ५ अवहिय्यसि-सी० । ६-६ बन्धे
सहायका-स्या० । ७ तव-सी०, रो० । ८ वीमंसमानोहं-स्या० । ९ अन्तलिक्खचरो-सी०,
रो० । १०. पवस्सतो-रो० । ११ वक्कङ्गा-स्या० । १२ त्व च त-सी०; त्व च-रो० ।

१४२. किन्नु त्यायं^१ दिजो होति, मुत्तो बद्धं उपाससि ।
ओहाय सकुणा यन्ति, किं एको अवहिष्यसि ॥

१४३. राजा मे सो दिजो मित्तो, सखा पाणसमो च मे ।
नेव नं विजहिस्सामि, याव कालस्स परियायं ॥

१४४. यो च त्वं सखिनो हेतु, पाणं चजितुमिच्छसि । 5
सो ते सहायं मुञ्चामि, होतु राजा तवानुगो ॥

१४५. एवं लुट्ठक नन्दस्सु, सह सव्वेहि आतिमि । B. 32
यथाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा मुत्तं दिजाधिपं ॥

१४६. कच्चिन्नु^२ भोतो कुसलं, कच्चि भोतो अनामयं ।
कच्चि रट्ठमिदं फीतं, धम्मेन मनुसाससि ॥ 10

१४७. कुसलं चेव मे हंस, अथो हंस अनामयं ।
अथो रट्ठमिदं फीतं, धम्मेन मनुसासहं ॥

१४८. कच्चि भोतो अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति ।
कच्चि आरा अमित्ता ते, छाया दक्खिणतोरिव ॥

१४९. अथो पि मे अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति । 15
अथो आरा अमित्ता मे, छाया दक्खिणतोरिव ॥

१५०. कच्चि ते सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, तव छन्दवसानुगा ॥

१५१. अथो मे सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, मम छन्दवसानुगा ॥ 20

१५२. कच्चि ते बहवो पुत्ता, सुजाता रट्ठवड्डन ।
पञ्जाजवेन सम्पन्ना, सम्मोदन्ति ततो ततो ॥

१५३. सतमेको च मे पुत्ता, घतरट्ठ मया सुता ।
तेस त्वं किच्चमक्खाहि, नावरज्जन्ति^३ ते वचो ॥

१. तायं—सी०, स्या०, रो० । २ कच्चि नु—स्या० । ३ नावरज्जन्ति—रो० ।

१५४. उपपन्नोऽपि चे होति, जातिया विनयेन वा ।
अथ पञ्चा कुस्ते योगं, किञ्चे^१ आपासु^२ सीदति ॥
- १५५ तस्स संहारपञ्चस्स, विवरो जायते महा ।
रत्तिमन्वो^३ व^४ रूपानि, थूलानि^५ मनुपस्सति ॥
- 5 १५६. असारे सारयोगञ्चू, मति न त्वेव विन्दति ।
सरभो व गिरिद्रुग्गस्मिं, अन्तरायेव सीदति ॥
१५७. हीनजच्चोऽपि चे होति, उट्ठाता धितिमा नरो ।
आचारसीलसम्पन्नो, निसे अग्गी व भासति ॥
- B. 328 १५८. एतं मे^६ उपमं कत्वा, पुत्ते विज्जासु वाचय^७ ।
संविस्सहेथ मेधावी, खेत्ते^८ बीजं व दुट्ठिया ति ॥
- 10

५०३. सत्तिगुण्वजातकं (७)

१५९. मिगलुहो महाराजा, पञ्चालान रयेसभो ।
निक्खन्तो सह सेनाय, ओगणो वनमागमा ॥
१६०. तत्थइसा^९ अरञ्जस्मिं, तक्करान कुटि^{१०} कत ।
तस्सा^{११} कुटिया निक्खम्म, सुवो लुद्धानि भासति ॥
- 15 १६१. सम्पन्नवाहनो पोसो, युवा^{१२} सम्मट्टकुण्डलो^{१३} ।
सोभति लोहितुण्हीसो, दिवा सुरियो व भासति ॥
१६२. मज्झन्हिके^{१४} सम्पतिके, सुत्तो राजा ससारथि ।
हन्दस्साभरणं सब्ब, गण्हाम साहसा^{१५} मयं ॥
१६३. निसीथे^{१६} पि रहो दानि, सुत्तो राजा ससारथि ।
आदाय बत्थं मणिकुण्डलं च,
20 हन्त्वान साखाहि अवत्थराम ॥

१ किञ्चे-सी०, त्या०, रो० । २ आपासु-स्या० । ३-३ वतमन्वो-सी०, रो० । ४ थूलानि-सी० । ५ वे-स्या० । ६ आपय-स्या० । ७ खेत्त-सी०, रो० । ८ तत्थइस-स्या० । ९ कुटी-स्या० । १० तस्सा-स्या०, रो० । ११ सुवा-सी० । १२ सम्मट्टकुण्डली-स्या० । १३ मज्झन्तिके-सी०, त्या०, रो० । १४ सहसा-सी०, त्या०, रो० । १५ निस्सिथे-स्या० ।

१६४. किन्नु उम्मतत्तूपो व, सत्तिगुम्ब पभाससि ।
दुरासदाहि राजानो, अग्नि पज्जलितो यथा ॥
१६५. अथ त्वं पतिकोलम्ब^१, मत्तो थुल्लानि गज्जसि ।
मातरि मय्हं^२ नग्गाय, किन्नु त्वं विजिगुच्छसे ॥
१६६. उट्ठेहि सम्म तरमानो, रथं योजेहि सारथि । 5
सकुणो मे न रुच्चति, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६७. युत्तो रथो महाराज, युत्तो च बलवाहनो ।
अधितिट्ठ महाराज, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६८. को नु मेव गता सव्वे, ये अस्मिं परिचारका ।
एस गच्छति पञ्चालो, मुत्तो तेसं अदस्सना ॥ 10
१६९. कोदण्डकानि गण्हथ, सत्तियो तोमरानि च । B. 329
एस गच्छति पञ्चालो, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं^३ ॥
१७०. अथापरो पटिनन्दित्थ, सुवो लोहिततुण्डको^४ ।
स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यं इवत्थि पवेदय ॥ 15
१७१. तिन्दुकानि पियालानि, मधुको कासुमारियो ।
फलानि खुदकप्पानि, मुञ्ज राज वरं वरं ॥
१७२. इदं पि पानीयं^५ सीतं, आभतं गिरिगम्भरा ।
ततो पिव महाराज, सचे त्वं अभिक्कसि ॥
१७३. अरञ्जं उञ्छाय गता, ये अस्मिं परिचारका । 20
सयं उट्ठाथ गण्हन्तो, हत्था मे नत्थि दातवे ॥
१७४. भद्दको वतयं^६ पक्खी, दिज्जो परमवम्मिको ।
अथेसो इतरो पक्खी, सुवो लुट्ठानि भासति ॥
१७५. एतं हनथ बन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं ।
इच्चेवं विलपन्तस्स, सोत्थिं^७ पत्तोस्मि अस्समं ॥ 25

१. पतिकोलम्ब-स्या० । २. मय्ह-सी०, स्या० । ३. जीवित-अ० । ४. लोहित-
तुण्डको-स्या० । ५. पानीयं-स्या० । ६. वला-स्या० । ७. सोत्थी-स्या० ।

१७६. भातरोस्म महाराज, सोदरिया एकमातुका ।
एकल्लखस्मिं^१ संवड्ढा, नानाखेतगता उभो ॥
१७७. सत्तिगुम्बो च चोरान, अहं च इसीन^२ इध ।
असतं सो सतं अहं, तेन धम्मेन नो विना ॥
१७८. तत्थ^३ ववो च वत्थो च, निकती वच्चनानि च ।
आलोपा साहसाकारा^४, तानि सो तत्थ सिक्खति ॥
१७९. इध सच्चं च धम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।
आसनूदकदायीन, अङ्के वढोस्म भारथ^५ ॥
१८०. यं यं हि राज^६ भजति, सन्तं^७ वा यदि वा असं ।
सीलवन्तं विसीलं वा, वसं तस्सेव गच्छति ॥
१८१. यादिसं कुल्ले मित्तं, यादिसं चूपसेवति ।
सो पि तादिसको होति, सहवासो हि^८ तादिसो ॥
१८२. सेवमानो सेवमानं, सम्फुट्ठो सम्फुसं परं ।
सरो दिट्ठो^९ कलापं व, अलित्तमुपलिम्पति ।
१८३. पूतिमच्छं कुसग्गेन, यो नरो उपनय्हति ।
कुसा पि पूति^{१०} वायन्ति, एव बालूपसेवना ॥
१८४. तगरं^{११} च^{१२} पलासेन, यो नरो उपनय्हति ।
पत्ता पि सुरभि^{१३} वायन्ति, एवं श्रीरूपसेवना ॥
१८५. तस्मा पत्तपुटस्सेव^{१४}, अत्वा सम्पाकमत्तनो ।
असन्ते नोपसेवेय्य^{१५}, सन्ते सेवेय्य पण्डितो ।
असन्तो निरयं नेन्ति, सन्तो पापेन्ति सुग्गतिं ति ॥

१ एकल्लखस्मि—स्या० । २ इसिन—सी०, स्या० । ३ वत्थ—स्या० । ४ सहसा-
कारा—स्या० । ५ आरत—सी०, स्या०, रो० । ६ राजा—सी० । ७ सत—सी० । ८-
पि—स्या० । ९ वुट्ठो—स्या० । १०. उपलिम्प—स्या० । ११ पूती—सी०, रो० । १२-१३-
तगरं—स्या० । १३. सुरभी—सी०, स्या०, रो० । १४. पत्तपुटस्सेव—सी०, रो० ; पलास-
पुटस्सेव—स्या० । १५. नूपसेवेय्य—स्या० ।

५०४. भल्लातियजातकं^१ (८)

१८६. भल्लातियो नाम अहोसि राजा,
रटुं पहाय मिगवं अचारि^२ सो ।
अगमा^३ गिरिवरं गन्धमादनं,
सुपुप्फितं^४ किम्पुरिसानुचिष्णं ॥
१८७. साळूरसङ्घं च निसेघयित्वा,
घनुं^५ कलापं च सो निक्खिपित्वा ।
उपागमि वचनं वत्तुकामो,
यत्थट्ठिता किम्पुरिसा अहेसुं ॥ 5
१८८. हिमच्चये हेमवताय तीरे,
किमिघट्ठिता मन्तयन्हो अभिण्हं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं नु^६ जानन्ति मनुस्सलोके ॥ 10
१८९. मल्लं^७ गिरि पण्डरकं तिकूटं,
सीतोदका^८ अनुविचराम नज्जो ।
मिगा मनुस्सा व निभासवण्णा,
जानन्ति नो किम्पुरिसा ति लुद्द ॥ B. J. 15
१९०. सुकिच्छरूपं परिदेवयन्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिघ वने रोदथ अप्पतीता ॥ 20
१९१. सुकिच्छरूपं परिदेवयन्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिघ वने विलपथ अप्पतीता ॥

१. भल्लातियजातकं-सी०, रो० । २. अचारि-स्या० । ३. अगमासि-स्या० ।
४. सुपुप्फितं-सी०, रो० । ५. घनु-सी०, स्या०, रो० । ६. वो-सी०, स्या०, रो० ।
७. मल्ल-स्या० । ८. सीतोदिया-सी०, रो० ।

१६२. सुकिञ्छरूप परिदेवयद्दो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने सोचथ अप्पतीता ॥

5 १६३. मयेकरत्त^१ विप्पवसिम्हं लुद्धं,
अकामका अञ्जमञ्जं सरन्ता ।
तमेकरत्तं अनुतप्पमाना,
सोचाम सा रत्ति पुन^२ न हेस्सति ॥

10 १६४. यमेकरत्तं अनुतप्पथेतं,
घनं व नट्टं पितर व^३ पेतं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं विना वासमकप्पयित्थ ॥

15 १६५. यमिध नदि पस्ससि सीघसोतं,
नानादुमच्छादन^४ सेलकूल^५ ।
तं मे पियो उत्तरि वस्सकाले,
मम च मञ्ज^६ अनुबन्धती ति ॥

B 332

20 १६६. अहं च अक्कोलकमोचिनामि,
अतिमुत्तक^७ सत्तलियोथिक^८ च^९ ।
पियो च मे हेहिति^{१०} मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्जमुपेस्सं ॥

१६७. अहञ्चिदं कुरवकमोचिनामि,
उद्दालका पाटलिसिन्धुवारका^{११} ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्जमुपेस्सं ॥

१ मयेकरत्ति-रो० । २ पुन-स्या० । ३ च-स्या० । ४. नानादुमच्छादन-
सी०, रो०, ० दुमच्छादन-स्या० । ५ सेलकूलं-सी०, रो० । ६ मञ्जे-स्या० । ७
अतिमुत्तक-स्या० । ८-८ योथिकञ्च-स्या० । ९ हेहिति-सी० । १० पाटलिसिन्धु-
वारिका-स्या०, रो० ।

१९८. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि मालं ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्झुपेस्सं ॥

१९९. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि भारं ।
इदं च नो हेहिति सन्थरत्थं,
यत्थज्जिमं^१ विहरिस्साम^२ रत्ति ॥

5

२००. अहं च खो अगळुं^३ चन्दनं च,
सिलाय पिसामि पमत्तरूपा ।
पियो च मे हेहिति रोसितङ्गो,
अहं च नं रोसिता अज्झुपेस्सं ॥

10

२०१. अथागमा सलिलं सीधसोतं,
नुद साले सलळे^४ कण्णिकारे ।
आपूरथ^५ तेन मुहत्तकेन,
सायं नदी आसि मया सुदुत्तरा ॥

15

२०२. उभोसु तीरेसु मयं तदा ठिता,
सम्पस्सन्ता उभयो अञ्जमञ्जं ।
सकि पि रोदाम सकि हसाम,
किच्छेन नो आगमा^६ संवरी सा ॥

20

२०३. पातो व^७ खो उगते सूरियम्हि,
चतुक्कं नदि उत्तरियान लुह ।
आलिङ्गिया अञ्जमञ्जं मयं उभो,
सकि पि रोदाम सकि हसाम ॥

B. 393

१ यत्थज्जिमं—सी०, रो० । २. विहरिस्सामु—रो० । ३ अगळु—स्या०, अकळु—
रो० । ४ सलळे—स्या० । ५ आपूरथ—सी०, रो०, आपूरथे—स्या० । ६ अगमा—सी०,
स्या०, रो० । ७ च—सी०, स्या०, रो० ।

२०४. तीहूनकं सत्तसत्तानि लुद्ध,
यमिव मयं विप्पवसिम्ह पुब्बे ।
वस्सेकिमं^१ जीवितं भूमिपाल,
को नीव कन्ताय विना वसेय्य ॥
- 5 २०५. आयु च वो कीवतको नु सम्म,
सचे पि जानाथ वदेथ आयु ।
अनुस्सवा बुद्धतो^२ आगमा वा,
अवखाथ मे तं अविकम्पमाना ॥
- 10 २०६. आयुं च नो वस्ससहस्सं^३ लुद्ध,
न चन्तरा पापको अत्थि रोगो ।
अप्प च^४ दुक्खं सुखमेव भिय्यो,
अवीतरागा विजहाम जीवितं ॥
- 15 २०७. इदं च सुत्वान अभानुसानं,
भल्लातियो इत्तर जीवितं ति ।
निवत्तथ न मिगवं अचरि,
अदासि दानानि अभुञ्जि भोगे ॥
- 20 २०८. इदं च सुत्वान अभानुसानं,
सम्मोदथ मा कलहं अकत्थ ।
मा वो तपी^५ अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥
२०९. इदं च सुत्वान अभानुसानं,
सम्मोदथ मा विवादं अकत्थ ।
मा वो तपी अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥
- 25 २१०. विविधं^६ अधिमना सुणोमहं,
वचनपथं तव अत्थसंहितं ।

B. 334 25

१. वासे-सी०, रो० । २. बुद्धतो-सी० । ३. वस्समहस्स-स्या० । ४. व-स्या० ।
५. तप्पि-स्या० । ६. विविध-सी०, स्या० ।

मुञ्च^१ गिरं नुदसेव मे दरं,
समण सुखावह जीव मे चिरं ति ॥

५०५. सोमनस्सजातकं (९)

२११. को तं हिंसति हेठेति,
किं^२ दुम्मनो सोचसि अप्पतीतो ।
कस्सज्ज मातापितरो रुदन्तु,
क्वज्ज सेतु निहतो पथव्या^३ ॥ 5
२१२. तुट्ठोस्मि देव तव दस्सनेन,
चिरस्सं पस्सामि तं भूमिपाल ।
अहिंसको रेणुमनुप्पविस्स^४,
पुत्तेन ते हेठयितोस्मि देव ॥ 10
२१३. आयन्तु दीवारिका खग्गवन्धा^५,
कासाविया यन्तु अन्तेपुरत्तं ।
हत्त्वान तं सोमनस्सं कुमारं,
छेत्वान सीसं वरमाहरन्तु ॥
२१४. पेसिता राजिनो दूता, कुमारं एतदब्रवुं ।
इस्सरेण वितिण्णोसि, वधं^६ पत्तोसि^६ खत्तिय ॥ 15
२१५. स राजपुत्तो परिदेवयन्तो,
दसङ्गुलि अञ्जलिं पग्गहेत्वा ।
अहं पि इच्छामि जनिन्द दट्ठुं,
जीवं मं नेत्वा^७ पटिदस्सयेथ ॥ 20
२१६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रज्जो पुत्तं अदस्सयुं ।
पुत्तो च पितरं दिस्वा, दूरतोवज्झभासथ ॥

१. मुञ्च-सी०, रो० । २. किञ्च-रो० । ३. पठव्या-स्या०; पथव्या-सी० ।
४. रेणुमनुपविस्स-स्या० । ५. खग्गवन्धा-सी०, रो० । ६-६. वधपत्तोसि-सी० । ७-७. नेत्वा-रो० ।

B. 335

२१७. आगच्छुं^१ दोवारिका खगवन्धा,
कासाविया हन्तु^२ ममं जनिन्द ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
अपराधो को निघ ममज्ज अत्थि ॥
२१८. सायं च पातो उदकं सजाति,
अग्निं सदा पारिचरतप्पमत्तो^३ ।
तं^४ तादिसं संयतं ब्रह्मचारि,
कस्मा^५ तुव ब्रूसि गहप्पती ति ॥
२१९. ताला च मूला च फला च देव,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
तस्मा^६ अहं ब्रूमि गहप्पती ति^७ ॥
२२०. सच्चं खो एतं वदसि कुमार,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
स^८ ब्राह्मणो गहपति तेन होति ॥
२२१. सुणन्तु मय्हं परिसा समागता,
सनेगमा जानपदा च सब्बे ।
बालायं बालस्स वचो निसम्म,
अहेतुना घातयते मं^९ जनिन्दो ॥
२२२. दळ्हस्मि मूले विसटे विरुळ्हे,
दुन्निककयो^{१०} वेळु पसाखजातो ।
वन्दामि पादानि तव^{१०} जनिन्द,
अनुजान मं पव्वजिस्सामि देव ॥

१ आगच्छु-सी०, आगच्छु-रो० । २ हन्तु-स्या० । ३ पारिचरत०-ती०, स्या० । ४ ता-सी० । ५ तस्मा-स्या० । ६-७ ब्राह्मणो गहपति तेन होति-मी०, रो० । ७. सी०, स्या०, रो० पोत्यकेमु नत्थि । ८. सी०, रो० पोत्यकेमु नत्थि । ९ दुन्निककयो-सी०, स्या० । १० तव-सी०, रो० ।

२२३. भुञ्जस्सु भोगे विपुले कुमार,
सब्बं च ते इस्सरियं ददामि ।
अज्जेव त्वं कुरुनं होहि राजा,
मा पब्बजी पब्बज्जा हि दुक्खा ॥

२२४. किन्नुध देव तवमत्थि भोगा,
पुब्बेवहं देवलोके रमिस्सं ।
रूपेहि सदेहि अथो रसेहि,
गन्धेहि फस्सेहि मनोरमेहि ॥

5 B. 33c

२२५. भुत्ता^१ च मे^१ भोगा तिदिवस्मिं देव,
परिवारितो^२ अच्छरानं^३ गणेन ।
तुवं^४ च^४ बालं परनेय्यं विदित्वा,
न तादिसे राजकुले वसेय्यं ॥

10

२२६. सचाहं बालो परनेय्यो अस्मि^५,
एकापराधं खम पुत्त मय्हं ।
पुन पि चे एदिसकं भवेय्य,
यथामति सोमनस्स करोहि ॥

15

२२७. अनिसम्म कतं कम्मं, अनवत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव वेमज्झो, विपाको होति पापको ॥

२२८. निसम्म च कतं कम्मं, सम्मावत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव सम्पत्ति, विपाको होति भद्रको ॥

20

२२९. अलसो गिही काममोगी न साधु,
असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

२३०. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च बड्ढति ॥

25

१-१ भुत्ता मे-सी०, रो० । २ परिवारितो-स्या० । ३ अच्छरान-स्या०, रो० ।
४-४ तवन्ध-सी०, रो० । ५. हयस्मि-सी० ।

२३१. निसम्म दण्डं पणयेय्य इस्सरो,
वेगा कतं तप्पति^१ भूमिपाल ।
सम्मापणीधी च नरस्स अत्था,
अनानुत्पप्पा ते भवन्ति पच्छा ॥

B. 337 5

२३२. अनानुत्पप्पानि हि ये करोन्ति,
विभज्ज कम्मायतनानि लोके ।
विञ्चुप्पसत्थानि^२ सुखुद्वयानि,
भवन्ति बुद्धानुमतानि^३ तानि ॥

10

२३३. आगच्छु दोवारिका खग्गवन्धा,
कासाविया हत्तु मम जनिन्द ।
मातु^४ च^५ अङ्कस्मिमहं निसिन्नो,
आकङ्कितो सहसा तेहि देव ॥

15

२३४. कटुकं हि सम्बाधं सुकिच्छ^६ पत्तो,
मधुरं पि य जीवित लद्ध^७ राज ।
किच्छेनहं^८ अज्ज वधा^९ पमुत्तो^{१०},
पब्बज्जमेवाभिमनोहमस्मि ॥

20

२३५. पुत्तो तवायं तरुणो सुधम्मो,
अनुकम्पको सोमनस्सो कुमारो ।
तं याचमानो न लभामि स्वज्ज^{११},
अरहसि नं याचितवे तुवं पि ॥

२३६. रमस्सु भिक्खाचरियाय पुत्त,
निसम्म धम्मेषु परिब्बजस्सु ।
सब्बेषु भूतेषु निधाय दण्डं,
अनिन्दितो ब्रह्ममुपेहि ठानं ॥

१ तपते-सी० । २. पञ्चूपसत्थानि-स्या० । ३. बुद्धानुमतानि-सी०, रो० ।
४-४ मातु च-सी०, स्या०; मतुज्ज-रो० । ५. सुकिच्छ-सी०, रो० । ६. लद्ध-स्या० ।
७. किच्छेनाह-स्या० । ८-८ वधाय मृत्तो-स्या० । ९. सज्ज-रो० ।

२३७. अच्छेर^१ रूपं^१ वत यादिसं च,
दुक्खितं मं दुक्खापयसे सुधम्म^२ ।
याचस्सु पुत्तं इति वुच्चमाना,
भिद्यो व उस्साहयसे कुमारं ॥

२३८. ये विप्पमुत्ता अनवज्जभोगिनो^३,
परिनिब्बुता लोकमिमं चरन्ति ।
तमरियममं पटिपज्जमानं,
न उस्सहे वारयितुं कुमारं ॥

5

२३९. अद्दा हवे सेवितव्वा सपञ्चा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
येसायं सुत्वान सुभासितानि,
अप्पोस्सुक्का वीतसोका सुधम्मा ति ॥

B. ३३३

10

५०६. चम्येय्यजातकं (१०)

२४०. का नु विज्जुरिवाभासि, ओसवी विय तारका ।
देवता नुसि गन्धव्वी, न तं मञ्जामि मानुसी^१ ॥

२४१. नम्मि देवी न गन्धव्वी, न महाराज मानुसी ।
नागकञ्जास्मि^२ भदन्ते^३, अत्येनम्मि इधागता ॥

15

२४२. विवमन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि,
नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
किं ते नट्टं किं पन पत्थयाना,
इधागता नारि तदिद्ध ब्रूहि ॥

20

२४३. यमुगतेजो उरगो ति चाहु,
नागो ति नं^४ आहु जना^५ जनिन्द ।

१-१. अच्छरिय रूपं-सी०, स्या०, रो० । २. अनवज्जभोगिनी-सी०, स्या०, रो० । ३. मानुसी-स्या० । ४. नागकञ्जम्मि-सी०, रो० । ५. भदन्ते-रो० । ६. तं-सी०, रो० । ७. जनो-स्या०, रो० ।

तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
त बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

२४४. कथं न्वय बलविरियूपपन्नो,
हत्थत्त^१ मागच्छि^२ वनिब्बकस्स ।
५ अक्खाहि मे नागकञ्जे तमत्थं,
कथं विजानेमु गहीतनागं ॥

२४५. नगरं पि नागो भस्म करेय्य,
तथा हि सो बलविरियूपपन्नो ।
धम्मं च नागो अपचायमानो,
१० तस्मा परक्कम्म तपो करोति ॥

B 339 २४६ चातुद्दसि पञ्चदसि^३ च^४ राज,
चतुप्पथे सम्मति नागराजा ।
तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
तं बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

१५ २४७. सोळसित्थिसहस्सानि^५, आमुत्तमणिकुण्डला ।
वारिगेहसया^६ नारी^७, ता पि तं सरण गता ॥

२४८. धम्मेन मोचेहि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गवं सतेन ।
ओस्सट्टकायो उरगो चरातु,
२० पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

२४९. धम्मेन मोचेमि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गवं सतेन ।
ओस्सट्टकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

१. हत्थत्थ-सी०, स्था०, रो० । २. मागच्छ-सी०, मागच्छि-रो० । ३-३
पण्णरसि च-सी०, स्था०; पण्णरसिञ्च-रो० । ४. सोळसित्थीसहस्सानि-स्था० । ५-५
वारिगेहसया नारी-रो० ।

२५०. दम्भि निक्खसतं लुह, थूलं^१ च^२ मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^३ च पल्लङ्कं, उम्मापुप्फसरिन्निभं^४ ॥
२५१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५२. विना पि दाना तव वचनं जनिन्द,
मुञ्चेमु नं^५ उरगं बन्धनस्मा ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५३. मुत्तो चम्पेय्यको नागो, राजानं एतदब्रवि । 10
नमो ते कासिराजत्थु, नमो ते कासिवड्डुन^६ ।
अञ्जलि ते पग्गण्हामि^७, पस्सेय्यं^८ मे^९ निवेसनं ॥
२५४. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसस्मिह ।
सचे च म याचसि एतमत्थं, 15
दक्खेमु ते नाग निवेसनानि ॥
२५५. सचे पि^{१०} वातो गिरिमावहेय्य,
चन्दो च सुरियो च छमा पतेय्यु ।
सब्बा च नज्जो पटिसोतं वजेय्युं,
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥ 20
२५६. नमं फलेय्य उदधी पि^{११} सुस्से,
संवट्ठये^{१२} भूतधरा वसुन्धरा ।
सिलुच्चयो मेरु समूलमुप्पते^{१३},
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥

१-१ थूलञ्च-सी०, रो० । २ चतुरस्स-सी०, स्या० । ३ उम्मापुप्फसरि-
न्निभ-सी०, रो०, उम्मारपुप्फसन्निभ-स्या० । ४ त-सी० । ५ कासिवड्डन-सी०,
रो० । ६ पग्गण्हामि-सी०, रो० । ७-७. पस्सेय्यस्से-सी०, रो० । ८ हि-रो० । ९.
वि-स्या० । १० सवट्ठयं-सी०, रो०, सवत्तेय्य-स्या० । ११ समूलमुव्वहे-सी०,
स्या०, रो० ।

२५७. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सचे च मं याचसि एतमत्थं,
दक्खेमु ते^१ नाग निवेसनानि ॥
- 5 २५८. तुम्हे खोत्थ घोरविसा उळारा,
महातेजा खिप्पकोपी च होथ ।
मंकारणा^२ वन्धनस्मा पमुत्तो,
अरहसि नो जानितुये^३ कतानि ॥
- 10 २५९. सो पच्चतं निरये घोरब्भे,
मा कायिकं सातमलत्थ किञ्चि ।
पेळाय बद्धो^४ मरणं उपेतु,
यो तादिस कम्मकर्तं न जाने ॥
- B. 341 २६०. सच्चप्पटिञ्जा तवमेस होतु,
अक्कोधनो होहि अनुपनगही ।
15 सब्बं च ते नागकुलं सुपण्णा,
अग्गिं^५ व गिम्हेसु^६ विवज्जयन्तु ॥
- 20 २६१. अनुकम्पसी नागकुलं जनिन्द,
माता यथा सुप्पियं एकपुत्तं ।
अहं च ते नागकुलेन सिद्धि,
काहामि वेय्यावटिकं उळारं ॥
२६२. योजेन्तु वे राजरथे सुचित्ते,
कम्बोजके अस्सतरे सुदन्ते ।
नागे च योजेन्तु सुवण्णकप्पने,
दक्खेमु नागस्स निवेसनानि ॥

१ त-सी० । २ मगकारणा-सी०, त्या०, रो० । ३ जानितये-सी०, रो०,
जानितवे-त्या० । ४ वन्धो-त्या० । ५-५ ० गिम्हासु-सी०, रो०; अग्गी व गिम्हासु-
त्या० ।

२६३. भेरी मुदिङ्गा^१ पणवा च सङ्गा,
अवज्जयिसु^२ उग्गसेनस्स^३ रज्जो ।
पायासि राजा बहुसोभमानो,
पुरक्खतो नारिगणस्स मज्जे ॥

२६४. सुवण्णचित्तकं^४ भूमिं, अद्विक्ख^५ कासिवद्धनो^६ । 5
सोवण्णमयपासादे^७, वेळुरियफलकत्थते ॥

२६५. स राजा पाविसि^८ व्यम्हं^९, चम्पेय्यस्स निवेसनं ।
आदिच्चवण्णसन्निभं^{१०}, कंसविज्जुपमस्सरं ॥

२६६. नानाख्खेहि सञ्छन्नं, नानागन्धसमीरितं^{११} ।
सो पावेक्खि कासिराजा, चम्पेय्यस्स निवेसनं ॥ 10

२६७. पविट्ठस्मिं^{१२} कासिरज्जे^{१३}, चम्पेय्यस्स निवेसनं^{१४} ।
दिब्बा तूरिया^{१५} पवज्जिसुं^{१६}, नागकज्जा च नच्चिसुं^{१७} ॥

२६८. तं नागकज्जा चरितं गणेन,
अन्वासही कासिराजा पसञ्जो ।
निसीदि सोवण्णमयम्हि पीठे,
सापस्सये चन्दनसारलित्ते ॥ 15

२६९. सो तत्थ भुत्वा च अयो रमित्वा,
चम्पेय्यकं कासिराजा अबोच । 16
विमानसेट्ठानि इमानि तुय्हं,
आदिच्चवण्णानि पमस्सरानि ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं^{१८} पत्थयं^{१९} नाग तपो करोसि ॥ 20

१. मुदिङ्गा-सी०, रो० । २. अवज्जयिसु-स्या०, रो० । ३. उग्गसेन-स्या० ।
४. सुवण्णचित्तक-स्या० । ५-५. अद्विक्खी कासिवद्धनो-सी०, अद्विक्ख कासिवद्धनो-रो० ।
६. सोवण्णमये च पासादे-स्या०; सोवण्णमे च पासादे-रो० । ७. पाविसी-रो० । ८.
व्यम्हं-सी०, रो० । ९. आदिच्चवण्णपनिभ-सी०, आदिच्चवण्णपनिभ-रो० । १०.
नानागन्धसमेरितं-रो० । ११. पविट्ठस्मिं-सी०, रो० । १२. कासिरज्जे-रो० । १३.
निवेसने-रो० । १४. तूरिया-सी०, स्या०, रो० । १५. वज्जिसु-सी०, रो० । १६.
नच्चिसु-सी०, रो० । १७-१७. किमत्थय-सी०, स्या०, रो० ।

२७०. ता कम्बुकायूरधरा सुवत्था,
वट्टङ्गुली तम्बतलूपपन्ना ।
पग्गय्ह पायेन्ति अनोमवण्णा,
नेतादिस अत्थि मनुस्सलोके ।
कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७१. नज्जो च तेमा^१ पुथुलोममच्छा,
आटासकुन्ताभिस्सवा^२ सुत्तित्था ।
नेतादिस अत्थि मनुस्सलोके,
कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७२. कोञ्चा मयूरा दिविया च हंसा,
वग्गुस्सरा कोकिला सम्पत्तन्ति ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७३. अम्बा च साला तिलका च जम्बुयो,
उद्दालका पाटलियो च फुल्ला ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७४. इमा च ते पोक्खरञ्जो^३ समन्ततो,
दिब्बा^४ च गन्धा सततं पवायन्ति^५ ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७५. न पुत्तहेतु न वनस्स हेतु,
न आयुतो चा^६ पि जनिन्द हेतु ।
मनुस्सयोनिं अभिपत्थयानो,
तस्मा परक्कम्म तपो करोमि ॥

B 343

25

१ खेमा-रो० । २ वादा०-स्या०, वदा०-रो० । ३ पोक्खरञ्जा-त्सा० ।
४ दिब्बा-सी०, स्या०, दिविया-रो० । ५ सम्पत्तन्ति-सी०, रो०; सम्पवायन्ति-स्या० ।
६ वा-रो० ।

२७६. त्वं लोहितक्खो विहतन्तरंसो,
अलङ्कृतो कप्पितकेसमस्सु ।
सुरोसितो लोहितचन्दनेन,
गन्धब्बराजा व दिसा पभाससि ॥
२७७. देविद्धिपत्तोसि महानुभावो, 5
सब्बेहि कामेहि समङ्गिभूतो ।
पुच्छामि तं नागराजेतमत्थं,
सेय्यो इतो केन मनुस्सलोको ॥
२७८. जनिन्द नाञ्जत्र मनुस्सलोका,
सुद्धी व' संविज्जति संयमो वा' । 10
'अहं च लद्धान मनुस्सयोनि,
काहामि जातिमरणस्स अन्तं ॥
२७९. अद्वा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान तुवं च नाग, 15
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥
२८०. अद्वा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥ 20
२८१. इदं च मे जातरूपं पट्ठतं,
रासी सुवण्णस्स च तालमत्ता ।
इतो^१ हरित्वा^२ सुवण्णघरानि,
करस्सु रुपियपाकारं करोन्तु^३ ॥

१ च-रो० । २ च-रो० । ३-३ इतो हरित्वा सोवण्णघरानि कारय,
रुपियस्स च पाकारं करोन्तु-स्या०, सी०;
इतो हरित्वा सोवण्णघरानि, (कारय)
रुपियस्स च पाकारं करोन्तु-रो० ।

B. 344

२८२. मुत्ता^१ च^२ वाहसहस्सानि पञ्च,
वेळुरियमिस्सानि इतो हरित्वा ।
अन्तेपुरे भूमियं सन्थरन्तु,
निक्कहमा हेहिति^३ नीरजा च ॥

5 २८३ एतादिसं आवस राजसेट्ट,
विमानसेट्टं बहु सोभमानं ।
बाराणसि नगरं इदं^४ फीतं,
रज्जं च कारेहि अनोमपञ्जा ति ॥

५०७. महापलोभनजातकं (११)

10 २८४. ब्रह्मलोका चवित्वान, देवपुत्तो महिद्धिको ।
रञ्जो पुत्तो उदपादि, सम्बकामसमिद्धिसु ॥
२८५. कामा वा कामसञ्जा वा, ब्रह्मलोके न विज्जति ।
स्वास्सु तायेव सञ्जाय, कामेहि विजिगुच्छथ ॥
२८६. तस्स चन्तेपुरे आसि, ज्ञानागारं सुमापितं ।
सो तत्थ पटिसल्लीनो, एको रहसि ज्ञायथ ॥
15 २८७. स राजा परिदेवेसि, पुत्तसोकेन अट्टितो ।
एकपुत्तो चय मय्हं, न च कामानि मुञ्जति ॥
२८८. को नु ख्वेत्य^५ उपायो सो, को वा जानाति किञ्चनं ।
यो^६ मे पुत्तं पलोभेय्य, यथा कामानि पत्थये ॥
२८९. अहु कुमारी तत्थेव, वण्णरूपसमाहिता ।
20 कुसला नच्चगीतस्स, वादिते च पदक्खिणा ॥
२९०. सा तत्थ उपसङ्कुम्भ, राजानं एतदब्रवि ।
अहं खो न^७ पलोभेय्यं, सचे भत्ता भविस्सति ॥
२९१. तं तथावादिनि राजा, कुमारि एतदब्रवि ।
त्वञ्जेव नं पलोभेहि, तव भत्ता भविस्सति ॥

१-१ मुत्तानञ्च-सी०, स्मा० । २ होहिति-सी०, रो० । ३ इद-सी०, रो० ।
४. खेत्य-सी०, रो० । ५. को-सी०, रो० । ६. त-सी०, रो० ।

२६२. सा च अन्तेपुरं गन्त्वा, बहुं कामुपसंहितं ।
हृदयङ्गमा पेमनीया, चित्रा^१ गाथा अभासथ ॥
२६३. तस्सा च गायमानाय, स्रद्धं सुत्वान नारिया ।
कामच्छन्दस्स उपपज्जि, जनं सो परिपुच्छथ ॥
२६४. कस्सेसो सद्दो को वा सो, मणति उच्चावच बहु । 5
हृदयङ्गम पेमनीयं, अहो^२ कण्णसुखं मम ॥
२६५. एसा खो पमदा^३ देव, खिद्धा एसा अनप्पिका ।
सचे त्व कामे भुञ्जेय्य, भिय्यो भिय्यो छादेय्यु^४ तं ॥
२६६. इङ्ग आगच्छतोरेन^५, अविदूरमिह गायतु ।
अस्समस्स समीपमिह, सन्तिके मय्हं^६ गायतु ॥ 10
२६७. तिरोकुट्टमिह^७ गायित्वा, झानागारमिह पाविसि ।
बन्धि^८ न^९ अनुपुब्बेन, आरञ्जमिव^{१०} कुञ्जरं ॥
२६८. तस्स^{१०} कामरसं गत्वा, इस्सावम्मो अजायथ ।
अहमेव कामे भुञ्जेय्यं, मा अञ्जो पुरिसो अहु ॥
२६९. ततो असि गहेत्वान, पुरिसे हन्तुं उपक्कमि । 15
अहमेवेको भुञ्जिस्सं, मा अञ्जो पुरिसो सिया ॥
३००. ततो जानपदा सब्बे, विक्कन्दिसु समागता ।
पुत्तो त्याय^{११} महाराज, जनं हेठेत्यद्दसकं ॥
३०१. त च राजा विवाहेसि^{१२}, सम्हा रट्ठा च^{१३} खत्तियो ।
यावता विजित^{१४} मय्हं, न ते वत्थब्ब^{१५} तावदे ॥ 20
३०२. ततो सो भरियमादाय, समुद्धं उपसङ्गमि ।
पण्णसालं करित्वान^{१६}, वनमुञ्छाय पाविसि ॥

१ चित्र-सी०, रो० । २ अहो-सी०, रो० । ३ पमदा-स्या० । ४ छन्देय्यु-
स्या० । ५-५ आगच्छतोरेन-रो० । ६ मय्हं-सी०, स्या०, रो० । ७ तिरो-
कुट्टमिह-सी०, स्या०, रो० । ८-८ बन्धितु-स्या० । ९ अरञ्जमिव-स्या० । १०
तस्सा-स्या० । ११ त्यय-रो० । १२ निवाहेसि-स्या०; विवाहेसि-रो० । १३.
तो-सी०, रो० । १४. विजिता-स्या० । १५. वत्थब्ब-सी०, रो० । १६. करित्वा
च-सी० ।

B 346

5

10

15

20

३०३. अथेत्य इसि मागच्छि^१, समुद् उपरूपरि ।
 सो तस्स गेह पावेस्सि, भत्तकाले उपहिते ॥
३०४. त च भरिया पलोभेसि, पस्स याव मुदारणं ।
 चुतो सो ब्रह्मचरियम्हा, इद्धिया परिहायथ ॥
३०५. राजपुत्तो च उञ्छातो, वनमूलफलं बहुं ।
 साय काजेन^२ आदाय, अस्समं उपसङ्कमि ॥
३०६. इसी च खत्तियं दिस्वा, समुद् उपसङ्कमि ।
 वेहायसं^३ गमिस्सं ति, सीदते सो महण्णवे ॥
३०७. खत्तियो च इसि दिस्वा, सीदमान महण्णवे ।
 तस्सेव अनुकम्पाय, इमा गाथा अभसथ ॥
३०८. अभिज्जमाने वारिस्मिं, सयं आगम्म इद्धिया ।
 मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, ससीदसि^४ महण्णवे ॥
३०९. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
 सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३१०. अनला^५ मुदुसम्भासा, दुप्पुरा^६ ता^७ नदीसमा ।
 सीदन्ति न विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३११. य एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
 जातवेदो व सष्ठान, स्त्रियं अनुदहन्ति न ॥
३१२. खत्तियस्स वंचो सुत्वा, इसिस्स निव्विदा^८ अहू ।
 लद्धा पोराणक मग्ग, गच्छते सो विहायसं ॥
३१३. खत्तियो च इसि दिस्वा, गच्छमान विहायसं ।
 सवेग अलभी घीरो, पब्बज्ज समरोचयि ॥
३१४. ततो सो पब्बजित्वान, कामराग विराजयि ।
 कामराग विराजत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

१ मागच्छि-सी०, स्या०, रो० । २ काजेन-रो० । ३ वेहायस-सी०, रो० ।
 ४ ससीदति-स्या० । ५ अनेला-स्या० । ६-६ दुप्पुरा ता-सी०, दुप्पुरा-स्या० ।
 ७ निव्विदो-स्या० ।

५०८. पञ्चपण्डितजातकं (१२)

३१५. पञ्च पण्डिता समागतान्^१;
 पञ्हा^२ मे पटिभाति त सुणाय ।
 निन्दियमत्थ पसंसियं वा,
 कस्सेवाविकरेय्य^३ गुह्मत्थं ॥
३१६. त्व^४ आविकरोहि भूमिपाल,
 भत्ता भारसहो तुवं वदे तं ।
 तव छन्दरुचीनि^५ सम्मसित्वा,
 अथ वक्खन्ति जनिन्द पञ्च धीरा ॥
३१७. या सीलवती^६ अनञ्जयेय्या^७,
 भत्तुच्छन्दवसानुगा पिया^८ मनापा ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,^९
 भरियायाविकरेय्य गुह्मत्थं ॥
३१८. यो किञ्छगतस्स आतुरस्स,
 सरणं होति गती परायणं च ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 सखिनो वाविकरेय्य गुह्मत्थं ॥
३१९. जेट्ठो^{१०} अथ मज्झिमो कनिट्ठो,
 यो^{११} चे सीलसमाहितो ठित्तो ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 भातु^{१२} वाविकरेय्य गुह्मत्थं ॥
३२०. यो वे पितुहृदयस्स पट्ठगू^{१३},
 अनुजातो पितरं अनोमपञ्जो ।

१ सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २ पञ्हा—सी०, स्या० । ३ वीक्रेय्य—स्या० ।
 ४ त्व नो—सी० । ५ छन्दश्च रुचिञ्च—सी०, रो० । ६ सीलवतीव—स्या० । ७
 अनञ्जयेय्या—सी०, रो० । ८ सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ९ यो जेट्ठो—स्या० ।
 १० सो—सी०, स्या०, रो० । ११ भातुनो—स्या० । १२ पत्तगू—स्या० ।

निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
पुत्तस्साविकरेय्य^१ गुय्हमत्थ ॥

B ३४८

३२१. माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ^२,
या^३ न^४ पोसेति छन्दसा पियेन ।
निन्दियमत्थ पसंसिय वा,
मातुयावीकरेय्य गुय्हमत्थ ॥

5

३२२. गुय्हस्स हि गुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता^५ सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो^६ व^७ यथासुखं भणेय्य ॥

10

३२३. किं त्वं विमनोसि राजसेट्ठ,
द्विपदजनिन्द^८ वचनं सुणोम मेतं^९ ।
किं चिन्तयमानो दुम्मनोसि,
नूनं^{१०} देव अपराधो अत्थि मय्हं ॥

15

३२४. पण्हे^{११} वज्झो महोसवो ति^{१२},
आणत्तो मे वधाय भूरिपञ्जो ।
तं चिन्तयमानो^{१३} दुम्मनोस्मि,
न हि देवी अपराधो अत्थि तुय्ह ॥

20

३२५. अभिदोसगतो दानि^{१४} एहिसि^{१५},
किं सुत्वा किं सङ्कते मनो ते ।
को ते किमवोच भूरिपञ्ज,
इह्व^{१६} वचनं सुणोम ब्रूहि मेत ॥

१ ० वीकरेय्य—सी०, स्या० । २ द्विपदा०—सी०, द्विपद०—स्या० । ३-३ योव—सी०, रो० । ४ अनिप्फादाय—सी०, रो०, अनिप्फन्नताय—स्या० । ५-५ निप्फन्नतो—सी०, रो०, निप्फन्नतोव—स्या० । ६ द्विपदिन्द—सी०, स्या०, रो० । ७ नेत—सी०, रो०; तेत—स्या० । ८ नहि—स्या० । ९ पञ्जो—सी०, रो०, पञ्हे—स्या० । १०. स्या० पोत्थके नत्थि । ११ चिन्तयन्तो—सी० । १२-१२. इदानि एसि—सी० । १३ इह्वं त—सी०, इह्वेन—स्या० ।

३२६. पण्हे वज्झो महोसवो त्ति,
यदि ते मन्तयितं जनिन्द दोसं ।
भरियाय रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकत्त सुत्तं ममेत्त ॥

३२७. यं सालवनस्मि सेनको,
पापकम्म अकासि असम्भिरूपं ।
सखिनो व रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकत्तं सुत्तं ममेत्तं ॥

5 1

३२८. पुक्कुस पुरिसस्स ते जनिन्द,
उप्पन्नो रोगो अराजयुत्तो^१ ।
भातुं च रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकत्तं सुत्तं ममेत्तं ॥

10

३२९. आबाधोय^१ असम्भिरूपो,
कामिन्दो^२ नरदेवेन फुट्ठो ।
पुत्तस्स रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकत्तं सुत्तं ममेत्त ॥

15

३३०. अट्ठवङ्कं मणिरत्तनं उळारं,
सक्को ते अददा पितामहस्स ।
देविन्दस्स गत्तं तदज्ज हत्थं,
मातुं च रहोगतो असंसि ।
गुय्हं पातुकत्तं सुत्तं ममेत्त ॥

20

३३१. गुय्हस्स हि तुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्पन्नता सहेय्यं धीरो,
निप्पन्नो व यथासुखं भण्येय्य ॥

25

१ अराजपत्तो-स्या० । २-२ भातुच्च-सी०, रो०; भातु व-स्या० । ३.
आबाधाय-स्या० । ४ कामिन्दो-सी०, रो० । ५-५ भातुच्च-सी०, रो०; भातु च-
स्या० ।

३३२. न गुह्यमत्य विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निधि ।
न हि पातुकतो साधु, गुह्यो अत्यो पजानता ॥
- ३३३ थिया गुह्य न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो^१, हृदयत्येनो च यो नरो ॥
- 5 ३३४. गुह्यमत्य असम्बुद्ध, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदमया तस्स, दासभूतो^२ तितिक्वत्ति ॥
- B 350 ३३५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्य जानन्ति मन्तिन ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्य न विस्सजे ॥
- 10 ३३६ विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्ति गिरं नातिबेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ति ॥

५०९. हत्थिपालजातकं (१३)

३३७. चिरस्सं वत पस्साम, ब्राह्मणं देववणिग्न ।
महाजटं खारिघरे^३, पङ्कदन्त रजस्सिरं ॥
- 15 ३३८. चिरस्सं वत पस्साम, इत्तिं धम्मगुणे रत्तं ।
कासायवत्थवसनं, वाकचीर पटिच्छदं^४ ॥
३३९. आसनं उदक पज्जं, पटिगण्हातु नो भव ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भव ॥
- 20 ३४०. अधिच्च वेदे परियेस वित्तं,
पुत्ते गहे^५ तात पतिट्ठपेत्वा ।
गन्धे रसे पच्चनुमुय्य^६ सब्बं,
अरज्जं साधु मुनि सो पसत्थो ॥

१ सहिरो-स्या० । २ दासभूतो-स्या० । ३ भारवर-रो० । ४. परिच्छद-
स्या० । ५. गहे-सी०, स्या०, रो० । ६ पच्चनुमुत्त-स्या०, पच्चनुमुत्त-रो० ।

३४१ वेदा न सच्चा न च वित्तलाभो,
न पुत्तलाभेन जरं विहन्ति ।
गन्धे रसे मुञ्चनमाहु^१ सन्तो,
सकम्मुना^२ होति फलूपपत्ति ॥

३४२. अद्धा हि सच्च वचन तवेत,
सकम्मुना होति फलूपपत्ति ।
जिण्णा च मातापितरो तवीमे^३,
पस्सेय्यु^४ त वरससत अरोगं^५ ॥

5

३४३ यस्सस्स^६ सक्खी मरणेन राज,
जराय मेत्ती^७ नरवीरसेट्ठ^८ ।
यो चा पि जञ्जा न मरिस्सं कदाचि,
पस्सेय्युं तं वस्ससतं अरोग ॥

B 351

10

३४४. यथा पि नाव पुरिसो दकम्हि,
एरेति चे न उपनेति तीरं ।
एव पि व्याघी^९ सततं^{१०} जरा च,
उपनेति^{११} मच्च^{१२} वसमन्तकस्स ॥

15

३४५. पङ्को च कामा पलिपो च कामा,
मनोहरा दुत्तरा मच्चुघेय्या ।
एतस्मिं पङ्के पलिपे व्यसन्ना^{१३},
हीनत्तरूपा न तरन्ति पारं ॥

20

३४६. अयं पुरे लुद्धमकासि कम्मं,
स्वायं गहीतो न हि मोक्खितो मे ।
ओरन्धिया न परिरक्खिस्सामि,
मायं पुन लुद्धमकासि कम्मं ॥

१ मुञ्चन०-सी० । २ सकम्मुना-सी०, रो० । ३ तवेने-सी०; तवयिमे-स्या०, रो० । ४ पस्सेय्यु-सी०, स्या०, रो० । ५ अरोग्य-स्या० । ६ यस्सस्सु-स्या० । ७. मित्ती-स्या० । ८ नरविरीयसेट्ठ-सी०, रो० । ९ व्याघि-सी०; व्याधि-स्या०, व्याघी-रो० । १० सततं-स्या० । ११ उपनेति-सी०, रो० । १२ मच्चु-स्या० । १३. व्यसन्ना-सी०, रो०, विसन्ना-स्या० ।

३४७. गव^१ व^१ नट्ट पुरिसो यथा वने,
 अन्वेसती^२ राज अपस्मानो ।
 एवं नट्टो एसुकारी ममत्थो,
 सोह कथ न गवेसेय्य^३ राज ॥

5 ३४८. हिय्यो^४ ति हिय्यति^५ पोसो, परेति परिहायति ।
 अनागत नेतमत्थी^६ ति अत्वा,
 उप्पन्नछन्द को पनुदेय्य धीरो ॥

10 ३४९. पस्सामि वोह दहर^७ कुमारिं,
 मत्तूपम केतकपुप्फनेत्त ।
 अभुत्तभोगे^८ पठमे वयस्मि,
 आदाय मच्चु वजते कुमारि ॥

B. 352

३५०. युवा सुजातो सुमुखो सुदस्सनो,
 सामो कुसुम्भपरिकिण्णमस्सु ।
 हित्वान कामे पटिकच्च^९ गेहं,
 अनुजान म पब्बजिस्सामि देव ॥

15 ३५१. साखाहि खखो लभते समञ्ज,
 पहीनसाख पन खाणुमाहु ।
 पहीनपुत्तस्स ममज्ज भोति^{१०},
 वासेट्ठि भिक्खावरियाय कालो ॥

20 ३५२. अघस्मि^{११} कोञ्चा व यथा हिमच्चये,
 कत्तानि^{१२} जालानि पदालिय^{१३} हसा ।
 गच्छन्ति पुत्ता च पती च मय्हं,
 साह कथं नानुवजे पजान ॥

१-१ गवव-सी० । २ परिवेसति-सी०, अन्वेसति-स्या०, परिवेसती-रो० ।
 ३ गवेसेय्य-सी०, रो० । ४-४ ह्यो ति ह्यति-सी० । ५. तेत०-सी० । ६ दहरि-
 स्या०, रो० । ७ अमुत्वा०-स्या०, अभुत्वा०-रो० । ८ पटिकच्च-सी०, पटिकच्च-
 स्या०, रो०; ९ होति-रो० । १० अघस्मि-सी०, स्या० । ११ कत्तानि-सी०, रो० ।
 १२ पदालेय्य-सी०, पदालेय्यु-स्या० ।

३५३. एते भुत्वा वमित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।

ये च भुत्वान वमिसु, ते मे हृत्यत्त^१ मागता ॥

३५४. अवमी ब्राह्मणो कामे, सो^२ त्वं पञ्चावमिस्ससि ।

वन्तादो पुरिसो राज, न सो होति पसंसियो ॥

३५५. पङ्के च^३ पोसं पलिपे व्यसन्नं^४,

5

बली यथा दुब्बलमुद्धरेय्य ।

एवं पि मं त्वं उदतारि भोति,

पञ्चालि गाथाहि सुभासिताहि ॥

३५६. इदं वत्वा महाराजा, एसुकारी दिसम्पति ।

रट्ठं हित्वान पव्वजि, नागो छेत्वा व बन्धनं ॥

10

३५७. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,

रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।

तुवं पि नो होति^५ यथेव राजा,

अम्हेहि गुत्ता अनुसास रज्जं ॥

३५८. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,

15 B.

रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।

अहं पि एका^६ चरिस्सामि लोके,

हित्वान कामानि मनोरमानि ॥

३५९. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,

रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।

20

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,

हित्वान कामानि^७ यथोधिकानि ॥

३६०. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,

वयोगुणा अनुपुव्वं जहन्ति ।

१ हृत्यत्त-सी०, त्या०, रो० । २ ते-सी०, रो० । ३ व-सी०, रो० । ४ व्यसन्न-सी०, रो० । ५ होहि-सी०, त्या०, रो० । ६ एका व-सी० । ७ कामा-सी० ।

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥

३६१. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्ब जहन्ति ।

5

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

३६२ अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्ब जहन्ति ।

10

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
सीतिभूता^१ सब्बमतिच्च सङ्ग ति ॥

५१०. अयोधरजातकं (१४)

३६३ यमेकरत्ति पठम, गम्मे वसति माणवो ।
अब्भुद्धितो व सो^२ याति^३, सगच्छ न निवत्तति ॥

। ३५।

३६४ न युज्जमाना न बलेनवस्सिता,
नरा न जीरन्ति न चापि मिय्यरे^४ ।
सब्ब^५ हिद^६ जातिजरायुपदुत्त,
त^७ मे^८ मती होति चरामि धम्म ॥

15

३६५ चतुरङ्गिनि सेन^९ सुभि सरूप,
जयन्ति रट्ठाधिपती पसह्म ।
न मच्चुनो जयितुमुस्सहन्ति,
त मे मती होति चरामि धम्म ॥

20

३६६. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि^{१०},
परिवारिता मुच्चरे^{११} एकचेय्या^{१२} ।

१ सीतोभूता-सी० । २-२ ययति-सी०, रो० । ३ मीयरे-सी०, रो० । ४-४
सव्व हित-सी०, रो०, सव्वञ्चित्त-स्या० । ५-५ तम्मे-सी०, स्या०, रो० । ६ सेन-
स्या० । ७ पत्तिहि-सी०, स्या०, रो० । ८ मुच्चरे-स्या० । ९ एकचेय्या-सी०, रो० ।

न मच्चुनो^१ मुञ्चितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३६७. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि,
सूरा पभञ्जन्ति पवंसयन्ति ।
न मच्चुनो भञ्जितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३६८. मत्ता गजा भिन्नगळा^२ पभिन्ना,
नगरानि महन्ति जनं हनन्ति ।
न मच्चुनो महितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३६९. इत्सासिनो कतहत्था पि वीरा^३,
दूरेपात्ती अक्खणवेधिनो पि ।
न मच्चुनो विज्झितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥

३७०. सरानि खीयन्ति ससेलकानना,
सव्व^४ हिदं^५ खीयति दीघनन्तर ।
सव्व हिदं भञ्जरे कालपरियायं^६,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥

15

३७१. सव्वे समेवं हि नराननारिणं^७,
चलाच्च पाणभुनोक्क जीवितं ।
पटो व घुत्तस्स दुमो व कूलजो,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥

20

३७२. दुमप्फलानेव पतन्ति माणवा,
दहरा च बुद्धा^८ च सरीरभेदा ।

१. मच्चुनो-सी० । २. भिन्नगळा-सी० । ३. वीरा-सी०, रो० । ४-४. सव्वं
हितं-सी०, रो०; सव्वं पि तं-स्या० । ५. कालपरियं-सी० । ६. नरीनरानं-स्या०;
नरा नरीनं-रो० । ७. बुद्धा-स्या० ।

नारियो नरा मज्झिमपोरिसा च,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७३. नायं वयो तारकराजसन्निभो,
यदम्भतीतं गतमेव दानि तं ।
जिण्णस्स ही नत्थि रती कुतो सुखं,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७४. यक्खा पिसाचा अथवा पि पेता,
कुपिताते^१ अस्सत्तन्ति मनुत्से ।
न मच्चुनो अस्ससितुत्सहन्ति^२,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७५. यक्खे पिसाचे अथवा पि पेटे,
कुपिते पि ते निज्झपनं करोन्ति ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. अपराधके दूसके हेठके च,
राजानो दण्डेन्ति विदित्वान^३ दोसं ।
न मच्चुनो दण्डयितुत्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७७. अपराधका दूसका हेठका च,
लभन्ति ते राजिनो^४ निज्झपेतुं ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७८. न खत्तियो ति^५ न च^६ ब्राह्मणो ति,
न अद्दुका बलवा तेजवा पि ।

B. 356

१. कुपितापिते-सी०, रो०. कुपितते-स्या० । २. मत्सहन्ति-स्या० । ३. विदित्वा-सी०, रो० । ४. राजानो-स्या० । ५. पि-स्या० । ६. पि-सी०, रो० ।

न मच्चुराजस्स अपेक्खमत्थि,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. सीहा च व्यग्घा^१ च अथो पि दीपियो,
पसय्ह खादन्ति विप्फन्दमानं^२ ।
न मच्चुनो खादितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३८०. मायाकारा रङ्गमज्जो करोन्ता,
मोहेन्ति चक्खूनि जनस्स तावदे ।
न मच्चुनो मोहयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३८१. आसीविसा कुपिता उग्गतेजा,
डंसन्ति^३ मारेन्ति पि ते मनुस्से ।
न मच्चुनो डंसितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८२. आसीविसा कुपिता यं डंसन्ति,
त्तिकिच्छका तेस^४ विस हनन्ति ।
न मच्चुनो दट्ठविसं हनन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३८३. धम्मन्तरी वेत्तरणी^५ च भोजो,
विसानि हत्त्वान भुजङ्गमान ।
सुय्यन्ति^६ ते कालकता तथेव,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

20

३८४. विज्जाघरा घोरमधीयमाना,
अदस्सनं ओसधेहि^७ वजन्ति ।

१. व्यग्घा-सी०, रो० । २. विप्फन्दमानं-स्या० । ३. डंसन्ति-सी०, रो० । ४. तेस-सी०, रो० । ५. वेत्तरणी-सी०, रो०, वेत्तरणी-स्या० । ६. सुय्यन्ति-सी०, रो० । ७. ओसधेहि-स्या० ।

न मञ्चुराजस्स वजन्तदस्सनं^१,
त मे मती होति चरामि धम्मं ॥

B. 357

३८५. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,
धम्मो सुचिण्णो सुखमावहाति ।
५ एसानिससो धम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गति गच्छति धम्मचारी ॥

३८६. न हि धम्मो अधम्मो ज्व, उभो समविपाकिनो ।
अधम्मो निरय नेति, धम्मो पापेति सुग्गति ति ॥

मे २ निपात निष्ठित ।

तन्नुदान

नातङ्ग सम्भूत पिवि^२ सिरिनन्तो^३,
रोहण हस सत्तिगुम्भो^४ भल्लातिथ^५ ।
सोमनस्स चम्पेय्य ब्रह्म पञ्च-,
पण्डित चिरस्सन्न अयोदग नि ॥

—:०:—

१ वजन्ति अदस्सन—स्या० । २ सीवि—स्या० । ३ सिरिमन्तो—सी० । ४
सन्तिगुम्भो—सी० । ५ भल्लाटिय—सी० ।

१६. तिसनिपातो

५११. किञ्चिन्दिजातकं (१)

१. किञ्चिन्दो किमधिप्पायो, एको सम्मसि घम्मनि । B. 358
कि पत्थयानो कि एस^१, केन अत्थेन ब्राह्मण ॥
२. यथा महा वारिघरो, कुम्भो सुपरिणाहवा^२ ।
तथूपमं अम्बपक्कं, वण्णगन्वरसुत्तमं ॥
३. तं बुद्दमानं सोत्तेन, दिस्वानामलमज्झमे । 5
पाणीहि^३ नं गहेत्वान, अग्यायतनमाहरि ॥
४. ततो कदलिपत्तेसु, निक्खिपित्वा सयं अहं ।
सत्थेन नं विकप्पेत्वा, खुप्पिपासं अहासि मे ॥
५. सोह अपेतदरथो, व्यन्तीभूतो^४ दुक्खक्खमो^५ ।
अस्सादं नाधिगच्छामि, फलेस्वञ्जेसु केसुचि ॥ 10
६. सोसेत्वा^६ नून मरणं, तं मम आवहिस्सति ।
अम्बं यस्स फलं सादु^७, मधुरग्गं मनोरमं ।
यमुद्धरि बुद्दमानं, उदधिस्समा सहण्णवे ॥
७. अक्खातं ते मया सब्बं, यस्मा उपवसामहं ।
रम्मं पति निसिन्नोस्मि, पुथुलोमायुता पुथु ॥ 15
८. त्वं च^८ खो मेव^९ अक्खाहि^९, अत्तानमपलायिनि ।
का वा त्वमसि कल्याणि, किस्स वा त्वं सुमज्झमे ॥
९. रूपपट्टपल्लिमट्ठीव^{१०}, व्यग्धीव गिरिसानुजा ।
या सन्ति नारियो देवेसु, देवानं परिचारिका ॥

१ एसा-सी० । २ सुपरिणाहवा-रो० । ३ पाणीभि-स्या० । ४ व्यन्तिभूतो-
सी०, रो० । ५ दुक्खक्खमो-स्या० । ६ सोसित्वा-स्या० । ७ सादु-सी०, स्या०,
रो० । ८-८ तच्च-स्या० । ९-९ मे अक्खासि-सी० । १० रूपपट्टपल्लिमट्ठीव-स्या० ।

१० या च मनुस्सलोकस्मि, रूपेनान्वागतित्थियो^१ ।
रूपेन^२ ते सदिसी नत्थि, देवेसु^३ गन्धब्बमनुस्सलोके^४ ।
पुट्ठासि मे चास्पुब्बङ्गि^५, ब्रूहि नाम च बन्धवे ॥

B 359

5

११. य त्व पति निसिन्नोसि, रम्म ब्राह्मण कोसिकि
साहं भुसालया वुत्था, वरवारिवहोषसा ॥

१२. नानादुमगणाकिण्णा, बहुका गिरिकन्दरा ।
ममेव पमुखा होन्ति, अभिसन्दन्ति पावुसे ॥

१३ अथो बहू वनतोदा, नीलवारिवहिन्धरा ।
बहुका नागवित्तोदा^६, अभिसन्दन्ति वारिना ॥

10

१४ ता अम्बजम्बुलवुजा, नीपा^७ ताला चुदुम्बरा^८ ।
बहूनि फलजातानि, आवहन्ति अभिण्हसो ॥

१५. यं किञ्चि उमतो तीरे, फलं पतति अम्बुनि ।
असंसय तं सोतस्स, फलं होति वसानुग ॥

15

१६. एतदञ्जाय मेघावि, पुथुपञ्च सुणोहि मे ।
मा रोचय भभिसङ्गं, पटिसेव जनाधिप ॥

१७. न^९ वाहं वडुव^{१०} मञ्जे, य त्व रट्ठाभिवडुन ।
आचेय्यमानो राजिसि, मरणं अभिकङ्कसि ॥

१८. तस्स जानन्ति पितरो, गन्धब्बा^{११} च^{१२} सदेवका ।
ये चा पि इसयो लोके, सञ्जतत्ता तपस्सिनो ।
असंसय ते पि^{१३} जानन्ति, पट्टभूता^{१४} यसस्सिनो ॥

20

१९. एवं विदित्वा विदू सब्बधम्म,
विद्धसनं चवन^{१५} जीवितस्स ।
न चीयती तस्स नरस्स पाप,
सचे न चेतोति^{१६} वघाय तस्स ॥

१ रूपेन-सी०, स्या०, रो० । २ रूपे-रो० । ३-३ देवगन्धब्बमानुसे-सी०, स्या० । ४ आस्पुब्बङ्गो-सी०, स्या० । ५ नागवित्तोदा-स्या० । ६-६ निपा ताल-मुदुम्बरा-स्या० । ७-७ न चाह वडव-सी०, न वाह वडव-रो० । ८ गन्धब्बो-सी० । ९ व-स्या० । १० सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ११ वडुभूता-सी०, रो० । १२ वन-सी० । १३ चेतो-सी० ।

२०. इसिपूगसमञ्जाते, एवं लोक्या विदिता सति^१ ।
अनरियपरिसम्भासे^२, पापकम्मं जिगिससि^३ ॥
२१. सचे अहं मरिस्सामि, तीरे ते पुशुसुत्तोणि ।
असंसयं तं^४ असिलोको, मयि पेटे आगमिस्सति ॥
२२. तस्मा हि पापकं कम्मं, रक्खस्सेव^५ सुमज्झमे । 5 B. 3
मा तं^६ सब्बो जनो पच्छा, पकुट्ठायि^७ मयि मते ॥
२३. अञ्जातमेतं अविसय्हसाहि,
अत्तानमम्बं च ददामि ते तं ।
सो^८ दुच्चजे कामगुणे पहाय,
सन्तिं च धम्मं च अधिट्ठितोसि ॥ 10
२४. यो हित्वा पुब्बसञ्जोगं, पच्छा संयोजने ठितो ।
अधम्मं चेव चरति, पापं चस्स पवङ्गुति ॥
२५. एहि तं पापयिस्सामि, कामं अप्पोस्सुको भव ।
उपानयामि सीतस्मिं, विहराहि अनुस्सुको ॥
२६. तं पुप्फरसमतोभि, वक्कज्जेहि^९ अरिन्दम । 15
कोञ्चा मयूरा दिविया, कोलट्ठिमधुसालिका^{१०} ।
कूजिता हंसपूगेहि^{११}, कोकिलेत्थ पबोधरे ॥
२७. अम्बेत्य विप्पसाखम्मा^{१२}, पलालसलसन्निभा ।
कोसम्बसल्ला^{१३} नीपा, पक्कतालविलम्बिनो ॥
२८. माली तिरिटी कायूरी, अङ्गवी^{१४} चन्दनुस्सदो^{१५} । 20
रत्ति त्वं परिचारेसि, दिवा वेदेसि^{१६} वेदनं ॥
२९. सोळसित्थिसहस्सानि, या तेमा परिचारिका ।
एवं महानुभावोसि, अम्भुतो^{१७} लोमहंसनो ॥ 1

१ पति-स्या० । २ अनरियपरिसम्भासे-स्या० । ३ जिगीससि-म० । ४ सी०,
रो० पोत्यकेषु नमि । ५ रक्खरसु च-स्या० । ६ त्व-स्या० । ७ पक्कथासि-सी०, रो०;
पक्कवखासि-स्या० । ८ यो-सी०, स्या०, रो० । ९ वक्कज्जेहि-स्या० । १० कोयट्ठि-
मधुसालिया-सी०, स्या०, रो० । ११ हंसपूगेहि-स्या० । १२ विप्पसूतम्मा-सी०, स्या०,
रो० । १३ कोसुम्बसल्ला-सी०, कोसुम्बसल्ला-स्या०, कोसुम्बसल्ला-रो० । १४-१५
अङ्गावी चन्दनसदो-सी० । १६ वेदेसि-सी० । १७ अम्भुतो-स्या० ।

३०. किं कम्ममकरी पुब्बे, पापं अत्तदुस्सावह ।
य करित्वा मनुस्सेसु, पिट्ठिमसानि खादसि ॥
- ३१ अज्जेनानि पटिग्गय्ह, कामेसु गघितो^१ अहं ।
अचरिं दीघमद्धान, परेसं अहितायह ॥
३२. यो पिट्ठिमसिको^२ होति, एवं उक्कच्च खादति ।
यथाहं अज्ज खादामि, पिट्ठिमसानि अत्तनो ति ॥

५१२. कुम्भजातकं (२)

B ३६।

- ३३ को पातुरासी तिदिवा नमम्हि,
ओभासयं सर्वारि चन्दिमा व ।
गत्तेहि ते रस्मियो निच्छरन्ति,
सतेरता^३ विज्जुरिवन्तलिकखे ॥
३४. सो छिन्नवात कमसी अघम्हि,
वेहायसं गच्छसि तिट्ठसी च ।
इद्धी नु ते बत्थुकता सुभाविता,
अनद्धगूनं^४ अपि^५ देवतान ॥
३५. वेहायसं^६ गम्ममगम्मं^७ तिट्ठसि,
कुम्भ किणाथा ति यमेतमत्थ ।
को वा तुव किस्स वा^८ ताय^९ कुम्भो,
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं ॥
३६. न सप्पिकुम्भो न पि तेलकुम्भो,
न फाणितस्स न मधुस्स कुम्भो ।
कुम्भस्स वज्जानि अनप्पकानि,
दोसे बहू कुम्भगते सुणाथ ॥

20

१ गघितो-सी०, रो०, गिद्धितो-स्या० । २ पिट्ठिमसियो-रो० । ३ सतेरिता-सी० । ४-४ अनद्धगूनसि-स्या० । ५-५ वेहायस कममागम्म-सी०, स्या०, वेहायस सकम्मागम्म-रो० । ६-६ वताय-सी०, स्या०, वताय-रो० ।

३७. गळेय्य^१ य पित्वा^२ पते पपातं,
 सोढमं गुहं चन्दनियोल्लिगल्लं^३ ।
 बहूं-पि भुञ्जेय्य भोजनेय्यं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
- ३८ यं^४ पित्वा^५ चित्तस्मिभनेसमानो,
 आहिण्डती गोरिव भक्खसारी^६ ।
 अनाथमानो उपगयति^७ नच्चति^८ च,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
- ३९ य वे पिपित्वा अचेलो व नग्गो,
 चरेय्य गामे विसिखन्तरानि ।
 सम्भूळ्हचित्तो^९ अतिवेलसायी,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४०. य पित्वा उट्ठाय पवेधमानो,
 सीस च बाहु^{१०} च पचालयन्तो ।
 सो नच्चती दारुकटल्लको व,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४१. य वे पिपित्वा अग्गिदट्ठा सयन्ति,
 अथो सिगालेहि पि खादितासे ।
 बन्ध वधं^{११} भोगजानिञ्चुपेन्ति,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४२. यं पित्वा भासेय्य आभासनेय्यं^{१२},
 सभायभासीनो अपेतवत्थो ।
 सम्मन्निहतो^{१३} वन्तगतो व्यसन्नो^{१४},
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१. गळेय्य-सी०, स्या० । २. पीत्वा-सी०, रो० । ३. चन्दनियोल्लिगल्ल-स्या०, रो० । ४-४ य वे पीत्वा-सी० । ५. भक्खसादी-सी० । ६. उपगयति-रो० । ७. रो० पोत्यके नल्यि । ८. सम्भूळ्हचित्तो-सी०, सम्भूळ्हचित्तो-स्या०; सम्भूळ्हचित्तो-रो० । ९. बाह-रो० । १०. वधन-स्या० । ११. अभासनेय्य-सी०, स्या०, रो० । १२. समन्निहतो-सी० । १३. व्यसन्नो-रो० ।

४३. य^१ वे पितृत्वा^२ उक्कट्टो आविलक्खो,
ममेव सञ्जा पथवी^३ ति मञ्जे^४ ।
न मे समो चातुरन्तो पि राजा^५,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाय ॥
- 5 ४४. मानातिमाना कलहानि पेमुणी^६,
दुव्वण्णिनी नग्गयिनी पलायिनी ।
चौरान^७ वुत्तान^८ गती निकेतो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
- 10 ४५. इद्धानि फीतानि कुलानि अस्सु,
अनेकमाहस्मघनानि^९ लोके ।
उच्छिन्नदायज्जकतानिमाय,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाय ॥
- B 363 ४६. धञ्ज वनं रजत जानरूपं,
खेत्तं गवं यत्थ विनासयन्ति ।
15 उच्छेदनी वित्तवत्^{१०} कुलान,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिम किणाय ॥
४७. य^{१०} वे^{११} पित्वा दित्तरूपो^{१२} व^{१३} पोसो,
अक्कोसति मातरं पितरं च ।
सस्सु पि गण्हेय्य अथो पि सुहं,
23 तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाय ॥
४८. यं^{१४} वे पित्वा^{१५} दित्तरूपा व नारी,
अक्कोसति ससुरं^{१६} सामिकं च ।
दासम्मि गण्हे परिचारकं^{१७} पि^{१८},
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाय ॥

१-१ य पीत्वा-रो० । २. पुथवी-रो० । ३. सञ्जति-सी० । ४. राज-सी० ।
५. पेमुणानि-रो० । ६. पोगण-स्था० । ७. वुत्तान-रो० । ८. अनेकसहस्रघनानि-
सी० । ९. वित्तवत्-स्था० । १०-१० यञ्चे-रो० । ११-११ दुहृत्तपो व-सी० ।
१२-१२ जो वे पीत्वा-रो० । १३. ससुरं-स्था० । १४-१४ परिचारिक्यि-स्था० ।

४६. यं वे^१ पिवित्वा^२ हनेय्य पोसो,
धम्मे ठितं समणं ब्राह्मणं वा ।
गच्छे अपायं पि ततोनिदानं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५०. यं वे पिवित्वा दुच्चरितं चरन्ति,
कायेन वाचाय च चेतसा च^३ ।
निरयं वजन्ति दुच्चरितं चरित्वा,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५१. यं याचमाना न लभन्ति पुब्बे,
बहुं हिरञ्जं पि परिच्चजन्ता ।
सो तं पिवित्वा अलिकं भणाति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५२. यं वे पित्वा पेसने पेसियन्तो,
अज्जायिके करणीयम्हि जाते^४ ।
अत्थं पि सो नप्पजानाति वुत्तो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५३. हिरीमना पि अहिरीकभावं,
पातुं करोन्ति मदनाय^५ मत्ता ।
धीरा पि सन्ता बहुकं भणन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५४. यं वे^६ पित्वा^७ एकथूपा सयन्ति,
अनासका थण्डिलदुक्खसेय्यं^८ ।
दुव्वणिणयं आयसक्यञ्चुपेन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१-१. वे पित्वा-स्या०; वे पीत्वा-रो० । २. वा-सी० । ३. चातो-रो० ।
४. मदिराय-रो० । ५. वे-रो० । ६. पीत्वा-सी०, रो० । ७. थण्डिलदुक्खसेय्या-
रो० ।

५५. यं वे पित्वा पत्तखन्धा^१ सयन्ति,
गावो कुटहता^२ व^३ न हि वारुणिषा ।
वेगो नरेन सुसहोरिव^४,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
५६. य मनुस्सा विवज्जेन्ति, सप्पं घोरविस^५ मिव^६ ।
त लोके विससमान, को नरो पातुमरहति ॥
५७. यं वे^७ पित्वा^८ अन्धकवेण्डपुत्ता^९,
समुद्दीरे परिचारयन्ता ।
उपवकमु मुसलेहञ्जमञ्जं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
५८. यं वे पित्वा पुव्वदेवा पमत्ता,
तिदिवा चुता सस्सतिया समाय^{१०} ।
तं तादिस मज्जमिमं निरत्थकं,
जानं महाराज कथं पिवेय्य ॥
५९. नयिमस्मिं^{११} कुम्भस्मि दधि^{१२} वा मधु वा^{१३},
एवं अभिञ्जाय किणाहि राज ।
एवञ्चिहं कुम्भगता मया ते,
अक्खातरूपं तव सव्वमित्त^{१४} ॥
६०. न मे पिता वा अथवा पि माता,
एतादिसा^{१५} मादिसको तुवंसि ।
हितानुकम्पी परमत्थकाभो,
सोहं करिस्स वचनं तवज्ज ॥
६१. ददामि ते गामवरानि पञ्च,
दासीसत्त सत्त गव सतानि ।

१ पत्तखन्धा-सी०, स्या०, रो० । २-२ कुटहतारिव-सी०, स्या०, रो० । ३ सुसहोरिव-सी०, स्या० । ४-४ घोरविसमिव-स्या० । ५-५ वे पित्वा-रो० । ६ अन्धक वेण्डपुत्ता-सी०, अन्धकवेण्डपुत्ता-रो० । ७ समाया-सी०, स्या०, रो० । ८ नयिमस्मि-स्या०, रो० । ९-९ दधि वा मधु वा-सी०, रो०; दधिमधु वा-स्या० । १०. सव्वमित्त-सी०, स्या०, रो० । ११ एतादिसो-सी०, स्या० ।

- आजञ्जयुते च रथे दस^१ इमे,
 आचरियो होसि ममत्थकामो ॥
६२. तवेव दासीसतमत्थु राज,
 गामा च गावो च तवेव होन्तु ।
 आजञ्जयुता च रथा तवेव,
 सक्कोहमस्मी तदसानमिन्दो ॥ 5
- ६३ मंसोदनं सप्पिपायासं^२ भुञ्ज,
 खादस्सु^३ च त्वं मधुमासपूर्वे^४ ।
 एवं तुवं धम्मरतो जनिन्द,
 अनिन्दितो सग्गमुपेहि ठानं ति ॥ 10

५१३. जयहिंसजातकं (३)

६४. चिरस्सं वत मे उदपादि अज्ज,
 भक्खो महा सत्तमिभत्तकाले ।
 कुतोसि को वासि तदिच्च बूहि,
 आचिक्ख जाति विदितो यथासि ॥
६५. पञ्चालराजा मिगवं पविट्ठो^५,
 जयहिसो नाम यदिसुतो^६ ते ।
 चरामि कच्छानि वनानि चाहं,
 पसद इमं खाद ममज्ज मुञ्च ॥ 15
६६. सेनेव त्वं पणसि^७ सस्समानो^८,
 ममेस भक्खो पसदो^९ यं वदेसि ।
 तं खादियानं^{१०} पसदं जिघञ्जं^{११},
 खादिस्स पच्छा न विलापकालो ॥ B. 31
६७. न चत्थि मोक्खो मम निक्कयेन^{१२},
 गन्त्वान पच्चागमनाय पण्हे । 20

१. दसा-सा०, रा० । २. सप्पिपायञ्च-सी० । ३-३. चे त्वं मधुमा अपूर्वे-रो० ।
 ४. पूर्वयो-रो० । ५. ययिसुतो-स्या० । ६. पणसी-रो० । ७. सन्धमानो-स्या० । ८-८.
 पसदाय-रो० । ९. खादियान-रो० । १०. दिघञ्ज-रो० । ११. निक्कयेन-सी० ।

- तं सङ्करं^१ ब्राह्मणस्सप्पदाय^२,
 सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥
६८. किं कम्मजातं अनुत्पत्ते^३ त्वं^४,
 पत्तं समीपं भरणस्स राज ।
 ५ आचिवस्स मे तं अपि सक्कुणेमु,
 अनुजानितुं^५ आगमनाय पण्हे ॥
६९. कता मया ब्राह्मणस्स घनासा,
 तं सङ्करं पटिमुक्कं^६ न मुत्तं ।
 तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
 १० सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥
७०. या ते कता ब्राह्मणस्स घनासा,
 तं सङ्करं पटिमुक्कं न मुत्तं ।
 तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
 सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सु ॥
७१. मुत्तो च^७ सो पोरिसादस्स^८ हत्था,
 १५ गत्वा सकं मन्दिरं कामकामी ।
 तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
 आमन्तयी पुत्तमलीनसत्तं^९ ॥
७२. अज्जेव रज्जं अभिसिञ्चयस्सु^{१०},
 २० धम्मं^{१०} चर सेसु परेसु चा पि^{१०} ।
 अघम्मकारो च^{११} ते माहु त्थे,
 गच्छामहं पोरिसादस्स अत्ते^{१२} ॥
७३. किं कम्म कुब्बं तव देव पादे^{१३},
 नाराघयी^{१४} तं^{१४} तदिच्छामि सोतुं ।

१. सङ्कर-सी०, स्या०, रो० । २. ब्राह्मणस्सप्पदाय-स्या० । ३-३ अनुत्पत्ती तं-सी०, रो०; अनुत्पत्ते तं-स्या० । ४. अनुजानितुं-स्या० । ५. पटिमुक्क-सी०, रो०, पटिमुक्क-स्या० । ६. व-सी० । ७. पुरिसादस्स-रो० । ८. पुत्तमलीनसत्तु-स्या०, रो० । ९. अभिसिञ्चयस्सु-सी०, स्या०, रो० । १०-१० धम्मञ्च रद्धेसु जनेसु चा पि-स्या० । ११. रो० पोत्वके नत्ति । १२. अत्ते-स्या० । १३. पाव-व० । १४-१४ नाराघयि-सी०, रो०; नाराघयि तं-स्या० ।

यमज्ज रज्जम्हि उदस्सये तुवं^१,
रज्जं पि निच्छेय्यं^२ तथा विनाहं ॥

७४. न कम्मना^३ वा वचसा व^४ तात,
अपराधितोहं तुवियं^५ सरामि ।
सन्धिं च कत्वा पुरिसादकेन,
सच्चानुरक्खी पुनाहं^६ गमिस्सं ॥

5

७५. अहं गमिस्सामि इधेव होहि,
नत्थि ततो जीवतो विप्पमोक्खो ।
सचे तुवं गच्छसियेव राज,
अहं पि गच्छामि उभो न होम ॥

10

७६. अद्धा हि तात सतानेस घम्भो,
मरणा च मे दुक्खतरं तदस्स ।
कम्मासपादो तं यदा पचित्वा,
पसय्ह खादे भिदा^७ रुक्खसूले^८ ॥

७७. पाणेन ते पाणमहं निमिस्सं,
मा त्वं अगा पोरिसादस्स अत्ते ।
एतं च ते पाणमहं निमिस्सं,
तस्मा मतं जीवितस्स वण्णेमि^९ ॥

15

७८. ततो हवे धितिमा^{१०} राजपुत्तो,
वन्दित्वा^{११} मातु च पितु च पादे^{१२} ।
दुखिनिस्स^{१३} माता निपता^{१४} पयव्या^{१५},
पितास्स^{१६} पग्गय्ह भुजानि कन्दति ॥

20

१ त्व-सी० । २ निच्छेय्य-स्या० । ३ कम्मना-रो० । ४ व-स्या० ।
५ तुय्ह-रो० । ६ पुनाहं-सी०, स्या०, रो० । ७-८. भिदा रुक्खसूले-स्या०; हित
रुक्खसूले-रो० । ८ एवं-रो० । ९ वरेमि-सी० । १०. धितिमा-स्या० । ११-११.
वन्दित्वा मातुञ्च पितुञ्च पादे-सी०, रो०; वन्दित्वा मातुञ्च पितुञ्च पादे-स्या० । १२.
दुखिनिस्स-स्या० । १३-१३ निपती पठव्या-सी०, स्या०; निपती पयव्या-रो० । १४.
पितस्स-मी०, स्या०, रो० ।

B 368

७९. तं गच्छन्तं^१ ताव पिता विदित्वा,
परम्मुखो वन्दति पञ्जलीको^२ ।
सोमो च राजा वरुणो च राजा,
पजापती चन्दिमा मूरियो च ।
५ एतेहि गुप्तो पुग्मिादकम्हा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि तात ॥

5

८०. यं दण्डकिरञ्जो^३ गतस्स मात्ता,
रामस्सकासि^४ मोत्थानं सुगुत्ता^५ ।
त ते अहं सोत्थानं करोमि,
१० एतेन सच्चेन सरन्तु देवा ।
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि पुत्त ॥

10

८१. आवी रहो वापी^६ मनोपदोसं,
नाहं मरे जातु मनीनसत्ते ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
१५ अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि भातिक^७ ॥

15

८२. यस्मा च मे अनघिमनोसि सामि,
न चा पि मे मनसा अप्पियोसि ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि सामि ॥

21

८३. ब्रह्मा उजू चारुमुखो कुतोसि,
न मं पजानामि वने वसन्तं ।
लुद्धं^८ मं बत्वा पुरिसादको ति,
को सोत्थिमाजानमिवा वजेय्य ॥

८४. जानामि लुद्धं पुरिसादको त्वं,
२५ न तं न जानामि^९ वने वसन्तं ।

25

१. गच्छन्-रो० । २. पञ्जलीको-रो० । ३. दण्डकिरञ्जो-मी०, दण्डकिरञ्ज-
रो० । ४. रामस्सका-मी०, रो० । ५. सुगुत्ता-रो० । ६. पि-रो० । ७. भात-मी०;
भाता-स्या०, रो० । ८. लुद्धं-मी० । ९. जानामि-मी० ।

अहं च^१ पुत्तोस्मि जयहिंसस्स,
ममज्ज खाद पितुनो पमोक्खा^२ ॥

८५. जानामि पुत्तो ति^३ जयहिंसस्स, B. 3
तथा हि वो मुखवण्णो उभिन्न ।
सुदुक्करञ्जेव^४ कतं तवेदं, 5
यो मत्तुमिच्छे^५ पितुनो पमोक्खा ॥

८६ न दुक्कर किञ्चि महेत्य मञ्जे,
यो मत्तुमिच्छे पितुनो पमोक्खा ।
मातु^६ च^७ हेतु^८ परलोक गत्त्वा^९,
सुखेन सग्गेन च सम्पयुत्तो ॥ 10

८७. अहं च खो अत्तनो पापकिरियं^{१०},
आवी रहो वा पि सरे न जातु ।
सङ्घातजातीमरणोहमस्मि,
यथेव मे इध तथा परत्य ॥

८८. खादज्ज मं दानि महानुभाव,
करस्सु किञ्चानि इमं सरीरं । 15
रुक्खस्स वा ते पपत्तामि अग्गा,
छादयमानो^{११} मय्ह^{१२} त्वमदेसि^{१३} मस ॥

८९. इदं च ते रुच्चति राजपुत्त,
चजेसि^{१४} पाण पितुनो^{१५} पमोक्खा । 20
तस्मा हि^{१६} सो त्वं तरमानरूपो,
सम्भज्ज कट्टानि जलेहि अग्गिं ॥

९०. ततो हवे धितिमा^{१७} राजपुत्तो,
दारं^{१८} समाहत्वा^{१९} महन्तमग्गिं ।

१. पि-रो० । २. पमोक्ख-सी० । ३. सि-स्या० । ४. सुदुक्कञ्जेव-स्या०,
रो० । ५. मच्चु०-रो० । ६-६. मातुच्च-सी०, मातु च-स्या० । ७. हेतु-स्या०,
रो० । ८. गम्या-सी०, स्या०, गम्य-रो० । ९. पापकिय-स्या० । १०-१०. छादयमानो
मय्ह-स्या०, छादयमानो ये-रो० । ११. तवमदेसि-स्या०, य त्वमदेसि-रो० । १२.
चजासि-सी०, रो० । १३. पितु-स्या० । १४. सिह-सी०, रो० । १५. धीतिमा-
स्या० । १६. दारु-सी०, रो० । १७. समाहत्वा-सी०, स्या०, रो० ।

सन्दीपयित्वा पटिवेदयित्वा,
आदीपितो दानि महायमग्नि ॥

B. 370.

६१ खादज्ज म दानि पसय्हकारी,
किं म मुह् पेषखसि हट्ठलोमो ।
तथा तथा तुय्हमह करोमि,
यथा यथा मं छादयमानो अदेसि ॥

5

६२. को तादिस अरहति^१ खादिताये,
घम्मे ठित सच्चवादि वदञ्चु ।
मुद्धा पि तस्स विफलेय्य^२ सत्तथा,
यो तादिस सच्चवादि अदेय्य ॥

10

६३. इदञ्चिह सो ब्राह्मण मञ्जमानो,
ससो अवासेसि सके सरीरे ।
तेनेव सो चन्दिमा देवपुत्तो,
ससत्थुतो^३ कामदुहज्ज यक्ख^४ ॥

15

६४. चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो,
विरोचते पन्नरसे व भाणुमा^५ ।
एव तुव पोरिसादा पमुत्तो,
विरोच कपिले^६ महानुभाव ।
आमोदय पितरं मातर च,
सब्बो च ते नन्दतु आतिपक्खो ॥

20

६५. ततो हवे धितिमा राजपुत्तो,
कतञ्जली परियाय^७ पोरिसादं ।
अनुञ्जातो सोत्थि सुखी अरोगो,
पच्चागमा^८ कपिलमलीनसत्ता^९ ॥

१ आहरति-स्या० । २ विफलेय्य-रो० । ३ ससत्थुको-स्या० । ४ यक्ख-
सी०, यक्खो-रो० । ५ भाणुमा-सी०, रो० । ६ कपिल्ल-सी०, रो०, कपिल्ले-स्या० ।
७ परियाया-सी०, पयय्य-स्या०, रो० । ८ पच्चाग-रो० । ९ कपिल्लमलीनसत्तो-
सी०, रो०, कपिल्लमलीनसत्तो-स्या० ।

६६. तं नेगमा जानपदा च सब्बे,
हत्थारोहा रथिका पत्तिका च ।
नमस्समाना पञ्जलिका उपागमुं,
नमत्थु ते दुक्करकारकोसी ति ॥

५१४. छद्दन्तजातकं (४)

६७. किं नु सोचसिनुच्चङ्गि, पण्डूसि^१ वरवण्णिनि । 5 B. 3.
मिलायसि विसालक्खि, माला व परिमद्दिता ॥
६८. दोहळो मे महाराज, सुपिनन्तेनुपञ्जगा^२ ।
न सो सुलभरूपो व, यादिसो मम दोहळो ॥
६९. ये केचि मानुसा कामा, इध लोकस्मि^३ नन्दने ।
सब्बे ते पचुरा मय्हं, अहं ते दम्मि दोहळं ॥ 10
१००. लुहा देव समायन्तु, ये केचि विजिते तव ।
एतेसं अहमक्खिस्सं, यादिसो मम दोहळो ॥
१०१. इमे ते लुहका देवि, कतहत्था विसारदा ।
वनञ्जू च मिगञ्जू च, ममत्थे^४ चत्तजीविता ॥
१०२. लुहपुत्ता निसामेथ, यावन्तेत्थ समागता । 15
छब्बिसाणे^५ गजं सेतं, अहंसं सुपिने^६ अहं ।
तस्स दन्तेहि^७ मे अत्थो, अलाभे नत्थि जीवितं ॥
१०३. न नो पितूनं^८ न पितामहानं,
दिट्ठो सुतो कुञ्जरो छब्बिसाणो ।
यमहसं^९ सुपिने राजपुत्ती,
अक्खाहि नो यादिसो हत्थिनागो ॥ 20
१०४. दिसा चतस्सो विदिसा चतस्सो,
उद्धं अधो दस दिसा इमायो ।

१. पण्डूसी-स्या०, रो० । २. सुपिनन्तेनुपञ्जगा-सी०, स्या०, रो० । ३. लोक-
स्मि-सी०, रो० । ४. मम ते-रो० । ५. छब्बिस्साणे-सी० । ६. सुपिनेन-रो० ।
७. पितुधं-रो० । ८. यमहस-स्या० । ९. राजपुत्ति-रो० ।

- कतम दिस तिष्ठति नागराजा,
यमहसा सुपिने छबिसाणं ॥
१०५. इतो उज्जु उत्तरियं^१ दिसायं,
अतिक्कम्म सो सत्तगिरी ब्रह्मन्ते ।
5 सुवण्णपस्सो नाम गिरी उळारो,
सुपुप्फितो^२ किम्पुरिसानुचिण्णो ॥
- B 372 १०६ आरुह्य सेल भवन किन्नरान,
ओलोकय पब्बतपादमूल ।
अथ दक्खसी मेघसमानवण्ण,
10 निगोघराज अथ^३ सहस्सपादं ॥
१०७. तत्थच्छती^४ कुञ्जरो छबिसाणो,
सब्बसेतो दुप्पसहो परेयि^५ ।
रक्खन्ति नं अद्रुसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥
- 15 १०८. तिष्ठन्ति ते तुमूल^६ पस्ससन्ता^७,
कुप्पन्ति वातस्स पि एरितस्स ।
मनुस्सभूतं पन तत्थ दिस्वा,
भस्मं करेय्यु नास्स रजो पि तस्स ॥
१०९. बहू हि मे राजकुलमिह सन्ति,
20 पिळ्ळन्ना^८ जातरूपस्स देवी ।
मुत्ताग्रणीवेळुरियामया च,
कि काहसि दन्तपिळ्ळन्नेन ।
मारेतुकामा^९ कुञ्जर छबिसाण^{१०},
उदाहु धातेस्ससि लुहपुत्ते ॥
- 25 ११०. सा इस्सिता दुक्खिता चस्मि लुद्ध,
उद्धं च सुस्सामि अनुस्सरन्ती ।

१ उत्तराय-स्या० । २ सुपुप्फितो-स्या० । ३ बहु-सी०, स्या०, रो० । ४
तत्थच्छति-सी०, स्या० । ५ परेहि-सी०, रो० । ६-७ लुपुळ मत्सासन्ता-स्या०, निमूल-
पस्ससन्ता-रो० । ८ पिळ्ळन्ना-स्या०, रो० । ८-८ रो० पोत्तके गति ।

करोहि मे लुदक एतमत्यं,
दस्सामि ते गामवरानि पञ्च ॥

१११. कथच्छती कथमुपेति ठानं,
वीथिस्स का न्हान^१ गतस्स होति ।
कथञ्चिह^२ सो न्हायति नागराजा,
कथं विजानेमु गतिं गजस्स ॥

5

११२. तत्थेव सा पोक्खरणी अदूरे^३,
रम्मा सुतित्था च महोदिका^४ च ।
सम्पुप्फिता भमरगणानुचिण्णा,
एत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥

B. 379

10

११३. सीसं न्हातुप्पलमालभारी^५,
सब्बसेतो पुण्डरीकतचङ्गी^६ ।
आमोदमानो गच्छति सन्निकेतं,
पुरक्खत्वा महेसि सब्बभट्ठं ॥

११४. तत्थेव सो उग्गहेत्वान वाक्यं,
आदाय तूणि च धनु च लुट्ठो ।
वितुरियति^७ सत्तगिरी ब्रह्मन्ते,
सुवण्णपस्सं नाम गिरि उल्लारं ॥

15

११५. आरुह्य सेल भवनं किन्नरानं,
ओलोकयी^८ पब्बतपादमूलं ।
तत्थद्दसा मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अट्टसहस्सपादं ॥

20

११६. तत्थद्दसा कुञ्जरं छब्बिसाणं,
सब्बसेतं दुप्पसहं परेमि ।

१ न्हान-सी०, रो० । २ कथ हि-रो० । ३ अविदूरे-स्या० । ४ महोदिका-
स्या० । ५ न्हातो उप्पलमालभारी-सी०, स्या०, न्हातो उप्पलमालभारी-रो० । ६
पुण्डरीकतचङ्गी-स्या० । ७ वितुरियति सो-सी०, वितुरियति-रो० । ८ ओलोकयि-
स्या० ।

- रक्षन्ति नं अट्टसहस्रनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥
११७. तत्थद्दसा पोक्खरणि अट्टरे,
रम्मं सुतित्थ च महोदिकं च ।
5 सम्पुप्फितं भमरमणानुचिण्णं,
यत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥
११८. दिस्वान नागस्स गतिं ठिति^१ च^२,
वीयिस्स या न्हाणगतस्स होति ।
ओपातमागच्छि^३ अनरियरूपो,
10 पयोजितो चित्तवसानुगाय ॥
- B 374 ११९. खणित्वान^४ कासुं फलकेहि छादयि,
अत्तानमोधाय धनुं च लुट्ठो ।
पस्सागतं पुथुसल्लेन नागं,
समप्पयी दुक्कटकम्मकारी ॥
- 15 १२०. विट्ठो च नागो कोञ्चमनादि धोरं,
सब्बे च^५ नागा निन्नदु^६ घोररूपं ।
तिणं च कट्ठं च रणं^७ करोन्ता,
घाविसु ते अट्टदिसा समन्ततो ॥
१२१. वधिस्समेतं^८ ति^९ परामसन्तो,
20 कासावमद्विस्स धजं इसीनं ।
दुक्खेन फुट्टस्सुदपादि सञ्जा,
अरहद्दजो सन्नि अवज्झारूपो ॥
१२२. अनिक्कसावो कासावं, यो वत्थं परिदहिस्सति^{१०} ।
अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥
- 25 १२३. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।
उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहति ॥

१-१. ठित्थ-स्या० । २ ओपातमागच्छि-सी०, रो० । ३ कत्वान-रो० ।
४ व-सी०, स्या०, रो० । ५ नित्ताडु-स्या० । ६ बुण्ण-सी०, रो० । ७-७ वधिस्स-
मेनन्ति-स्या० । ८ परिदहेस्सति-सी०, रो० ।

१२४. समप्पितो पुथुसल्लेन नागो,
अदुट्टचित्तो लुङ्कमज्झभासि ।
किमत्थयं^१ किस्स वा सम्म हेतु,
ममं वधी कस्स वायं पयोगो ॥
१२५. कासिस्स रज्जो महेसी भदन्ते, 5
सा पूजिता राजकुले सुमदा ।
तं अद्दसा सा च ममं असंसि,
दन्तेहि अत्थो ति च^२ मं अवोच ॥
१२६. बहू हि मे दन्तयुगा उळारा, B 371
ये मे पितृनं^३ च^४ पितामहानं । 10
जानाति सा कोधना राजपुत्ती,
वधत्थिका बेरमकासि बाला ॥
१२७. उट्टेहि त्वं लुङ्ग खरं^५ गहेत्वा,
दन्ते इमे छिन्द पुरा मरामि ।
वज्जासि तं कोधनं राजपुत्ति,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥ 15
१२८. उट्टाय सो लुङ्गो खरं गहेत्वा,
छेत्वान दन्तानि गजुत्तमस्स ।
वग्गू सुभे अप्पट्टिमे पयब्बा^६,
आदाय पक्कामि ततो हि खिप्पं ॥
१२९. भयट्ठिता^७ नागवधेन अट्टा,
ये ते नागा अट्टदिसा विधावु ।
अदिस्वान^८ पोसं गजपच्चमित्तं,
पच्चगामु येन सो नागराजा ॥

१. किमत्थिय-स्या०, रो० । २. म-स्या० । ३-३ पितुष पि-रो० । ४. खुर-
रो० । ५. पयब्बा-रो०, पठब्बा-सी०, स्या० । ६. भयट्ठिता-सी०, रो० । ७.
अदिस्व-सी०, रो० ।

१३०. ते तत्थ कन्दित्वा रोदित्वान^१ नागा,
सीसे सके पसुक ओकिरित्वा ।
अगमसु^२ ते सब्बे सकं निकेत,
पुरक्खत्वा महेसि सब्बभदं ॥

५ १३१. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुमे अप्पटिमे पथव्वा ।
सुवण्णराजीहि समन्तमोदरे,
सो लुट्ठको कासिपुर उपागमि ।
उपनेसि सो राजकञ्जाय दन्ते,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥

10

B 976

१३२ दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स,
भत्तुप्पियस्स^३ पुरिमाय जातिया ।
तत्थेव तस्सा हृदय अफालि,
तेनेव सा कालमकासि बाला ॥

15

१३३. सम्बोधिपत्तो स^४ महानुभावो,
सित^५ अकासि^६ परिसाय मज्जे ।
पुच्छिसु भिक्खू सुविमुत्तचित्ता,
नाकारणे पातुकरोन्ति बुद्धा ॥

20

१३४. यमद्दसाथ दहरि कुमारि,
कासायवत्थ^७ अनगारियं चरन्ति ।
सा खो तदा राजकञ्जा अहोसि,
अह तदा नागराजा अहोसि ॥

25

१३५. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुमे अप्पटिमे पथव्वा ।
यो लुट्ठको कासिपुर उपागमि,
सो खो तदा देवदत्तो अहोसि ॥

१ रोदित्व-सी०, रो० । २ आगमिसु-स्या० । ३ भत्तुप्पियस्स-स्या० ।
४ व-सी०, स्या०, व-रो० । ५-६ सित अकासी-स्या० । ७ कासावत्थ-
सी०, स्या० ।

१३६. अनावसूरं चिररत्तसंसितं,
उच्चावचं चरितमिदं पुराणं ।
वीतहरो वीतसोको विसत्त्वो,
सयं अभिञ्जाय अभासि बुद्धो ॥
- १३७ अह वो तेन कालेन, अहोसि तत्थ भिक्खवो । 5
नागराजा तदा होमि^१, एवं धारेथ जातकं ति ॥

५१५. सम्भवजातकं (५)

- १३८ रज्जं च पटिपन्नास्म^२, आधिपच्चं^३ सुचीरत्त ।
महत्तं^४ पत्तुमिच्छामि, विजेतु पथवि इमं ॥
- १३९ धम्मेन नो अधम्मेन, अधम्मो मे न रुच्चति ।
किच्चो व धम्मो चरितो, रज्जो होति सुचीरत्त ॥ 10
- १४० इध चेवानिन्दिता येन, पेच्च येन अनिन्दिता । 8. 377
यसं देवमनुस्सेसु, येन पप्पोमु ब्राह्मण ॥
- १४१ योहं अत्थ च धम्म च, कत्तुमिच्छामि ब्राह्मण ।
तं त्वं अत्थ च धम्मं च, ब्राह्मणक्खाहि पुच्छितो ॥
- १४२ नाञ्जत्र विधुरा राज, एतदक्खातुमरहति^५ । 15
यं त्व अत्थं च धम्म च, कत्तुमिच्छसि खत्तिय ॥
- १४३ एहि खो पहितोगच्छ, विधुरस्स उपन्तिकं ।
निक्खञ्चिमं^६ सुवण्णस्स, हर गच्छ सुचीरत्त ।
अभिहारं इमं दज्जा^७, अत्थधम्मानुसिट्ठिया^८ ॥
- १४४ स्वाधिष्णागा भारद्वाजो, विधुरस्स उपन्तिकं । 20
तमइस महाब्रह्मा, असमानं सके धरे ॥

१ होसि-सी०, स्या०, रो० । २ पटिपन्नास्मा-सी०, स्या०, रो० । ३ अधिपच्च-
रो० । ४ महत्त-स्या० । ५ तदक्खातुमरहति-सी०, स्या० । ६ निक्खरत्त-सी०;
निक्खमिमं-रो० । ७ दज्ज-स्या० । ८ अत्थधम्मानुसिट्ठिया-रो० ।

१४५ रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्बस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिद्विलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, विधुरक्खाहि पुच्छतो ॥

१४६. गङ्ग मे पिदहिस्सन्ति, न त^१ सक्कोमि ब्राह्मण ।
अपिघेतु महासिन्धु, त कथ सो भविस्सति ॥

१४७. न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्म च पुच्छतो ।
भद्रकारो च मे पुत्तो, ओरसो मम अत्रजो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, गत्त्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१४८. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, भद्रकारस्सु^२ पत्तिक^३ ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि ॥

१४९. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्बस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिद्विलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, भद्रकार पबूहि^४ मे ॥

१५०. मसकाज^५ अवहाय, गोध अनुपतामह ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्म च पुच्छतो ॥

१५१ सञ्चयो^६ नाम मे भाता, कनिट्ठो मे सुचीरत ।
त त्व अत्थ च धम्म च, गत्त्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१५२ स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सञ्चयस्स उपत्तिक ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि^४ ॥

१५३. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्बस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिद्विलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, सञ्चयक्खाहि पुच्छतो ॥

१५४ सदा म गिलते^७ मच्चु, साय पातो सुचीरत ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्मं च पुच्छतो ॥

१ न-रो० । २-२ भद्रकारस्स सत्तिक-सी०, स्या० । ३ ब्रावीहि-रो० ।
४ मसकाज-रो० । ५ सञ्चयो-सी०, स्या०, रो० । ६ परितति-स्या०, परितति-
रो० । ७ गिलति-रो० ।

- १५५ सम्भवो नाम मे भ्राता, कनिष्ठो मे सुचीरत ।
त त्वं अत्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥
- १५६ अब्भुतो^१ वत भो धम्मो, नायं अस्माकं रुन्वति ।
तयो जना पितापुत्ता, तेसु पञ्चाय नो विदू ॥
- १५७ न तं सक्कोथ अक्खातुं, अत्थं^२ धम्मं च पुच्छिता । 5
कथं नु दहरो जज्जा, अत्थं धम्मं च पुच्छितो ॥
- १५८ मा नं दहरो ति उज्जासि^३, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भव जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १५९ यथा पि चन्दो विमलो, गच्छ आकासघातुया ।
सब्बे तारागणे^४ लोके, आभाय अतिरोचति ॥ 10
- १६० एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा न^५ दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भव जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६१ यथा पि रम्मको मासो, गिम्हानं होति ब्राह्मण ।
अतेवज्जेहि मासेहि, दुमपुप्फेहि सोभति ॥ 15
- १६२ एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो । 376
मा न दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६३ यथा पि हिमवा ब्रह्मो, पब्बतो गन्धमादनो ।
नानाक्खेहि सज्जन्नो, महामूतगणालयो । 20
ओसधेहि च दिव्वेहि, दिसा भाति पवाति च ॥
- १६४ एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा न दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भव ।
पुच्छित्वा सम्भव जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१ अब्भुतो—स्या० । २ अत्थं च—सी० । ३ उज्जासि—स्या० । ४ तारागणे—
स्या० । ५ न—सी० ।

१६५. यथा पि पावको ब्रह्मो, अच्विमाली यसस्सिमा ।
जलमानो वने^१ गच्छे^२, अनलो कण्हवत्तनी ॥
१६६. घासासो धूमकेतु, उत्तमाहेवनन्दहो ।
निसीथे^३ पञ्चतग्मास्मिं, पट्टेधो^४ विरोचति ॥
- ५ १६७. एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६८ जवेन भद्र जानन्ति, वलिवहं^५ च^६ वाहिये ।
दोहेन वेनु जानन्ति, भासमानं च पण्डितं ॥
- १० १६९ एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भव ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १७० स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सम्भवस्स उपन्तिक ।
तमहस महाब्रह्मा, कीलमान बहीपुरे ॥
- १५ १७१ रज्जोह पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्मं च पुच्छेसि^७, इच्चब्रवि युधिष्ठिलो ।
त त्व अत्थं च धम्मं च, सम्भवक्खाहि पुच्छितो ॥
- B ३८० १७२ तग्घ ते अहमक्खिस्स, यथा पि कुसलो तथा ।
राजा च खो तं^८ जानाति, यदि काहति वा न वा ॥
- २० १७३ अज्ज सुवे ति ससेय्य, रज्जा पुट्ठो सुचीरत ।
मा कत्वा अवसी राजा, अत्थे जाते युधिष्ठिलो ॥
- १७४ अज्जस्तज्जेव संसेय्य, रज्जा पुट्ठो सुचीरत ।
कुम्मग्ग न निवेसेय्य, यथा मूळहो अचेतसो ॥
- १७५ अत्तान नातिवत्तेय्य, अधम्मं न समाचरे ।
२५ अतित्ये नप्पतारेय्य^९, अनत्ये न युतो सिया ॥

१-१. घर कच्छे-सी०, रो० । २ निसिसे-स्या० । ३. बह्वेधो-स्या० ।
४-४. वलिवहं-सी०, रो०; वलिवहं-स्या० । ५ पुच्छेसु-सी०, रो० । ६ न-
रो० । ७ नप्पतारेय्य-सी०, नप्पतारेय्य-रो० ।

- १७६ यो च एतानि ठानानि, कर्तुं जानाति खत्तिथो ।
सदा सो बड्डते^१ राजा, सुक्कपक्खेव चन्दिमा ॥
१७७. नातीनं च पियो होति, मित्तेशु च विरोचति ।
कायस्स भेदा सप्पञ्जो, सगं सो उपपज्जती ति ॥

५१६. महाकविजातकं (६)

- १७८ वाराणस्ये^२ अहू राजा, कासीनं रटुवड्डतो ।
मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो^३, अगमासि मिगाजिनं^४ ॥ 5
१७९. तत्थ ब्राह्मणमद्विखि, सेतं चित्रं किलासिनं ।
विद्धस्तं कोविळार^५ व^६, कित्तं^७ धमनिसन्धतं ॥
- १८० परमकारुञ्जत पत्तं, दिस्वा किच्छगतं नरं ।
अवच व्यम्हितो राजा, थक्खानं कतमो नुसि ॥ 10
१८१. हत्थपादा च ते सेता, ततो सेततरं^८ सिरो ।
गत्तं कम्मासवण्ण^९ ते^{१०}, किलासबड्डतो चसि ॥
- १८२ वट्टनावळि^{११} सङ्कासा, पिट्ठि ते निन्नतुन्नता ।
कालपब्बा^{१२} व^{१३} ते अङ्गा, नाञ्ज पत्तामि एदिसि ॥
- १८३ उग्घट्टपादो^{१४} तसितो, कित्तो धमनिसन्धतो ।
छातो आतत्तरूपोसि^{१५}, कुतोसि^{१६} कत्थ गच्छसि^{१७} ॥ 15 B.
१८४. दुइसी अप्पकारोसि, दुब्बण्णो भीमदस्सनो ।
जनेत्ति^{१८} या पि ते माता, न तं इच्छेय्य पत्तिसुं ॥
१८५. किं कम्ममकर^{१९} पुब्बे, क^{२०} अवज्झं^{२१} अघातयि ।
किब्बिसं थं करित्वान, इदं दुक्खं उपागमि ॥ 20

१ बड्डते-सी० । २ वाराणस-सी०, रो० । ३ मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो-सी०, रो० । ४ मिगाजिन-सी०; मिगजिन-रो० । ५-६ कुविळारव-रो० । ६ कीत्तं-स्या० । ७ सेततरो-रो० । ८-९ कम्मासवण्णतो-सी० । ९ वट्टनावळि-रो० । १०-१०. कालपब्बाव-सी०, कालपब्बा व-स्या०; कालपब्बा व-रो० । ११ उग्घट्टपादो-स्या० । १२ अतितरूपोसि-स्या० । १३-१३ कुतो नु त्व गच्छसि-रो० । १४ जनेत्ती-सी० । १५ कम्ममकरा-सी०, स्या०, रो० । १६-१६ कि अवज्झि-सी०; कि ०-स्या० ।

१८६ तग्ध ते अहमक्खिस्स, यथा पि कुसलो तथा ।

सच्चवादि हि लोकस्मि, पससन्तीष पण्डिता ॥

१८७ एको चर गोगवेसो, मूळ्हो^१ अञ्चसरि वने ।

अरञ्जे ईरिणे^२ विवने^३, नानाकुञ्जरसेविते ॥

५ १८८. वाळमिगानुचरिते, विप्पनट्टोस्मि कानने ।

अचरिं तत्थ सत्ताह, खुप्पिपाससमप्पितो^४ ॥

१८९ तत्थ तिन्दुकमहक्खि, विसमट्ट बुभुक्खितो ।

पपातमभिलम्बन्त, सम्पन्नफलधारिणं ॥

१९०. वातस्सितानि^५ भक्खेसि, तानि रुच्चिसु मे भुस ।

१० अतित्तो रुक्खमारुहि^६, तत्थ हेस्सामि आसितो^७ ॥

१९१. एक मे भक्खित आसि, दुतिय अभिपत्थित ।

ततो सा भञ्जथ साखा, छिन्ना फरमुना विम ॥

१९२ सोह सहा व साखाहि, उद्धपादो^८ अवसितो ।

अप्पतिट्ठे अनालम्बे, गिरिदुग्गस्मि पापत ॥

१९३. यस्मा च वारि गम्भीर, तस्मा न समपज्जिसं^९ ।

१५ तत्थ सेसि निरानन्दो, अनूना दस रत्तियो ॥

१९४. अयेत्थ कपि मागञ्छि^{१०}, गोनङ्गुलो^{११} दरीचरो ।

साखाहि साख विचरन्तो, खादभानो दुमप्फल ॥

१९५ सो मं दिस्वा किस पण्डु, कारुञ्जमकर^{१२} मयि ।

B 382

अम्मो को नाम सो एत्थ, एवं दुक्खेन अट्टितो ॥

20

१९६ मनुस्सो अमनुस्सो वा, अत्तान मे पवेदय ।

तस्सञ्जलि पणामेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥

१ मूळ्हो-स्या० । २ इरीणे-स० । ३ वने-रो० । ४ खुप्पिपासा०-सी०, रो० । ५ वातसीतानि-सी०, रो० । ६ रुक्खमारुह-सी०, स्या० । ७ अस्सितो-स्या० । ८ उद्धपादो-सी०, रो० । ९ समपज्जिसि-सी०, समपज्जिस-रो० । १० मागञ्छि-स्या० । ११ गोनङ्गुलो-सी० । १२ कारुञ्जमकर-सी० ।

- १६७ मनुस्सोह ब्यसम्पत्तो^१, सा मे नत्थि इतो गति ।
तं वो वदामि भद्दं वो^२, त्व च मे सरणं भव ॥
- १६८ गरु^३ सिल गहेत्वान, विचरी^४ पब्बते कपि ।
सिलाय योगं^५ कत्वान, निसभो एतदन्नवि ॥
१६९. एहि मे पिट्ठिमारुह, गीवं गण्हाहि बाहुभि^६ । 5
अहं तं उद्धरिस्सामि, गिरिदुग्गत^७ वेगसा ॥
- २०० तस्स तं वचन सुत्वा, वानरिन्दस्स सिरीमतो ।
पिट्ठिमारुह घोरस्स, गीव बाहाहि अगगहि ॥
- २०१ सो म ततो समुद्वासि, तेजस्सी^८ बलवा कपि ।
विहञ्जमानो किञ्छेन, गिरिदुग्गत वेगसा ॥ 10
- २०२ उद्धरित्वान मं सन्तो, निसभो एतदन्नवि ।
इच्छ मं सम्म रक्खस्सु, पस्सुपिस्स मुहुत्तक ॥
- २०३ सीहा^९ व्यग्घा च दीपी^{१०} च, अञ्छकोकतरञ्छयो ।
ते म पमत्तं हिसेय्यु, ते त्वं दिस्वा निवारय^{११} ॥
- २०४ एवं मे परित्तातून^{१२}, पस्सु पि सो मुहुत्तकं । 15
तदाहं पापिकं दिट्ठि, पटिलच्छि अयोनिसो ॥
- २०५ भक्खो अय मनुस्सानं, यथा चञ्जे वने मिगा ।
यं नूनिमं वधित्वान, छातो खादेय्य वानर ॥
- २०६ असितो^{१३} च गमिस्सामि, मंसमादाय सम्बलं ।
कन्तारं नित्यरिस्सामि, पाथेय्यं मे भविस्सति ॥ 20
- २०७ ततो सिल गहेत्वान, मत्थक सन्निताळयि ।
मम गत्तकिलन्तस्स^{१४}, पहारो दुब्बलो अहु ॥

१ वसम्पत्तो-स्या०, रो० । २ ते-स्या० । ३ गरु-सी०, रो० । ४ विचरि-
सी०, रो० । ५ योत्त-स्या० । ६ बाहुहि-सी०, स्या०, रो० । ७ गिरिदुग्गतो-सी०,
रो० । ८ तेजस्सि-सी०, तेजसी-स्या०, रो० । ९ सीह-रो० । १० दीपि-स्या० ।
११. वारया-रो० । १२ परित्तातून-रो० । १३ आसितो-रो० । १४ मत्त-सी०,
स्या०, हत्थ-रो० ।

B. 323

- २०८ सो च वेगेनुदपत्तो, कपि रुहिरमक्खितो ।
अस्सुपुण्णेहि नेत्तेहि, रोदन्तो म उदक्खति ॥
- २०९ माय्योम करि भद्दन्ते, त्व च नामेदिसं करि ।
त्व च खो नाम दीघायु^१, अञ्जे^२ वारेतुमरहसि ॥
- २१० अहो वत रे पुरिस, ताव दुक्करकारक ।
एदिसा विसमा दुग्गा, पपाता उद्धतो^३ मया ॥
- २११ आनीतो परलोका व, दुब्भेय्यं म अमञ्जथ ।
त तेन पापधम्ममेन, पाप पापेन चिन्तित ॥
- २१२ मा हेव त्व अधम्मट्ठ, वेदन कटुक फुसि ।
मा हेव पापकम्म त, फल वेळु व त वधि ॥
- २१३ तयिमेनत्थि विस्सासो, पापधम्म^४ असञ्जत^५ ।
एहि मे पिट्ठितो गच्छ, दिस्समानो व सन्तिके ॥
- २१४ मुत्तोसि^६ हत्था वाळान, पत्तोसि मानुसि पदं ।
एस मग्गो अधम्मट्ठ, तेन गच्छ यथासुख ॥
- २१५ इद वत्वा गिरिचरो, रहदे^७ पक्खल्य^८ मत्थक ।
अस्सूनि सम्पमज्जित्वा, ततो पव्वतमारुहि ॥
- २१६ सोह तेनागिसत्तोस्मि, परिळाहेन अट्ठितो ।
डह्ममानेन गत्तेन, वारि पातु उपागमि ॥
- २१७ अग्गिना विथ सन्तत्तो, रहदो रुहिरमक्खितो ।
पुब्बलोहितसङ्कासो, सब्बो मे समपज्जथ ॥
- २१८ यावन्तो उदबिन्द्हीनि, कायस्मि निपतिसु मे ।
तावन्तो गण्ड^९ जायेथ, अद्धवेलुवसादिसा^{१०} ॥
- २१९ पभिन्ना पग्घरिसु मे, कुणपा पुब्बलोहिता ।
येन येनेव गच्छामि, गामेसु निगमेसु च ॥

१ दीघायु-रो० । २ अञ्ज-रो० । ३ उद्धतो-रो० । ४-५ पापधम्म
अमञ्जथ-रो० । ६ मुत्तोसि-सी० । ७ रुहिर-स्या० । ८ पक्खल्य-सी० ।
९ गण्ड-सी०, रो०, गण्ड-स्या० । १० अद्धवेलुवसादिसा-सी०, अद्धवेलुवसादिसा-
स्या० ।

२२०. दण्डहत्था निवारेल्लि, इत्थियो पुरिसा च मं ।
 ओक्किता^१ पूतिगन्धेन, मास्सु ओरेन आगमा ॥
२२१. एतादिस इदं दुक्खं, सत्त वस्सानि दानि मे ।
 अनुभोमि सकं कम्म, पुब्बे दुक्कटमत्तनो^२ ॥
२२२. तं वो वदामि भद्दन्ते^३, यावन्तेत्थ समागता ।
 मास्सु मित्तान^४ दुब्बित्थो, मित्तदुब्भो हि पापको ॥
२२३. कुट्ठी किलासी भवति, यो मित्तानिध^५ दुब्भति ।
 कायस्स भेदा मित्तद्दु^६, निरयं सोपपज्जती ति ॥

५१७. दकरवस्त्रसजातकं (७)

२२४. सचे वो बृह्मणानं, सत्तन्नं उदकण्णवे ।
 मनुस्सबलिमेसानो, नावं गण्हेय्य रक्खसो ।
 अनुपुब्बं कथं दत्त्वा, मुञ्चेसि दकरवस्त्रा^१ ॥
२२५. मातरं पठमं दज्ज, भरियं दत्त्वान भातरं ।
 ततो सहायं दत्त्वान, पञ्चमं दज्जं^२ ब्राह्मणं ।
 छट्ठाहं दज्जमत्तानं, नेव दज्जं^३ महोसधं ॥
२२६. पोसेता ते जनेत्ती च, दीघरत्तानुकम्पिका ।
 छम्भी^४ तयि पदुस्सति^५, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
 अञ्ज उपनिसं कत्वा, वधा तं परिमोचयि ॥
२२७. त तादिसि पाणददि, ओरसं गम्भधारिणि^६ ।
 मातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरवस्त्रनो ॥
२२८. दहरा वियलङ्कार, धारेति^७ अपिळ्ळन्^८ ।
 दोवारिके अनीकट्ठे, अतिवेल पजग्घति ॥

१. ओक्किणा-सी० । २. दुक्कटमत्तनो-रो० । ३. भद्द वो-सी०, रो० । ४. मित्तान-रो० । ५. मित्तानिध-स्या० । ६. मित्तदुब्भो-स्या० । ७. दकरवस्त्रतो-रो० ।
 ८. दज्ज-स्या० । ९. दज्ज-रो० । १०-१०. छम्भी तयि पदुस्सति-सी०, छम्भि तयि
 वदुस्सि-स्या० । ११. गम्भधारिणि-सी० । १२. धारेति-सी० । १३. अपिळ्ळन्-
 स्या० ।

B 985

२२९. अथो^१ पि पट्टिराजूनं, सयं दूतानि सासति ।
मातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३०. इत्थिगुम्बस्स^२ पवरा, अच्चन्ते^३ पियभाणिनी^४ ।
अनुग्गता^५ सीलवती, छाया व अनपायिनी ॥
२३१. अक्कोघना पुञ्जवती^६, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
उव्वरि केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३२. खिट्टारतिसमापन्नं, अनत्थवसमागतं ।
सा म सकान पुत्तानं, अयाचं याचते धन ॥
२३३. सोहं ददामि सारत्तो^७, बहुं उच्चावचं धनं ।
सुदुच्चज चजित्वान, पच्छा सोचामि दुम्मनो ।
उव्वरि तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३४. येनोचिता जनपदा^८, आनीता च पटिग्गह ।
आभतं पररज्जेभि^९, अभिद्वाय बहु^{१०} धन ॥
२३५. धनुग्गहान पवर, सूरं तिखिणमन्तिनं ।
भातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३६. येनोचिता^{११} जनपदा, आनीता च पटिग्गह ।
आभतं पररज्जेभि, अभिद्वाय बहु धन ॥
२३७. धनुग्गहान पवरो, सूरौ तिखिणमन्ति च ।
मयाय^{१२} सुखितो राजा, अतिमञ्जति दारको ॥
२३८. उपट्टान पि मे अय्ये, न सो एति यथा पुरे ।
भातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३९. एकरत्तेन उमयो, त्व चेव धनुसेख च^{१३} ।
उभो जातेत्थ पञ्चाला, सहाया सुसमावया ॥

१ ततो-सी० । २ इत्थीगुम्बस्स-स्या० । ३-३ अच्चन्त पिय वाविनी-सी०, रो० । ४ अनुब्बता-स्या० । ५ पुञ्जवती-सी०, रो० । ६ सारत्तो-स्या० । ७ दज्जाभि-सी० । ८ जानपदा-सी०, स्या०, रो० । ९ पररज्जेहि-सी० । १० बहु-स्या० । ११-यनोचिता-सी०; यनोचिता-रो० । १२ यथा सी-सी०, रो० । १३ वा-सी०, स्या०, रो० ।

२४०. चरिया तं अनुवन्धित्यो, एकदुक्खसुखो तव ।
उस्सुक्को^१ ते दिवारत्ति, सब्बकिञ्चेसु व्यावटो^२ ।
सहायं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४१. चरिया^३ मं^४ अयं अय्ये, पजग्घित्यो^५ नया सह ।
अज्जा पि तेन वण्णेन, अतिवेलं पजग्घति ॥ 5
२४२. उव्वरियापिहं^६ अय्ये, मन्तयामि रहोगतो ।
अनामन्तो^७ पविसति, पुव्वे अप्पटिवेदितो ॥
२४३. लद्धद्वारो^८ कतोकासो, अहिरीकं^९ अनादरं ।
सहायं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२४४. कुसलो सब्बनिमित्तानं, खत्तञ्जू^{१०} आगतागमो ।
उप्पाते^{११} सुपिने युत्तो, निय्याने च पवेसने ॥ 10
२४५. पट्ठो^{१२} भूमन्तलक्खस्मिं, नक्खत्तपदकोविदो ।
ब्राह्मणं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४६. परिसायं पि मे अय्ये, उम्मीलित्वा^{१३} उदिक्खति ।
तस्मा अच्चभमं^{१४} लुद्धं, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥ 15
२४७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
वसुन्वरं आवससि^{१५}, अमच्चपरिवारितो ॥
२४८. चातुरन्तो महारट्ठो, विजितावी महव्वलो ।
पथव्या एकराजासि, यसो ते विपुलं गतो ॥
२४९. सोळसित्थिसहस्सानि, आमूत्तमणिकुण्डला ।
नानाजनपदा नारी, देवकञ्जूपमा सुभा ॥ 20
२५०. एवं सब्बङ्गसम्पन्नं, सब्बकामसमिद्धिनं ।
सुखितानं पियं दीघं, जीवितं आहु खत्तिय ॥

१. उस्सुक्को-सी० । २. व्यावटो-सी०; पावटो-स्या० । ३-३. चरियाय-
सी० । ४. सज्जग्घित्यो-स्या० । ५. उव्वरियापिमे-सी० । ६. अनामन्ता-सी० । ७.
लद्धद्वारो-सी०, रो० । ८. अहिरीकं-स्या० । ९. खत्तञ्जू-सी०, स्या०, रो० । १०.
उप्पदे-सी०, स्या० । ११. पट्ठो-सी०, रो०; पटो-स्या० । १२. मीलयित्वा-सी०; उन्नि-
लित्वा-स्या० । १३. आवससि-सी० ।

B. 387

२५१. अथ त्वं केन वण्णेन, केन वा पन हेतुना ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाण चजसि दुच्चजं ॥
२५२. यतो पि आगतो अय्ये, मम हत्थ महोसघो ।
नाभिजानामि धीरस्स, अनुमतं पि दुक्कटं ॥
२५३. सचे च^१ किस्मिच्चि^२ काले, मरण मे पुरे सिया ।
सो^३ मे पुत्ते^४ पपुत्ते च, सुखापेय्य महोसघो ॥
२५४. अनागतं पच्चुप्पन्न, सव्वमत्य पि^५ पस्सति^६ ।
अनापराधकम्मन्त, न दज्जं दकरक्खिनो ॥
२५५. इदं सुणाथ^७ पञ्चाला, चूळनेय्यस्स^८ भासितं ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाण चजति दुच्चजं ॥
२५६. मातु भरियाय भातुच्च^९, सखिनो ब्राह्मणस्स च ।
अत्तनो चा पि पञ्चालो, छन्नं चजति जीवितं ॥
२५७. एव महत्थिका^{१०} पञ्चा, निपुणा साधुचिन्तिनी ।
दिट्ठधम्महितत्थाय^{११}, सम्परायसुखाय चा ति ॥

५१८. पण्डरनागराजजातकं^{१०} (८)

२५८. विकिण्णवाचं अनियुह^१ मन्त,
असञ्जतं अपरिचक्खितारं ।
भयं तमन्वेति सयं अबोधं,
नागं यथा पण्डरक सुपण्णो ॥
२५९. यो गुय्हमन्त परिरक्खनेय्य,
मोहा नरो संसति हासमानो^२ ।
त भिन्नमन्त भयमन्वेति खिप्प,
नागं यथा पण्डरकं सुपण्णो ॥

१ दुक्कट-सी० । २-२ पि किस्मिच्चि-स्या० । ३-३ पुत्ते व मे-सी०, स्या० ।
रो० । ४-४ विपस्सति-सी०, स्या०, रो० । ५ सुणाथ-सी० । ६ चूळनीयस्स-सी० ।
७ मातु च-स्या० । ८ महिद्धिया-स्या० । ९ दिट्ठधम्मे हितत्थाय-सी० । १०
पण्डरकजातक-सी०, स्या०, पण्डरकातक-रो० । ११- अनियुह-रो० । १२ भाव-
मानो-सी०, रो० ।

२६०. नानुमित्तो गहं अत्थं, गुह्यं वेदितुमरहति^१ ।
सुमित्तो च असम्बुद्धं, सम्बुद्धं वा अनत्थ वा ॥

२६१. विस्त्रासमापज्जिमह^२ अचेलो^३,
समणो अयं सम्मतो भावितत्तो ।
तस्साहमक्खिं विवरि^४ गुह्यमत्थं,
अतीतमत्थो कपण^५ रुदामि ॥

B 38

5

२६२. तस्साहं परमं^६ ब्रह्मो गुह्यं,
वाचं हि म नासक्खिं^७ सयमेतु ।
तप्पक्खतो हि भयमागत मम^८,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥

10

२६३. यो वे नरो सुहृदं मञ्जमानो,
गुह्यमत्थं संसति दुक्कुलीने ।
दोसा भया अथ वा रागरत्ता^९,
पल्लित्थितो^{१०} बालो असंसयं सो ॥

२६४. तिरोक्खवाचो असतं पविट्ठो,
यो सङ्गतीसु मुदीरेति^{११} वाक्यं ।
आसीविसो दुम्मुखोत्थाहु तं नरं,
आरा आरा^{१२} संयमे तादिसम्हा ॥

15

२६५. अन्नं पानं कासिकचन्दनं^{१३} च,
मनापित्थियो^{१४} मालमुच्छादनं च ।
ओहाय गच्छामसे सन्वकामे,
सुपण्ण पाणूपगता व त्यम्हा ॥

20

२६६. को नीघ तिण्णं गरहं उपेति,
अस्मिंध लोके पाणभू नागराज ।

१ वेदितुं-रो० । २-२ विस्त्रासमापज्जिमह अचेलो-सी०, ० अचेलो-रो० ।
३ विवरं-सी० । ४ कपणो-रो० । ५ पुरिष-सी० । ६ नासक्खि-रो० । ७
मम-सी०, त्या०, रो० । ८ रागरत्तो-सी०, त्या०, रो० । ९ पल्लित्थितो-त्या०,
पल्लित्थो-रो० । १० मुदीरेति-त्या० । ११ अरा-रो० । १२ कासिक ०-रो० ।
१३ मनापित्थियो-रो० ।

समणो सुपण्णो अथ वा त्वमेव^१,
किंकारणा पण्डरकमहीतो^२ ॥

B ३८९

२६७. समणो ति^३ मे सम्मतत्तो अहोसि,
पियो च मे मनसा भावितत्तो ।
तस्साहमक्खि विवरि गुह्मत्थ,
अतीतमत्थो कपर्णं रुदामि ॥

5

२६८. न चत्थि सत्तो अमरो पथव्या^४,
पञ्चाविघा नत्थि न निन्दितव्वा ।
सच्चेन^५ धम्मेन धितिया^६ दमेन,
अलम्भमव्याहरती^७ नरो इध ॥

10

२६९. मातापिता परमा बन्धवान,
नास्स तत्तियो अनुकम्पकत्थि ।
तेसं पि गुह्मं परमं न ससे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

15

२७०. मातापिता भगिनी भातरो च,
सहाया^८ वा यस्स होन्ति सपक्खा ।
तेसं पि गुह्मं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

20

२७१. भरिया चे पुरिसं वज्जा, कोमारी पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता भातिसङ्घपुरक्खता,
तस्सा पि गुह्मं परमं न ससे ।
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

२७२. न गुह्मत्थं विवरेय्य, रक्खेय्य न यथा निर्घि ।
न हि पातुकतो साधु, गुह्मो अत्थो पजानता ॥

25

२७३. धिया गुह्मं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो, हृदयत्थेनो च यो नरो ॥

१ त्वमेव-रो० । २ पण्डरक गहिती-स्या० । ३ हि-स्या० । ४ पथव्या-
सी०, स्या०, पथव्या-रो० । ५ सच्चेन च-स्या० । ६ धिया-सी०, रो० । ७
अलम्भमव्याहरती-रो० । ८ सहाय-रो० ।

२७४. गुह्यमत्थं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो तितित्त्वति ॥
२७५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्यं जानन्ति मन्तिनं । B.
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्यं न विस्सजे ॥
२७६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं, 5
रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं,
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ॥
२७७. यथा पि अस्स^१ नगरं महन्तं,
अद्वारक^२ आयसं भद्दसालं । 10
समन्तखातापरिखाउपेतं,
एवं पि मे ते इघ गुह्यमन्ता ॥
२७८. ये गुह्यमन्ता अविकिण्णवाचा,
दळ्हा सदत्थेसु नरा दुजिब्ब^३ ।
आरा अमित्ता ब्यवजन्ति^४ तेहि,
आसीविसा वारिव सत्तुसङ्का^५ ॥ 15
२७९. हित्वा घरं पण्डजितो अचेलो,
नगो मुण्डो चरति वासहेलु ।
तम्हि^६ नु खो विवारि गुह्यमत्थं,
अत्था च धम्मा च अपगगतम्हा^७ ॥ 20
२८०. कथंकरो होति^८ सुपण्णराज,
किसीलो केन वतेन वत्तं ।
समणो चरं हित्वा ममायितानि,
कथंकरो सगमुपेति ठानं ॥

१ अयो-स्या० । २ आद्वारक-रो० । ३ दुजिब्ब-स्या०, रो० । ४ व्यवजन्ति-
रो० । ५ सत्तुसङ्का-सी० । ६ तम्हि-रो० । ७ अपगगतम्हा-स्या०,
अपगतम्हा-रो० । ८ चाहि-रो० ।

२८१. हिरिया तितिक्षाय दमेनुपेतो^१,
अक्कोघतो पेसुणिय^२ पहाय ।
समणो चर हित्वा ममायितानि^३,
एवंकरो सगमुपेति ठान ॥

B ३९१ 5

२८२ माता व पुत्त तरुण तनुज्ज^४,
सम्पस्सता^५ सम्बगत्तं फरेति ।
एवं पि मे त्व पानुरहु दिजिन्द,
माता व पुत्तं अनुकम्पमानो ॥

10

२८३. हन्दज्ज त्व मुञ्च^६ वधा दुजिब्ब,
तयो हि पुत्ता न हि अञ्जो अत्थि ।
अन्तेवासी दिन्नको अन्नजो च,
रज्जस्सु^७ पुत्तञ्जतरो मे अहोसि ॥

15

२८४. इच्चेव वाक्य विसज्जी^८ सुपण्णो,
भुम्य^९ पतिट्ठाय दिजो दुजिब्बं ।
मुत्तज्ज त्वं सम्बभयातिवत्तो,
थलूदके होहि मयाभिगुत्तो ॥

20

२८५. आतङ्कितं यथा कुसलो भिसक्को,
पिपासितानं रहदो व सीतो ।
वेस्म यथा हिमसीतट्टितान^{१०},
एवं पि ते सरणमहं भवामि ॥

२८६. सन्धि^{११} कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलानुज ।
विवरिय दाठ सेसि^{१२}, कुतो त^{१३} भयमागत^{१४} ॥

२८७ सङ्केथेव अमित्तिस्मिं^{१५}, मित्तिस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि कन्तति ॥

१ दमेन खत्तिया-सी०, स्या०, रो० । २ पेसुणिय-सी० । ३ ममायितानि-सी० ।
४ तनुज-रो० । ५ सम्पस्सत-सी०, रो० । ६ मुञ्च-सी०, स्या० । ७ रज्जस्सु-
सी०, स्या०, रो० । ८ विसज्जि-स्या०, विसज्जी-रो० । ९ भुम्य-सी०, स्या०,
भुम्या-रो० । १० हिमसिसिरट्टितान-रो० । ११ सन्धि-स्या० । १२ सयसि-सी०,
रो०, पस्ससि-स्या० । १३-१४ ते भयमागतो-सी० । १५ जमित्तस्मि-सी० ।

२८८. कथं नु विस्ससे त्यम्हि, येनासि कलहो कतो ।
निच्चयत्तेन ठातब्बं, सो दिसग्भि^१ न रज्जति ॥

२८९. विस्सासये न च तं^२ विस्सयेय्य^३,
असङ्कितो सङ्कितो च भवेय्य ।
तया तया विञ्जू परक्कमेय्य,
यया यया भावं परो न जञ्जा ॥

5

२९०. ते देववण्णा^४ सुखुमालरूपा,
उभो समा सुजया^५ पुञ्जखन्वा^६ ।
उपागमुं करं^७ पियं^८ अचेलं,
मिस्सीभूता अस्सवाहा व नागा ॥

B. 922

10

२९१. ततो हवे पण्डरको अचेलं,
सयमेवुपागम्म इदं अवोच ।
भुत्तज्जहं सज्जभयातिवत्तो,
न हि^९ नून तुय्हं मनसो पियम्हा ॥

२९२. पियो हि मे आसि सुपण्णराजा,
असंसयं पण्डरकेन सच्चं ।
सो रागरत्तो व^{१०} अकासिमेत,
पापकम्म^{११} सम्पजानो न मोहा ॥

15

२९३. न मे पियं अप्पियं वा पि होति,
सम्पस्सतो लोकमिमं पर च ।
सुसज्जतानज्झि वियज्जनेन,
असज्जतो लोकमिमं चरासि ॥

20

२९४. अरियावकासोसि अनरियोवासि^{१२},
असज्जतो सज्जतसन्निकासो ।

१ दिशम्हि—रो० । २-२ न विस्सयेय्य—सी०, स्या०, रो० । ३. देववण्णा—रो० ।
४ सुजयो—सी०, रो० । ५ पुञ्जखन्वा—स्या०, पुञ्जगन्वा—रो० । ६-६. कारम्भियं—
सी०, रो० । ७ ह—रो० । ८. च—सी०, स्या० । ९. पापं कम्मं—सी०, रो० । १०.
अनरियो चासि—सी०, रो०, अनरियोव होसि—स्या० ।
भा० १-५०

कण्ठाभिजातिकोसि अनरियरूपो^१,
पापं बहुं दुच्चरितं अचारि ॥

२९५. अदुद्रुस्स तुव दुब्भि^२, दुब्भी^३ च पिसुणो^४ चसि ।
एतेन सच्चवज्जेन, मुद्धा ते फलतु सत्तघा ॥

5 २९६. तस्मा हि मित्तान न दुब्भितव्वं,
मित्तदुब्भा^५ पापियो नत्थि अञ्जो ।
आसित्तसत्तो निहतो पथव्या,
इन्दस्स वाक्येन हि संवरो हतो ति ॥

५१९. सम्बुलाजातकं^६ (९)

B 293

10

२९७. का वेधमाना गिरिकन्दराय,
एका तुवं तिट्ठसि संहित्थ^७ ।
पुट्ठासि मे पाणिपमेय्यमज्जे,
अक्खाहि मे नामं च बन्धवे च ॥

;

15

२९८. ओभासय वनं रम्म, सीहव्यग्धनिसेवित ।
का वा त्वमसि कल्याणि, कस्स वा त्वं सुमज्जिने ।
अभिवादेमि त भदे, दानवाहं नमत्थु ते ॥
२९९. यो पुत्तो कासिराजस्स, सोत्थिसेनो ति त^८ विदू ।
तस्साह सम्बुला भरिया, एवं जानाहि दानव ।
अभिवादेमि त^९ भन्ते^{१०}, सम्बुलाहं नमत्थु ते ॥

20

३००. वेदेहपुत्तो भदन्ते, वने बसति आतुरो ।
तमह रोगसम्मत्तं, एका एकं उपट्ठहं^{११} ॥
३०१. अहं च वनमुञ्छाय, मधुमसं मिगाबिलं ।
यदा हरामि तं भक्खो, तस्स नूनज्ज नाघति ॥
३०२. कि वने राजपुत्तेन, आतुरेन करिस्ससि ।
सम्बुले परिचिण्णेन, अहं भत्ता भवामि ते ॥

१ अनरीयरूपो-स्या० । २ दुब्भि-रो० । ३ दुब्भी-रो० । ४ पिसुणो-सी० । ५
मित्तदुब्भा हि-स्या०, मित्तदुब्भा-रो० । ६ सम्बुलजातक-रो० । ७ सज्जतूह-सी०, रो०,
सज्जि तूह-स्या० । ८ न-सी० । ९-९ भदन्ते-सी०, स्या० । १० उपट्ठहि-सी० ।

३०३. सोकट्टाय दुरत्ताय, किं रूपं विज्जते मम ।
अञ्जं परियेस भद्दन्ते, अभिरूपतरं मया ॥
३०४. एहिमं गिरिमारुह्य, भरिया मे^१ चतुस्सता ।
तासं त्वं पवरा होहि, सम्बकामसमिद्धिनी ॥
३०५. नूनं^२ तारकवण्णाभे^३, यं किञ्चि मनसिच्छसि । 5
सब्बं तं पचुरं मय्हं, रमस्स्वज्ज^४ मया सह ॥
३०६. नो चे तुवं^५ महेत्थेय्यं, सम्बुले कारयिस्ससि ।
अलं त्वं पातरासाय, पण्हे^६ भक्खा भविस्ससि ॥
३०७. तं च सत्तजटो लुहो, कळारो पुरिसादको । 8
वने नाथं अपस्सन्तिं, सम्बुलं अगही भुजे ॥ 10
३०८. अधिपन्ना पिसाचेन, लुहेनामिसचक्खुना ।
सा च सत्तुवसम्पत्ता, पतिमेवानुसोचति ॥
३०९. न मे इदं तथा दुक्खं, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च^७ मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥
३१०. न सन्ति देवा पवसन्ति नून, 15
न हि^८ नून सन्ति इध लोकपाला ।
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
न हि नून सन्ति पटिसेधितारो ॥
३११. इत्थीनमेसा पवरा यसस्सिनी,
सन्ता समा अग्निरिवुग्गतेजा । 20
तञ्चे तुवं रक्खसादेसि कञ्जं,
मुद्धा च^९ हि^{१०} सत्तथा ते फलेय्य ।
मा त्वं दही^{११} मुञ्च पतिब्बताय^{१२} ॥

१. मय्हं-सी०, स्या०, रो० । २. ननु-सी०, स्या०, रो० । ३. हाटकवण्णाभे-
रो० । ४. रमस्सुज्ज-सी०, स्या० । ५. त्वं-सी० । ६. पञ्जे-सी०, मञ्जे-रो० । ७.
चे-रो० । ८. इ-रो० । ९-९. दहि-रो० । १०. दहि-सी०, स्या०, जही-रो० । ११.
पतिब्बता सा-सी० ।

३१२. सा च अस्सममागच्छि^१, पमुत्ता पुरिसादका ।
नीळ^२ पळिन^३ सकुणी व, गतसिङ्ग व आलय ॥
- ३१३ सा तत्थ परिदेवेसि, राजपुत्ती यसस्सिनी ।
सम्बुला उतुमत्तक्खा, वने नाथ अपस्सन्ती ॥
- 5 ३१४. समणे ब्राह्मणे वन्दे, सम्पन्नचरणे इसे ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि^४ सरण गता ॥
३१५. वन्दे सीहे च व्यग्घे च, ये च अञ्जे वने मिगा ।
राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
३१६. तिणा^५ लतानि ओसब्धो, पव्वतानि वनानि च ।
10 राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
- B. 395 ३१७. वन्दे इन्दीवरीसाम^६, रत्तिं^७ नक्खत्तमालिनिं ।
राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
- ३१८ वन्दे भागीरथि^८ गङ्गा, सवन्तीन पटिग्गह ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
- 15 ३१९. वन्दे अह पव्वतराजसेट्ठं, हिमवन्त सिलुच्चय ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
३२०. अतिसाय वतागच्छि^९, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
केन नुज्ज समागच्छि, को ते पियतरो मया ॥
३२१. इद खोहं तदावोचं^{१०}, गहिता तेन सत्तुना ।
20 न मे इद तथा दुक्ख, यं म खादेय्य रक्खसो ।
यं च मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥
३२२. चोरीनं बहुबुद्धीनं, यासु सच्च सुदुल्लभं ।
धीन भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गत ॥

१ अस्सममागच्छि-सी०, रो० । २ निङ्ग-स्या० । ३ फलिन-सी०, रो०,
फलीन-स्या० । ४ तुम्ह हि-रो० । ५ तिण-रो० । ६ इन्दीवरीसाम-स्या० ।
७ रत्ति-स्या० । ८ भागीरथि-स्या० । ९ वतागच्छि-सी०, रो० । १० तदावोचं-
सी० ।

३२३. तथा मं सच्चं पालेतु, पालयिस्सति चे ममं ।

यथाहं नाभिजानामि, अञ्ज पियतरं तथा ।

एतेन सच्चवज्जेन, व्याधि^१ ते वूपसम्मत्तु ॥

३२४. ये कुञ्जरा सत्तसता उळारा,

रक्खन्ति रत्तिन्दिवमुय्युतावुधा ।

5

धनुग्गहानं च सतानि सोळस,

कथविधे पस्ससि भद्दे सत्तवो ॥

३२५. अलङ्कृतायो पदुमुत्तरत्तचा,

विरागिता पस्सति हंसगगरा ।

10

तासं सुणित्वा मितगीतवादितं^२,

न दानि मे तात तथा यथा पुरे ॥

३२६. सुवण्णसंकच्चधरा सुविग्गहा,

B 396

अलङ्कृता मानुसियच्छरूपमा ।

सेनोपिया^३ तात अनिन्दितङ्गियो^४,

खत्तिक्कञ्जा पटिलोभयन्ति^५ नं ॥

15

३२७. सचे अहं तात तथा यथा पुरे,

पतिं^६ तमुञ्छाय^७ पुना वने भरे ।

सम्मानये मं न च मं विमानये,

इतो पि मे तात ततो वरं सिया ॥

३२८. यमन्नपाने विपुलस्मि ओहिते,

20

नारी विमट्टाभरणा अलङ्कृता ।

सब्बङ्गुपेता पतिनो च^८ अप्पिया,

अवज्झ^९ तस्सा मरण ततो परं ॥

३२९. अपि चे दलिहा^{१०} कपणा अनाळ्हिया^{११},

कटादुतीया^{१२} पतिनो च सा पिया ।

25

१ व्याधि-सी०, रो० । २ मितगीतवादिन-रो० । ३ सेनूपिया-रो० । ४. अनिन्दितगियो-सी० । ५ पटिलोभयन्ति-रो० । ६-६ पतीत उञ्छाय-रो० । ७ व-रो० । ८. अवज्झ-स्या०, आवज्झ-रो० । ९ दळिहा-सी०, रो० । १० अनाळिया-स्या० । ११. कटादुतीया-सी०, स्या० कालादुतीया-रो० ।

सव्वद्दगुपेताय पि अप्पियाय,
अयमेव सेय्या^१ कपणा पि या पिया ॥

३३०. सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स या हिता,
भत्तित्थिया दुल्लभो यो हितो च ।
हिता च ते सीलवती च^२ भरिया^३,
जनिन्द धम्मं चर सम्बुलाय ॥

३३१. सचे तुव विपुले लद्धभोगे,
इस्सावतिण्णा मरणं उपेसि ।
अहं च ते भद्दे इमा^४ राजकञ्जा^५,
सव्वे^६ ते वचनकरा भवामा ति ॥

५२०. गन्धतिण्डुकजातकं^१ (१०)

३३२ अप्पमादो अमतं^२ पद, पमादो मच्चुनो पदं ।
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥
३३३ मदा पमादो जायेथ, पमादा जायते खयो ।
खया पदोसा^३ जायन्ति, मा^४ पमादो^५ भरतूसभ ॥
३३४. बहू हि खत्तिया जीना^६, अत्थं रट्ठं पमादिनो ।
अथो पि गामिनो गामा, अनगारा^७ अगारिनो ॥
३३५ खत्तियस्स पमत्तस्स, रट्ठस्मिं रट्ठवड्डन^८ ।
सव्वे भोगा विनस्सन्ति, रज्जो तं वुच्चते अर्धं ॥
३३६. नेस धम्मो महाराज, अतिबेलं पमज्जसि ।
इद्धं फीतं जनपदं, चोरा विद्धंसयन्ति नं^९ ॥
३३७. न ते पुत्ता भविस्सन्ति, न हिरज्जं न धानियं ।
रट्ठे विलुप्पमानम्हि^{१०}, सव्वभोगेहि जिय्यसि^{११} ॥

१ सेय्यो-स्या० । २. स्या० पोत्यके नत्वि । ३ भारिया-रो० । ४-४ इमा
च कञ्जा-रो० । ५ सव्वेव-सी०, स्या०, रो० । ६ भण्डुतिण्डुकजातक-स्या०,
गन्धतिण्डुकजातक-रो० । ७ अमत-सी०, रो० । ८ च दोसा-सी० । ९-९ मा सबो-
सी०, स्या०, रो० । १० जिना-स्या० । ११ अनागारा-सी०, स्या०, रो० । १२ छु-
वड्डन-रो० । १३ तं-रो० । १४ विलुप्पमानम्हि-स्या०, रो० । १५ जीयसि-रो० ।

३३८. सव्वभोगा^१ परिजिणं, राजानं वा^२ पि खत्तिथो^३ ।
 बातिमिन्ता सुहज्जा च, न तं^४ मञ्जन्ति मानियं^५ ॥
३३९. हत्थारोहा^६ अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका^७ ।
 तमेवमुपजीवन्ता, न तं मञ्जन्ति मानियं ॥
३४०. असंविहितकम्मन्तं, वालं दुम्मन्तिमन्तिनं^८ ।
 सिरी जहति दुम्मेवं, जिणं व उरगो तचं ॥ 5
३४१. सुसंविहितकम्मन्तं, कालट्ठारियं अतन्दितं ।
 सव्वे भोगाभिदङ्गन्ति, गावो सउसभामि व ॥
३४२. उपस्सुति महाराज, रट्ठे जनपदे चर ।
 तत्थ दिस्वा च सुत्वा च, ततो तं पटिपज्जसि ॥ 10
३४३. एवं वेदेतु पञ्चालो, सज्जामे सरमप्पितो^९ ।
 यथाहमज्ज वेदेमि, कण्टकेन समप्पितो ॥
३४४. जिणो दुब्बलचक्खूसि, न रूपं साधु पस्ससि ।
 किं तत्थ^{१०} ब्रह्मदत्तस्स, यं तं मग्गेय्य^{१०} कण्टको ॥ B. 39
३४५. बह्वेत्य^{११} ब्रह्मदत्तस्स, सोहं^{१२} मग्गस्मि^{१३} ब्राह्मण ।
 अरक्खिता जानपदा, अवम्मवलिना हता ॥ 15
३४६. रत्तिमिह^{१४} चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
 रट्ठस्मिं कूटराजस्स^{१५}, बहु अवम्मिको जनो ॥
३४७. एतादिसे भये जाते^{१६}, भयट्ठा^{१७} तात^{१८} माणवा ।
 निल्लेनकानि कुब्बन्ति, वने आहत्वा^{१९} कण्टकं ॥ 20
३४८. कदास्सु नामयं राजा, ब्रह्मदत्तो मरिस्सति ।
 यस्स रट्ठमिह जिज्यन्ति^{२०}, अप्पत्तिका^{२०} कुमारिका ॥

१. सव्वभोग-सौ०, स्वा०, रो० । २-२. वापि खत्तिथ-रो० । ३. न-रो० ।
 ४. मन्तिथ-स्वा०; खत्तिथ-रो० । ५. हत्थारोहा-रो० । ६. पत्तिकारिका-रो० ।
 ७. दुम्मन्तिमन्तिनं-रो० । ८. सरमप्पितो-रो० । ९. बत्थ-रो० । १०. मग्गेय्य-
 रो० । ११. पहेत्थ-रो० । १२. सोहं-सौ०, स्वा०, रो० । १३. मग्गस्मि-रो० । १४.
 रत्तिञ्च-सौ०; रत्तिमिह-रो० । १५. कूटराजस्स-रो० । १६. तात-रो० । १७-१७.
 भयट्ठा ताव-रो० । १८. अहत्वा-रो० । १९. जीवन्ति-रो० । २०. अप्पत्तिका-रो० ।

३४९. दुग्भासितञ्चि ते जम्भि, अनत्यपदकोविदे ।
कुहि राजा कुमारीन, भत्तार परियेसति ॥
३५०. न मे दुग्भासित ब्रह्मे, कोविदत्यपदा अहं ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३५१. रत्तिञ्चि^१ चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ।
दुज्जीवे दुग्भरे बारे, कुतो भत्ता कुमारियो^२ ॥
३५२. एवं सयतु पञ्चालो, सङ्गामे सत्तिया हतो ।
यथाय कपणो सेति, हतो फालेन सालियो ॥
३५३. अधम्मेन तुवं जम्भ, ब्रह्मदत्तस्स कुज्झसि ।
यो त्व सपसि राजान, अपरज्झित्वान अत्तनो^३ ॥
३५४. धम्मेन ब्रह्मदत्तस्स, अह कुज्झामि ब्राह्मण ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३५५. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ॥
३५६. सा नून पुन रे पक्का, विकाले भत्तमाहारि ।
भत्तहारि अपेक्खन्तो, हतो फालेन सालियो ॥
३५७. एवं हज्जतु पञ्चालो, सङ्गामे असिना हतो^४ ।
यथाहमज्ज पहतो, खीरं च मे पवट्ठितं^५ ॥
३५८. य पसु खीरं छुहेति, पसुपालं^६ विहिसति^७ ।
कि तत्थ ब्रह्मदत्तस्स, यं नो गरहते^८ भव ॥
३५९. गारय्हो ब्रह्मे पञ्चालो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३६०. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मि कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ॥

१ रत्तिञ्च-सी०, रत्तिञ्चि-रो० । २ कुमारिया-स्या० । ३ अत्तना-रो० ।
४ दब्बह-रो० । ५ पवत्ति-स्या० । ६-६ पसुपालञ्च हिंसति-सी०; पसुपाल
विहिसति-स्या०, पसुपालञ्च हिंसति-रो० । ७ गरहते-रो० ।

३६१. चण्डा अटनका^१ गावी, यं पुरे न दुहामसे ।
तं दानि अज्ज दोहाम, खीरकामेदुपदुता ॥
३६२. एवं कन्दतु पञ्चालो, विपुतो^२ विप्पसुखतु ।
यथायं कपणा गावी, विपुत्ता परिघावति ॥
३६३. यं पसु पसुपालस्स, सम्भमेय्य^३ रवेय्य वा । 5
को नीघ अपराधत्थि, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ॥
३६४. अपराधो महाब्रह्मो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मवलिना हता ॥
३६५. रत्तिञ्छि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अवम्मिको जनो । 10
कथं नो असिकोसत्था, खीरपा हञ्जते पजा ॥
३६६. एवं खज्जतु पञ्चालो, हतो युद्धे सपुत्तको ।
यथाहमज्ज खज्जामि, गामिकेहि^४ अरञ्जजो ॥
३६७. न सब्बभूतेसु विधेन्ति रक्खं,
राजानो मण्डूक मनुस्सलोके । B. 400
नेत्तावता राजा अधम्मचारी, 15
यं तादिसं जीवमदेय्यु बङ्का ॥
३६८. अधम्मरूपो वत ब्रह्मचारी,
अनुप्पियं भाससि खत्तियस्स ।
विलुप्पमानाय^५ पुथुप्पजाय, 20
पूजेसि राजं^६ परमप्पमादं ॥
३६९. सचे इमं^७ ब्रह्मो सुरज्जकं सिया,
फीतं रट्ठं मुदितं विप्पसन्नं ।

१ अटनक—रो०, आकडुवा—स्या० । २. विपुतो—स्या० । ३. पम्भमेय्य—सी०, रो० । ४. गमकेहि—सी०, रो० । ५. विलुप्पमानाय—सी०, स्या०, रो० । ६. राजा—रो० । ७. पारमप्पमादि—सी०, स्या०, रो० । ८. इदं—सी०, स्या० ।

भुत्वा बलिं अगपिण्डं च काका,
न मादिसं जीवमदेय्यु वद्धा ति ॥

तिसन्निपातं निद्रितं ।

तत्सुदानं

किञ्चन्द कुम्भ जयद्दिस छद्दन्त,
अथ पण्डितसम्मव सिरकपि^१ ।
दकरक्खस पण्डरनागवरो,
अथ सम्बुल^२ तिन्दुकदेवसुतो^३ ति ॥

जातकपात्तिया पठमो भागो निद्रितो ।

—:०:—

१ सिरकपि-सी०, स्या० । २. सम्बुल-सी० । ३ तिन्दुकदेवसुतो-गी० ।

**वित्तोत्पदानं
अनुवकमणिका**

	अ	अज्जुनं	१३६
		अज्जायकं	२८०
अक्खणवेवी	४३	अट्टालो	१७६
अक्खपराजितो	१२०	अट्ट विदत्थियो	१४६
अक्खा	१९२	अट्टित्तो	७२
अगळ्ळु	३२९	अट्टिसेन	१४३
अगापिण्ड	४०२	अट्टा	१५०
अमारसं	४४	अष्टच्छेदा	३००
अग्निपरियेसन	१२०	अष्टजो	३९, १८६, ३९२
अग्निमाली	२३१	अष्टं	१३६
अग्निमासीनो	२२	अष्टवे	१८६
अग्निवृत्त	४२	अतिमानिता	३०५
अग्निं	१०	अत्यस्त द्वारा	२०
अग्नी न ह्रापितो	२५४	अत्यो अत्यस्त तत्त्वत्तं	१३
अग्ने	३०९	अदिशं	२०७
अङ्गदी	३५९	अद्वुवत्तोलो	८८
अङ्गभगवा	५७	अबम्भो	७७
अङ्गारजाता	१७२	अधिच्च वेदे	३०६, ३४८
अचेलो	३६१	अधिच्च वेदे कितिं पप्पोति	२७७
अचेलो पन्वजितो	३९१	अनन्तपामी सकुणो	८३
अन्विमाली	३८०	अनवसेकं	२२
अच्छ	२८७	अनासवे	१६४
अच्छकोकत्तरच्छयो	२८३	अनिच्चा	२२
अजकाणो सासपे	१०४	अनोकिट्टा	२३१, ३९९
अजगरमेदं	१७९	अनुद्यो	१९७, २८२
अजयूदेन	१६२	अनोमवत्तिनु	१६३
अजरारज	१३७	अन्तच्छिन्नचरो	१७४
अजा	८५, १६२, २६१, ३००	अन्तच्छिन्नमवनेन	१२५
अजिननाटिया	३१, ९५	अन्तच्छिन्नस्मि	१७८, ३०५
अजिना	३०७	अन्तिमा, पच्छिमा सम्भवेय्या	१६९
अजिया पादमोलम्ब	११	अनिमा नक्षरात्ति	१५४
अज्जुने वने	१३७	जन्मकवेण्णमुत्ता	३६

अन्धमहिंसो	१५६	अलोण	१०८
अन्नदपानवत्पदा	१२९	अल्छसिङ्ग	१५९
अन्नपानं	१२७, २०२, २३६, २४०, ३११	अवन्तीसु	३०९
अन्न	१०९, ११२, ११८, २०५, २०६, २१५, २६९, ३८९	अवारियपिता	१२८
अपाकचन्दनं	१८	अविज्जा	१६३, ३०७
अपादकेहि	५०	अवितक्केन ज्ञानेन	३०
अप्पिय पियस्सेन	२३	असात सातरूपेन	२३
अप्पोदवण्णे कुम्मासे	२९३	असिचम्म	२४१, ३००
अवद्धा तत्थ वज्झन्ति	२७	असि	८३, ११७
अभिसारिका	१०७	असि पण्णक	१५०
अमञ्चा	११७	असुरेसु पाण	९
अमज्जपा	२०७	असुरो	२६६, २९२
अमत	३९८	अस्मा कुम्म	९०
अमराधिपो	२६६	अस्सकण्णो	५२, २५१
अम्बहुकुलस्स	१६५	अस्सकराजेन	५१
अम्बकलानि	२४९	अस्सकान	८६
अम्बवते	६४	अस्सत्तरे कम्बोजके	३३८
अम्बुज	१४७	अस्समो	६६, ६७, ८४, २८७, ३४३, ३९६
अम्ब	२८, ४५, ५२, १०६, १०७, २६२, २९९, ३४०	अस्ससम	३०८
अयस	६८	अस्सो	४, ८, १८, ३७, २७९, ३५२
अयोगिनो	९४	अस्स, कम्बोजका	२३३
अयो वन्तेहि खादसि	३०५	अहालिह	९८
अरञ्जा वम्मा	१८	अहि	५०
अरञ्जे कुटिक कत्वा	३००	अहितुषिणक	१२१
अरञ्जं	१०९, ११४, ११५, १२८, १८८, १९५, २०४, २१६	अहिंसा	९१, १८६, ३२६
अरहत्त	२८९		
अरहद्धजो	३७४	आ	
अरहा	१६५, १८४, २१५	आगोवा	३००
अरान	२५१	आचरियो	११३, १२८
अरियमण	२४१, २४२	आचामकुण्डक	६७
अरियघम्म	५५	आचारसीलसम्पसे	१६४
अरणराजस्स	८६	आजञ्जरथ	८१
अलोणक	१५८	आजञ्जो	८
		आजानीये	३१२
		आदिच्चो	४२, १७२
		आदिच	१६०, २१७

आदीनव, कामगुणेषु	२८१	इसे, सम्पन्नचरणे	३९६
आनन्दभट्टो	१४१	इस्सुकी	१३३
आनन्दो	१९७, २४७, २८२		
आमकमच्छभोजिनो	५१		
आमजातो	११	ईसानेमि	२५१
आमलकं	२९९	ईशामुखेन	९
आम	१५८		
आरब्धकं	११५, ११६		
आरद्धदीरियो भिक्षु	३५	उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति	२२
आरामिको कपि	१३	उक्का	२७४
आलुकलम्बानि	३०२	उक्कुसराज	२७४
आलुवानि	२०४	उक्कुसा	३०९
आलोकसन्धि	२८०	उग्गसेनस्स	३३९
आलोपा	३२६	उच्छुमुट	२९९
आबट्टनी महामाया	७१, ३४४	उणं ममा समारुद्धो	१८
आवासिको, महाविहारे	२८०	उच्छापेरिया	३२२
आसन	१०३, ३०९	उण्णनामि	५०
आसन्नो	२५४	उण्हे	१३४
आसावती लता	१३१	उत्तमङ्ग	५२
आसीविसो	६१, १५२, १८८, २०१, २५४, ३५५	उक्ककुम्भो	११४
		उक्क	१०३, ३०९
		उदपाने	१२५
		उदयो	२२५
		उदुक्कल	८०
इत्थी परिणायिका यत्थ	५	उदुम्बरमूलस्मि	२९२
इट्ठिया	७०	उदुम्बरो	५२, ८४, १०६
इन्दगोपकसञ्जभा	२६२	उद्दा	१५०
इन्दसमानगोत	३७	उद्दालका	३४०
इन्दसमी	१८५	उद्दालको, सीत्तिथानुलवसको	२७७
इन्धो	१०८, २३१, २९२, ३९४	उट्ठियानि कम्बला	२९४
इल्लिस	१९	उन्दुरानं	१०४
इत्ति	६५, ७४, १२५, १६०, १७४, १८४, १८९, २१५, २८१, ३०२, ३०३, ३०६, ३०८, ३१०, ३४४, ३५८	उपबोत्तियो	३०५
इत्ति, हारितो	१८४	उपलम्भयो	३०५
इत्ति, लोमसकस्सप	१८५, १८६	उपाहन	२३९
		उपोसथं	८४, २८४
		उप्पलवण्णा	२८२

उपपल	६१	बोद्धिब्याधि	१५९
उपपाता	२१	बोदन, सालीन	९०, १०८
उपपादवयधम्मिनो	२२	बोसधिकार्यो गन्थोन्ति	२९४
उव्वरि	११३	बोसवेहि	२१६, २७३, ३५५
उभयत्थ कटमाहो	२८५	—दिव्वेहि	३७९
उभिसि पिळका जाता	१९	बोसप्पो	३९६
उभो कुणी	१९		
—खज्जा	१७४	क	
—लोके	१७४	ककण्टको	३२, ४०
—विसमचक्खुका	१९	कनकटकाभिव	१११
उमापुप्फसरिणिभ	३२१, ३३७	कनकटको	१४०, १४१
उम्मत्तरूपो व	३२५	कनकाव	९८
उरगो	९४, १००, ११३, १४६, १५२, १६१, १७३	कन्वानि	१६७
उल्लूको	७३, १७७	कच्छपलोमान	१७६
उसभो	१८, १५८, १९७, ३२२	कच्छपो	५१, ५४, ७४
उसीनक	२४०	कच्छ नागान	३०८
उसुकारकतेन	६६	कञ्जक	१२७
उसु	२६२, ३२०	कट्ट निप्लवित सेव्यो	१८, २६३
उळार भणिरतन	३४७	कणवेरेसु	९४
		कणिकारा	२१८
		कण्डरीकिन्नरान	१०५
		कण्डिन सल्ल	५
		कण्ड	७८
ऊ		कण्णको	५५
ऊमि, समुद्वस्स	१३४	कण्णिका	१४६
		कण्ह	२१६
		कण्हसप्पो	१२१, १३६, १४०, १४१, १५२, २३४, २५०
		कण्हानोत्तमकेहि	५०
एको भिसनको बने	२२	कण्ह युञ्जन्ति	९
एको व सेव्यो	२३	कत्तिक	३२
एक भत्त	३०१	कव मूल अदिस्वान	७२
एणिकूलस्मि	१५५	कहमो	१४७
एरण्डो	८३	कपणो	१२६
एरापथेहि	५०	कपि	६५, ७४, ८४, ९६, १५४, १८८, ३८४, ११
एसिकानि	४४		
एळमलागुम्बे	१२६		
एळमूगो	१२		
एळिके	१७७, १७८		
ओ			
ओकिण्णा रजरेणूहि	२९९	— आराधिको	

कपिचितं	१०९	काकोला	१३०
कपित्थना	८४	काकं सुपण्णा परिवारयन्ति	१९
कपिले	३७०	कातिथानि	१६८
कपोतो	१२, १२६	कामभोगी	१०१, १११
कप्यक	१४५	कामरागं	१७२
कप्यस्स	१०८	कामा, पक्को	३४९
कवळ	८	कामा, पळियो	३४९
कमण्डलु	४२, २०३	कायस्स चेदा निरणं	८१, २०५
कम्बला, उद्दिमानि	२९४	— सप्यञ्जो	२८१
कम्बुकायूरधरा	३४०	कायूरि	३५९
कम्बोजका अस्स	२३३	कालवाते	१३२
कम्बोजके अस्सत्तरे	२३८	कालिङ्गमारुद्राजो	२५७
कम्मकरा	२०७	कालिङ्गो	७५, २५६, २५७
कम्मकिलेसो	१४७	काले, सरदे	१६०
कम्मारगामस्मि	१३८	कासायवत्त्वं	२९०, ३७६
कम्भुना	१३१	कासाव	५६
करण्डको	१५८	कासिकचन्दनं	२७९, ३८९
करीसठान	१३५	कासिक वत्त्वं	८३, २९४
कलधुका	२९	कासिपती	२२१
कलाप, धनु	३२७	कासिपुर	३७६
कलिङ्गा	८६, १५८, १९२	कासिराजा	९२, ३३७, ३३९, ३९४
कल्याणधम्मो	४०, ४१	कासिराजेन वेवेहेन	२१९
कवच	२१८	कासिस्स रञ्जो	३७५
कसि-वाणिञ्ज	२९९, ३३२	कासी	७८, २५५, ३८१
कसिस्सन्ति, मज्झलेहि	२४०	कासुमारियो भवुके	३२५
कस्सपो	७४, ९१, २५४, २५८, २५९	काळकण्ठी	२०, ४७, १३३
कहापपवस्सेन	६८	काळमनखे	२००
कळम्बानि	२०४	काळवाहु	९९
कळायमुद्धि	४२	काळा मिषा	३८
कळीरो	१६०	काळिकाय	२६०
काकनीळ	७६	काळुवापी	२८२
काकराजा	८२	काळे	६
काकवती	९८	किङ्किणियो	२९८
काकसङ्का	१३०	किन्नाकिन्नेसु, ब्राह्मणा	३०३
काको	७५, १०४, ११६, १४०, १४१, १४४, १७७, ४०२		

कंसयालं	१२६	कुञ्जुतरा	२८२
कसपूर, रूपिय	२२४	कुञ्जेन	५९
कसमल्लके	८८	कुरप्पानिस्स राजिनो	१३६, १३७
कंसो	१८, ७८	कुरप्पे	७१
		कुरमाली	२३१
		केत्तपालस्स	९३
ख		केत्त	२५८, ३६२
खग्गवट्ठस्स	१०१	केम गहि तत्थ गरी उदीरितो	३०
खम्भ	७१, १४८, ३००		
खम्भ पग्गय्ह ब्राह्मणा	२४१	ग	
खज्जा, उमो	१९	गङ्गमाल	१७२, १७३
खज्जोत्त	१२०	गङ्गा	७२, १२८, १५५, १७६, १८४, ३१७, ३७८
खण	२४९	गङ्गातीरस्मि	२५५
खत्तिमो	१०१, १०२, १११, ११३, ११९, १५०, १५७, १५९, १६५, १७१, १७६, २१४, २१६, २५०, २७८, २७९, २८४, ३१४, ३३१, ३३३, ३४४, ३५४, ३८१, ३९८	गङ्गाय्यो भण्णो	५१
		गङ्गा, भागीरथि	२९६
		गजङ्गुल्लाय नवकम्मिको	२८०
		गजो	३७, ५९, १०२
		— छन्विसाणो	३७१
खद्विरो	५२, २५१	गण	१५४
खन्ति	५७, ८७, २७८	गण्डकुञ्छि	३०५
खन्तिवीपिनो	९२	गद्वभो	४४, ४६, १२५, १७७
खन्तीबलो	२२३	गन्धधेनोसि	१४३
खन्तीसोत्तमस्स	१७२	गन्धव्वपुसा	२६१
खरछिन्न	६०	गन्धव्वमनुस्सलोके	३५८
खरत्तण	१४४	गन्धव्वराजा व	३४१
खरभोत्त	१३८	गन्धव्वा	७१, ३५८
खरपुत्त	१३७	गन्धव्वी	३३५
खरस्सर विण्णिम	१९	गन्धमादन गिरिवरं	१७७, ३२७
खराजिना	१२९	गन्धारराजस्स	२२०
— जटिला	२७७	गन्धारविसय	१५६
खरादिघे	६	गन्धारानं	१५८
खानुषात्तसमा	२९९	गन्ध	२१५, ३३३, ३४८
खीणासवा भरह्ता	३०७	गन्धसेय्या, अन्तिमा पञ्चिमा	१६९
खीणो ससारो	१६९	गन्धो	१२८, १३०
खीरवक्ख	१२३	गन्धाय	२४२
खीर	२३१	गन्धो	१९६

गव	६९, ९६, १०२, १५३, १९४, २३८, २७९, ३२२, ३६२	गोषा	९३, ९७, ३७८
गाथा	१५३, १६४, २३९, ३११, ३१४, ३४३	गोषाकुलं	३२
गाथापदानं	२६५	गोपनिसावेहि	३००
गाथा, सुगीता	३०८	गोपाणसियो	१६६
गामणी	४	गोपानसो	१६१
गामनिगमो	१३६, १४६	गोपिपासिकजातिया पुरिसा	२०८
गामन्तकानि	३७	गोमयचूष्णानि	१२०
गामपति	४९	गोरविन्द	३१६
गामेसु निगमेसु	३८४		
गामो	४३, ९३, १०४, ११४, १२८, १६५, १८८, २९८	घ	
गाम, भरक्या	१०९	घटो	११४, २१६, २१७
गावी	१८, ४०१	घुणो	१९९
गावो	१९२	घोरविखो	२८५, ३३८
गिज्झपम्बो	१७९	— नागो	२१, १००
गिज्झो	३९, १३२, १४९, १७९, १८०	च	
गिम्हानं	१८५, ३७९	चक्कनामीन	२५१
गिरिकन्धर	७६, ११५	चक्कयुग	२०९
गिरिदत्तेन	४४	चक्कवाको	१८६, १८७, २११, २१२
गिरिदुग्गानि	१६२	चक्कस्स नेमि	२३३
गिरियस्स	१४७	चक्क	२४, १७९, १९३, १९४
गिरिवर गन्धमादन	३२७	चण्डालपुककुसा	११९, २५०, २७८
गिरिसानुदरीचरो	१४१	चण्डालपुत्तो	२४९
गिरि, ञ्णडोरण	२१८	चण्डालयोनि	३०९
— मल्ल	३२७	चण्डोरण गिरि	२१८
— हिमवन्त	२६१	चतुरक्खो	१९१
गीतेहि	२८०, २९५	चतुरो दीपा	१७७
गुम्भियो	१२१	— धम्मा	१५
गुहाय सेलस्स	७५	चन्दनसारानुलिसे	११३
गोघातकसमा	३००	चन्दनुस्सदो	१०७, १८५
गोदु	२५५	चन्दन	३२३
गोणो	११२	चन्दवती	१८६
गोतमो	१५४, ३०२	चन्दिमा	२००, ३६८
गोत्त	२८७	— सुक्कपक्खे	३८१
		चन्दो	१११, ११४, १७७, १८६, २१०, २३६, २४२, २७०, २७१, २८९, ३०६, ३३३

चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो	२८६, ३७०	जम्बुको	४५, १०२, १२६, १९१
चम्	३५	जम्बुदीपा	२३६
चम्पेय्यको नागो	३३७	जम्बुयो	३४०
चम्पेय्यस्त	३३९	जम्बु	५२, १०६, २९९
चातुर्दश	२८४	जम्भ	४००
चापो	१४७, २६५	जयद्विषो	३६५, ३६९
चिञ्चामाणविका	२४७	जरगवा	७९
चित्तक	३१९	जरुधानं व	३०७
चित्तलतावने	१३१	जलावृज	३९, ६९२
चित्तसिद्धने राजरये	३०८	जातकं	१९७, २४७
चित्तो गह्वरति	२८२	जातरूपमये	२५६
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि	१३०, १५२	जातरूपं	६८, २२२, २७९, २९४,
चिलाचा	२७४		३४१, ३६२
चुला, तिदिवा	३६४	जातवेद	१०, ३२
चेदो	१७७	जातवेदसमेन	८८
चोरीन	३९६	जातवेदं पदवृत्ति	१२०, ३०५
चोरो	९१, १४१, १७०, २२६,	जाति	११९, ३२४
	३६२, ३९९	जातिमयो	३०५
छ		जातिमनुपपन्नं	९७
छकणहारिका	१५९	जातिसम्भवो, दुस्स्वार्थ	६
छत्त	१४८, १७७, २०७	जातुमेती	२१
छविसाण राज	३२१	जातं सरणतो मयं	३६
छव्यामुत्तहि	५०	जानपदा	१८५, २६४, ३६६, ३३२,
ज			३४३, ३७१
जच्चन्वो	२४६	जारं	१२६
जटा	९७, ३०७	जाळं	१०, ३९, ५४, १४९, २३४,
जटिला	१२९, २९२		३२२, ३५०
— रजस्सिरा	२४०	जिया	१४७
जनकस्त	१५२	जीवकं	२३
जनपदो	२५४, २६४	जीवलोको	११५, १७६
जनसन्वो	२३९	जीविकस्थो	१३०
जपन्ति मन्ते, ब्राह्मणा	१२९	जीविका	८०, ९१, १८५
जप्पमधिककाले	२१४	जुष्टं	६
जम्बु	१७६	जूते	१२०
		झ	
		जालभूमिया	८४

ज्ञानागार	३४२, ३४३	तारागणे	३७९
ज्ञानानुयुत्तो	८४	तालफल	१७६
ज्ञानेन, अवितर्ककेन	३०	तालमत्ता	३४१
		तालमूल	४१
अ		ताला	३३२
आपेहि	६४	तावतिसा सङ्गन्का देवा	२९५
आतिसङ्ख्यपुरवक्षत	५	तावतिसेसु देवेसु	२९६, २९७
आतीनं	११३	ताळ	१२६
		तिकूट	३२७
ठ		तिणपरिचास	६७
ठान, ब्रह्ममुपेहि	३३४	तिणबीजानि	१४४
		तिणमत्तो असण्णित्त्वो	२१
ड		तित्थियान	१०४
डिण्डिम करस्सर	१९	तित्थेहि	८
डससरीसये बातासये	१३४	तिदिवा चुता	३६४
		तिदिवेव वासवो	२६६
त		तिदिव	११९, ३३३
तक्करान	३२४	तिदिसानमिन्दो सक्को	१४२
तक्कला	५८, २०४	तिन्दुकस्सस्स	८९
तक्कसिला	५८, २००	तिन्दुक	४२, ३२५, ३८२
तक्किका	२९२	तिपुकणविद्धो	२८१
तच्छक	१२२	तिपुसीस	६८
तच्चसारसमप्पिता	१२२	तिम्बवतित्थास्मि	३४२
तच्च	२९०	तिरिटी	३५९
तच्च व जिण्ण उरगो पुराण	२९०	तिरीटवच्छो	६९
तच्छक	१२२	तिरीटिनो	१०१
तच्छलनाळिकाय	४	तिरोकुट्ट	३१४
तच्छल	९३, १०४, १६७	तिरोकुट्टम्हि	३४३
तच्छलखयरतो	६८	तिरोसेल	३१४
तच्छा बुक्खस्स सम्भव	२९५	तिलका	३४०
तप्पस्सिनियो, मुण्डा	२४०	तिलकाहृत	७३
— सङ्गाटिपास्ता	२४०	तिलमुट्ठिया	६६
तप्पस्सिनो	७४	तिला	६३
तपो	८७	— पिट्ठा	१६७
तप्पेमि अन्नपानेन	२८३	तिलोदनो	१६७
तप्पेमि	११७, ११८	तिससाभा	२१८
तप्प	१३५		
तप्पचूळ विङ्गयम	२२७		
तप्पलोह	१५		
तपो धम्मा			

तुण्डिलो	१३९, २६०
तुण्ड	१३६, १७७
तुत्तेहि पाचनेहि	२८१
तृणिं	३७३
तेदण्डिको	६९
तेलकुम्भो	३६०
तेलघोते	७१
तेलपत्त	२२
तेल	२४, ९७, ९८, २२७
तोमरानि	३२५
तोरणान्	४०
तोरण	४४

थ

थग्गहावट्ट	५८
थाल, मत्तिक	१२६
थुस	१०४

द

दण्डिका	२११
दण्डानि	१९
दण्डकिरुणो	३६८
दण्डो	७९, ९७, १५२, १९४
दहूर	३४, ४१
दधि	२३१, ३६४
दधिमाली	२३१
दधिवारक	९३
दधिवाहन	४५
दधमपुप्फ	१५०
दधो	८६, १६३, ३२६
दर्	११५
दरीमुखो	१३०
दसरथो	६८, २२९
दानवो	१८९
दायादा	१४१
दासपोरिस	२३८, २५८

दासी	२१९, २२१
दासो	११७, ८८, २००
दास्यो	२०७
दिगुणपलासो	२६
दिट्ठेव धम्मे	१४२, १४३
— पसंस	२८८
— पाससा	१०
दिब्बेसु कामेषु	६८
दिब्बेहि ओसवेहि	३७९
दिविया	३४०, ३५९
दीचामुलवक्षण	९
दीपकस्त	२३६
दीपा, चतुरो	१७७
दीपायन	२०१
दीपिनो	३८, ४६
दीपियो	३५५
दीपी	३८३
दीपो	९२, २३७, २७४
दुक्खाय जासिसम्भवो	६
दुक्ख सुखस्स रूपेण	२३
दुग्गाति	१७१, २२६
दुग्गज्जो	८८
दुग्मवासी	३०४, ३०५
दुग्मुखो, पग्मवाकानं	१५८
दुतो	६९, ८२, १०८
दुभक	२०, १२३
देवता	८०, १६३, १७३, २८४, ३३५
देवदत्तो	१४१, २४७, ३७६
देवदूता	४
देवधम्मा	४
देवराजा सुधम्मति सक्को	८६, १०५, १०८, १४२, १६८, २९७, ३१४
देवलोके	३३३
देवसङ्गा सुधम्मार्थं समागता	२८४
देवसमा	१५८
देवा	४७, १३१, २१४, २८९

देवा, तानतिता सन्दका

२१५

देवान मन्दन वन

१८२, १८३

देविन्द

१८२

देपिलो

१७५

देधेसु सुवम्पती

३१२

देवो

१३२

दोणि

१३८

दोणि सवायन्तूपात्र

२३७

दोतो

१६३, १८४, ३०५, ३०७

द्वारपाल

६२

द्वारा, अत्यस्ता

२०

ध

ध

११४, ४०२

ध

५७

ध

५८

धज

५८

धज्जापण

१२१

धतरट्टो

१३४, ३२२, ३२३

धनञ्जयाय

९९

धनपालि

२३

धनुगहो

४३, २९४, ३८६, ३९४

धनुहत्थकलापेहि

४२

धनु

७८, १३७, १५७, ३७३

— कलाप

३२७

धनेन कीता भरिया

२२६

धम्मधजो

१३६

धम्मस्तरी

३५५

धम्मपद

१७६

धम्मपालो

११६, ११७

धम्मराजा

१०४

— विवेहान

२८४

धम्मा, चतुरो

१५

— तयो

१५

धम्मामुवत्ती

२०

धम्मे, विट्ठेव

१४२, १४३

धम्मो

५७, ७७, ९५, १३१

— मतो

१६०

धम्म, कुसल

१४

धातिचेल

१४३, १९१

धिति

१५, ५७

धुत्तको

८१

धुत्तो

९४, १२०, ३६२

धूमकेतु

२००, ३८०

धूमनेत्त

२९९

धूमो

१३०

न

नक्षत्रतपदकोविदो

३८७

नक्षत्रमालिनि रति

३९६

नक्षत्रयोग

२४९

नगानि

१५८

नगो

२२, ३६१

— मुण्डो

३९१

नङ्गलैहि कसिस्सन्ति

२४०

नङ्गुट्ट

३२

नच्चणीत

१२६

नच्चेहि

२८०, २९५

नदो

५३, ८०, १९२

नदी

१६, १६२

— अपरिपुण्या व

२७०

नन्दको

११

नन्दन वन, देवान

१८२, १८३

नन्दिय

१३६

नन्दिवेनेन

८६

नन्दो

८८

नम्मवातीरे

३०९

नरकं

८७, २४६, २५०, २६५

नवकस्मिको, शब्दकलायं

२८०

न विस्सये तित्थसमा हि नारियो

१०५

नळमाली

२३२

नल्लेन वारि पिस्साय

७

नळी	५९, २३२	निलञ्छका	३००
नळो छिन्नो व सुस्सत्ति	३०९	निलीयस्स	१४९
नागकञ्जा	३३५	निसित्त	२०८
नागराजा	११६, ३७७	निसे बग्गी व	३२४
नागे हेमकम्पनवाससे	३१२	निस्सेणी	१७६
नागो	४६, ५७, ६७, ७०, ७५, ८१, १०२, ११६, ११५, १९७, २१८, २१९, २५७, २९४	नीलमन्त्रिक	११६
— चोरविसो	२१, १००	नीहवा हीनवादा	२८९
— चम्पेय्यको	३३७	नेगमो	१८५, २२८, २६४, ३७१
— पाल्लेय्यो	२८२	नेत्तिसवरधारिणि	४२
नागरिय	११	नेत्तिसो	२२७
नामादिङ्गिके	११५	नेमि चक्कस्स	२३३, २५१
नानारट्ठेहि वाणिजा	२३१	नेरञ्जर नदि	३०९
नामगोत्तं	१४२, २४९, ३१७	नेक	१३१
नारद	१०८, १७४, २५४, २९७		
नाभिको	१२८		
नाभ	४६, ११८, १५५, १९९, २३२, २३४, ३४९, ३८५		
— संयन्त सबटाकार	१७०		
निकती	९८, ३२६		
निमित्तताभिक्ष भुञ्जन्ति	३००		
निकसे	२५६		
निगम	१५७, २५६, २९८, ३८४		
निग्गाहकसमा	२९८		
निग्रोधदीजानि	१६२		
निग्रोधो	५, ८४, १२३, २०३		
निधि	२६८		
निब्बान	१७६		
निमिराजा विदेहान	१५८		
निम्बसुल्लिम्	९१		
निरयं	११, ९२, १३०, २०५, २८९, ३२६, ३८५		
		प	
		पक्कस्स बट्टमी	२८४
		पङ्क्तो	१२९
		— कामा	३४९
		पक्कक	१०७
		पण्णेक्कुद्धो	२८७
		पजापती	३६८
		पज्ज	१०३
		पञ्चवसि	२८४
		पञ्चसिद्धो	२४२
		पञ्चालराजा	३१०, ३२५, ३६५, ३९९, ४०१
		पञ्चाला	५८, ९६, ३८६, ३८८
		पञ्चालान दुम्मुखो	१५८
		पञ्चालान रत्नेसो	३२४
		पञ्चालि	३५१
		पञ्चालो	४००
		पञ्जा	१५, ३८, ४२, ५२, ६४, ९६, १५४, १८३, १८४
		पञ्जायोधेन	३७९, ३८०

पञ्चदश वेद्याकरणेन	१७७, ३१९	परिसङ्कुपयो	१७९
पणवा	३३९	परुळहृक्छन्नोयो	१४५, ३०२
पण्डरको	३२७, ३८८, ३९३	पलास	८९, ११७, १२३
पण्डवो	४४	पलिषो	१२९
पण्डुबलाम हरिनो दुमो व	२९०	— कामा	३४९
पण्डुद्वि	३८	परलङ्घ	३३७
पण्डु अग्नि	१५०	पमदा मिगा	५०
पण्डुमन्यते	१६६	पमस, दिट्टे व बम्मे	२८८
पण्डुनात्र	३४३	पहुताय पुतो	१९
पनपदी	५०	पाचनेहि तुत्तेहि	२८१
पनिगोलम्य	३२५	पाटलि	१८४, ३४०
पनपुटस्नेव	३०६	पाटलि मन्धुवारका	३२८
पनहराग ममणका	२४०	पाटियानि	२९४
पत्तिका	३७१	पाटीन	२१२
पत्तिहायका	२३१, ३९८	पाणातिपाता	२०४, २९१
पत्तिया, योगकरेमन्म	१६	— विरतो	२८८
पत्त	९१, ९२, १८५, १८६, ३५२	पाणिमसरा	२४३
पद, मच्युनो	७०, १८३	पाण, अयुरेसु	९
पद्मानि	३९८	पानिया मोवणमयाय	१९८
पनसेहि	७०	पाति	१४८
पनादो	५२, १०६	पाथेय्य	१३२, ३८३
पन्थक	७१	पादमोलम्ब अजिया	११
पन्थघात	२३	पानमोजन	१३६
पपा	२४१	पानागार	१६, २३४
पव्यजितो, अचेलो	१६, २३४	पान	१०९, ११२, ११८, २०५, २१५, २६९
पव्यज्जालमयो	३९१		३८९
पव्यतराजसेट्ट हिमवन्त	४	पायासस्त	८
पमङ्करो	३९६	पारासरियो	५६, ११३
पमङ्कचति अग्नि	१०४	पालिमहका	२५०
परकम्मकरो	१०	पालिलेय्यो नागो	२८२
परलोको	१६४	पावुरण, हेमन्तिक	१७६
परगहा	२१०, २२५	पानुस बलज	२१२
परिणायिका इत्थी	३३८	पासहत्थो	२९०
परित	५	पास	३९, १४९, ३२२
	३६, ३७	— वारसिक	११७

मिङ्गलो	१००		२१०, ३५४
मिङ्गियानो	१०६	पेसुञ्ज	१०९
मिङ्गियो	११३, १९१	पोसखरणी	१८, ४७, १४७
पिटुमण्डेन मन्त्रित	१२७	पोट्टुपादो	४८, ९९
पिट्टा, तिला	१६७	पोत	१३६
पिट्टिमसिको	२३९	पोसथिको कपोतो	२८५
पिण्डो	८, ११, १४४	पोसयन्ति, अबेळके	२९९
पितरो	२१४, ३५८	पसुपिसाचको	१०८, ३०४, ३०५
पिप्पलि	९७, ९८, १४१	पसुमुट्टि	१२२
पियक्केन अप्पियं	२३	पवन्ति, सिला	१९
पियालानि	३२५	पवो	११२
पिलक्कुदुम्बरानि	१६२		
पिसाचा	३५, १०८, ३५४	फ	
पीठसम्मिं	१०५	फण	१४०, १५२
पीठं	१०३	फन्दनो	२५१
पुक्कुसं	१५१	फलकेन	११८
पुचिमन्त्परिवारो	४५	फस्सेहि	३३३
पुचिमन्त्स	९१	फाणितस्स कुम्भो	३६०
पुटकम्भस्स	७७	व	
पुट	७७	बकराणस्स	१६८
पुण्डरीकानि	१४३	वको	११, १०६, १५४
पुण्णकस	२२३	बदरानि	२९९
पुण्णमासिया	१३९	बदराफलकानि	३०३
पुण्णिका	८०	बद्धा पि तत्थ मुञ्चन्ति	२७
पुण्णो	२८२	बन्धो	३२६
पुत्तेन, वामुस्स	१८९	बब्बु	३१
पुत्तो, पट्टत्ताय	१९	बल्लजं, पावुस	२१२
पुनव्वमाय	१६९	बलाका	७४, १२७
पुव्वकिञ्चं	२६९	बलिं	४०२
पुव्वेनिवास	१३०	बल	१३२, १५७, ३१४
पुराणकुक्कुटो	५२	बहुकाम	२४२
पुराणचोरान	८	बळवामुखी	२३२
पुरिसा, गोपिपासिकजातिया	२०८	बल्लिस	२४७
पुरोहितो	१८५, ३००	बाराणसिमाहो	७८
पूतिमसस्स	१९२	बाराणसी	४, ८२, २३१, ३४२, ३८१
पेवो	१२५, १५९, १६०,		

वाचनिकरस	१०६	ब्रह्मपति, अन्तिमा	
वावेण	१०४	ब्रह्ममुपेहि ठान	१५४
वाहिको	१६९	ब्रह्मलोको	३३४
विळारो	१३५	ब्रह्मवर्ण	१५५, १८४, ३४२
विळार	२४५	ब्रह्मे	३५
— यत	२९		७२, ११५, १२५,
विळालियो	२०४		१५४, १६०, १६७,
बीजानि	१७६	ब्राह्मणप्रतिपा	२१९, २२०, २५५
बीज, मागादिक्	७०	ब्राह्मणजागिकी	१८५, २६६
बीरणथम्भकस्मि	५३	ब्राह्मणा	४३
बुद्धगासग	१३२	— जातिमन्तुपपन्ना	७५, ११९, २५०, २७८
बुद्धामुमत्तानि	३३४	ब्राह्मणे, महासाले	३०४
बुद्धेन वेत्तिन	४८	— समर्थे	२५६
बुद्धा	१०४, १५५, १६३, १६४, २५७, २५८, ३७६, ३७७	ब्राह्मणो	४१, ५८, ९७, ७४, २०६, २७८, २८३, ३५४, ३९६
बुद्धो सारसम्भो	१०४	भ	
बेल्लुय	९६, २९९	भयवा, केमी	१०८
बेरल	४६	भग	३५
बोधि	२५६	भगव	४२, १५८
बोधिमण्डमनुत्तर	२५८	भगवति	१५८
बोधिसत्तो	१९७	भण्डक	१९१
व्यगयो	३८, ४६, ७४, ७८, १३१, १४४, २९२, ३५५, ३८३, ३९६	भण्ड	१२६
व्याममत्तानि च पेसुणानि	१०	भतिकाय यजिस्सन्ति	२४१
ब्रह्मचरिय	१६, १६०, १६१, १७६, २००, २०१, २०२, २०६, २०७, २५४, ३४४	भत्त	११४, १२८, १४१, १४४, १४८, १८४
ब्रह्मचारी	१०३, १५३, ३३२	— एक	३०१
ब्रह्मज्जा	२७८, २९८, २९९, ३००, ३०१	भद्वि	७१
ब्रह्मत्तर	१२३	भद्वी	७२
ब्रह्मवत्तो	९६, १०६, ११२, १३०, १७२, ३९९, ४००, ४०१	भद्वालो	२३४
		भद्विका सुर	१४
		भद्विकारो	३७८
		भरतो	१६९, २२९
		भरिया, वनेन कीता	२२६
		भरुवाणा	५३
		भस्कातियो	३२७, ३३०

भारद्वाजो	२५१, २५६, ३७७, ३७८,	१४९, १७३
	३८०	मच्छो, मङ्ग्लेय्यो ५१
मिक्षु, आरद्धवीरियो	३५	मज्जपानं २५३
मिक्ष	२०२	मज्ज २५५, ३०१
मिश्रफलो सागरस्तेव मज्जे	११२	मणि ६६, ६७, ७९, १९७
मिसं	१४३, ३०३	मणिकुण्डल ४९, ८१, १११, ३१८,
मीमसेनो	१९, २००	३३७
मुजङ्गमो	१४०, १५२	मणिरत्न उल्लार ३४७
मुस	७९	मणीमय रथ २०९
भूतनिवासरूपो	८९	मणीमयं सप्तं २१६
भूगृहा	११६	मण्डव्यो २०३, ३०७
भकेन	१६८	मण्डुक ११६
भेदा, कायस्स	८१, २०५	मतो धम्मो १६७
भेरिमुदिङ्गसङ्खे	३०८	मत्तिकबूपस्मिं ११२
भेरी	३३९	मत्तिक शाल १२६
भोगिनो	९४	मदो १८४, ३०५
भोजो	३५५	मद्व १५१
म		मधु १२१, २५०, ३०३, ३६४
मकरो	८३, ११८	मधु-अञ्जन २९९
मकसपादानं	१७६	मधुके कासुमारियो ३२५
मक्कटियानि	८४	मधुगन्ध १२१
मक्कटो	४२, ७४, ८४, १०४, १२०	मधुस्त्रियो २५०
मक्खिका	१७७	मधुदो सेट्टवानरो २८२
मक्खिता, वहिरेल	१३०	मधुमंस मिपाविलं ३९४
मक्खित, पिट्टमण्डेन	१२७	मधुरत्त १२१
मधदेवस्मिं	१४८	मधुवर्ण १२१
मधवा	८६, १०८, ३१२	मधुस्स कुम्भो ३६०
मङ्गला	२१	मनुज्ज द्दं १०
मज्जुनो पव	३९८	मनुस्सलोकै २८९
मज्जुराजा	६२, ३५५	मनोजो मिथराजा १४७
मच्छकच्छप	३००	मन्ता, ब्राह्मणस्स २५०
मच्छका	६१	मन्ताभिजप्येन २४९
मच्छगुम्भ	४५	मन्त ९०, १२२, २२०, २४९,
मच्छा, रोहिता	९३	२५१
मच्छो	१०, ५४	मन्त जप्पन्ति १२९, २७७
मच्छो	६०, ८०, ८३, १२४,	मन्दारकैहि सञ्जज्ञा २९६
		मन्वातु ६८

मयूरवीरगच्छाम	५०	माळा	१३१, १४१, २१५, २७९
मयूरजञ्च	२५२	माळाविलेपन	२५८
मयूरो	५०, ५४, ३४०, ३५९	मालिनी	१०७, १८५
मय्दको	१४१	माली	१९०, ३५९
मत्स्यगाम	२८७	मामदुमासेन च वाति होति	२०
मन्त्रिको	२८७	मामो रम्यको	३७९
मल्ल गिरि	३२७	मस्मू	७०
मस्तुत्तिया	१४५	मिगराजा, मनोजो	१४७
महृणवे	७०	मिगवाहिनी	९६
महानादि	४८	मिगमन्त्री	१७८
महानेश	१२४	मिगा	३९६
महापतापम्प	११६	मिगा, काळा	३८
महापथ	१८८	मिगाधमा	१०९
महाप्रह्ला	१८३, २३९, २५८, ३७७,	मिगा, पसदा	५०
	४०१	मिगाविल मयुमस	३९४
महामाया, आवट्टनी	७१, ३४४	मिगालोपो	१३२
महाविदे	१८४	मिनो	६, ६८, ७८, ८३, १२४,
महाविहारे आवायिको	२८०		१२८, १३१, १६०, १६५,
महानानि ब्राह्मणे	२५६		१७०, २६२, २६३, २६४,
महामिन्धु	३७८		२६६, २७२
महिष्ठासुरा	८	मित्तको विष सोचती	११
महिमा	३००	मितो हवे सत्तपदेन होति	२०
मही, कुम्भुळानुगता	१७२	मिथिलगह बदेह	३७, ४०
महोदधि	३२, ८३	मीळहेन	५७
महोसयो	४०, ४७, ३१९, ३४७, ३८८	मीळहेन लिता	१३०
माणवकी	४१, ७६, २३९	मुगा	९३
माणवी	३८, ६९, ७७, १४८, १७२,	मुञ्जरोहित	२१२
	१९१, २०९, २१०, २७९, ३०६,	मुण्डा	२४०
	३९९	मुण्डा तपस्तिनियो	२४०
मातङ्गरञ्जे	१८१	मुण्डो नयो	३९१
मातङ्गो इमि	३०५	मुत्ता	६८, १६९, २६४
मातङ्गो सोमदत्तो	१५९	मुत्ति	७
मातलि	९	मुदिङ्गा	२४३, ३३९
— देवसारवि	२४२, २९५	मुद्रा फलनु सत्तवा	२८३, ३७०, ३९५
मातालय	३७	मुनि	३, २३९, ३४८
मानुसका	७५	मुनिकस्त	९
मारो	१४१	मुरजालम्बरानि	२४३

मुसलुत्तर	७९	यमसाधन	३१३
मुसलेन	४७	यमुनाय	७२
मुहुत्तनक्खत्तपथेषु वृत्तो	२७९	बभौ	१७५
मुहुत्त	२४९	बव	५३, १२५
मुळालपत्तान	१७७	यस लढान दुम्भेवो	२८
मूसिका	५०, ५५, १२५, १७७	यादिस वपते नीज	११३
मेण्डवरो	९७	यान	१९८, १९९
मेण्डस्स	२४४	यामुनो	५१
मेत्ताय	१८	युञ्जन्ति कण्ठ	९
मेथुनक	७४	युद्धकथा	१९
मोग्गल्लानो	२८२	युद्धञ्चयो	२२८
मोरञ्छापो	८२	युधिष्ठिलो	१६२, २९७, ३७८, ३८०
मोक्षपसेविना	६६	यूगो सुवर्णयो	७१
मोरो	३६, १०४	यूषपति	११५
मोहो	१८४, ३०५	यूषस्स	१५४, १५७, १५८
मोर्लिनि	१९९	योगक्खेमस्स पत्तिया	१४
मंससाक	१२७	योगक्खेमो	३५, ७४, २५२
मससुल्ला	९३	यो पुब्बे कत्तकत्थाणो	२१
मसारहस्स	३२	र	
मसूपसेचन	१०८, १४८, ३०२	रक्खसाण	१०८
मसीधन	३६५	रक्खसीन	३०
मस	४९, ९३, १०४, १४०, १८६, १८७, ३०३	रजत	६८, २९४, २७९, ३६२
थ		रजस्सिरा वटिला	२४०
यक्खगणसेविते शन्धमादाने	२७३	रजो	१३०
यक्खो	१४३, १४८, १४९, १५१, १९३, १९८, २२०, २२३, २२४, २२५, २३५, २३६, ३०६, ३०७, ३५४, ३७०, ३८१	रज्जो, कासिस्स	३७५
— सातागिरो	२८३	रङ्गेषु विद्या राजानो	३०३
यज उस्सेति यूप	२७८	रङ्ग	८८, ९२, १०२, १२८, १८१, १८५, १८६, २६४, २६६, ३२३, ३२४
यञ्जवत्तो	२०१, २०३	रत्तिमन्वो	३२४
यञ्जो	१३	रत्ति नक्खत्तमार्जिनि	३९६
यत्थ वेरी निवसति	२४	रथकारो	२३९
यत्थूसमं	१०९	रथचरियासु सिक्खरे	२९८
ययवो पुरिसो होति	२५	रथपञ्चरो, सोवण्णभयो	२०९
		रथस्स	१११
		रथिका	२३१, ३७१, ३९९
		रथेसमो, यञ्जालानं	३२४

रयो	१०५, १९४, ३१२, ३२५,	रोमको	
	३५२	रोहणी	७५
रथ, मणीमय	२०९	रोहिणिको	३१९, ३२०
— रूपियामय	२०९	रोहिणीन	१२
— लोहमय	२०९	रोहिण्यो	१५३
— सोवणमय	२०९	रोहिता मच्छा	२१६
रमणको	२०, १२३	रोहिणी	९३
रम्भको मासो	३७९		१५०
रसो	३३३, ३४८	ल	
रहद	१३९	लम्बणो	२२९
रागगि	५४	लम्बी	१३४, १७१
रागो	१६३, १८३, १८४, ३०७	लटुफिका	११६
राजकुमारो	२१८	लट्टी	६६, ११३
राजकुलम्हि बद्धा	७	लवुज	२९९
राजकोसो	१५०	लम्बरवनी	५५
राजधानियो	२५६	लाप	४०
राजपिण्ड	१३६	लावुनि सीदन्ति	१९
राजपुतो	४३, ९५	लित्ता, गीळहेन	१३०
राजरथे चित्तसिखने	३०८	— सेम्हेन	१३०
राजा कोरव्यो	२९८, २९९, ३००, ३०१	लुहको	५१, ११७, १४९, ३२०,
— बरपो	३६८		३२१, ३२३, ३७३
— सीमो	३६८	लुहो	१६९, २३९, ३७२, ३९५
राजिनो बुरप्पानिस्स	१३७	लेणवसेत्तिनी	७८, २९१
राघो	३२, ९९	लेण	१३८, २३६, २९१
रामस्सकासि	३६८	लोके	१३५
रामो	२२९, २३०	— उमो	१७४
रासि, सोवणयो	११, ३४१	लोकबम्मा	१११
राहु	१७७	लोकपाळा	४७
रुचिरा पिड्डि	१०	लोकतोमहिं	८३
रुच	२६३, २६४	लोणियवेलिय	१८७, २१०
रुहक	४६	लोण	२४, ९७, ९८, १५८
रुहिरेन मक्खिता	१३०	लोमी	३०५
रूपियामय रथ	२०९	लोमपिण्डो	१९२
— सस	२१६	लोमसकस्सपो इंसि	१८५, १८६
रूपिय कसपूर	२२४	लोहमय रथ	२०९
रेणु	३३१	— सस	२१६
रेनुक	६०	लोहितचन्दमेन	३४१
		लोहितुल्लीसी	३३४

लोह	व	६८, २२२	वाणिज्यो	३, ४८, ६८, ११८, २३१, २३७, २९३, २९४
वकी		८४	वाणिज्या	१९२
वग्गुस्सरा		३४०	वातम्भ	७२
वङ्कदण्ड		२९८	वातमिग	६
वच्छनस		६०	वातसिद्धा	१७९
वजन्त्या खीरपाथितो		३११	वातातपे ङससरीसये	१३४
वज्रभा		१६७	वानरो	१५, ४२, ५७, ७३, ९५, २३३
वञ्चनानि		३२६	वायसो	५४, ७४, ८३, १०४, १२७, १४०, १४४
वट्टक		१४४	वायुस्स पुत्तेन	१८९
वण्णो		११९	वारत्तिकं पासं	११७
वर्त		२०६	वारिज पुप्फ	१०६, १४३
वत, विळार		३९	वारि पिस्साम, नळेन	७
वत्थसेनासनानि		११०	वारणि	१३
वत्थु		२५८	वालम्भमत्तं	१४३
वत्थ		११८, ३११	वालुका	४५, १७२
वत्थं, कासिक		८३, २९४	वासवो	१०५, १२५, १४२, १६०, २५८, २८०
वट्ठा राजकुलम्हि		७	वासेट्ठो	१६२, ३५०
वनम्पति		१६२	वाळवा	८
वनसण्डस्मि		२६२	विकण्णकेन	६०
वनानि		१७९	विकालचरिया विरता	२९०
वनिब्बके	१५३, २०६, २८३	१४४	विनकुलवा	९
वमिठ्ठिनो		१३७	विच्छिको	५०
वने, अज्जुने		१५६	विज्जा	५९, २१४
वने, अन्धमहिंसो		१८२	विज्जाधरा	३५५
वन, नन्दन		९८	विज्जामय	६९
वस्मिक		२९४	विणा	६०
वस्मिनी		२८६	विदत्तियो, अट्ट	१४६
वस्मीकयूपस्मि		६२	विदलसूपियो	२९३
वरत्त		३६८	विदेहान निमिराजा	१५८
वरुणो राजा		९४	विघुरो	१६२, १९७, २९७, २९८, ३००, ३०१, ३७७
वसन्तसमये		१३७	विनयो	१५६, २५९, ३२४
वस्त		१६२	विपाको	१९९, २०६
वस्सावास		१९२		
वाकुरेहि		१८६		
वाजपेय्य		२३२		
वाणिजानं, कुक्कञ्छा पयातानं				

विभीटका	५२	वेला, समुद्रस्त	१८६
विभीतक	२९९	वेल न वच्चेति महाममुद्गो	३१७
विमान	२७०	वेसायिनो	६९
विहपन्थो	५०, १३३	वेस्सपवेमु सिट्टन्ति	३००
विलासितकल्याणि	३०२	वेस्सो	११९, २५०, २७८
विनेपन	१३९, १४१, २१५	वेळुरुस्स	१२
विवर	१०७	वेळुरियवण्णुपनिमा च गीवा	१०
विवाहो	१७५	वेळुरियो	६८, ७९, १२७, १६९, २९४
विसमचस्सुजा, उभो	१९	वेळू	२३२
विमाणतो गव दोह	१२०		
विम	१७, १२१, १६०, २५४		
— हलाहल	२२७	स	
विहङ्गमो, तम्बच्छो	१३५	सरुच्छवन्थो विमिल चरागु	२८१
वीणा	१६	मकुणो अनन्तपायी	८३
वीरको	५०	— कुणको	१७७
वेज्जो	८८	सकेनर	१९७
वेणी	१९०	सक्को	७१, ८५, ८६, १४२, १६०, १८२, १८३, १९६, १९५, २४२, २४३, २५८, २५९, २८२, २८४, २९५, ३१४, ३१८, ३४७
वेमन	१२८	सक्खरघोतपाणी	६७
वेत्तरगी	१७५, ३५५	सक्खरं	४५
— यमस्स	२६६	सगगतो	१०९, २९५
वेत्ताचरो	१९२	सगगस्तारोहणत्थाय	१७६
वेदगुणो	२०७	सगग	४७, १४२, १५९, २१५, २८४, २८८, २९६
वेदगू	१५४	सङ्कारबोळं	३०४, ३०५
वेदा	११९, १२९, २४१	सङ्खसिलापवाळमयं सस	२१६
— अफला	२७७	सङ्खा	११८, १९९, ३३९
— न सच्चा	३४९	सङ्खारा	२२
वेदे अधिच्च	३४८	सङ्खाटि	१९९
वेदेहपुत्तो	३९४	सङ्खाटिपास्ता तपस्सिनियो	२६०
वेदेहो	२९५	— समणका	२४०
— कासिराजा	२१९	सङ्खो	१८०
— मिथिलगहो	३७, ४०, २८३	सञ्चयो	३७८
वेधवेरा	२४१	सञ्जयो	६
वेनतेय्यो	१९६		
वेनसाखो	११३		
वेय्याकरणेन, पञ्हुस्स	१९७		
वेय्यावच्चकरो	७१		
वेरम्भान	१७९		

सङ्ग्रहायन	११५	समणो	९७, १२४, १४४, १५९,
सण्डासेनो	१०७		१६४, १९५, २०२, २०६,
सतगेषु	७१		२३०, २४०, २८३, २९०,
सतपत्तो	५१, ७६, ७७		३०५, ३८९, ३९०, ३९६
सत्तधा मुद्धा फल्लु	३७०	समतित्तिकं	२२
सत्ति	८३, ३२०, ३२५	समाधि	८६
सत्तिगुम्बो	३२५, ३२६	समाधिपरो	१००
सत्तुभस्त	१५२	समापत्तिसुखं	३०
सत्थवा	१४६	समाहळ्हो उज्जु मग्गं	१८
सत्थवाहो	२९४	समिप्पि कत्वा	२९३
सत्था	१४१	समुद्दस्स ऊमि	१३४
सत्थ	१००, १३८, १९४	समुद्दो	७२, ९८, १०६, ११८, १८६,
— अब्बाहयन्ति	३००		१९३, २३१, २३२, ३४३
सवामत्तो	२०, १२३	सम्पन्नचरणो इसे	३९६
सद्धम्मो	३	सम्परये व सुग्गती	१०
सद्धा	४६, ७५, ९८	सम्बुद्धो	२५७
सन्तानो	१२४	सम्बुलं	३९५
सन्तप्पयि समणभ्राह्मणे	२६९	सम्बोधि	२५८
सन्ति	१२९	सम्बोधिपत्तो	३७६
सन्तिसोरच्चसमाधिसिद्धिस्ता	१७१	सम्भवो	३७९, ३८०
सन्तो	९८, १२५, २४०, ३२६	सम्भासम्बुद्धसावको	६८
सन्धानस्त्रादिनो	३६	सम्भासम्बुद्धो	५०
सन्धिभेदो	१०९	सम्मिल्लहासिनि	९८
सन्नद्धो	१०१, १९४	सयनासन	१८८, १९२
सप्पमुक्ख उपेतु	२८१	सरदो कालो	१६२
सप्पिक्कुम्भो	३६०	सरदू	५०
सप्पित्तेल्ल	१४४	सरमो	१६२, १६३, २६६
सप्पो	१४०, १५२	— व गिरि कुम्भस्मि	३२४
सव्वयन्तूपपन्न दौणि	२३७	सरसम्भवो बुद्धो	१०४
सव्वसमन्तवेद	२८०	सरीरभेदा सय्यं	२८८
सव्वसयोजनकसय	१४, ३५	सरीसपा	२१४
सव्वायस कूट	१०८	सरो	२६५, ३६६
समा	१६	सल्लकी	२१८
समणका, पत्तहत्था	२४०	सल्लविद्धो	११४
— सङ्घाटिपास्ता	२४०	सल्लं	११२, १२५, १५९,
समणभ्राह्मणा	१८६, १९८, २०१,		१६०, २१०, २१७
	२२३, २४३, ३११	— कण्डिनं	५

सवरधारिनि नेत्ति	४२	सालिमसोदन	२९३
ससविळारे	३००	सालियवक	२३८
ससविसाण	१७६	सालीन बोदन	९०, ९७, १०८
ससी	१०७	— विचित्र भक्त	३०२
ससो	९३, ९६, २१६, २४२	सालूको	७९
— मणीमयो	२१६	साल	२५१, ३२९
— हपियामयो	२१६	सावित्ति	२४१
— लोहमय	२१६	सासन करोति	१३०
— सहस्रसिलापथाळमयो	२१६	सासपे अजकाणो	१०४
— सोवणमयो	२६१	साहसाकारा	३२६
सहस्तकण्डो	७१	साळियछापो	१२१
सहस्तमखो	२८४	सिखण्डिनो	१४४
सहस्तान्तो	१०५, १६७	सिलो सव्यवसो यथा	१६
सहस्तयागिनो	२११	सिङ्गाली	१८
महस्तवेवो	१२९, २७७	सिङ्गाली	२६, ३४, ३६, ४१, ४७, ६२, ७४, ८३, १२६, १३१, १५०, २५३, २५५, २६४, २८६
साङ्गुणिको	२८५	सिङ्गल	९५
साकेतो	१३६	सिङ्गी	७६, २९३
साक	३०३	सिङ्गीमिगो	७२
साखमिगो	९९	सिन्धवो	४४
साखामिगो	१५७	सिन्धवन्तो	७९
साखो	२०२	सिम्पिकसम्बुक	४४, ४५
सागरो	५८, ८३, ११२, ११५, १८५, १९३	सिम्पिकान सत नत्थि	२१४, २३९, ३१६
सातकपेन असात	२३	सिम्प	९, १८
साधिनो, वेदेहो मिथिलगहो	२९५	सिम्बली	४७, १३४, १७१
सामाकनीवार	१०८, ३०२	सिरी	११५
सामाकभोजन	७५	सिळा	१९
सामुद्दिको	१७७	— प्लवन्ति	१७५, ३१२
सामो	४४, ९४	सिबि	३१३
सारथि	८, ६४, १०९, ३२५	सिविराचा	६५
सारविक वीज	७०	सिसिरमय	१४६
सारम्भी	१३३	सिसपा	२२०
सारिपुत्तो	१९७, २४७, २८२	सीवानि यानानि	२२९
सालको	६४	सीता	
सालवन	३४७		
सालिन	२६९		
सालि	२६८		
सालिकेदार			

सीदन्ति, लाबूनि	१९	सुनखो	६२
सीलवा	२१, ४२, १०३	सुपण्णो	१००, १४९, १९७, ३८८
सीलसमाहितो	४२	सुपुत्तो	८२
सीलसम्पन्नो	९२, १८४	सुप्पारक	२३१, २३२
सीलसवृत्तो	१६४	सुफत्तसा	८२
सीलूपपन्नो	१३३	सुमेघो	१३०
सील	३८, ४६, ४९, ६१, ७५, ८१, ९६, १००, ११९, १३६, १३९, १५४	सुणोनन्दी	११७
सील किरिष कल्याण	२१	सुरा	२५४
सील लोके अनुत्तर	२१	सुराघट	१७७
सीदिको	३१३	सुरा, महिका	१४
सीहृद्गुली	४५	सुरामेरयमाधुका	२२७
सीहृच्चम्म	४६	सुरियो	१८६, २३१, २४२, २८९, ३३७
सीह्नलो	४५	सुलसा	१७०
सीहो	३४, ३८, ४१, ४६, ४७, ५०, १०९, १३१, १४४, ३५५, ३८३, ३९६	सुवो	१८३
सुकतदुक्कटान	२८९	सुवण्णकायूर	१६९, २१८
सुको	१४३	सुवण्णनिकल	२१९, २१२
सुककपक्खेव चन्दिमा	३८१	सुवण्णपस्स	३७३
सुककपन्न	३८१	सुवण्णमालं	१९७
सुकक्षपण्ण	१०७	सुवण्णयो यूगो	७१
सुखवड्ढितो	८८	सुवण्णस्स रासी	३४१
सुगतप्पसत्थ	१७६	सुवण्णो	४५, २२२
सुगति	२२६	सुवा	१८२, २६८
सुग्गति	१४३, १७१, ३२६	सुसान	१६७, १८७, २०४, २८६
सुचिं मंसूपसेचनं	१०८	सुसीमो	३८, १६०
सुचीरत्तो	३७८	सुसुमार	५०
सुजच्चो	८८	सुसुमारो	६०
सुजम्पति	१०८	सुसुरो	३४, ७८, ७९, २९१, ३००
सुजाता	८९	सुचि	१३८
सुजातो	११२	सुवपुत्तो	१२७
सुणिसा	१६७, १६८	सुपित	१४८
सुदा	११९, २५०, २७८	सुरकिन्नं	७१
सुवम्माय समागता देवसङ्घा	२८४	सूरियो	१५, १११, ३६८
सुवम्मा सभा	२९५	सूरो	७१, ७७, ९४, १३१, १७६, १८७
		सेम्मु	५४
		सेत्तकेतु	१२८, १२९

सेनको	१३७, १५१, १५२, २०८,	सयमो	१६३, ३२६
	२७४, २७६, ३१५, ३४७	सयोजन	३५१
सेनासनपञ्चयेन	३११	ससारो	१६९
सेनो	४०, २०९, २९२		
सेपणि	७	हृता च मावो	१९
सेम्हेन लिता	१३०	हृत्पारोहा	२३१, ३७१, ३९८
सेय्यो	१८५	हृत्वि गवस्सा	१६४
सेरिया	३	हृत्पी	१६४, ३१८, ३५२,
सेरेय्यको	१३१	हृत्पित्तक	२९९
सेवालपणका	२१२	हृत्ताहल विस	१००, २२७
सेवाल	५१, १८७	हृत्तिहिराग	१०९, १८८
सोणमाला	११	हारिजो इति	१८४
सोतत्तो	२२	हिमञ्चये	३२७, ३५०
सोत्तियाकुलवसत	२७८	हिमवतो पञ्चतस्स कूटानि	३७२, २७३
सोत्थिसेनो	३९४	हिमवन्त गिरि	२६१
सोवने	२०४	— पञ्चताराजसेट्ट	३९६
सोमदत्तो	५३	हिमवा पञ्चतो गन्धमावनी	३७९
— मातङ्गो	१५९	हिरञ्ज	२५८
सोमयागो	२२७, ३०१	हिरि	४१
सोमो राजा	३६८	हेमकप्पनवाससो नाभो	३१२
सोवणमयाय पातिया	१९८	हेमजालाभिछन्नो	३८, ७५
सोवणमयो रथपञ्जरो	२०९	हेमन्तिक पावुरण	१७६
सोवणमय रथ	२०९	हेमवताय	३२७
— तस	२१६	हृसो	३७, ५०, ५४, १२३,
सोवणयो रासि	११		१२४, २५२, ३२२,
सोसिन्दो	२२		३४०, ३५०

गाथायो

अककस अफरुसं	१३८	अकिर्त्तिं विस्वा सम्मन्त	२५८
अकतञ्जुमकत्तार	९०	अकिलानुनो वण्णु पये खणन्ता	३
अकतञ्जुस्स पोसस्स	१९१	अककोच्छि म	१२४, १८०
अकत्वा अपनन्दस्स	१३१	अककोषना पुञ्जवती	३८६
अकरम्हस्स ते किञ्च	९०	अककोषनो निञ्चपसन्नचित्तो	१४२, ३६७
अकाले वस्सती वस्स	४७, १७३	अककोषनो मित्तवा	१३४
अकासि योगं	५३	अककोषेन जिने कोष	३४
		अककोसति यथाकाम	११०

अक्वातं तं मया सख्य
 अक्खी भिन्ना पटो नट्टो
 अखत्तवन्धू अममो
 अयमा नून सो सहो
 अगारा पच्चुपेतस्स
 अगारिनो अन्नदपानवत्थदा
 अगिना विथ सन्तत्तो
 अग्गी व तिणकट्टस्मि
 अग्गो व छेत्वा
 अगन्ति मच्छा अधिक
 अगस्मि कोञ्चाव यथा
 अङ्गमेत मनुस्सान
 अङ्गारजाता पथवी
 अङ्गरान व जलित
 अचारि बताहू वितुव
 अचिन्तिपि भवति
 अचेतन ब्राह्मण अस्सुणन्त
 अच्युत्तासत्तिलपता
 अच्चेन्ति काला तरयन्ति
 अच्छा सवन्ति विरिवननविद्यो
 अच्छेरक्ख वत
 अजञ्ज अञ्जसङ्गात
 अजातपक्खा तरणा
 अजा यथा वेळुगुम्बस्मि
 अज्ज सुवे ति पुरिसो
 अज्ज सुवे ति ससेय्य
 अज्जा पि मे सं मनसि
 अज्जे व रज्जं असिस्सियस्सु
 अज्जात्तञ्जेव ससिय्य
 अज्जायक सव्वसमन्तवेदं
 अज्जासह्माभिवड्ढन्ति
 अज्जेसनानि पटिगग्गह
 अज्जमज्जेहि तित्थेहि
 अज्जासमेत अविसम्हसाहि
 अज्जे धनस्स कामा
 अज्जे पि तत्थ सकुणा
 अज्जे सोचन्ति रोदन्ति

३५७ अज्जो उपरिमो वण्णो
 ३१ अज्ज पि लेण परिमैस
 २७८ अज्ज मगति वाचाय
 १६५ अट्टकसुर करदिये
 १२४ अट्टकपवो चतुप्पदस्स
 १२९ अट्ठ ते भासिता
 ३८४ अट्ठवङ्क मभिरतन
 २०० अट्ठिच्छिन्ना पाणहरा
 २३५ अट्ठितं मे भरस्मिं मे
 ८० अतिकरमकराचरिय
 ३५० अतिक्कम्म रमणक
 ९३ अतिचिरं निवासेन
 १७२ अतिष्ण येव याषस्सु
 २२७ अतिपतति वयो खणो
 ५२ अतिसरो पञ्चसरो
 २६५ अतिसाम वतागच्छि
 ८९ अत्तना कुस्से क्विस्सं
 २७ अत्तान नातिक्कमेय्य
 ३५१, ३५२ अत्तान सङ्कम कत्वा
 २७२ अत्थरस्सु पलासानि
 ३३५ अत्थाय वत मे अज्ज
 ८२ अत्थि खो ब्राह्मणा देव
 २६८ अत्थि मे पुरिसो देव
 २६१ अत्थो अत्थि सरिरस्मि
 १३३ अत्थं पि वे भासति
 ३८० अथ चस्स हृत होति
 ६६, १२१ अथिच्छं अतिछोमेय्य
 ३६६ अथ त्वं केन वण्णेन
 ३८० अथ त्व पतिकोलम्ब
 २८० अथागमा सलिलं
 १६२ अथापरो पटिनन्दित्य
 ३६० अथियं सुदक पक्खि
 ८ अथुट्ठहि सत्त्वदाहो
 ३५९ अथेत्य इति मागच्छि
 ३०१ अथेत्य कपी मागच्छी
 ३६९ अथो पि पटिराजूनं
 ११४ अथो पि मे अमच्चेसु

५३
 २९१
 १३६
 ६
 २४५
 २३९
 ३४७
 १८०
 ६३
 २७
 २०, १२३
 २५३
 १२८
 २२५
 १९४
 ३९६
 १३५
 ३८०
 १५७
 ११७
 ३०३
 ३०१
 ५७
 ४९
 ३१८
 २४२
 ६०
 ३८७
 ३२५
 ३२९
 ३२५
 १६१
 २९४
 ३४४
 ३८२
 ३८६
 ३२३

अगो पि वाणिजा फीता	२३१	अनत्था तात्त वडुत्ति	१८८
अथो यद्द वनतोदा	३५८	अनन्तदस्सी भगवा	१५४
अथो गे मादिमो भरिया	३२३	अनन्तपायी सकुणो	८३
अदण्णायचर मग्ग	२९७	अनयसच्चा चयच्चा च	७५
अदण्णिय दण्णयति	२४६	अनय नयति दुस्सेवो	२५९
अदम्ह से वारि	४१	अनरिक्कम्मयोत्तन्त	२०८
अदस्मनेन मोरस्स	१०४	अनरियपरियेन सत्तस्सनेत्त	१०५
अदासि वानाणि पुरे	१०४	अनला मुदुसम्भासा	७०, ३४४
अदुदुत्ता तुव वुत्तिन	३९४	अनवड्डितचित्तस्स	९५
अदु पज्जा किमरियया	१८३	अनव्वित्तो ततो आया	११३
अदेय्येसु वद दान	८६	अनायत्त पच्चुप्पय	३८८
अहस्स पयधि गिम्भो	१७९	अनागत पट्टकियिराय किच्च	२३७
अह्म काम से मूल	१७२	अनागारियुपेतस्स	१५९
अह्मा तुव पणित्तकोमि	९९	अनानुत्तपानि हि ये	३३४
अह्मा पज्जानामि अह पि	२६६	अनावसूर चिररत्तससित	३७७
अह्मा पज्जानासि ममेत्तमागु	१५५	अनिक्कसावो कासाव	५६, ३७४
अह्मा पादच्छली सच्चे	६४	अनिच्चा वत्त सत्तारा	३२
अह्मा म यक्ख जानासि	१४३	अनिसम्म कत्त कम्म	३३३
अह्मा वद अञ्जतरो	२६४	अनुकम्पसी नागकुलं	३३८
अह्मा ह्वे भिषट्ठु	३०६	अनुज्जुगावी चरणा	२८५
अह्मा ह्वे सेवित्तव्वा	१४२, ३३५, ३४१	अनूतीरवारी नद्धुद्धं	१५०
अह्मा हि तात्त सत्तमेम	२७५	अनूतीरवारी भद्दन्तो	१४९
अह्मा हि तात्त सत्तानेन	३६७	अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे	८७
अह्मा हि वानं बहुया	१७६	अनुपायेन यो अत्थ	१३
अह्मा हि दुक्खिस्ससमेत्तमाहु	३३७, ३३८	अनुविच्च कम्म्यानि करोहि	१६७
अह्मा हि नून मिगराजा	७७	अनुसाससि म यक्ख	२२५
अह्मा हि पञ्जा च सत्त	३१९	अनूपक्खिती मम	२८७
अह्मा हि म वो	२४३	अनेक्काळे नरके	२४६
अह्मा हि सच्च वचन	२९९, ३१०, ३४९	अनेवो वृथकेसु व	२००
अधमो मिगजात्तान	४१	अन्तो पि सो होति	२५३
अधम्मयान वल्लहमारुहित्वा	२२१	अन्वकारतिधिसार्धं	१६९
अधम्माल्लो वत्त	४०१	अन्नेन पानेन	३११
अधम्मोत्त तुल अम्म	४००	अन्नं च पानं च ददाति	२१५
अधिच्च वेदे परिपेस	३४८	अन्नं तवेद पक्क	३०४
अधिच्च वेदे सार्विस्ति	२४१	अन्नं पानं कासिकचन्दनं	३८९
अधिपत्ता पिसाचेन	३९५	अन्नं भग्गेद पक्क	३०४
अनङ्गणस्स पोसस्स	१४२	अपचन्ता पि दिच्छन्ति	२१०

अपचिनेयेव कामानं	२३८	अप्या पि कामा न अर्धं	१७२
अपण्णक ठानमेके	३	अप्पिच्छस्स हि पोस्सस्स	१४४
अपदेन पद याति	३२२	अप्पिच्छा अप्पचित्ताय	१४४
अपराधका दुसका	३५४	अप्पेव वड्डकिञ्चान	४२
अपराधके दुसके	३५४	अप्पोसुक्को तात तुवं	२७५
अपराधो महाव्रह्मो	४०१	अप्पोसुक्को दानि तुवं	२८५
अपरं पि सम्म ते बाल्य	१३७	अप्पो हत्वा वहु होति	१९४
अपायिम्ह अनच्चिम्ह	२०	अप्प पि चे निव्वुत्ति	१८७
अपि अतरमानान	४	अप्प पिवित्वान निहीनचच्चो	४४
अपि कस्सप मन्दिपा	९१	अप्प हि एत न हि वीथमायु	१५४
अपि चे दल्लिहा कपणा	३९७	अफल मधुर वाच	१३१
अपि चे पत्तमादाय	८०, ९१, १८५, १८६	अवद्धा तत्थ वज्जन्ति	२७
अपि चे पि दुब्बल्लो	३६	अव्वही वत मे सल्ल	११२, १६०, २१०, २१७
अपि चे मज्जती	२५३, २५५, २६४	अव्वल्लह वत मे सल्ल	१२५
अपि दिव्वेसु कामेसु	६८	अव्वमवसाति अभूतेन	११०
अपि नाम न पस्सेम्य	१८३	अव्वन्तरो नाम दुमो	७७
अपि नू हनूका सत्ता	३२	अव्वुतो वत भो वम्मो	३७९
अपि नूनह मरिस्स	२७१	अव्वुतो वत कोक्किस्म	२९५
अपि पस्सेन सेमानो	८	अव्वोकाससयो जन्तु	३११
अपि भीरुके अपि	२७१	अमवे नन्दति तस्स	२४७
अपि बहक छिन्ना पि	४६	अभिकक्षणं राजकुञ्जर	१६४
अपि बीरक पस्सेसि	५०	अभिजातो नागो काम	२५७
अपि सु बाणिजा एका	२९३	अभिज्जमाने वारिस्मि	७०, ३४४
अपि हत्वा हतो ब्रूति	१०१	अभित्थनय पञ्चुल्ल	१८
अपेतय चक्खुमा	३६	अभिदोसगतो दानि	३४६
अपेता ते च	२९८, २९९, ३००, ३०१	अभिधावथ चूपधावथ च	५८
अपेहि एतो त्व काळि	१३३	अभिधावथ महुत्ते	२२८
अप्पकेन तुव यक्ख	१४८	अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु	३९
अप्पणेन पि मेघावी	४	अमातापितरस्सवद्धो	२७
अप्पत्ता पदविज्जाण	९६	अमानना यत्थ सिया	१३१
अप्पमाणो बुद्धो	५०	अमित्तमज्जो वसतो	१४४
अप्पमाण हित चित्त	४०	अमित्तहत्थत्थगता	१२२
अप्पमादो अमत पद	३९८	अमित्तान व हत्थत्थ	१७५
अप्पम्हा अप्पक दज्जा	२४१	अमित्तो तस्स भवति	२४७
अप्पस्सेके पवेच्छन्ति	२११	अम्बट्टकुलस्स सत्तिथ	१६५
अप्पस्स कम्मस्स फल	१७२	अम्बपक्क दक् सीत	९३
अप्पस्सावा दुखा कामा	२२७	अम्बा च साला तिलका	३४०

अम्माहमद् वनमन्तरस्मि
 अम्वेत्य विणसायुगो
 अम्भो को नामय हस्तो
 अम्भो न किर सट्टेय्य
 अम्हात्तम्पत्थि पुरिसो
 अम्हे मनुस्सेमु
 अयमस्सकराजेन
 अयमेव फालो न
 अयमेव सा अहमपि
 जयमेव सो पिट्ठिय
 अय इमो जगमम
 अय च ते राजपुत्ति
 अय पुरिसो मय
 अय पुरे लुद्धमकामि
 अय मणि वेळ्ळियो
 अय मियो किच्छवत्तस
 जय वा गो मतो
 अय मो लुद्धको गति
 अय्य न त वहिस्सामि
 अरञ्जा गामभागम्म
 अरञ्जे कुट्टि करवा
 अरञ्ज उञ्छाय गत
 अरह्हा सीलसम्पन्नो
 अरान चक्कनाभीन
 अरियावकासोसि
 अरियो अनरिय
 अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो
 अलङ्कृतयो पडुमुत्तस्तवा
 अलङ्कृता सुवसना
 अलङ्कृतो मट्टकुण्डली
 अलङ्कपुव्व लद्धान
 अलद्धा वित्त तप्पति
 अलमेत्तेहि अम्मेहि
 अलसो गिही कामभोगी १०१, १११, २१४, ३३३
 अल्लिक मासमानस्स
 अल्लिक वत म सम्भ
 अलीनचित्त निस्साय

१५७ अल मेत्तेहि अम्मेहि ५२
 ३५९ अल हि ते जग्गित्तये १२७
 ५२ अल्लायते अय स्सखो २९३
 ९४ अववी वत अत्तान ५४
 ५७ अवमी ब्राह्मणो कामे ३५१
 १८६ अवसिम्ह तवागारे १०६
 ५१ अवारिपित्ता नाम १२८
 १५८ असमिप वत अत्तान १०९
 ४७ असङ्खिगोम्हि गामम्हि १८
 ११३ असञ्जातो वे पि ३१७
 ६५ अमन्त यो पगण्हाति ३३
 २८५ असन्युत म चिरसन्युतेन ९४, १२६
 १४० अमव्वत्तवगामि वाच २८
 ३४९ असमेविसितकम्भन्ता ३४
 ७९ असम्पदानेनितरीतरस्स २९
 २६६ असात् सात्तप्पेन २३
 १५९ असारे सारयोगञ्जू ३२४
 ३२० असा लोकिस्सियो नाम १६
 ७२ अस्सिचम्म गहेत्थान २४१, ३००
 १०९, १८८ अस्सित्तवखो व मयम्हि १०९
 ३०० अभितो च गमिस्साणि ३८३
 ३२५ असो यथा सुनिसितो २२७
 १८४ असीहो सीहमानेन १०२
 २५१ अनुचि पूत्तिलोमोसि ३४
 ३९३ असुद्धमक्खोसि लणानुपाती १८७
 ६६ असविहितकम्भन्ता २१८, ३९९
 २८१ अससव वासिक्खयन्तवस्सी १६९
 ३९७ अस्स इन्दसगो राज १८५
 १०७ अस्सत्तरि रय च एकयेक २४५
 २०९ अस्स गव रज्ज २७९
 ४० अह्मिम्ह म सागखेवित्तन ११५
 २३९ अह्मत्तारमवातेन १२२
 १०६ अह्मत्तारमहत्तारं १२१
 ३३३ अहमेव एको इय १८९
 १७३ अहमेव कुम्भासित मासि २६०
 १२० अहमेव दूसिया ११६
 ३५ अहमि खो द जानामि १३३

अहं कुमारी तत्त्वेव
 अहं अतीतमद्वात
 अहो वत रे पुरिस
 अहोसि मे अम्बफलाणि
 अहं कपिन्मि दुम्मेधो
 अहं शमिस्सामि इधेध
 अहं च अङ्गुलकमोचिनामि
 अहं च खो अगळु
 अहं च खो अत्तनो
 अहं च वनमुञ्चाय
 अहं च सारिपुत्तो च
 अहं च सालस्स
 अहं चित्तं कुण्डकमोचिनामि
 अहं चे द्दहम्मस्स
 अहं जागरस्स सुत्तो
 अहं त तात आचामि
 अहं त सरणं सम्म
 अहं वसस्स व्याम
 अहं नदोस्मि भइन्ते
 अहं पि संसाति फलाणि
 अहं पि सम्म भुञ्जामि
 अहं पुरे पिड्डिगतो
 अहं पुरे समगतो
 अहं रट्टानि विचरत्तो
 अहं रहो न पस्सामि
 अहं वो तेन कालेन

आ

आकिण्णलुहो पुरिसो
 आगच्छु दोवारिका
 आगमा वेव ह्वत्थ
 आगमिस्सति मे पाप
 आगमेहि महाराज
 आचरियभरिय सत्ति
 आचरियमनुसत्थार
 आचरियो ब्राह्मणो मय्ह

जा० १-५५

३४२	आचरियो मेसि पिता	२८२
९२	आतङ्गिण यथा कुसलो	३९२
३८४	आदाय दण्ड परिमुम्भ	१५२
२४९	आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
७४	आदाय धत्ति परविरियधाति	२६५
३६७	आदित्तस्मि अगारस्मि	१७५
३२८	आदित्तं वत्तं म सन्त	११२, १२५, १६०, २१०, २१७
३२९	आनीतो परलोका व	३८४
३६९	आपासु मे युद्धपराजितस्स	६९
३९४	आवाचोय असन्मिरूपो	३४७
२८२	आमिस्स वा घन वा पि	२०८
३२९	आम पक्कं च जानन्ति	१५८
३२८	आयस्ति दोसं नाञ्ज्याय	२०
१५९	आयन्तु दोवारिका	३३१
१६३	आयुं च नो वत्तसहस्स	३३०
२२८	आयुं च वण्णो च	२२४
६३	आयुं च वो कीवत्तको	३३०
१६१	आयुं नु वण्णं नु सुखं	३१३
५३	आरञ्जिक्कस्स इसिनो	७४, ३०२
१८७	आरा दूरे नयिष	२०२
२१२	आरुहं सेलं भवनं	३७२, ३७३
२८५	आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं	२०
२९५	आलोपसाहसाकारा	१९४
२५६	आवुट्टनी महामाया	७१, ३४४
८८	आवासिको होषु महाविहारे	२८०
३७७	आवी रहो वा पि	३६८
	आवेधं च न पस्सामि	६६
	आवेल्लित्तसिद्धिको हि मेण्हो	२४५
१४३	आवेल्लित्तं पिड्डितो	३०५, ३०६
३३२, ३३४	आसन उक्कं पज्ज	३०९, ३४८
३२१	आसवो तात लोकास्मि	२५४
१६५	आसावती नाम क्ख	१२१
२६३	आसीमिस्सो तात पट्टवत्तेजो	३५५
२४१	आसीमिस्सो तात पट्टवत्तेजो	२०१
२४०	आसीमिस्सं पि म सन्त	६१
३०२	आसीमिस्सं व कुपित	३५५

आसीसतेव नो पयली
आसीसेयेव पुरिसो
आहञ्जन्तु भेरिसुदिनसङ्गे

२५

इह आगच्छतोरेन
उह एकपद तात
इह वट्ठमय पास
इच्छेते सोळसाकाग
इच्छेव वापय विसज्जि
इच्छेव फन्दनो अम्म
इच्छेव विलपत्तिया
उति फन्दनरपखो गि
इतो उजु उत्तरिम
इतो वानि पतायन्ति
उतो बह्वनरा भोगा
इतो सत्तानि गच्छन्ति
इत्थियुम्बम्स पवरा
इत्थियो जीवलोकस्मि
इत्थियो तात लोकस्मि
इत्थीनमेसा पवरा
इत्थी सिया रूपवती
इवञ्चिह सो ब्राह्मण
इवानि खो म भायेति
इवानि खोमिह सुखितो
इद खो त समागम्म
इद खो सा न जानाति
इद खोह तदावोच
इद च ते सच्चति
इद च मद्द उत्तिट्ठ पिण्ड
इद च मे जातरूप
इद च सुत्थान अमानुसान
इद च सुत्था वचन
इद तदावरिययचो
इदं पि पानीय सीत
इद पुरे निम्नमाहु
इद वत्था गिरिचरो

१३१
१४, २६४
३०८
३४३
६१
५१
२६७, २४८
३९२
२५२
१७८
२५१, २५२
३०२
१३८
१२३
१३८
३८६
२८६
२५६
३९५
४७
३७०
१२४
१२६
१६६
८३
३९६
३६९
३०७
३४१
३३०
२२२
५६, ११३
३२५
१६८
३८४

इदं वत्थान मातङ्गो
इद वत्थान हारितो
इद वत्था महाराजा
इद सुणाय पञ्चाला
इद सुवण्णकामूर
इद्वानि फीत्तानि कुलानि
इध वे न विरावेसि
इध चवानिन्दिता येन
इधज्जपान सयनामन च
इध सच्च च धम्मो च
इध सीट्ठा च व्यग्धा च
इधायमा ब्रह्मचारी
इधायमा समणो
इधूरगान पवरो पविट्ठो
इधेव हम् निपक
इधेवाह वसिम्मामि
इमस्मि येव नगरे
इमस्म दण्डस्स वध च
इमस्सुद यन्ति विसोदिस
इमा च ते पोक्खरञ्जो
इमा ता पोक्खरणा
इमानि तानि पेत्तानि
इमानि मे सत्तसत्तानि
इमानि म दहर तापयन्ति
इमिना व त्थ वयसा
इमे ते लुट्ठका देवि
इमे न देवा न
इमे सुद यन्ति विसोदिस
इम च जम्म मुसलेन
इम वे ते पिता
इम जम्म नेकतिक
इम तुण्डेहि पक्खेहि
इम नेरु ति जानन्ति
इम मद्द हृदयसोक
इम सो सयन सेवि
इसिपूगसमञ्जाते
इसि च वानि पुच्छामि

३०५
१८४
७८, ३५१
३८८
१६९
३६२
३
३७७
१९८
३२६
१३१
१०३
३०५
३५
२५२
२९१
१६४
२५०
२९१
३४०
२९६
२९६
१५२
८८
२२४
३७१
२६१
७८
४७
१३८
२०४
१३६
१३१
२७०, २७१
१०९
३५९
३०२

इसी च खत्तिय दिस्वा	३४४	उद्धं तपति आदिज्जो	१७२
इसीनमन्तर कत्वा	५३	उपट्टानम्भि मे अय्ये	३८६
इसीस हि सा	२८०	उपनीयति जीवितमप्यभायु	३१०
इस्सरान अधिपतीन	२५५	उपनीयसिद्ध मज्जे	२७०
इस्सस्स उपक्खन्धम्हा	२५१	उपपन्नो पि चे ह्येति	३२४
इस्सासिनो कत्तहत्था पि	३५३	उपरिविस्साला दुप्पूरा	१२३, १९३
इस्सो वनानि चरसि	२५१	उपसाळकनामानि	३९
		उपस्सुति महाराज	३९९
		उप्पज्जि मे न मुच्चित्तव	२००
		उप्पज्जे मे न मुच्चैय्य	१९९
		उप्पन्नाय सरीररजो	१८४
ईविस मे इणवान	२६९	उग्गरियापिहं अय्ये	३८७
		उभयं मे न जमति	४८
उक्कट्टे सूरमिज्जन्ति	२२	उभो कुमारो पव्वजित्ता	२२८
उक्का चिक्का अग्नन्ति	२७४	उभो अज्जा उभो कुणी	१९
उमापुत्त-राजपुत्तियान	२४४	उभो पि पल्लवन्तेते	७०
उगघट्टपावो तसितो	३८१	उभोयु तीरेसु मयं	३२९
उज्जे विटथिमावग्ग्ह	४५	उम्मत्तिका अयं वेणी	१९०
उज्जे सङ्कुण डेमान	८३	उम्मुज्जन्ति निमुज्जन्ति	२३१
उज्जल्लो देव मे पुत्तो	१७	उरंगो व तच्च जिण्ण	११३
उट्ठाय सो छुट्ठो खरं	३७५	उल्लङ्घयिस्वा अत्तानं	१५७
उट्ठेहि अम्म किं सेसि	२१९	उत्तमस्सेव ते अन्धो	८३
उट्ठेहि कण्ह किं सेसि	२१६	उत्तमा इक्खा गाविधो	१८
उट्ठेहि चोर किं सेसि	९१	उत्तमाहमहं यूथस्स	१५८
उट्ठेहि त्वं छुट्ठ खरं	३७५	उत्तमो अहं बल्लवा	२८५
उट्ठेहि सम्म तरमानो	३२५	उत्सावो व तिण्णाम्हि	२२८
उट्ठुग्ग्हते न रमति	८९	उत्साहितो जटिलेन	२९२
उत्तमत्त अहं तवा	१६५	उत्तारवण्णा वत गाहाया	२४२
उत्तमज्जं चहा मग्ग्ह	४		
उत्तमय्य लभित्वान	१३७		
उत्तकथल्लचरस्स पक्खिनो	५१		
उत्तपत्तोसि वेगेन	१७९		
उत्तयोहमस्मिं कल्याणि	२२५		
उत्तर नून अज्जेस	२६८		
उत्तुम्बरा चित्ते पक्का	८४		
उदेतय चक्खुमा	३६		
उदेसि थापूरति	१११		
उट्ठायराणी मिगराजा	२९१		
उट्ठरित्वान म जन्तो	३८३		
		ऊ	
		ऊनूदरो यो सहते	१९५
		ऊण्डि ममा पवट्ठितो	९७
		ए	
		एकम्विच्चा व एकमेका	२४४
		एकचिन्तितो यमत्थो	५९
		एकपण्णो अयं इक्खो	३३

एवं च ते रुन्वति	१६८	एवं सर्वोहि आपोहि	६४
एवं च मे ददतो	२४३	एवं समतु पञ्चालो	४००
एवं चलिता असिद्धता	९४	एवं सुनीतेन सुभासितेन	१७१
एवं च सो होति	१४७	एवं सो निहतो सेति	९७
एवं चित्त उदपादि	२३५	एवं सो सुहितो होति	८४
एवं चे कण्ठ जानासि	२१६	एवं हञ्जतु पञ्चालो	४००
एवं चे नो विहरत	२५३	एवं उष्णसन्नाहो	८३
एवं चे म विहरत	११८	एवं धम्मो सिङ्गालानं	७४
एवं चे याचमानान	२५३	एवं पापचरो पोसो	२६३
एवं चे सत्ता जानेय्यु	६	एवं भिय्यो पवेक्खामि	९८
एवं जागरत सुप्तो	१६३	एवं सभाक कुले वन्मो	१०३
एवं धम्म निरङ्कुला	४३	एसा को पमदा देव	३४३
एवं निस्तयसम्पन्नो	३५	एसा ते उपमा राज	१५७
एवं पि अन्नपायेन	१२०	एसाहमण्णे व उपारमामि	२४३
एवं पि इव बुद्धान	१८०	एसो हि उत्तरितरो	९२
एवं पि इव बुद्धानं	१३२	एहि को पहितो गच्छ	३७७
एवं पि गामनिमेषु	१४६	एहि गोष निवत्तसु	९७
एवं पि चतुरा गारी	१३५	एहि तं उपगृहिस्सं	१७०
एवं पि बह्वस्मेतो	३७९, ३८०	एहि त पटिनेस्सामि	२४६
एवं पि बालस्स पजप्पितानि	३१७	एहि त पापयिस्सामि	३५९
एवं पि भित्तिह दळ्हेहि	१४६	एहि माणव बोरेन	१४८
एवं पि लोकामिस	६०, १४६	एहि मे पिट्ठिमारुह	३८३
एवं पि बोहारसुवि	१४७	एहिम गिरिमारुह	३९५
एवंभूतस्स ते राज	१२४	एहिम रथमारुह	२९५
एवंभूतस्स मे सात	१२४		
एवं मन्वस्स पोसस्स	२००		
एवं महत्थिका पञ्ज्या	३८८		
एवं मे परितातून	३८३		
एवं मे पेक्खमानस्स	२२४		
एवं यक्ख सुखी होहि	१४९		
एवं यो स निरङ्कुला	१६३		
एवं लुद्धक नन्दसु	११७, ३२०, ३२३		
एवं विदित्वा विदू	३५८		
एवं वेवेतु पञ्चालो	३९९		
एवं सक्क सुखी होहि	१८२, १८३		
एवं सतं होति समेच्च	२२१		
एवं सम्बङ्गसम्पन्नं	३८७		
		ओ	
		ओकिण्णान्तरपरिख	२२३
		ओगह रहुव अकद्धं	१३१
		ओहुन्नु वाळ्मसाणि	२६८
		ओदहिस्सामह पत्त	१३६
		ओदातमूलं सुचिवारि	१४७
		ओदातवत्त्वा सुचि	१६७
		ओदातसिङ्गा सुचिवाळा	३२१
		ओभासय वन रम्म	३९४
		ओमहं छिप्प पल्लि	४४
		ओरोपयसु कत्थाणि	१६९
		ओसीदि मे दुक्ख हृदय	२७०

कार्य बलाका सिखिनी	७४, १२७	कि कम्ममकर पुज्ये	३८१
कारयन्ता नगरानि	२३५	कि गिञ्ज परिदेवसि	१४९
कालिङ्गभारद्वाजो	२५७	किञ्जो किमधिष्णायो	३५७
कालिङ्गो भारद्वाजो च	२५६	कि ते उप्पज्जि नो मुच्चि	२००
कालिङ्गो राजा कालिङ्गं	२५७	कि ते जटाहि दुम्भे	३१, ९७
काले निक्खमना साधु	५७	कि ते वत कि पन	२०६
कालो यसति भूतानि	६३	कि त्व नु तत्थेव	२६५
कालं च अत्ता भगिजीहनाय	२१३	कि त्व विमनोसि	३४६
कालं च झत्तान तथाविधस्स	२५६	कि नु कोवे वा	१९४
काल वोह न जानामि	३९	कि नु ते अकर	२५९
का वैधमाना गिरिकन्दराय	३९४	कि नु त्व वल्लिस्स वूसि	२४७
कासायवत्थे सकुणे बवामि	१८६	कि नु सन्तरमानो व	११२
कासिकाणि च वत्थानि	२९४	कि नु सोचसिनुच्चङ्गि	३७१
कासिस्स रञ्जो महेसी	३७५	कि वने राखपुत्तेन	३९४
काळानि केसानि पुरे	१६०	किसीले किसमाचारे	१३३, १३४
काळा मिगा सेतदन्ता	३८	कि सु नरो जप्पमधिच्चकाले	२१४
काळे वा यदि वा जुण्हे	६	कि सुध भीता जनवा	२२५
किङ्किणिकायो गहेत्वा	२९८	कीदिसा ते मिगा लुब्	३२१
किञ्चकाले किञ्चसहो	१७४	कीदिसानिस्स पत्तानि	२५१
किन्नु उम्मतत्तूपो व	२१६, ३२५	कीदिसो दुय्ह परिवारो	१९०
किन्नु तेमे मिगा	३२०	कीदिस ते इणदान	२६८
किन्नु त्याय दिओ	३२३	कीवचिर नु मे यक्ख	१९३
किन्नु दव गरहसि	२६३	कीवचिर नु मे सम्म	१९३
किन्नु विस पपातो वा	२५४	कुवकुटो मणयो दण्ढो	७९
किन्नु सुवाहु तरमानरूपो	१९१	कुठारिहत्थो पुरिसो	२५१
किन्नुष देव तवमत्थि	३३३	कुट्टी किलासी भवति	३८५
किमभति तण्डुलनालिकाय	४	कुणपादिनि छोहितपे	१३५
किमण्डका इमे देव	८८	कुतो नु आगच्छथ	१८८
किमत्थमभिसन्धाय	७६	कुतो नु आगच्छसि	३०४
किमेवह तुण्डिलमनुपुच्छि	२६०	कुम्भीलका सकुणका	२९२
किम्पुरिससेविते	२७३	कुष्कच्छा पयातान	११८, २३१, २३२
किसो च पण्डु च	२८६	कुलपुत्तो व जानाति	८२, ८३
किसो विदण्णो भवति	२२९	कुलावका मातलि सिम्बलिस्मि	९
कि अण्णवे कानि	१८६	कुसलूपदेसे वित्तिवा	३०
कि कम्म कुब्ब तव	३६६	कुसलो सव्वनिमित्तान	३८७
कि कम्मजात अनुत्पत्ते	३६६	कुसल जेव मे हस	३२३
कि कम्ममकरि पुज्ये	३६०	कुहि गता कथ गता	१२५

गळेय्य य पिबित्वा	३६१	चम्मं विह्वनन्ति एल्लकस्स	२४४
गामे वा यदि वारञ्जे	४३, ११४, १२८	चर चारिकं कोट्ठित्तुण्ड	१८१
गारह्मो ब्रह्मो पञ्चालो	४००	चरिया त अनुवन्वित्यो	३८७
गिम्हान पच्छिमे भासे	१८५	चरिया मं अय अय्ये	३८७
गिरिं नखेन खणसि	३०५	चातुहसि पञ्चदसि च राज	३३६
गिलेय्य पुरिसो लोभा	१५१	चातुहसि पञ्चदसि	२८४
गुणेहि एतेहि उपेत	१७१	चातुरत्तो महारट्ठो	३८७
गुह्मस अस्सम्बुद्धं	३४८	चालेति कण्ण भकुटि	९९
गुह्मस्स हि तुय्हमेव	३४७	चिञ्चाभाणविका माता	२४७
गुह्म च तस्स नक्खसि	२४७	चिण्णा कल्लिङ्गा चरिता	१९२
गोह्म मज्ज किराट च	२५५	चित्रानि द्विमवतो पव्वतस्स	२७३
		चिरस्स वत पस्साम	३४८
		चिरस्स वत पस्सामि	८३, १४५
		चिरस्सं वत मे उदपादि	३६५
		चिरानुबुद्धिं पिय मनाप	२३३
		चिर जीवतु सो राधा	२१९
		चिर पि खो त खादेय्य	४६
		चिर पि भक्खो अभविस्स	१५०
		चिर सुमेधे सुखिनी	२८५
		चुत्ता पि हेके खल्लिता	२७५
		चेतेय्यरूप चेतेसि	२३५
		चोदितो सिविराजेन	३१३
		चोरीन बहुबुदीनं	३९६

घ

घतासनसमा एता	२३४		
घतासनो घूमकेतु	३८०		
घतासन कुञ्जर कण्हसुय्य	२३४		
घम्मे पये ब्राह्मण	१९९		
घरा नानीह्मामस्स	६०		

च

चजे चजन्त वनय	५६, १०१		
चण्डा अटनका गावी	४०१		
चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि	२४९		
चण्डालाह्वन्तु अवन्तीसु	३०९		
चतुक्कण्ण व केदार	१३२		
चतुद्वारमिद नगर	१९३		
चतुप्पदी त्वं कल्याणि	१३५		
चतुप्पदी अहं सन्म	३४		
चतुग्भि अट्टज्जगमा	२४, १२३		
चतुपङ्क्तिं सेन सुभि	३५२		
चतुरो जना पोत्यकमग्गहेसु	२६१		
चतुस्सदं गामवर समिद्ध	२८०		
चत्तारो मे महाराज	१८४		
चन्दनसारानुल्लिता	११७		
चन्दाम सुरियाभ च	३०		
चन्दो च सुरियो च	२४२, २८९		
चन्दो यथा राहुमुखा	३७०		

जा० १-५६

झ

छिन्नममिच वातेन	१५७
-----------------	-----

ञ

जटा च कैसा अजिना	३०७
जनिस्स मे भवित्ता मे	४२
जनिन्द नाञ्जयव मनुस्सलोका	३४१
जप्पेन मन्नेन सुभासितेन	१२२
जयो कल्लिङ्गानमसग्गसाहिन	८६
जरुदपाण खणमाना	६८
जवेन भद्र जानन्ति	३८०
जाति नरानं अयमा	३०९
जातिमयो च अतिमानिता	३०५

तस्यि भमसि लेणमिच्छति	१३८	ता अम्यन्नुत्तुवा	३५८
तस्या काले ज्ञाने ता	१००	ना अम्यन्नुत्तुवा	३४०
तस्या मये नानिगणे	६८	ना गायनो मयो	८१
तस्या सुतेय्य मत्तान	१५४	नाना नि पुत्तो वरमानो	१३
तस्या पण्डितानियो	१०१	तादिनाय गुणधाय	२८४
तस्या पत्तपुटम्भेय	३२६	तानिन्म कम्मात्तानि	१९२
तस्या मत्तन्नुता गागु	६७	नागोय नानानि गो	२१६
तस्या भिनेय्य भण्डेर	२१०	नाग्य च मूय च कय	३३२
तस्या मणिलवागम्य	७३	नाग मर दुम्भेय	१२१
तस्या गत च अगत	४२, २११	निच्छिन्नममा गत	२९५
तस्या शब्देन कोणेन	७८	निट्ठिनि ने नुम्भ	३७२
तस्या हि छण्डाभमन	५३, १७५	निट्ठे नो मरगणे	२३०
तस्या हि ते सुगिणो	१५०	निगमानि पञ्चनमानि	२४५
तस्या हि धोरस्म	२३०	निगमि रनमि	२७०
तस्या हि पण्डितो	२९४	निषा म्मानि जोग्यो	३२६
तस्या हि पापक कम्मं	३५९	निग तिष नि लपि	१०३
तस्या हि मित्तान न	३९४	निट्ठुमानि पिपायानि	३२५
तस्स कम्मकरमस्म	९२	निपञ्चरत्तपणन पि	२३६
तस्स कम्मस्स कुलमस्म	१६४	तिरोकुट्टिह गायिन्ना	३४३
तस्स कामरस जत्वा	३६३	तिरोकुट्ट निरोमेक	३१४
तस्म गामवर दम्मि	२६२	निरोग्गवानो भयत	३८९
तस्म चन्तेपुरे जामि	३४२	तीट्ठन क मन्मवानि	३३०
तस्म जानन्ति पितरो	३५८	नुत्तानि डिमत्तो	२७३
तस्म ते पैमफेनाह	३०२	नुत्तोम्मि देव तव	३३१
तस्स त धूमगन्धेन	१६२	नुष्ही अह किम्पुरिखो	२६२
तस्स त वषण सुखा	२१६, ३३१, ३८३	नुम्हे पोम्भ धोरविसा	३३८
तस्स दोहळिनी भरिया	८२	नुम्हे मीहान व्यग्यान	१४४
तस्स नागस्स विष्ववासेन	२१८	नुव च एको भरिया च	१८९
तस्स पुत्ता च वारा च	१३२, १७९	नुव पि पुच्छामि अनोमपञ्च	३१५
तस्स मे अह सवेगो	३२१	नुव हि सट्ठो	१९६
तस्स सक्को वतञ्जाय	८५	ते अण्णकारके कामे	१८४
तस्म सहीरपञ्चस्स	३२४	ते कथं नु करिस्मन्ति	१४९
तस्सा च मायमानाय	३४३	ते च तत्थ निमीदित्वा	२९३
तस्सादासि पसन्नत्तो	२५६	ते च तस्सानादिमित्वा	२९४
तस्साह ओदहि पस्स	१३७	ते च तेन असन्तुडा	६८
तस्साह परम ब्रह्मे	३८९	ते जना सुखमेवन्ति	१०९
तस्सेव विलपन्तस्स	१४१	ते तत्थ कन्दित्वा	३७६

यिया गुम्ह न ससेम्भ	३४८, ३९०	दिवा दिज कुणपमाहरत्तं	१५८
यियो व तस्स जायन्ति	१७४	दिजो दिजान पवरोसि	२७४
यीनञ्जिह चित्त यथा	२३३	दिट्ठा मया वने रुक्खा	५२
		दिट्ठा मया विमानानि	२९७
द		दियङ्कुक्कु उदयेन	१४६
दमख गहपती साधु	१७५	दिवा च रत्तो च मया	१८९
दक्खेय्यकपद तात	६१	दिसा चतस्सो विदिसा	३७१
दङ्गो बाहसहस्सेहि	६२	दिसो वे ल्हचित्तस्स	१५४
दण्डहत्था निवारन्ति	३८५	दिस्वा क्षुरप्पे वनुवेगमुञ्जे	७१
दधतो मे न स्त्रीयेष	२६०	दिस्वा पदमनुत्तिण्ण	७
दधन्ति हेके विसमे	२११	दिस्वा फल दुच्चरितस्स	३०९
दधामि ते गामवरानि	२२१, ३६४	दिस्वा वधामि न हि	१३०
दधामि ते ब्राह्मण	६९, ९६, १५३	दिस्वान वन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
दधामि वो ब्राह्मणा	७५	दिस्वान नागस्स गति	३७४
दधाहि मे गामवरानि	२१९	दीघोत्तरट्ठा जटिला	२४०
ददेय्य पुरिसो दान	१५१	दीघ गच्छतु अद्धान	१०७
दध भुञ्ज मा व पमादो	१६४	दुक्खुपनीतो पि नरो	२६५
दम्मि निक्खसत्त लुब्	३२१, ३३७	दुक्खो पुनम्मवो सक्क	२५८
दरिया सत्त वस्सानि	७९	दुज्जन्चो च सुज्जन्चो च	८८
दवप्पलुढो पुरिसो	१३३	दुज्जीवितमजीविम्ह	९२
दस खलु इमानि ठानानि	२३९	दुट्ठस्स फक्खा वाचा	१९४
दस खलु महाराज	२९७	दुत्तिय समचिन्तेसु	२९३
दस वस्ससहस्सानि	२३०	दुद्व वदमानान	४३, २११
दसेविमा वत्सवसा	३०९	दुदसी अप्पकारोसि	३८१
दहरस्स युविनो वा पि	२२३	दुदुभायति भद्दन्ते	९६
दहरा च हि बुद्धा च	२२९	दुक्खण्णस्स तुवमरियवण्णो	१४१
दहरा वियलङ्कार	३८५	दुब्भासितञ्जिह ते जम्मि	४००
दर्हो कुमारि	२०२	दुमप्फळानेव पतन्ति	३५३
दहरी चासि दुम्भेघ	१२५	दुमो यदा होति	१८१
दहरो तुव वत्सगियोसि	१६०	दुम यथा सादुफलं	३१६
दळहम्पमाण मम एत्थ	१६७	दुम्मी रजोणल्लभरो	२८४
दळहस्मि मूले विसटे	३३२	दुम्भेघान सहस्सेन	१३
दळह वळहस्स क्षिपति	३४	दुल्लभा ब्राह्मणा देव	२९७
दान च युद्ध च समानमाहु	१७५	दुस्स मे खेत्तपालस्स	९३
दासा च दास्यो	२०७	दूसा विधावन्तु दिसा	३११
दासे कम्मकरे पस्से	२८३	दूते ते ब्रह्मे	२५५
दासो व पञ्जस्स यस्सस्सि	३१९	दूतो अह राक्षिघ	१०८

[illegible]

५

[illegible]

१११	पञ्चम कः नः	
११२	पञ्चम मा गाय	३५०
११३	पञ्चम मा गाय	३३६
११४	पञ्चम विनयनः	३३६
११५	पञ्चम ००० ११११०	१८
११६	पञ्चम ११ पापुगामि	१३१
११७	पञ्चम ११ १११११	३२३
११८	पञ्चम ११ १११११	२०३, ३१६
११९	पञ्चम ११ १११११	१३३
१२०	पञ्चम ११ १११११	१३५
१२१	पञ्चम ११ १११११	३०६
१२२	पञ्चम ११ १११११	२११
१२३	पञ्चम ११ १११११	१५१
१२४	पञ्चम ११ १११११	५
१२५	पञ्चम ११ १११११	१८६
१२६	पञ्चम ११ १११११	२५३
१२७	पञ्चम ११ १११११	८०, १०, १८५
१२८	पञ्चम ११ १११११	१३
१२९	पञ्चम ११ १११११	८२
१३०	पञ्चम ११ १११११	१८
१३१	पञ्चम ११ १११११	२२०
१३२	पञ्चम ११ १११११	३६३
१३३	पञ्चम ११ १११११	२२१
१३४	पञ्चम ११ १११११	३१५
१३५	पञ्चम ११ १११११	५३
१३६	पञ्चम ११ १११११	१८१
१३७	पञ्चम ११ १११११	१५५
१३८	पञ्चम ११ १११११	१८
१३९	पञ्चम ११ १११११	१२०
१४०	पञ्चम ११ १११११	
१४१	न १११११ १११११	११०
१४२	न १११११ १११११	१८७
१४३	न १११११ १११११	२५५
१४४	न १११११ १११११	६६
१४५	न १११११ १११११	११५
१४६	न १११११ १११११	१०७
१४७	न १११११ १११११	३६७

न कहापथवस्तेन	६८	न तं जितं साधु जित	१७
न किरत्थि अनोमदस्सिमु	१६३	न तं दळ्ह वन्वनमाहु	४९
न किरत्थि रसेहि पापिथी	६	न त पादा वमिस्सामि	५७
नक्खत्तयोग न पुरे	२४९	न त थाचे यस्स पिथं	६७
नक्खत्तयोग पटिमानयामि	२४९	न त सक्कोथ अक्खातु	३७९
नक्खत्त पटिमानेत्त	१३	नत्थि अन्तो कुतो अन्तो	९२
न खत्तियो ति न च	३५४	नत्थि लोके र्हो नाम	८८
न खो अयं ब्राह्मण	१६७	न त्वं अस्सत्थ जानासि	९१
न खो पनेत्त सुमण	४८	न त्वं सध विजानासि	३२
न खो मे रुच्चति आळि	१९०	न दुक्कर किञ्चि महेत्थ	३६९
नगर पि नागो भस्म	३३६	न नामयोत्त गण्हन्ति	१४२
न गुग्गुलत्थ विदरेय्य	३४८, ३९०	ननु जीविते न रमसि	६६
नद्धगुद्द मे अवक्कम्म	१७७	ननु ते सुत्त ब्राह्मण	८६
न त्थि मोक्खो मम	३६५	ननु त्व अवच लुद्द	३२१
न त्थि सत्तो अमरो	३९०	ननु पस्ससिमं काळि	७३
न चागमत्ता परमत्थि	३१५	ननु म सम्म जानासि	७५
न चा पि ज्ञापेति पर	१७०	ननु म सुहृदयो ति	६४
न चाहमेतमिच्छामि	२९६	न नो बाठा न विज्जन्ति	२९१
न चाहमेते इच्छामि	२१६	न नो पितुनं न पिता	३७१
न चाह चित्तो सुतमञ्जातो	३०८	न नं उम्हयत्ते विस्वा	४८, २४७
न चे सुव उस्सहसे	३११	नन्दन्ति सरीरवातिनो	१३९
न चेव सा कालकता	९४	न पचामि न पाचेमि	३०३
न चेवह तात्थ तदा	२६५	न पटिच्च कम्म फुसति	९५
नच्चन्तवण्णा न बहूनं	२३४	न पण्डिता अत्तसुखस्स	२१३
न जातुय सागरवारिदेगो	२३६	न पण्डिता वेतनमादियन्ति	१५२
नज्जो च तेमा पुथुलोमन्ता	३४०	न पापजनससेवी	३२, १४७
न तक्कला सन्ति	२०४	न पापसम्भवङ्गेन	१४७
न तस्स बुद्धि	१३४	न पुत्तहेसु न	३४०
न ता एकस्स न द्वित्त	२३४	नभ फलेय्य उदधी पि	३३७
न ता पजानन्ति क्त	२३३	न मत्थि क्कन कामेहि	२२८
न ताय् खीण मरण च	२९६	नमत्थु सङ्खान समागताम	७८
न ताह दात	२०५	न मन्ता मूलभेसज्जा	२१६
न ते कट्ठाणि भिन्नानि	२५४	न मत्तरं पितर वा	६८
न ते नटा नो पन	२८२	न मायमग्नि तपति	५४
न ते पीठमदायिन्हु	१०३	न मे अत्थो सहस्तेहि	२३९
न ते पुत्ता भविस्सन्ति	३९८	न मे अयं तुग्गु वषाय	२८८
न ते सक्कोमि अक्खातु	३७८	न मे इदं तथा दुक्क	३९५

नागो यथा पङ्कमञ्जो	३१०	निखिलसमिखल भुञ्जन्ति	३००
नाच्यन्त नितितिप्यञ्जो	११	निगाहकसभा राज	२९८
नाविन्त्यन्तो पुरिसो	२७	निशोवयेव सेवेय्य	५, २०४
नाञ्जत्र विधुरा राज	३७७	निच उच्चिगाहदया	३१
नाञ्ज सुचरितं राज	१२४	निच उच्चैगिनो काळा	१४४
नादद्वा परतो दोस	२४६	निरङ्गत्वा अभिमादाय	२७८
नादेय्येसु वद वान	८७	निसम्म खत्तियो कयिरा	१०१, १११, २१४, ३३३
नानाछन्दा महाराज	८०	निसम्म च कर्तं कम्म	३३३
नानादुमगणाकिण्णा	३५८	निसम्म दण्ड पणयेय्य	३३४
नानाभवा विप्ययोगेन	२८५	निसीये पि र्हो दानि	३२४
नानारत्तेहि बत्थेहि	२७९	निहीयसि पुरिसो	१४८
नानावस्सेहि सञ्छन्नं	३३९	नीलानि हिमवतो	२७२
नानुमित्तो गर अत्थ	३८९	नीलुप्पलाम विमलं	१९७
नानुम्मत्तो नापिसुणो	८०	नून तारकवण्णामे	३९५
नान्ताल्लिक्खन्नवनेन	१२५	नून राजा न जानाति	१५९
नाम्मतीतहरो सोको	११४	नेकन्तमुदुना सक्का	२४६
नाय इसी उपसमसञ्जमे	६५	नेतं सीहस्स नदित	४६
नाय धरान कुसलो	६८	नेव इत्थीसु सामञ्ज	१०९
नाय धम्म अक्खम वा	६४	नेव किणामि न पि	२४१
नाय नेव विमज्जति	१३१	नेव तं उपजीवामि	१४३
नार्यं पुरे उण्णमति	४०	नेव बुद्धे नयो अत्थि	१७८
नाय निगानमत्थाय	२४०	नेवय्यकस्स सीसं च	११२
नाय वक्खो दुराव्हो	१४	नेव साळो न खद्विरो	२५१
नाय वयो सारकराजसन्निभो	३५४	नेवाधिसज्जामि न वा पि	१०३
नाय सिक्खा पुञ्जहेतु	२९	नेस धम्मो महाराज	३९८
नारिं नरो निव्वहपथं	२२४	नेसो भियो महाराज	२६६
नाल कवळ पदातवे	८	नो वे अस्स सका बुद्धि	१५६
नासक्खातिगतो पोसो	१७९	नो वे तुव उस्सहसे	३११
नास्मस्स कतपापम्हि	२०८	नो वे तुव महेसेय्यं	३९५
नास्स सील विजानाय	४२, ६१, १३६	नो वे लमेव निपक	१८१
नाह तुम्हे पससामि	७३, १४३		
नाह तुम्हे विनिन्दामि	७३		
नाह दुक्खपरेतो ति	३२२	पक्खन्दिना पगळेनेन	३६
नाह पुन न च पुन	३३	पङ्के च पोसं पल्लि	३५१
नाह बलाका सिखिनी	७५	पङ्को च कामा पल्लिपो	१२९, ३४९
नाह रोहण गच्छामि	३१९, ३२०	पचन्तो अपचन्तस्स	३०३
निक्खन्ताय अगारस्मा	१९१	पच्चोरोह महाराज	२५७

पितरो च मे आसु	२०२	फरसाहि वाचाहि	२०४
पितर मे महाराज	२२६	फलस्स उपभुञ्जिम्हा	१८२
पिता च पुत्त अवच	१७९	फलानमिव पक्कानं	२२९
पितामहो तात	२०४	फुट्टस्स मे अञ्जतरेन	८२
पियो हि मे आसि	३९३	बु	
पिय खो आळि	१९०		
पिवन्ति चे महाराजा	४८	वकस्स वावरिकस्स	१०६
पीतानि हिमवतो	२७२	वद्धा कुलीका मितमाळहुकेन	१९२
पुक्कुस पुरिसस्स ते	३४७	वल च वत मे खीण	१३२
पुचिमन्दपरिवारो	४५	वल चन्दो वलं सुरियो	१८६
पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्च	१९६	वहुचिन्ती अप्पचिन्ती	२६
पुण्ण नादि येन च	५३	वहुभण्णं अवहाय	१९३
पुत्तवार पि चे हन्त्वा	६४	वहुम्पेत असत्तिम	३२
पुत्ता तस्स न भवन्ति	१७४	वहुम्पेत वने कट्ठं	२४
पुत्तो च आजञ्जरथ	८०	वहुम्हि वत सन्तम्हि	२४०
पुत्तो तवाय तरुणो	३३४	वदुत्सुतो सुतवम्भोसि	१९८
पुत्तो त्याह महाराज	४	वदुत्सुत चित्तकपि	१८४
पुत्तो वा पितर याचे	२२८	वहु चिद मूलफलं	२९१
पुयुसहो समजानो	१८०	वहु पि रत्तो मासेय्य	२४६
पुनपापज्जसी सम्म	७५, १२७	वहु पि सो विकत्थेय्य	२८
पुब्बेव जन्ती च तपो च मग्ग	८७	वहूनि ठानानि	१५२
पुब्बेव धाना सुमना	२०६	वहूनि नरसीसानि	६३
पुब्बेव मच्च विजहन्ति	१११	वहूनि क्खल्लिहानि	१०७
पुब्बेव मेतममिस्सु	१७८	वहूनां विज्जती भोती	९८
पुब्बेव सप्पिवासेन	६१	वहूसु वत सन्तीसु	२३९
पुरत्थामुखो निसिन्नोसि	१७७	वहु हि सेत्तिया जीना	३९८
पुराणकुक्कुटो अयं	५२	वहु हि मे दन्तयुगा	३७५
पुराणचोरान वचो निसम्म	८	वहु हि मे राजकुलम्हि	३७२
पुरिसा ते महाराज	२५६	वहुहि वतचरियाहि	२६०
पुरिसुसम मञ्जमाना	६०	वह्नेत्य ब्रह्मवत्तस्स	३९९
पुरे तुव खीलवत सकासे	८४	वळिस्स हि सो निगिलत्ति	२४२
पूतिमच्छ कुसग्गेन	३२६	वाराणस्य अहू राजा	३८१
पेसिता राखिनो दूता	३३१	वाराणस्य महाराज	८२
पोसेता ते जनेत्ती	३८५	वालस्स मूळहस्स	२५१
		वाळा च योहेन	२३७
		वाळा व खो सङ्गविसन्धवानि	२२१
		वालो खो त्वसि माणव	२०९
फरसा वत ते वाचा	९३		

1. 이 시는 1945년 8월 15일
 2. 이 시는 1945년 8월 15일
 3. 이 시는 1945년 8월 15일
 4. 이 시는 1945년 8월 15일
 5. 이 시는 1945년 8월 15일
 6. 이 시는 1945년 8월 15일
 7. 이 시는 1945년 8월 15일
 8. 이 시는 1945년 8월 15일
 9. 이 시는 1945년 8월 15일
 10. 이 시는 1945년 8월 15일

四

[illegible][illegible]

मनुस्सोह व्यसम्पत्तो	३८३	मातु भरियाय भातुच्च	३८८
मनो चे ते नप्यणमति	९४	मा ते मित्तो अमित्तो	१२७
मन्ताभिजप्पेन पुरोहि	२४९	मा त्व चन्दे रोदि	२७१
ममन्नपान विपुल	६६	मा त्व नदि राजपुत्त	४६
मम लोहितभक्खस्स	९०	मानात्तिमाना कल्लहानि	३६२
ममेव देव पलितं	१६०	मा नो देव अदा वक्खु	३१२
ममेव सुत्तनो अत्थो	१४८	मा नं दहरो ति उञ्जासि	३७९
ममेवाय मञ्जुसानो	७६	मा वालियं विलपि	५९
ममं च दिस्वान	१४०	मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन	९७
मयेकरत्त विप्पवसिम्ह	३२८	मा मद्दंसंघु रोदन्तं	९६
मय च भरिय नातिककमाम	२०६	मा मुनिकस्स पिहयि	९
मग्ध गामवर देहि	२६२	मा मे जनपदो आसि	२६४
मलमज्जकसमा राज	३०१	मा नं देव निवारोहि	२२८
मल्ल गिरिं पण्डरक	३२७	मायाकारा रङ्गमज्जे	३५५
महती वत ते बोन्दि	५२	मायाविनो नेकसिका	२४१
मह्वभयो भिसनको	२३२	माय्योम करि मद्दन्ते	३८४
महयित्वा सम्बोधि	२५८	माळियो चतुरक्खो व	१९१
महस्सावा सुखा कामा	२२७	माळी तिरिट्ठि कायूरी	३५९
महाजनसमायमग्नि	२४४	माळं च सो कासिकचन्दनं	२७९
महामत्ता च मे अत्थि	२३१	मा साल्लुकस्स पिहयि	७९
महाराजस्सह बीता	१३३, १३४	मासु कुञ्जा भूमिपति	१२८
महेसी सुवचिनो	२८२	मा सु नन्दि इच्छति मं	१६
मा किञ्चि अवचुत्थ	१७३	मा हेव त्वं अवम्मट्ठ	३८४
मा खो त्वं तात पक्कोसि	४१	भिराजा पुरे जासि	१३६
मा च पुत्त मा च पति	२७१	भिरल्लुहो महाराजा	३२४
मातर पठम दज्ज	३८५	भिरान सिङ्गाखो अत्तो	८३
मातर पितरं चा पि	२४०, २४१	भिरं तिपल्लवमनेकमार्यं	६
माता च पिता च	२२६	भित्तख्येन बह्वो	२०८
मा तात कुञ्जि न हि	१२८	भित्तख्येनिवेकञ्चे	२०८
माता द्विपदाजमिन्दसेट्ठ	३४६	भित्तानि वे यस्स भवन्ति	२१५
माता पिता च भगिनी	२०७	भित्ताभिराधो चिरमेव	२६६
माता पिता च मे वृद्धा	२६९	भित्तामज्जापरिव्यूळ्ळं	२२८
माता पिता परमा	३९०	भित्तो तस्सेव भजति	२४८
माता पिता भगिनी	३९०	भित्तो भित्तस्स पानीयं	२२६
माता पिता समणब्राह्मणा	२२३	भित्तो हवे सत्तपवेन होति	२०
माता मे सा महाराज	२१८	भित्तं च कयिराध	२७६
माता व पुत्तं तवणं	३९२	भित्तं सहाय्य च	२७४

१०३ ॥ १०३ ॥
 १०४ ॥ १०४ ॥
 १०५ ॥ १०५ ॥
 १०६ ॥ १०६ ॥
 १०७ ॥ १०७ ॥
 १०८ ॥ १०८ ॥
 १०९ ॥ १०९ ॥
 ११० ॥ ११० ॥
 १११ ॥ १११ ॥
 ११२ ॥ ११२ ॥
 ११३ ॥ ११३ ॥
 ११४ ॥ ११४ ॥
 ११५ ॥ ११५ ॥
 ११६ ॥ ११६ ॥
 ११७ ॥ ११७ ॥
 ११८ ॥ ११८ ॥
 ११९ ॥ ११९ ॥
 १२० ॥ १२० ॥

५५

१२१ ॥ १२१ ॥
 १२२ ॥ १२२ ॥
 १२३ ॥ १२३ ॥
 १२४ ॥ १२४ ॥
 १२५ ॥ १२५ ॥
 १२६ ॥ १२६ ॥
 १२७ ॥ १२७ ॥
 १२८ ॥ १२८ ॥
 १२९ ॥ १२९ ॥
 १३० ॥ १३० ॥
 १३१ ॥ १३१ ॥
 १३२ ॥ १३२ ॥
 १३३ ॥ १३३ ॥
 १३४ ॥ १३४ ॥
 १३५ ॥ १३५ ॥
 १३६ ॥ १३६ ॥
 १३७ ॥ १३७ ॥
 १३८ ॥ १३८ ॥
 १३९ ॥ १३९ ॥
 १४० ॥ १४० ॥
 १४१ ॥ १४१ ॥
 १४२ ॥ १४२ ॥
 १४३ ॥ १४३ ॥
 १४४ ॥ १४४ ॥
 १४५ ॥ १४५ ॥
 १४६ ॥ १४६ ॥
 १४७ ॥ १४७ ॥
 १४८ ॥ १४८ ॥
 १४९ ॥ १४९ ॥
 १५० ॥ १५० ॥

१५१ ॥ १५१ ॥
 १५२ ॥ १५२ ॥
 १५३ ॥ १५३ ॥
 १५४ ॥ १५४ ॥
 १५५ ॥ १५५ ॥
 १५६ ॥ १५६ ॥
 १५७ ॥ १५७ ॥
 १५८ ॥ १५८ ॥
 १५९ ॥ १५९ ॥
 १६० ॥ १६० ॥
 १६१ ॥ १६१ ॥
 १६२ ॥ १६२ ॥
 १६३ ॥ १६३ ॥
 १६४ ॥ १६४ ॥
 १६५ ॥ १६५ ॥
 १६६ ॥ १६६ ॥
 १६७ ॥ १६७ ॥
 १६८ ॥ १६८ ॥
 १६९ ॥ १६९ ॥
 १७० ॥ १७० ॥
 १७१ ॥ १७१ ॥
 १७२ ॥ १७२ ॥
 १७३ ॥ १७३ ॥
 १७४ ॥ १७४ ॥
 १७५ ॥ १७५ ॥
 १७६ ॥ १७६ ॥
 १७७ ॥ १७७ ॥
 १७८ ॥ १७८ ॥
 १७९ ॥ १७९ ॥
 १८० ॥ १८० ॥
 १८१ ॥ १८१ ॥
 १८२ ॥ १८२ ॥
 १८३ ॥ १८३ ॥
 १८४ ॥ १८४ ॥
 १८५ ॥ १८५ ॥
 १८६ ॥ १८६ ॥
 १८७ ॥ १८७ ॥
 १८८ ॥ १८८ ॥
 १८९ ॥ १८९ ॥
 १९० ॥ १९० ॥
 १९१ ॥ १९१ ॥
 १९२ ॥ १९२ ॥
 १९३ ॥ १९३ ॥
 १९४ ॥ १९४ ॥
 १९५ ॥ १९५ ॥
 १९६ ॥ १९६ ॥
 १९७ ॥ १९७ ॥
 १९८ ॥ १९८ ॥
 १९९ ॥ १९९ ॥
 २०० ॥ २०० ॥

२१
 २५
 २३१
 २५६
 २३६
 १८६
 २३२
 ३०
 २६३
 ३१२
 २३१
 २६६
 २३२
 ३११
 ११६
 ५५
 ३०५
 २३३
 ११६
 ३५९
 ३८०
 २०३
 ३१०
 ३०९
 १५०
 ३७९
 १२८
 ३५७
 ७६
 २९९
 २९
 २५०
 २२९
 ७०
 ४५
 ४४
 १७६

यदा कदाचि भनुजेषु	२२०	यमोक्तरो पुञ्जकरोहभस्मि	२२१
यदा काका उलूका च	१७७	यम लदान दुग्धेधो	२८
यदा कुलको सकुणो	१७७	यस्मा च पनिषेकञ्चे	१५६
यदा च सरसम्पन्नो	१०४	यस्मा च मे अनधिमतोसि	३६८
यदा ता पस्सन्ति	२३३	यस्मा च वारि गम्भीर	३८२
यदा न पस्सन्ति	२३३	यस्मा दानं नाभिनिन्दि	२०१
यदा निस्सेषिमास्य्ह	१७७	यस्मि न जायमानमिह	२००
यदा पराभवो होति	३९, १४९, ३२२	यस्मि मनो निबिभति	१७, २५३
यदा बिम्बोदुसम्पन्नो	१७७	यस्स एमादिसा अस्तु	२१६
यदा मकसपादान	१७६	यस्स कायेन वाचाय	१०९, १८८
यदा मत्तो च दित्तो च	८१	यम्म गामे मया नरिव	९३
यदा भूढालपत्तान	१७७	यस्म धित्त अहालिह	९८
यदा यदा यत्थ यदा	८	यस्स चेमे न विज्जन्ति	५७
यदा समविसाणान	१७६	यम्मना नाल्लमेको व	११४
यदा नामुद्धि नाव	१७७	यस्मत्था दुग्भायन्ति	६९
यदा सुराघटं पित्वा	१७७	यस्स दिवा च रत्तो च	६९
यदि मे अज्ज पातरामफाले	२४४	यस्स देवा पितरो च	२१४
यदि हेत्सति दस्साम	१०५	यम्म भरिया तुयवया	२१५
यदेसमाना विचरन्ति लोके	२८१	यस्म मङ्गला समूहानि	२१
यदेसमाना विचरिन्हु	२९०	यस्स राजा भूतपति	२१५
यमदसाय दहूरि	३७६	यस्म स्वयस्स छायाय	२१३, २९४
यमन्नपाने विपुलस्मि	३९७	यस्म सम्मुपचिण्णेन	९०
यमरियघम्मेन	२१५	यस्स सात्वा परुम्बन्ति	२५१
यमानयि सोमनस्सं	१८५	यस्सस्स सक्खी भरणेन	३४९
यमाहु वेवेसु	३१२	यस्सा पि यम्म पुरितो	२१३
यमिभं नदि पस्समि	३२८	यस्सेत्ते च तयो यम्मा	१५
यमुग्गतेजो उरगी ति	३३५	यस्सेत्ते चतुरो यम्मा	१५, ५७
यमुद्धरि वाहने	२६३	यस्सेव भीतो न ददाति	२१०
यमेकरत्ति पठम	३५२	या काचि नज्जो	३१७
यमेकरत्त अनुत्तप्येत्त	३२८	याचको जप्पियो होति	१५३
यमेतमवस्था उदाधि	३१७	याचन रोदन आहु	९६
यमेत परिसप्पसि	१०४	या च मनुस्सलोकस्मि	३५८
यमेत मारिज पुप्फ	१४३	या तिमति सारमया	१४६
यमिह जाते न पस्सति	२००	या ते कत्ता ब्राह्मणस्स	३६६
यमिह सच्च च यम्मो च	३९	या ते सा मरिया	२०५
यसस्सिनो उत्तमपुग्गलस	१०२	या दलिही दलिह्म	९५
यसस्सिम कुले जात	७२	यादिस कुक्को भित्त	३२६

यो च अप्पटिवेनिस्सत्ता	२४६	यो पिट्ठिमसिको होति	३६०
यो च उप्पत्ति अत्थ	१०६, १३५, १७०,	यो पुत्तो कासिराजस्स	३९४
	२०८	यो पुब्बे कत्तकल्याणो	२१, ८७, १५९
यो च एतानि ठानानि	२४०, २४६, ३८१	यो पुब्बे करणीयानि	१७
यो च काले भित भासे	१००	यो वालमन्त	२५०
यो च त्व सखिनो हेतु	३२३	यो मातर वा पितर	२०५
यो च धम्मैन चरति	१८८	यो मे हत्थे च पादे च	९२
यो च याचनजीवानो	१५३	यो म पुरे पञ्चुहेति	१५९
यो च धन्तकसावस्स	५६, ३७४	यो युञ्जमानानमयुञ्जमानो	२६१
यो च सील च पञ्च च	१५४	योय भिसानि खणति	१४३
यो चा पि मित्ते	१३४	यो वे अनट्ट व नट्ट ति चाह	२८१
यो चा पि सीति	१३४	यो वे कत्ते पटिकत्ते	१०६
यो बीष कम्म कुरस्ते	१०३	यो वे काले अक्षप्पत्ते	१००
योजेत्तु वे राजारथे	३०८, ३३८	यो वे दस्सन्ति वत्तान	३१२, ३१३
योजेहि सारथि यान	३१३	यो वे धम्म धज कत्ता	२९
यो सत्स बुद्धजातस्स	२५५	यो वे नरो सुहृद	३८९
यो तिम्भुकश्चक्षस्स	८९	यो वे पिपुहृदयस्स	३४५
यो ते हम विसालदिक्ख	१९९	यो वे भेत्तेन चित्तेन	४०
यो ते पुत्तके अज्जादि	१९१	यो वे याचनजीवानो	१५३
यो ते विस्सासये	१८८	यो वे सम्बसमेतान	७२
यो ते सत्ता दहुरो	१९१	यो सम्बलोकस्स	२१४
यो ते हत्थे च पादे च	९२	यो साहसेन अधियम्म	१८७
यो त विट्ठुणा	२६५	यो हरे पत्तिक्क धाल	१२६
यो त विस्सासये तात	१०९	यो हिक्वा पुब्बसम्भोग	३५९
यो दन्धकाले तरति	१०७	योह्म सेट्ठो सहस्सस्स	२२८
यो दन्धकाले दन्धेति	१०७	योह्म अत्थ च धम्म च	३७७
यो दिक्खा भिक्खु	१४२	य अन्नपानस्स पुरे लभाय	९९
यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताण	२४, ५४	य उत्सुका सङ्गरन्ति	७७
यो देवोय दक्खिणाय	२३६	य एकराजा पणवि	२८०
योष उप्पत्ति अत्थ	१७०	य एणिकूलस्मि अन	१५५
यो धम्मलङ्घस्स ददाति	१७५	य एता उपसेवन्ति	७०, ७१, ३४४
यो न हन्ति न धासेति	२१२	य किञ्चि उन्नतो तीरे	३५८
यो नावजानाति सहायमिस्ते	२१४	य किञ्चि पिट्ठ च ह्रुत च	१९९
यो नीलिय मण्डयति	१०७	य च जन्मा कुले जातं	१२१
यो परेस वचनानि	११८	य च हेतुमुपादाय	२३५
यो पट्ठेन चित्तेन	१४	य ते पविकल्पित पुरे	१९
यो पाणभूतानि	१७६	य त अपुच्छिम्ह	३१९

लङ्घि समुद् पवन्नि	१९३	वर च मे ह्रस्व भव	१८२
लङ्घादो कतोकाशो	३८७	वर वर त्वं निह्न	७८
लङ्घाय यवशा तव निच्वमिन्व	१४८	वस देवानुगावेन	२९६
लङ्घा सतसहस्रानि	१९३	वसेय्याम तवागारे	२५२
लङ्घा सुख मज्जति	३१६	वस्समिव सरे पादे	२७०
लसी च ते निष्फलिता	३२	वस्सानि पञ्जाससमाधिकानि	७५
लङ्घ च वत क्षिप्य च	१७०	वार्चं मन च पणिघाय	२२५
लामा वत मे धनप्यरूपा	२४५	वाचाय सखिलो मनो	१३६
लामो भलामो यसो	९९	वाचा व किर ते आसि	२१
लामो सिलोको	२५४	वाणिजकसमा राज	२९९
लित परमेन तेजसा	२२	वाणिजा समिति कत्वा	२९३
लुङ्गुत्ता निसामेय	३७१	वातस्सिदानि भवसोसि	३८२
लुङ्गा देव समामन्तु	३७१	वाति गन्धो तिमिरान	११७
लुङ्गो चरी पासहृत्थो	२९०	वाति चाय ततो गन्धो	९८
लुङ्गान लङ्घित्तान	२३३	वामेन मिकसमादाय	३०३
लुङ्गानि तिण्णीजानि	१४४	वायमेयं पुरितो	१४, २८, २६४, २६५
लोहेन वे हञ्जति	२२२	वारिदा पुरिमा सात्ता	२९४
		वालोकक अप्परस	४४
		वालमियानुचरिते	३८२
व		विकन्त सूकर दिस्वा	७९
वहुनामळि सङ्कासा	३८१	विकिण्णवाच अनियुद्धमन्त	३८८
वहुतामेय निद्रोषो	१२३	विक्रम रे हरिपाद	११७
वण्णगन्धरसूपेतो	४५	विक्रमामि न पारेमि	११७
वण्णवा अभिरूपोसि	२११	विचराम दानि गिरिवनदियो	२७४
वण्णारोहेन जातिया	११८	विचेय्य दान	१७६
वधिससमेत ति	३७४	विज्जगालेषु वाकेसु	४६
वधिससामि ते लट्ठिके	११६	विज्जाधरा बोरोमधीयमान	३५५
वनिब्बतो मग्ध वनि	३१२	विस्ति भुस उन्तुरान	१०४
वन यवणि वहुति	१०७	विदेसवास वसतो	८८
वन्दामि त कुञ्जर	११५, ११६	विद्यो च नागो	३७४
वन्दे अह पव्वतराजसेट्ठ	३९६	विना पि दाना तव वचन	३३७
वन्दे इन्दीवरीसाम	३९६	विनीळ दुग्गा भजसि	३७
वन्दे ते अयिरत्तहो	२७४	विब्भन्तचित्ता कुपितिन्धियासि	३३५
वन्दे भागीरथि गङ्ग	३९६	विब्भन्तचित्तो कुपितिन्धियोसि	१५१
वन्दे सीहे च व्यग्गे च	३९६	विरते मेथुना वम्मा	२९७, २९८, २९९, ३००, ३०१
वम्भीकसूपस्मि किपिलिकानि	२८६	विस्मयवोहि मे मेत	५०
वर चे मे अदो सक्क	१९४, १९५, २५८, २५९, २६०		

सङ्घि ब्राह्मसहस्रानि	२५८	सर्वे पिमे देवसमा	१५८
सठस्स साठेयमिदं सुचिन्तितं	५५	सर्वेव ते धम्ममुपा	२८४
सत्तमेको च मे पुत्ता	३२३	सर्वे समागमम करोम	२३७
सत्त सहस्सानि	२६१	सर्वे समेव हि	३५३
सत्ततन्नि सुमधुर	६३	सर्वेसु किर भूसेसु	४२
सत्त मे रोहिता मच्छा	९३	सर्वेस सीतिभूतान	२७८
सत्तवत्सा पब्बजिता	१४४	सर्वेहि किर बातीहि	७३
सत्ताहमेवाहं	२००	सर्वेहि किसुको दिट्ठो	६४
सत्तिगम्भो च चौरान	३२६	सर्वो ज्ञो हिंसितो	६२
सवा म गिलत्ते मच्चु	३७८	सर्वो लोको अत्तमनो अहोसि	५४
सह्वाणि महाराज	४७	सर्वो लोको परिचितो	२६२
सह्वासि सिङ्गालस्स	२६	सर्वो व लोको एकतो	२४६
सद्धाय निक्खम्म पुन	२०१	सर्वं नराण सफलं	३०७, ३०८
सत्ता दन्तायेव	२०१	सर्वं भण्ड समादाय	१२६
सन्ति अञ्जे पि वक्खासे	१६२	सर्व सुत्तमधीयेथ	१२५
सन्ति अञ्जे पि सकुणा	१३२	सर्विरेव समासेथ	४६
सन्ति अञ्जे पि ससका	२१६	समणं त मञ्जमानो	९७
सन्ति पक्खा अपत्तना	१०	समणे तुव ब्राह्मणे	२०२
सन्ति वक्खा हरिपत्ता	१८२	समणे ब्राह्मणे वा पि	२४०
सन्निट्ठिकमेव अम्म	१७२	समणे ब्राह्मणे बन्दे	३९६
संन्धि कत्वा अमित्तं	३९, ३९२	समणे मय ब्राह्मणे	२०६
सप्प पमोक्खामि न ताव	१४०	समथो ति मे सम्मततो	३९०
सब्बकामदहं कुम्भ	८१	समातिक्क अनवसेकं	२२
सब्बञ्चू सर्वविद् व	२५८	समापितो पुबुसत्तेन	३७५
सब्बत्थ कतपुञ्जास्स	७९	समा अम्यट्ठवेस्सेहि	२९९
सब्बभोगा परिजिण्णा	३९९	समागता जानपदा	२६४
सब्बमिदं चरिम कर्तं	९०	समा कोपनिसादेहि	३००
सब्बलोकविस्सोसि	२१२	सम्पत्तं अत्तनि वेर	२१२
सब्बस सीतिभूतान	२७८	सम्पन्नवाहनो पोसो	३२४
सब्बसह्यारको नत्थि	२५	सम्पन्नं सालिकेदार	२६८
सब्बा कियेव परिनिट्ठितानि	८७	सम्पस्स अत्तनि वेरं	२१२
सब्बा दिसा अनुविस्सटोहमस्मि	२२२	सम्येसि खो म वाचाय	१३१
सब्बानि एतानि भुवासितानि	१९६	सम्येसितो च रज्जा	२५७
सब्बा परिक्खया केम्पू	१६९	सम्भोधिपत्तो स महानुभावो	३७६
सब्बामित्तो रण कत्वा	४३	सम्मवो नाम मे भाता	३७९
सब्बायसं कूटमत्तिप्पमाण	१०८	सम्मुखा वा तिरोक्खा वा	९८
सर्वे अपिहिता द्वारा	१९३	सम्भोदधाना गच्छन्ति	१०

सरभा सरदे काले	१६२	साधु होतु तपो विष्णो	२४०
सरमे च गते दिक्वा	१६३	साधु सम्बद्धला ज्ञाती	१८
सरमेसु मन कत्वा	१६४	सा नून पुन रे पक्का	४००
सरम गिरिदुर्गास्मि	२६५	सा नूनसा कपणिका	२१८
स राजपुत्रो परिदेवयन्तो	३३१	सा नूनाह इतो गन्वा	१६९
स राजा इतिना सत्तो	१७४	सा नूनाह भरिस्वामि	१५९
स राजा परिदेवेसि	३४२	सामगिमेव सिक्खेव	२५२
स राजा पाविसि ब्यम्ह	३३९	सामा च खो चन्दनकिस्तयता	११३
सरामि खीयन्ति	३५३	सा मुहुत्त पलायित्वा	३२०
सरीरुप्य बुद्धुप्य	४९	सा म अक्केन पानेन	११८
सरीरमज्झमिह् ठितासिमज्झह	१८९	सा म सण्हेन मुदुना	११८
सर च जुहति पोसो	२४२	सायमेके न विस्सन्ति	२२९
सवनेन एकस्स	२५२	साय च पातो उदक	३३२
सवनेन पियो नेसि	२५२	साय समज्जा इधमज्जपत्ता	४१
ससत्था तात राजानी	२५४	सारिपुत्तो तवा मागो	१९७
ससमुत्तपरियाय	९०, १८५, ३८७	सालीन ओदन मुञ्जे	९०, १०८
सहस्सकण्ठो सतगेण्डु	७१	सा होतु नावा	१९९
सहस्सवेदो पि न त	१२९, २७७	साह अहिंसारसिणी	२८३
सा इस्सिता बुक्खिता	३७२	साह ब्राह्मणराजान	२८३
साक भिस्स मधु मस	३०३	सालूरसङ्ग च निसेवमित्था	३२७
सा कातियानि सुणिसाय	१६८	सिक्खेय्य सिक्खितब्भानि	२५
साखाहि धक्खो लभसे	३५०	सिङ्गाल बाल दुम्भेच	१२६
सागरपरियन्ताय	२५७	सिङ्गालो मानयद्धो	६२
सा च अग्गेपुर गन्वा	३४३	सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो	७२, १३९
सा च अस्समयागच्छि	३९६	सिङ्गेन निह्नाहेत	७६
सा च छिन्ना व पण्यरि	२९३, २९४	सिरी च लक्खी च	१७१
सा तत्थ उपसङ्गम्भ	३४२	सीलवन्तो न कुञ्चन्ति	१०३
सा तत्थ परिदेवेसि	३९६	सिलेसूपमा सिस्सिरिख	२३४
सा तत्थ वित्ता सुमना	१९९	सील किरेव कल्याण	२१, ८१, १००
सादु वा यदि वासादु	१०८	सील सेय्यो सुत सेय्यो	११९
सादुनि रमणीयानि	१०८	सीस नह्मातुप्पलमालमारी	३७३
साधु खो पण्डितो नाम	२३	सीहङ्गुली सीह्नाखो	४५
साधु खोसि अनुप्यत्तो	२९५	सीहा च ब्यग्धा च	३५५
साधु खो सिप्पक नाम	२५	सीहा ब्यग्धा च धीपी च	३८३
साधु जागरत सुत्तो	१६३	सीहो च सीह्नावेन	३४
साधु भासविय यक्खो	२२६	सुक्कस्स भासमानस्स	१४३
साधु सक्खि कत्त होसि	१८२, १८३	सुक्किञ्चल्य परिदेवयन्तो	३२७, ३२८

सुक्कच्छवी वेववेरा	२४१	सुवण्णमाल सतपत्त फुल्लित्तं	१९७
सुक्कञ्जलिपगहिता	२०८	सुवण्णसंकच्चघरा	३९७
सुक्क च रुक्क कोट्ठाप	१८२	सुवस्स च वर दत्ता	१८२, १८३
सुक्कामे दुक्कपेत्ता	१७५	सुवासित इस्सिन्	२८२
सुक्कस्सानन्तर दुक्क	१७४	सुविजान सिङ्गाकाल	२५३, २५५, २६४
सुखा घरा वच्छनख	६०	सुसुख वत जीवन्ति	१४३
सुखी पि हेके न करोन्ति	२१३	सुसुखं वत जीवामि	९४
सुसुमालरूप दिस्वा	३०२	सुसु यथा सक्खरघोतपाणी	६७
सुख जीवितरूपोस्मि	५५	सुसविहितकम्मन्त	३९९
सुख दुक्खेण परिपाचयन्तो	२१३	सुखि कम्माराणामस्मि	१३८
सुखं निरासा सुपति	१००	सुरेन बलवन्तेन	२७७
सुख नू लण्डसो छिन्न	२३५	सुरो सुरेन सङ्गम्भ	५७
सुख वत म जीवन्त	२४	सेतानि हिमवतो	२७३
सुखित्तपत्तछदन	१३५	सेनामोक्खपलाभेन	१२०
सुक्खज वत नच्चजि	९५	सेनेव त्व पणसि	३६५
सुणन्तु मय्ह परिता	३३२	सेनो वल्लसा पतमानो	४०
सुणन्तु मे जानपदा	१८५	सेय्यो अमिच्चो मतिथा उपेतो	१२
सुणिसा हि मय्ह वञ्छा	१६७	सेय्यो अमिच्चो सेषावी	१२
सुणोम धम्म असत्त	२०६	सेय्यसो सेय्यसो होति	७८
सुणोमि तिट्ठामि	२१९	सेख सुमट्ठ नरवीरनिट्ठित्त	१५८
सुणोहि मय्ह वचन	२१९	सेवमानो सेवमान	३२६
सुत्ता हि मय्ह परमा विमुद्धि	८४	सो अय ह्ययति चैव	८३
सुसितिवक्ख अरञ्जमहि	१८८	सो करस्सु आनुभाव	९६, २१२
सुत्त मेत्त महाजहो	१८३	सोकट्टाय दुरत्ताय	३९५
सुत्वा कण्णसुख वार्चं	३२१	सो कोसियो अत्तमनो	२६९
सुदस्स वज्जमञ्जेस	१२६	सो बत्तियो होतु	२७९
सुदिट्ठरूपभूमातपानुनत्तिना	१८९	सो गामणी होतु	२८०
सुदुक्कर कम्ममकासि	२७५	सो घोररूप निरय	१३०
सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स	३९८	सो च पोक्खरणीत्तीरे	३१४
सुद्धातो सुविलित्तोसि	१२७	सोचयिस्सति म कन्ता	१६५
सुब्भू सुमा सुप्पटिमक्कम्भु	१९८	सो च वेणेनुदप्पत्तो	३८४
सुमज्ज च सुपास च	१३८	सोच पण्डु किंसी होति	११४
सुरनिस्त मे ति कथ	१९०	सो छिन्नवात कमसी	३६०
सुरामेरयभाघुका	२२७	सोतत्तो सोसिन्धो चैव	२२
सुलढलामा जनकस्स	१५२	सो ते करिस्सामि	८९, १०२
सुलढलामो वत मे	३०८	सो ते सुख वर दम्मि	१८२, १८३
सुवण्णचित्तक भूमि	३३९	सो तत्त्व भुत्वा च	३३९

सो नून मधुर वाति	२१६	सोळसित्सहस्सानि	२८३, ३३६, ३५९, ३८७
सो नूनाह इतो गन्त्वा	१६९	सवसन्ता विवसन्ति	२५३
सो पञ्चत निरये	३३८	सवासेन हवे सक्क	१२४, १६०
सो पस्ससन्तो महता	१४०	सविग्गळ्णो इत्तिना	१८९
सो बज्झनू पासससेहि	२८१	सविग्गळ्णो परिसाय	१५२
सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव	३५	स्नेहसङ्गमिता गन्था	१९४
सो ब्राह्मणो होतु	२७९	स्वस्स गोमयचुण्णानि	१२०
सोमति मच्छो गङ्गेम्यो	५१	स्वागत ते महाराज	२९५
सो भिन्नसीसो वहिरमखिततङ्गो	२८७	स्वाधिष्णामा भारद्वाजो	३७७, ३७८, ३८०
सो माणवो तस्स पावदि	२०९		
सो म ततो समुद्रासि	३८३		
सो म दहति रागग्गि	५४	हृत्थपादा च ते सेता	३८१
सो म दिस्वा किस	३८२	हृत्थपाद यथा छिन्दे	३२५
सोवण्णमयो पभस्सरो	२०९	हृत्थारोहा अनौकट्ठा	३९९
सोवण्णमय मणीमय	२०९, २१६	हृत्थिगवस्सा चित्रे बहू	१६४
सो वेदजातो अज्झमवि	७१	हृत्थी गवस्सा मणिकुण्डला	३१८
सो वो अह पमोक्खामि	३२०	हृत्थोहि अस्सेहि रयेहि	३५२, ३५३
सोसेत्वा नून मरण	३५७	हृदयङ्गम कण्णमुख	२९१
सोह अपेतदरथो	३५७	हन्ति हृत्थेहि पावेहि	१०९
सोह अब्बूळहसल्लोस्मि	११२, १२५, २१०, २१७	हत्त्वा छेत्वा वधित्वा च	६४
सोह एताविस हित्वा	२९७	हृन्दज्ज त्व मुञ्च वधा	३९२
सोह एव पजानानि	३०९	हृन्द दानि वनन्तानि	१४७
सोह गत्त्वा मनुस्सेसु	२९६	हर बन्न च पान च	११०
सोह चतुप्पत्तमिम	२६३	हरीतक आमलक	२९९
सोह जनन्देन	२५०	हृत्तिहिराग कपिचित्त	१०९, १८८
सोह तदेव पुनप्पुन	१६४	हितेन तास नन्दामि	२८३
सोह तमेवानुविचिन्तयन्तो	१६१	हित्वा गन्धारविसय	१५६
सोह तेनाभिसत्तोस्मि	३८४	हित्वा गामसहस्सानि	१५६
सोह ददामि सारतो	३८६	हित्वा घर पब्बजितो	३९१
सोह दस्स च भोक्ख च	२३०	हिमच्चये हेमवताय	३२७
सोह नयेन सम्पन्नो	४०	हिम्यो ति हिम्यति पोसो	३५०
सोह नून इतो गन्त्वा	९२	हिरज्ज मे सुवण्ण मे	५५
सोह सत्त अज्जतरोस्मि	१८१	हिरिज्जोत्तप्पसम्पन्ना	४
सोह सहा व साखाहि	१७५	हिरिया तितिक्खाय	३९२
सोह सील समादिस्स	३८२	हिरि तरत्त विजिगुच्छमान	११९
सोह सील समादिस्स	८१	हिरि मना पि अहिरीकमान	३६३
सोळसाहि च वार्त्तिस	१९३	हीनज्जो पि चे होति	३२४

हीनेन ब्रह्मचरियेन	१७६	हंवि तुवं एवमञ्जसि सेम्यो	२६
होति सीलवतं अर्यो	५	ह्वा कोञ्चा मयूरा च	५०
होन्ति हेमे महाराज	८९	हंसो पलासमवच	१२३

ॐ

सुद्धिपणं

पिठ	पत्तियं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
७४	१८	मे युनक	मेयुनक
९१	६	अहिं सय	अहिंसय
१८६	२	अहिं सय	अहिंसय
३२७	५	साळूरसङ्घसा	ळूरसङ्घ
३४४	१८	सष्ठान	सष्ठान
३८९	२	अनत्थ वा	अनत्थवा

—: ० :—

मुद्रक—टेकनिकल प्रेस प्राइवेट लिमिटेड

२, लाजपत रोड, प्रयाग

प्रकाशक—मिश्र जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)

